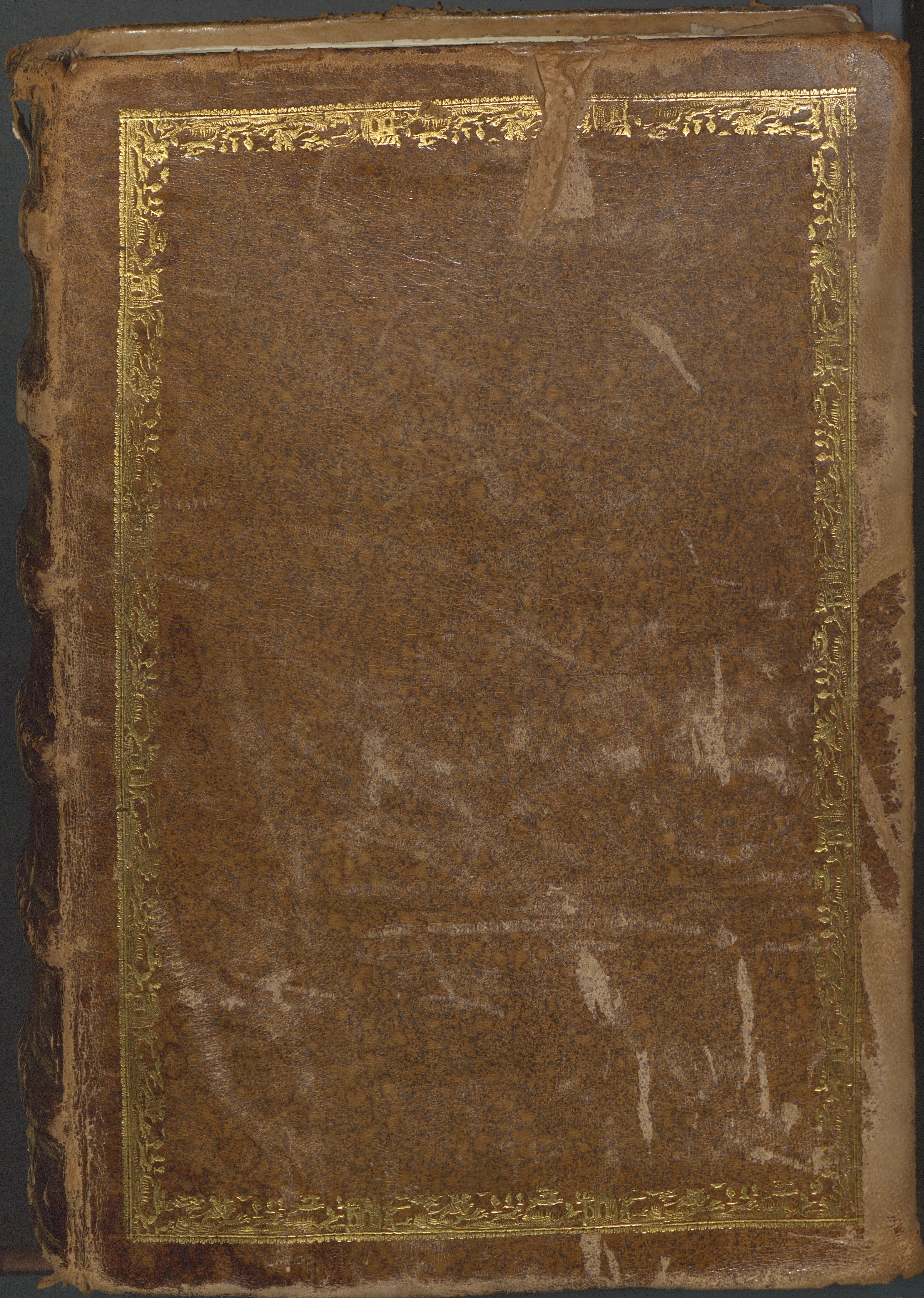

La Sagrada Biblia.

Cinco tomos gruesos en folio mayor.

Manuscrito en vitela gruesa.

Encuadernacion antigua.

Incipit epistola beati ieronimi presbiteri ad paulinum presbiterum de omnibus divine historie libris.

Frater ambrosius tua michi munuscula perferens detulit simul et suavissimas litteras. que a principio amicitiarum fidem probate iam fidei et veteris amicitie nova preferebant. Vera enim illa necessitudo est et christi glutino copulata. quam non utilitas rei familiaris: non presentia tantum corporum non subdola et palpans adulatio: sed dei timor et divinarum scripturarum studia conciliant. Legimus in veteribus historiis quosdam lustrasse provincias. novos adisse populos. maria transisse: ut eos quos ex libris noverant coram quoque viderent. Sic pythagoras memphiticos vates. sic plato egiptum. et archytam tarentinum eandemque oram ytalie que quondam magna grecia dicebatur laboriosissime peragravit: ut qui athenis magister erat et potens cuiusque doctrinas achademie gimnasia personabant. fieret peregrinus atque discipulus et malens aliena verecunde discere: quam sua impudenter ingerere. Denique cum litteras quasi toto orbe fugientes persequitur. captus a pyratis et venundatus etiam tyranno crudelissimo paruit. ductus captivus vinctus et servus. tamen quia philosophus maior emente se fuit. Ad tytum livium lacteo eloquentie fonte manantem de ultimis hyspaniarum galliarumque finibus quosdam venisse nobiles le

gimus: et quos ad contem
platione͞m sui roma non
traxerat: unius hominis
fama pduxit. Habuit il
la etas inauditu͞m omnibꝫ
seculis celebrandu͞m q͞ȝ miraculu͞m: ut urbem tanta͞m in
gressi. aliud extra urbem
quererent. Appollonius si
ue ille magus ut vulgus
loquitur. siue philosophus
ut pythagorici tradunt.
intrauit persas. ptransi
uit caucasu͞m. albanos. sci
thas. massagetas. opu
lentissima indie regna
penetrauit: et ad extre
mu͞m latissimo physon am
ne transmisso puenit ad
bragmanas: ut hyarcha͞m
in throno sedente͞m aureo. et
de tantali fonte potante͞m.
inter paucos discipulos de
natura. de moribꝫ. ac dieru͞m
sideru͞m q͞ȝ cursu audiret doce͞n
te͞m. Inde p elamitas. babilo
nios. chaldeos. medos. assyri
os. parthos. syros. pheni
ces. arabes. palestinos. re
uersus alexandria͞m. perrexit
ad ethiopia͞m: ut gimnoso
phistas et famosissimam
solis mensa͞m videret in sabu
lo. Inuenit ille vir vbiq͞ȝ
quod disceret: et semp pro
ficiens semp se melior fieret.
Scripsit sup hoc plenissime
octo voluminibꝫ philostratus.

Quid Capitulum secundum.

Quid loquar de seculi homi
nibus. cu͞m aplus paulus
vas electionis et magister
gentiu͞m qui de consciencia tan͞
in se hospitis loquebatur dicens.
an experimentu͞m queritis eius
qui in me loquitur xpus.
post damascu͞m arabiam q͞ȝ
lustrata͞m ascenderit ierosoli
ma͞m ut videret petru͞m. et ma
sit apud eu͞m diebꝫ quindecim.
hoc enim misterio ebdomadis
et ogdoadis futurus genti
um pdicator instruendus
erat: rursu͞m q͞ȝ post annos
quatuordeci͞m assumpto bar
narba et tyto exposuerit cu͞m
aplis euangeliu͞m. ne forte
in vacuu͞m curreret aut cu

audisset? Habet nescio quid latentis energie vive vocis actus: et in aures discipuli de auctoris ore transfusa fortius sonat. Unde et eschines cum rodi exularet. et legeretur illa demostenis oratio. quam adversum eum habuerat: mirantibus cunctis atque laudantibus suspirans ait. Quid si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem? Capitulum iii.

Nec hoc dico quod sit aliquid in me tale quod vel possis a me audire vel velis discere: sed quo ardor tuus et discendi studium etiam absque nobis per se probari debeat. Ingenium docile. et sine doctore laudabile est. Non quid invenias: sed quid queras consideramus. Mollis cera et ad formandum facilis. etiam si artificis et plaste cessent manus: tamen virtutis totum est quicquid esse potest. Paulus apostolus ad pedes gamalielis legem moysi et prophetas didicisse se gloriatur: ut armatus spiritualibus telis postea doceret confidenter. Arma enim militie nostre non carnalia sunt. sed potentia deo ad destructionem munitionum. cogitationes destruentes et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei: et captivantes omnem intellectum ad obediendum christo: et parati subiugare omnem inobedientiam. Thimotheum scribit ab infantia sacris litteris eruditum: et hortatur ad studium lectionis: ne negligat gratiam que data sit ei per impositionem manus presbiteri. Tyto precipit ut inter ceteras virtutes episcopi. quem brevi sermone depinxit. scientiam quoque in eo eligat scripturarum: optinentem inquit eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem: ut potens sit exhortari in doctrina sana. et contradicentes revincere. Capitulum iiii.

Sancta quippe

rusticitas solum sibi prodest: et
quantum edificat ex vite me
rito ecclesiam christi: tantum no
cet si destruentibus non resis
tat. Malachias propheta, im
mo per malachiam dominus
interrogavit sacerdotes le
gem. In tantum sacerdotis of
ficium est interrogatum respondere
de lege. Et in deutronomio
legimus. Interroga patrem
tuum et annunciabit tibi: seni
ores tuos et dicent tibi. In
psalmo quoque centesimo
octavodecimo. Cantabiles mi
erant iustificationes tue: in lo
co peregrinationis mee. Et
in descriptione iusti viri cum eum
arbori vite david que est in
paradiso compararet: inter cete
ras virtutes hoc etiam intulit.
In lege domini voluntas eius:
et in lege eius meditabitur
die ac nocte. Daniel in fine
sacratissime visionis iustos
ait fulgere quasi stellas:
et intelligentes id est doctos qua
si firmamentum. Vides quantum
inter se distet iusta rusticitas
et docta iusticia. Alii stellis
alii celo comparantur: quamquam
iuxta hebraicam veritatem utrum
que de eruditis possit intelli
gi. Ita enim apud eos legimus.
Qui autem docti fuerint fulge
bunt quasi splendor firmamen
ti: et qui ad iusticiam erudi
unt multos, quasi stelle in
perpetuas eternitates. Cur dicitur
paulus apostolus vas electio
nis? Nempe quia vas legis
et scripturarum sanctarum erat armari
um. Pharisei stupent in doc
trina domini: et mirantur in
petro et iohanne quomodo
legem sciant cum litteras non di
dicerint. Quicquid enim ali
is exercitatio et cotidiana
in lege meditatio tribuere
solet, illis hoc spiritus sanctus
suggerebat: et erant iuxta
quod scriptum est docibiles
deo. Duodecim annos salva
tor impleverat: et in templo
sedens senes de questionibus legis in
terrogans, magis docet dum
prudenter interrogat. Nisi for
te rusticum petrum, rusticum dica

nius iohannes: quorum uterque dicere poterat. Et si imperitus sermone: non tamen sciencia. Johannes rusticus piscator indoctus. Et unde illa vox obsecro. In principio erat verbum et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Logos grece multa significat. Nam et verbum est et racio. et supputacio: et causa uniuscuiusque rei per quam sunt singula que subsistunt. Que universa recte intelligimus in christo. Capitulum quintum.

Hoc doctus plato nescivit. hoc demostenes eloquens ignoravit. Perdam inquit sapientiam sapientium: et prudentiam prudentium reprobabo. Vera sapientia perdet falsam sapientiam: et quamquam stulticia predicationis in cruce sit: tamen paulus sapientiam loquitur inter perfectos. Sapientiam autem non seculi huius. nec principum seculi istius qui destruuntur: sed loquimur dei sapientiam in misterio absconditam: quam predestinavit deus ante secula. Dei sapientia christus est. Christus enim dei virtus. et dei sapientia. Hec sapientia in misterio abscondita est: de qua et noni psalmi titulus prenotatur. pro occultis filii in quo sunt omnes thesauri sapientie et sciencie dei absconditi. Et qui in misterio absconditus erat. predestinatus est ante secula: predestinatus autem et prefiguratus in lege et prophetis. Unde et prophete appellabantur videntes: quia videbant eum quem ceteri non videbant. Abraham vidit diem eius: et letatus est. Aperiebantur celi ezechieli: qui populo peccatori clausi erant. Revela inquit david oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua. Lex enim spiritalis est: et revelatione opus est ut intelligatur. ac revelata facie gloriam dei contemplamur. Liber in apocalipsi septem sigillis signa

tus ostendit: quem si dederis
homini scienti litteras ut le-
gat. respondebit tibi. Non
possum. Signatus est enim.
Quanti hodie putant se nosse
litteras. tenent signatum librum.
nec aperire possunt: nisi ille
reseraverit qui habet clavem
david. qui aperit et nemo
claudit: claudit et nemo a-
perit. In actibus apostolorum
sanctus eunuchus. immo sanctus vir.
sic enim eum scriptura cognomi-
nat: cum legeret ysaiam prophe-
tam interrogatur a philippo.
Putasne intelligis que legis?
Respondit. Quomodo possum:
nisi aliquis me docuerit?
Ego ut de me interim loquar.
nec sanctior sum hoc eunu-
cho. nec studiosior: qui de e-
thiopia. id est de extremis
mundi finibus venit ad tem-
plum: reliquit aulam regiam.
et tantus amator legis di-
vine scientieque fuit: ut etiam in
vehiculo sacras litteras le-
geret. Et tamen cum librum tene-
ret. et verba domini cogitatione
conciperet. lingua volveret.
labiis personaret: ignora-
bat eum quem in libro nesciens
venerabatur. Venit philippus:
ostendit ei ihesum qui clausus
latebat in littera. O mira
doctoris virtus. Eadem hora
credidit eunuchus: baptiza-
tur fidelis. est et sanctus. ac ma-
gister est de discipulo. Plus in
deserto fonte ecclesie. quam
in aurato synagoge templo
repperit. Hec a me perstricta sunt
breviter.

Capitulum vi.

Neque enim epistolaris an-
gustia evagari longius
patiebatur: ut intelligeres
te in scripturis sanctis sine
previo et monstrante semi-
tam non posse ingredi. Ta-
ceo de grammaticis. rethori-
cis. philosophis. geome-
tricis. dyalecticis. musicis.
astronomis. astrologis.
medicis: quorum scientia
mortalibus satis vel utilis-
sima est: et in tres partes scin-
ditur. in doctrinam. rationem.
et usum. Ad minores artes

peritia: et que non tam lingua quam manu administrantur. Agricole. cementarii. fabri metallorum. lignorumque cesores. lanarii quoque et fullones. et ceteri qui variam supellectilem et vilia opuscula fabricant: absque doctore non possunt esse quod cupiunt. Quod medicorum est promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est: quam sibi omnes passim vendicant. Scribimus indocti: doctique poemata passim. Hanc garrula anus. hanc delirus senex. hanc sophista verbosus: hanc universi presumunt. lacerant. docent antequam discant. Alii adducto supercilio grandia verba trutinantes: inter mulierculas de sacris litteris philosophantur. Alii discunt pro pudor a feminis quod viros doceant. Et ne parum hoc sit: quadam facilitate verborum immo audacia edisserunt aliis quod ipsi non intelligunt.

Taceo de meis similibus: qui si forte ad scripturas sanctas post seculares litteras venerint et sermone composito aurem populi mulserint: quicquid dixerint hoc legem dei putant. Nec scire dignantur quid prophete quid apostoli senserint: sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia: quasi grande sit et non viciosissimum dicendi genus depravare sententias. et ad voluntatem suam scripturam trahere repugnantem: quasi non legerimus homerocentonas. et virgiliocentonas. ac non sic etiam maronem. sine christo possimus dicere christianum: quia scripserit. Iam redit et virgo: redeunt saturnia regna. Iam nova progenies. celo dimittitur alto. Et patrem loquentem ad filium. Nate mee vires: mea magna potentia solus. Et post verba salvatoris in cruce. Talia prestabat memorans. fixusque manebat.

Puerilia sunt hec: et circula
torum ludo similia. docere quod
ignores: immo ut cum stoma
cho loquar: ne hoc quidem
scire quod nescias. Capitulum vii.
Videlicet manifestissima
est genesis: in qua de
creatura mundi et de exordi
o generis humani. de divisione
terre. de confusione linguarum. et
gente usque ad egyptum hebrorum he
breorum. Patet exodus cum decem pla
gis: cum decalogo. cum misticis
divinisque preceptis. In promp
tu est leviticus liber: in quo
singula sacrificia immo sin
gule pene sillabe et vestes
aaron. et totus ordo leviti
cus inspirant celestia sacra
menta. Numeri vero nonne
totius arismetice et prophetie
balaam et quadraginta
duarum per heremum mansi
onum misteria continent? Deu
teronomium quoque secunda lex
et evangelice legis prefigu
ratio: nonne sic ea habet
que priora sunt. ut tamen
nova sint omnia? De ve
teribus huiusque moyses hucusque
pentatheucus: quibus
quinque verbis loqui se velle
apostolus in ecclesia gloriatur.
Iob exemplar patientie: que
non misteria suo sermone con
plectitur? Prosa incipit.
versu labitur. pedestri sermo
ne finitur: omnesque leges dya
lectice. propositione. assumptione.
confirmatione. conclusione
determinat. Singula in e
o verba: plena sunt sensibus.
Et ut de ceteris sileam: re
surrectionem corporum sic pro
phetat: ut nullus de ea vel
manifestius vel cautius
scripserit. Scio inquit quia
redemptor meus vivit: et
in novissimo die de terra
surrecturus sum: et rursum
circumdabor pelle mea. et in
carne mea videbo deum salva
torem meum. Quem visurus sum ego
ipse et oculi mei conspecturi sunt:
et non alius. Reposita est hec
spes mea in sinu meo. Ve
niam ad ihesum nave: qui ty
pum domini non solum in gestis.

perueniā et in nomine p̄
ferri. Transit iordanem. host
tiū regna subuertit. diui
dit terrā victori populo:
et per singulas vrbes. vicu
los. montes. flumina. torrē
tes atq; confinia. ecclesie ce
lestis q; ierusalem spiritua
lia regna describit. In iu
dicū libro. quot principes
ppli tot figure sunt. Ruth
moabitis: ysaie explet va
ticiniū dicentis. Emitte ag
num dn̄e dn̄atorem terre:
de petra deserti ad montē
filie syon. Samuhel in he
ly mortuo et in occisione
saul. veterē legem aboli
tam: demonstrat. Porro
in sadoch et dauid. noui
sacerdotij noui q; imperij
sacramenta testatur. Ma
lachim id est tercius et q̄r
tus regū liber a salomoē
vsq; ad iechoniā. et ab ihe
roboam filio nabath vsq;
ad osee qui ductus est in
assyrios: regnū iuda et reg
nū describit isrl'. Si hysto
riam respicias: verba sim
plicia sunt. Si in littera
sensum latentē inspexeris:
eccłie paucitas. et heretico
rū contra ecclesiā bella nar
rantur. Duodecim p̄phete
in vnius voluminis angus
tias coartati: multo ali
ud q̄ sonant in littera p̄
figurant. Osee crebro nomi
nat ephraym. samariā.
ioseph. iezrahel. et vxorem
fornicariā et fornicationis
filios. et adulterā cubiculo
clausam mariti. multo tem
pore sedere viduā: et sub
veste lugubri viri ad se re
ditū prestolari. Iohel fil'
phatuel describit terrā duo
decim tribuū. eruca. brucho.
locusta. rubigine. vastāte
consūptam: et post euersi
onē prioris populi effusū
spiritū sanctū sup seruos
dei et ancillas. id est super
centū viginti credentiū no
mina. et effusum iri in cena
culo syon: qui centū vigin
ab vno vsq; ad quindecim

paulatim et per incremen
ta surgentes. quindenum gra
duum numerum efficiunt. q in
psalterio mistice continentur.
Amos pastor et rusticus
et rubororum moros distrin
gens: paucis verbis expli
cari non potest. Quis enim
digne exprimat. tria et q
tuor scelera damasci. et ga
ze et tyri et ydumee. et filiorum
amon. et moab. et in septi
mo et in octavo quoque gradu
iude et israel. Hic loquitur
ad vaccas pingues que
sunt in monte samarie: et
ruituram domum maiorem
minorem quoque testatur. Ipse
cernit fictorem locuste. et sta
tem dominum super murum litum
et adamantinum. et uncinum
pomorum attrahentem suppli
cia peccatoribus et famem in ter
ra: non famem panis ne
que sitim aque. sed audien
di verbum dei. Abdias qui
interpretatur servus domini p
tonat contra edom. et san
guineum terrenumque: fratris
quoque iacob semper
emulum. hasta percutit spiri
tali. Jonas columba pul
cherrima naufragio suo
passionem domini prefigurans.
mundum ad penitentiam
revocat: et sub nomine
ninive salutem gentibus nun
ciat. Micheas de morasti
tim coheres xpisti. vastatio
nem annunciat filie latro
nis: et obsidionem ponit
contra eam quia maxillam
percusserit iudicis israel. Na
um consolator orbis incre
pat civitatem sanguinum:
et post eversionem illius lo
quitur. Ecce super montes
pedes euangelizantis. et
annunciantis pacem. Abba
cuc luctator fortis et rigi
dus. stat super custodiam
suam: et figit gradum super
munitionem. ut xpistum in cru
ce contempletur et dicat. O
peruit celos gloria eius:
et laudis eius plena est
terra. Splendor eius ut
lux erit: cornua in mani

bus eius. Ibi abscondita
est fortitudo eius. Sopho
nias speculator. et archa
norũ dñi cognitor. audit
clamorẽ a porta piscium:
et eiulatũ a sc̃da: et cõtri
tionem a collibꝫ. Indicat
quoqꝫ ululatũ habitato
ribꝫ pyle: quia cõticuit
omnis populus chana
an. dispsi sũt vniuersi q̃
inuoluti erãt argento.
Aggeus festiuus et letus
qui seminauit in lacrimis
ut in gaudio meteret. des
tructũ templũ edificat:
deũ qꝫ patrẽ inducit loquẽ
tem. Adhuc unũ modicũ
qꝫ et ego cõmouebo celũ
et terrã mare et aridã:
et mouebo omnes gentes:
et veniet desideratus cunc
tis gentibꝫ. Zacharias
memor dñi sui. multiplex
in ꝑphetia. ihesũ vestibus
sordidis indutũ. et lapidẽ
oculorũ septem. candela
brũ qꝫ aureũ cum totidem
lucernis quot oculis. du

as quoqꝫ oliuas a sinis
tris lampadis cernit et a
dextris: ut post equos ru
fos. varios. albos. et dis
sipatas quadrigas ex e
phraym et equũ de ierlm
pauperẽ regem vaticinet̃:
et predicet sedentẽ sup pul
lũ filiũ asine subiugalis.
Malachias aperte. et in fi
ne omnium ꝑphetarũ de abiecti
one isrl' et vocatione gen
tiũ. nõ est michi ait volũ
tas in vobis dicit dñs ex
ercituũ: et munus nõ susci
piam de manu vr̃a. Ab
ortu enĩ solis usqꝫ ad occa
sum magnũ est nomen
meũ in gentibꝫ: et in omni
loco sacrificatur et offert̃
nomini meo oblatio mũ
da. Ysaiam. iheremiam.
ezechiel. et daniel. quis po
test vel intelligere vel ex
ponere? Quorũ primus
non ꝑphetiam michi vi
detur texere: sed euãgeliũ.
Secundus virgam nuceã
et ollam succensã a facie

aquilonis. et pardum spoliatum suis coloribus: et quadruplex diversis metris texit alphabetum. Tercius principia et finem tantis habet obscuritatibus involuta: ut apud hebreos ipse partes cum exordio geneseos ante annos triginta non legantur. Quartus vero qui et extremus inter quatuor prophetas. temporum conscius et tocius mundi phylohystoricus lapidem precisum de monte sine manibus et regna omnia subvertentem claro sermone pronunciat. David symonides noster. pyndarus et alcheus flaccus quoque catullus. atque serenus. christum lira personat: et in decacordo psalterio ab inferis excitat resurgentem. Salomon pacificus et amabilis domini. mores corrigit. naturam docet: ecclesiam iungit et christum: sanctarumque nuptiarum dulce canit epythalamium. Hester in ecclesie typo populum liberat de periculo: et interfecto aman qui interpretatur iniquitas: partes convivii et diem celebrem mittit in posteros. Paralipomenon liber. id est instrumenti veteris epythomen tantus ac talis est: ut absque illo si quis scienciam scripturarum sibi voluerit arrogare. seipsum irrideat. Per singula quippe nomina iuncturasque verborum et pretermissas in regum libris tangit hystorias: et innumerabiles explicantur evangelii questiones. Esras et neemias adiutor videlicet et consolator a domino. in uno volumine artantur: instaurant templum. et murum extruunt civitatis: omnisque illa turba populi redeuntis in patriam. et descriptio sacerdotum levitarum israhelis. proselitorum. ac per singulas fami

uias. murorum et turrium
opera diuisa. aliud in
cortice patescit: aliud reti
netur in medulla. Sentio
me scripturarum amore
raptum. excessisse modum
epistole: et tamen non im
plesse quod volui. Audi
uimus tantum quid nosse.
quid cupere debeamus: ut
et nos quoque possimus
dicere. Concupiuit anima
mea desiderare iustificati
ones tuas. in omni tempore.
Ceterum illud socraticum im
pletur in nobis: hoc tan
tum scio quod nescio. Tan
gam et nouum breuiter tes
tamentum. Matheus. mar
cus. lucas et iohannes. quadri
briga domini. et verum cheru
bin quod interpretatur scien
tie multitudo. per totum
corpus oculati sunt. Scin
tille emicant. discurrunt
fulgura. pedes habent rec
tos. et in sublime tenden
tes. terga pennata. et ubi
que volitantia: tenent se
mutuo. sibique perplexi sunt.
et quasi rota in rotam vol
uitur: et pergunt quocum
que eos flatus sancti spiritus
duxerit. Paulus apostolus
ad septem scribit ecclesias:
octaua eius ad hebreos a
plerisque extra numerum po
nitur. Thimotheum instru
it ac titum: phylemonem
pro fugitiuo famulo dep
catur: super quo tacere me
lius puto quam pauca scri
bere. Actus apostolorum nudam
quidem sonare videntur hys
toriam. et nascentis eccle
infantiam texere: sed si no
uerimus scriptorem eorum lu
cam esse medicum. cuius
laus est in euangelio: ani
maduertimus pariter om
nia verba illius anime
languentis esse medicinam.
Jacobus petrus. iohannes.
iudas. septem epistolas edi
derunt. tam misticas quam
succinctas: et breues pari
ac longas. breues in ver
bis. longas in sententiis:

ut rarius sit qui nō in ea
rū lectione cecutiat. Apo
calipsis iohānis tot habz
sacramenta quot verba.
Parū dixi: et pro merito
voluminis laus ōnis infe
rior est. In verbis singul'
multiplices latēt intelli
gentie. Oro te frater caris
sime inter hec vivere: ista
meditari: nichil aliud
nosse nichil querere. Nō
ne tibi videtur iam hic ī
terris regni celestis habi
taculū? Nolo offendaris
in scripturis sc̄is simpli
citate. et quasi vilitate
verborū: que vel vicio
interp̄tū. vel de industria
sic prolate sūt. ut rusticam
contiōnē facilius instru
erent: et in una eadem q̄
sententia aliter doctus a
liter audiret indoctus. Nō
sū tā petulans et hebes. ut
hec me nosse pollicear:
et eorū fructus carpere in
terris quorū radices ī celo fixe sūt:
sed velle me fateri. sed anti
me p̄fiteor: sedenti me p̄fero:
magistrū renuēs comitē spō
deo. Petenti datur: pulsā
ti aperitur: q̄rens invenit.
Discamus in terris: quo
rū nobis sciencia p̄severēt
in celo. Obviis te mani
bus excipiam: et ut inep
te aliquid ac de ermagoře
tumiditate effundā: quic
q̄d quesieris tecū scire co

Nabor. Capitulum viij

Habes hic amantissi
mū tui fratrē eusebiū: q̄
litterarū tuarū michi grā
ciam duplicavit: referēs
honestatē morū tuorū.
contemptū seculi. fidem a
micitie. amorē xp̄i. Nam
prudenciā et eloquij ve
nustatē: etiam absq̄ illo
ip̄a epistola p̄ferebat. Fes
tina queso te: et herenti
in salo navicule funem
magis p̄cide q̄m solve.
Nemo renūciaturus secu
lo. bene potest vendere:
que contēpsit ut venderet.
Quicq̄d in sūptus de tuo

[...]niteris: pro lucro cōputari.
Antiquū dictū est. Aua
ro deest tam quod habet:
q̄m qd̄ non habet. Crede
ntis totus mūdus diuici
arū est: infidelis aūt etiā
obolo indiget. Sic viua
mus. quasi nichil habē
tes: et omnia possidentes.
Victus atqȝ vestitus: diui
ciē sūt xp̄ianorū. Si ha
bes in potestate rem tuā.
vende: et si nō habes proi
ce. Tollenti tunicā: et palliū
relinquendū est. Scilicet
nisi tu semꝑ recrastinans.
et diem de die trahens. cau
te et pedetemptim tuas
possessiūculas vendideris:
nō habet xp̄c unde alat
pauperes suos? Totū deo
dedit: qui seipm̄ obtulit.
Ap̄li tantū nauē et retia
reliquerunt. Vidua duo era
mittit in gazophilaciū:
et prefertur cresi diuiciis. Fa
cile contēpnit omnia: qui
se semꝑ putat esse moritu
rum. Explicit epistola.

prologus.

Incipit prologus beati iero
nimi presbiteri in quin
que libros moysi.

Desiderii mei de
sideratas accepi epistolas:
qui quodam presagio fu
turorū cū daniele sortit⁹
est nomen: obsecrans. ut
translatū in latinam lin
guā de hebreo sermone pe
thateucū nostrorū auri
bus traderē. Periculosū
opus certe et obtrectatorū
meorū latratibus patens:
qui me asserūt in septua
ginta interpretū sugilla
tionē noua pro veteribus
cudere. ita ingeniū qua
si vinū probantes: cū ego
sepissime testatus sim me
pro viri portione in tabe
naculo dei offerre q̄ possī:

nec opes alterius aliorum paupertate fedari. Quod ut auderem, Origenis me studium provocavit: qui editioni antique translationem Theodotionis miscuit, asterisco et obelo id est stella et veru opus omne distinguens: dum aut illucescere facit que minus ante fuerant, aut superflua queque iugulat et confodit: maxime que evangelistarum et apostolorum auctoritas promulgavit. In quibus multa de veteri testamento legimus que in nostris codicibus non habentur: ut est illud. Ex egipto vocavi filium meum. Et quoniam nazareus vocabitur. Et videbunt in quem compunxerunt. Et flumina de ventre eius fluent aque vive. Et que nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit. que preparavit deus diligentibus se: et multa alia que proprium syntagma desiderant. Interrogemus ergo eos ubi hec scripta sint. Et cum dicere non potuerint: de libris hebraicis proferamus. Primum testimonium est in osee. secundum in ysaya: tertium in zacharia. quartum in proverbiis: quintum eque in ysaia. Quod multi ignorantes apocriforum deliramenta sectantur. et hyberas nenias libris autenticis preferunt. Causas erroris non est meum exponere. Iudei prudenti factum dicunt esse consilio: ne ptholomeus unius dei cultor. etiam apud hebreos duplicem divinitatem deprehenderet. Quod maxime idcirco faciebant: quia in platonis dogma cadere videbatur. Denique ubicumque sacratum aliquid scriptura testatur de patre et filio et spiritu sancto: aut aliter interpretati sunt: aut omnino tacuerunt: ut et

regi satisfacerent: et archanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas alexandrie mendacio suo extruxerit. quibus divisi eadem scriptitarent: cum aristeus eiusdem ptholomei yperaspistes. et non multo post tempore iosephus nichil tale retulerint: sed in una basilica congregatos contulisse scribant non prophetasse. Aliud est enim esse vatem: aliud est esse interpretem. Ibi spiritus ventura predicit: hic eruditio et verborum copia ea que intelligit transfert. Nisi forte putandus est tullius economicum xenofontis et platonis pithagoram. et demostenis prothesifontem afflatus rethorico spiritu transtulisse: aut aliter de eisdem libris per septuaginta interpretes: aliter per apostolos spiritus sanctus testimonia texuit: ut quod illi tacuerunt. hii scriptum esse mentiti sint. Quid igitur? Dampnamus veteres? Minime: sed post priorum studia in domo domini quod possumus laboramus. Illi interpretati sunt ante adventum christi: et quod nesciebant dubiis protulere sententiis: nos post passionem et resurrectionem eius. non tam prophetiam quam historiam scribimus. Aliter enim audita: aliter visa narrantur. Quod melius intelligimus: melius et proferimus. Audi igitur emule: obtrectator ausculta. Non dampno non reprehendo septuaginta: sed confidenter cunctis illis apostolos prefero. Per istorum os michi christus sonat: et quos ante prophetas inter spiritualia carismata positos lego: in quibus ultimum pene gradum interpretes tenent. Quid livore torqueris? Quid imperitorum animos contra me concitas? Sicubi tibi in

translatione videor: erra
re? interroga hebreos: diu
sarū urbiū magistros cō
sule. Quod illi habent de
xpo: tui codices nō habēt.
Aliud ē si cōtra se postea
ab aplis usurpata testīo
nia pbauerūt: et emēdati
ora sūt exēplaria latina
q̄ greca: greca q̄ hebrea.
Verū hec cont̄ īuidos. Nūc
te dep̄cor desideri carissime:
ut q̄a tantū opus me sub
ire fecisti. et a genesi exordi
ū capē. orōnibus iuues: quo
possī eodē spū quo scripti
sūt libri ī latinū eos tr̄sferre
sermonē. Explicit plogus.

Incipit liber genesis: q̄ hebraice dicitur bresith.

In principio creauit deus celū et terram. Terra aūt erāt īanis
et uacua: et tenebre erāt sup
faciē abyssi: et spūs dn̄i ferebatur sup aq̄s. Dixitq̄ d̄s. Fiat lux.
Et facta est lux. Et uidit d̄s lu
cem q̄ esset bona: et diuisit de
us lucē a tenebris. Appellauit
q̄ lucē diem: et tenebras noctē.
Factūq̄ est uespere et mane:
dies unus. Dixit quoq̄ deus.
Fiat firmamentū in medio
aquarū: et diuidat aquas ab
aquis. Et fecit deus firmamē
tū: diuisit aquas que erāt sub
firmamēto. ab hys que erant
sup firmamentū. Et factū est
ita. Vocauitq̄ deus firmamē
tū celū. Et factū est uespere et
mane: dies secūdus. Dixit ue
ro deus. Congregētur aque q̄
sub celo sunt in locū unū: et
appareat arida. Factūq̄ ē ita.
Et uocauit deus aridā terrā:
cōgregationesq̄ aquarū ap
pellauit maria. Et uidit deus
q̄ esset bonū: et ait. Germinet
terra herbā uirentē et facientē
semen: et lignū pomiferū faci
ens fructū iuxta genus suum:
cuius semen ī semetipso sit su

per terrã. Et factũ est ita. Et ꝓ
tulit terra herbã virentem et
afferentẽ semen iuxta genus
suũ: lignũq; faciens fructum:
et habens unũquodq; semen
tem sedm speciẽ suã. Et vidit
deus qđ esset bonũ: factũq; est
vespe & mane dies tercius. Dixit
autẽ deus. Fiant luminaria in
firmamento celi. et diuidant
diem ac noctem: et sint ĩ sig
na et tẽpora. et dies et ãnos:
et luceant in firmamẽto ce
li et illuminẽt terrã. Et factũ
est ita. Fecitq; deus duo mag
na luminaria: luminare maius
ut pesset diei: et luminare mi
nus ut pesset nocti. Et stellas.
Et posuit eas in firmamento
celi: ut lucerent sup terrã. et p
essent diei ac nocti: et diuide
rent lucẽ ac tenebras. Et vidit
deus qđ esset bonũ: et factum
est vespe et mane dies qrtus.
Dixit etiã deus. Producat aq
reptile aĩme viuentis: et vo
latile sup terrã sub firmamẽ
to celi. Creauitq; deus cete grã
dia. et omnẽ animã viuẽtẽ

atq; motabilẽ quã pduxe
rant aque in species suas: et
omne volatile sedm genus
suũ. Et vidit deus qđ esset bo
nũ: bndixitq; eis dicens. Cres
cite et multiplicamini et reple
te aquas maris: auesq; mul
tiplicent sup terrã. Et factũ
est vespe et mane: dies quĩtus.
Dixit quoq; deus. Producat
terra animã viuentẽ in genere
suo: iumenta et reptilia et
bestias terre secundũ species
suas. Factũq; est ita. Et fecit
deus bestias tre iuxta species
suas: et iumẽta et omne rep
tile terre in genere suo. Et vi
dit deus qđ esset bonũ: et ait.
Faciamus hominẽ ad yma
ginẽ et similitudinẽ nostrã:
et presit piscibz maris. et vo
latilibz celi. et bestijs terre v
niuerseq; creature: omniq; rep
tili quod mouetur in terra.
Et creauit deus hominẽ ad
ymaginẽ et similitudinem
suã: ad ymaginẽ dei creauit
illũ: masculũ et feminã cre
auit eos. Bndixitq; illis deus.

et ait. Crescite et multiplica
mini et replete terrã et sub
iate eam: et dominamini
piscibꝫ maris et volatilibꝫ
celi. et vniũsis aĩmantibꝫ
que mouẽtur sup terram.
Dixitqꝫ deus. Ecce dedi vob
omnẽ herbã afferentem se
men sup terrã. et vniuersa
ligna que habẽt in semetip
sis semente generis sui: ut
sint vobis in escã et cũctis
animãtibꝫ terre. omniqꝫ
volucri celi et vniũsis que
mouẽtur in terra et in qbꝫ
est aĩa viuens: ut habe
ant ad vescendũ. Et factũ
est ita. Viditqꝫ deus cũcta
que fecit: et erant valde bo
na. Et factũ est vespe et ma
ne: dies sextus. Capitulũ ij.
Igitur pfecti sunt celi
et terra: et omĩs orna
tus eorũ. Cõpleuitqꝫ
deus die septimo opus su
um quod fecerat: et requi
euit die septĩo ab vniũso
ope qđ patrarat. Et bñdix
it diei septimo et sctificau

uit illũ: quia in ipso cessa
uerat ab omĩ ope suo quod
creauit deus ut faceret. Iste
sunt generationes celi et tre
quando create sunt: in die
quo fecit dñs deus celũ et trã:
et omne virgultũ agri ãnqꝫ
oriret in terra: omneqꝫ her
bam regionis priusqꝫ germi
naret. Non enim pluerat
dñs deus sup terrã: et homo nõ
erat qui operaret terrã: sed
fons ascendebat e terra. irri
gans vniũsã supficiẽ terre.
Formauit igit dñs deus ho
minẽ de limo terre: et inspi
rauit in faciẽ eius spiraculũ
vite: et factus est homo in
animã viuentẽ. Plantaue
rat aũt dñs deus padisum
voluptatis a principio: in
quo posuit hominẽ quem
formauerat. Produxitqꝫ dñs
deus de humo omẽ lignum
pulchrũ visu et ad vescẽdũ
suaue: lignũ etiã vite in
medio paradisi: lignũqꝫ
scientie boni et mali. Et flu
uius egrediebat de loco vo

luptatis ad irrigandū pa
radisū: qui inde diuiditur ī
quatuor capita. Nomē uni
physon: ipse est qui circuit
omnē terrā euilath. ubi nas
citur aurū: et aurū terre illi
us optimū est. Ibiqꝫ inuenitur
bdellium: et lapis onichinus.
Et nomē fluuij secūdi gyon:
ipse est qui circuit omnem
terrā ethyopie. Nomē vero
fluminis tercij tigris: ipse va
dit contra assyrios. Fluui
us autē quartus: ipse est
eufrates. Tulit ergo dn̄s de
us hominē et posuit eū in
paradiso voluptatis: ut
operaretur et custodiret illū.
Precepitqꝫ ei dicens. Ex omni
ligno paradisi comede: de
ligno autē sciencie boni et
mali ne comedas. In quocū
qꝫ enī die comederis ex eo:
morte morieris. Dixit quoqꝫ
dn̄s deus. Non est bonū
esse hominē solū: faciamus
ei adiutoriū simile sui. For
matis igitur dn̄s deus de hu
mo cunctis aīantibus terre.

et uniuersis volatilibus celi:
adduxit ea ad adā ut vide
ret quid vocaret ea. Omne
enī quod vocauit adam a
nime viuentis: ipsū est no
men eius. Appellauitqꝫ adā
nominibus suis cuncta aīman
tia. et uniuersa volatilia ce
li: et omnes bestias terre. Adā
vero nō inueniebatur adiu
tor ~~adiutor~~ similis eius.
Immisit ergo dn̄s deus sopo
rem in adam. Cūqꝫ obdor
misset: tulit unā de costis
eius: et repleuit carnē pro
ea. Et edificauit dn̄s deus
costā quam tulerat de adā
in mulierē: et adduxit eā
ad adam. Dixitqꝫ adam.
Hoc nunc os ex ossibus meis:
et caro de carne mea. Hec
vocabitur virago: quia de vi
ro sumpta est. Quamobrē relin
quet homo patrē suū. et
matrē suā. et adherebit ux
ori sue: et erunt duo in carne
una. Erat autē uterqꝫ nudus
adā scilicet et uxor eius: et
nō erubescebant. Capitulum iii.

Sed et serpens erat
callidior cunctis a
nimantibus terre: que
fecerat dominus deus. Qui dixit
ad mulierem. Cur precepit vo
bis deus: ut non comederetis
de omni ligno paradisi?
Cui respondit mulier. De fructu
lignorum que sunt in paradiso
vescimur: de fructu vero ligni
quod est in medio paradi
si precepit nobis deus ne come
deremus: et ne tangeremus illud.
ne forte moriamur. Dixit
autem serpens ad mulierem. Ne
quaquam morte moriemini. Scit
enim deus quod in quocumque die
comederitis ex eo. aperientur
oculi vestri: et eritis sicut dii.
scientes bonum et malum. Vidit
igitur mulier quod bonum esset
lignum ad vescendum et pulchrum
oculis aspectuque delectabile:
et tulit de fructu illius et come
dit: deditque viro suo. Qui
comedit: et aperti sunt oculi
amborum. Cumque cognovissent
se esse nudos: consuerunt folia
a ficus et fecerunt sibi perizo
mata. Et cum audissent vocem
domini dei deambulantis in para
diso ad auram post meridiem:
abscondit se adam et uxor eius
a facie domini dei in medio lig
ni paradisi. Vocavitque dominus
deus adam: et dixit ei. Ubi es?
Qui ait. Vocem tuam domine audi
vi in paradiso: et timui eo
quod nudus essem: et abscondi
me. Cui dixit deus. Quis enim
indicavit tibi quod nudus es
ses: nisi quod ex ligno de quo pre
ceperam tibi ne comederes come
disti? Dixitque adam. Mulier
quam dedisti michi sociam
dedit michi de ligno: et comedi.
Et dixit dominus deus ad mulierem.
Quare hoc fecisti? Que respon
dit. Serpens decepit me: et
comedi. Et ait dominus deus ad
serpentem. Quia fecisti hoc:
maledictus es inter omnia ani
mantia et bestias terre. Super
pectus tuum gradieris: et terram
comedes cunctis diebus vite tue.
Inimicitias ponam inter te et
mulierem: et semen tuum et semen
illius. Ipsa conteret caput tu

um: et tu insidiaberis calcaneo eius. Mulieri quoque dixit. Multiplicabo erumpnas tuas: et conceptus tuos. In dolore paries filios tuos: et sub viri potestate eris: et ipse dominabitur tui. Ade vero dixit. Quia audisti vocem uxoris tue et comedisti de ligno ex quo preceperam tibi ne comederes: maledicta terra in opere tuo. In laboribus comedes eam: cunctis diebus vite tue. Spinas et tribulos germinabit tibi: et comedes herbas terre. In sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec revertaris in terram de qua sumptus es: quia pulvis es et in pulverem reverteris. Et vocavit adam nomen uxoris sue evam: eo quod mater esset cunctorum viventium. Fecit quoque dominus deus ade et uxori eius tunicas pelliceas: et induit eos et ait. Ecce adam factus est quasi unus ex nobis: sciens bonum et malum. Nunc ergo ne forte mittat manum suam et sumat etiam de ligno vite et comedat: et vivat in eternum. Emisit eum dominus deus de paradiso voluptatis: ut operaretur terram de qua sumptus est. Eiecitque adam: et collocavit ante paradisum voluptatis. cherubin et flammeum gladium atque versatilem: ad custodiendam viam ligni vite. Capitulum iiii.

Adam vero cognovit evam uxorem suam: que concepit et peperit cayn dicens. Possedi hominem per deum. Rursumque peperit fratrem eius abel. Fuit autem abel pastor ovium: et cayn agricola. Factum est autem post multos dies ut offerret cayn de fructibus terre munera domino: abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui. et de adipibus eorum. Et respexit dominus ad abel et ad munera eius: ad cayn vero et ad munera illius non respexit. Iratusque est cayn vehementer: et concidit vultus eius. Dixitque dominus ad eum. Quare iratus es. et cur concidit facies tua? Nonne si bene egeris recipies? Sin autem male: statim

in foribꝫ peccatũ tuũ aderit. Sed
sub te erit appetitus eius: et tu
dñaberis illius. Dixitq́ꝫ cayn
ad abel fratrẽ suũ. Egrediamur
foras. Cumq́ꝫ essent in agro:
cõsurrexit cayn adu̾sus abel
fratrẽ suũ. et īterfecit eum. Et
ait dñs ad cayn. Ubi ē abel
frater tuus? Qui respondit.
Nescio. Nũquid custos fratris
mei sum ego? Dixitq́ꝫ ad eũ.
Quid fecisti? Vox sanguinis
fratris tui clamat ad me de
terra. Nunc igitur maledictus
eris sup terrã: que apuit os
suũ. et suscepit sanguinẽ fra
tris tui de manu tua. Cum
operatus fueris eam: nõ da
bit tibi fructus suos. Vagus
et pfugus eris sup terrã. Dix
itq́ꝫ cayn ad dñm. Maior est
iniquitas mea: q̃m ut veniã
merear. Ecce eicis me hodie a
facie terre. et a facie tua abscõ
dar: et ero vagus et pfugus ī
terra. Omis igitur qui īvene
rit me: occidet me. Dixitq́ꝫ
ei dñs. Nequaq̃ ita fiet: sed
omis qui occiderit cayn. septu

plũ punietur. Posuitq́ꝫ dñs
signũ in cayn: ut nõ eũ interfi
ceret omnis qui īvenisset eum.
Egressusq́ꝫ cayn a facie dñi:
habitavit in terra pfugus
ad orientalẽ plagã eden. Cog
novit autẽ cayn uxorẽ suã:
que cõcepit et pepit enoch.
Et edificavit civitatẽ: voca
vitq́ꝫ nomẽ eius ex nomine
filij sui enoch. Porro enoch
genuit yrad: et yrad genuit
mavіael. Et maviael genuit
mathusahel: et mathusahel
genuit lamech. Qui accepit
uxores duas. Nomẽ uni adã:
et nomen alteri sellã. Genu
itq́ꝫ ada iabel: qui fuit pat̾
habitantiũ in tentorijs atq́ꝫ
pastorum. Et nomẽ fratris eius
iubal: ipse fuit pater canẽti
um in cythara et organo.
Sella quoq́ꝫ genuit thubal
cayn: qui fuit malleator et
faber in cuncta opera eris et
ferri. Soror vero thubalcayn:
noemã. Dixitq́ꝫ lamech
uxoribꝫ suis ade et selle. Au
dite vocẽ meã uxores lamech:

auscultate sermonem meum. Q-
uia occidi virum in vulnus
meum. et adolescentulum in livo
rem meum: septuplum ultio da
bitur de cayn: de lamech vero
septuagies septies. Cognovit
quoque adhuc adam uxorem suam
et peperit filium: vocavitque no
men eius seth, dicens. Posuit
michi deus semen aliud pro
abel: quem occidit cayn. Sed
et seth natus est filius: quem
vocavit enos. Iste cepit invo
care nomen domini. Capitulum v.

Hic est liber genera
tionis adam. In
die qua creavit de
us hominem. ad similitudi
nem dei fecit illum: masculum et
feminam creavit eos. Et bene
dixit illis: et vocavit nomen
eorum adam. in die qua creati
sunt. Vixit autem adam centum
triginta annis: et genuit fili
um ad ymaginem et similitudinem
suam: vocavitque nomen eius
seth. Et facti sunt dies adam
postquam genuit seth octingenti
anni: genuitque filios et fili
as. Et factum est omne tempus
quo vixit adam. anni nongenti
triginta: et mortuus est. Vixit
quoque seth centum quinque an
nis: et genuit enos. Vixitque
seth postquam genuit enos octi
gentis septem annis: et ge
nuit filios et filias. Et facti
sunt omnes dies seth nongen
torum duodecim annorum et mortuus
est. Vixit vero enos nonagin
ta annis: et genuit caynan.
Post cuius ortum vixit octin
gentis quindecim annis: et
genuit filios et filias. Facti
que sunt omnes dies enos
nongentorum quinque annorum:
et mortuus est. Vixit quoque
caynan septuaginta annis:
et genuit malalehel. Et vix
it caynan postquam genuit
malalehel octingentis qua
draginta annis: genuitque fili
os et filias. Et facti sunt omnes
dies caynan nongenti decem
anni: et mortuus est. Vixit
autem malalehel sexaginta quinque
annis: et genuit iared. Et vix
it malalehel postquam genuit

iared octingẽtis triginta ãnis:
et genuit filios et filias. Et fc̃i
sunt om̃es dies malalehel oc
tingenti nonaginta quĩq; ãni:
et mortuus est. Vixitq; iared
centũ sexaginta duob; annis:
et genuit enoch. Et vixit iared
postq̃ genuit enoch octingen
tis annis: et genuit filios et fi
lias. Et facti sunt om̃es dies
iared nongẽti sexaginta duo
anni: et mortuus est. Porro
enoch vixit sexaginta q̃nq; an
nis: et genuit matusalẽ. Et
ambulauit enoch cũ deo. Vix
it aũt enoch postq̃m genuit
matusalam. trecentis annis:
et genuit filios et filias. Et fc̃i
sunt om̃es dies enoch trecẽti
sexaginta quĩq; anni: ⁊ ãbula
uitq; cum deo: et non appaiu
it. quia tulit eum d̃s. Vixit
quoq; matusalã centũ octo
ginta septẽ annis: et genuit
lamech. Et vixit matusalam
postq̃m genuit lamech septi
gentis octoginta duob; ãnis:
et genuit filios et filias. Et fc̃i
sunt om̃es dies matusale nõ
genti sexaginta nouẽ anni: et
mortuus est. Vixit aũt lamech
centũ octoginta duob; ãnis: et
genuit filiũ. vocauitq; nom̃
eius noe dicens. Iste cõsolabi
tur nos ab opib; et laborib;
manuũ nr̃arũ: in terra quã
maledixit d̃ns. Vixitq; lam
ech postq̃ genuit noe quĩgẽ
tis nonaginta quĩq; annis:
et genuit filios et filias. Et
facti sunt om̃es dies lamech
septingenti septuaginta septẽ
anni: et mortuus est. Capitulum vi.
Noe vero cũ q̃n
gentor̃ esset ãnor̃:
genuit sem cham
et iaphet. Cumq; cepisset ho
mines multiplicari sup̃ t̃rã
et filias procreassent: videntes
filii dei filias hominũ q̃ essent
pulchre: acceperũt uxores sibi
ex omib; quas elegerãt. Dixit
q; d̃s. Non pmanebit sp̃s
meus in homĩe ĩeternũ: q̃a
caro est. Eritq; dies illius cẽ
tũ viginti annor̃. Gygãtes
aũt erant sup̃ terrã. in dieb;
illis. Postq̃ eñ ingressi sunt

filij dei ad filias hominū il
leq3 genuerūt: isti sunt poten
tes a seculo viri famosi. Vi
dens aūt deus q multa ma
licia hominū esset in terra.
et cuncta cogitatio cordis īten
ta esset ad malū omī tēpore:
penituit eū q hominē fecis
set in terra. Et p̄cauens ī fu
turū et tactus dolore cordis
intrinsecus: delebo inq̄t ho
minē quē creaui a facie t̄re.
ab homīe usq3 ad aīman
tia. a reptili usq3 ad volu
cres celi. Penitet enī me fe
cisse eos. Noe vero īuenit
graciā corā deo. Hee genati
ones s̄ noe. Noe vir iustus
atq3 p̄fectus fuit in genera
tionib3 suis. Cum deo am
bulauit: et genuit tres fili
os. sem. cham. et iaphet.
Corrupta est aūt terra corā
deo: et repleta est iniq̄tate.
Cumq3 vidisset deus terrā esse
corruptā: omīs quippe caro
corruperat viā suā sup t̄rā:
dixit ad noe. Finis vniūse
carnis venit corā me. Re
pleta est t̄ra iniq̄tate a facie
eorū: et ego disp̄dā eos cum
terra. Fac tibi archā de lignis
leuigatis. Mansiūculas in
archa facies: et bitumine li
nies intrinsecus et extrīsecus:
et sic facies eam. Trecentoꝝ
cubitorū erit lōgitudo arche:
q̄nquaginta cubitorū latitudo:
et triginta cubitoꝝ altitudo il
lius. Fenestrā in archa facies:
et in cubito cōsūmabis sum
mitatē eius. Ostiū aūt arche
pones in latere deorsū: cenā
cula et tristega facies in ea.
Ecce ego adducā diluuij aq̄s
sup terrā: ut interficiā omnē
carnē in qua sp̄s vite est sub
ter celū: et vniuersa que in
terra sūt cōsumētur. Ponā
q3 fedus meū tecū: et īgredie
ris archā tu. et filij tui: uxor
tua. et uxores filiorū tuorū
tecū. Et ex cunctis aīmantib3
vniūse carnis. bina iduces
in archā. ut viuāt tecū. mas
culini sexus et feminini. De
volucrib3 iuxta genus suū.
et de iumentis in genere suo.

et ex omni reptili terre secundum ge-
nus suum: bina de omnibus ingre-
dientur tecum: ut possint vivere.
Tolles igitur tecum ex omnibus
escis que mandi possunt: et
comportabis apud te: et erunt
tam tibi quam illis in cibum.
Fecit ergo Capitulum vii.
noe omnia que pre-
ceperat illi deus. Dix-
it quoque dominus ad eum. Ingre-
dere tu et omnis domus tua in
archam. Te enim vidi iustum coram
me in generatione hac. Ex omni-
bus animantibus mundis tolle
septena et septena: masculum
et feminam. De animantibus
vero non mundis duo et duo:
masculum et feminam. Sed et
de volatilibus celi septena et
septena. masculum et feminam:
ut salvetur semen super faci-
em universe terre. Adhuc enim
et post dies septem ego pluam
super terram quadraginta die-
bus et quadraginta noctibus:
et delebo omnem substantiam
quam feci de superficie terre. Fe-
cit ergo noe omnia que man-
daverat ei dominus. Eratque sexcentorum
annorum: quando diluvii aque inun-
daverunt super terram. Et ingressus
est noe et filii eius. uxor eius
et uxores filiorum eius cum eo in
archam: propter aquas dilu-
vii. De animantibus quoque mun-
dis et inmundis. et de volucribus.
et ex omni quod movetur super
terram. duo et duo ingressa sunt
ad noe in archam. masculus
et femina: sicut preceperat deus
noe. Cumque transissent septem dies:
aque diluvii inundaverunt
super terram. Anno sexcentesimo
vite noe mense secundo septimo-
decimo die mensis. rupti sunt
omnes fontes abyssi mag-
ne. et catharacte celi aperte sunt:
et facta est pluvia super terram
quadraginta diebus et quadra-
ginta noctibus. In articulo di-
ei illius ingressus est noe.
et sem. et cham. et iaphet fi-
lii eius. uxor illius. et uxores
filiorum eius cum eis in archam:
ipsi et omne animal secun-
dum genus suum. universaque iu-
menta in genere suo. et omne

quod mouetur sup terram in
genere suo: cunctumque volatile
secundum genus suum. Vniuer
se aues. omnes que volucres
ingresse sunt ad noe in archam:
bina et bina ex omni carne
in qua erat spiritus vite. Et que
ingressa sunt masculus et fe
mina ex omni carne introierunt:
sicut preceperat ei deus: et inclu
sit eum dominus deforis. Factumque
est diluuium quadraginta di
ebus et quadraginta noctibus
sup terram: et multiplicate
sunt aque: et eleuauerunt
archam in sublime a terra.
Vehementer enim inundauerunt:
et omnia repleuerunt in sup
ficie terre. Porro archa fere
batur sup aquas: et aque
preualuerunt nimis sup terram.
Opertique sunt omnes montes
excelsi sub uniuerso celo. Quin
decim cubitis altior fuit aqua
sup montes quos operuerat.
Consumptaque est omnis caro
que mouebatur sup terram:
volucrum animantium. besti
arum. omniumque reptilium que
reptant sup terram. Vniuersique ho
mines et cuncta in quibus spi
raculum vite est in terra: mor
tua sunt. Et deleuit deus om
nem substantiam que erat su
per terram ab homine usque ad
pecus. tam reptile quam volu
cres celi: et deleta sunt de terra.
Remansit autem solus noe et
qui cum eo erant in archa: ob
tinueruntque aque diluuii terras centum
quinquaginta diebus. Capitulum viii.

Recordatus est autem
dominus noe cunctorumque
animantium. et om
nium iumentorum que erant cum
eo in archa: adduxit spiritum su
per terram. et imminute sunt aque.
et clausi sunt fontes abyssi. et
catharacte celi: et prohibite sunt
pluuie de celo. Reuerseque sunt
aque de terra euntes et redeun
tes: et ceperunt minui post cen
tum quinquaginta dies. Requi
euitque archa mense septimo.
vicesima septima die mensis:
sup montes armenie. At vero
aque ibant et decrescebant:
usque ad decimum mensem. De

cimo enĩ mense prima die mē
sis: apparuerũt cacumĩa mō
tiũ. Cumq; trãsissent quadra
ginta dies: apiens noe fenes
trã arche quã fecerat dimisit
corvũ. Qui egrediebat᷑ et nō
revertebat᷑: donec siccarentur
aque sup terrã. Emisit quoq;
colũbã post eũ: ut videret si
iam cessassent aque sup faciē
terre. Que cum nō invenisset
ubi requiesceret pes eius: revẽ
sa est ad eũ in archã. Aque
enĩ erãt sup univsã terrã. Ex
tenditq; manũ: et apprehēsã
intulit in archã. Expectatis
aũt ultra septē dieb; aliis:
rursũ dimisit colũbã ex ar
cha. At illa venit ad eum ad
vesperã: portãs ramũ olive
virentib; foliis in ore suo. In
tellexit ergo noe: q cessassent
aque sup terrã. Expectavitq;
nichilominus septē alios di
es: et emisit colũbã: que nō
est reversa ultra ad eũ. Igit᷑
sexcētesĩo primo ãno vite
noe in primo mense. prima
die mensis: imminute sunt
aque sup trã. Et apiēs noe
tectũ arche aspexit: viditq;
q exsiccata esset sup facies tre.
Mense secũdo. septima et vi
cesima die mensis. arefacta
est tra. Locutus est aũt deus
ad noe dicēs. Egredere de ar
cha tu et uxor tua: filii tui. et
uxores filior tuorũ tecũ. Cũc
ta aĩantia que sũt apud
te ex omĩ carne tã in volati
lib; qm in bestiis et univsis
reptilib; que reptãt sup trã
educ tecũ: et ingredimĩ super
terrã. Crescite et multiplica
mĩ sup eam. Egressus est ergo
noe et filii eius: et uxor illius
et uxores filior eius cũ eo.
Sed et omĩa animãtia. et
iumēta et reptilia que rep
tant sup terrã secundũ genꝰ
suũ de archa egressa sũt. Edi
ficavit aũt noe altare dño:
et tollens de cũctis pecorib;
et volucrib; mũdis. obtulit
holocausta sup altare. Odo
ratus q est dñs odorē suavita
tis: et ait ad eũ. Nequaq̃ ult᷑
maledicã terre ꝓpter hoĩes.

Sensus enim et cogitatio huma-
ni cordis in malum prona sunt:
ab adolescentia sua. Non igitur
ultra percutiam omnem animam viventem
sicut feci. Cunctis diebus terre. se-
mentis. et messis. frigus et estus.
estas et hyems nox et dies non
requiescent. Capitulum nonum.

Benedixitque deus
noe et filiis eius: et
dixit ad eos. Cresci-
te et multiplicamini et implete
terram: et terror vester ac tremor
sit super cuncta animalia terre.
et super omnes volucres celi: cum
universis que moventur in terra.
Omnes pisces maris manui
vestre traditi sunt: et omne quod
movetur et vivit erit vobis
in cibum. Quasi olera virentia
tradidi vobis omnia: excepto
quod carnem cum sanguine non come-
detis. Sanguinem enim animarum
vestrarum requiram de manu cunc-
tarum bestiarum: et de manu ho-
minis. De manu viri et de ma-
nu fratris eius. requiram animam
hominis. Quicunque effuderit hu-
manum sanguinem: fundetur
sanguis illius. Ad ymagi-
nem quippe dei factus est homo. Vos
autem crescite et multiplicamini:
et ingredimini super terram et implete
eam. Hec quoque dixit deus ad
noe: et ad filios eius cum eo.
Ecce ego statuam pactum meum vo-
biscum. et cum semine vestro post vos:
et ad omnem animam viventem
que est vobiscum. tam in volu-
cribus quam in iumentis et pecudi-
bus terre. cunctis que egressa sunt
de archa et universis bestiis terre.
Statuam pactum meum vobiscum:
et nequaquam ultra interficietur
omnis caro aquis diluvii: ne-
que erit deinceps diluvium dissi-
pans terram. Dixitque deus. Hoc
signum federis quod do inter me
et vos. et ad omnem animam
viventem que est vobiscum: in ge-
nerationes sempiternas. Arcum
meum ponam in nubibus: et erit
signum federis inter me et inter ter-
ram. Cumque obduxero nubi-
bus celum apparebit arcus me-
us in nubibus: et recordabor
federis mei vobiscum. et cum omni
anima vivente que carnem vege-

tat: et nō erūt ultra aque di-
luuij ad delendā uniuersā
carnē. Eritq; arcus meus in
nubib; et uidebo illū: et recor-
dabor federis sempiterni. qđ
pactū est inter deū et int' om-
nem animā uiuentē uniuer-
se carnis que est sup terram.
Dixitq; deus ad noe. Hoc est
signū federis: quod cōstitui int'
me et int' omnē carnē super
t'ram. Erant igit' filij noe q̄
egressi sūt de archa: sem. cham.
et iaphet. Porro cham ipse
est pater chanaan. Tres isti
sunt filij noe: et ab hijs dis-
seminatū est omē hominū
genus sup uniuersam terrā.
Cepitq; noe uir agricola exer-
cere terrā: et plantauit uine-
am. Bibensq; uinū inebri-
atus est: et nudatus in tab-
naculo suo. Quod cū uidis-
set cham pater chanaan. ve-
renda scilicet pr̄is sui esse nu-
data: nūciauit duob; frat'-
bus suis foras. At vero sem
et iaphet palliū imposuert
humeris suis: et icedentes re-
trorsū operuerūt uerenda pa-
tris sui. Faciesq; eorū auerse
erāt: et patris sui uirilia nō
uiderūt. Euigilās aūt noe ex
uino: cū didicisset que fecerat
ei filius suus minor ait. Ma-
ledictus chanaan: seruus ser-
uorū erit fratrib; suis. Dixit
q;. Bndictus dn̄s deus sem:
sit chanaan seruus eius. Di-
latet deus iaphet. et habitet
in tab'naculis sem: sitq; cha-
naan seruus eius. Dixit autē
noe post diluuiū trecentis qn̄-
quagīta annis: et impleti sūt
omnes dies eius nongētorū
quīquagīta ānor: et mortu-
us est. Capitulū x.

Hee sūt generatiōes
filiorū noe: sem.
cham. et iaphet. Natiq; sūt
eis filij post diluuiū. Filij ia-
phet: gomer et magog. et
madai. iauan. et tubal. et
mosoch. et thyras. Porro
filij gomer: asscenez et riphat.
et thogorma. Filij aūt iauan:
helisa. et tharsis. cethim et
dodanim. Ab hijs diuise sūt

insule gentiū in regionibz
suis: vnusquisqz secūdum
linguā et familias suas
in nationibz suis. Filij autē
cham: chus et mesraym. et
futh. et chanaan. Filij autem
chus: saba et euila. et sabatha.
et regma. et sabathaca. Filij
regmā: saba. et dadan. Por
ro chus genuit nenroth. Ipse
cepit esse potens in terra: et e
rat robustus venator coram
dn̄o. Ab hoc exiuit puerbiū:
quasi nenroth robustus ve
nator corā dn̄o. Fuit autem
principiū regni eius: babilon
et arach. et archad. et calanne
in terra sennaar. De terra il
la egressus est assur: et edifi
cauit niniuen. et plateas ci
uitatis et chalē. Resen quoqz
inter niniuen et chalē: hec ē
ciuitas magna. At vero mes
raym genuit ludim et ana
nim et laabim. neptuim.
et phetrusim. et chesluim:
de quibz egressi sunt philisti
im. et capthurim. Chanaan
autē genuit sydonem primo

genitū suū: et ethheū et iebu
seū et amorreū. et gergeseum.
et eueum et aracheū. cyneū
et aradiū. samaritheu. et
amatheum. Per hos dissemi
nati sūt populi chananeorū. Fa
ctiqz sunt termini chanaan ve
nientibz a sydone gerarim
usqz gazam: donec īgrediaris
sodomam et gomorram. et
adamam. et seboim. usqz lesā.
Hij filij cham: in cognationibz
et linguis. et generationibz.
terrisqz et gentibz suis. De
sem quoqz nati sunt patre
omniū filiorū heber. fratre ia
phet maiore. Filij sem: helā.
et assur. et arphaxat. et lud.
et aram. Filij aram: hus et
hul. et geter. et mes. At vero
arphaxat genuit salā: de
quo ortus est heber. Natiqz
sūt heber filij duo. Nomen
vni phaleg. eo qd in diebus
eius diuisa sit terra: et nomē
fratris eius iectan. Qui iec
tan genuit helmodad: et sa
leph. et asermoth. iare et ad
hyram. et usal. decla et ebal.

et abimahel. et saba et ophir
et euila. et iobab. Omnes isti
filii iectan. Et facta est habi
tatio eorum. de messa pergentibus
usque sephar. montem orientalem.
Isti sunt filii sem: secundum cogna
tiones et linguas. et regio
nes in gentibus suis. Hee fami
lie noe: iuxta populos et na
tiones suas. Ab hiis diuise
sunt gentes in terra post di
luuium. Capitulum xi.

Erat autem terra la
bii unius: et sermo
num eorundem. Cumque proficisce
rentur de oriente inuenerunt campum
in terra sennaar. et habita
uerunt in eo. Dixitque alter ad
proximum suum. Venite facia
mus lateres: et coquamus
eos igni. Habueruntque lateres
pro saxis: et bitumen pro ce
mento. Et dixerunt. Venite fa
ciamus nobis ciuitatem et tur
rem. cuius culmen pertingat
ad celum: et celebremus nomen
nostrum antequam diuidamur in
uniuersas terras. Descendit
autem dominus ut uideret ciuitatem
et turrem quam edificabant
filii adam: et dixit. Ecce unus
est populus: et unum labium
omnibus. Ceperuntque hoc facere:
nec desistent a cogitationibus
suis. donec eas opere comple
ant. Venite igitur descenda
mus et confundamus ibi
linguam eorum: ut non audi
at unusquisque uocem proximi
sui. Atque ita diuisit eos dominus
ex illo loco in uniuersas terras:
et cessauerunt edificare ciui
ciuitatem. Et idcirco uocatum
est nomen eius babel: quia
ibi confusum est labium uni
uerse terre. Et inde dispersit eos
dominus super faciem cunctarum regi
onum. Hee sunt generationes
sem. Sem centum erat annorum.
quando genuit arphaxat:
biennio post diluuium. Vix
itque sem postquam genuit ar
phaxat quingentis annis: et
genuit filios et filias. Porro
arphaxat uixit triginta
quinque annis: et genuit sa
le. Vixit arphaxat postquam
genuit sale. trecentis tribus

annis: et genuit filios et filias. Sale quoque vixit triginta annis: et genuit heber. Vixitque sale postquam genuit heber quadringentis tribus annis: et genuit filios et filias. Vixit autem heber triginta quatuor annis: et genuit phalech. Et vixit heber postquam genuit phalech: quadringentis triginta annis: et genuit filios et filias. Vixit quoque phalech triginta annis: et genuit reu. Vixitque phalech postquam genuit reu. ducentis novem annis: et genuit filios et filias. Vixit autem reu triginta duobus annis: et genuit saruch. Vixitque reu postquam genuit saruch. ducentis septem annis: et genuit filios et filias. Vixit vero saruch triginta annis: et genuit nachor. Vixitque saruch postquam genuit nachor ducentis annis: et genuit filios et filias. Vixit autem nachor viginti novem annis: et genuit thare. Vixitque nachor postquam genuit thare centum decem et novem annis: et genuit filios et filias. Vixitque thare septuaginta annis: et genuit abram. et nachor et aran. Hee sunt autem generationes thare. Thare genuit abram et nachor et aran. Porro aran genuit loth. Mortuusque est aran ante thare patrem suum. in terra nativitatis sue: in ur chaldeorum. Duxerunt autem abram et nachor uxores. Nomen uxoris abram sarai: et nomen uxoris nachor melcha filia aran. patris melche et patris iesche. Erat autem sarai sterilis: nec habebat liberos. Tulit itaque thare abram filium suum. et loth filium aran. filium filii sui. et sarai nurum suam uxorem abram filii sui: et eduxit eos de ur chaldeorum ut irent in terram chanaan. Veneruntque usque aran: et habitaverunt ibi. Et facti sunt dies thare ducentorum quinque annorum: et mortuus est in aran.

Capitulum xii.

Dixit autem dominus ad abram. Egredere de terra tua et de cognatione tua. et de do

mo patris tui: et veni in trā
quā mōstrauero tibi. Faciā
qz te in gentē magnā: et be
nedicā tibi. et magnificabo
nomen tuū: eris qz bn̄dc̄us.
Bn̄dicā bn̄dicētibz tibi: et ma
ledicā maledicētibz tibi: atqz be
nedicētur in te vniuerse cog
nationes terre. Egressus est
itaqz abram sicut p̄ceperāt
ei dn̄s: et iuit cum eo loth.
Septuaginta q̄nqz annorū
erat abram: cum egrederetur
de aran. Tulitqz saray vxorē
suā et loth filiū fratris sui.
vniūsamqz substantiam
quā possederāt. et aīmas
quas fecerāt in aran: et e
gressi sunt ut irent in terrā
chanaan. Cumqz venissent
in eam: ptransiuit abram
terrā usqz ad locū sychē et
usqz ad cōuallē illustrē. Cha
naneus aūt tūc erat in trā.
Apparuit itaqz dn̄s abrā:
et dixit ei. Semīi tuo dabo
terrā hanc. Qui edificauit
ibi altare dn̄o: qui appa
ruerāt ei. et īuocauit ibi
nomen eius. Et inde trans
grediens ad montē qui e
rat cōtra orientem bethel.
tetendit ibi tabnaculum
suū: ab occidente habens
bethel: et ab oriente hay.
Edificauit q̄z ibi altare dn̄o:
et īuocauit ibi nomen eius.
Perrexitqz abram vadens et ultr̄
progrediens ad meridiē. Fca
est aūt fames in trā. Descen
ditqz abram in egiptū: ut pe
grinaret̄ ibi. Pualuerāt eīi
fames in terra. Cūqz prope es
set ut īgrederetur egiptū: dixit
sarayy uxori sue. Noui q̄ pul
chra sis mulier: et q̄ cū vide
rint te egiptij dicturi sūt. ux
or ipsius est: et interficiēt me: et
te reseruabūt. Dic ergo obse
cro te q̄ soror mea sis: et bene
sit michi propter te. et viuat
aīma mea ob graciā tui. Cū
itaqz īgressus esset abrā egip
tū. viderūt egiptij mulierē q̄
esset pulchra nimis. Et nūcia
uerūt prīcipes pharaoni: et
laudauerūt eam apud illū.
Et sublata est mulier in do

nuū pharaonis. Abram vero
bene usi sunt propter illā. Fu
eruntq3 ei oues et boues et asi
ni et serui. famulie et asine et
cameli. Flagellauit aūt dūs
pharaonē plagis maximis
et domū eius: propt saray ux
orē abrā. Vocauitq3 pharao
abram: et dixit ei. Quidnā ē
quod fecisti michi? Quare n̄
īdicasti michi q͡ uxor tua esset?
Quā ob causā dixisti esse so
rorē tuā? ut tollerē eā michi
in uxorē? Nūc igit̄ ecce cōiux
tua: accipe eā. et vade. Precepit
q3 pharao sup abram viris:
et deduxerūt eum et uxorem
illius, et omīa que habebat.

Ascendit Capitul' xiij.
ergo abrā de egipto.
ipse et uxor eius. et
omīa que habebat: et loth
cum eo ad australē plagā.
Erat aūt diues valde: ī pos
sessione argēti et auri. Reūs
q3 [illegible] iter quo venerat a me
ridie in bethel usq3 ad locū
ubi prius fixerat tabernacu
lū inter bethel et hay. ī loco
altaris quod fecerat prius: et
īnvocauit ibi nomē dnī. Sed
et loth qui erat cū abram fu
erunt greges ouiū et armenta
et tabernacula: nec poterat
eos capere terra. ut habitarēt
simul. Erat quippe substātia
eorū multa: et nō quibant
habitare cōmuniter. Unde et
facta est rixa. int pastores
gregū abram et loth. Eo au
tem tpore chananeus et
pherezeus habitabāt in illa
terra. Dixit ergo abram ad
loth. Ne queso sit iurgiū int
me et te. et inter pastores me
os et pastores tuos: fratres
enim sumus. Ecce uniūsa tra
corā te est: recede a me obsecro.
Si tu ad sinistrā ieris: ego
dexterā tenebo. Si tu dexterā
elegeris: ego ad sinistrā pgā.
Eleuatis itaq3 loth oculis.
vidit omnē circa regionem
iordanis: que uniuersa irri
gabatur antequā subūteret
dūs sodomā et gomorram
sicut padisus dnī: et sicut
egiptus venientibz in segor.

Elegitq sibi loth regionē circa
iordanem: et recessit ab oriēte.
Diuisiq sūt alterutrū a frē
suo. Abram habitauit ī tra
chanaan: loth vero morat⁹
est in opidis que erāt circa
iordanem. et habitauit ī so
domis. Homies autē sodomi
te pessimi erāt: et peccatoēs
corā dn̄o nimis. Dixitq do
minus ad abrā: postq diui
sus est loth ab eo. Leua oclōs
tuos: et vide a loco in quo
nūc es ad aquilonē et meri
diem. ad orientē et occidentē.
Omnē trā quā cōspicis tibi
dabo et semī tuo usq in sem
piternū. Faciāq semē tuū
sicut puluerē terre. Si quis
potest hominū numerare
puluerē terre: semē quoq tu
um numerare poterit. Sur
ge ergo et pambula terram
in longitudie et in latitudi
ne sua: quia tibi daturus
sum eam. Mouēs igit abrā
tabernaculū suū: venit et
habitauit iuxta cōuallē
mābre quod est hebron. E
dificauitq ibi altare dn̄o.
Factū Caplm xiiij.
est autē in illo tē
pore. ut amraph
el rex sennaar. et arioth rex
ponti. et chodorlaomor rex e
lamitarū. et thadal rex gētiū.
inirent bellū contra bara regē
sodomor. et cōtra bersa regē
gomorre. et cont sennaab re
gem adame. et cōtra semeber
regem seboim: cōtraq regē
bale. ipsa est segor. Omēs hij
cōuenerūt in vallē siluestrem:
que nūc est mare salis. Duo
decim enī annis seruierunt
chodorlaomor: et terciodecīo
āno recesserūt ab eo. Igitur
āno quartodecīo venit cho
dorlaomor. et reges qui erāt
cū eo: pcusseruntq raphaim
in astaroth. et charnaim et
zuzim cū eis. et enim ī sabē
chariathaim. et chorreos in
mōtibz seyr: usq ad campestrā
pharan. que est in solitudie.
Reuersiq sūt et venerūt ad
fontē mesphath: ipsa ē ca
des. Et pcusserūt omnē regi

onē amalechitarū et amorre
orū q̄ habitabat ī asasontha
mar. Et egressi sūt rex sodomo
rū. et rex gomorre. rexq̄ ada
me et rex seboim. necnon et
rex bale que est segor: et direx
erūt aciem cōtra eos ī valle
silvestri: scilicet adūsus cho
dorlaomor regē elamitarū.
et thadal regē gentiū. et amra
phel regē sennaar. et arioch
regē ponti: quattuor reges ad
uersus quinq̄. Vallis autem
silvestris. habebat puteos
multos bitumīs. Itaq̄ rex
sodomorū et rex gomorre ter
ga verterūt: cecideruntq̄ ibi:
et qui remanserāt fugerunt
ad montē. Tulerūt aūt omn
substantiā sodomor et go
morre. et vniūsa que ad cibū
ptinēt. et abierūt: necnō et
loth et substantiā eius filiū
fratris abram: qui habita
bat in sodomis. Et ecce vnus
qui euaserat. nūciauit abrā
hebreo: qui habitabat in cō
valle mambre amorrei fr̄is
eschol et fratris aner. Hy enī
pepigerāt fedus cū abram.
Quod cū audisset abrā cap
tū videlicet loth fratrē suum:
numerauit expeditos verna
culos suos trecentos decem et
octo: et psecutus est eos usq̄
dan. Et diuisis socijs irruit
sup eos nocte: pcussitq̄ eos et
psecut' ē usq̄ hoba: q̄ ē ad leuā
damasci. et usq̄ ad phenicem. Re
duxitq̄ oēm substātiā et loth
fratrē suū cum substantia
illius: mulieres quoq̄ et po
pulū. Egressus est aūt rex
sodomorū in occursū eius
postq̄ reuersus est a cede cho
dorlaomor. et regū qui cum
eo erant in valle sabe: que
est vallis regis. At vero mel
chisedech rex salem pferens
panem et vinū. erat enī sa
cerdos dei altissimi: bndixit
ei et ait. Bndictus abram
deo excelso qui creauit celū
et terrā: et bndictus deus ex
celsus: quo ptegente hostes
in manibz tuis sūt. Et dedit
ei decimas ex omnibz. Dixit
aūt rex sodomor ad abrā.

Da michi aĩas: cetera tol
le tibi. Qui respondit ei. Le
uo manũ meã ad dñm deũ
excelsum. possessorẽ celi ⁊ tre:
qꝫ a filo subtegminis usqꝫ ad
corrigiã caligę. nõ accipiã
ex omnibꝫ que tua sũt. ne di
cas. ego ditaui abram: excep
tis hiis que comederũt iuuenes.
et partibꝫ uiroꝝ qui uenerũt
mecũ. aner. eschol. et mãbre.
Isti accipient partes suas. Cap xv.
His itaqꝫ transactis: factus ẽ ser
mo dñi ad abrã
per uisionem dicens. Noli
timere abram. Ego protector
tuus sum: et merces tua mag
na nimis. Dixitqꝫ abram.
Dñe deus quid dabis michi?
Ego vadã absqꝫ liberis: et
filius procuratoris domus
mee iste damascus eliezer.
Addiditqꝫ abrã. Michi aũt
nõ dedisti semen: et ecce ver
naculus meus heres meus
erit. Statimqꝫ sermo dñi fact'
est. ad eũ dicẽs. Non erit hic
heres tuus: sed qui egredie
tur de utero tuo. ipsum habe
bis heredẽ. Eduxitqꝫ eũ foras:
et ait illi. Suspice celũ: et
numera stellas si potes. Et
dixit ei. Sic erit semen tuũ.
Credidit abrã dño: et reputa
tũ est illi ad iusticiã. Dixitqꝫ
ad eũ. Ego dñs qui eduxi te
de ur chaldeoꝝ: ut darem tibi
terrã istam et possideres eam.
At ille ait. Dñe deus unde sci
re possum: qꝫ possessurus sim
eam? Et respondẽs dñs. sume
inquit michi uaccã triennem
et caprã trimam. et arietem
ãnorũ triũ: turturẽ quoqꝫ et
columbã. Qui tollens uniuersa
hec diuisit ea per mediũ: et
utrasqꝫ partes cõtra se altrin
secus posuit. Aues aũt non
diuisit. Descenderũtqꝫ volu
cres supra cadauera: et abige
bat eas abrã. Cũqꝫ sol occidere
tur. sopor irruit sup abrã: et
horror magnus et tenebrosus
inuasit eũ. Dictũqꝫ est ad eũ.
Scito prenoscens qꝫ peregrinũ
futurũ sit semen tuũ in terra
nõ sua: et subicient eos serui

tuti. et affligent quadringentis
annis. Verumptamē gentē cui
seruituri sūt ego iudicabo:
et post hec egredientur cū mag
na substantia. Tu autē ibis
ad patres tuos in pace: sepl
tus in senectute bona. Gene
ratione autē quarta reuerte
tur huc. Necdū eñ complete
sunt iniqtates amorreorū:
usqȝ ad presens tempus. Cū
ergo occubuisset sol. facta ē
caligo tenebrosa: et apparu
it cllibanus fumans: et lam
pas ignis transiens inter
diuisiones illas. In die illo
pepigit dn̄s cū abram fedꝰ
dicens. Semī tuo dabo trā
hanc. a fluuio egipti usqȝ
ad fluuiū magnū eufratem.
cynéos et cynezéos et cedmo
néos et etheos et pharzéos.
raphaim quoqȝ et amorré
os et chananéos. et gergeze
os et iebuséos. Capitul' xvi.

Igitur saray uxor abrā
nō genuerat sibi liberos:
sed habens ancillam
egipciam. nomīe agar dix
it marito suo. Ecce cōclusit me
dn̄s ne parerē. Ingredere ad ā
cillā meā: si forte saltē ex illa
suscipiā filios. Cūqȝ ille acq
esceret deprecanti: tulit agar e
gipciā ancillā suā post ānos
decem. quā habitare ceperant
in terra chanaan: et dedit eā
viro suo uxorē. Qui ingressus
est ad eam. At illa cōcepisse
se uidens: despexit dominā
suā. Dixitqȝ saray ad abrā.
Inique agis contra me. Ego
dedi ancillā meā in sinu tuo:
que uidens qꝫ cōceperit despec
tui me habet. Iudicet dn̄s int
me et te. Cui respōdens abrā.
ecce ait ancilla tua ī manu
tua est: utere ea ut libet. Af
fligente igit̄ eam saray: fu
gam iniit. Cūqȝ inuenisset il
lam āgelus dn̄i iuxta fontē
aque in solitudīe. qui est in
via sur in deserto: dixit ad
illā. Agar āncilla saray unde
uenis: et quo uadis? Que
respondit. A facie saray dn̄e
mee ego fugio. Dixitqȝ ei an
gelus dn̄i. Reuertere ad domi

nam tuam: et humiliare sub manu ipsius. Et rursum. Multiplicans inquit multiplicabo semen tuum: et non numerabitur pre multitudine. Ac deinceps. Ecce aut concepisti et paries filium: vocabisque nomen eius ysmahel: eo quod audierit dominus afflictionem tuam. Hic erit ferus homo. Manus eius contra omnes: et manus omnium contra eum: et e regione universorum fratrum suorum figet tabernacula. Vocavit autem nomen domini qui loquebatur ad eam: tu deus qui vidisti me. Dixit enim. Profecto hic vidi posteriora videntis me. Propterea appellavit puteum illum. puteum viventis et videntis me. Ipse est inter cades et barad. Peperitque agar abre filium: qui vocavit nomen eius ysmahel. Octoginta et sex annorum erat abram: quando peperit ei agar ysmahelem. Cap xvii.

Postquam vero nonaginta et novem annorum esse ceperat: apparuit ei dominus. dixitque ad eum. Ego deus omnipotens. Ambula coram me. et esto perfectus: ponamque fedus meum inter me et te: et multiplicabo te vehementer nimis. Cecidit abram pronus in faciem. Dixitque ei deus. Ego sum. et pactum meum tecum: erisque pater multarum gentium. Nec ultra vocabitur nomen tuum abram. sed vocaberis abraham: quia patrem multarum gentium constitui te. Faciamque te crescere vehementissime: et ponam te in gentibus: regesque ex te egredientur. Et statuam pactum meum inter me et te. et inter semen tuum post te in generationibus suis federe sempiterno: ut sim deus tuus et seminis tui post te. Daboque tibi et semini tuo terram peregrinationis tue. omnem terram chanaan in possessionem eternam: eroque deus eorum. Dixit iterum deus ad abraham. Et tu ergo custodies pactum meum: et semen tuum post te in generationibus suis. Hoc est pactum meum quod observabitis inter me et vos.

et semen tuū post te. Circūcide
tur ex vobis omne masculinū:
et circūcidetis carnē preputij vr̄i:
ut sit signū federis int̄ me et
vos. Infans octo dierū circū
cidetur in vobis. Omne mas
culinū in generationibz vr̄is
tam vernaculus q̄m emptici
us circūcidetur: et quicūqz nō
fuerit de stirpe vr̄a. Eritqz pac
tū meū in carne vr̄a in fedus
eternū. Masculus cuius pre
putij caro circūcisa nō fuerit. de
lebitur anima illa de pp̄lo suo:
quia pactū meū irritū fecit.
Dixit quoqz deus ad abrahā.
Sarai uxorē tuā nō vocabis
sarai: sed saram. Et bn̄dicā
ei: et ex illa dabo tibi filiū. cui
bn̄dicturus sum. Eritqz in
nationes: et reges pp̄lorū ori
entur ex eo. Cecidit abrahā ī
faciē suā et risit: dicēs in corde
suo. Putas ne centenario nas
cetur filius: et sara nonage
naria pariet? Dixitqz ad deū.
Utinā ysmahel vivat coram
te. Et ait deus ad abraham.
Sara uxor tua pariet tibi
filiū: vocabisqz nomen eius
ysaac. Et cōstituā pactū meū
illi in fedus sempiternū: et
semini eius post eū. Sup ys
mahel quoqz exaudivi te.
Ecce bn̄dicā ei: et augebo et
multiplicabo eū valde. Du
odecī duces generabit: et fa
ciā illū in gentē magnam.
Pactū vero meū statuā ad
ysaac: quē pariet tibi sara
tēpore isto in anno altero.
Cumqz finitus esset sermo
loquētis cū eo: ascendit deus
ab abrahā. Tulit aūt abra
ham ysmahelē filiū suū. et
omnes vernaculos domus
sue. universosqz quos emerat
cunctos mares ex omnibz viris
domus sue: et circūcidit car
nem preputij eorū statī in ipso
die: sicut preceperat ei deus. A
brahā nonaginta novē erat
annorū quādo circūcidit car
nē preputij sui: et ysmahel fi
lius eius tredecī annos imple
verat tēpore circūcisionis su
e. Eadē die circūcisus est abra
ham et ysmahel filius eius.

et omnes viri domus illius tam vernaculi quam empticii: et alienigene pariter circumcisi sunt. Capitulum xviii.

Apparuit autem ei dominus in convalle mambre sedenti in ostio tabernaculi sui: in ipso fervore diei. Cumque elevasset oculos: apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. Quos cum vidisset cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui: et adoravit in terram et dixit. Domine. si inveni gratiam in oculis tuis. ne transeas servum tuum: sed afferam pauxillum aque. et laventur pedes vestri: et requiescite sub arbore. Ponamque buccellam panis et confortate cor vestrum: postea transibitis. Idcirco enim declinastis ad servum vestrum. Qui dixerunt. Fac ut locutus es. Festinavitque abraham in tabernaculum ad saram: dixitque ei. Accelera tria sata simile commisce: et fac subcinericios panes. Ipse vero ad armentum cucurrit. et tulit inde vitulum tenerrimum et optimum: deditque puero. Qui festinavit: et coxit illum. Tulit quoque butirum et lac et vitulum quem coxerat: et posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cumque comedissent: dixerunt ad eum. Ubi est sara uxor tua? Ille respondit. Ecce in tabernaculo est. Cui dixit. Revertens veniam ad te tempore isto vita comite: et habebit filium sara uxor tua. Quo audito sara. risit post ostium tabernaculi. Erant autem ambo senes provecteque etatis: et desierant sare fieri muliebria. Que risit occulte dicens. Postquam consenui. et dominus meus vetulus est. voluptati operam dabo? Dixit autem dominus ad abraham. Quare risit sara dicens: num vere paritura sum anus? Numquid deo est quicquam difficile? Iuxta condictum revertar ad te hoc eodem tempore vita comite: et habebit sara filium. Negavit sara dicens non risi: timore perterrita. Dominus autem. Non est inquit ita: sed risisti. Cum ergo surrexissent inde

viri. direxerunt oculos contra
sodomam: et abraham simul
gradiebatur deducens eos. Dix
itque dominus. Num celare potero
abraham que gesturus sum. cum
futurus sit in gentem magnam
ac robustissimam: et benedicende
sint in eo omnes nationes terre?
Scio enim quod precepturus sit fi
liis suis et domui sue post se.
ut custodiant viam domini et faciant
iusticiam et iudicium: ut adducat
dominus propter abraham omnia que
locutus est ad eum. Dixitque dominus.
Clamor sodomorum et gomor
reorum multiplicatus est: et
peccatum eorum aggravatum est
nimis. Descendam et videbo
utrum clamorem qui venit ad
me opere compleverint: an non
est ita. ut sciam. Converterunt
que se inde: et abierunt sodomam.
Abraham vero adhuc stabat
coram domino: et appropinquans
ait. Numquid perdes iustum cum
impio? Si fuerint quinquagin
ta iusti in civitate. peribunt
simul: et non parces loco illi
propter quinquaginta iustos si
inventi fuerint in eo? Absit a te
ut rem hanc facias. et occidas
iustum cum impio: fiatque ius
tus sicut impius. Non est hoc
tuum: qui iudicas omnem terram.
Nequaquam facies hoc iudicium.
Dixitque dominus ad eum. Si inve
nero sodomis quinquaginta ius
tos in medio civitatis: dimit
tam omni loco propter eos. Re
spondens abraham ait. Quia
semel cepi loquar ad dominum me
um: cum sim pulvis et cinis.
Quid si minus quinquaginta
iustis quinque fuerint: delebis
propter quadraginta quinque uni
versam urbem? Et ait. Non
delebo: si invenero ibi quadra
ginta quinque. Rursumque locutus
est ad eum. Si autem quadragin
ta ibi inventi fuerint. quid fa
cies? Ait. Non percutiam propter
quadraginta. Ne queso inquit
indigneris domine. si loquar. Quid
si inventi fuerint ibi triginta?
Respondit. Non faciam: si in
venero ibi triginta. Quia se
mel ait cepi: loquar ad do
minum meum. Quid si inventi

fuerint ibi viginti? Dixit. Nõ
interficiam propter viginti. Ob
secro inquit ne irascaris do
mine: si loquar adhuc se
mel. Quid si inventi fuerint
ibi decem? Dixit. Non delebo
propter decẽ. Abiit autẽ dñs
postq̃m cessavit loqui ad A
braham: et ille reversus est i
locum suum. Capitulũ xix.

Veneruntq; duo an
geli sodomã vespe
re: sedente loth in
foribus civitatis. Qui cum vidis
set eos surrexit et ivit obvi
am eis: et adoravit pronus
in terrã et dixit. Obsecro dñi
declinate in domũ pueri vr̃i:
et manete ibi. Lavate pedes
vr̃os: et mane proficiscemini in
viam vr̃am. Qui dixerunt.
Minime: sed in platea ma
nebimus. Compulit illos
valde
oppido: ut diverterent ad eũ.
Ingressisq; domũ illius fe
cit convivium: coxit azima et
comederunt. Prius autẽ q̃m
irent cubitũ: viri civitatis
vallaverunt domũ illius a
puero usq; ad senem. omnis
populus simul. Vocave
runtq; loth: et dixerunt ei. V
bi sunt viri qui introierunt
ad te nocte? Educ illos huc
ut cognoscamus eos. Egres
sus ad eos loth. post tergũ
claudens ostiũ: ait. Nolite
queso fratres mei: nolite
malũ hoc facere. Habeo du
as filias que necdũ cogno
verunt virũ: educã eas ad
vos et abutimini eis sicut
placuerit vobis: dummodo
viris istis nichil mali facia
tis: quia ingressi sunt sub
umbra culminis mei. At
illi dixerunt. Recede illuc.
Et rursũ. Ingressus es inq̃
uit ut advena: nunquid ut
iudices? Te ergo ipsũ ma
gis q̃m hos affligemus? Vim
q; faciebant loth vehementissi
me. Iamq; prope erat ut infringe
rent fores: et ecce miserunt
manũ viri: et introduxerunt
ad se loth. Clauseruntq; osti
um: et eos qui erant foris
percusserunt cecitate a minimo

usqz ad maximū: ita ut os
tiū invenire non possent.
Dixerunt aūt ad loth. Ha
bes hic tuorū quempiā? gene
rū. aut filios. aut filias?
Omēs qui tui sunt: educ
de urbe hac. Delebimus e
nim locū istū: eo quod increve
rit clamor eorū corā dn̄o:
qui misit nos ut perdamus
illos. Egressus itaqz loth lo
cutus est ad generos suos.
qui accepturi erant filias eius.
et dixit. Surgite egredimini
de loco isto: quia delebit dn̄s
civitatē hanc. Et visus est
eis quasi ludens loqui. Cū
qz esset mane: cogebant eū
angeli dicentes. Surge et tol
le uxorē tuā et duas filias
quas habes: ne et tu pariter
pereas in scelere civitatis. Dis
simulante illo. apprehende
runt manū eius et manū ux
oris ac duarū filiarū eius:
eo quod parceret dn̄s illi. Et e
duxerunt eū. posuerunt qz extra
civitatē: ibiqz locuti sunt
ad eū dicentes. Salva aīam

tuā. Noli respicere post tergū.
nec stes in omni circa regione:
sed in monte salvū te fac:
ne et tu simul pereas. Dixitqz
loth ad eos. Queso dn̄e mi.
quia invenit servus tuus gra
tiā corā te: et magnificasti
misericordiā tuā quā fecisti
mecū. ut salvares animam
meā: nec possū in mōte sal
vari: ne forte apprehendat me
malū. et moriar. Est civitas
hec iuxta ad quā possū fugere
parva: et salvabor in ea.
Nūquid nō modica est. et
vivet aīa mea? Dixit qz ad
eū. Ecce etiā in hoc suscepi pre
ces tuas: ut nō subvertā ur
bem pro qua locutus es. Fes
tina et salvare ibi: quia nō
potero facere quicquam donec ingre
diaris illuc. Idcirco vocatū
est nomē urbis illius segor.
Sol egressus est sup terrā: et
loth ingressus est segor. Igitur
dn̄s pluit sup sodomā et go
morrā sulphur et ignē a dn̄o
de celo: et subvertit civitates
has et omnē circa regionem.

vniu̾sos habitatores urbiū.
et cūcta terre virentia. Respi
ciens q; uxor eius post se v̾sa
est in statuā salis. Abrahā
aūt consurgēs mane ubi ste
terat prius cū dn̄o. intuitus
est sodomā et gomorrā. et
vniu̾sam terram regionis
illius: viditq; ascendentem
fauillā de terra quasi forna
cis fumū. Cum enī subu̾teret
deus ciuitates regionis illi⁹.
recordatus est abrahe: et li
berauit loth de subu̾sione
urbiū in quib; habitauerāt.
Ascenditq; loth de segor. et mā
sit in mōte: due quoq; filie ei⁹
cū eo. Timuerat enī manere ī
segor. Et māsit in spelūca: ipse et
due filie ei⁹ cū eo. Dixitq; maior
ad minorē. Pater noster senex
est: et nullus virorū remansit ī
terra qui possit ingredi ad nos
iuxta morē vniu̾se terre. Veni
inebriemus eum vino dormia
musq; cum eo: ut seruare pos
simus ex patre nr̄o semen. De
derūt itaq; prī suo bibere vinū
nocte illa: et ingressa est maior

dormiuitq; cū patre. At ille
nō sensit. nec qn̄do concubuit
filia: nec qn̄do surrexit. Altera
quoq; die dixit maior ad mi
norē. Ecce dormiui heri cū pa
tre meo. Demus ei bibere vi
nū etiā hac nocte. et dormies
cū eo: ut saluemus semen de
patre nostro. Dederūt q; et il
la nocte patri suo vinū. Ingres
saq; minor filia dormiuit cū
eo: et nec tunc quidē sensit
qn̄do cōcubuerit vel quando
illa surrexerit. Conceperūt ergo
due filie loth de patre suo. Pe
peritq; maior filiū: et voca
uit nomē eius moab: ipse ē
pater moabitarū usq; ī pre
sentē diem. Minor quoq; pe
perit filiū: et vocauit nomē
eius āmon. id est filius ppli
mei: ipse ē pr̄ āmonitarū usq; ho
die. Capitulum xx. Pro
fect⁹ inde abrahā in
terrā australē habitauit
īt cades et sur: et peregrinat⁹ est ī
geraris. Dixitq; de sara uxore
sua. Soror mea ē. Misit ergo
abimelech rex gerare: et tulit eā.

Venit autem deus ad abimelech per somp
nium nocte: et ait ei. En morieris
propter mulierem quam tulisti: ha
bet enim virum. Abimelech ve
ro non tetigerat eam. Et
ait. Domine: num gentem igno
rantem et iustam interficies? Non
ne ipse dixit michi soror mea
est. et ipsa ait frater meus est?
In simplicitate cordis mei et
mundicia manuum mearum
feci hoc. Dixitque ad eum deus.
Et ego scio quod simplici corde
feceris: et ideo custodivi te ne
peccares in me: et non dimisi
ut tangeres eam. Nunc igitur
redde uxorem viro suo quia prophe
ta est: et orabit pro te et vi
ves. Si autem nolueris reddere:
scito quod morte morieris tu et
omnia que tua sunt. Stati
mque de nocte consurgens abimelech.
vocavit omnes servos suos:
et locutus est universa verba
hec in auribus eorum. Timuerunt
que omnes viri valde. Vocavit
autem abimelech etiam abraham:
et dixit ei. Quid fecisti nobis?
Quid peccavimus in te. quia
induxisti super me et super reg
num meum peccatum grande?
Que non debuisti facere.
fecisti nobis. Rursumque ex
postulans ait. Quid vidis
ti ut hoc faceres? Respondit
abraham. Cogitavi mecum di
cens. Forsitan non est timor
dei in loco isto: et interficient
me propter uxorem meam. Alias
autem et vere soror mea est. fili
a patris mei et non filia matris
mee: et duxi eam uxorem. Post
quam autem eduxit me deus de
domo patris mei: dixi ad eam.
Hanc misericordiam facies
mecum in omni loco ad quem
ingrediemur: dicens quod frater tu
us sim. Tulit igitur abime
lech oves et boves servos et
ancillas: et dedit abraham.
Reddiditque illi saram uxorem
suam: et ait. Terra coram vobis
est: ubicumque tibi placuerit
habita. Sare autem dixit. Ec
ce mille argenteos dedi fratri
tuo. Hoc erit tibi in vela
men oculorum ad omnes qui
tecum sunt. Et quocumque perrexe

ris. maneto qz te deprehensā.
Orante aut̄ abrahā sana
uit deus abimelech et uxorē
ancillas qz eius: et pepererūt.
Concluserat enī deus omnē
vuluā domus abimelech:
propt̄ sarā uxorē abrahā.
Visitauit Capl̄m xxi.
aut̄ dn̄s sarā sic̄t
promiserat: et im
pleuit q̄ [illegible]. Concepit
qz et peperit filiū in senectute
sua: t̄pore quo p̄dixerat ei
deus. Vocauit qz abraham
nomen filij sui quē genuit
ei sara ysaac: et circumcidit
eum octaua die sicut p̄cepat
ei deus cū centū esset ānorū.
Hac quippe etate p̄ris natus
est ysaac. Dixitqz sara. Risū
fecit michi deus. Quicūqz au
dierit corridebit michi. Rursū
qz ait. Q̄s auditurus crederet
abrahā. q̄ sara lactaret filiū:
quē peperit ei iam seni? Creuit
igitur puer et ablactatus ē.
Fecitqz abrahā grande conuiui
um: in die ablactationis eius.
Cumqz vidisset sara filium
agar egiptie ludentē cū filio
suo ysaac: dixit ad abrahā.
Eice ancillā hanc: et filiū eius.
Non enī erit heres filius ācil
le: cū filio meo ysaac. Dure
accepit hoc abrahā pro filio
suo. Cui dixit deus. Nō tibi
videatur asperū sup puero: et
sup ancilla tua. Omnia que
dixerit tibi sara. audi vocē
eius: quia in ysaac vocabitur
tibi semen. Sed et filiū ancil
le faciā in gentē magnam:
quia semen tuū est. Surrexit
itaqz abrahā mane: et tol
lens panē et utrem aque im
posuit scapule eius: tradi
ditqz puerū et dimisit eam.
Que cum abisset: errabat
in solitudine bersabee. Cūqz
consūpta esset aqua in utre:
abiecit puerū subter unā ar
borū que ibi erant. et abijt.
Seditqz e regione p̄cul: q̄n
tū potest arcus iacere. Dixit
enim. Non videbo morientē
puerū. Et sedēs cont̄ leuauit vocē
suā et fleuit. Exaudiuit aut̄
deus vocē pueri. Vocauit qz

angelus dñi agar de celo di-
cens. Quid agis agar? Noli
timere. Exaudiuit enim deus
vocē pueri: de loco in quo ē.
Surge et tolle puerū. et te-
ne manū illius: q̄a in gen-
tem magnā faciā eum. A-
peruitq; oculos eius deus.
Que vidēs puteū aque ab-
iit et impleuit utrem: dedit-
q; puero bibere: et fuit cū e-
o. Qui creuit. et moratus
est in solitudīe: factusq;
est iuuenis sagittarius:
habitauitq; in deserto pha-
ran. Et accepit illi mater
sua uxorē de terra egipti.
Eodem tēpore dixit abime-
lech. et phicol princeps ex-
citus eius ad abrahā. Deus
tecum est in vniūsis que a-
gis. Iura ergo per dñm ne
noceas michi et posteris
meis stirpiq; mee: sed iux-
misericordiā quā feci tibi.
facias michi et terre in q̄
versatus es aduena. Dix-
itq; abrahā. Ego iurabo.
Et increpauit abimelech
propter puteū aque quem
vi abstulerāt serui illius.
Responditq; abimelech.
Nesciui quis fecerit hanc rē.
Sed et tu nō indicasti mi-
chi: et ego non audiui p̄ter
hodie. Tulit itaq; abrahā
oues et boues: et dedit abi-
melech. Percusseruntq; ambo
fedus: et statuit abraham
septem agnas gregis seor-
sum. Cui dixit abimelech.
Quid sibi volūt septē agne
iste: quas stare fecisti seor-
sum? At ille. Septē inquit
agnas accipies de manu
mea: ut sint in testimoniū
michi. qm̄ ego fodi puteū
istū. Idcirco vocatus est lo-
cus ille barsabee: quia ibi
uterq; iurauit. et inierunt
fedus pro puteo iuramenti.
Surrexit aūt abimelech et
phicol princeps milicie eius:
reuersiq; sūt in terrā palesti-
norum. Abrahā vero planta-
uit nemus in barsabee. et
inuocauit ibi nomē dñi dei
eterni: et fuit colonus ter-

philistinorum diebus multis.
Que postquam Cap. xxii.
gesta sunt temptavit deus abraham
et dixit ad eum. Abraham
abraham. Ille respondit. Adsum.
Ait illi. Tolle filium tuum unigenitum quem diligis ysaac: et
vade in terram visionis: atque
offer eum ibi holocaustum super
unum montium quem monstravero tibi. Igitur abraham de
nocte consurgens stravit asinum suum. ducens secum duos
iuvenes. et ysaac filium suum.
Cumque concidisset ligna in holocaustum: abiit ad locum quem
preceperat ei deus. Die autem
tercio: elevatis oculis vidit
locum procul. Dixitque ad pueros suos. Expectate hic cum
asino: ego et puer illuc usque
properantes. postquam adoraverimus revertemur ad vos. Tulit
quoque ligna holocausti:
et imposuit super ysaac filium suum: ipse vero portabat
in manibus suis ignem et gladium. Cumque duo pergerent simul:
dixit ysaac patri suo. Pater
mi. At ille respondit. Quid
vis fili? Ecce inquit ignis et
ligna: ubi est victima holocausti? Dixit abraham. Deus
providebit sibi victimam holocausti fili mi. Pergebant
ergo pariter: veneruntque ad
locum quem ostenderat ei deus.
In quo edificavit altare: et
desuper ligna composuit. Cumque
colligasset ysaac filium suum:
posuit eum in altari super
struem lignorum. Extenditque
manum et arripuit gladium:
ut immolaret filium suum. Et ecce angelus domini de celo clamavit dicens. Abraham abraham.
Qui respondit. Adsum. Dixitque
ei. Non extendas manum tuam
super puerum: neque facias illi
quicquam. Nunc cognovi quod timeas deum: et non pepercisti filio tuo unigenito propter me.
Levavit abraham oculos: viditque post tergum arietem inter
vepres herentem cornibus. Quem
assumens. obtulit holocaustum pro filio. Appellavitque

nomen loci illius: dñs videt.
Unde usqz hodie dicit: i mō
te dñs videbit. Vocavit aut̄
angelus dñi abrahā secūdo
de celo dicens. P̄ memetipm̄
iuravi dicit dñs: quia fecisti
rem hanc. et nō pepcisti filio
o tuo unigenito ꝓpter me:
bndicā tibi et multiplicabo
semen tuū sicut stellas celi.
et velut harenā que est in
litore maris. Possidebit se
men tuū portas inimicorū
suor: et benedicētur in semi
ne tuo omnes gentes terre:
quia obedisti voci mee. Re
versusqz est abrahā ad pue
ros suos: abieruntqz bersabe
e simul: et habitavit ibi. His
ita gestis: nūciatū est abra
ham qđ melcha quoqz genu
isset filios nachor fratri suo.
Hus primogenitū. et buz
fratrē eius. chamuel patrē
syror. et cased. et azau. phel
das quoqz et iedlaph. ac ba
thuel: de quo nata est rebecca.
Octo istos genuit melcha na
chor fratri abrahā. Concubi
na vero illius nomīe romā:
pepit et thabee et gaon. et
thaas. et maacha. Cap. xxiii.
Vixit aut̄ sara cētū
viginti septē ānis:
et mortua est in ci
vitate arbee que est hebron.
in t̄ra chanaan. Venitqz ab
ham: ut plangeret et fleret
eam. Cūqz surrexisset ab offi
cio funeris: locutus est ad
filios heth dicens. Advena
sum et pegrinus apud vos.
Date michi ius sepulchri vo
biscū: ut sepeliā mortuū me
um. Responderūtqz filij heth di
centes. Audi nos dñe. Prin
ceps dei es apud nos: in elec
tis sepulchris nr̄is sepeli mor
tuū tuū. Nullus qz ꝓhibere
te poterit: quin in monumē
to eius sepelias mortuū tuū.
Surrexit abrahā: et adora
vit ꝑplm̄ terre. filios videlicet
heth. Dixitqz ad eos. Si pla
cet aīme vr̄e ut sepeliā mortuū
meū. audite me et intercedite
apud ephron filiū seor: ut
det michi speluncā duplicem

quā habet in extrema parte
agri sui. Pecuniā digna tra
dat michi eam coram vobis
in possessionē sepulchri. Ha
bitabat autē ephron in medi
o filior heth. Respondit qz
ephron ad abrahā. cunctis au
dientibz. qui īgrediebāt por
tā ciuitatis illius dicens. Ne
quaquā ita fiet dnē mi: sed tu
magis ausculta qd loquor.
Agrū trado tibi. et speluncā
que in eo est presentibz filijs
ppli mei: sepeli mortuū tuū.
Adorauit abrahā corā pplo
terre: et locut9 ē ad ephron
circūstāte plebe. Queso ut
audias me. Dabo pecuniā
pro agro: suscipe eam: et sic
sepeliā mortuū meū in eo.
Respondit ephron. Dnē mi
audi me. Terra quā postu
las quadrigētis argenti sy
clis valet. Istud est pciū int
me et te. Sed quantū est
hoc? Sepeli mortuū tuū.
Quod cū audisset abrahā:
appendit pecuniā quam
ephron postulauerat au
dientibz filijs heth. quadrin
gentos syclos argenti et p
bati monete publice. Confir
matusqz est ager quondā
ephrōnis. in quo erat spelū
ca duplex respiciēs mambre.
tam ipse qm spelūca. et oēs
arbores eius in cunctis tīnis
per circuitū abrahe in pos
sessionē: videntibz filijs heth.
et cunctis qui intrabant portā
ciuitatis illius. Atqz ita sepe
liuit abrahā saram uxorē
suam in spelūca agri dupli
ci que respiciebat mambre.
hec est hebron: in terra cha
naān. Et cōfirmatus est ager
et antrū quod erat in eo a
brahe in possessionē monu
menti: a filijs heth. Cap. xxiiij.

Erat autē abrahā
senex. dierūqz mul
torū: et dns ī cunc
tis benedixerat ei. Dixitqz ad
seruū seniorē domus sue: q
perat omībz que habebat.
Pone manū tuā subter fe
mur meū. ut adiurē te per
dnm deū celi et terre: ut non

accipias uxorē filio meo de
filiabus chananeorꝝ inter
quos habito: sed ad trā et
ad cognationē meā pficisca
ris: et inde accipias uxorē
filio meo ysaac. Rndit ser
uus. Si noluerit mulier ve
nire mecū in terrā hanc.
num reducē debeo filiū tu
um ad locū de quo tu egres
sus es? Dixit abrahā. Ca
ue nequādo reducas filiū me
um illuc. Dns deus celi qui
tulit me de domo patris mei.
et de tra natiuitatis mee. q
locutus est michi et iurauit
dicens. semī tuo dabo trā
hanc. ipse mittet angelū
suū corā te: et accipies inde
uxorē filio meo. Si autē
noluerit mulier seq te. nō
teneberis iuramēto: filiū
tantū meū ne reducas illuc.
Posuit ergo seruus manū
sub femore abrahā dnī sui:
et iurauit illi sup sermone
hoc. Tulitqꝫ decē camelos de
grege dnī sui: et abijt ex oībꝫ
bonis eius portans secum.

Profectusqꝫ perrexit mesopo
tamiā: ad urbē nachor.
Cumqꝫ camelos fecisset accū
bere extra opidū iuxͣ puteū
aqͣ vespe. eo tēpore quo solēt
mulieres egredi ad hauriē
dū aquā: orauit dnm dicēs.
Dnē deus dnī mei abrahā.
occurre hodie obsecro michi:
et fac misericordiā cū dnō
meo abrahā. Ecce ego sto p
pe fontē aque: et filie habi
tatorū huius ciuitatis egre
dientur ad hauriendā aqͣ.
Igitur puella cui ego dixero
inclina ydriā tuā ut bibā.
et illa responderit bibe. quin
et camelis tuis dabo potū:
ipsa est quā pparasti seruo
tuo ysaac: et per hoc intelli
gā qꝫ feceris misericordiā cū
dnō meo. Necdū intra se v
ba cōpleuerat: et ecce rebec
ca egrediebatur filia bathuel
filij melche uxoris nachor fr
tris abrahā. habens ydriā i
scapula: puella decora nimis.
virgoqꝫ pulcherrima. et incog
nita viro. Descenderat autē

ad fontē. et impleuerat ydriā:
ac reuertebat. Occurritq; ei ser
uus. et ait. Pauxillū michi
ad sorbendū prebe aque de y
dria tua. Que rñdit. Bibe
dñe mi. Celeriterq; deposuit
ydriā sup ulnā suā: et dedit
ei potū. Cūq; ille bibisset: ad
iecit. Quin et camelis tuis
hauriā aquā: donec cūcti bi
bāt. Effundens q; ydriā in ca
nalibz. recurrit ad puteū ut
hauriret aquā: et haustam
omībz camelis dedit. Ille aūt
cōtemplabat eā tacitus: scie
volens utrū prosperū fecisset
iter suū dñs an non. Postqȝ
ergo biberāt cameli: protulit
vir inaures aureas appēdētes
syclos duos. et armillas
totidem pondo sycloꝝ decem.
Dixitq; ad eam. Cuius es fili
a? Indica michi. Est in domo
pr̄is tui locus ad manendū?
Que rñdit. Filia bathuelis
sum filij melche: quē pepit
nachor. Et addidit dicens.
Palearū quoq; et feni pluri
mū est apud nos: et locus
spaciosus ad manendū. In
clinauit se homo: et adora
uit dñm dicens. Bñdictus
dñs deus dñi mei abrahā.
qui nō abstulit misericordi
am et veritatē suā a dño
meo: et recto me itinere per
duxit in domū fratris dñi
mei. Cucurrit itaq; puella:
et nūciauit in domo mr̄is
sue omnia que audierat. Ha
bebat aūt rebecca fratrē no
mine laban: qui festinus
egressus est ad hominē ubi
erat fons. Cumq; vidisset in
aures et armillas in manibz
sororis sue. et audisset cūcta
verba referētis. hec locutus
est michi homo: venit ad
virū qui stabat iuxta came
los et prope fontē aque: dix
itq; ad eum. Ingredere bñdc
dñi. Cur foris stas? Pparau
ui domū et locū camelis tuis.
Et introduxit eū in hospiciū
ac destrauit camelos: dedit
q; paleas et fenū et aquam
ad lauandos pedes cameloꝝ
et viroꝝ qui venerāt cū eo.

Et appositus est in cōspectu
eius panis. Qui ait: Nō cōe
dam: donec loquar sermōes
meos. Rndit ei. Loqre. At ille.
Seruus inquit abrahā sū:
et dn̄s benedixit dn̄o meo val
de. Magnificatus qz est: et de
dit ei oues et boues. argentū
et aurū. seruos et ancillas
camelos et asinos. Et pepit
sara uxor dn̄i mei filiū dn̄o
meo in senectute sua: dedit
qz illi omīa que habuerat.
Et adiurauit me dn̄s meus
dicens. Non accipies uxorē
filio meo de filiabz chananeo
rū in quorū terra habito: sz
ad domū pr̄is mei pges et de
cognatione mea accipies ux
orē filio meo. Ego vero rn̄di
dn̄o meo. Quid si noluerit
venire mecū mulier? Dn̄s ait.
in cuius cōspectu ambulo
mittet angelū suū tecū. et di
riget viā tuā: accipiesqz ux
orē filio meo de cognatione
mea. et de domo patris mei.
Innocens eris a maledictiōe
mea: cū veneris ad pꝓpinquos

meos et nō dederit tibi. Veni er
go hodie ad fontem: et dixi.
Dn̄e deus dn̄i mei abrahā. si
direxisti viā meā in qua nūc
ambulo: ecce sto iuxta fontē
aque. et virgo que egredietur
ad hauriendā aquā audierit
a me da michi paullulū aq
ad bibendū ex ydria tua. et
dixerit michi. et tu bibe. et ca
melis tuis hauriā: ipsa est
mulier quā pꝑparauit dn̄s fi
lio dn̄i mei. Dumqz hec me
cū tacitus voluerē: apparuit
rebecca veniens cū ydria quā
portabat in scapula. Descen
ditqz ad fontē: et hausit aq.
Et aio ad eam. Da michi
paululū bibere. Que festinās
deposuit ydriā de humero: et
dixit michi. Et tu bibe: et came
lis tuis potū tribuā. Bibi. et
adaquauit camelos. Interro
gaui qz eam: et dixi. Cuius es
filia? Que respondit. Filia
bathuelis sum filij nachor:
quem pepit illi melcha. Sus
pendi itaqz inaures ad ornā
dam faciē eius: et armillas

posui in manibȝ eius: pron⁹
qȝ adoraui dn̄m. bn̄dicens
dn̄o deo dn̄i mei abraham:
qui pduxit me recto itinere
ut sumerē filiā fratris dn̄i
mei filio eius. Quāobrem si
facitis misericordiā et verita
tem cum dn̄o meo: indicate
michi. Sin aūt et aliud pla
cet. et hoc dicite: ut vadā ad
dexterā siue ad sinistrā. Rn̄de
rūt laban et bathuel. A dn̄o
egressus est sermo: et nō pos
sumus extra placitū eius qc
qm̄ aliud tecū loq. En rebec
ca corā te est. Tolle eam. et p
ficiscere: et sit uxor filij dn̄i
tui. sicut locutus est dn̄s.
Quod cum audisset puer
abrahā: adorauit in t̄ra do
minū. Prolatisqȝ vasis ar
genteis et aureis ac vestibȝ:
dedit ea rebecce pro munere.
Fratribȝ quoqȝ eius et m̄ri
dona obtulit. Initoqȝ cōui
uio: vescentes pariter et bi
bētes māserūt ibi. Surgens
aūt mane: locutus est puer.
Dimittite me: ut vadā ad

dn̄m meū. Rn̄derūt fratres
eius et mater. Maneat puel
la saltē decem dies apud nos:
et postea pficiscet. Nolite a
it me retinere: qa dn̄s direxit
viā meā. Dimittite me: ut
pgam ad dn̄m meū. Dixerūt.
Vocemus puellā: et q̄ramus
ipsius volūtatē. Cūqȝ vocata
venisset: sciscitati sūt. Vis ire
cum homīe isto? Que ait.
Vadam. Dimiserūt ergo eā
et delboram nutricē illius ser
uūqȝ abrahā et comites e⁹:
imp̄cantes pspera sorori sue
atqȝ dicētes. Soror nostra es.
crescas in mille milia: et pos
sideat semen tuū portas īmi
corū suorū. Igitur rebecca et
puelle illius. ascensis camel̄
secute sunt virū. Qui festin⁹
reuertebat ad dn̄m suū. Eo tē
pore ysaac deambulabat
per viā que ducit ad puteū:
cuius nomen est viuētis et
videntis. Habitabat enī in
terra australi: et egressus fu
erat ad meditandū in agro
īclinata iam die. Cumqȝ le

nasset oculos: vidit camelos venientes procul. Rebecca quoque conspecto ysaac descendit de camelo: et ait ad puerū. Quis ē ille homo qui venit per agrū in occursū nobis? Qui dixit ei. Ipse est dn̄s meus. At illa tollens cito palliū: operuit se. Servus aut̄ cūcta que gesserat narravit ysaac. Qui introduxit eā in tabernaculum sare matris sue. et accepit eā uxorē: et in tantū dilexit: ut dolorē qui ex morte matris acciderat temperaret. Cap. xxv.

Abrahā vero aliam duxit uxorē noīe cethurā: que peperit ei zamram et iexan. et madan et madian et iesboch et sue. Iexan quoque genuit saba et dadan. Filii dadan fuerūt assurim et latusim et loomim. At vero ex madian. ortus ē epha et opher et enoch. et abida et heldaā. Omēs hii filii cethure. Deditque abrahā cūcta que possederat ysaac. Filiis aut̄ concubinarū largitus est munera: et separavit eos ab ysaac filio suo. dū adhuc ipse viveret ad plagā orientalē. Fuerūt aut̄ dies vite abrahe. centū septuaginta quinque ānī: et deficiens mortuus est in senectute bona. provecteque etatis et plenus dierū. Congregatusque est ad p̄plm suū: et sepelierunt eum ysaac et ysmahel filii sui in speluncā duplici. que sita ē in agro ephron filii seor hethei. e regione mambre: quam emerat a filiis heth. Ibi sepultus est ipse et sara uxor eius. Et post obitū illius bn̄dixit deus ysaac filio eius: qui habitabat iuxta puteū nomine viventis et videntis. Hee sunt generationes ysmahel filii abrahe quē peperit ei agar egyptia famula sare: et hec noīa filiorum eius in vocabulis et generationibz suis. Primogenitus ysmahelis nabaioth: deinde cedar. et abdehel. et mapsam. masma quoque et duma. et massa. et adad. et thema. et ithur et naphis et cedmā.

Isti sunt filii ysmahel. et hec
nomina per castella et opida
eorum: duodecim principes tribuum
suarum. Anni vite ysmahel cen
tum triginta septem: deficiens que
mortuus est: et appositus est
ad populum suum. Habitavit autem
ab evila usque sur: que respi
cit egyptum introeuntibus assyri
os. Coram cunctis fratribus suis
obiit. Hee quoque sunt genera
tiones ysaac filii abraham.
Abraham genuit ysaac. Qui
cum quadraginta esset annorum:
duxit uxorem rebeccam filiam ba
thuel syri de mesopotamia
sororem laban. Deprecatus que
est ysaac dominum pro uxore
sua: eo quod esset sterilis. Qui
exaudivit eum: et dedit concep
tum rebecce. Sed collidebantur
in utero eius parvuli. Que
ait. Si sic michi futurum erat:
quid necesse fuit concipere?
Perrexitque ut consuleret dominum.
Qui respondens ait. Due gentes
in utero tuo sunt: et duo
populi ex ventre tuo dividen
tur. Populusque populum supera

bit: et maior minori servi
et. Iam tempus pariendi ad
venerat: et ecce gemini in utero
eius reperti sunt. Qui prius
egressus est rufus erat: et to
tus in morem pellis hispidus.
Vocatumque est nomen eius e
sau. Protinus alter egredi
ens plantam fratris tenebat
manu: et idcirco appellavit
eum iacob. Sexagenarius e
rat ysaac: quando nati sunt
parvuli. Quibus adultis: fac
tus est esau vir gnarus ve
nandi. et homo agricola.
Iacob autem vir simplex ha
bitabat in tabernaculis. Y
saac amabat esau. eo quod de
venationibus illius vesceretur:
et rebecca diligebat iacob.
Coxit autem iacob pulmentum.
Ad quem cum venisset esau
de agro lassus ait. Da mi
chi de coctione hac rufa: quia
i. valde
oppido lassus sum. Quam
ob causam vocatum est nomen
eius edom. Cui dixit iacob.
Vende michi primogenita
tua. Ille respondit. En morior:

quid michi proderunt primoge
nita mea? Ait iacob. Iura
ergo michi. Iuravit esau: et
vendidit primogenita. Et sic ac
cepto pane et lentis edulio.
comedit et bibit et abiit:
parvipendens quod primogenita
vendidisset. Cap. xxvi.

Orta autem fame super
terram post eam ste
rilitatem que acciderat in die
bus abraham: abiit ysaac ad
abimelech regem palestinorum
in gerara. apparuitque ei do
minus: et ait. Ne descendas
in egiptum: sed quiesce in terra
quam dixero tibi. et peregri
nare in ea: eroque tecum et bene
dicam tibi. Tibi enim et semini
tuo dabo universas regiones
has. complens iuramentum
quod spopondi abraham
patri tuo: et multiplicabo se
men tuum sicut stellas celi:
daboque posteris tuis univer
sas regiones has. et benedicen
tur in semine tuo omnes gen
tes terre: eo quod obedierit a
braham voci mee: et custodi
erit precepta et mandata mea
et cerimonias legesque serva
verit. Mansit itaque ysaac in
geraris. Qui cum interrogaretur
a viris loci illius super uxore
sua: respondit. Soror mea est. Ti
muerat enim confiteri quod sibi
esset sociata cum coniugio: re
putans ne forte interficerent eum
propter illius pulchritudinem.
Cumque pertransissent dies plu
rimi. et ibi demoraretur: prospi
ciens abimelech palestinorum
rex per fenestram vidit eum iocan
tem cum rebecca uxore sua. Et
accersito eo ait. Perspicuum est
quod uxor tua sit. Cur mentitus
es eam sororem tuam esse? Re
spondit. Timui ne morerer
propter eam. Dixitque abime
lech. Quare imposuisti nobis?
Potuit coire quispiam de po
pulo cum uxore tua: et in
duxeras super nos grande pec
catum. Precepitque omni popu
lo dicens. Qui tetigerit ho
minis huius uxorem: mor
te morietur. Sevit autem
ysaac in terra illa: et invenit

ī ipso anno centuplū. Bn̄
dixitqz ei dn̄s: et locuple
tatus est homo: et ibat pro
ficiens atqz succrescens donec
magnus vehementer effect⁹
est. Habuit qz possessiōes
ouiū et armentoꝛ: et familie
plurimū. Ob hoc inuidētes
ei palestini. omnes puteos
quos foderāt serui pr̄is illius
abrahā illo tp̄e obstruxerūt
implentes humo: in tantū
ut ipse abimelech diceret
ad ysaac. Recede a nobis:
qm̄ potencioꝛ nostri factus
es valde. Et ille discedēs ut
veniret ad torrentē gerare
habitaretqz ibi: rursum
fodit alios puteos quos fo
derāt serui patris sui abra
hā: et quos illo mortuo o
lim obstruxerāt philisthijm.
Appellauitqz eos hijsdē noībz:
qbz ante p̄r vocauerat. Foderūtqz
in torrēte: et repperūt aq̄ viuā.
Sz et ibi iurgiū fuit pastorū
gerare aduersū pastores ysaac
dicentiū. Nr̄a ē aq̄. Q̄obrē no
mē putei ex eo qđ acciderat vo

cauit calūpniā. Foderūt et aliū:
et pro illo q̄q̄ rixati st̄. Appellauitqz
eū inimicicias. Profect⁹ inde fodit
aliū puteū: p quo nō contenderūt.
Itaqz vocauit nomē ei⁹ latitudo.
dicēs. Nc̄ qdē dilatauit nos
dominus: et fecit crescere su
per terrā. Ascendit autem
ex illo loco in barsabee: ubi
apparuit ei dn̄s in ipsa noc
te dicens. Ego sum deus abra
ham patris tui. Noli metuere:
quia ego tecū sum: et bndi
cā tibi et multiplicabo semē
tuū. propter seruū meū ab
hā. Itaqz edificauit ibi alta
re dn̄o: et inuocato nomine
dn̄i. extendit tabnaculū. P
cepitqz seruis suis ut foderēt
puteū. Ad quem locū cum
venissent de geraris abime
lech et ochozat amici illius.
et phicol dux militū: locut⁹
est eis ysaac. Quid venistis
ad me hoīnē quē odistis:
et expulistis a vobis? Re
sponderūt. Vidimus tecū
esse dn̄m: et idcirco nunc
diximus. Sit iuramentū

inter nos et ineamus fedus
ut nō facias nobis q̄cq̄m
mali: sicut et nos nichil tu
orū attigim⁹. nec fecimus qđ
te lederet: sed cum pace dimi
simus. auctū bn̄dictione do
mini. Fecit ergo eis cōuiuiū.
Et post cibū et potū surgētes
mane iurauerūt sibi mutuo:
dimisitq3 eos ysaac pacifice
in locū suū. Ecce aūt venerūt
in ipso die servi ysaac: ānū
ciantes ei de puteo quē foderāt
atq3 dicētes. Inuenim⁹ aquā.
Unde appellauit eum habun
dantiā: et nomē urbi imposi
tū est bersabee. usq3 in p̄sentē
diem. Esau vero quadragena
rius duxit uxores. iudith filiā
beer hetthei. et basemath fili
am elon eiusdē loci: que ābe
offenderāt aīmū ysaac et re
Ca. xxvii. becce.
Senuit aūt ysaac. et
caligauerūt oculi
eius: et videre non poterat.
Vocauitq3 esau filiū suū ma
iorem: et dixit ei. Fili mi. Qui
respondit. Assum. Cui pater.

Vides inquit qđ senuerī: et
ignorem diem mortis mee.
Sume arma tua. pharetrā
et arcū: et egredere foras. Cūq3
venatu aliqđ apprehenderis:
fac michi inde pulmentū.
sicut velle me nosti: et affer
michi ut comedā: et bn̄dicat
tibi aīma mea anteq̄m mori
ar. Quod cum audisset rebec
ca. et ille abisset in agrū ut
iussionē p̄ris expleret: dixit
filio suo iacob. Audiui patrē
tuū loquentē cū esau fratre
tuo: et dicentē ei. Affer michi
de venatione tua. et fac cibos
ut comedā: et bn̄dicā tibi co
ram dn̄o anteq̄m moriar. Nūc
ergo fili mi acquiesce cōsiliis
meis: et pgens ad gregē affer
michi duos edos optimos:
ut faciā ex eis escas patri tuo
quibz libenter vescitur. Quas
cū intuleris et cōmederit: bn̄di
cat tibi priusq̄m moriatur. Cui
ille respondit. Nosti qđ esau
frater meus homo pilosus
sit. et ego leuis. Si attrecta
uerit me pater meus et sense

rit: timeo ne putet sibi me
voluisse illudere: et inducat
sup me maledictionē pro be
nedictione. Ad quē mater. In
me sit ait ista maledictio fi
li mi: tantū audi vocē meā.
et pgens affer que dixi. Abijt
et attulit: deditq3 matri. Pa
ravit illa cibos sicut nove
rat velle patrē illius: et ves
tibz esau valde bonis. quas
apud se habebat domi idu
it eū. Pelliculasq3 hedorum
circūdedit manibz: et colli
nuda ptexit. Deditq3 pulmē
tū: et panes quos coxerat t
didit. Quibz illatis dixit.
Pater mi. At ille rn̄dit. Audi
o. Quis es tu fili mi? Dixit
q3 iacob. Ego sum esau pimo
genitus tuus: feci sicut pce
pisti michi. Surge sede. et cōe
de de venatione mea: ut bn̄
dicat michi aīma tua. Rur
sum ysaac ad filiū suū. Quō
modo iquit tam cito iuenire
potuisti fili mi? Qui rn̄dit.
Volūtas dei fuit: ut cito m
occurreret quod volebam.

Dixitq3 ysaac. Accede huc. ut
tangā te fili mi: et probem
utrū tu sis filius meus esau
an non. Accessit ille ad pa
trē: et palpato eo dixit ysaac.
Vox quidē vox iacob est: sed
manus. manus sūt esau. Et
nō cognovit eū: q2a pilose
manus similitudinem maioris
expresserāt. Bndicens ergo il
li ait. Tu es filius meus esau?
Rn̄dit. Ego sum. At ille. Off
inqt michi cibos de venati
one tua fili mi: ut bn̄dicat
tibi aīma mea. Quos cum
oblatos comedisset: obtulit
ei etiā et vinū. Quo hausto:
dixit ad eū. Accede ad me: et
da michi osculū fili mi. Ac
cessit: et osculatus est eum.
Statimq3 ut sensit vestimē
torū illius fraglantiā: bn̄
dicens ait. Ecce odor filij mei
sicut odor agri pleni: cui bn̄
dixit dn̄s. Det tibi deus de ro
re celi et de pinguedie tre habū
dantiā frumēti et vini: et
serviāt tibi ppli: et adorent
te tribus. Esto dn̄s fratrum

tuorum: et incuruentur ante te
filij matris tue. Qui maledix
erit tibi maledictus erit: et
qui benedixerit tibi benedictioni
bus repleatur. Vix ysaac sermo
nem impleuerat: et egresso ia
cob foras venit esau. Coctos
que de venatione cibos intulit
patri dicens. Surge pater
mi. et comede de venatione
filij tui: ut benedicat michi
anima tua. Dixitque illi ysa
ac. Quis enim es tu? Qui respondit.
Ego sum filius tuus primo
genitus esau. Expauit ysaac
stupore vehementi: et ultra quam
credi potest ammirans ait.
Quis igitur ille est qui dudum
captam venationem attulit michi:
et comedi ex omnibus priusquam
tu venires? Benedixique ei: et erit
benedictus. Auditis esau ser
monibus patris. irrugiit clamore
magno: et consternatus ait.
Benedic etiam et michi pater
mi. Qui ait. Venit germanus
tuus fraudulenter: et accepit
benedictionem tuam. At ille subiunx
it. Iuste vocatum est nomen eius

iacob: supplantauit enim me.
en altera vice. Primogenita
mea ante tulit: et nunc secundo
subripuit benedictionem meam.
Rursumque ad patrem. Numquid
non reseruasti ait et michi
benedictionem? Respondit ysa
ac. Dominum tuum illum constitui:
et omnes fratres eius seruitu
ti illius subiugaui. Frumento
et vino stabiliui eum: et tibi
post hec fili mi ultra quid
faciam? Cui esau ait. Num unam
inquit tantum benedictionem ha
bes pater? Michi quoque obse
cro ut benedicas. Cumque eiulatu
magno fleret: motus ysaac
dixit ad eum. In pinguedine terre
et in rore celi desuper. erit bene
dictio tua. Viues gladio: et
fratri tuo seruies. Tempusque
veniet: cum excutias et soluas
iugum eius de ceruicibus tuis.
Oderat ergo semper esau iacob:
pro benedictione qua benedix
erat ei pater. Dixitque in cor
de suo. Veniant dies luctus
patris mei: ut occidam iacob
fratrem meum. Nunciata sunt hec

rebecce. Que mittens et vo
cavit iacob filiū suū: dixit
ad eum. Ecce esau frater tu
us minatur ut occidat te.
Nunc ergo fili audi vocem
meā: et consurgens fuge
ad laban fratrē meū ī aran.
Habitabisque cū eo dies pau
cos: donec requiescat furor
fratris tui. et cesset īdigna
tio eius: obliviscaturque cor
que fecisti in eū. Postea mit
tam: et adducā te inde huc.
Cur utroque orbabor filio ī
una die? Dixitque rebecca
ad ysaac. Tedet me vite me
e: propter filias heth. Si ac
ceperit iacob uxorē de stirpe
huius terre: nolo vivere.

Vnde Capitulum xxviii.

Vocavit itaque ysaac
iacob et bndixit:
precepitque ei dicens. Noli ac
cipere coniugē de genere chana
an: sed vade et proficiscere in
mesopotamiā syrie ad do
mū bathuel patrē matris
tue. et accipe tibi īde uxorē
de filiabus laban avunculi
tui. Deus autē omnipotens
bndicat tibi. et crescere te fa
ciat atque multiplicet. ut sis
in turbas populorū: et det tibi
bndictiones abrahā et semi
tuo post te: ut possideas trā
peregrinationis tue quā pol
licitus est avo tuo. Cumque
dimisisset eum ysaac: pro
fectus venit in mesopota
miā syrie ad laban filiū
bathuel syri fratrē rebecce
mr̄is sue. Videns autē esau
quod bndixisset pater suus ia
cob et misisset eum in me
sopotamiā syrie. ut inde
uxorē duceret. et quod post bn
dictionē precepisset ei dicēs.
nō accipias coniugem de
filiabus chanaan. quod que obe
diens iacob parentibus suis
isset in syriam. probans quoque
quod non libenter aspiceret
filias chanaan pater suus:
ivit ad ysmahelem. et dux
it uxorē absque hys quas
prius habebat. meleth fili
am ysmahel filii abrahā.
sororem nabaioth. Igitur

egressus iacob de barsabee:
pgebat aran. Cumq; uenisset
ad quēdā locū. et uellet ī eo
requiescere post solis occubi
tum: tulit de lapidibꝫ qui
iacebāt. et supponens capi
ti suo dormiuit in eodē loco.
Viditq; in sompnis scalam
stantem sup terrā. et cacu
men illius tangens celū:
angelos quoq; dei ascenden
tes et descendētes per eam: et
dnm innixum scale dicentēq;
sibi. Ego sum dns deus ab
raham patris tui: et deus y
saac. Terrā in qua dormis
tibi dabo et semini tuo: erit
q; germen tuū quasi puluis
terre. Dilataberis ad occidē
tem et orientē. et septentrio
nē et meridiem: et bndicent
in te et in semine tuo cuncte
tribꝫ terre. Et ero custos tuus
quocūq; perrexeris: et reducā
te in terram hanc: nec dimit
tam nisi cōpleuero uniuersa
que dixi. Cumq; euigilasset
iacob de sompno. ait. Uere do
minus est in loco isto: et ego
nesciebā. Pauensq;. quā
terribilis ĩquit est locus is
te: non est hic aliud nisi do
mus dei et porta celi. Surgēs
ergo mane. tulit lapidē quē
supposuerat capiti suo. et e
rexit in titulū. fundensq; ole
um desup. Appellauitq; no
men urbis bethel: que prius
luza uocabat. Uouit etiā
uotū dicens. Si fuerit deus
meū et custodierit me in
uia per quā ambulo. et
dederit michi panē ad ues
cendū. et uestimentū ad in
duendū. reuersusq; fuero
prospere ad domū patris
mei: erit michi dns in deū.
et lapis iste quē erexi in ty
tulū uocabitur domus dei:
cunctorūq; que dederis michi.
decimas et hostias pacificas
offeram tibi. Capitulū xxix.

Profectus ergo ia
cob uenit in terrā
orientalē: et uidit
puteū in agro. tres q; greges
ouiū accubātes iuxta eum.
Nam ex illo adaquabant

pecora: et os eius grandi la
pide claudebatur. Morisque erat
ut cunctis ovibus cōgregatis
devolverent lapidē: et refectis
gregibus rursū sup os putei
ponerent. Dixitque ad pasto
res. Fratres unde estis? Qui
respōderūt. De aran. Quos
īterrogans. nūquid ait nos
tis laban filiū nachor? Dix
erūt. Novimus. Sanus ne est
īquit? Valet īquiūt. Et ecce
rachel filia eius. venit cū gre
ge suo. Dixitque iacob. Adhuc
multū diei supest: nec ē tps
ut reducātur ad caulas gre
ges. Ante date potū ovibus:
et sic ad pastū eas reducite.
Qui responderūt. Nō possu
mus: donec omīa pecora cō
gregētur. et amoveamus
lapidē de ore putei. et adaq̄
mus greges. Adhuc loque
bātur: et ecce rachel veniebat
cū ovibus patris sui. Nā gre
gem ipsa pascebat. Quam
cum vidisset iacob et sciret
cōsobrinā suā. ovesque labā
avūculi sui: amovit lapidē
quo puteus claudebatur. Et
adaquato grege osculatus
est eam. Elevataque voce fle
vit: et īdicavit ei qd frater
esset pris eius et filius rebec
ce. At illa festinās nūciavit
patri suo. Qui cū audisset
venisse iacob filiū sororis
sue: cucurrit ei obviā. Com
plexusque eū. et in oscula ru
ens: duxit in domū suam.
Auditis aūt causis itineris.
respondit. Os meū es et ca
ro mea. Et postq̄ expleti sūt
dies mensis unius: dixit ei.
Num q̄a frater meus es g̃
tis servies michi? Dic quid
mercedis accipias. Habe
bat vero filias duas. Nomē
maioris lya: minor vero
appellabatur rachel. Sed lya
lippis erat oculis: rachel vō
decora facie et venusto asp
tu. Quā diligens iacob ait.
Serviā tibi pro rachel filia
tua minore. septē annis.
Respondit laban. Melius
est ut tibi eam dem: qm̄ viro
alteri. Mane apud me.

Seruiuit igitur iacob pro ra
chel septē annis: et uidebātur
illi pauci dies pre amoris
magnitudīe. Dixitque ad
laban. Da michi uxorem
meā: quia iam tēpus exple
tū est. ut īgrediar ad illam.
Qui uocatis multis amicorum
turbis ad cōuiuiū fecit nup
cias: et uespere filiā suam
lyam īroduxit ad eum: dās
ancillā filie zelpham noīe.
Ad quam cum ex more ia
cob fuisset īgressus: facto ma
ne uidit lyam. et dixit ad
socerū suū. Quid est qđ fa
cere uoluisti? Nōne pro ra
chel seruiui tibi? Quare ly
am īposuisti michi? Rñdit
laban. Non est in loco nostro
cōsuetudīs: ut minores ante
tradamus ad nupcias. Im
ple ebdomadā dierū huius
copule: et hanc quoque dabo
tibi pro opere. quo seruiturus
es michi septē annis aliis.
Acquieuit placito. Et ebdo
mada transacta rachel duxit
uxorē: cui pater seruā balā

dederat. Tandē que potitus op
tatis nupciis amorē sequētis
priori pretulit: seruiens apud
eum septē annis aliis. Vidēs
autem dñs quod despiceret lyam.
aperuit uuluā eius: sorore
sterili pmanēte. Que cōceptū
genuit filiū: uocauitque nomē
eius ruben dicens. Vidit dñs
humilitatē meā: nūc amabit
me uir meus. Rursumque cō
cepit et peperit filiū et ait. Quia
audiuit dñs haberi me con
temptui: dedit eciā istū michi.
Vocauitque nomen eius syme
on. Concepit tercio: et genuit
aliū. Dixitque. Nunc quoque co
pulabitur michi maritus me
us: eo quod pepererī illi tres fili
os. Et idcirco appellauit no
men eius leui. Quarto con
cepit et peperit filiū: et ait.
Modo cōfitebor dño. Et ob
hoc uocauit eū iudā. Cessa
uitque parere. Capitulum xxx.

Cernens autem rachel
quod infecūda esset: in
uidit sorori: et ait
marito suo. Da michi libe

ros: alioqn moriar. Cui ira
tus. respōdit iacob. Nū pro
deo ego sum. qui priuauit
te fructu ventris tui? At illa.
Habeo inqt famulā balā:
ingredere ad illā ut pariat
sup genua mea: et habeā
ex illa filios. Deditq3 illi ba
lam in cōiugiū. Que igres
so ad se viro: cōcepit et pepe
rit filiū. Dixitq3 rachel. Iu
dicauit michi dn̄s: et exau
diuit vocē meā. dans michi
filiū. Et idcirco appellauit
nomē illius dan. Rursūq3
bala cōcipiens. pepit alterū.
Pro quo ait rachel. Cōparauit
me dn̄s cū sorore mea: et in
ualui. Vocauitq3 eū nep
talim. Senciens lya qd parē
desijsset: zelpham ancillā su
am marito tradidit. Qua
post cōceptū edēte filiū dixit.
Feliciter. Et idcirco vocauit
nomē eius gad. Pepit quoq3
zelpha alterū. Dixitq3 lya.
Hoc pro bn̄dictione mea.
Beatā quippe me dicēt mu
lieres. Propterea appellauit
eū azer. Egressus aūt ruben
tēpore messis tritice in agr°
repperit mandragoras quas
matri lye detulit. Dixitq3 ra
chel. Da michi partē de mā
dragoris filij tui. Illa rn̄dit.
Parū ne tibi videtur qd pri
pueris maritū michi: nisi
etiā mandragoras filij mei
tuleris? Ait rachel. Dormi
at inquit tecū hac nocte: p
mandragoris filij tui. Re
deūtiq3 ad vespam de agro
iacob: egressa est in occursū
eius lya. et ait. Ad me iqt
ītrabis: quia mercede con
duxi te pro mandragoris
filij mei. Dormiuit cū ea
nocte illa. Et audiuit deus
preces eius: cōcepitq3 et pepeit
filiū quintū et ait. Dedit de
us mercedē michi: qa dedi an
cillā meā viro meo. Appella
uitq3 nomē eius ysachar. Rur
sum lya cōcipiēs pepit sextū
filiū: et ait. Dotauit me deus
dote bona: etiā hac vice. Me
cū erit maritus meus: eo qd
genuerim ei sex filios. Et id

cero vocavit nomē eius za
bulon. Post quē peperit filiā
nomine dynam. Recordatus
quoque dñs rachelis exaudi
vit eam: et aperuit vulvā
illius. Que cōcepit et peperit
filiū dicens. Abstulit deus
obprobriū meū. Et vocavit
nomē illius ioseph dicens.
Addat michi dñs filiū alterū.
Nato autē ioseph: dixit iacob
socero suo. Dimitte me: ut
revertar in patriā et ad terrā
meā. Da michi uxores et li
beros meos pro quibus servivi
tibi: ut abeam. Tu nosti ser
vitutē qua servivi tibi. Ait
ei laban. Inveniā graciā in
cōspectu tuo. Experimēto di
dici: qd bndixerit michi deus
propter te. Constitue mercedē
tuā: quam dem tibi. At ille
rndit. Tu nosti quomō ser
vierim tibi: et quāta in ma
nibus meis fuerit possessio tu
a. Modicū habuisti antequā
venirē ad te. et nūc dives ef
fectus es: bndixitque tibi do
minus ad introitū meū. Ius
tū est igitur ut provideā aliqñ
eciā domui mee. Dixitque la
ban. Quid dabo tibi? At il
le ait. Nichil volo. Sed si fe
ceris qd postulo: iterū pascā
et custodiā pecora tua. Gi
ra omnes greges tuos. et
separa cunctas oves varias
et sparso vellere: et qdcumque
fuscū et maculosū variūque
fuerit. tam in ovibus quam in
capris erit merces mea. Re
spondebitque michi cras ius
ticia mea: quando placiti tempus
advenerit corā te. Et omnia
que nō fuerint varia et ma
culosa et fusca. tam in ovibus
quam in capris: furti me argu
es. Dixitque laban. Gratum
habeo quod petis. Et separa
vit in die illo capras. et o
ves. et hircos et arietes. vari
os atque maculosos. Cunctū
autē gregē unicolorē id est
albi et nigri velleris tradi
dit in manu filiorū suorū:
et posuit spaciū itineris int
se et generū dierū triū: qui
pascebat reliquos greges eius.

Tollens ergo iacob virgas po
puleas virides. et amigdali
nas et ex platanis: ex parte
decorticauit eas. Detractis q3
corticibꝫ in hys que expolia
ta fuerāt candor apparuit:
illa vero que integra erāt vi
ridia permāserūt. Atq3 ī huc
modū color effectus est va
rius. Posuitq3 eas in cana
libꝫ ubi effundebat aq̄: ut
cū venissēt greges ad biben
dū ante oculos haberēt vir
gas: et in aspectu earū cōn
ciperēt. factūq3 est ut ī ipso
calore coitus oues intuerent
virgas: et parerēt maculo
sa et varia. et diuerso colore
respsa. Diuisitq3 gregē ia
cob: et posuit virgas ante o
culos arietū. Erāt autē alba
queque et nigra laban. cete
ra vero iacob: separatis inter
se gregibꝫ. Igitur quādo p̄
mo tempore ascendebātur
oues: ponebat iacob v̄gas
in canalibꝫ aquarū ante o
culos arietū et ouiū. ut in
earū cōtēplatione cōciperēt.

Quādo vero serotina admis
sura erāt: et cōceptus extre
mus: nō ponebat eas. Fac
taq3 sūt ea que erāt serotina
laban: et que primi tēporis
iacob. Ditatusq3 est homo
ultra modū: et habuit greges
multos. ancillas et seruos. ca
melos et asinos. Capl̄m xxxi.

Postq̄ autē audiuit
verba filiorū la
ban dicentiū. tu
lit iacob omnia que fuerūt
patris nostri. et de illius fa
cultate ditatus factus est
inclitus. animaduertit quoq3
faciē laban q̄ non esset er
ga se sicut heri et nudiuster
tius: maxime dicēte sibi do
mino. Reuertere in terrā patrū
tuorū. et ad generationē
tuā. ero q3 tecū: misit et vo
cauit rachel et lyam in a
grū. ubi pascebat greges.
Dixitq3 eis. Video faciē pris
vri: q̄ non sit erga me sicut
heri et nudiustertius. Deus
autē patris mei fuit mecū:
et ipse nostis q̄ totis viri

bus meis seruierī patri vr̄o.
Sed pater vester circūuenit
me. et mutauit mercedē me
am decem vicibz: et tamen
nō dimisit eum deus ut no
ceret michi. Si quando dixit.
varie erūt mercedes tue: pari
ebāt omēs oues varios fetus.
Quādo vero cōtrario ait. alba
queqz accipies pro mercede:
omēs greges alba pepererūt.
Tulitqz deus substanciā pr̄is
vr̄i et dedit michi. Postqm̄
eñ cōceptus oūm tēpus ad
uenerat: leuaui oculos me
os. et vidi in sōpnis ascen
dētes mares sup feminas va
rios et maculosos. et diuersi
colore. Dixitqz angelus dn̄i
ad me in sōpnis. Iacob. Et ego
respondi. Assū. Qui ait. Leua
oculos tuos: et vide vniuersos
masculos ascendētes sup fe
minas. varios respsos. atqz ma
culosos. Vidi eñ omīa que
fecit tibi laban. Ego sū deus
bethel: ubi vnxisti lapidem.
et votū vouisti michi. Nūc
ergo surge et egredere de terra
hac: reuertens in terrā natiui
tatis tue. Responderūtqz ra
chel et lya. Nūquid habemus
residui quicq̄ in facultatibz
et hereditate domus patris
nostri? Nōne quasi alienas
reputauit nos et vendidit: cōe
ditqz preciū nostrū? Sed deus
tulit opes pr̄is nostri: et nobis
eas tradidit, ac filijs nostris.
Vnde omīa, que precepit tibi
dn̄s fac. Surrexit itaqz iacob:
et impositis liberis ac cōiugi
bus suis sup camelos abijt.
Tulitqz omnē substāciā
suā et greges. et q̄cqd in meso
potamia acquisierat: pergēs
ad ysaac prēm suū in terrā
chanaan. Eo tēpore laban
ierat ad tondendas oues: et
rachel furata est ydola pr̄is
sui. Noluitqz iacob cōfiteri so
cero suo qp fugeret. Cumqz
abijsset tam ipse qm̄ omīa
que iuris eius erāt. et amne
transmisso pgeret cōtra mō
tem galaad: nūciatū est laban
die tercio qp fugeret iacob. Qui
assūptis fratribz suis, psecutus

est eũ diebȝ septẽ: et cõprehendit
eũ in monte galaad. Viditq; in
sõpnis dicentẽ sibi deũ. Caue ne
quicq̃ aspe loquaris contra
iacob. Iamq; iacob extenderat
in mõte tabernaculũ. Cum
ille cõsecutus eum cum fratri
bus suis. in eodem monte ga
laad fixit tentoriũ: et dixit ad
iacob. Quare ita egisti: ut clã
me abigeres filias meas qua
si captiuas gladio? Cur igno
rante me fugere voluisti. nec
îdicare michi: ut psequer te
cũ gaudio. et canticis et tym
panis. et cythara? Nõ es pas
sus. ut oscularer filios meos
et filias. Stulte opẽatus es.
Et nũc quidẽ valet man⁹ mea
reddere tibi malũ: sed deus pa
tris tui heri dixit michi. Caue
ne loquaris cum iacob quicq̃
durius. Esto ad tuos ire cupi
ebas. et desiderio tibi erat do
mus patris tui: cur furatus
es deos meos? Rñdit iacob.
Qđ inscio te pfectus sũ: timui
ne violẽter auferres filias tu
as. Qđ aũt furti me arguis:

apud quẽcũq; inueneris deos tu
os. necet corã fratribȝ nostris.
Scrutare: quicquid apud me
tuorũ inueneris aufer. Hec
dicens: ignorabat q rachel
furata esset ydola. Ingressus
itaq; laban tabernaculũ iacob
et lye. et utriusq; famule nõ
inuenit. Cũq; intrasset tentoriũ
rachelis: illa festinãs abscon
dit ydola subter stramẽta ca
meli. et sedit desup. Scrutãti
q; omne tentoriũ. et nichil in
ueniẽti. ait. Ne irascat dñs
meus q corã te assurgere nequeo:
quia iuxta cõsuetudinẽ femi
narũ nũc accidit michi. Sic
delusa sollicitudo quęrentis est.
Tumensq; iacob. cũ iurgio
ait. Quã ob culpã meã et
ob quod pctm meũ sic exar
sisti post me. et scrutatus es õ
nem supellectilẽ meã? Quid
inuenisti de cũcta substantia do
mus tue? Pone hic corã fratribȝ
meis et fratribus tuis: et iudi
cent inter me et te. Ideo vi
ginti annis fui tecũ: oues tue
et capre steriles nõ fuerũt:

arietes gregis tui nō comedi:
nec captū a bestia ostendi tibi.
Ego dāpnū omē reddebā. Q̄c
quid furto peribat: a me exi
gebas. Die noctuq; estu ure
bar et gelu: fugiebatq; sōpn⁹
ab oculis meis. Sicq; per vi
ginti ānos ī domo tua servivi
tibi: quatuordecī pro filiab;
et sex pro gregib; tuis. Immu
tasti quoq; mercedē meā decem
vicib;. Nisi deus pr̄is mei abra
ham et timor ysaac affuisset
michi: forsitan modo nudū
me dimisisses. Afflictionem
mei et laborē manuū mearū
respexit deus: et arguit te heri.
Respondit ei laban. Filie mee
et filii et greges tui et omnia
que cernis: mea sunt. Quid
possū facere filiis et nepotib;
meis? Veni ergo et ineamus
fedus: ut sit testimoniū int̄
me et te. Tulit itaq; iacob la
pidem: et erexit illū in titulū.
Dixitq; fratrib; suis. Afferte
lapides. Qui cōgregātes fe
cerūt tumulū: cōmederūtq; su
per eum. Quē vocavit laban
tumulus testis. et iacob acervū
testimonii: uterq; iuxta p̄prietatē
lingue sue. Dixitq; laban. Tu
mulus iste testis erit inter me
et te hodie. Et idcirco appella
tū est nomen eius galaad:
id est tumulus testis. Et adie
cit laban. Intueat̄ dn̄s et iudi
cet inter nos. q̄ndo recesserim⁹
a nobis: si afflixeris filias
meas: et si introduxeris uxōes
alias sup eas. Nullus sermo
nis nostri testis est: absq; deo
qui p̄sens respicit. Dixitq; rur
sus ad iacob. En tumulus hic
et lapis quē erexi. inter me et
te testis erit. Tumulus inq̄m
iste et lapis sunt in testimonio.
Si autē ego trāsiero illū pgēs
ad te: aut tu p̄terieris malū
michi cogitans. Deus abrahā
et deus nachor iudicet int̄ nos:
deus pr̄is eorū. Iuravit ergo
iacob per timorē patris sui y
saac. Immolatisq; victimis
in monte: vocavit fratres su
os ut ederēt panē. Qui cum
comedissent: manserūt ibi. La
ban vero de nocte consurgens.

osculatus est filios et filias suas:
et benedixit illis: reversusque est
in locum suum. Capitulum xxxii.
Iacob quoque abiit itinere quo
ceperat: fueruntque ei obviam an
geli dei. Quos cum vidisset ait.
Castra dei sunt hec. Et appella
vit nomen loci illius mana
im. id est castra. Misit autem et
nuncios ante se ad esau fratrem
suum. in terram seyr regionis edom:
precepitque eis dicens. Sic loquimini
domino meo esau. Hec dicit frater
tuus iacob. Apud laban pere
grinatus sum: et fui usque in presen
tem diem. Habeo boves et asi
nos. oves et servos. atque ancil
las: mittoque nunc legationem
ad dominum meum: ut inveniam grati
am in conspectu tuo. Reversique
sunt nuncii ad iacob dicentes.
Venimus ad esau fratrem tuum:
et ecce properat in occursum tibi
cum quadringentis viris. Ti
muit iacob valde: et perterritus
divisit populum qui secum erat. gre
ges quoque et oves et boves. et
camelos in duas turmas di
cens. Si venerit esau ad unam
turmam. et percusserit eam: alia
turma que reliqua est salvabitur.
Dixitque iacob. Deus patris
mei abraham et deus patris mei
ysaac. domine qui dixisti michi
revertere in terram tuam et in lo
cum nativitatis tue. et benefaciam
tibi: minor sum cunctis misera
tionibus tuis. et in veritate tua
quam explevisti servo tuo. In ba
culo meo transivi iordanem istum:
et nunc cum duabus turmis re
gredior. Erue me de manu fra
tris mei. de manu esau. quia
valde eum timeo: ne forte ve
niens percutiat matrem cum filiis.
Tu locutus es quod bene michi
faceres: et dilatares semen meum
sicut arenam maris. que pre mul
titudine numerari non potest.
Cumque dormisset ibi nocte illa:
separavit de hiis que habebat
munera esau fratri suo ca
pras ducentas. hircos viginti.
oves ducentas. arietes viginti.
camelos fetas cum pullis su
is triginta. vaccas quadragin
ta. et tauros viginti. asinas
viginti. et pullos earum decem.

et misit per manus servorum su-
orum singulos seorsum greges. Dix-
itque pueris suis. Antecedite me:
et sit spacium inter gregem et gregem.
Et precepit priori dicens. Si obvi-
am habueris esau fratrem meum.
et interrogaverit te cuius es. et
quo vadis. et cuius sunt ista
que sequeris: respondebis. Servi
tui iacob. Munera misit domino
meo esau: ipse quoque post nos
venit. Similiter mandata dedit
secundo ac tercio: et cunctis qui
sequebantur greges dicens. Hys-
dem verbis loquimini ad esau:
cum inveneritis eum. Et addetis.
Ipse quoque servus tuus iacob.
iter nostrum insequitur. Dixit enim.
Placabo illum muneribus que pre-
cedunt. et postea eum videbo:
forsitan propiciabitur michi. Pre-
cesserunt itaque munera ante eum:
ipse vero mansit nocte illa in
castris. Cumque mane surrexis-
set: tulit duas uxores suas et
totidem famulas cum undecim
filiis. et transivit vadum iaboc.
Transductisque omnibus que ad
se pertinebant: mansit solus.

Et ecce vir luctabatur cum eo usque
mane. Qui cum videret quod eum su-
perare non posset: tetigit nervum
femoris eius. et statim emarcu-
it. Dixitque ad eum. Dimitte me:
iam enim ascendit aurora. Re-
spondit. Non dimittam te: nisi
benedixeris michi. Ait ergo.
Quod nomen est tibi? Respondit
iacob. At ille. Nequaquam inquit
iacob appellabitur nomen tuum: sed
israel. Quoniam si contra deum fortis
fuisti: quanto magis contra homi-
nes prevalebis? Interrogavit eum
iacob. Dic michi quo appellaris
nomine. Respondit. Cur queris
nomen meum quod est mirabile?
Et benedixit ei in eodem loco. Vo-
cavitque iacob nomen loci illius
phanuel dicens. Vidi deum facie
ad faciem: et salva facta est ani-
ma mea. Ortusque est ei statim
sol: postquam transgressus est pha-
nuel. Ipse vero claudicabat
pede. Quam ob causam non come-
dunt filii israel nervum qui emar-
cuit in femore iacob usque in
presentem diem: eo quod tetigerit nervum
femoris eius. et obstupuerit.

Elevans Capitulum xxxiij.
autem iacob oculos
suos: vidit venientem
esau et cum eo quadringentos
viros. Divisitque filios lye et
rachel: ambarumque famularum.
Et posuit utramque ancillam et li
beros earum in principio: lyam
vero et liberos eius in secundo
loco: rachel autem et ioseph no
vissimos. Et ipse progrediens
adoravit pronus in terram septi
es: donec appropinquaret frater
eius. Currens itaque esau obvi
am fratri suo: amplexatus est
eum. Stringensque collum eius
et osculans flevit. Levatisque
oculis vidit mulieres. et par
vulos earum: et ait. Quid sibi
volunt isti: et si ad te pertinent?
Respondit. Parvuli sunt: quos
donavit michi deus servo tuo.
Et appropinquantes ancille et
filii earum: incurvati sunt. Acces
sitque lya cum liberis suis: cum
similiter adorassent: extremi io
seph et rachel adoraverunt. Et ait
esau. Que nam sunt inquit
iste turme: quas obviam ha
bui? Respondit. Ut invenirem
gratiam coram domino meo. Et ille
ait. Habeo plurima frater
mi: sint tua tibi. Dixit iacob.
Noli ita obsecro: sed si inveni
gratiam in oculis tuis: accipe
munusculum de manibus meis.
Sic enim vidi faciem tuam: quasi
viderem vultum dei. Esto michi pro
picius: et suscipe benedictionem
quam attuli tibi: et quam dona
vit michi deus tribuens omni
a. Vix fratre compellente susci
piens ait. Gradiamur simul:
eroque socius itineris tui. Dix
it et iacob. Nosti domine mi quod
parvulos habeam teneros. et
oves ac boves fetas mecum:
quas si plus in ambulando fe
cero laborare: morientur una
die cuncti greges. Precedat dominus
meus ante servum suum: et ego
sequar paulatim vestigia eius.
sicut videro posse parvulos
meos: donec veniam ad dominum
meum in seyr. Respondit esau. Oro
te: ut de populo qui mecum est
saltem socii remaneant vie tue.
Non est inquit necesse. Hoc uno

tantū indigeo: ut inueniā gra
tiā in cōspectu tuo dn̄e mi.
Reuersus est itaq; illo die esau
itinere quo uenerat in seyr. Et
iacob uenit in sochoth. Ubi edi
ficata domo et fixis tentoriis.
appellauit nomē loci illius
sochoth: id ē tabernacula. Transiuit
q; in salem urbē sychimorū q̄
est in terra chanaan. Postq̄
reuersus est de mesopotamia
syrie: et habitauit iuxta opi
dū. Emitq; partē agri in qua
fixerat tabernacula a filiis
emor patris sychem: centū ag
nis. Et erecto ibi altari: inuocauit
sup illud fortissimū deū israel.
[E]gressa Capitulum xxxiiii.
est autē dina filia
lye: ut uideret mulie
res regionis illius. Quā cū
uidisset sychem filius emor e
uei princeps terre illius adama
uit eam et rapuit. et dormiuit
cū illa: ui opprimens uirginē.
Et cōglutinata est aīa eius
cū ea. Tristemq; blandiciis delini
uit. Et pergens ad emor patrē
suū: accipe michi inquit puel
lam hanc cōiugē. Quod cum
audisset iacob absentib; filiis.
et in pastu occupatis pecorē:
siluit donec redirent. Egresso aūt
emor patre sychem. ut loqueret
ad iacob: ecce filii eius ueniebant
de agro. Auditoq; quod accide
rat irati sunt ualde: eo q; fedā
rem esset operatus in israel: et
uiolata filia iacob rem illicitā
perpetrasset. Locutus est itaq; emor
ad eos. Sychem filii mei adhe
sit aīa filie urē. Date eam illi
uxorē: et iungamus uicissim cō
nubia. Filias urās tradite no
bis. et filias nostras accipite:
et habitate nobiscū. Terra in
potestate urā est: exercete. nego
ciamini. et possidete eam. Sed
et sychem ad patrē et ad frēs
eius ait. Inueniā graciā corā
uobis: et quecūq; statueritis
dabo. Augete dotem: munera
postulate. Libens tribuā quod
petieritis: tantū date michi
puellā hanc uxorē. Responderunt
filii iacob sychem et patri eius
in dolo: seuientes ob stuprū
sororis. Non possumus facē

quod petitis. nec dare sororē
nostrā homini incircūciso: quod
illicitū et nephariū est apud
nos. Sed in hoc valebimus
federari. Si esse volueritis nri
similes. et circūcidatur in vobis
omne masculini sexus: tunc
dabimus et accipiemus mutuo
filias nostras ac vestras. et ha-
bitabimus vobiscū: erimusq
unus populus. Si autem circūcidi
nolueritis: tollemus filiam
nostrā et recedemus. Placuit
oblatio eorum emor et sychem fi-
lio eius. Nec distulit adolescēs:
quin statim quod petebatur
expleret. Amabat enim puellā
valde: et ipse erat inclitus in
omni domo patris sui. Ingressiq
portā urbis: locuti sunt populo.
Viri isti pacifici sunt: et volunt
habitare nobiscū. Negocientur
in terra et exerceant eam: que spa-
ciosa et lata est cultoribus indi-
get. Filias eorum accipiemus uxores:
et nostras illis dabimus. Unū
est quo differtur tantū bonum.
Si circūcidamus masculos nos-
tros. ritū gentis imitantes: et
substantia eorum et pecora. et
cuncta que possident nostra erunt.
Tantū in hoc acquiescamus: et
habitantes simul unū efficia-
mus populum. Assensi sunt omnes:
circūcisis cunctis maribus. Et ecce
die tercio quando gravissimus
vulnerū dolor est: arreptis duo
filii iacob. symeon et levi fra-
tres dyne gladiis. ingressi sunt
urbem confidenter. Interfectisq
omnibus masculis. emor et sy-
chem pariter necaverunt: tollē-
tes dynā de domo sychem so-
rorē suā. Quibus egressis. irru-
erunt super occisos ceteri filii ia-
cob: et depopulati sunt urbem
in ultionem stupri. Oves eorum
et armenta et asinos. cunctaque
vastantes que in domibus et in
agris erant: parvulos quoque
et uxores eorum duxerunt captivas.
Quibus patratis audacter: ia-
cob dixit ad symeon et levi.
Turbastis me: et odiosū fecis-
tis chananeis. et pherezeis
habitatoribus terre huius. Nos
pauci sumus: illi congregati
percutient me: et delebor ego et

domus mea. Responderunt.
Numquid ut scorto abuti debu
ere sorore nostra? Capl'm xxxv.
Interea locutus est dominus
ad iacob dicens. Surge
et ascende bethel. et ha
bita ibi: facque altare deo qui
apparuit tibi quando fugiebas
esau fratrem tuum. Iacob vero
convocata omni domo sua a
it. Abicite deos alienos. qui
in medio vestri sunt: et munda
mini ac mutate vestimenta
vestra. Surgite et ascendamus
in bethel. ut faciamus ibi
altare domino. qui exaudivit
me in die tribulationis mee:
et fuit socius itineris mei. De
derunt ergo ei omnes deos alienos
quos habebant: et inaures que
erant in auribus eorum. At ille infodit
ea subter therebintum: que est post
urbem sychem. Cumque profecti essent.
terror domini invasit omnes per
circuitum civitates: et non
sunt ausi persequi recedentes.
Venit igitur iacob luzam que est
in terra chanaan cognomento
bethel: ipse et omnis populus
cum eo. Edificavitque ibi altare:
et appellavit nomen loci illius
domus dei. Ibi enim apparuit ei
deus: cum fugeret fratrem suum. Eo
dem tempore mortua est debbo
ra nutrix rebecce: et sepulta est
ad radices bethel subter quer
cum. Vocatumque est nomen loci
quercus fletus. Apparuit autem
iterum deus iacob postquam reversus
est de mesopotamia syrie: bene
dixitque ei dicens. Non vocabe
ris ultra iacob: sed israel erit
nomen tuum. Et appellavit eum
israel. Dixitque ei. Ego deus om
nipotens. Cresce et multiplicare.
Gentes et populi nationum erunt
ex te. reges de lumbis tuis egredien
tur. Terram quam dedi abraham et
ysaac dabo tibi: et semini tuo
post te. Et recessit ab eo. Ille vero
erexit titulum lapideum in loco quo
locutus ei fuerat deus. libans
super eum libamina. et effundens
oleum: vocans nomen loci
illius bethel. Egressus autem inde:
venit verno tempore ad terram
que ducit ephratam. in qua
cum parturiret rachel: ob diffi-

difficultate partus periclitari ce-
pit. Dixitque ei obstetrix. Noli ti-
mere: quia et hunc habebis fili-
um. Egrediente autem anima pre
dolore et imminente iam morte: vo-
cavit nomen filii sui benoni.
id est filius doloris mei. Pater
vero appellavit eum beniamin.
id est filius dextere. Mortua est
ergo rachel et sepulta est in via
que ducit ephratam: hec est beth-
leem. Erexitque iacob titulum su-
per sepulchrum eius. Hic est titu-
lus monumenti rachel: usque in
presentem diem. Egressus inde fixit
tabernaculum trans turrim gre-
gis. Cumque habitaret in illa re-
gione: abiit ruben et dormivit
cum bala concubina patris sui.
Quod illum minime latuit. Erant
autem filii iacob duodecim. Filii lye.
primogenitus ruben. et symeon.
et levi et iudas et ysachar et za-
bulon. Filii rachel: ioseph et ben-
iamin. Filii bale ancille rache-
lis: dan et neptalim. Filii zel-
phe ancille lye: gad et aser. Hii
filii iacob: qui nati sunt ei in me-
sopotamia syrie. Venit autem
ad ysaac patrem suum in mambre
civitatem arbee. hec est hebron:
in qua peregrinatus est abraham
et ysaac. Et completi sunt dies y-
saac: centum octoginta annorum.
Consumptusque etate mortuus est:
et appositus populo suo. senex et
plenus dierum. Et sepelierunt eum
esau et iacob filii sui. Capitulum
xxxvi.

Hee autem sunt
generationes esau:
ipse est edom. Esau
accepit uxores de filiabus cha-
naan: ada filiam elom hethei.
et oolibama filiam ane filie
sebeon evei. basemath quoque fili-
am ysmahel sororem nabaioth.
Peperit autem ada eliphaz. Ba-
semath genuit rahuel: ooli-
bama edidit iehus et ihelon
et chore. Hii filii esau: qui na-
ti sunt ei in terra chanaan.
Tulit autem esau uxores suas.
et filios et filias. et omnem
animam domus sue. et substan-
tiam et pecora et cuncta que ha-
bere poterat in terra chana-
an. et abiit in alteram regionem:
recessitque a fratre suo iacob.

Diuites erant valde. et
simul habitare nō poterāt:
nec sustinebat eos terra pere-
grinationis eorum pre multitudi-
ne gregū. Habitauitque esau
in mōte seyr: ipse est edom.
Hec autē sunt generationes
esau patris edom in mōte seyr:
et hec nomina filiorum eius. Eli-
phaz filius ade. uxoris esau.
Rauhel quoque filius basemath
uxoris eius. Fueruntque filii eli-
phaz: theman. omar sephu
et gatham. et cenez. et chore.
Erat autē thamna concubina
eliphaz filii esau: que peperit
ei amalech. Hii sunt filii ade
uxoris esau. Filii autem rauhel:
naath et zara. samma. et me-
za. Hii filii basemath uxoris
esau. Isti quoque erant filii ooli-
bama filie ana. filie sebeon.
uxoris esau. quos genuit ei:
yheus. et yhelom et chore. Hii
duces filiorum esau. Filii eliphaz
primogeniti esau: dux theman.
dux omar dux sephu. dux
cenez. dux chore. dux gatham.
dux amalech. Hii filii eliphaz
in terra edom: et hii filii ade.
Hii quoque filii rauhel. filii esau.
Dux naath. dux zara. dux
samma. dux meza. Hii duces
rauhel in terra edom. Isti filii
basemath uxoris esau. Hii
autem filii oolibama uxoris esau:
dux yheus. dux yhelom dux
chore. Hii duces oolibama ux-
oris esau. filie ane. Isti filii e-
sau. et hii duces eorum: ipse est
edom. Isti filii seyr horrei ha-
bitatores terre. Lothan et so-
bal. et sebeon. et anan. dyson
et eser. et dysan. Hii duces hor-
rei filii seyr. in terra edom. Facti
sunt autem filii lotham horrei
et theman. Erat autem soror lo-
tham. thamna. Et isti filii so-
bal: aluan et manaath. et ebal.
sepho et onam. Et hii filii sebe-
on: achaia. et anan. Iste est
anan qui inuenit aquas cali-
das in solitudine: cum pasceret
asinos sebeon patris sui. Habu-
itque filium dysan: et filiam ooliba-
ma. Et isti filii dysan. amdan.
et hesban et iethram et charan.
Hii quoque filii eser: balaan et

zavan. et acham. Habuit aūt
filios dysan: hus et aran. Isti
duces horreorū. Dux lothan.
dux sobal. dux sebeon. dux a
na. dux dyson. dux eser. dux dy
san. Isti duces horreor: qui im
perauerūt in terra seyr. Reges
aūt qui regnauerūt in terra e
dom. antequā haberēt regē filii
israel: fuerūt hii. Balac filius
beor: nomenque urbis eius dena
ba. Mortuus est aūt balac: et
regnauit pro eo iobab filius
zare de bosra. Cumque mortuus
esset iobab: regnauit pro eo
husan de terra themanorum. Hoc
quoque mortuo. regnauit p eo adad
filius badadi. qui percussit madian
in regione moab: et nom urbis eius
aduith. Cumque mortuus esset adad:
regnauit pro eo semla de masrecha.
Hoc quoque mortuo regnauit p eo
saul de fluuio rooboth. Cumque et
hic obisset: successit ī regnū bala
nan filius achobor. Isto quoque mortuo.
regnauit p eo adad: nomen
que urbis eius phoa. Et appella
batur uxor illius meetabel fi
lia matred filie mezaab. Hec
ergo nomina ducū esau: in cog
nationibus et locis. et uocabulis
suis. Dux thamna. dux alua.
dux ietheth. dux oolibama. dux
hela. dux phynon. dux cenez.
dux theman. dux mabsar. dux
magdihel. dux yram. Hii du
ces edom habitantes in terra im
perii sui: ipse est esau pater y
dumeorū. Habitauit aūt ia
cob in terra chanaan. in qua
peregrinatus est pater suus: et
hee sūt generationes eius. Capl'
Ioseph cū sedecim xxxvii.
esset ānor pascebat gre
gem cū fratribus suis ad
huc puer: et erat cū filiis bale
et zelphe uxorū pris sui. Accu
sauitque fratres suos apud pa
trē crimine pessimo. Israel autē
diligebat ioseph sup omnes
filios suos: eo qd in senectute ge
nuisset eū. Fecitque ei tunicā po
limitā. Uidentes aūt fratres eius
qd a patre plus cunctis filiis a
maretur: oderāt eū. nec poterant
ei quicquā pacificē loqui. Accidit
quoque ut uisū sompniū referret
fratribus suis: que causa ma

ioris odii seminarium fuit. Dixitqz
ad eos. Audite sompnium meum quod
vidi. Putabam ligare nos ma-
nipulos in agro: et quasi con-
surgere manipulum meum et sta-
re: vestrosqz manipulos circumstan-
tes adorare manipulum meum.
Responderuntqz fratres eius. Num-
quid rex noster eris: aut subi-
ciemur dicioni tue? Hec ergo cau-
sa sompniorum atqz sermonum: invi-
die et odii fomitem ministravit. A-
liud quoqz vidit sompnium: quod nar-
rans fratribus ait. Vidi per sompnium
quasi solem et lunam et stellas
undecim adorare me. Quod cum patri
suo et fratribus retulisset: increpavit
eum pater et dixit. Quid sibi vult
hoc sompnium quod vidisti? Num
ego et mater tua et fratres tui ado-
rabimus te super terram? Invide-
bant igitur ei fratres sui: pater vero
rem tacitus considerabat. Cumqz
fratres illius in pascendis gre-
gibus patris morarentur in Sychem.
dixit ad eum israel. Fratres tui pascunt
oves in Sychimis: veni mittam te
ad eos. Quo respondente presto sum:
ait. Vade et vide si cuncta prospera sint
erga fratres tuos et pecora: et renun-
cia michi quid agatur. Missus de val-
le hebron: venit in Sychem. Invenitqz
eum vir errantem in agro: et interrogavit
quid quereret. At ille respondit. Fratres meos
quero: indica michi ubi pascant greges.
Dixitqz ei vir. Recesserunt de loco is-
to. Audivi autem eos dicentes: eamus
in dothaim. Perrexit ergo ioseph
post fratres suos: et invenit eos in
dothaim. Qui cum vidissent eum
procul: antequam accederet ad eos. cogitave-
runt illum occidere: et mutuo loquebantur.
Ecce sompniator venit. Venite occidamus
eum. et mittamus in cisternam veterem:
dicemusqz fera pessima devora-
vit eum. Et tunc apparebit quid
illi prosint sompnia sua. Au-
diens autem hoc ruben. nite-
batur liberare eum de mani-
bus eorum: et dicebat. Non
interficiamus animam eius.
nec effundamus sanguinem:
sed proicite eum ~~in cisternam~~
in cisternam hanc que est in
solitudine: manusqz vestras ser-
vate innocuas. Hoc autem dicebat
volens eripere eum de manibus eorum:
et reddere patri suo. Confestim

igitur ut peruenit ad fratres.
nudauerunt eum tunica talari
et polimita: miseruntque in ci-
sternam que non habebat aquam.
Et sedentes ut comederent panem:
viderunt viatores ysmahelitas
venire de galaad. et camelos
eorum portantes aromata. et re-
sinam. et stacten in egyptum.
Dixit ergo iudas fratribus suis.
Quid nobis prodest si occiderimus
fratrem nostrum: et celauerimus
sanguinem ipsius? Melius est
ut venundetur ysmahelitis: et
manus nostre non polluantur.
frater enim et caro nostra est. Ac-
quieuerunt fratres sermonibus
eius: et pretereuntibus ysmahelitis
negociatoribus extrahentes eum
de cisterna vendiderunt eum ysma-
helitis viginti argenteis. Qui dux-
erunt eum in egyptum. Reuersusque
ruben ad cisternam. non inuenit
puerum: et scissis vestibus pergens
ad fratres suos ait. Puer non
comparet: et ego quo ibo? Tule-
runt autem tunicam eius. et in san-
guine hedi quem occiderant
tinxerunt: mittentes qui ferrent
ad patrem et dicerent. Hanc inue-
nimus: vide utrum tunica filii
tui sit an non. Quam cum agno-
uisset pater ait. Tunica filii
mei est. fera pessima comedit
eum: bestia deuorauit ioseph.
Scissisque vestibus indutus est
cilicio: lugens filium multo tempore.
Congregatis autem cunctis liberis
eius ut leuirent dolorem patris:
noluit consolationem recipere. Et
ait. Descendam ad filium meum
lugens in infernum. Et illo perseue-
rante in fletu madianite vendide-
runt ioseph in egypto phutiphar
eunucho pharaonis magistro
militie. Capitulum xxxviii.

Eo tempore descendens
iudas a fratribus suis:
diuertit ad virum
odollamitem nomine hyram.
Viditque ibi filiam hominis chana-
nei: vocabulo sue. Et uxore ac-
cepta: ingressus est ad eam. Que
concepit et peperit filium: vocauitque
nomen eius her. Rursum conce-
pto fetu: natum filium nominauit
onam. Tertium quoque peperit: quem
appellauit sela. Quo nato: parere

re ultra cessauit. Dedit autē iu-
das uxorē primogenito suo her:
nomine thamar. Fuit q3 her pri-
mogenitus iude nequā in conspc-
tu dn̄i: et ab eo occisus est. Dix-
it ergo iudas ad onam filiū suū.
Ingredere ad uxorē fratris tui
et sociare illi: et suscites semē
fratri tuo. Ille autē sciens non
sibi nasci filios. introiens ad
uxorē fratris sui. semē fundebat
in terrā: ne liberi fratris noīe
nascerentur. Et idcirco percussit eū
dn̄s: quod rem detestabilē faceret.
Quā ob rē dixit iudas thamar nurui
sue. Esto uidua in domo pr̄is
tui donec crescat sela filius meꝰ.
Timebat enī ne et ipse moreret-
sicut fratres eius. Que abijt:
et habitauit in domo patris
sui. Euolutis autē multis diebus:
mortua est sue uxor iude. Qui
post luctū consolatione suscep-
ta: ascendebat ad tonsores oui-
um suarū. ipse et hyras opilio
gregis odollamita in thamnas.
Nuntiatumq3 est thamar: q socer
illius ascenderet in thamnas ad
tondendas oues. Que depositis
uiduitatis uestibus assumpsit theristr.
Et mutato habitu sedit in biuio
itineris quod ducit thamnam: eo
q creuisset sela et nō eū accepis-
set maritū. Quā cū uidisset iu-
das: suspicatus est esse meretricē.
Operuerat enī uultū suū ne cog-
nosceretur. Ingrediensq3 ad eā ait.
Dimitte me: ut coeam tecū. Ne-
sciebat enī q nurus sua esset. Q̄
respondente. quid mihi dabis ut
fruaris concubitu meo? dixit. Mit-
tam tibi hedū de gregibus. Rur-
sumq3 illa dicente. patiar quod uis.
si dederis michi arrabonē donec
mittas quod polliceris: ait iu-
das. Quid uis tibi pro arrabo-
ne dari? Respondit. Anulū
tuū et armillā: et baculū quē
manu tenes. Ad unū igit coitū
concepit mulier: et surgēs abijt.
Depositoq3 habitu quē assump-
serat: induta est uiduitatis ues-
tibus. Misit autē iudas hedū per
pastorē suū odollamitem: ut re-
ciperet pignus quod dederat mulie-
ri. Qui cū non inuenisset eam:
interrogauit hoīes loci illius.
Ubi est mulier que sedebat in

bivio? Respōderunt cuncti: non
fuit in loco isto meretrix. Reu'sus
est ad iudā et dixit ei. Nō inve-
ni eam: sed et hōīes loci illi'
dixerunt michi: nūqm ibi sedis-
se scortū. Ait iudas. Habeat si-
bi. Certe mendacij nos arguere
non poterit. Ego misi hedum
quem pmiserā: et tu non inve-
nisti eam. Ecce aūt post tres
menses nūciaverūt iude dicē-
tes. Fornicata est thamar nu-
rus tua: et videtur uterus illi'
intumescere. Dixit iudas. Pduci-
te eam: ut comburat. Que
cū duceret ad penā: misit ad
socerū suū dicens. De viro cui'
hec sūt cōcepi. Cognosce cuius
sit anulus: et armilla et bacu-
lus. Qui agnitis muneribus
ait. Iustior me est: quia non
tradidi eam sela filio meo.
Attamen ultra nō cognovit
eam. Instante aūt partu: ap-
paruerūt gemini in utero: at-
q; in ipsa effusione infantū
unus ptulit manū: in qua
obstetrix ligavit coccinū dicēs.
Iste egredietur prior. Illo vero re-
trahente manū: egressus est al-
ter. Dixitq; mulier. Quare divi-
sa est ppter te maceria? Et ob
hanc causā vocavit nomen
eius phares. Postea egressus est
frater eius in cuius manu erat
coccinū: quē appellavit zarā.

Capitulū xxxix.

Igitur
ioseph ductus est in e-
gyptū: emitq; eū phu-
tiphar eunuchus pharaonis
princeps exercitus vir egyptius
de manu ysmahelitarū: a qb'
pductus erat. Fuitq; dñs cū eo:
erat vir in cunctis pspere agēs.
Habitabatq; in domo dñi sui:
qui optime noverat dñm esse
cū eo: et omnia que gereret ab
eo dirigi in manu illius. Inve-
nitq; ioseph gratiā corā dño
suo: et ministrabat ei. A quo p'po-
situs omnib; gubernabat creditā
sibi domū: et universa que ei
tradita fuerant. Benedixitq; dñs
domui egyptij propt' ioseph:
et multiplicavit tam in edi-
b; q̄ in agris cunctā eius substā-
tiā. Nec quicq̄ aliud noverat:
nisi panē quo vescebat'. Erat

autem ioseph pulchra facie: et deco-
rus aspectu. Post multos itaque dies i-
ecit domina oculos suos in ioseph: et
ait. Dormi mecum. Qui nequaquam
acquiescens operi nephario: dix-
it ad eam. Ecce dominus meus omnibus
michi traditis ignorat quid ha-
beat in domo sua: nec quic-
quam est quod non sit in mea
potestate vel non tradiderit michi:
preter te que uxor eius es. Quomodo
ergo possum malum hoc facere: et
peccare in deum meum? Huiuscemo-
di verbis per singulos dies lo-
quebatur. et mulier molesta erat
adolescenti: et ille recusabat stu-
prum. Accidit autem ut quadam die
intraret ioseph domum. et operis
quippiam absque arbitris faceret:
et illa apprehensa lacinia vesti-
menti eius diceret. Dormi mecum.
Qui relicto in manu eius pal-
lio: fugit et egressus est foras.
Cumque vidisset mulier vestem in
manibus suis. et se esse contemptam:
vocavit homines domus sue. et
ait ad eos. En introduxit virum he-
breum: ut illuderet nobis. Ingressus
est ad me: ut coiret mecum. Cumque

ego succlamasse et audisset vo-
cem meam: reliquit pallium quod tene-
bam. et fugit foras. In argumen-
tum ergo fidei retentum pallium osten-
dit marito revertenti domum: et a-
it. Ingressus est ad me servus he-
breus quem adduxisti: ut illuderet
michi. Cumque vidisset me clamare:
reliquit pallium quod tenebam et
fugit foras. His auditis dominus
et nimium credulus verbis coniu-
gis: iratus est valde. Tradiditque
ioseph in carcerem ubi vincti regis
custodiebantur: et erat ibi clausus.
Fuit autem dominus cum ioseph: et mi-
sertus illius. dedit ei gratiam in
conspectu principis carceris. Qui
tradidit in manu ipsius univer-
sos vinctos: qui in custodia te-
nebantur. Et quicquid fiebat sub ipso
erat: nec noverat aliquid cunctis
ei creditis. Dominus enim erat cum illo:
et omnia eius opera dirigebat. Ca-

Capitulum xl.

His itaque gestis: accidit
ut peccarent duo eu-
nuchi pincerna regis egypti. et
pistor domino suo. Iratusque pharao
contra eos. nam alter pincernis

pincerat. alter pistoribus: et misit
eos in carcerē principis militū:
in quo erat vinctus et ioseph.
At custos carceris tradidit eos
ioseph: qui et ministrabat eis. A
liquantū tēporis fluxerat: et
illi in custodia tenebant͛. Vide
runtq; ambo sōpniū nocte vna:
iuxta interpretationē cōgruā
sibi. Ad quos cū introisset io
seph mane et vidisset eos tri
stes: sciscitatus est dicens. Cur
tristior est hodie solito facies
vestra? Qui responderūt. Sōpniū
vidimus: et non est qui interprete
tur nobis. Dixitq; ioseph ad e
os. Nūquid nō dei est interpretati
o? Referte michi quid videritis.
Narrauit prior prepositus pincer
narū sōpniū suū. Videbā corā
me vitem in qua erāt tres pro
pagines crescere paulatī in gēmas.
et post flores vuas maturescere:
calicēq; pharaonis in manu
mea. Tuli ergo vuas et expressi
in calicē quem tenebā: et tradi
di poculū pharaoni. Respondit
ioseph. Hec est interpretatio sōp
nii. Tres propagines. tres adhuc
dies sunt post quos recordabit͛
pharao magisterii tui: et resti
tuet te in gradū pristinū. Da
bisq; ei calicē iuxta officiū tu
um. sicut facere ante consueueras.
Tantū memento mei cū bene ti
bi fuerit: et facies mecū miseri
cordiā ut suggeras pharaoni
ut educat me de isto carcere: q̄r
furto sublatus sum de terra he
breorū: et hic innocens in lacū
missus sum. Videns pistorum
magister q̄ prudenter sōpniū
dissoluisset. ait. Et ego vidi sōp
niū q̄ haberē tria canistra fa
rine super caput meū: et in vno
canistro quod erat excelsius por
tare me omnes cibos qui fiunt
arte pistoria: auesq; comedere ex
eo. Respondit ioseph. Hec est interpreta
tio sōpnii. Tria canistra. tres ad
huc dies sunt: post quos auferet
pharao caput tuū: ac suspendet
te in cruce: et lacerabunt volucres
carnes tuas. Exinde dies tercius
natalis pharaonis erat. Qui
faciens grande conuiuiū pueris
suis: recordatus est inter epulas
magistri pincernarū et pistorū

principis. Restituitque alterum in
locum suum ut porrigeret regi pocu
lum: alterum suspendit in patibu
lo: ut coniectoris veritas probare
tur. Et tamen succedentibus prosperis:
prepositus pincernarum oblitus est
interpretis sui. Capitulum xli.

Post duos annos
vidit pharao somp
nium. Putabat se sta
re super flumen: de quo ascendebant
septem boves pulchre et crasse ni
mis: et pascebantur in locis palus
tribus. Alie quoque septem emerge
bant de flumine fede confecteque
macie: et pascebantur in ipsa
amnis ripa in locis virentibus.
Devoraveruntque eas: quarum nul
la species et habitudo corporum
erat. Experrectus pharao rursum
dormivit: et vidit alterum somp
nium. Septem spice pullulabant
in calamo uno: plene atque for
mose. Alie quoque totidem spice
tenues et percusse uredine orieba
[illegible] devorantesque omnem priorum
pulchritudinem. Evigilans pha
rao post quietem et facto mane
pavore perterritus misit ad con

iectores egypti cunctosque sapien
tes. Et audientibus narravit somp
nium: nec erat qui interpretaretur.
Tunc demum reminiscens pincerna
magister ait. Confiteor peccatum
meum. Iratus rex servis suis: me et
magistrum pistorum retrudi iussit
in carcerem principis militum. Ubi
una nocte uterque vidimus somp
nium presagium futurorum. Erat ibi
puer hebreus eiusdem ducis mili
tum famulus: cui narrantes somp
nia. audivimus quicquid post
ea res probavit eventus. Ego enim
redditus sum officio meo: et
ille suspensus est in cruce. Proti
nus ad regis imperium eductum
de carcere ioseph totonderunt: ac
veste mutata obtulerunt ei. Cui
ille ait. Vidi somnia nec est qui
edisserat: que audivi te pruden
tissime conicere. Respondit io
seph. Absque me deus respondebit
prospera pharaoni. Narravit
ergo pharao quod viderat.
Putabam me stare super ripam
fluminis. et septem boves de amne
conscendere pulchras nimis et
obesis carnibus: que in pastu

paludis uirecta carpebāt. Ecce
et has sequebāt alie septē bo-
ues in tantū deformes et macu-
lente: ut nūq̄ tales in terra e-
gipti viderim. Que deuoratis
et consūptis priorib;. nullū
saturitatis dedere vestigiū: sed si-
mili macie et squalore torpe-
bant. Euigilās: rursū sopore
depressus. vidi sōpniū. Septē
spice pullulabāt in culmo v-
no: plene atq; pulcherrime. Ali-
e quoq; septē tenues et percusse
uredine oriebātur e stipula:
que priorū pulchritudinē de-
uorauīt. Narraui coniectori-
b; sōpniū: et nemo est qui e-
dissereret. Respondit ioseph.
Sōpniū regis vnū est. Que
facturus est deus. ostendit pha-
raoni. Septē boues pulchre
et septē spice plene. septē vberta-
tis anni sunt. eandemq; vim
sōpnij cōprehendūt. Septem
quoq; boues tenues atq; ma-
culēte que ascenderūt post eas.
et septē spice tenues et vento
urente percusse. septē anni sūt
venture famis: qui hoc ordine

complebūtur. Ecce septē ānj
venient fertilitatis magne in
vniuersa terra egipti: quos se-
quentur septē anni alij tante
sterilitatis: ut obliuioni tra-
datur cuncta retro habūdantia.
Consūptura est enī fames o-
mnem terrā: et vbertatis mag-
nitudinē perditura inopie mag-
nitudo. Qd̄ aūt vidisti secūdo
ad eandē rem ptinēs sōpniū.
firmitatis indiciū est: eo q fi-
at sermo dei et velocius īpleat.
Nūc ergo prouideat rex virum
sapientē et industriū. et pre-
ficiat eum terre egipti: qui cō-
stituat ppositos per singulas
regiones. et quītam partem
fructuū per septē annos fer-
tilitatis. qui iam nūc futuri
sunt cōgreget in horrea: et
omne frumentū sub pharao-
nis potestate condatur. ser-
ueturq; in urbib;. et pararet
future septē annoꝝ fami q
oppressura est egiptū: et non
consumetur terra inopia. Pla-
cuit pharaoni consiliū: et cūc-
tis ministris eius. Locutusq; est

ad eos. Num inuenire poterimus
talem virum: qui spiritu dei ple
nus sit? Dixit ergo ad ioseph.
Quia ostendit tibi deus omnia
que locutus es. numquid sapien
tiorem et similem tui inuenire po
tero? Tu eris super domum meam:
et ad tui oris imperium cunctus po
pulus obediet. Uno tantum
regni solio te precedam. Dicens
quoque rursum pharao ad io
seph. ecce constitui te super uni
uersam terram egipti: tulit anu
lum de manu sua et dedit eum
in manu eius: vestiuitque eum
stola bissina: et collo torquem
auream circumposuit. Fecitque eum
ascendere super currum suum secundum:
clamante precone. ut omnes coram
eo genu flecterent: et prepositum es
se scirent uniuerse terre egipti. Dix
it quoque rex ad ioseph. Ego sum
pharao. Absque tuo imperio
non mouebit quisquam manum
aut pedem in omni terra egipti.
Uertitque nomen illius: et uoca
uit eum lingua egiptiaca saluato
rem mundi. Dedit quoque illi
uxorem asenez filiam phutipha

re sacerdotis heliopoleos. E
gressus itaque ioseph ad terram e
gipti. triginta autem erat annorum
quando stetit in conspectu regis
pharaonis: et circuiuit omnes
regiones egipti. Uenitque fertili
tas septem annorum: et in manipu
los redacte segetes. congregate sunt
in horrea egipti. Omnis etiam fru
gum habundantia. in singulis urbi
bus condita est. Tantaque fuit
multitudo tritici ut arene maris
coequaretur: et copia mensuram
excederet. Nati sunt autem ioseph
filii duo antequam ueniret fames:
quos ei peperit asenez filia phu
tiphare sacerdotis heliopoleos.
Uocauitque nomen primogeniti
manasse dicens. Obliuisci me
fecit deus omnium laborum meorum:
et domum patris mei. Nomen quoque
secundi appellauit ephraym
dicens. Crescere me fecit deus in
terra paupertatis mee. Igitur tran
sactis septem annis ubertatis qui
fuerant in egipto. ceperunt uenire
septem anni inopie. quos predixerat
ioseph: et in uniuerso orbe fames
preualuit. In cuncta autem terra e

gypti erat fames. Qua esuriente:
clamavit populus ad phara
onem. alimenta petens. Quibus il
le respondit. Ite ad ioseph: et quicquid
vobis dixerit facite. Crescebat
autem cotidie fames in omni terra.
Aperuitque ioseph universa hor
rea. et vendebat egyptiis. nam
et illos oppresserat fames. Om
nesque provincie veniebant in egyp
tum. ut emerent escas. et malum in
opie temperarent. Capitulum xlii.
Audiens autem iacob quod
alimenta venderentur
in egypto: dixit filiis
suis. Quare negligitis? Audi
vi quod triticum venundetur in egypto.
Descendite et emite nobis neces
saria. ut possimus vivere: et non
consumamur inopia. Descenderunt
igitur fratres ioseph decem ut emerent fru
menta in egypto. beniamin do
mi retento ab iacob. qui dixerat
fratribus eius. ne forte in itinere
quicquam patiatur mali: ingressi sunt
terram egypti. cum aliis qui pergebant
ad emendum. Erat autem fa
mes in terra chanaan. et ioseph
erat princeps egypti: atque ad il
lius nutum frumenta populis ven
debantur. Cumque adorassent eum
fratres sui et agnovisset eos:
quasi ad alienos durius loque
batur interrogans eos. Unde venistis?
Qui responderunt. De terra chana
an: ut emamus victui neces
saria. Et tamen fratres ipse
cognosceret: non est agnitus
ab eis. Recordatusque somnio
rum. que aliquando viderat: ait
ad eos. Exploratores estis: ut
videatis infirmiora terre veni
stis. Qui dixerunt. Non est ita
domine: sed servi tui venerunt ut
emerent cibos. Omnes filii uni
us viri sumus. Pacifici veni
mus: nec quicquam famuli tui
machinantur mali. Quibus
ille respondit. Aliter est. Im
munita terre huius considerare
venistis. Et illi dixerunt. Duo
decim inquit servi tui fratres sumus
filii viri unius in terra chana
an. Minimus cum patre nostro
est: et alius non est super. Hoc est
ait quod locutus sum: explo
ratores estis. Iam nunc experi
mentum vestri capiam. Per salutem

pharaonis non egrediemini
hic donec veniat frater vester
minimus. Mittite e vobis unū:
et adducat eū. Vos autē eritis
in vinculis donec pbent̄ que
dixistis: utrū falsa an vera
sint. Alioquī per salutē pha
raonis exploratores estis. Et
tradidit ergo eos custodie tri
bus diebꝫ. Die autē tercio: educ
tis de carcere ait. Facite quod
dixi et vivetis. Deū enī timeo.
Si pacifici estis: frater vester
unus ligetur in carcere. Vos
autē abite et ferte frumenta
que emistis in domos vr̄as:
et fratrē vr̄m minimū ad
me adducite. ut possim ves
tros pbare sermones: et nō
moriamini. Fecerūt ut dixerat:
et locuti sunt ad invicē. Meri
to hec patim̄: quia peccavi
mus in fratrē nostrū. videntes
angustiā anime illius. dū
depcaret̄ nos: et nō audivim᷒
Idcirco venit sup nos ista tri
bulatio. E quibꝫ unus ruben
ait. Nūquid non dixi vobis
nolite peccare in puerū: et nō

audistis me? En sanguis eius
exquirit̄. Nesciebāt autē qꝫ intel
ligeret ioseph: eo qꝫ per interp̄
tem loquebat̄ ad eos. Avertit
qꝫ se parūp et flevit: et reversus
locutus est ad eos. Tollensqꝫ
symeon et ligans illis p̄senti
bus. iussit ministris ut implerēt
saccos eorū tritico: et repone
rent pecunias singulorꝫ in sac
culis suis: datis supra cibariis
in via. Qui fecerūt ita. At illi
portantes frumenta in asinis:
profecti sūt. Apertoqꝫ unus sac
co ut daret iumēto pabulū in
diversorio: contēplatus pecu
niam in ore sacculi. dixit fratribꝫ
suis. Reddita est michi pe
cunia mea: en habetur ī sac
co. Et obstupefacti. turbatiqꝫ
dixerūt mutuo. Quid nā ē
hoc quod fecit nobis deus?
Veneruntqꝫ ad iacob patrem
suū in terra chanaan: et nar
raverūt ei omnia que accidis
sent sibi dicentes. Locutus est
nobis dn̄s terre dure: et pu
tavit nos exploratores esse
provincie. Cui respōdimus.

Pacifici sumus: nec ullas mo
limur insidias. Duodecim fratres
uno patre geniti sumus. V
nus non est super: minimus cum
patre versatur in terra chana
an. Qui ait nobis. Sic pro
babo quod pacifici estis. Fratrem
vestrum unum dimittite apud me.
et cibaria domibus vestris neces
saria sumite et abite: fratrem
que vestrum minimum adducite ad
me. ut sciam quod non sitis ex
ploratores. et istum qui tenetur
in vinculis recipere possitis:
ac deinceps emendi que vultis
habeatis licentiam. His dictis
cum frumenta effunderent singuli:
repperierunt in ore saccorum liga
tas pecunias. Exterritisque simul
omnibus: dixit pater iacob. Absque
liberis me esse fecistis. Ioseph non
est super: symeon tenetur in vincu
lis: beniamyn auferetis. In
me hec mala omnia reciderunt.
Cui respondit ruben. Duos filios
meos interfice: si non reduxero illum
tibi. Trade eum in manu mea: et ego
eum tibi restituam. At ille. Non descen
det inquit filius meus vobiscum. Frater eius

mortuus est: ipse solus remansit.
Si quid ei adversi acciderit in terra
ad quam pergitis: deducetis canos
meos cum dolore ad inferos. Capitulum xliii.

Interim fames om
nem terram vehementer pre
mebat. Consumptisque ci
bis quos ex egipto detulerant:
dixit iacob filiis suis. Reuer
timini: et emite nobis paulu
lum escarum. Respondit iudas. De
nunciavit nobis vir ille sub
testificatione iurandi dicens.
Non videbitis faciem meam: nisi
fratrem vestrum minimum adduxeri
tis vobiscum. Si ergo vis mit
tere eum nobiscum: pergemus pariter:
et ememus tibi necessaria.
Si autem non vis: non ibimus.
Vir enim ut sepe diximus denun
ciavit nobis dicens. Non vi
debitis faciem meam: absque fra
tre vestro minimo. Dixit eis israel.
In meam hoc fecistis miseriam:
ut indicaretis ei et alium habere
vos fratrem. At illi responderunt. Inter
rogavit nos homo per ordinem
nostram progeniem: si pater viveret:
et si haberemus fratrem: et nos re

spondim⁹ ei consequenter iuxta
id quod fuerat sciscitatus. Nū
quid scire poteram⁹ q̄ dicturus
esset. adducite vobiscū fratrē
vrm̄? Judas quoq; dixit patri
suo. Mitte puerū mecū ut pfi
ciscam̄ et possimus vivere: ne
moriam̄ nos et parvuli nr̄i.
Ego suscipio puerū: de manu
mea require illū. Nisi reduxe
ro et tradidero eū tibi: ero pcc̄i
in te reus omī tēpore. Si nō
intercessisset dilatio: iam vice
altera venissemus. Igit̄ israel
pater eoꝝ dixit ad eos. Si sic
necesse est: facite quod vultis.
Sumite de optimis terre frugi
bus in vasis vr̄is. et deferte vi
ro munera: modicū resine et
mellis. et storacis. et stactes.
et therebinti. et amigdalarū.
Pecuniamq; duplicē ferte vo
biscū: et illā quā invenistis ī
sacculis reportate: ne forte er
rore factū sit. Sed et fratrē
vrm̄ tollite et ite ad virū. De
us aūt meus omps faciat
vobis eum placabilē: et re
mittat vobiscū fratrē vestrū

quem tenet in vinculis: et hūc
beniamin. Ego aūt quasi
orbatus absq; liberis ero. Tu
lerūt ergo viri munera et pe
cuniā duplicē: et beniamin.
Descenderūtq; in egiptū. et ste
terūt corā ioseph. Quos cum
ille vidisset et beniamin si
mul: pcepit dispensatori do
mus sue dicens. Introduc vi
ros domū: et occide victimas.
et īstrue cōviviū: qm̄ hodie
mecū sunt comessuri meridi
e. Fecit ille sicut sibi fuerat
imperatū: et īntroduxit vi
ros domū. Ibiq; exterriti dix
erūt mutuo. Propter pecu
niā quā retulimus prius ī
saccis nostris īntroducti sum⁹
ut devolvat in nos calūp
niā: et violēter subiciat ser
vituti et nos et asinos nr̄os.
Quāobrem in ipsis foribꝫ
accedētes ad dispensatorem.
locuti sunt. Oramus dn̄e
ut audias. Iam ante descē
dimus: ut emerem⁹ escas.
Quibꝫ emptis. cū venissem⁹
ad diversoriū. aperuim⁹ saccu

los nostros : et invenimus
pecuniam in ore saccorum: quam
nunc in eodem pondere reportavi
mus. Sed et aliud attulimus
argentum: ut emamus que ne
cessaria nobis sunt. Non est in
nostra conscientia: quis eam po
suerit in marsupiis nostris. At il
le respondit. Pax vobiscum: nolite ti
mere. Deus vester et deus patris
vestri dedit vobis thesauros in
sacculis vestris. Nam pecuniam
quam dedistis michi probatam
ego habeo. Eduxitque eos ad
symeon. Et introductis domum
attulit aquam : et laverunt pedes
suos: deditque pabula asinis eorum.
Illi vero parabant munera: do
nec ingrederetur ioseph meridie. Au
dierant enim: quod ibi comesturi es
sent panem. Igitur ingressus est
ioseph domum suam : obtulerunt
que ei munera tenentes in manibus:
et adoraverunt proni in terram.
At ille clementer resalutatis eis:
interrogavit eos dicens. Sanus
ne est pater vester senex : de quo
dixeratis michi? Adhuc vivit?
Qui responderunt. Sospes est servus
tuus pater noster : adhuc vi
vit. Et incurvati adoraverunt
eum. Attollens autem oculos io
seph. vidit beniamin fratrem
suum uterinum : et ait. Iste est fra
ter vester parvulus : de quo
dixeratis michi? Et rursum.
Deus inquit misereatur tui fili
mi. Festinavitque in domum quia
commota fuerant viscera eius
super fratre suo et erumpebant la
crime: et introiens cubiculum
flevit. Rursusque lota facie e
gressus continuit se et ait. Po
nite panes. Quibus appositis:
seorsum ioseph et seorsum fratribus:
egiptiis quoque qui vescebantur
simul seorsum. Illicitum enim est
egiptiis comedere cum hebreis:
et prophanum putant huiuscemo
di convivium. Sederunt ergo coram
eo. primogenitus iuxta primo
genita sua: et minimus iuxta
etatem suam. Et mirabantur ni
mis. sumptis partibus quas ab
eo acceperant. Maiorque pars
venit beniamin: ita ut quinque
partibus excederet. Biberuntque:
et inebriati sunt cum eo. Ca. xliiii.

Precepit autem ioseph
dispensatori domus
sue dicens. Imple
saccos eorum frumento quantum
possunt capere: et pone pecuni-
am singulorum in summitate
sacci. Sciphum autem meum argen-
teum. et precium quod dedit triti-
ci: pone in ore sacci iunioris.
Factumque est ita. Et orto mane:
dimissi sunt cum asinis suis.
Iamque urbem exierant: et pro-
cesserant paululum. Tunc ioseph ac-
cersito dispensatore domus a-
it. Surge inquit persequere viros:
et apprehensis dicito. Quare
reddidistis malum pro bono?
Sciphum quem furati estis. ip-
se est in quo bibit dominus meus:
et in quo augurari solet. Pes-
simam rem fecistis. Fecit ille ut
iusserat: et apprehensis per or-
dinem locutus est. Qui responderunt.
Quare sic loquitur dominus noster:
ut servi tui tantum flagicium com-
miserint? Pecuniam quam invenimus
in summitate saccorum repor-
tavimus ad te de terra chana-
an. et quomodo consequens est

ut furati simus de domo domini
tui aurum vel argentum? Apud
quemcumque fuerit inventum servorum
tuorum quod queris moriatur: et
nos servi erimus domini nostri. Qui
dixit eis. Fiat iuxta vestram senten-
tiam. Apud quemcumque fuerit inven-
tum. ipse sit servus meus: vos autem
eritis innoxii. Itaque festinato de-
ponentes in terra saccos: ape-
ruerunt singuli. Quos scruta-
tos incipiens a maiore usque
ad minimum: invenit sciphum in
sacco beniamin. At illi scissis
vestibus oneratisque rursum asi-
nis: reversi sunt in oppidum. Primus-
que iudas cum fratribus ingressus
est ad ioseph: needum enim de loco
abierat. Omnesque ante eum in
terram pariter corruerunt. Quibus
ille ait. Cur sic agere voluistis?
An ignoratis quod non sit similis
mei in augurandi scientia?
Cui iudas. Quid respondebimus
inquit domino meo. vel quid loquemur:
aut iuste poterimus obtendere?
Deus invenit iniquitatem servorum
tuorum. En omnes servi sumus
domini mei: et nos et apud quem

inuentus est ciphus. R̄ndit ioseph.
Absit a me ut sic agam. Qui
furatus est ciphū ipse sit seru⁹
meus: vos aut̄ abite liberi ad
patrē vr̄m. Accedens propius
iudas: confidenter ait. Oro dn̄e
mi. loquat̄ seruus tuus v̄bū
in auribꝫ tuis: et ne irascaris
famlō tuo. Tu es eni post pha
raonē dn̄s meus. Interrogasti
prius seruos tuos. Habetis pa
trem aut fratrē? Et nos respō
dimus tibi dn̄o meo. Est nob̄
pater senex: et puer paruulꝰ
qui in senecta illius natus est.
cuius uterinus frat̄ est mortu
us: et ipm solū habet mater sua.
Pater vero tenere diligit eū. Dix
istiqꝫ seruis tuis. Adducite eum
ad me: et ponā oculos meos su
per illū. Suggessimus tibi dn̄o
meo. Non potest puer relinq̄re
patrē suū. Si eni illū dimiserit
moriet̄. Et dixisti seruis tuis. Ni
si venerit frater vester mini
mus vobiscum: non videbitis
āplius faciem meā. Cū ergo
ascendissemus ad famulū
tuū patrē nr̄m: narrauimus
ei omnia que locutus est dn̄s
meus. Et dixit pater noster.
Reuertimini: et emite nobis pa
rū tritici. Cui diximus. Ire nō pos
sumus. Si frater noster mi
nimus descenderit nobiscū: pfi
ciscem̄ simul. Alioquin illo ab
sente: non audemus videre fa
ciem viri. Ad que ille respon
dit. Vos scitis q̄ duos genuit
michi filios uxor mea. Egres
sus est vnus: et dixistis besti
a deuorauit eum: et hucusqꝫ
non cōparet. Si tuleritis et
istū. et aliquid ei in via cōti
gerit: deducetis canos meos
cū merore ad inferos. Igitur
si intrauero ad seruū tuū prēm
nostrū et puer defuerit. cum
āima illius ex huius āima
dependeat. videritqꝫ eum nō
esse nobiscū moriet̄: et dedu
cent famuli tui canos eius
cum dolore ad īferos. Ego p
prie seruus tuus sim: qui in
meā hunc recepi fidem. et spo
spondi dicens. Nisi reduxero eū:
pctī reus ero in prēm meū oī
tēpore. Manebo itaqꝫ seruus

tuus pro puero in ministeriū
dñi mei: et puer ascendat cū
fratribz suis. Non enī possum
redire ad patrē meū absente
puero: ne calamitatis que
oppressura est patrē meum
testis assistā. Capitulū xlv.

Non se poterat ult'
cohibere ioseph: mul
tis corā astantibz.
Unde precepit ut egrederētur
cūcti foras: et nullus īteresset
alienus agnitioni mutue.
Elevavitqz vocē cum fletu:
quam audierūt egiptij. om
nisqz domus pharaonis. Et
dixit fratribz suis. Ego sum
ioseph. Adhuc pater meus vi
vit? Nec poterāt respondere
fratres: nimio terrore pterriti.
Ad quos ille clemēter. Accedi
te inquit ad me. Et cum acces
sissent prope: ego sum ait
ioseph frater vester quem vē
didistis in egiptū. Nolite pa
vere: nec vobis durū esse vi
deatur qđ vendidistis me in
hys regionibz. Pro salute
enim vrā misit me deus an
te vos in egiptū. Biennium est
qđ fames esse cepit in terra: et
adhuc quinqz anni restāt qbz
nec arari poterit nec meti. P
misitqz me deus ante vos ut
reservemini sup terrā: ut escas
ad vivendū habere possitis.
Non vrō consilio. sed dei huc
volūtate missus sum: qui fe
cit me quasi patrē pharao
nis. et dñm universe domus eī
ac principē in omī terra egip
ti. Festinate et ascendite ad
patrē meū: et dicetis ei. Hec
mandat filius tuus ioseph
Deus me fecit dñm universe
terre egipti. Descende ad me
ne moreris: et habita in t'
ra gessen: erisqz iuxta me tu
et filij tui. et filij filiorz tuorz.
oves tue et armēta tua et u
niversa que possides. ibiqz te
pascā. Adhuc enī quinqz āni
residui sunt famis: ne et tu
pereas et domus tua. et om
nia que possides. En oculi
vrī et oculi fratris mei ben
iamin vident: qđ os meū
loquatur ad vos. Nunciate

patri meo uniūsam gloriā
meā: et cūcta que vidistis in
egipto. Festinate. et adducite
eum ad me. Cūq; āplexatus
recidisset in collū beniamin
fratris sui flevit: illo quoq;
flente similiter sup collū eius.
Osculatusq; est ioseph omnes
fratres suos: et ploravit sup
singulos. Post que ausi sunt
loqui ad eum. Auditumq; est:
et celebri sermone vulgatū
in aula regis. Venerunt fratres
ioseph. Et gavisus est pharao:
atq; omnis familia eius. Dixit
q; ad ioseph: ut imperaret fra
trib; suis dicens. Onerantes iumē
ta ite in terrā chanaan. et tol
lite īde patrē vestrū. et cogna
tionē et venite ad me: et ego
dabo vobis omnia bona egip
ti. ut comedatis medullā terre.
Precipe etiā ut tollant plaustra
de terra egipti ad subvectionē
parvulorum suorum et coniugū:
ac dicito. Tollite patrē vestrum
et pperate. quantocius venientes:
ne dimittatis quicquam de suppel
lectili vestra: quia omnes opes
egipti vestre erunt. Feceruntq; filij isrl'
ut eis mandatū fuerat. Quib;
dedit ioseph plaustra secundū
pharaonis imperiū. et cibaria
in itinere: singulisq; pferri
iussit binas stolas. Beniamin
vero dedit trecentos argenteos
cum quinq; stolis optimis: tan
tundem pecunie et vestiū mittens
patri suo: addens et asinos
decē qui subveherent ex omnib;
divicijs egipti: et totidē asinas
triticū in itinere panesq; por
tantes. Dimisit ergo fratres
suos: et pficiscentib; ait. Ne
irascamini in via. Qui ascenden
tes ex egipto venerunt in terrā
chanaan ad patrē suū iacob:
et nunciaverunt ei dicentes. Jo
seph filius tuus vivit: et ipse
dnātur in omni terra egipti.
Quo audito iacob quasi de
gravi sompno evigilans: tamē
non credebat eis. Illi contra
referebant omnē ordinē rei. Cū
q; vidisset plaustra et univer
sa que miserat: revixit spiritus
eius et ait. Sufficit michi: si
adhuc ioseph filius meus vi

uit. Vadam et videbo illū an
teq̄ moriar. Capitulū xlvi.
Profectus q3 israel
cum omnibz que ha
bebat: venit ad
puteū iuramēti. Et mactatis
ibi victimis deo patris sui y
saac: audiuit eum per visi
onē nocte. vocantē se et dicē
tem sibi. Iacob iacob. Cui re
spondit. Ecce assum. Ait illi
deus. Ego sum fortissimus de
us patris tui. Noli timere. Et
descende in egiptū: quia ī gē
tem magnā faciā te ibi. Ego
descendā tecū illuc: et ego inde
adducā te reuertentē. Ioseph
quoq3 ponet manū suā sup
oculos tuos. Surrexit iacob
a puteo iuramēti: tuleruntq3
eum filij sui cum paruulis
et uxoribz suis in plaustris q̄
miserat pharao ad portādū
senem et omīa que possederat
in terra chanaan. Venitq3
in egiptū cum omī semine su
o: filij eius et nepotes. filie et
cuncta simul ꝓgenies. Hec sūt
autē nomina filiorum israel. qui
ingressi sunt in egiptū: ipse cū
liberis suis. Primogenitus ru
ben. Filij ruben: enoch et phal
lu. et esrom. et charmi. Filij sy
meon: iamuel et iamin et ahod.
et iachim et saher. et saul fili
us chananitidis. Filij leui:
gerson chaath et merari. Filij
iuda: her et onam. et sela. et
phares et zara. Mortui sunt
autē her et onam in terra cha
naan. Natiq3 sūt filij phares:
esrom et amul. Filij ysachar:
thola et phua et iob et semron.
Filij zabulon: sared et helon et
iahelel. Hij filij lye: quos genu
it in mesopotamia syrie. cū
dyna filia sua. Omēs anime
filiorum eius et filiarū triginta
et tres. Filij gad: sephion et
aggi. suni et esebon. heri et
arodi et areli. Filij aser: iam
ne. et iesua. et iesui. et beria.
sara quoq3 soror eorum. Filij be
ria: heber et melchiel. Hij filij
zelphe quam dedit laban
lye filie sue: et hos genuit ia
cob sedecim animas. Filij ra
chel uxoris iacob: ioseph et

beniamin. Natique sunt ioseph
filii in terra egipti. quos genu
it ei aseneth filia phutiphares
sacerdotis heliopoleos: manas
ses et ephraym. Filii beniamin:
bela et bechor. et asbel. gera
et naaman. et ichi et ros. mo
phim et opphim et ared. Hii
filii rachel: quos genuit iacob.
Omnes anime quatuordecim. Fi
lii dan: usim. Filii neptalim:
iasihel et guni et ieser et sallem.
Hii filii bale. quam dedit laban
racheli filie sue. et hos genuit
iacob: omnes anime septem. Cunc
teque anime que ingresse sunt cum
iacob in egiptum et egresse sunt
de femore illius absque uxoribus
filiorum: sexaginta sex. Filii autem
ioseph qui nati sunt ei in terra
egipti: anime due. Omnis ani
ma domus iacob que ingressa
est egiptum: fuere septuaginta.
Misit autem iacob iudam ante
se ad ioseph ut nunciaret ei:
et ille occurreret in gessen. Quo
cum pervenisset: iuncto ioseph
curru suo. ascendit obviam
patri suo ad eundem locum. Vi
densque eum irruit super collum
eius: et inter amplexus flevit.
Dixitque pater ad ioseph. Iam
letus moriar: quia vidi faciem
tuam: et superstitem te relinquo.
Et ille locutus est ad fratres su
os: et omnem domum patris sui.
Ascendam et nunciabo pharao
ni: dicamque ei. Fratres mei et do
mus patris mei qui erant in
terra chanaan venerunt ad
me: et sunt viri pastores ovi
um. curamque habent alendorum
gregum. Pecora sua et armenta
et omnia que habere potuerunt:
adduxerunt secum. Cumque vocaverit
vos et dixerit quod est opus
vestrum: respondebitis. Viri pastores
sumus servi tui ab infantia
nostra usque in presens: et nos
et patres nostri. Hec autem dice
tis ut habitare possitis in ter
ra gessen. quia detestantur egip
tii omnes pastores ovium. Ca. xlvii.

Ingressus ergo ioseph:
nunciavit pharaoni di
cens. Pater meus et fra
tres. oves eorum et armenta et
cuncta que possident venerunt

de terra chanaan: et ecce consi-
stunt in terra gessen. Extremos
quoque fratrum suorum quinque viros
statuit coram rege. Quos ille in-
terrogavit. Quid habetis o-
peris? Responderunt. Pastores
ovium sumus servi tui: et nos
et patres nostri. Ad peregrinan-
dum in terra tua venimus: quo-
niam non est herba gregibus ser-
vorum tuorum. ingravescente fame
in regione chanaan: petimus-
que ut esse nos iubeas servos
tuos in terra gessen. Dixit i-
taque rex ad ioseph. Pater tuus
et fratres tui venerunt ad te.
Terra egipti in conspectu tu-
o est: in optimo loco fac ha-
bitare eos. et trade eis terram
gessen. Quod si nosti esse in eis
viros industrios: constitue il-
los magistros pecorum meorum.
Post hec introduxit ioseph pa-
trem suum ad regem: et statuit eum
coram eo. Qui benedicens ei: et
interrogatus ab eo quot sunt
dies annorum vite tue. respon-
dit. Dies peregrinationis vite
mee centum triginta annorum

sunt parvi et mali: et non perve-
nerunt usque ad dies patrum me-
orum quibus peregrinati sunt. Et
benedicto rege: egressus est fo-
ras. Ioseph vero patri et fratri-
bus suis dedit possessionem in
egipto. in optimo terre solo
ramesses. ut preceperat phara-
o: et alebat eos. omnemque do-
mum patris sui prebens cibaria
singulis. In toto enim orbe pa-
nis deerat: et oppresserat fa-
mes terram. maxime egipti et
chanaan. Ex quibus omnem
pecuniam congregavit pro ven-
ditione frumenti: et intulit eam
in erarium regis. Cumque defecisset
emptoris precium: venit cuncta
egiptus ad ioseph dicens. Da
nobis panem. Quare morimur
coram te deficiente pecunia? Quibus
ille inquit. Adducite pecora
vestra: et dabo vobis pro eis ci-
bos. si precium non habetis.
Que cum adduxissent: dedit
eis alimenta pro equis et ovi-
bus. et bubus et asinis. Susten-
tavitque eos illo anno: pro com-
mutatione pecorum. Venerunt

quoque anno secundo: et dixerunt ei. Non celamus dominum nostrum quod deficiente pecunia et pecora simul defecerunt: nec clam te est quod absque corporibus et terra nichil habemus. Cur ergo morimur te vidente? Et nos et terra nostra tui erimus. Eme nos in servitutem regiam: et prebe semina: ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem. Emit igitur ioseph omnem terram egypti: vendentibus singulis possessiones suas pre magnitudine famis. Subiecitque eam pharaoni et cunctos populos eius a novissimis terminis egypti usque ad extremos fines eius: preter terram sacerdotum que a rege tradita fuerat eis: quibus et statuta cibaria et horreis publicis prebebantur. Et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas. Dixit ergo ioseph ad populos. En ut cernitis: et vos et terram vestram pharao possidet. Accipite semina et serite agros: ut fruges habere possitis. Quintam partem regi dabitis. quatuor reliquas permitto vobis in sementem et in cibos familiis et liberis vestris. Qui responderunt. Salus nostra in manu tua est. Respiciat nos tantum dominus noster: et leti serviemus regi. Ex eo tempore usque in presentem diem in universa terra egypti regibus quinta pars solvitur: et factum est quasi in legem: absque terra sacerdotali que libera ab hac conditione fuit. Habitavit ergo israel in egypto id est in terra gessen. et possedit eam: auctusque est et multiplicatus nimis. Et vixit in ea decem et septem annis. Factique sunt omnes dies vite illius: centum quadraginta septem annorum. Cumque appropinquare cerneret mortis sue diem: vocavit filium suum ioseph et dixit ad eum. Si inveni gratiam in conspectu tuo: pone manum tuam sub femore meo et facies michi misericordiam et veritatem. ut non sepelias me in egypto: sed dormiam cum patribus meis: et auferas me de hac terra.

condasq; in sepulchro maio
rũ. Cui respõdit ioseph. Ego
faciã quod iussisti. Et ille. Iu
ra ergo inquit michi. Quo iu
rante: adorauit israel deũ. cõ
uersus ad lectuli caput. Cap
H ys ita trans xlviij.
actis: nũciatũ est
ioseph q̄ egrotaret
pater eius. Qui assũptis du
obus filijs suis manasse et
ephraym: ire perexit. Dictũq;
est seni. Ecce filius tuus ioseph
uenit ad te. Qui cõfortatus se
dit in lectulo: et ingresso ad se
ait. Deus omĩpotẽs apparuit
michi in luza. que est in terra
chanaan: bñdixitq; michi et
ait. Ego te augebo et multipli
cabo. et faciã in turbas p̄plor:
daboq; tibi terrã hanc et semi
ni tuo post te. in possessionẽ
sempiternã. Duo igitur filij
tui qui nati sunt tibi in terra
egypti anteq̃ huc uenirem ad
te: mei erunt. ephraym et ma
nasses sicut ruben et symeon
reputabũtur michi. Reliquos
autẽ quos genueris post eos
tui erunt: et nomĩe fratrũ suo
rũ uocabunt̃ in possessionibz
suis. Michi enĩ quando ueniẽ
bam de mesopotamia mortu
a est rachel in terra chanaan:
in ipso itinere. Eratq; uernũ
tempus: et ĩgrediebar ephra
tam. Et sepeliui eam iuxta ui
am ephrate: que alio nomĩe
appellat̃ bethleem. Uidens au
tem filios eius: dixit ad eum.
Qui sunt isti? Respondit. Fi
lij mei sunt: quos dedit michi
deus in hoc loco. Adduc inq̃t
eos ad me: ut bñdicã illis.
Oculi enim israel caligaue
rant. pre nimia senectute: et
clare uidere non poterat. Ap
plicatosq; ad se deosculatus et
circũplexus eos: dixit ad filiũ.
Non sum fraudatus a cõspec
tu tuo. insuper ostendit michi
deus semen tuũ. Cumq; tulis
set eos ioseph de gremio p̄ris.
adorauit pronus in terram:
et posuit ephraym ad dexterã
suam. id est ad sinistrã israel:
manassen uero in sinistra sua.
ad dexterã scilicet patris. Appli

autque ambos ad eum. Qui exten-
dens manum dexteram posuit super
caput ephraym iunioris fra-
tris: sinistram autem super caput
manasse qui maior natu
erat: commutans manus. Be-
nedixitque ioseph filio suo: et
ait. Deus in cuius conspectu
ambulaverunt patres mei abra-
ham et ysaac. deus qui pas-
cit me ab adolescentia mea
usque in presentem diem. ange-
lus qui eruit me de cunctis
malis benedicat pueris istis:
et invocetur super eos nomen
meum. nomina quoque patrum
meorum abraham et ysaac:
et crescant in multitudinem su-
per terram. Videns autem ioseph
quod posuisset pater suus dexte-
ram manum super caput ephra-
ym: graviter accepit. Et appre-
hensam patris manum levare
conatus est de capite ephraym:
et transferre super caput ma-
nasse. Dixitque ad patrem. Non
ita convenit pater: quia hic
est primogenitus. Pone dexte-
ram tuam super caput eius.

Qui renuens ait. Scio fili
mi. scio. Et iste quidem erit in
populos et multiplicabitur: sed
frater eius iunior maior illo
erit: et semen illius crescet in
gentes. Benedixitque eis in ip-
so tempore dicens. In te benedi-
cetur israel: atque dicetur. Faciat
tibi deus: sicut ephraym et sicut
manasse. Constituitque ephra-
ym ante manassen. Et ait
ad ioseph filium suum. En ego
morior: et erit deus vobiscum:
reducetque vos in terram patrum
vestrorum. Do tibi partem unam
extra fratres tuos: quam tuli
de manu amorrei in gladio
et arcu meo. Capitulum xlix.

Vocavit autem iacob
filios suos: et ait
eis. Congregamini:
ut annunciem que ventura sunt
vobis in diebus novissimis.
Congregamini et audite fi-
lii iacob: audite israel patrem
vestrum. Ruben primogenitus
meus: tu fortitudo mea. et prin-
cipium doloris mei. Prior in
donis: maior imperio. Effu-

fus es sicut aqua: non cre
scas: quia ascendisti cubile
patris tui. et maculasti stra
tum eius. Symeon et levi
fratres: vasa iniquitatis bel
lantia. In consilio eorũ ne ve
niat anima mea. et in cetu il
lorũ non sit gloria mea: quia
in furore suo occiderũt virũ:
et in voluntate sua suffoderũt
murũ. Maledictus furor eorum
quia pertinax: et indignatio il
lorũ quia dura. Dividã eos
in iacob: et dispergam eos in
israel. Iuda te laudabunt fra
tres tui. Manus tue in cervici
bus inimicorum tuorũ. Adora
bunt te filii patris tui. Catulus
leonis iuda. Ad predam fili
mi ascendisti: requiescens ac
cubuisti ut leo. et quasi leena.
Quis suscitabit eum? Non
auferetur sceptrũ de iuda et
dux de femore eius: donec
veniat qui mittendus est: et
ipse erit expectatio gentiũ. Li
gans ad vineam pullum
suũ: et ad vitem o fili mi
asinã suam. Lavabit in vi
no stolam suam: et in san
guine uve palliũ suũ. Pulch
riores sunt oculi eius vino: et
dentes eius lacte candidiores.
Zabulon in litore maris ha
bitabit. et in statione naviũ:
pertingens usque ad sydonẽ. Y
sachar asinus fortis. accubãs
inter terminos. vidit requiẽ
quod esset bona. et terram quod op
tima: et supposuit humerũ
suũ ad portandũ: factusque
est tributis serviens. Dan iu
dicabit populum suũ: sicut et a
lia tribus in israel. Fiat dan
coluber in via. cerastes in
semita: mordens ungulas
equi. ut cadat ascensor eius
retro. Salutare tuũ expecta
bo domine. Gad accinctus preli
abitur ante eum: et ipse ac
cingetur retrorsũ. Aser pin
guis panis eius: et prebebit
delicias regibus. Neptalim cer
vus emissus: et dans eloquia
pulchritudinis. Filius accres
cens ioseph: filius accrescens
et decorus aspectu. Filie dis
currerunt super murum:

sed exasperauerūt eum et iur-
gati sunt: inuideruntqꝫ illi
habentes iacula. Sedit in
forti arcus eius: et dissolu
ta sunt vincula brachiorū
et manuū illius. per ma-
nus potentis iacob. Inde pas-
tor egressus est: lapis israel.
Deus patris tui erit adiu-
tor tuus: et omnipotens be
nedicet tibi benedictionibꝫ
celi desuper: bndictionibus
abyssi iacentis deorsum: be
nedictionibus uberum et
vulue. Benedictiones patris
tui confortate sunt bndic-
tionibꝫ patrum eius: donec
veniret desiderium collium
eternor. Fiant in capite io
seph: et in vertice nazarei
inter fratres suos. Beniya
min lupus rapax: mane
comedet predam: et vespere
diuidet spolia. Omnes
hy in tribubus israel duo
decim. Hec locutus est eis
pater suus. Benedixitqꝫ
singulis benedictionibus
propriis: et precepit eis di

cens. Ego congregor ad popu
lū meum. Sepelite me cum
patribus meis in spelunca du
plici. que est in agro ephron
hetthei contra mambre in ter-
ra chanaan: quam emit abra
ham cum agro ab ephron het
theo in possessionem sepulchri.
Ibi sepelierūt eum: et saram ux-
orem eius. Ibi sepultus est y
saac cum rebecca coniuge su
a: ibi et lya condita iacet. Fi
nitisqꝫ mandatis quibus fili
os instruebat. collegit pedes
suos sup lectulū et obyt: ap
positusqꝫ est ad pplm suum.

Quod Capitulum L.
Quod cernens ioseph: ruit
super faciem patris
flens et deosculans eum. Pre
cepitqꝫ servis suis medicis: ut
aromatibꝫ condirēt patrem.
Quibus iussa explentibus:
transierūt quadraginta dies.
Iste quippe mos erat cadauerū
conditorū. Fleuitqꝫ eum egyp-
tus septuaginta diebus. Et
expleto planctus tempore: lo
cutus est ioseph ad familiam

pharaonis. Si inveni graciam
in conspectu vestro. loquimini
in auribus pharaonis: eo quod
pater meus adiuraverit me
dicens. En morior: in sepul-
chro meo quod fodi michi in
terra chanaan sepelies me. As-
cendam igitur et sepeliam pa-
trem meum: ac revertar. Dix-
itque ei pharao. Ascende et sepe-
li patrem tuum: sicut adiu-
ratus es. Quo ascendente: ie-
runt cum eo omnes senes do-
mus pharaonis. cunctique
maiores natu terre egipti:
domus ioseph cum fratribus
suis. absque parvulis et gregi-
bus atque armentis. que dereli-
querant in terra yessen. Ha-
buitque in comitatu currus et
equites: et facta est turba
non modica. Veneruntque ad
aream achat que sita est trans
iordanem: ubi celebrantes exe-
quias planctu magno atque
vehementi. impleverunt sep-
tem dies. Quod cum vidis-
sent habitatores terre chana-
an: dixerunt. Planctus mag-
nus est iste egiptiis. Et idcirco
appellaverunt nomen loci illius:
planctus egipti. Fecerunt ergo filii
iacob sicut preceperat eis: et
portantes eum in terram cha-
naan sepelierunt eum in spe-
lunca duplici. quam emerat
abraham cum agro in pos-
sessionem sepulchri ab ephron
hettheo contra faciem mambre.
Reversusque est ioseph in egip-
tum cum fratribus suis. et
omni comitatu: sepulto pa-
tre. Quo mortuo: timentes
fratres eius et mutuo collo-
quentes. ne forte memor sit
iniurie quam passus est et
reddat nobis malum omne
quod fecimus. mandaverunt
ei. Pater tuus precepit nobis
antequam moreretur: ut hec
tibi verbis illius diceremus.
Obsecro ut obliviscaris sce-
leris fratrum tuorum: et peccati
atque malicie. quam exercuerunt
in te. Nos quoque oramus:
ut servi dei patris tui dimit-
tas iniquitatem hanc. Qui-
bus auditis: flevit ioseph.

Veneruntque ad eum fratres
sui: et proni in terram ado
rauerunt. et dixerunt. Serui tui
sumus. Quibus ille respondit.
Nolite timere. Num dei possu
mus resistere voluntati? Vos
cogitastis de me malum. et de
us vertit illud in bonum:
ut exaltaret me sicut in pre
senciarum cernitis: et saluos
faceret multos populos. No
lite timere: ego pascam vos.
et paruulos vestros. Consola
tusque est eos: et blande. ac
leniter est locutus. Et habi
tauit in egipto: cum omni
domo patris sui. Vixitque centum
decem annis: et vidit ephraym
filios usque ad terciam gene
racionem. Filii quoque machir
filii manasse: nati sunt in
genibus ioseph. Quibus trans
actis: locutus est fratribus
suis. Post mortem meam
deus visitabit vos: et ascen
dere faciet de terra ista ad ter
ram quam iurauit abraham
ysaac et iacob. Cumque adiu
rasset eos atque dixisset deus
visitabit vos. asportate vo
biscum ossa mea de loco is
to: mortuus est expletis cen
tum decem vite sue annis:
et conditus aromatibus.
repositus est in loculo in
egipto.

Explicit liber bresit qui gene
sis vocatur.

Incipit liber ellesmoth : qui grece exodus dicitur. Capitulum .j.

Hec sunt nomina filiorum israel qui ingressi sunt in egiptum cum iacob : singuli cum domibus suis introierunt. Ruben. symeon. leui. iudas. ysachar. zabulon. et beniyamin. dan et neptalim. gad et aser. Erant igitur omnes anime eorum qui egressi sunt de femore iacob : septuaginta quinque. Joseph autem in egipto erat. Quo mortuo et uniuersis fratribus eius. omnique cognatione sua : filij israel creuerunt et quasi germinantes multiplicati sunt : ac roborati nimis impleuerunt terram. Surrexit interea rex nouus super egiptum. qui ignorabat ioseph : et ait ad populum suum. Ecce populus filiorum israel multus et fortior nobis est. Venite sapienter opprimamus eum. ne forte multiplicetur : et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris : expugnatisque nobis egrediatur e terra. Posuit itaque eis magistros operum : ut affligerent eos oneribus. Edificaueruntque urbes tabernaculorum pharaoni : phiton et ramesses. Quantoque opprimebantur : tanto magis multiplicabantur et crescebant. Oderantque filios israel egipcij et affligebant illudentes eis et inuidentes : atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti et lateris : omnique famulatu quo in terre operibus premebantur. Dixit autem rex egipti obstetricibus hebreorum. quarum una vocabatur sephora altera phua : precipiens eis. Quando obstetricabitis hebreas. et partus tempus aduenerit : si masculus fuerit interficiate illum : si femina reseruate. Timuerunt autem obstetrices deum : et non fecerunt iuxta preceptum regis egipti : sed conseruabant mares. Quibus ad se accersitis

rex ait. Quid nã est hoc qđ
facere voluistis: ut pueros
servaretis? Que respõderũt.
Non sunt hebree sicut egyp
tie mulieres. Ipse enĩ obste
tricandi habent scientiã: et
priusq̃m veniamus ad eas
pariunt. Bene ergo fecit deus
obstetricibꝫ. Et crevit p̃plus:
cõfortatusq; est nimis. Et
quia timuerãt obstetrices
deũ: edificavit illis domos.
Precepit ergo pharao omni
populo suo dicens. Quicq̃d
masculini sexus natũ fue
rit in flumẽ proiicite: q̃cq̃d
feminei reservate. Capłz ij.

Egressus est post
hec vir de domo le
vi accepta uxore
stirpis sue: que cõcepit et
pe̾pit filiũ. Et videns eũ ele
gantẽ puerũ: abscondit tri
bus mẽsibꝫ. Cũq; iam cela
re non posset. sũpsit fiscel
lam scirpeam: et linivit
eam bitumĩe ac pice: po
suitq; intus ĩfantulũ. et ex
posuit eum in carecto ripe
fluminis: stante procul sorore
eius et cõsiderãte eventũ rei.
Ecce autẽ descendebat filia
pharaonis ut lavaret̃ in
flumĩe: et puelle eius gradi
ebãtur per crepidinẽ alvei.
Que cũ vidisset fiscellã in pa
pirione: misit unã e famu
labꝫ suis. Et allatã aperiens.
cernẽsq; in ea parvulũ va
gientẽ: miserta eius ait. De
infantibꝫ hebreoꝝ est hic.
Cui soror pueri. Vis inq̃t
ut vadã et vocẽ tibi hebre
am mulierẽ: que nutrire
possit ĩfantulũ? Respõdit.
Vade. Perexit puella: et vo
cavit matrẽ eius. Ad quã
locuta filia pharaonis.
Accipe ait puerũ istũ et nu
tri michi: ego tibi dabo m̃
cedẽ tuã. Suscepit mulier et
nutrivit puerũ: adultũq;
tradidit filie pharaonis.
Quẽ illa adoptavit ĩ locũ
filij: vocavitq; nomẽ eius
moises dicẽs. quia de aqua
tuli eum. In diebꝫ illis post
q̃m creverat moises. egress᷒

ad fratres suos vidit afflic
tionē eorum: et virū egiptiū p
cutientē quendā de hebreis
fratribz suis. Cumqz circūspexis
set huc atqz illuc et nullū
adesse vidisset: percussū egipti
um abscondit sabulo. Et e
gressus die altero: cōspexit
duos hebreos rixantes. Dix
itqz ei qui faciebat iniuriam.
Quare percutis primū tuū?
Qui respondit. Quis cōsti
tuit te principē et iudicē sup
nos? Num occidere tu me
vis. sicut occidisti heri egip
tiū? Timuit moises: et ait.
Quomō palā factū est ver
bū istud? Audiuitqz phara
o hunc sermonē: et q̄rebat
occidere moysen. Qui fugi
ens de cōspectu eius moratus
est in terra madian: et sedit
iuxta puteū. Erāt aūt sacer
doti madian septē filie: q̄
venerūt ad hauriendā aquā:
et impletis canalibz adaq̄re
cupiebāt greges patris sui.
Supuenēre pastores: et eie
cerunt eas. Surrexitqz moy

ses: et defensis puellis adaq̄
uit oues earū. Que cū reuer
tissent ad raguel patrē suū:
dixit ad eas. Cur velocius
venistis solito? Rñderunt.
Vir egiptius liberauit nos
de manu pastorū: insuper
et hausit aquā nobiscū: po
tumqz dedit ouibz. At ille. Vbi
est inquit? Quare dimisis
tis hoīem? Vocate eū: ut cō
edat panē. Iurauit ergo mo
yses: q̄ habitaret cū eo. Ac
cepitqz sephorā filiam eius
uxorē: que pepit ei filiū: quē
vocauit gersan dicens. Ad
uena fui in t̄ra aliena. Alte
rū vero pepit: quē vocauit
eliezer dicens. Deus enī pa
tris mei adiutor meus: et
eripuit me de manu pha
raonis. Post multū vero
tēporis mortuus est rex e
gipti: et īgemiscētes filij isrl'
propter opera vociferati
sunt. Ascenditqz clamor e
orū ad deū ab operibus: et
audiuit gemitū eorum: ac
recordatus est federis quod

pepigerat cū abrahā ysa-
ac et iacob. Et respexit dn̄s
filios isrl̄: et liberauit eos.
Moyses Capitulū iij.
autē pascebat o-
ues iethro soceri
sui sacerdotis madian.
Cumq̧ minasset gregem
ad interiora deserti: uenit
ad montē dei horeb. Appa-
ruitq̧ ei dn̄s in flamma
ignis de medio rubi: et ui-
debat q̄ rubus arderet. et
nō cōbureret. Dixit ergo
moyses. Vadā et uidebo
uisionē hanc magnā: q̄-
re non cōburat rubus.
Cernēs autē dn̄s q̄ pgeret
ad uidendū: uocauit eū
de medio rubi et ait. Mo-
yses moyses. Qui r̄ndit.
Assum. At ille. Ne appro-
pies inquit huc. Solue cal-
ciamentū de pedibz tuis:
locus eni in quo stas. ter-
ra sancta est. Et ait. Ego
sum deus patris tui: deus
abrahā et deus ysaac et
deus iacob. Abscōdit mo-
yses faciē suā: nō eni au-
debat respicere cōtra deū.
Cui ait dn̄s. Vidi afflic-
tionē populi mei ī egip-
to: et clamorē eius audi-
ui. propter duriciā eorū
qui presunt opibz. Et sciēs
dolorē eius descendi ut li-
berarē eū de manu egip-
tiorum: et educerē de terra
illa in terrā bonā et spa-
ciosam. in terrā que fluit
lacte et melle: ad loca cha-
nanei et hethei. et amor-
rei et pherezei. et euei et ie-
busei. Clamor ergo filiorum
israel uenit ad me: uidiq̧
afflictionē eorum qua ab
egiptijs opprimuntur. Sed
ueni mittā te ad pharaō-
nē: ut educas p̄plm meū
filios israel de egipto. Dix-
itq̧ moyses ad deū. Quis
ego sum ut uadā ad pha-
raonē: et educā filios isrl̄
de egipto? Qui dixit ei. E-
go ero tecū. Et hoc habebis
signū: q̄ miserim te. Cū
eduxeris p̄plm meū de egip-

to: imolabis deo sup mō
tem istū. Ait moyses ad
deū. Ecce ego vadā ad fili
os israel: et dicā eis. Deus
patrū vrōꝝ misit me ad
vos. Si dixerint michi. qđ
est nomē eius? quid dicā
eis? Dixit dn̄s ad moysē.
Ego sum qui sum. Ait. Sic
dices filijs isrl. Qui ē. mi
sit me ad vos. Dixitqꝫ ite
rū deus ad moysen. Hec
dices filijs isrl. Dn̄s deus
pātu vrōꝝ. deus abrahā ⁊
deus ysaac. et deus iacob.
misit me ad vos. Hoc no
men michi est ieternū: et h
memoriale meū in gene
ratione et generationem.
Vade cōgrega seniores isrl.
et dices ad eos. Dn̄s deus
patrū vestrorū apparuit
michi deus abrahā et deus
ysaac. et deus iacob dicēs.
Visitans visitaui vos. ⁊
vidi omīa que acciderūt
vobis in egipto: et dixi
ut educā vos de afflictio
ne egipti in terrā chana
nei. et hetthei. et amorrei.
pherezei. et euei. et iebusei.
ad terrā fluentē lacte ⁊ mel
le: et audient vocē tuā. In
grediensqꝫ tu et seniores is
rael ad regem egipti: et di
ces ad eum. Dn̄s deus he
breorū vocauit nos: ibi
mus viā triū dierū per so
litudinē. ut imolem9 dn̄o
deo nr̄o. Sed ego scio qđ
non dimittet vos rex e
gipti ut eatis: nisi ꝑ ma
nū validam. Extendā enī
manū meā: et percutiā egip
tū in cūctis mirabilibus
meis que facturus sū ī me
dio eorū. Post hec dimit
tet vos. Daboqꝫ gratiā
pplō huic corā egiptijs. Et
cū egrediemini nō exibitis
vacui: sed postulabit mu
lier a vicina sua et ab hos
pita sua vasa argentea ⁊
aurea ac vestes. Ponetis
qꝫ ea sup filios et filias
vestras: et spoliabitis egip
tū. Respondit moyses et
ait. Nō credent michi neqꝫ au

dicent voce mea: sed dicent.
No apparuit tibi dns. Cap
Dixit ergo ad .iiij.
eu. Quid est qd
tenes in manu
tua? Respodit. Virga. Dix
itqz dns. Proice illa in tra.
Proiecit et versa est in colu
bru: ita ut fugeret moyses.
Dixitqz dns. Extende ma
nu tua: et apprehende cauda
eius. Extendit et tenuit:
versaqz est in virga. Ut cre
dant inquit qd apparuerit
tibi dns deus patru tuor:
deus abraha et deus ysaac
et deus iacob. Dixitqz dns
rursu. Mitte manu tua in
sinu tuu. Qua cu misisset
in sinu: protulit leprosa
instar nivis. Retrahe ait
manu tua in sinu tuum.
Retraxit. et ptulit iteru:
et erat similis carni reliq.
Si no crediderint inqt tibi
neqz audierint sermonem
signi prioris: credet verbo
signi sequetis. Qd si nec du
obz quide hijs signis credide
rint neqz audierint voce tua:
sume aqua fluminis. et effu
de eam sup arida: et qcqd
hauseris de fluvio. vertet
in sanguine. Ait moyses.
Obsecro dne no sum elo
quens ab heri et nudiuster
cius: et ex quo locutus es
ad servu tuu. impedicio
ris et tardioris lingue su.
Dixit dns ad eu. Quis fe
cit os hominis? aut quis
fabricatus est mutu et sur
du. videte et cecu? None
ego? Perge igit et ego ero
in ore tuo: docebo qz te qd
loquaris. At ille. Obsecro
inqt dne: mitte que mis
surus es. Iratus dns in
moysen ait. Aaron frater
tuus levites. scio qd eloqs
sit: ecce ipse egredietur in
occursu tuu. vidensqz te le
tabitur corde. Loquere ad
eu. et pone verba mea i
ore eius: et ego ero in ore
tuo et in ore illius: et oste
dam vobis quid agere
debeatis. Ipe loqtur pro

te ad ppl'm. et erit os tuū:
tu aūt eris ei in hijs que
ad deū ptinēt. Virgam
quoqȝ hanc sume ī manu
tua: in qua facturus es
signa. Abijt moyses et re-
uersus est ad iethro cogna
tū suū. Dixitqȝ ei. Vadā et
reuertar ad fratres meos
in egiptū: ut videā si ad
huc viuant. Cui ait iethro
Vade in pace. Dixit ergo
dn̄s ad moysen ī madi
an. Vade et reuertere ī egip
tū. Mortui enī sunt omnes:
qui q̄rebant aīam tuam.
Tulit moyses uxorē suā.
et filios suos. et īposuit
eos sup asinū: reuersusqȝ ē
in egiptū portans virgā
dei in manu sua. Dixitqȝ
ei dn̄s reuertenti in egiptū.
Vide ut omīa ostenta q̄
posui in manu tua fa-
cias corā pharaone. Ego
indurabo cor eius: et n̄
dimittet ppl'm. Dicesqȝ
ad eū. Hec dicit dn̄s. Fi
lius p̄mogenitus meus
israel. Dixi tibi. Dimitte
filiū meū ut seruiat michi:
et noluisti dimittere eum.
Ecce ego interficiā filiū tuū
p̄mogenitū. Cumqȝ esset in
itinere in diuersorio: occur
rit ei dn̄s. et volebat occi
dere eū. Tulit illico sephora
acutissimā petrā: et circū
cidit p̄puciū filij sui. Teti
gitqȝ pedes eius. et ait.
Sponsus sanguinū tu mi
chi es. Et dimisit eū post
q̄m dixerat sponsus san
guinū tu michi es: ob cir
cumcisionē. Dixit aūt dn̄s
ad aaron. Vade ī occursū
moysi in deserto. Qui p̄rexit
ei obuiā in mōte dei: et os
culatus est eū. Narrauit
qȝ moyses aaron omīa
verba dn̄i. pro quibus
miserat eū: et signa que
mandauerat. Veneruntqȝ
simul: et cōgregauerūt
cunctos seniores natu fili
orū isrl'. Locutusqȝ est
aaron omīa v̄ba q̄ dixe
rat dn̄s ad moysen: et fe

et signa coram populo. et credi
dit populus. Audieruntque quod
visitasset dominus filios israel.
et quod respexisset afflictionem
eorum: et proni adorauerunt.

Post hec Capitulum v.

ingressi sunt moy
ses et aaron: et
dixerunt pharaoni. Hec di
cit dominus deus israel. Dimitte
populum meum: ut sacrificet mihi
in deserto. At ille respondit. Quis
est dominus ut audiam vocem eius:
et dimittam israel? Nescio
dominum: et israel non dimittam.
Dixeruntque. Deus hebreorum
vocauit nos ut eamus vi
am trium dierum in solitudi
nem. ut sacrificemus domino deo
nostro: ne forte accidat no
bis pestis aut gladius. A
it ad eos rex egypti. Quare
moyses et aaron sollicita
tis populum ab operibus suis?
Ite ad onera vestra. Dixit
que pharao. Multus est po
pulus terre. Videtis quod tur
ba succreuerit: quanto magis
si dederitis eis requiem ab ope
ribus? Precepit ergo in die il
lo prefectis operum. et exacto
ribus populi dicens. Nequaquam
ultra dabitis paleas populo
ad conficiendos lateres sicut
prius: sed ipsi vadant et col
ligant stipulam: et mensuras
laterum quas prius faciebant
imponetis super eos. nec mi
nuetis quicquam. Vacant
enim: et idcirco vociferantur
dicentes. Eamus et sacrifice
mus deo nostro. Opprimantur
operibus et expleant ea: ut
non acquiescant verbis menda
cibus. Igitur egressi prefecti ope
rum et exactores ad populum dix
erunt. Sic dicit pharao. Non
do vobis paleas. Ite et col
ligite sicubi invenire poteri
tis: nec minuetur quicquam de
opere vestro. Dispersusque est po
pulus per omnem terram egyp
ti ad colligendas paleas.
Prefecti quoque operum insta
bant dicentes. Complete opus
vestrum cotidie ut prius fa
cere solebatis: quando da
bantur vobis palee. Flagel

lati qz sũt qui p̄erãt opibz
filioꝛ isrł ab exactoribus
pharaonis dicẽtibz. Quare
non ĩpletis mensurã late
rũ sicut prius: nec heri nc
hodie? Venerũt qz ꝑpositi
filioꝛ israel: et vociferati
sũt ad pharaonẽ dicentes.
Cur ita agis cõtra seruos
tuos? Palee nõ dantur no
bis: et lateres similit̃ ĩpe
rãtur. En famuli tui flagel
lis cedimur: et iniuste agitur
cõtra ꝑplm tuũ. Qui ait.
Vacatis ocio: et idcirco di
citis. eamus et sacrificem9
dño. Ite ergo et operamini.
Palee nõ dabuntur vobis:
et reddetis cõsuetũ numerũ
laterũ. Videbantqz se ꝑposi
ti filioꝛ isrł in malo: eo qđ
diceretur eis nõ minuetur
quicqũ de lateribz per sin
gulos dies. Occurreruntqz
moysi et aaron q̃ stabant
ex aduerso egredientes a pha
raone: et dixerunt ad eos.
Videat dñs et iudicet: quõ
fetere fecistis odorẽ nrm̃ co
ram pharaone et seruis eius:
et prebuistis ei gladiũ ut oc
cideret nos. Reuersusqz mo
yses ad dñm ait. Dñe. cur
afflixisti ꝑplm istũ? Quare mi
sisti me? Ex eo enim q̃ ingressus
sum ad pharaonẽ ut loquerer
de nomine tuo. afflixit ꝑplm
tuũ: et nõ liberasti eos. Dix
it dñs ad moysen. Nunc
videbis que facturus sum
pharaoni. Per manũ enĩ
fortẽ dimittet eos: et ĩ ma
nu robusta eiciet illos de
terra sua. Cap vi.
Locutus est deus
ad moysen dicẽs.
Ego dñs qui apparui ab
rahã. et ysaac. et iacob ĩ
deo omnipotẽte: et nomen
meũ adonay nõ indicaui
eis. Pepigique cũ eis fedus
ut darem illis terrã chana
an: terrã peregrinationis
eoꝛ in qua fuerunt adue
ne. Ego audiui gemitum
filioꝛ isrł quo egiptij op
presserunt eos: et recordat9
sũ pacti mei. Ideo dic filijs

israel. Ego dn̄s qui educā
vos de ergastulo egiptior:
et eruā de servitute. ac redi
mā in brachio excelso et
iudicijs magnis: et assu
mā vos michi ī pplm: et
ero vester dn̄s. Et scietis q
ego sum dn̄s deus vester
qui eduxerī vos de ergas
tulo egiptior. et īduxerī
in terrā sup quā levavi
manū meā ut darem eā
abrahā ysaac et iacob:
daboq3 illā vobis possi
dendā. ego dn̄s. Narravit
ergo moyses omnīa filijs
israel. Qui nō acquieverūt
ei: propt angustiā spūs.
et opus durissimū. Locut9
q3 est dn̄s ad moysen dicēs.
Ingredere et loqre ad phara
onem regē egipti. ut dimit
tat filios israel de terra su
a. Respondit moises corā dn̄o.
Ecce filij isrl̄ nō me audi
ūt: et quomō audiet me
pharao. presertim cū sim
īcircūcisus labijs? Locut9
q3 est dn̄s ad moysen et

aaron. et dedit mādatū
ad filios israel. et ad pha
raonē regē egipti: ut edu
cerēt filios israel de terra
egipti. Isti sūt principes do
mor per familias suas.
Filij ruben primogēiti israe
lis: enoch et phallu. esrom
et charmi. Hee cognatiōes
rubeū. Filij symeon: iamu
el. et iamin. et ahod. et
iachim et soar. et saul fili9
chananitidis. Hee cognatiōes
symeon. Et hec nomina fili
orū levi per cognatiōes
suas: gerson et chaat. et
merari. Anni vero vite le
vi: fuerūt cētū triginta sep
tē. Filij gerson: lobeni. et
semei per cognatiōes su
as. Filij chaat: amram et
ysuar et hebron et oziel.
Anniq3 vite chaat: centū
triginta tres. Filij merari: mo
oli et musi. Hee cognati
ones levi per familias su
as. Accepit aut̄ amram
uxorē iochabeth patrue
lem suā: q̄ peperit ei aaron

et moysen. et mariā. Fue
runtq; ãni vite amram: cē
tū triginta septē. Filij quoq;
ysuaar: chore et napheg. et
zethri. Filij quoq; oziel: mi
sahel et elsaphan et sethri.
Accepit aūt aaron uxorē
elysabeth filiā aminadab
sororē naazon: que peperit
ei nadab et abiu. et eleazar
et ythamar. Filij quoq; cho
re: aser et helchana et aby
asab. Hee sūt cognationes
choritarū. At vero eleazar
filius aaron accepit uxorē
de filiabus phuthiel: que
peperit ei phinees. Hij sunt
principes familiarū leui
ticarū per cognationes
suas. Iste est aaron et mo
yses: quibz pcepit dn̄s ut
educerēt filios israel de tra
egipti per turmas suas.
Hij sunt qui loquūtr ad
pharaonē regē egipti: ut
educāt filios israel de egip
to. Iste moyses et aaron:
in die qua locutus est dn̄s
ad moysen in tra egipti.

Et locutus ē dn̄s ad moy
sen dicēs. Ego dn̄s. Loquē
ad pharaonē regē egipti:
omīa que ego loquor tibi.
Et ait moyses corā dn̄o.
En incircūcisus labijs sum.
quomō audiet me phara
o?

Capl' viij.

Dixitq; dn̄s ad moy
sen. Ecce cōstitui
te deum pharaonis: et aarō
frater tuus erit ppheta tuus.
Tu loqris ei omīa que mā
do tibi: ille loqtur ad pha
raonē. ut dimittat filios
israel de terra sua. Sed ego
indurabo cor eius: et mul
tiplicabo signa et ostenta
mea in terra egipti: et nō
audiet vos. Immittāq;
manū meā sup egiptū: et
educā exercitū meū et po
pulū meū filios isrl' de tra
egipti per iudicia maxīa.
Et scient egipcij qd ego sū
dn̄s qui extenderim manū
meā sup egiptū: et eduxerī
filios isrl' de medio eor. Fec
itaq; moyses et aaron: sic

p̄cepat dn̄s ita egerunt.
Erat aūt moyses octogin
ta annorum. et aaron
octogītatriū: qn̄do locuti
sunt ad pharaonē. Dixit
qꝫ dn̄s ad moysen et aarō.
Cum dixerit vob̄ pharao
ostendite signa: dices ad
aaron. Tolle virgā tuā ⁊
proice eā corā pharaone:
ac v̇tatur in colubrū. In
gressi itaqꝫ moyses et aa
ron ad pharaonē: fecerūt
sicut p̄ceperat dn̄s. Tulit
qꝫ aaron virgā corā pha
raone et seruis eius: q̄ v̇sa
est in colubrū. Vocauit
aūt pharao sapiētes et
maleficos: et fecerūt eciā
ipsi per īcantationes egip
tiacas et archana queđā
similit̄. Proieceruntqꝫ sin
guli virgas suas q̄ verse
sūt in dracones: sed deuo
rauit virga aaron virgas
eorꝝ. Induratūqꝫ est cor
pharaonis: et nō audiuit
eos sicut p̄ceperat dn̄s. Dix
it aūt dn̄s ad moysen. In

grauatū est cor pharaonis:
nō vult dimittere p̄plm. Vade
ad eū mane. Ecce egredietur
ad aq̄s: et stabis in occur
sū eius sup̄ ripā fluminis: et
virgā que cōuersa est in
draconē tolles ī manu tu
a. Dices qꝫ ad eū. Dn̄s deus
hebreorꝝ misit me ad te di
cens. Dimitte p̄plm meū
ut sacrificet michi ī deserto:
et usqꝫ ad p̄sens audire
noluisti. Hec igitur dicit dn̄s.
In hoc scies q̄ dn̄s sim. Ecce
percutiā virga que ī manu
mea est aquā fluminis: et
vertetur in sāguinē. Pisces
quoqꝫ qui sūt in fluuio
morientur: et cōputrescēt
aque: et affligentur egipcij
bibētes aquā fluminis. Dixit
quoqꝫ dn̄s ad moysen. Dic
ad aaron. Tolle virgā tuā
et extende manū tuā sup̄
aquas egipti. et sup̄ fluui
os eorꝝ et riuos. ac palu
des. et omnes lacus aquarū.
ut vertātur in sanguinē:
et sit cruor in omni terra e

gipti tam ī ligneis vasis
q̄m in saxeis. Feceruntq; ita
moyses et aaron: sicut p̄
ceperat dn̄s. Et elevans vir
gam percussit aquā flumi
nis: corā pharaone et ser
vis eius. Que versa est in
sanguinē: et pisces q̄ erant
in flumīe mortui sūt. Cō
putruitq; fluvius: et nō
poterant egiptij bibere aquā
fluminis: et fuit sāguis in
tota terra egipti. Feceruntq;
similiter malefici egiptiorū
incantationibz suis. Et indu
ratū est cor pharaonis:
nec audivit eos sicut p̄ce
perat dn̄s. Avertitq; se et i
gressus est domū suā: nec
apposuit cor etiā hac vice.
Foderūt aūt omēs egiptij
per circuitū fluminis aquā
ut biberēt: nō enī poterant
bibere de aqua fluminis. Im
pletiq; sūt septē dies, postq̄
percussit dn̄s fluviū. Cap. viij.
Dixit quoq; dn̄s ad
moysen. Ingredere
ad pharaonē: et

dices ad eū. Hec dicit dn̄s.
Dimitte p̄plm meū: ut sac
rificet m̄. Si aūt nolueris di
mittere: ecce ego p̄cutiā omēs
t'minos tuos ranis. et ebul
liet fluvius ranas: q̄ ascē
dēt et īgredientur domū tuā
et cubiculū lectuli tui. et sup
stratū tuū. et ī domos servorū
tuorū et in p̄plm tuū. et in
furnos tuos et in reliq̄as
ciborū tuorū: et ad te et ad
populū tuū et ad omnes
servos tuos intrabūt rane.
Dixitq; dn̄s ad moysen.
Dic ad aaron. Extende ma
nū tuā sup ~~fluvios. et sup~~
fluvios. et sup rivos ac pa
ludes: et educ ranas super
terrā egipti. Extendit aarō
manū sup aquas egipti:
et ascenderūt rane: operu
eruntq; terrā egipti. Fecerūt
aūt et malefici per incanta
tiones suas similiter: edux
eruntq; ranas sup terrā egip
ti. Vocavit aūt pharao
moysen et aaron: et dixit
eis. Orate dn̄m ut auferāt

ranas a me et a populo
meo: et dimittā pplm ut
sacrificet dn̄o. Dixitqȝ mo
yses pharaoni. Constitue
michi quando depcer pro
te et pro seruis tuis. et pro
pplo tuo. ut abigant rane
a te et a domo tua: et a ser
uis tuis et a pplo tuo: et tā
tū in flumine remaneant.
Qui respondit. Cras. At
ille. Iuxta verbū inquit tuū
faciā: ut scias qm̄ nō est
sicut dn̄s deus noster: et
recedent rane a te et a domo
tua. et a pueris tuis et a
pplo tuo: et tantū in flumi
ne remanebunt. Egressi qȝ sȝ
moyses et aaron a phara
one. Et clamauit moyses
ad dn̄m pro sponsione ra
narū: quā condixerat pha
raoni. Fecitqȝ dn̄s iuxta v
bū moysi: et mortue sunt
rane de domibȝ et de villis
et de agris. Cōgregauerūt
qȝ eos in immensos aggeres:
et cōputruit terra. Videns aūt
pharao qȝ data esset requies:

ingrauauit cor suū. et non
audiuit eos sicut preceperat
dn̄s. Dixit qȝ dn̄s ad moy
sen. Loquere ad aaron. Exten
de virgā tuā et percute pulue
rē terre: et sint sciniphes in
vniuersa terra egipti. Fecerūt
qȝ ita. Et extendit aaron
manū. virgā tenens: per
cussit qȝ puluerē terre: et fc̄i
sunt sciniphes in hominibȝ
et in iumentis. Omnis pul
uis terre versus est in scini
phes: per totā terrā egipti.
Fecerūt qȝ similiter malefici
in incantationibȝ suis. ut
educerent sciniphes: et nō
potuerūt. Erantqȝ sciniphes
tā in hominibȝ qm̄ in iume
tis. Et dixerūt malefici ad
pharaonē. Digitus dei est
hoc. Induratū qȝ est cor
pharaonis: et nō audiuit
eos sicut preceperat dn̄s. Di
xit quoqȝ dn̄s ad moysen.
Consurge diluculo et sta
corā pharaone: egredietur
enī ad aquas: et dices ad
eum. Hec dicit dn̄s. Dimi

et pplm meũ: ut sacrificet
michi. Qđ si nõ dimiseris
eũ: ecce ego inmittã in te et
in servos tuos et ĩ pplm tu-
ũ et in domos tuas omne
genus muscarũ: et iplebũ-
tur domus egiptiorum musc-
as diversi generis: et univ-
sa terra in qua fuerit. Fa-
ciamqꝫ mirabilẽ in die il-
la terrã gessen in qua po-
pulus meus est: ut non
sint ibi musce: ut scias
quia ego dñs in medio
terre: ponamqꝫ divisionẽ
inter populũ meũ. et iter
pplm tuũ. Cras erit signũ
istud. Fecitqꝫ dñs ita. Et
venit musca gravissima in
domo pharaonis et ser-
vorũ eius. et in omnem
terrã egipti: corruptaqꝫ
est terra ab huiuscemodi
muscis. Vocavitqꝫ pha-
rao moysen et aaron: et
ait eis. Ite sacrificate deo
vro in tra hac. Et ait mo-
yses. Nõ potest ita fieri.
Abhominationes enĩ egip-
tiorũ immolabim⁹ dño deo
nostro. Qđ si mactaverim⁹
ea que colũt egiptij coram
eis: lapidibꝫ nos obruent.
Viam trium dierũ pgem⁹
in solitudinẽ: et sacrifica-
bim⁹ dño deo nro sicut pce-
pit nobis. Dixitqꝫ phara-
o. Ego dimittã vos ut sa-
crificetis dño deo vro ĩ deser-
to: verũptamẽ lõgius ne
abeatis. Rogate pro me.
Et ait moyses. Egressus a te
orabo dñm: et recedet musca
a pharaone et a servis. et a
pplo eius cras. Verũptamẽ
noli ultra me fallere: ut ñ
dimittas pplm sacrificare
dño. Egressusqꝫ moyses a
pharaone oravit dñm. Q
fecit iuxta verbũ illius: et
abstulit muscas a phara-
one et a servis et a pplo e⁹.
Non superfuit ne una quidẽ
Et ingravatũ est cor phara-
onis: ita ut ne hac quidẽ
vice dimitteret pplm.

Capłm ix.

Dixit autẽ
dñs ad moysen.

Ingredere ad pharaonē: et
loquere ad eū. Hec dicit dn̄s
deus hebreorum. Dimitte p̄plm
meū: ut sacrificet michi. Quod
si adhuc renuis et retines eos:
ecce manus mea erit super
agros tuos. et sup̄ equos
et asinos. et camelos. et bo
ues et oues: pestis valde grā
uis. Et faciet dn̄s mirabile
inter possessiones israel et
possessiones egiptiorū: ut
nichil omnino pereat ex hiis
que p̄tinēt ad filios israel.
Cōstituitq; dn̄s tēpus dicēs.
Cras faciet dn̄s verbū istud
in terra. Fecit ergo dn̄s v̄bū
hoc altera die: mortuaq;
sūt omīa aīantia egip
tiorum. De aīalibz vero fi
liorum israel nichil omnino
periit. Et misit pharao ad
videndū: nec erat quicquā
mortuū. de hiis que possi
debat israel. Ingrauatūq; ē
cor pharaonis: et nō di
misit p̄plm. Et dixit dn̄s ad
moysen et aarō. Tollite
plenas man⁹ cineris de ca

mino: et spargat illū moy
ses in celū corā pharaone:
sitq; puluis sup̄ omnem
terrā egipti. Erūt enī in
hominibz et iumētis vulne
ra: et vesice turgentes ī v
niuersa terra egipti. Tule
runtq; cinerē de camino. et
steterūt corā pharaone:
et sparsit illū moyses in
celū. Factaq; sūt vulnera
vesicarū turgentiū in ho
minibz et in iumētis: nec
poterāt malefici stare
corā moyse propter vulne
ra que in illis erāt et in
omī terra egipti. Indura
uitq; dn̄s cor pharao
nis: et nō audiuit eos
sicut locutus est dn̄s ad
moysen. Dixit quoq; dn̄s
ad moysen. Mane cōsur
ge et sta corā pharaone:
et dices ad eū. Hec dicit do
min⁹ deus hebreorum. Dimit
te p̄plm meū ut sacrificet
michi: quia in hac vice mit
tā omēs plagas meas su
per cor tuū. et sup̄ seruos tu

os et sup populū tuū: ut sci
as qd non sit similis mei i
omī terra. Nūc enī extendēs
manū pcutiā te et pplm tu
ū peste: peribisqz de terra. Id
circo aūt posui te ut ostēdā
in te fortitudinē meā: et nar
retur nomē meū in omī tra.
Adhuc retines pplm meum:
et nō vis eum dimittere? En
pluam hac ipsa hora cras
grandinē multā nimis: q̄
lis nō fuit in egipto a die q̄
fundata est usqz in presens
tēpus. Mitte ergo iam nūc:
et cōgrega iumēta tua. et
omīa que habes in agro.
Homīes enī et iumenta et
univsa que īventa fuerint
foris nec cōgregata de agris.
ceciderit qz sup ea grando: mo
rient. Qui timuit verbū dnī
de servis pharaonis: fecit cō
fugere servos suos et iumēta
in domos. Qui aūt neglexit
sermonē dnī: dimisit servos
suos et iumēta in agris. Et
dixit dns ad moysen. Extē
de manū tuā in celū: ut fi

at grando in univsa terra
egipti sup homīes et super
iumenta et sup omnē her
bā agri in terra egipti. Ex
tenditqz moises virgā in
celū: et dns dedit tonitrua
et grandinē. ac discurrētia
fulgura sup terrā. Pluitqz
dns grandinē sup terrā egip
ti: et grando et ignis mixta
pariter ferebātur. Tātēqz fuit
magnitudīs: quāta ante nū
quā apparuit in univsa tra
egipti ex quo gens illa cōdi
ta est. Et pcussit grando in
omī terra egipti cūcta que
fuerit in agris ab homīe
usqz ad iumentū. Cūctāqz
herbā agri pcussit grando:
et omne lignū regionis cō
fregit. Tantū in terra gessen
ubi erāt filij isrl. grādo nō
cecidit. Misitqz pharao et
vocavit moysen et aarō:
dicēs ad eos. Peccavi etiā
nūc. Dns iustus: ego et po
pulus meus impij. Orate
dnm. ut desinat tonitrua
dei et grando: ut dimittā

vos. et nequaquam hic ultra
maneatis. Ait moyses. Cum
egressus fuero de urbe exten-
dam palmas meas ad do-
minum: et cessabunt tonitru-
a. et grando non erit: ut scias
quia domini est terra. Novi autem
quod et tu et servi tui necdum
timeatis dominum deum. Linum er-
go et ordeum lesum est: eo quod or-
deum esset virens. et linum iam
folliculos germinaret. Tri-
ticum autem et far non sunt lesa:
quia serotina erant. Egressus-
que moyses a pharaone et
urbe. tetendit manus ad
dominum: et cessaverunt tonitru-
a et grando: nec ultra stilla-
vit pluvia super terram. Videns
autem pharao quod cessasset plu-
via. et grando et tonitrua
auxit peccatum: et ingravatum
est cor eius et servorum illius et
induratum est nimis: nec di-
misit filios israel sicut preceperat
dominus per manum moysi.

ET dixit Capitulum x.
dominus ad moysen.
Ingredere ad pha-
raonem. Ego enim induravi
cor eius et servorum illius ut
faciam signa mea hec in eo.
et narres in auribus filii tui
et nepotum tuorum quotiens con-
triverim egyptios. et signa
mea fecerim in eis: et sciatis
quia ego dominus deus. Introie-
runt ergo moyses et aaron
ad pharaonem: et dixerunt ad
eum. Hec dicit dominus deus hebre-
orum. Usquequo non vis subici
michi? Dimitte populum meum:
ut sacrificet michi. Sin autem
resistis et non vis dimittere eum:
ecce ego inducam cras locustam
in fines tuos. que operiat super-
ficiem terre. nec quicquam eius ap-
pareat: sed comedatur quod
residuum fuit grandini. Com-
rodet enim omnia ligna que
germinant in agris: et imple-
bunt domos tuas et servorum
tuorum et omnium egyptiorum:
quantam non viderunt patres
tui et avi. ex quo orti sunt
super terram usque in presentem
diem. Avertitque se: et egres-
sus est a pharaone. Dixe-

rūt aūt servi pharaonis
ad eū. Usquequo patiemͬ
hoc scandalū? Dimitte ho
mīes: ut sacrificēt dn̄o deo
suo. Nōne vides q̄ perierit
egiptus? Revocaveruntq̄
moysen et aaron ad pha
raonē. Qui dixit eis. Ite. sa
crificate dn̄o deo vr̄o. Quinā
sunt qui ituri sunt? Ait mo
yses. Cū parvulis nostris
et senioribꝫ ꝑgēmus: cum
filijs et filiabꝫ. cū ovibꝫ et
armentis. Est enī sollēpni
tas dn̄i dei nr̄i. Et respōdit
pharao. Sic dn̄s sit vobis
cū: quomō ego dimittam
vos et parvulos vr̄os. Cui
dubiū est q̄ pessime cogi
tetis? Non fiet ita. Sed ite
tantū viri: et sacrificate do
mino. Hoc enī et ipsi pe
tistis. Statimq̄ eiecti sunt de
cōspectu pharaonis. Dixit
aūt dn̄s ad moysen. Extē
de manū tuā sup terrā egip
ti ad locustā ut ascendat
sup eam: et devoret oēm
herbā que residua fuit grā

dini. Et extendit moyses
virgā sup terrā egipti: et
dn̄s induxit ventū urentē
tota illa die ac nocte. Et
mane facto: vētus urens
levavit locustas. Que ascē
derūt sup universā terram
egipti: et sederūt in cūctis
finibꝫ egiptiorū īnumera
biles: quales ante illud tē
pus non fuerūt nec poste
a future sunt. Operueruntq̄
univ̄sam sup̄ficiē terre: vas
tantes oīa. Devorata ē
igitur herba terre: et quicq̄d
pomorū in arboribꝫ fuit q̄
grando dimiserat. Nichil q̄
omino virēs relictū est in
lignis et in herbis terre: in
cuncta egipto. Quamobrem
festinus pharao vocavit
moysen et aaron: et dixit
eis. Peccavi in dn̄m deum
vr̄m et in vos. Sed nūc di
mittite michi pc̄m etiam
hac vice: et rogate dn̄m de
um vr̄m. ut auferat a me
mortē istā. Egressus q̄ est
moyses de cōspectu pharao

nis: et orauit dnm. Qui
flare fecit ventū ab occidē
te vehementissimū: et arrep
tā locustā, piecit in mare
rubrū. Non remāsit ne v
na quidē: in cūctis finibus
egipti. Et indurauit dns
cor pharaonis: nec dimi
sit filios isrl. Dixit autem
dns ad moysen. Extende
manū tuā in celū: et sint
tenebre sup terrā egipti tā
dense ut palpari queant.
Extenditqz moyses man9
in celū: et facte sūt tenebre
horribiles in vniūsa terra
egipti. Tribz diebz nemo
vidit fratrē suū: nec mou
se de eo loco in quo erat. V
bicūqz aūt habitabāt filij
isrl lux erat. Vocauitqz pha
rao moysen et aaron: et
dixit eis. Ite sacrificate dno.
Oues tantū vre et armēta
remaneāt: paruuli vri e
ant vobiscū. Ait moyses.
Hostias quoqz et holocau
sta dabis nobis: que offera
mus dno deo nro. Cuncti gr

ges pergēt nobiscū: non
remanebit ex eis vngula
que necessaria sūt in cultū
dnī dei nostri: presertim cū
ignoremus quid debeat im
molari. donec ad ipsū locū
perueniamus. Indurauit
aūt dns cor pharaonis:
et noluit dimittere eos. Dix
itqz pharao ad moysen.
Recede a me: et caue ne ultra
videas faciē meā. Quocūqz
die apparueris michi:
morte morieris. Respōdit
moyses. Ita fiat ut locut9
es. Non videbo ultra faciē tuā.

Et dixit Caplm xi.
dns ad moysen.
Adhuc vna pla
ga tangā pharaonē et e
giptū: et post hec dimit
tet vos. et exire cōpellet. Di
ces ergo omnī plebi: ut po
stulet vir ab amico suo. et
mulier a vicina sua vasa
argentea et aurea. Dabit
autē dns graciā pplo suo
corā egiptijs. Fuitqz moyses
vir magnus valde in t'ra e

gypti: corā seruis pharao
nis et omī ppl'o. Et ait. Hec
dicit dn̄s. Media nocte eg'
diar in egiptū: et moriet'
omē primogenitū in terra
egiptiorū. a primogenito
pharaonis qui sedet ī solio
eius usq; ad primogenitū
ancille que est ad molam:
et omīa primogenita iumē
torū. Erit q; clamor magn'
in uniu'sa terra egipti: qua
lis nec antea fuit. nec post
ea futurus est. Apud omēs
aūt filios isrl' nō mutiet
canis ab homīe usq; ad
pecus: ut sciatis q̄nto mi
raculo diuidat dn̄s egip
tios et israel. Descendentq;
omēs serui tui isti ad me:
et adorabūt me dicentes.
Egredere tu: et oīs pplus q'
subiectus est tibi. Post hec
egrediem'. Et exiuit a pha
raone iratus nimis. Dix'
aūt dn̄s ad moysen. Nō
audiet vos pharao: ut
multa signa fiant ī terra
egipti. Moyses aūt et aa
ron fecerūt omīa signa et
ostenta q̄ scripta sūt corā
pharaone. Et indurauit
dn̄s cor pharaonis: nec di
misit filios isrl' de t̄ra sua.
Dixit Capl'm xii.
quoq; dn̄s ad
moysen et aarō
in terra egipti. Mensis iste
vobis principiū mensiū
primus erit in mēsibz ānī.
Loq'mini ad uniu'sū cetū
filior israel: et dicite eis. De
cima die mensis huius
tollat unusq'sq; agnū per
familias et domos suas.
Sin aūt minor est numer'
ut sufficere possit ad vescen
dū agnū: assumet vicinū
suū qui iunctus est domui eī
iuxta numerū aīmarū que
sufficere possint ad esū agni.
Erit aūt agnus absq; ma
cula: masculus ānicul'.
Iuxta quē ritū tolletis et he
dū: et seruabitis eū usq; ad
q'rtādecimā diē mēsis huius.
Immolabitq; eū uniuersa
multitudo filior israel ad ves

pecū: et sumēt de sanguine
eius ac ponent sup utrūq;
postem. et ī supliminari
bus domorū in quibz cōe
dent illū. Et edent carnes
nocte illa assas igni: et a
zimos panes cū lactucis
agrestibz. Non cōedetis ex
eo crudū quid nec coctum
aqua: sed assū tantū igni.
Caput cū pedibz eius et ī
testinis vorabitis: nec re
manebit ex eo q̄cq̄m usq;
mane. Si quid residui fu
erit: igne cōburetis. Sic
aūt comedetis illū. Renes
vestros accingetis: calcia
mēta habebitis in pedibz
tenētes baculū in manibz:
et cōedetis festinātes. Est
enī phase: id est trāsitus
dnī. Et trāsibo per terrā
egipti nocte illa: pcutiā
q; oē primogenitū in
terra egipti. ab homīe usq;
ad pecus: et in cūctis dijs
egipti faciā iudicia ego do
minus. Erit aūt sanguis
vobis in signū in edibus

in quibz eritis: et videbo san
guinē et trāsibo vos: nec
erit in vobis plaga disper
dēs qn̄do pcussero terrā egip
ti. Habebitis aūt hāc diē
in monumentū: et celebra
bitis eā solēpnē dnō in ge
neratiōibz vr̄is cultu sem
piterno. Septē diebz azima
comedetis. In die primo
nō erit fermentū in domi
bus vr̄is. Quicūq; cōederit
fermētatū peribit aīa
illa de isrl' a primo die us
q; ad diē septimū. Dies
prima erit sancta atq; so
lēpnis: et dies septima ea
dem festiuitate venerabil'.
Nichil opis facietis ī eis.
exceptis hijs que ad vescē
dū ptinēt: et obseruabi
tis azima. In eadē enī ipa
die educā exercitū vr̄m de
terra egipti: et custodietis
diem istū in gen̄atōnibz
vr̄is ritu ppetuo. Primo
mense quartadecīa die
mensis ad vesperā cōede
tis azima: usq; ad diem

vicesimã primã eiusdem
mẽsis ad vesperã. Septẽ
diebꝫ fermẽtatũ nõ inve
nietur in domibꝫ vr̃is. Qui
cõmederit fermẽtatũ: peribit
aĩa eius de cetu israel. tã
de advenis q̃m de indigenis
terre. Omne fermẽtatũ nõ
cõmedetis: in cunctis habita
tionibꝫ vr̃is edetis azima.
Vocavit autẽ moyses om
nes seniores filiorũ israel:
et dixit ad eos. Ite tollẽtes
aĩal per familias vr̃as
immolate phase. Fasciculũ
quoqꝫ ysopi tingite san
guine qui est in limine:
et aspgite ex eo suplimi
nare et utrũqꝫ poste. Nul
lus vestrũ egrediatr̃ ostiũ
domus sue usqꝫ mane.
Transibit enĩ dñs perci
ẽs egiptios. Cũqꝫ viderit
sanguinẽ in suplimĩari
et in utroqꝫ poste. transcẽ
det ostiũ domus: et non
sinet percussorẽ ingredi do
mos vestras et ledere. Cus
todi verbũ istud legitimũ

tibi. et filijs tuis usqꝫ ĩet
nũ. Cũqꝫ ĩtroieritis terrã
quã dñs daturus ẽ vob
ut pollicitus est: obser
vabitis cerimonias istas.
Et cũ dixerint vobis filij
vr̃i que est ista religio: di
cetis eis. Victima trãsit'
dñi est: q̃ndo trãsivit su
per domos filiorꝫ isrl' in
egipto percutiens egiptios
et domos nr̃as liberans.
Incurvatusqꝫ ppl's ado
ravit. Et egressi filij isrl':
fecerunt sicut p̃ceperat dñs
moysi et aaron. Factũ est
autẽ in noctis medio percus
sit dñs omne primogenitũ
in terra egipti. a p̃mogeni
to pharaonis qui sedebat
in solio eius. usqꝫ ad pri
mogenitũ captive q̃ erat
in carcere: et omne primo
genitũ iumẽtorũ. Surrexit
qꝫ pharao nocte et omnes
servi eius. cunctiqꝫ egiptij:
et ortus est clamor magn'
in egipto. Neqꝫ enĩ erat
domus: in qua nõ iaceret

mortuus. Vocatis que pha-
rao moyse et aaron nocte
ait. Surgite egredimini a
populo meo et vos et filii is-
rael. Ite imolate domino: sic
dicitis. Oues vestras et armen-
ta assumite ut petieratis:
et abeuntes benedicite michi.
Vrgebantque egiptii populum de
terra exire velociter: dicentes
omnes moriemur. Tulit igitur
populus conspersam farinam
antequam fermentaretur: et ligans
in palliis posuit super hume-
ros suos. Feceruntque filii israel
sicut preceperat dominus moysi:
et petierunt ab egiptiis vasa
argentea et aurea. vestemque
plurimam. Dedit autem dominus gra-
tiam populo coram egiptiis. ut co-
modarent eis: et spoliauerunt
egiptios. Profectique sunt filii
israel de ramesse in sochoth:
sexcenta fere milia peditum
virorum absque paruulis et
mulieribus. Sed et vulgus
promiscuum et innumerabile
ascendit cum eis: oues et ar-
menta et animantia diuersi
generis multa nimis. Coxe-
runtque farinam quam dudum
conspersam de egipto tulerant:
et fecerunt subcinericios pa-
nes azimos. Neque enim po-
terant fermentari cogentibus
exire egiptiis. et nullam fa-
cere sinentibus moram: nec
pulmenti quicquam occurrerant
preparare. Habitatio autem
filiorum israel qua manserant
in egipto: fuit quadringentorum
triginta annorum. Quibus
expletis: eadem die egressus
est omnis exercitus domini de terra
egipti. Nox est ista obser-
uabilis domini: quando eduxit
eos de terra egipti. Hanc
obseruare debent omnes filii
israel: in generationibus suis.
Dixitque dominus ad moysen
et aaron. Hec est religio
phase. Omnis alienigena
non comedet ex eo. Omnis
autem seruus empticius cir-
cumcidetur: et sic comedet. Adue-
na et mercenarius non come-
dent ex eo. In una domo
comedetur: nec efferetis de

partibz eius foras: nec os
illius cōfringetis. Omnis
cetus filior̄ isrł faciet illud.
Qd̄ si q̄s pegrinor̄ ī urām
voluerit trāsire coloniam.
et facere phase dn̄i: circū
cidetur prius omē mascu
linū eius: et tunc rite cele
brabit. eritqz sicut īdige
na terre. Si q̄s aūt circū
cisus nō fuerit: nō vescet̄
ex eo. Eadem lex erit indi
gene et colono: q̄ peregri
natur apud vos. Feceruntqz
omīs filii israel: sicut p̄
ceperat dn̄s moysi et aa
ron. Et in eadē die eduxit
dn̄s filios isrł de t̄ra egip
ti per turmas suas. Capł
Locutusqz ē xiii.
dn̄s ad moysen
dicēs. Sanctifica
michi omne primogeni
tū quod apit vuluam ī
filiis isrł: tā de hoīb; qz
de iumētis. Mea sūt enim
omīa. Et ait moyses ad
ppłm. Memētote diei hu
ius. in qua egressi estis de
egipto. et de domo servitu
tis: qm̄ in manu forti e
duxit vos dn̄s de loco is
to: ut nō comedatis fermētā
tū panē. Hodie egredimi
mense novarū frugū. Cū
qz te īntroduxerit dn̄s ī t̄rā
chananei et hethei. et a
morrei. et evei et iebusei.
quā iuravit patribz tuis.
ut daret tibi terrā fluentē
lacte et melle: celebrabitis
hūc morē sacror̄ mense
isto. Septē dieb; vesceris
azimis: et in die septimo
erit solēpnitas dn̄i. Azi
ma comedetis septē diebus.
Non apparebit apud te
aliquid fermētatū: nec ī
cunctis finibz tuis. Narra
bisqz filio tuo in die illo
dicēs. Hoc est quod fecit
dn̄s michi: qn̄do egressus
sum de egipto. Et erit quasi
signū in manu tua. et q̄si
monimentū ante oculos
tuos: et ut lex dn̄i semper
sit in ore tuo. In manu e
nī forti eduxit te dn̄s de e

gipto. Custodies huiuscę
modi cultū: statuto tēpo
re. a diebꝫ in dies. Cumqꝫ i
troduxerit te dn̄s in terrā
chananei sicut iurauit ti
bi et patribꝫ tuis. et dederit
eam tibi: separabis omne
quod aperit uuluā dn̄o:
et qd̄ primitiuū est ī peco
ribꝫ tuis. Quicquid habue
ris masculini sexus. cōsecra
bis dn̄o. Primogenitum
asini mutabis oue. Qd̄ si
nō redemeris: interficies.
Omne aūt p̄mogenitū ho
mīs de filiis tuis p̄cio redi
mes. Cumqꝫ interrogauerit te
filius tuus cras dicēs. quid
est hoc: respōdebis ei. In ma
nu forti eduxit nos dn̄s de
terra egipti: de domo serui
tutis. Nam cū induratus
esset pharao et nollet nos
dimittere: occidit dn̄s omne
primogenitū in terra egip
ti a p̄mogenito hominis usqꝫ
ad primogenitū iumētoꝝ.
Idcirco immolo dn̄o omne
quod aperit uuluā mas

culini sexus: et omnia pri
mogenita filioꝝ meorū re
dimo. Erit igit̄ quasi sig
nū in manu tua. et q̄si
appensū quid ob recorda
tionē int̄ oculos tuos: eo
qꝫ in manu forti eduxit
nos dn̄s de egipto. Igitur
cū emisisset pharao p̄plm̄
nō eos duxit deus per viā
terre philistijm q̄ vicina
ē. reputās ne forte penite
ret eum si vidisset aduer
se bella cōsurgere. et reuerte
tur in egiptū: sed circum
duxit p viā deserti que ē
iuxta mare rubrū. Et ar
mati ascenderūt filij isrl̄
de terra egipti. Tulit quoqꝫ
moyses ossa ioseph secū:
eo qꝫ adiurasset filios isrl̄
dicens. Visitabit vos deus:
et efferetis ossa mea hīc vo
biscū. Profectiqꝫ de sochoth.
castrametati sūt ī etham:
in extremis finibꝫ solitudi
nis. Dn̄s aūt p̄cedebat e
os ad ostendendā viā per
diem in columpna nubis.

et per noctem in columpna
ignis: ut dux esset itineris
utroque tempore. Nunquam defuit
columpna nubis per diem:
nec columpna ignis per noc-
tem coram populo. Capitulum xiiii.

Locutus est autem
dominus ad moysen
dicens. Loquere
filiis israel. Reversi castra-
metentur e regione phiahy-
roth. que est inter magda-
lum et mare contra beelsephon:
in conspectu eius castra
ponetis super mare. Dictu-
rus que est pharao super filiis
israel. Coartati sunt in terra:
conclusit eos desertum. Et indu-
rabo cor eius ac persequetur
vos. et glorificabor in
pharaone et in omni exerci-
tu eius: scientque egiptii quia
ego sum dominus. Feceruntque
ita. Et nunciatum est regi e-
gyptiorum quod fugisset populus.
Immutatumque est cor pha-
raonis et servorum eius super
populo: et dixerunt. Quid vo-
luimus facere: ut dimitteremus
israel ne serviret nobis?
Iunxit ergo currum: et omnem
populum suum assumpsit secum.
Tulitque sexcentos currus e-
lectos. quicquid in egipto cur-
ruum fuit: et duces totius
exercitus. Induravitque do-
minus cor pharaonis regis
egipti: et persecutus est filios
israel. At illi egressi erant
in manu excelsa. Cumque per-
sequerentur egiptii vestigia
precedentium: reppererunt eos
in castris super mare. Omnis
equitatus et currus pharao-
nis et universus exercitus
erant in phiahyroth contra
beelsephon. Cumque appropin-
quasset pharao: levantes
filii israel oculos viderunt egip-
tios post se et timuerunt
valde. Clamaveruntque ad
dominum: et dixerunt ad moy-
sen. Forsitan non erant se-
pulchra in egipto: ideo tu-
listi nos. ut moreremur in
solitudine. Quid hoc facere
voluisti: ut educeres nos
ex egipto? Nonne iste est ser-

mo quē loquebamr ad te ī
egipto dicētes: recede a nob
ut seruiamꝰ egiptijs? Multo
enī melius est seruire eis: q̄
mori in solitudīe. Et ait mo
yses ad ppłm. Nolite timē.
State et videte magnalia
dnī: que facturus est hodie.
Egiptios enī quos nūc vi
detis. nequaq̄ ultra videbi
tis usq; in sempiternū. Do
minꝰ pugnat pro vobis:
et vos tacebitis. Dixitq; do
minꝰ ad moysen. Qd cla
mas ad me? Loq̄re filijs
israel: ut pficiscātur. Tu au
tē eleua virgā tuā. et exten
de manū tuā sup mare: et
diuide illud. ut gradiātur
filij israel in medio mari
per siccū. Ego autē indura
bo cor egiptior ut psequā
tur vos: et glorificabor in
pharaone et in omī exercitu
eius. in curribz et in eqtibz
illius: et scient egiptij qr
ego sum dns: cū glorifica
tus fuero in pharaone. et
in curribz atq; in eqtibz
eius. Tollens q; se angelus
dei qui pcedebat castra israel
abijt post eos: et cū eo pari
ter columpna nubis. Prioa
dimittēs post tergū stetit:
inter castra egiptior et cas
tra isrł. Et erat nubes tene
brosa et illuminās noctē:
ita ut ad seuicē toto noctis
tēpore accedere nō valerēt.
Cumq; extendisset moyses ma
nū sup mare: abstulit illud
dns flante vento vehementi
et urenti tota nocte: et vertit
in siccū. Diuisaq; est aqua:
et ingressi sunt filij isrł p me
diū maris sicci. Erat enim
aqua q̄si murus ad dexterā
eor et leuā. Psequentes q;
egiptij ingressi sūt post eos:
omīs exercitus pharaonis.
currus eius et equites per
mediū maris. Jamq; ad
uenerat vigilia matutina:
et ecce respiciēs dns super
castra egiptior p columpnā
ignis et nubis interfecit exer
citū eor. et subūtit rotas cur
ruū: ferebāturq; ī pfundū.

Dixerunt ergo egiptij. Fugi
amus israelē: dn̄s eñ pug
nat pro eis cōtra nos. Et
ait dn̄s ad moysen. Extende
manū tuā sup mare: ut
reuertātur aque ad egipti
os. sup currus et eq̄tes eoꝝ.
Cūq3 extendisset moyses
manū cōtra mare: reūsū
est primo diluculo ad pri
ore locū. Fugiētibz q3 egipti
is occurrerūt aq̄: et inuoluit
eos dn̄s in medijs fluctibz.
Reuerseq3 sūt aque: et ope
ruerūt currus et eq̄tes cūcti
exercitus pharaonis. qui
sequētes īgressi fuerāt ma
re: ne unus quidē sup fuit
ex eis. Filij aūt isrl' p̄rexerūt
per mediū sicci maris: et
aque eis erāt q̄si pro muro
a dextris et a sinistris. Libe
rauitq3 dn̄s in die illo isrl'
de manu egiptioꝝ: et vide
runt egiptios mortuos sup
litus maris: et manū ma
gnā quā exercuerat dn̄s cō
tra eos. Timuitq3 ꝑplus do
minū: et crediderunt dn̄o et

moysi seruo eius. Capl'm xv.

Tunc cecinit moy
ses et filij isrl' car
men hoc dn̄o: et
dixerunt. Cātemus dn̄o: glo
riose eñ magnificatus est:
equū et ascensorē deiecit in
mare. Fortitudo mea et laus
mea dn̄s: et fc̄us est michi
in salutē. Iste deus meus et
glorificabo eum: deus p̄ris
mei et exaltabo eū. Dn̄s q̄si
vir pugnator: omīpotens
nomē eius: currus pharao
nis et exercitū eius proiecit
in mare. Electi principes eius
submersi sūt in mari rubro:
abissi operuerūt eos: descē
derūt in ꝑfundū quasi lapis.
Dextera tua dn̄e magnificata
est in fortitudīe: dextera tua
dn̄e percussit inimicū: et ī mul
titudīe glorie tue deposuis
ti adūsarios meos. Misisti
irā tuā que deuorauit eos
sicut stipulā: et in spū fu
roris tui cōgregate sūt aq̄.
Stetit vnda fluens: cōgre
gati sūt abyssi in medio

mari. Dixit inimicus. Pse
quar et cōprehendā: diui
dam spolia: implebitur
anima mea. Euaginabo
gladiū meū: interficiet eos
manus mea. Flauit sps
tuus et operuit eos mare:
submersi sunt quasi plūbū
in aquis vehemētibz. Quis
similis tui in fortibz dn̄e:
quis similis tui? Magni
ficus in sc̄titate: terribil
atqz laudabilis. et faciens
mirabilia. Extendisti ma
nū tuā: et deuorauit eos
terra. Dux fuisti in miseri
cordia tua. pplō tuo quē
redemisti: et portasti eū in
fortitudie tua. ad habita
culū scm̄ tuū. Ascenderunt
ppli et irati sūt: dolores ob
tinuerūt habitatores phy
listhyim. Tūc cōturbati sūt
prīcipes edom. robustos
moab obtinuit tremor:
obriguerūt om̄es habita
tores chanaan. Irruat su
per eos formido et pauor:
in magnitudie brachij tui.

Fiant imobiles quasi lapis.
donec ptrāseat pplus tuus
dn̄e: donec ptrāseat pplus
tuus iste quē possedisti. In
troduces eos et plantabis
in monte hereditatis tue:
firmissimo habitaculo
tuo. quod opatus es dn̄e. Sc̄
tuariū tuū dn̄e quod firma
uerūt manus tue: dn̄s reg
ī eternū et ult̄. Ingressus ē
enī eques pharao cū curri
bus et equitibz eius ī mare:
et reduxit sup eos dn̄s aq
maris. Filij aūt isrl̄: ambu
lauerūt per siccū. in medi
o eius. Sumpsit ergo mari
a pphetes soror aaron ty
panū in manu sua: egres
seqz sunt om̄es mulieres
post eam in tympanis et
choris: quibz p̄canebat di
cens. Cātemus dn̄o: glo
ose enī magnificatus est:
equū et ascensorē eius deie
cit in mare. Tulit aūt moy
ses isrl̄ de mari rubro: et e
gressi sūt in desertū sur. Am
bulaueruntqz tribz diebus

per solitudinē: et nō inue
niebāt aquā. Et venerūt
in marath. Nec poterant
bibere aquas de marath:
eo q̄ essent amare. Unde
et cōgruū loco nomē im
posuit vocans illud ma
rath. id est amaritudinē.
Et murmurauit p̄plus cō
tra moysen dicēs. Quid
bibem⁹? At ille clamauit
ad dn̄m. qui ostendit ei
lignū. Quod cū misisset in
aquas: in dulcedinē ūse
sunt. Ibi cōstituit ei p̄cep
taq; iudicia: et ibi tēptau
it eū dicēs. Si audieris vocē
dn̄i dei tui. et qd̄ rectū est
corā eo feceris. et obedieris
mandatis eius. custodie
risq; omnīa p̄cepta illius:
cunctū lāguorē quē posui
in egipto. nō īducā sup te.
Ego enī sum dn̄s sanator
tuus. Venerūt aūt in he
lim. ubi erāt duodecim
fontes aquarū. et septua
ginta palme: et castrame
tati sūt iuxta aquas. Cap̄

Profectiq; sūt xvi.
de helim: et venit
omnis multitudo
filiorū israel in desertū syn.
quod est inter helim et sy
nai. quītodecīo die mensis
secundi postq̄m egressi sūt
de terra egipti. Et murmura
uit omnis cōgregatio filio
rū israel: cont̄ moysen et
cōtra aaron ī solitudine.
Dixerūtq; ad eos filij isrl̄.
Utinā mortui essemus p
manū dn̄i in terra egipti:
qn̄do sedebam⁹ sup ollas
carniū. et cōmedebamus
panes ī saturitate. Cur ī
duxistis nos in desertū is
tud: ut occideretis omnē
multitudinē fame? Dixit
aūt dn̄s ad moysen. Ecce
ego pluā vobis panes de
celo. Egrediat̄ p̄plus et col
ligat que sufficiūt per sin
gulos dies: ut tēptem eū
utrū ābulet in lege mea
an nō. Die aūt sexto pa
rent qd̄ inferant: et sit du
plū q̄m colligere solebāt.

per singulos dies. Dixerit-
que moyses et aaron ad om-
nes filios israel. Vespe scietis
quod dominus eduxerit vos de terra
egypti: et mane videbitis
gloriam domini. Audivit enim
murmur vestrum contra dominum.
Nos vero quid sumus?
quia mussitatis contra nos?
Et ait moyses. Dabit dominus
vobis vespe carnes edere.
et mane panes in satu-
ritate: eo quod audierit murmu-
rationes vestras: quibus
murmurati estis contra
eum. Nos enim quid sumus?
Nec contra nos est murmur
vestrum: sed contra dominum. Dix-
itque moyses ad aaron.
Dic universe congregationi
filiorum israel. Accedite co-
ram domino. Audivit enim
murmur vestrum. Cumque
loqueretur aaron ad omnem
cetum filiorum israel. respexerunt
ad solitudinem: et ecce gloria
domini apparuit in nube. Lo-
cutus est autem dominus ad mo-
ysen dicens. Audivi murmu-

rationes filiorum israel. Loque-
re ad eos. Vespe comedetis
carnes: et mane saturabimini
panibus: scietisque quod
ego sum dominus deus vester.
Factum est ergo vespe: et
ascendens coturnix operu-
it castra. Mane quoque ros
iacuit per circuitum castrorum.
Cumque operuisset superficiem terre:
apparuit in solitudine mi-
nutum. et quasi pilo tunsum in
similitudinem pruine super
terram. Quod cum vidissent filii
israel: dixerunt ad invicem. Man
hu? Quod significat. Quid
est hoc? Ignorabant enim
quid esset. Quibus ait mo-
yses. Iste est panis: quem
dedit vobis dominus ad vescen-
dum. Hic est sermo quem pre-
cepit dominus. Colligat ex eo
unusquisque quantum suffi-
ciat ad vescendum: gomor per
singula capita. Iuxta nu-
merum animarum vestrarum que
habitant in tabernaculo:
sic tolletis. Feceruntque ita fi-
lii israel. Et collegerunt ali-

us plus alius minus: et
mensi sunt ad mensuram
gomor. Nec qui plus col
legerat habuit amplius:
nec qui minus parauerat
repperit minus: sed singu
li iuxta id quod edere po
terant congregauerunt. Dixitque
moyses ad eos. Nullus
relinquat ex eo in mane.
Qui non audierunt eum:
sed dimiserunt quidam ex
eis usque mane: et scatere
cepit vermibus atque conpu
truit. Et iratus est contra eos mo
yses. Colligebant autem ma
ne singuli: quantum suffi
cere poterat ad vescendum.
Cumque incaluisset sol: lique
fiebat. In die vero sexta col
legerunt cibos duplices:
id est duo gomor per sin
gulos homines. Venerunt
autem omnes principes multi
tudinis: et narrauerunt mo
ysi. Qui ait eis. Hoc est
quod locutus est dominus. Re
quies sabbati sanctificata
est domino. Cras quodcumque ope

randum est facite: et que co
quenda sunt coquite. Quic
quid autem reliquum fuerit:
reponite usque in mane. Fe
ceruntque ita ut preceperat mo
yses: et non computruit ne
que vermis inuentus est in eo.
Dixitque moyses. Comedi
te illud hodie: quia sabba
tum est domini. Non inuenietur
hodie in agro. Sex diebus
colligite: in die autem septi
mo sabbatum est domini: idcirco
non inuenietur. Venit septima dies:
et egressi de populo ut collige
rent non inuenerunt. Dixit
autem dominus ad moysen. Usque
quo non vultis custodire
mandata mea et legem me
am? Videte quod dominus dederit
vobis sabbatum: et propter hoc
tribuerit vobis die sexto ci
bos duplices. Maneat v
nusquisque apud semetip
sum. Nullus egrediatur de lo
co suo die septimo. Et sabba
tizauit populus die septimo.
Appellauitque domus israel
nomen eius man. Quod

erat quasi semē coriandri
albū: gustus qꝫ eius quasi
simile cū melle. Dixit aūt
moyses. Iste est sermo quē
p̄cepit dn̄s. Imple gomor
ex eo: et custodiat in futu
ras retro generatiōes: ut no
uerīt panē quo alui uos ī
solitudīe. qn̄do educti estis
de terra egipti. Dixit qꝫ mo
yses ad aarō. Sume uas
unū. et mitte ibi man qn̄
tū potest capere gomor: et
repone corā dn̄o ad seruan
dū in generatiōes ur̄as. sicut
p̄cepit dn̄s moysi. Posuitqꝫ
illud aaron in tabnaculo
reseruandū. Filij aūt israel
cōmederūt man q̄dragita
ānis: donec uenirēt in t̄rā
habitabilē. Hoc cibo aliti
sūt: usqꝫquo tāgerēt fines
terre chanaan. Gomor
aūt. decima pars est ephi.

Igitur Capitulū xvij
profecta est omnis
multitudo filiorꝫ isrl̄
de deserto sin per māsiones
suas iuxta sermonē dn̄i.
castrametati sūt in raphi
dim: ubi nō erat aqua
ad bibendū p̄plo. Qui iur
gatus cōtra moysen ait.
Da nobis aquā: ut biba
mus. Quibꝫ r̄ndit moyses.
Quid iurgamini cōtra me?
Et cur tēptatis dn̄m? Siti
uit ergo p̄plus ibi pro aque
penuria: et murmurauit cō
tra moysen dicēs. Cur nos
exire fecisti de egipto: ut oc
cideres et nos et liberos n̄ros
ac iumēta siti? Clamauit
aūt moyses ad dn̄m dicēs.
Quid faciā p̄plo huic? Ad
huc paulullū: et lapidabit
me. Ait dn̄s ad moysen. An
tecede p̄plm et sume tecū de
senioribꝫ isrl̄: et uirgā qua
percussisti fluuiū tolle ī ma
nu tua. et uade. En ego sta
bo corā te ibi supra petrā
horeb. Percutiesqꝫ petrā: et
exibit ex ea aqua ut bibat
p̄plus. Fecit moyses ita corā
senioribꝫ isrl̄. Et uocauit
nomē loci illius tēptatio.
propt̄ iurgiū filiorꝫ israel:

et quia temptauerat dominum dicen
tes. Est ne dominus in nobis an
non? Venit autem amalech:
et pugnauit contra israel
in raphidim. Dixitque mo
yses ad iosue. Elige viros:
et egressus pugna contra a
malech. Cras ego stabo in
vertice collis: habens virgam
dei in manu mea. Fecit iosu
e ut locutus erat moyses:
et pugnauit contra amalech.
Moyses autem et aaron et hur.
ascenderunt super verticem collis.
Cumque leuaret moyses ma
nus vincebat israel. Sin autem
paululum remisisset: supera
bat amalech. Manus autem
moysi erant graues. Sum
tes igitur lapidem posuerunt
subter eum: in quo sedit. Aa
ron autem et hur sustentabant
manus eius. ex utraque par
te. Et factum est ut manus
illius non lassarentur usque ad
occasum solis. Fugauitque iosu
e amalech et populum eius. in
ore gladii. Dixit autem dominus
ad moysen. Scribe hoc ob

monimentum in libro: et tra
de in auribus iosue. Delebo
enim memoriam amalech de
sub celo. Edificauitque moy
ses altare: et vocauit nomen
eius dominus exaltatio mea di
cens: quia manus solius
domini et bellum dei erit contra a
malech. a generatione in ge
nerationem. Capitulum xviii.

Cumque audisset
iethro sacerdos ma
dian cognatus
moysi omnia que fecerat deus
moysi et israel populo suo. eo
quod eduxisset dominus israel de egip
to: tulit sephoram uxorem mo
ysi quam remiserat. et duos
filios eius: quorum unus vo
cabatur gersan. dicente patre
aduena fui in terra aliena:
alter vero eliezer. deus enim
ait patris mei adiutor me
us. et eruit me de gladio
pharaonis. Venit ergo ie
thro cognatus moysi. et filii
eius. et uxor eius ad moy
sen in desertum. ubi erat castra
metatus iuxta montem dei: et

mādauit moysi dicēs. Ego
cognatus tuus iethro veni
o ad te: et uxor tua. et duo
filii tui cū ea. Qui egressus
in occursū cognati sui: ad
orauit et osculatus est eū.
Salutaueruntq̧ se mutuo
verbis pacificis. Cūq̧ intras
set tabnaculū. narrauit
moyses cognato suo cunc
ta q̄ fecerat deus pharao
ni et egiptiis ꝓpter israel:
vniuersūq̧ laborē qui ac
cidisset eis in itinere. et quo
liberarat eos dn̄s. Letatus
q̧ est iethro sup oībȝ bonis
que fecerat dn̄s israeli. eo
q̧ eruisset eū de manu egip
tiorū: et ait. Benedictus dn̄s q̄
liberauit vos de manu e
giptiorꝫ et de manu pha
raonis: qui eruit ꝓplm su
ū de manu egipti. Nūc cog
noui quia magnus dn̄s
sup omēs deos: eo q̧ supbe
egerīt cont̄ illos. Obtulit
ergo iethro cognatus mo
ysi holocausta et hostias
deo. Veneruntq̧ aaron et
omēs seniores israel: ut co
mederēt panē cum eo coram
dn̄o. Altera aūt die sedit
moyses ut iudicaret poplm:
qui assistebat moysi de ma
ne usq̧ ad vesperā. Quod
cū vidisset cognatus eius
omīa scilicet que agebat
in populo ait. Quid est
hoc quod facis in plebe?
Cur solus sedes: et omnis
poplus prestolat̄ de mane
usq̧ ad vesperā? Cui r̄ndit
moyses. Venit ad me po
pulus: querēs sententiā dei.
Cūq̧ acciderit eis aliqua
disceptatio: veniūt ad me
ut iudicē inter eos et osten
dā p̄cepta dei et iudicia et
leges eius. At ille. Nō bonā
rem inquit facis. Stulto
labore cōsumeris: et tu et
ꝓplus iste qui tecū est. Ult̄
vires tuas est negotiū: sol
illud nō poteris sustinere.
Sed audi verba mea atq̧
cōsilia: et erit dn̄s tecū. Esto
tu ꝓplo in hiis q̄ ad deum
ptinēt. ut referas que dicū

tur ad eũ: ostendas qȝ ꝑplo
cerimonias et ritũ colendi:
viamqȝ per quã ingredi
debeãt. et opus quod facẽ.
Provide aũt de omĩ plebe
viros potentes et timẽtes
deum. in quibȝ sit veritas.
et qui oderint avariciã: et
cõstitue ex eis tribunos et
cẽturiones et quĩquagena
rios et decanos: qui iudicẽt
ꝑplm omĩ tẽpore. Quicquid
aũt maius fuerit referãt ad
te. et ipsi minora tantũmodo
iudicẽt: leviusqȝ sit tibi.
partito in alios onere. Si
hoc feceris. implebis ĩperiũ
dei et ꝑcepta eius poteris sus
tentare: et omĩs hic ꝑplus
revertetur cũ pace ad loca su
a. Quibȝ auditis moyses:
fecit omĩa que ille suggesse
rat. Et electis viris strenuis
de cũcto israel: cõstituit eos
ꝑncipes populi. tribunos
et cẽturiones. et quĩqgena
rios et decanos. qui iudica
bant plebẽ omĩ tẽpore. Quic
quid aũt gravius erat re
ferebãt ad eũ: faciliora tã
tũmõ iudicãtes. Dimisit
qȝ cognatũ suũ: qui reversꝰ
abiit in terrã suã. Capl' xix.
MEnse tercio egressi
onis israel de terra
egipti: in die hac
venerũt in solitudinẽ syna
i. Nã profecti de raphidim
et ꝑvenientes usqȝ in desertũ
synai: castrametati sunt ĩ
eodẽ loco. Ibiqȝ isrl' fixit tẽ
toria. e regione mõtis. Mo
yses aũt ascendit in mõtẽ
ad deũ. Vocavitqȝ eum dñs
de monte: et ait. Hec dices
domui iacob: et ãnũciabis
filiis israel. Vos ipsi vidistis
que fecerim egiptiis: quomodo
portaverĩ vos sup alas aq
larũ. et assũpserĩ michi. Si
ergo audieritis vocẽ meã
et custodieritis pactũ meũ:
eritis michi in peculiũ de
cũctis ꝑplis. Mea est enĩ omĩs
terra: et vos eritis michi in
regnũ sacerdotale. et gens
sancta. Hec sũt verba q̃ lo
queris ad filios israel. Venit

moyses: et cōuocatis maio
rib; natu ppli. exposuit ō
nes sermones quos man
dauerat dns. Responditq; uni
uersus populus simul. Cūc
ta que locutus est dns facie
mus. Cumq; retulisset mo
yses verba populi ad do
minū: ait ei dns. Iā nūc
veniā ad te in caligīe nub:
ut audiat me pplus loquē
tē ad te: et credat tibi ī ppe
tuū. Nūciauit ergo moy
ses verba popli ad dnm.
Qui dixit ei. Vade ad po
pulū: et sanctifica illos ho
die et cras. Lauentq; vestimē
ta sua: et sint parati ī diē
terciū. In die enī tercio: descē
det dns corā omī plebe su
per mōtem synai. Cōstitu
es q; terminos pplo p cir
cuitū: et dices. Cauete ne
ascendatis in montē: nec
tangatis fines illius. Ō
nis qui tetigerit montē:
morte morietur. Manus
nō tanget eū: sed lapidi
b; opprimet: aut cōfodie
tur iaculis. Siue iumentū
fuerit siue homo. nō viuet.
Cū ceperit clangere bucina:
tūc ascēdant in montē. De
scenditq; moyses de monte
ad pplm: et sanctificauit eū.
Cūq; lauissent vestimēta su
a: ait ad eos. Estote parati ī
diē terciū: ne appropinque
tis uxorib; vris. Iā adue
nerat tercius dies. et mane
inclaruerat: et ecce ceperūt
audiri tonitrua. ac mica
re fulgura. et nubes densis
sima operire montē: clangor
q; bucine vehementius pstre
pebat. Timuit q; pplus qui
erat in castris. Cūq; edux
isset eos moyses in occur
sū dei de loco castroꝝ: stete
runt ad radices mōtis. To
tus aūt mons synai fu
mabat: eo q descendisset
dns sup eū in igne: et ascē
deret fumus ex eo quasi de
fornace. Eratq; mons oīs
terribilis: et sonitus bucī
ne paulatī crescebat in
maius. et prolixius tende

bat. Moyses loquebatur: et dns respondebat ei. Descenditqz dns sup montē synai in ipo montis vertice: et vocauit moysen ī cacumen eius. Quo cum ascendisset: dixit ad eum. Descende et cōtestare pplm: ne forte velint trāscendere terminos ad videndū dominū: et pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes quoqz et populus qui accedūt ad dnm sanctificēt: ne percutiam eos. Dixitqz moyses ad dnm. Nō poterit vulgus ascendere ī montē synai. Tu enī testificatus es: et iussisti dicēs. Pone terminos circa mōtē: et sanctifica illū. Cui ait dns. Vade descende. Ascendesqz tu et aaron tecū. Sacerdotes autē et popls ne transeant terminos. nec ascendant ad dnm: ne forte interficiat illos. Descendit moyses ad populū: et omīa narrauit eis. Capitulum xx.

Locutus qz est deus cūctos sermones hos. Ego sū dns deus tuus: qui eduxi te de tra egipti. de domo seruitutis. Nō habebis deos alienos corā me. Nō facies tibi sculptile: neqz omnem similitudinē que est ī celo desup. et que in terra deorsū: nec eoz que sūt in aquis sub terra. Nō adorabis ea neqz coles. Ego sum dns deus tuus fortis zelotis: visitans iniqtatē patrū in filijs. in terciā et quartā generationē eoz qui oderunt me: et faciens misericordiā in milia hijs qui diligūt me. et custodiūt pcepta mea. Nō assumes nomē dni dei tui in vanū. Nec enim habebit insontē dns eū: qui assūpserit nomē dni dei sui frustra. Memēto ut diē sabbati sanctifices. Sex diebz operaberis: et facies omīa opa tua. Septio autē die sabbati dni dei

tu et nō facies in eo omē
opus: tu et filius tuus et
filia tua. et seruus tuus et
ancilla tua. iumētū tuū &
aduena qui est intr portas
tuas. Sex enī dieb3 fecit dn̄s
celū et terrā et mare. et omi
a que in eis sūt: et requieuit
die septimo. Idcirco bndixit
dn̄s diei sabbati: et sanctifi
cauit eū. Honora patrem
tuū et matrē tuā: ut sis lō
geuus sup terrā quā dn̄s
deus tuus dabit tibi. Non
occides. Non mechaberis.
Non furtū facies. Nō loq̄
ris cōtra proximū tuū fal
sum testimoniū. Nō cōcu
pisces domū proximi tui:
nec desiderabis uxorē eius.
nō seruū. nō ancillā. non
bouē. nō asinū: nec omīa
que illius sūt. Cunctus aūt
ppls̄ uidebat voces et lā
pades. et sonitū bucine:
montēq3 fumantē. Et pter
riti atq3 pauore cōcussi: ste
terūt pcul. dicētes moysi.
Loq̄re tu nobis: et audie

mus. Non loq̄tur nobis
dn̄s: ne forte moriamur. Et
ait moyses ad ppl̄m. Noli
te timē. Ut enī probaret vos
venit deus: et ut terror illius
esset in vobis: et nō peccarē
tis. Stetitq3 ppls̄ de lōge.
Moyses aūt accessit ad cali
ginē in qua erat deus. Dix
itq3 pterea dn̄s ad moysen.
Hec dices filijs isrl̄. Vos vi
distis q̄ de celo locutus sum
vobis. Non facietis deos ar
genteos: ~~nec argēteos~~: nec
deos aureos facietis vobis.
Altare de terra facietis mi
chi: et offeretis sup eo holo
causta ~~et sup eo holocaus~~
~~ta~~ et pacifica vr̄a: oues ves
tras et boues in omī loco
in quo memoria fuerit
nominis mei. Veniā ad te:
et bndicā tibi. Qd̄ si alta
re lapideū feceris michi:
nō edificabis illud de sectis
lapidib3. Si enī leuaue
ris cultrū tuū sup eo: pol
luetur. Nō ascendes p gradus
ad altare meū: ne reue

letur turpitudo tua. Capitulum xxi.
Hec sunt iudicia q̃
propones eis. Si
emeris seruũ he
breũ. sex annis seruiet tibi: in
septimo egredietur liber gratis.
Cũ quali veste intrauerit: cũ
tali exeat. Si habens uxorẽ:
et uxor egredietur simul. Sin
autẽ dñs dederit illi uxorẽ. et
pepererit filios et filias: mu
lier et liberi eius erũt dñi sui
: ipse vero exibit cũ vestitu
suo. Quod si dixerit seruus di
ligo dñm meũ. et uxorẽ ac
liberos. nõ egrediar liber:
offerat eũ dñs diis. et appli
cabitur ad ostiũ et postes: p
forabitq; aurem eius subu
la: et erit ei seruus usq; i se
culũ. Si quis vendiderit fi
liã suã in famulã: non e
gredietur sicut ancille exire cõ
sueuerũt. Si displicuerit
oculis dñi sui cui tradita
fuerit: dimittet eã. Populo autẽ
alieno vendendi nõ habe
bit potestatẽ si spreuerit eã.
Sin autẽ filio suo desponde

rit eam: iuxta morẽ filiarum
faciet illi. Quod si alterã ei ac
ceperit: prouidebit puelle
nuptias: et vestimenta. et
pretiũ pudicicie nõ negabit.
Si tria ista nõ fecerit: egre
dietur gratis absq; pecunia.
Qui percusserit hominẽ vo
lens occidere: morte moria
tur. Qui autẽ nõ est insidia
tus. sed deus illũ tradidit i
manus eius: cõstituã tibi
locũ quo fugere debeat. Si
quis p industriã occiderit
proximũ suũ et per insidi
as: ab altari meo auelles
eũ ut moriatur. Qui percusserit
patrẽ suũ et matrẽ: morte
moriatur. Qui furatus fuerit
hominẽ et vendiderit eũ:
cõuictus noxe. morte mori
atur. Qui maledixerit pa
tri suo aut matri: morte
moriatur. Si rixati fuerint
viri et percusserit alter proximũ
suũ lapide vel pugno. et
ille mortuus nõ fuerit sed
iacuerit in lectulo: si sur
rexerit et ambulauerit foris

sup baculū suū. inocēs erit
qui percussit: ita tamē ut o
pa eius. et impēsas in me
dicos restituat. Qui perc
serit seruū suū vel ācillā
virga. et mortui fuerit in
manibz eius: criminis reus
erit. Sin autē vno die sup
uixerit vel duobz: nō sub
iacebit pene. quia pecūa
illius est. Si rixati fuerint
viri. et percusserit quis mu
lierē pregnantē. et aborti
uū quidem fecerit. sed ipsa
vixerit: subiacebit dāpno
quantū expetierit maritus
mulieris. et arbitri iudica
uerint. Sin autē mors eius
fuerit subsecuta: reddet ani
mā pro aīma. oculū pro o
culo. dentē pro dente. manū
pro manu. pedē pro pede.
adustionē pro adustione:
vulnus pro vulnere. liuorē
pro liuore. Si percusserit q̄s
piā oculū serui sui aut ā
cille et luscos eos fecerit: di
mittet eos liberos pro ocu
lo quē eruit. Dentē quoqz
si excusserit seruo vel ancille
sue: similiter eos dimittet li
beros. Si bos cornu petie
rit virū aut mulierē. et mor
tui fuerint. lapidibz obruetur:
et nō comedentur carnes eius:
dn̄s quoqz bouis inocens erit.
Quod si bos cornupeta fuerit
ab heri et nudiustertius. et
cōtestati sūt dn̄m eius nec
recludit eū. occideritqz virū
aut mulierē: et bos lapi
dibz obruetur: et dn̄m illi9
occident. Quod si preciū ei fuerit
īpositū: dabit pro aīma su
a. quicquid fuerit postulatus.
Filiū quoqz et filiā si cornu
percusserit: simili sententie sub
iacebit. Si seruū ancillāqz
īuaserit. triginta siclos argē
ti dabit dn̄o: bos vero lapi
dibz opprimetur. Si q̄s ape
ruerit cisternā et foderit. et
nō operuerit eā. cecideritqz
bos vel asinus in eā: dn̄s
cisterne reddet preciū iumentoꝝ.
Quod autē mortuū est:
ipsius erit. Si bos alienus
bouē alterius vulnerauerit.

et ille mortuus fuerit: ven
dent bovē vivū et dividēt
preciū: cadaver autē mortui
inter se dispartient. Si autē
sciebat qđ bos cornupeta es
set ab heri et nudiustercius.
et nō custodivit eū dñs su
us: reddet bovē pro bove:
et cadaver integrū accipiet.

Si quis Capłm xxij.
furatus fuerit o
vem aut bovem.
et occiderit vel vendiderit:
quinqꝫ boves pro uno bove
restituet: et q̄ttuor oves pro
una ove. Si effringēs fur
domū sive suffodiens fuerit
inventus. et accepto vulne
mortuus fuerit: percussor nō
erit reus sanguinis eius. Quod si
orto sole hoc fecerit. homici
diū perpetravit: et ipse mo
rietur. Si nō habuerit qđ
pro furto reddat: venūdabi
bitur. Si inventū fuerit apud
eū quod furatus est vivēs.
sive bos sive asinus. sive
ovis: duplū restituet. Si
leserit quispiā agrū vel
vineā. et dimiserit iumētū
suū ut depascatur aliena: qc
quid optimū habuerit in
agro suo vel in vinea. pro
dāpni estimatione restituet.
Si egressus ignis invenerit
spinas. et cōprehenderit acer
vos frugū. sive stātes sege
tes in agris: reddet dāpnū
qui ignē succenderit. Si qš
cōmendaverit amico pecu
niā vel vas in custodiā. et
ab eo qui susceperat furto
ablata fuerit: si invenitur
fur. duplū reddet. Si latet
dominū domus. applicabi
tur ad deos: et iurabit qđ
nō extenderit manū in rē
proximi sui. ad perpetrandā
fraudē tam in bove quā i
asino et ove ac iumēto vł
vestimēto. et quicq̄d dāpnū
inferre potest: ad deos utri
usqꝫ causa perveniet. Et si
illi iudicaverint: duplum
restituet proximo suo. Si qš
cōmendaverit proximo suo
asinū. bovē. ovē. et omne
iumētū ad custodiā. et

mortuū fuerit aut debilita
tū. vel captū ab hostibus.
nullusq3 hoc viderit: iusiu
randū erit in medio. q nō
extenderit manū ad rem pr
ximi sui. Suscipietq3 dn̄s iu
ramentū: et ille reddere non
cogetur. Qđ si furto ablatū
fuerit: restituet dampnū dn̄o.
Si comestū a bestia pferat
ad eum qđ occisū est: et nō
restituet. Qui a proximo
suo quicq̄ horū mutuum
postulauerit. et debilitatū
aut mortuū fuerit dn̄o nō
psente: reddere cōpellet. Qđ
si in psentiarū fuit dn̄s. nō
restituet: maxīe si cōductū
venerat pro mercede opis sui.
Si seduxerit quis v̄ginē nec
dū desponsatā. dormieritq3
cū ea: dotabit eā. et habe
bit eā uxorē. Si pater vir
ginis dare eā noluerit: red
det pecuniā iuxta modū
dotis. quā v̄gines accipere
cōsueuerūt. Maleficos nō
patieris viuere. Qui coierit
cū iumēto: morte moriat.

Qui imolat dijs occidet:
pter dn̄o soli. Aduenā nō
cōtristabis: neq3 affliges
eū. Aduene eū et ipsi fuis
tis in terra egipti. Vidue et
pupillo nō nocebitis. Si
leseritis eos vociferabūtur
ad me. et ego audiā clamo
rem eorū: et indignabitur
furor meus. pcutiāq3 vos
gladio: et erūt vidue uxores
vr̄e et filij vr̄i pupilli. Si
pecuniā mutuā dederis pplo
meo pauperi qui habitat
tecū: nō urgebis eū quasi
exactor: nec usuris opprimes.
Si pignus a proximo tuo
acceperis vestimentū: ante
solis occasū redde ei. Ipsū
eū est solū quo operitur i
dumentū carnis eius: nec
habet aliud in quo dormi
at. Si clamauerit ad me
exaudiā eum: qa misericors
sū. Dijs nō detrahes: et pri
cipi popli tui nō maledi
ces. Decimas tuas et pri
micias. nō tardabis offerre.
Primogenitū filiorū tuorū

dabis michi. De bobus q̃
et ouibz. similiter facies. Sep
tem diebz sit cũ matre sua:
die octaua reddes illũ michi.
Viri sancti eritis michi. Car
nem que a bestiis fuerit p̃
gustata. nõ comedetis: sed
proicietis canibz. Cap. xxiii.

Non suscipies vo
cem mendacii: nẽ
iunges manũ tuã.
ut pro impio dicas falsũ
testimoniũ. Nõ sequeris tur
bã ad faciendũ malũ: nec
in iudicio pluriũ acquiesces
sententie. ut a vero devies.
Pauperis quoque nõ misere
beris in negocio. Si occur
reris boui inimici tui aut
asino erranti: reduc ad eũ.
Si videris asinũ odientis
te iacere sub onere. non p
transibis: sed sublevabis
cũ eo. Non declinabis in
iudicio pauperis. Mendaciũ
fugies. Insontẽ et iustũ nõ
occides: quia aversor impiũ.
Nec accipias munera que
excecant etiã prudentes: et sub

uertunt verba iustorũ. Per
grino molestus nõ eris. Sa
tis enĩ aduenarũ animas:
quia et ipsi pegrini fuistis
in terra egipti. Sex annis
seminabis terrã tuã. et cõgre
gabis fruges eius: anno
aũt septimo dimittes eã et
requiescere facies. ut comedãt
pauperes populi tui: et quicquid
reliqui fuerit. edant bestie
agri. Ita facies in vinea. et
in oliveto tuo. Sex diebus
operaberis. septimo die cessa
bis: ut requiescat bos et asinus
tuus: ut refrigeretur filius an
cille tue et aduena. Omnia
que dixi vobis custodite: et
per nomẽ externorũ deorũ
nõ iurabitis: neque audietur
ex ore vr̃o. Tribz vicibz per
singulos ãnos michi festa
celebrabitis. Sollẽpnita
tem azimorum custodies.
Septem diebus comedes
azima: sicut precepi tibi
tempore mensis novorũ
quando egressus es de egip
to. Non apparebis in cõ

spectu meo vacuus. Et so
lempnitatem mensis pri
mitivorum operis tui. quecum
que severis in agro. Solem
nitatem quoque in exitu
anni: quando congrega
veris omnes fruges tuas de
agro. Ter in anno appare
bit omne masculinum tu
um coram domino deo.
Non immolabis super fer
mento sanguinem victime
tue: nec remanebit adeps
sollempnitatis mee usque ma
ne. Primicias frugum terre
tue deferes in domum domini dei
tui. Nec coques hedum in lac
te matris sue. Ecce ego mit
to angelum meum qui precedat te.
et custodiat in via: et intro
ducat ad locum quem paravi.
Observa eum et audi vocem
eius. nec contempnendum putes.
quia non dimittet cum pec
caveris: et est nomen meum
in illo. Quod si audieris vo
cem eius et feceris omnia que
loquor: inimicus ero inimi
cis tuis: et affligam affligen

tes te. Precedetque te angelus me
us: et introducet te ad amor
reum et hettheum. et pherezeum.
chananeumque et eveum et iebu
zeum quos ego conteram. Non
adorabis deos eorum: nec coles
eos. Non facies opera eorum:
sed destrues eos. et confringes
statuas eorum. Servietisque
domino deo vestro: ut benedicam
panibus tuis et aquis: et au
feram infirmitatem de medio
tui. Non erit infecunda. nec
sterilis in terra tua. Numerum
dierum tuorum implebo. Terrorem
meum mittam in precursum tuum:
et occidam omnem populum ad
quem ingredieris: cunctorumque
inimicorum tuorum coram te terga
vertam: emittens crabones
prius qui fugabunt eveum et
chananeum et hettheum. antequam
introeas. Non eiciam eos a
facie tua anno uno: ne ter
ra in solitudinem redigatur.
et crescant contra te bestie.
Paulatim expellam eos de con
spectu tuo: donec augearis
et possideas terram. Ponam

aut t'minos tuos a mari ru
bro usq ad mare palestinor:
et a deserto usq ad fluuiu. Tra
dam i manibz vris hitatores tre:
et eiciam eos de cospectu vro. No
inibis cu eis fedus: nec cu dys
eor. No habitet i terra tua: ne
forte peccare te faciant in
me. si seruieris dys eoru:
qd tibi certe erit i scandalu.

Moysi Capitul' xxiiij

Moysi quoq dixit. Ascen
de ad dnm tu et
aaron. nadab et abiu. et
septuaginta senes ex israel:
et adorabitis procul. Sol⁹
q moyses ascendet ad dnm:
et illi no appropiquabut:
nec pplus ascendet cu eo. Ve
nit ergo moyses: et narrauit
plebi omia verba dni. atq
iudicia. Respondit q cunc
tus populus vna voce. O
mia verba dni que locutus
est faciemus. Scripsit aut
moyses vniuersos sermones
dni: et mane consurges edi
ficauit altare ad radices
montis: et duodecim tytulos
per duodecim tribz israel. Mi
sit q iuuenes de filys is
rael: et obtulerut holocau
sta. et imolauerut victimas
pacificas dno. vitulos duo
decim. Tulit itaq moyses di
midia parte sanguinis et
misit in crateras: partem
aut residua fudit sup alta
re. Assumensq volumen
federis: legit audiente pplo.
Qui dixerut. Omia que
locutus est dns faciemus:
et erimus obedientes. Ille ve
ro sumptu sanguine respsit
in populu: et ait. Hic est
sanguis federis quod pepi
git dns vobiscu: sup cunctis
sermonibz hys. Ascenderut
q moyses et aaron. nadab
et abiu. et septuaginta de se
nioribz isrl: et viderut deu
isrl. Sub pedibz eius quasi
opus lapidis saphirini:
et quasi celu cum serenu e.
Nec sup eos qui procul recel
serat de filys isrl misit ma
nu sua: videruntq deu: et co
ederut ac biberut. Dixit aut

dñs ad moysen. Ascende ad
me in montē et esto ibi: da
boq; tibi duas tabulas la
pideas et legē ac mandata
que scripsi. ut doceas eos.
Surrexerūt moyses et iosue
minister eius. Ascendēsq; mo
yses in montē dei. senioribz
ait. Expectate hic: donec re
uertamur ad vos. Habetis a
aron et hur vobiscū: si qd
natū fuerit questionis refere
tis ad eos. Cūq; ascendisset
moyses operuit nubes mō
tem: et habitauit gloria
dñi sup synai. tegens illū
nube sex diebz. Septīo aūt
die: vocauit eū de medio
caliginis. Erat aūt species
glorie dñi quasi ignis ar
dens sup verticē montis:
in cōspectu filiorꝝ israel.
Ingressusq; moyses medi
ū nebule ascendit ī montē:
et fuit ibi quadraginta die
bus et qdraginta noctibz.

Locut⁹ Caplm xxv.
q; est dñs ad moy
sen dicens. Loq̄re
filijs israel ut tollāt michi
primicias. Ab omī homi
ne qui offert ultroneus ac
cipietis eas. Hec sūt aūt que
accipe debetis. Aurū et ar
gentū et es. iacinctū et pur
purā. coccūq; bis tinctū et
bissum. pilos caprarū et
pelles arietū rubricatas.
pellesq; iacinctinas et ligna
sethim. oleū ad luminaria
concinnanda. aromata et
unguentū et thimiamata
boni odoris: lapides onichi
nos. et gemmas ad ornan
dū ephod. ac rationale. Fa
cientq; michi sactuariū. et
habitabo in medio eorū:
iuxta omnē similitudinē
tabernaculi quod ostendā
tibi. et omniū vasorū in
cultū eius. Sicq; facietis il
lud. Archā de lignis sethim
cōpingite: cuius lōgitudo
habeat duos et semis cubi
tos. latitudo cubitū et dimi
diū. altitudo cubitū simili
ter ac semissem: et deaura
bis eam auro mūdissimo

intus et foris. Facies q3 sup
coronā aureā per circuitū.
et quatuor circulos aureos
quos pones p q̄tuor arche
āgulos. Duo circuli sint
in latere uno: et duo in al
tero. Facies quoq3 et uectes
de lignis sethim. et operies
eos auro: induces q3 p circu
los q̄ st̄ ī arche lateribȝ. ut
portetur in eis. Qui semp
erūt in circulis: nec umq̄
extrahent ab eis. Pones
q3 in archā testificationē:
quā dabo tibi. Facies et ꝓpi
ciatoriū de auro mūdissi
mo. Duos cubitos et di
midiū tenebit lōgitudo eius:
semissem et cubitū latitu
do. Duos quoq3 cherubin
aureos et ꝓductiles facies
ex utraq3 parte oraculi.
Cherub unus sit oraculi
in latere uno: et alter in al
tero. Utrūq3 latus ꝓpicia
torij tegant expandētes a
las suas et operiētes ora
culū: respiciātq3 se mutu
o. uersis vultibȝ in ꝓpicia

toriū quo operienda est ar
cha: in qua pones testimoni
um quod dabo tibi. Inde
ꝑcipiā et loquar ad te: su
pra ꝓpiciatoriū scilicet. ac
medio duorū cherubin q̄
erūt sup archā testimonij.
cūcta que mandabo per te
filijs israel. Facies et men
sam de lignis sethim. ha
bentē duos cubitos lōgi
tudinis: et in latitudine
cubitū. et in altitudine cu
bitū ac semissem: et inaura
bis eam auro purissimo.
Facies q3 illi labiū aureum
per circuitū: et ipsi labio
coronā interrasilem altā
quatuor digitis: et sup illā
alterā coronā aureolā. Qua
tuor quoq3 circulos aureos
ꝑparabis: et pones eos in
quatuor angulis eiusdem
mense. per singulos pedes.
Subter coronam erūt cir
culi aurei: ut mittantur
uectes per eos. ut possit mē
sa portari. Ipsos q3 uectes
facies de lignis sethim: et

circumdatis auro. ad subuehen
dam mensam. Parabis et ace
tabula ac fialas thuribula
ac ciatos in quibus offerenda
sunt libamina: ex auro puris
simo. Et pones super mensam
panes propositionis in conspec
tu meo semper. Facies et cande
labrum ductile de auro mun
dissimo: hastile eius et cala
mos. sciphos et sperulas ac
lilia ex ipso procedentia. Sex
calami egredientur de lateribus:
tres ex uno latere: et tres ex
altero. Tres sciphi quasi in
nucis modum per calamos
singulos: speruleque simul
ac lilium. Et tres similiter sciphi
instar nucis in calamo alte
ro: speruleque et lilium. Hoc erit
opus sex calamorum: qui pro
ducendi sunt de hastili. In ip
so autem candelabro erunt quatu
or sciphi in nucis modum: spe
ruleque per singulos et lilia.
Sperulaque sub duobus cala
mis per tria loca. Qui simul
sex fiunt procedentes de hastili
uno. Et sperule igitur et cala
mi ex ipso erunt: uniuersa duc
tilia de auro purissimo. Fa
cies et lucernas septem: et po
nes eas super candelabrum. ut
luceant ex aduerso. Emunctori
a quoque et ubi ea que emunc
ta sunt extinguantur: fiant de
auro purissimo. Omne pon
dus candelabri cum uniuersis
uasis suis habebit talentum
auri mundissimi. Inspice et
fac secundum exemplar: quod ti
bi in monte monstratum est.

Caplm xxvi

Tabernaculum vero ita
fiet. Decem cortinas
de bisso retorta et iacincto ac
purpura coccoque bis tincto.
uariatas opere plumario
facies. Longitudo cortine uni
us habebit uiginti octo cu
bitos: latitudo quatuor cu
bitorum erit. Unius mensure
fient uniuersa tentoria. Quinque
cortine sibi iungentur mutu
o: et alie quinque nexu simili
coherebunt. Ansulas iacinti
nas in lateribus ac summitati
bus facies cortinarum: ut pos

sint inuicē copulari. Quīquā
gīnas ansulas cortina u
na habebit in utraqꝫ par
te. ita insertas ut anse cōtra
ansas ueniāt: et altera alteri
possit aptari. Facies et quīq̄
ginta circulos aureos quibꝫ
cortinarū uela iūgenda sūt:
ut unū tabernaculū fiat.
Et facies saga cilicina unde
cim: ad operiendū tectū tab
naculi. Longitudo sagi uni
habebit triginta cubitos: et
latitudo quatuor. Equa erit
mensura sagorū oīm. E quib
ꝫ quinqꝫ iunges seorsū: et
sex sibi mutuo copulabis:
ita ut sextū sagū in fronte
tecti duplices. Facias et quīq̄
ginta ansas in ora sagi u
nius. ut cōiungi cū altero q̄
at: et quīquaginta ansas in
ora sagi alterius ut cū alte
ro copulet. Quīquaginta
fibulas eneas quibꝫ iūgan
tur anse: et unū ex omnibus
operimentū fiat. Quod autē
supfuerit in sagis que parā
tur tecto. id est unū sagum

quod āplius est. ex medie
tate eius operies posteriora
tabernaculi: et cubitus ex una
parte pendebit: et alter ex al
tera. qui plus est in sagorū
magnitudīe. utrūqꝫ latus
tabernaculi protegēs. Facies
et operimentū aliud tecto de
pellibꝫ arietū rubricatis: et
sup hoc rursū aliud oper
imentū de iacinctinis pellibꝫ.
Facies et tabulas stantes ta
bernaculi de lignis sethim:
que singule denos cubitos
in lōgitudīe habeāt. et in
latitudine singulos cubi
tos ac semissem. In lateribꝫ
tabule due incastrature fi
ent. quibꝫ tabula alteri ta
bule cōnectat: atqꝫ in hunc
modū cuncte tabule para
buntur. Quarū uiginti e
runt in latere meridiano:
quod uergit ad austrū. Qui
bus quadraginta bases ar
genteas fundes: ut bine
bases singulis tabulis p
duos angulos subiciant.
In latere quoqꝫ secundo tab

naculi quod vergit ad aq̄lo
nem. viginti tabule erunt:
quadraginta habētes bases
argēteas. Bine bases singu
lis tabulis supponētur. Ad
occidentalē vero plagā ta
bernaculi facies sex tabulas:
et rursū alias duas que in
angulis erigant̄ post tergū
tabernaculi. Eruntq3 sibi cō
iūcte a deorsū usq3 sursū: et
una omnēs compago retinē
bit. Duabz quoq3 tabulis
que in āgulis ponende st̄:
similis iunctura seruabit̄.
Et erūt simul tabule octo:
bases earū argentee sedecim:
duabz basibz per unā tabu
lam supputatis. Facies et
vectes de lignis sethim quinq3
ad cōtinendas tabulas in
uno latere tabnaculi. et quin
q3 alios in altero: et eiusdē
numeri ad occidētalē pla
gam: qui mittentur per
medias tabulas a summo
usq3 ad summū. Ipsasq3
tabulas deaurabis: et fun
des in eis anulos aureos.
per quos vectes tabulata
cōtineāt: quos operies la
minis aureis. Et eriges ta
bernaculū: iuxta exēplū
quod tibi in mōte monstra
tū est. Facies et velum de
iacincto et purpura cocco
q3 bis tincto. et bisso retor
ta ope plumario. et pulchra
varietate cōtextū: quod
appendens ante quattuor co
lūpnas de lignis sethim.
que ipse quidē deaurate e
runt: et habebūt capita
aurea. sed bases argēteas.
Inseretur aūt velū per cir
culos: intra quod pones
archā testimonij: et quo sāc
tuariū et sāctuarij sāctua
ria diuidentur. Pones et pro
piciatoriū sup archā testimo
nij in sancta sanctorū: men
samq3 extra velū. et cōtra
mensam candelabrū in
latere tabnaculi meridi
ano. Mensa enī stabit in
parte aquilonis. Facies et
tentoriū in introitu taberna
culi. de iacincto et purpura.

cocco qꝫ bis tincto. et bisso r̄
torta. opere plumario: et
quinqꝫ columpnas deaurabis
lignorū sethim. ante quas
ducetur tentoriū: quarū e-
runt capita aurea. et bases
enee. Capitulum xxvii.
Facies et altare de
lignis sethim: qđ
habebit quinqꝫ cubitos in
longitudīe et totidē in lati-
tudine. id est quadrū. et tres
cubitos in altitudīe. Cornu-
a autē per quatuor āgulos
ex ipso erunt: et operies illđ
ere. Facies qꝫ in usus eius le-
betas ad suscipiendos cine-
res: et forcipes atqꝫ fuscinu-
las. et ignium receptacula.
Omnia vasa ex ere fabricabis.
craticulāqꝫ in modū retis
eneā: per cuius q̄tuor āgu-
los erunt q̄tuor anuli enei.
quos pones subt̄ arulā al-
taris: eritqꝫ craticula usqꝫ
ad altaris mediū. Facies et
vectes altaris de lignis sethī
duos: quos opēries lami-
nis eneis. et induces per cir-

culos: eruntqꝫ ex utroqꝫ latē
altaris ad portandū. Non
solidū sed īane et cōcauū ī
trinsecus facies illud: sicut ti-
bi in monte mōstratū est.
Facies et atriū tabernaculi: ī
cuius plaga australi cōtra
meridiē erunt tentoria de bis-
so retorta. Centū cubitos u-
nū latus tenebit in lōgitu-
dīe: et columpnas viginti cū
basibꝫ totidē eneis: que capi-
ta cū celaturis suis habebūt
argētea. Similiter in latere
aquilonis per longū erunt
tentoria centū cubitorū: co-
lumpne viginti et bases enee
eiusdē numeri: et capita ea-
rū cū celaturis suis argētea.
In latitudīe vero atrij quod
respicit ad occidentē erunt ten-
toria per q̄nquaginta cubi-
tos: et columpne decē: bases
qꝫ totidē. In ea quoqꝫ atrij
latitudīe que respicit ad o-
rientē: q̄nquaginta cubiti e-
runt. In quibꝫ q̄ndecī cubi-
torū tentoria lateri uno de-
putabūtur: columpne quoqꝫ

tres: et bases totidem. Et in
latere altero erunt tentoria.
cubitos obtinentia quindecim:
columpnas tres: et bases toti
dem. In introitu vero atrii
fiet tentorium cubitorum vigin
ti. ex iacincto et purpura.
cocco que bis tincto. et bisso re
torta: opere plumarii. Colump
nas habebit quatuor: cum basi
bus totidem. Omnes columpne
atrii per circuitum vestite erunt
argenti laminis: capitibus
argenteis. et basibus eneis. In
longitudine occupabit atrium
cubitos centum: in latitudine
quinquaginta. Altitudo quinque
cubitorum erit: fietque de bisso
retorta: et habebit bases e
neas. Cuncta vasa tabernaculi
in omnes usus et cerimoni
as. tam paxillos eius quam atrii.
ex ere facies. Precipe filiis israel
ut afferant tibi oleum de arbo
ribus olivarum purissimum. pi
lo que contusum: ut ardeat lucer
na semper in tabernaculo testimo
nii. extra velum quod oppan
sum est testimonio: et collocabit

eam aaron et filii eius. ut
usque mane luceat coram domino.
Perpetuus erit cultus per suc
cessiones eorum a filiis israel.

Applica Cap. xxviii.
quoque ad te aaron
fratrem tuum. cum filiis
suis de medio filiorum israel:
ut sacerdotio fungantur mi
chi. aaron. nadab et abiu. e
leazar et ythamar. Faciesque
vestem sanctam fratri tuo in glo
riam et decorem: et loqueris cunc
tis sapientibus corde. quos re
plevi spiritu prudentie: ut fa
ciant vestes aaron. in quibus
sanctificatus ministret michi.
Hec autem erunt vestimenta que
facient. Rationale et superhu
merale: tunicam et lineam
strictam: cidarim et balteum.
Facient vestimenta sancta a
aron fratri tuo et filiis eius
ut sacerdotio fungantur mi
chi. Accipientque aurum et ia
cinctum et purpuram: coccumque
bis tinctum. et bissum. Facient
autem superhumerale de auro
et iacincto ac purpura. cocci

co qꝫ bis tincto et bisso retor/
ta: opere polimito. Duas
oras iūctas habebit in utro/
qꝫ latere sūmitatū: ut in v/
nū redeant. Ipsa qꝫ textura
et cūcta operis varietas: erit
ex auro et iacincto et purpu/
ra. cocco qꝫ bis tincto et bisso
retorta. Sumes qꝫ duos la/
pides onichinos: et sculpes
in eis nomīa filioꝝ israel.
Sex nomina in lapide vno:
et sex reliq̄ in altero: iuxta
ordinē natiuitatis eorū. O/
pere sculptoris et celatura gē/
marū sculpes eos nomīb3
filioꝝ israel. inclusos auro
atqꝫ circūdatos: et pones in
utroqꝫ latere superhumeral'.
memoriale filiis israel. Por/
tabitqꝫ aaron nōina eorū
corā dn̄o sup utrūqꝫ hume/
rū: ob recordationē. Facies et
vncinos ex auro: et duas
cathenulas auri purissimi
sibi īuicem coherētes: quas
inseres vncinis. Rationale
quoqꝫ iudicii facies opere
polimito. iuxta texturā su/

perhumeralis: ex auro. iacīc/
to. et purpura. cocco qꝫ bis
tincto. et bisso retorta. Qua/
drangulū erit et duplex. Mē/
surā palmi habebit. tam ī
lōgitudiē qm̄ in latitudiē.
Pones qꝫ in eo q̄tuor ordiēs
lapidū. In primo versu: erit
lapis sardius. et topazius
et smaragdus. In secundo:
carbūculus. saphirus. et iaс/
pis. In tercio: ligurius. achá/
tes. et ametistus. In quarto:
crisolitus. onichinus. et be/
rillus. Inclusi auro erūt per
ordines suos: habebūt qꝫ
nomīa filioꝝ israel. Duode/
cim nomīb3 celabūtur sin/
guli lapides: nomīb3 singu/
lorū per duodecī tribus. Fa/
cies in rationali cathenas
sibi īuicem coherētes ex auro
purissiō: et duos anulos
aureos. quos pones in utrāqꝫ
rationalis sūmitate. Cathe/
nas qꝫ aureas iūges anulis
qui sunt in marginib3 eius:
et ipsarū cathenarū extre/
ma duob3 copulabis vncī/

nis in utroqꝫ latere suphu-
meralis quod rationale re-
spicit. Facies et duos anulos
aureos quos pones in sum-
mitatibꝫ rationalis. et in
oris que e regione sunt sup-
humeralis: et posteriora eius
aspiciunt. Necnon et alios
duos anulos aureos. qui po-
nendi sunt in utroqꝫ latere
suphumeralis deorsū quod
respicit contra faciem iūctu-
ture inferioris: ut aptari
possit cū suphumerali: et
stringatur rationale anulis
suis. cū anulis suphumera-
lis vitta iacintina: ut mane-
at iunctura fabrefacta: et a se
inuicē rationale et suphume-
rale nequeant separari. Portabit
qꝫ aaron nomina filiorꝫ israel
in rationali iudicij sup pec-
tus suū quādo ingredietur sanctua-
riū: memoriale corā dnō in
eternū. Pones autē in ratio-
nali iudicij doctrinā et veri-
tatē. que erūt in pectore aa-
ron. quādo ingredietur corā dnō:
et gestabit iudiciū filiorꝫ isrl

in pectore suo. in cōspectu
dnī semp. Facies et tunicā
suphumeralis totā iacinti-
nā: in cuius medio supra
erit capitiū. et ora per gyrū
eius textilis. sicut fieri solet
in extremis vestiū partibꝫ:
ne facile rūpatur. Deorsū
vero ad pedes eiusdē tunice
per circuitū quasi mala puni-
ca facies ex iacinto et pur-
pura. et cocco bis tincto. mix-
tis in medio tintinabulis:
ita ut tintinabulū sit aureū
et malū puniciū: rursūqꝫ
tintinabulū aliud aureū et
malū puniciū. Et vestietur ea
aaron in officio ministerij: ut
audiatur sonitus quādo ingredi-
etur et egredietur sanctuariū in
cōspectu dnī: et nō moriatur.
Facies et laminā de auro pu-
rissimo: in qua sculpes opere
celatoris sanctū dnō. Ligabis
qꝫ eā vitta iacintina: et erit
sup thyarā imminens fronti
pōtificis. Portabitqꝫ aarō
iniquitates eorꝫ. que obtulerint
et sanctificauerint filij israel:

in cunctis muneribz et donari
ys suis. Erit autē lamina
semꝑ in fronte eius: ut pla
catus ei sit dn̄s. Stringes
qꝫ tunicā bisso: et thyaram
bissinā. Facies et baltheū: o
pere plumarij. Porro filijs
aaron tunicas lineas parabis:
et balteos ac thyaras ī glo
riā et decorē. Vestiesqꝫ hijs
omībz aaron fratrē tuū: et
filios eius cum eo. Et cunctor
consecrabis manus: sancti
ficabisqꝫ illos ut sacerdotio
fungantur michi. Facies et
feminalia linea. ut operiāt
carnē turpitudīs sue a reni
bus usqꝫ ad feminalia: et
utentur eis aaron et filij eius
quādo īgrediētur tabernaculū
testimonij. vel quando appro
pinquāt ad altare ut minis
trent in sanctuario: ne ini
quitatis rei moriātur. Legi
timū sempiternū erit aarō
et semī eius post eū. Capłm
Sed et hoc faci xxix.
es: ut michi ī sac
dotio cōsecrentur.

Tolle vitulū de armēto et ari
etes duos īmaculatos: pa
nesqꝫ azimos. et crustulā abs
qꝫ fermento. que cōspsa sint
oleo: lagana quoqꝫ azima
oleo lita. De simila triticea
cuncta facies: et posita ī canis
tro offeres. Vitulū autē et du
os arietes et aaron ac filios
eius applicabis ad ostiū ta
bernaculi testimonij. Cūqꝫ laue
ris patrē cum filijs aqua: ī
dues aarō vestimentis suis.
id est linea et tunica et super
humerali et rationali: quod
cōstringes balteo. Et pones
thyaram in capite eius: et
laminā sanctā sup thyarā:
et oleū vnctionis fundes sup
caput eius: atqꝫ hoc ritu cō
secrabitur. Filios quoqꝫ illius
applicabis. et indues tuni
cis lineis: cingesqꝫ balteo
aaron scilicet et liberos eius.
et impones eis mitras: eruntqꝫ
sacerdotes mei in religio
ne perpetua. Postquā initia
ueris manus eorum: applica
bis et vitulū corā tabernaclo

testimonii. Imponentque aaron
et filii eius manus super caput
illius: et mactabis eum in con-
spectu domini iuxta ostium tab-
ernaculi testimonii. Sumptumque
de sanguine vituli pones su-
per cornua altaris digito
tuo: reliquum autem sanguinem
fundes iuxta basim eius.
Sumes et adipem totum qui
operit intestina. et reticulum
iecoris ac duos renes. et a-
dipem qui super eos est: et
offeres incensum super altare.
Carnes vero vituli et corium
et fimum. combures foris extra
castra: eo quod pro peccato sit. V-
num quoque arietem sumes: super
cuius caput ponent aaron
et filii eius manus. Quem
cum mactaveris: tolles de san-
guine eius et fundes circa al-
tare. Ipsum autem arietem secabis
in frusta. Lotaque intestina eius
ac pedes. pones super concisas
carnes et super caput illius:
et offeres totum arietem in incen-
sum super altare. Oblatio est
domino. odor suavissimus vic-
time dei. Tolles quoque arietem
alterum: super cuius caput aa-
ron et filii eius ponent manus.
Quem cum immolaveris: sumes
de sanguine ipsius et pones su-
per extremum dextre auricule aa-
ron et filiorum eius. et super pol-
lices manus eorum et pedis dex-
tri: fundesque sanguinem super
altare per circuitum. Cumque
tuleris de sanguine qui est su-
per altare et de oleo unctionis:
asperges aaron et vestes eius.
filios et vestimenta eorum. Con-
secratisque et ipsis et vestibus tol-
les adipem de ariete et caudam
et arvinam que operit vitali-
a ac reticulum iecoris. et duos
renes atque adipem qui super
eos est. armumque dextrum eo quod
aries sit consecrationis: tortam-
que panis unius. et crustulam
conspersam oleo. laganum de
canistro azimorum quod positum
est in conspectu domini: ponesque
omnia super manus aaron et
filiorum eius: et sanctificabis eos
elevans coram domino. Suscipies-
que universa de manibus eorum

et incendes sup altare in holo
caustū odorē suauissimū in
conspectu dn̄i: quia oblatio
eius est. Sumes quoq̧ pectus
culū de ariete quo initiatus ē
aaron. sanctificabis q̧ illud e
leuatū corā dn̄o: et cedet in
partē tuā. Sanctificabis q̧ et
pectusculū cōsecratū et armū
quē de ariete separasti quo ini
tiatus est aaron et filij eius:
cedentq̧ in partē aaron et fi
liorū eius iure perpetuo a filijs
israel: quia primitiua sunt.
et initia de victimis eorū pa
cificis. que offerunt dn̄o. Ves
tem autē sanctā qua utitur
aaron habebunt filij eius post
eum: ut ungantur in ea. et
cōsecrentur manus eorū. Septē
diebz utetur illa qui pontifex
pro eo fuerit cōstitutus. de fi
lijs eius: et qui ingredietur ta
bernaculū testimonij. ut mi
nistret in sanctuario. Arietē
autē cōsecrationis tolles. et
coques carnes eius in loco
sancto: quibz vescentur aaron
et filij eius. Panes quoq̧ q̄

sunt in canistro. in vestibulo
tabernaculi testimonij comedent:
ut sit placabile sacrificiū:
et sanctificentur offerentiū ma
nus. Alienigena nō vescetur
ex eis: quia sancti sunt. Qđ
si remanserit de carnibz cōse
cratis siue de panibz usq̧ ma
ne: cōburens reliquias igni. Nō
comedentur: quia sanctificata sunt.
Omnia que precepi tibi facies
sup aaron et filijs eius. Sep
tem diebus cōsecrabis manus
eorū: et vitulū pro peccato
offeres per singulos dies ad
expiandū. Mundabis q̧ al
tare cū immolaueris expi
ationis hostiā: et unges il
lud in sanctificationē. Sep
tem diebz expiabis altare et
sanctificabis: et erit sanctū
sc̄orū. Omnis qui tetigerit il
lud: sanctificabitur. Hoc est qđ
facies in altari. Agnos ann
culos duos per singulos di
es iugiter: unū agnū mane:
et alterū vespe. Decimam
partē simile cōspersio oleo
tunso. quod habeat mēsu

rã quartã partẽ hin: et vi
nũ ad libandũ eiusdẽ men
sure in agno uno. Alterũ
vero agnũ offeres ad vespe
rã. iuxta ritũ matutine ob
lationis. et iuxta ea que dix
imus in odorẽ suavitatis:
sacrificiũ est dño oblatiõe
perpetua ī gñationes vr̃as
ad ostiũ tabernaculi testĩonij
corã dño: ubi cõstituã ut lo
quar ad te. Ibiq; pcipiã filijs
israel: et sanctificabit altare
in gloria mea. Et sanctifica
bo tabnaculũ testimonij cũ
altari: et aaron cũ filijs eius.
ut sacerdotio fungãtur mi
chi: et habitabo in medio
filiorum israel: eroq; eis deus.
Et scient quia ego dñs deus
eorum qui eduxi eos de terra e
gipti: ut manerẽ inter il
los. ego dñs deus ipsorum. Cap xxx.
Facies quoq;
altare ad adolen
dũ thimiama de
lignis sethim. habens cubi
tũ lõgitudĩs. et alterũ lati
tudĩs. id est quadrangulũ:
et duos cubitos altitudinis.
Cornua ex ipso procedẽt. Ves
tiesq; illud auro purissimo:
tam craticulã eius q̃ pari
etes per circuitũ et cornua.
Facies quoq; ei coronã aure
olã per gyrũ: et duos anu
los aureos sub corona per
singula latera: ut mittantur
in eos vectes. et altare porte
tur. Ipsos quoq; vectes faci
es de lignis sethim: et īaura
bis. Ponesq; altare contra
velũ quod ante archã pen
det testĩonij. corã ppiciatorio
o quo tegitur testimoniũ:
ubi loquar tibi. Et adolebit
incensũ sup eo aaron sua
ve flagrãs mane. Quãdo
cõponet lucernas incendet
illud: et qñdo collocabit e
as ad vesperũ. uret thimia
ma sempiternũ corã dño
gnerationes vr̃as. Nõ of
feretis sup eo thimiama cõ
positionis alterius: nec ob
latiõnẽ et victimã: nec liba
libabitis. Et dpcabitur aa
ron sup cornua eius semel

per annū in sanguine quod
oblatū est pro peccato: et
placabit sup eo in generati
onibꝫ vr̄is. Sanctū sctōꝝ
erit dn̄o. Locutus q; est dn̄s
ad moysen dicēs. Quando
tuleris summā filioꝝ isrl̄
iuxta numerū dabūt singu
li preciū pro aīabꝫ suis
dn̄o: et non erit plaga in
eis cū fuerīt recensiti. Hoc
aūt dabit omnis qui trāsit
ad nomen: dimidiū sycli.
iuxta mensurā templi. Sy
clus. viginti habet obulos.
Media pars sycli offeret̄ do
mino. Qui habet̄ in nu
mero a viginti annis et sup.
dabit preciū. Dives nō ad
det ad mediū sycli: et paup
nichil minuet. Susceptāq;
pecuniā que collata est a
filijs israel. trades in usus
tabernaculi testimonij: ut
sit monimētū eoꝝ coram
dn̄o: et ꝑpiciet̄ animabus
eoꝝ. Locutus q; est dn̄s ad
moysen dicens. Facies et la
biū eneū cū basi sua ad la
uandū: ponesq; illud int̄
tabernaculū testimonij et alta
re. Et missa aqua lavabūt
in ea aaron et filij eius ma
nus suas ac pedes. qn̄do in
gressuri sunt testimoniū
tabernaculi. et qn̄do accessu
ri sunt ad altare ut offerāt
in eo thimiama dn̄o: ne
forte moriātur. Legitimū
sempiternū erit ipsi et se
mini eius: per successiones.
Locutus q; est dn̄s ad moy
sen dicens. Sume tibi aro
mata prime smirne et elē
q̄ngentos syclos. et cyna
momi mediū. id est ducen
tos q̄nquaginta syclos:
calami similiter ducētos
quinq̄ginta. cassie quoq;
q̄ngentos syclos in pōdere
sctuarij. oleū de olivetis
mensurā hin: facies q; unc
tionis oleū sanctū. unguē
tū cōpositū opere unguen
tarij: et unges ex eo taberna
culū testimonij et archā testa
mēti. mensāq; cū vasis su
is: candelabrū et utensilia

eius. altaria thimiamatis
et holocausti. et uniuersam
suppellectilem que ad cultum e
orum pertinet. Sanctificabisque
omnia: et erunt sancta sanctorum.
Qui tetigerit ea sanctificabitur.
Aaron et filios eius unges:
sanctificabisque eos. ut sacerdo
tio fungantur michi. Filiis quoque
israel dices. Hoc oleum uncti
onis sanctum erit michi in ge
nerationes vestras. Caro homi
nis non ungetur ex eo: et iuxta
compositionem eius non facietis
aliud: quia sanctificatum est.
et sanctum erit vobis. Homo
quicumque tale composuerit et dede
rit ex eo alieno: exterminabi
tur de populo suo. Dixitque
dominus ad moysen. Sume ti
bi aromata. stacten et oni
cha. et galbanen boni odo
ris. et thus lucidissimum: equa
lis ponderis erunt omnia: fa
ciesque thimiama compositum
opere unguentarii. mixtum di
ligenter et purum. et sanctifi
catione dignissimum. Cumque
in tenuissimum pulverem
vniuersa contriveris: pones ex
eo coram testimonio tabernaculi:
in quo loco apparebo tibi.
Sanctum sanctorum erit vobis thimi
ama. Talem compositionem
non facietis in usus vestros: quia
sanctum est domino. Homo quicum
que fecerit simile ut odore illius
perfruatur: peribit de populis suis.
Locutusque Capitulum xxxi.
est dominus ad moysen
dicens. Ecce vocavi
ex nomine beseleel. filium huri
filii hur de tribu iuda: et im
plevi eum spiritu dei. sapien
tia et intelligentia. et scientia
in omni opere ad excogitan
dum fabre quicquid fieri pote
rit ex auro et argento et ere.
marmore et gemmis et diuer
sitate lignorum. Dedique ei so
cium hooliab filium achisa
mech de tribu dan: et in corde
omnis eruditi posui sapien
tiam. ut faciant cuncta que pre
cepi tibi: tabernaculum federis
et archam testimonii. et propicia
torium quod super eam est. et
cuncta vasa tabernaculi.

mensamque et vasa eius. can
delabrum purissimum cum vasis
suis: et altaria thimiama
tis et holocausti. et omnia
vasa eorum. labrum cum basi su
a: vestes sanctas in ministerio
aaron sacerdoti et filijs eius.
ut fungantur officio suo in
sacris: oleum unctionis et thi
miama aromatum in sanctu
ario. Omnia que precepi ti
bi facient. Et locutus est do
minus ad moysen dicens.
Loquere filijs israel: et dices
ad eos. Videte ut sabbatum
meum custodiatis: quia sig
num est inter me et vos in
generationibus vestris: ut scia
tis quia ego sum dominus qui
sanctifico vos. Custodite
sabbatum meum: sanctum enim
est vobis. Qui polluerit
illud: morte morietur. Qui
fecerit in eo opus: peribit anima il
lius de medio populi sui. Sex
diebus facietis opus: in die
septimo sabbatum est. requies
sancta domino. Omnis qui fecerit
opus in hac die: morietur.
Custodiant filij israel sab
batum: et celebrent illud in ge
nerationibus suis. Pactum
est sempiternum inter me et
filios israel: signumque perpetu
um. Sex enim diebus dominus fecit ce
lum et terram: et in septimo ab o
pere cessavit. Dedit quoque
dominus moysi completis huius
cemodi sermonibus. in monte
synai duas tabulas testimo
nij lapideas: scriptas digi
Cap. xxxij. to dei.
Cernens autem populus
quod moram faceret
descendendi de monte moyses:
congregatus adversus aaron
ait. Surge fac nobis deos.
qui nos precedant. moysi enim
huic viro qui nos eduxit
de terra egypti: ignoramus
quid acciderit ei. Dixitque
ad eos aaron. Tollite inau
res aureas de uxorum filiorum
que et filiarum vestrarum auri
bus: et afferte ad me. Fecit
populus que iusserat: de
ferens inaures ad aaron. Quas
cum ille accepisset: formavit

opere fusorio. et fecit ex eis vitulum conflatilem. Dixeruntque. Hy sunt dy tui israel: qui te eduxerunt de terra egipti. Quod cum vidisset aaron. edificavit altare coram eo: et preconis voce clamavit dicens. Cras sollempnitas domini est. Surgentesque mane: obtulerunt holocausta et hostias pacificas. Et sedit populus comedere ac bibere: et surrexerunt ludere. Locutus est autem dominus ad moysen dicens. Vade descende: peccavit populus tuus quem eduxisti de terra egipti. Recesserunt cito de via quam ostendisti eis: feceruntque sibi vitulum conflatilem et adoraverunt: atque immolantes ei hostias dixerunt. Isti sunt dy tui israel: qui te eduxerunt de terra egipti. Rursumque ait dominus ad moysen. Cerno quod populus iste dure cervicis sit. Dimitte me ut irascatur furor meus contra eos. et deleam eos: faciamque te in gentem magnam. Moyses autem orabat dominum deum suum dicens. Cur domine irascitur furor tuus contra populum tuum: quem eduxisti de terra egipti. in fortitudine magna. et in manu robusta? Ne queso dicant egiptij: callide eduxit eos: ut interficeret in montibus. et deleret e terra. Quiescat ira tua: et esto placabilis super nequitiam populi tui. Recordare abraham ysaac et israel servorum tuorum: quibus iurasti per temetipsum dicens. Multiplicabo semen vestrum sicut stellas celi: et universam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro: et possidebitis eam semper. Placatusque est dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum. Et reversus est moyses de monte: portans duas tabulas testimonii lapideas in manu scriptas ex utraque parte. et factas opere dei. Scriptura quoque dei erat sculpta in tabulis. Audiens autem iosue tumultum populi vociferantis: ait ad moysen.

Uiulatus pugne audit' in
castris. Qui respondit. Nõ
est clamor adhortantiũ ad
pugnã. neq; vociferatio com-
pellentiũ ad fugã: sed vocem
cantantiũ ego audio. Cũq;
appropĩquasset ad castra:
vidit vitulũ et choros. Irat'
q; valde proiecit de manu ta-
bulas: et cõfregit eas ad ra-
dices mõtis. Arripiens q; vi-
tulũ quẽ fecerãt: cõbussit et
cõtriuit usq; ad puluerem.
Quẽ sparsit in aqua: et de-
dit ex eo potũ filiis israel.
Dixitq; moyses ad aaron.
Quid tibi fecit hic pp̃ls: ut
induceres sup eũ peccatũ maxi-
mũ? Cui ille respondit. Ne
indignet' dñs meus. Tu eñ
nosti pp̃lm istũ: q; pronus
sit ad malũ. Dixerũt michi.
Fac nobis deos qui p̃cedãt
nos. Huic eñ moysi qui e-
duxit nos de terra egipti
nescimus quid acciderit. Qui-
bus ego dixi. Quis vestrũ
habet aurũ? Tulerunt et de-
derũt michi: et proieci illud

in ignẽ: egressusq; est hic vi-
tulus. Videns ergo moyses
pp̃lm q; esset nudatus: spo-
liauerat eñ eum aarõ pp̃t
ignominiã sordis. et inter
hostes nudũ constituerat:
et stans in porta castror ait.
Siquis est dñi: iungat' michi.
Cõgregatiq; sũt ad eũ oms
filii leui. Quibz ait. Hec dic'
dñs deus isrl'. Ponat vir gla-
diũ sup femur suũ. Ite et re-
dite de porta usq; ad portã
per mediũ castror: et occidat
vnusquisq; fratrẽ et amicũ
et primũ suũ. Feceruntq; filii
leui iuxta sermonẽ moysi.
Cecideruntq; in die illo: quasi
viginti tria milia hominũ.
Et ait moyses. Cõsecrastis
manus vr̃as hodie dño. v-
nusquisq; in filio et fratre
suo: ut detur vobis bñdicti-
o. Facto aũt die altero: locu-
tus est moyses ad populũ.
Peccastis peccatũ maximũ.
Ascendã ad dñm: si quomo-
do eũ quiuero dep̃cari pro
scelere vr̃o. Reuersusq; ad do-

minũ aut. Obsecro dñe: pec-
cauit p̃plus tuus iste pc̃m
magnũ: feceruntq; sibi deos
aureos. Aut dimitte eis hanc
noxã: aut si nõ facis. dele
me de libro tuo quẽ scripsisti.
Cui respondit dñs. Qui pec-
cauerit michi: delebo eũ de li-
bro meo. Tu autẽ vade: et duc
p̃plm istũ pro quo locutus sũ
tibi. Angelus meus p̃cedet te.
Ego autẽ in die ultionis visi-
tabo et hoc peccatũ eorũ. Per-
cussit ergo dñs p̃plm pro re-
atu vituli: quẽ fecit aaron.

Locutus Cap xxxiij.
que est dñs ad moy-
sen. Vade et ascende
de loco isto tu et populus tu-
us quẽ eduxisti de terra egyp-
ti: in terrã quã iuraui abra-
ham ysaac et iacob dicens
semini tuo dabo eam: et mittã
p̃cursorẽ tui ãgelũ. ut eiciã
chananeũ et amorreũ. et
hettheũ et pherezeũ et eueũ
et iebuzeũ: et intres in terram
fluentẽ lacte et melle. Nõ enĩ
ascendã tecũ: quia populus
dure ceruicis est: ne forte dis-
perdã te in via. Audiens
populus sermonẽ hunc pes-
simũ luxit: et nullus ex
more indutus est cultu su-
o. Dixitq; dñs ad moysen.
Loquere filiis israel. Poplus
dure ceruicis es. Semel ascen-
dam in medio tui: et delebo
te. Iam nunc depone ornatũ
tuũ: ut sciam quid faciã tibi.
Deposuerunt ergo filii israel
ornatũ suũ. a monte oreb.
Moyses quoq; tollens tab-
naculũ. tetendit extra castra
procul: vocauitq; nomen
eius tabernaculũ federis. Et
omnis poplus qui habebat
aliquam questionẽ: egrediebã-
tur ad tabernaculũ federis ex-
tra castra. Cumq; egrederetur moyses
ad tabernaculũ: surgebat
vniuersa plebs. et stabat vnus-
quisq; in ostio papilionis
sui: aspiciebantq; post tergũ
moysi. donec ingrederetur tento-
riũ. Ingresso autẽ illo taberna-
culũ federis. descendebat colump-
na nubis. et stabat ad ostiũ

loquebaturq; dūs cū moy
se: cernentibȝ uniu̅sis. q̅d co
lūpna nubis staret ad osti
ū tab̅naculi. Stabātq; ipi:
et adorabāt per fores tabna
culorū suor̄. Loquebat̄ aūt
dūs ad moysen facie ad faci
em: sicut loqui solet homo
ad amicū suū. Cūq; ille re
u̅teretur in castra: minister ei9
iosue filius nun puer non
recedebat de tab̅naculo. Dix
it aūt moyses ad dnm̄. P̄
cipis ut educā p̄plm istū. et
nō indicas michi quē mis
surus sis mecū: p̄sertī cum
dixeris. noui te ex nomine:
et iuenisti graciā corā me.
Si ergo īueni graciā in con
spectu tuo: ostende michi fa
ciem tuā. ut sciam te: et īue
niā graciā ante oculos tu
os. Respice p̄plm tuū gentē
hanc. Dixitq; dūs. Facies
mea p̄cedet te: et requiē da
bo tibi. Et ait moyses. Si
nō tu ipse p̄cedes nos: ne e
ducas nos de loco isto. In
quo enī scire poterimus

ego et populus tuus. īuenis
se nos graciā in cōspectu tu
o: nisi ambulaueris nobis
cū. ut glorificem̄ ab omībȝ
p̄plis qui habitāt sup̄ terrā?
Dixit aūt dūs ad moysen.
Et v̄bū istud quod locutus
es faciā. Inuenisti enī gra
ciam corā me: et teipsū noui
ex nōine. Qui ait. Ostende
michi gloriā tuā. Respon
dit. Ego ostendā omne bonū
tibi. et uocabo in nomine
dnī corā te: et misereb𝔬r cui
uoluero. et clemēs ero ī quē
michi placuerit. Rursūq;
ait. Non poteris videre faciē
meā. Nō enī videbit me ho
mo. et viuet. Et iterū. Ecce
inquit est locus apud me:
et stabis sup̄ petrā. Cūq; trā
sibit gloria mea: ponā te
in foramīe petre. et p̄tegā
dextera mea donec transeā.
Tollāq; manū meā. et vi
debis posteriora mea. faciē
autē meā vidē nō pot̄is.

Ac dein Cap̄l xxxiiij.
ceps. Precide ait

tibi duas tabulas lapideas
instar priorũ: et scribã sup
eas verba que habuerunt
tabule quas fregisti. Esto
paratus mane ut ascendas
statim in montẽ synai: sta
bisqз meũ sup verticẽ mõ
tis. Nullus ascendat tecum:
nec videatur quispiã per totũ
montẽ. Boues quoqз et o
ues nõ pascãtur econtra. Ex
cidit ergo duas tabulas la
pideas quales antea fuerãt:
et de nocte cõsurgens ascen
dit in montẽ synai. sicut ei
preceperat dñs: portãs secũ
tabulas. Cũqз descendisset
dñs per nubẽ: stetit moyses
cũ eo invocans nomẽ dñi.
Quo transeunte coram eo
ait. Dñator dñe deus mise
ricors et clemens. paciẽs et
multe miserationis ac verax:
qui custodis misericordiã i
milia. qui aufers iniqtatẽ
et scelera atqз peccata. null9
qз apud te per se innocens ẽ:
qui reddes iniquitatẽ patrũ
filijs ac nepotibз in terciã
et quartã pgeniẽ. Festinus
qз moyses curuatus est pro
nus in terrã: et adorãs ait.
Si inueni graciã in cõspec
tu tuo dñe. obsecro ut gra
diaris nobiscũ: populus
enĩ dure ceruicis est: et aufe
ras iniqtates nr̃as atqз p̃c
cata nos qз possideas. Re
spondit dñs. Ego inibo pac
tũ. Videntibз cũctis signa
faciã. que nũqm̃ sũt visa
sup terrã. nec in ullis gẽti
bus: ut cernat pplus iste i
cuius es medio. opus dñi
terribile quod facturus sum.
Obserua cuncta. que hodie
mandaui tibi. Ego ipse ei
ciam ante faciẽ tuã amorre
ũ et chananeũ et hetheũ:
pherezeũ quoqз et eueum
et iebuseũ. Caue ne unqm̃
cum habitatoribз terre illi9
iũgas amicicias. que tibi
sint in ruinã: sed aras eorũ
destrue: et confringe statu
as: lucos qз succide. Noli
adorare deũ alienũ. Dñs
zelotes nomẽ eius: deus ẽ

simulator. Ne ĩeas pactum
cũ hominibz illarũ regionũ:
ne cũ fornicati fuerĩt cum diis
suis. et adoraverĩt simulacra
eorũ: vocet te quispiã ut cõe
das de ĩmolatis. Nec uxorẽ
de filiabus eorũ accipias fi
liis tuis: ne postq̃ ipse fue
rint fornicate fornicari faci
ant et filios tuos in deos su
os. Deos cõflatiles nõ fa
cies tibi. Sollẽpnitatẽ azi
mor custodies. Septẽ die
bus vesceris azimis: sicut
p̃cepi tibi in tẽpore mẽsis
novorũ. Mense enĩ verni
tẽporis egressus es de egip
to. Omne quod aperit
vulvã generis masculini
meũ erit. De cunctis aĩmã
tibz tam de bobz q̃m de o
vibz meũ erit. Primogeni
tũ asini redimes ove. Sin
autẽ nec p̃ciũ pro eo dederis:
occidetur. Primogenitũ fi
lior tuor redimes: nec ap
parebis in cõspectu meo
vacuus. Sex diebz opera
beris: in die septĩo cessabis
arare et metere. Sollẽpnita
tẽ ebdomadarũ facies tibi. ĩ
primicijs frugũ messis tue
tritice: et sollẽpnitatẽ quãdo
redeunte anni tẽpore cũcta
conduntur. Tribus tẽporibz
anni apparebit omne mas
culinũ tuũ in conspectu om
potentis dñi dei israel. Cum
enim tulero gentes a facie
tua. et dilatavero terminos
tuos. nullus insidiabitur
terre tue: ascendente te et ap
parente in cõspectu dñi dei
tui ter in anno. Non ĩmo
labis sup fermẽto sãguinẽ
hostie mee: neqz residebit
mane de victima sollẽpnita
tis phase. Primicias frugũ
terre tue offeres in domo do
mini dei tui. Non coques
hedũ in lacte matris sue.
Dixitqz dñs ad moysen.
Scribe tibi verba hec: qbz
et tecũ et cum israel pepigi
fedus. Fecit ergo ibi cũ dño
moyses quadraginta dies.
et quadraginta noctes: pa
nẽ non comedit et aquã nõ

bibit: et scripsit in tabulis
verba federis decem. Cumque
descenderet moyses de monte
synai. tenebat duas tabu
las testimonii: et ignorabat
quod cornuta esset facies sua
ex consortio sermonis dei. Vi
dentes autem aaron et filii israel
cornutam moysi faciem: timue
runt prope accedere. Vocatique
ab eo: reversi sunt tam aaron
quam principes synagoge. Et post
quam locutus est venerunt ad
eum etiam omnes filii israel: quibus
precepit cuncta que audierat
a domino in monte synai. Im
pletisque sermonibus: posuit
velamen super faciem suam.
Quod ingressus ad dominum et
loquens cum eo auferebat do
nec exiret: et tunc loquebatur
ad filios israel omnia que si
bi fuerant imperata. Qui vi
debant faciem egredientis mo
ysi esse cornutam: sed operie
bat ille rursus faciem suam si
quando loquebatur ad eos.

Capitulum xxxv.

Igitur con
gregata omni turba fi
liorum israel: dixit ad eos.
Hec sunt que iussit dominus fieri.
Sex diebus facietis opus: sep
timus dies erit vobis sanctus.
sabbatum et requies domini. Qui
fecerit opus in eo: occidetur.
Non succendetis ignem in om
nibus habitaculis vestris per diem
sabbati. Et ait moyses ad
omnem catervam filiorum israel.
Iste est sermo quem precepit dominus
dicens. Separate apud vos
primicias domino. Omnis volun
tarius et prono animo offerat
eas domino. Aurum et argentum
et es. iacinctum et purpuram.
coccumque bis tinctum et bissum.
pilos caprarum. et pelles ari
etum rubricatas. et iacinctinas.
ligna sethim. et oleum ad lumi
naria concinnanda: et ut conficia
tur unguentum et thymiama
suavissimum: lapides onichi
nos et gemmas. ad ornatum su
perhumeralis et rationalis.
Quisquis vestrum est sapiens. ve
niat et faciat quod dominus impe
ravit: tabernaculum scilicet et
tectum eius atque operimentum.

anulos et tabulata cū vecti
bꝫ. paxillos et bases. arcā
et vectes. ꝓpiciatoriū et velū.
quod ante illud oppanditur.
mensā cum vectibꝫ et vasis.
et ꝓpositionis panibꝫ: cā
delabrū ad luminaria suste
tanda. vasa illius et lucer
nas et oleū ad nutrimenta
igniū: altare thimiamā
tis et vectes. oleū unctiōis
et thimiama ex aromatibꝫ:
tentoriū ad ostiū tabnacu
li. altare holocausti. et cra
ticulā eius eneā cū vectibꝫ
et vasis suis: labrū et basi
ms. cortinas atrij cū colūp
nis et basibꝫ: tentoriū in
foribꝫ vestibuli. paxillos
tabnaculi et atrij cū funi
culis suis: vestimēta quorꝫ
usus est in ministerio sctua
rij. vestes aaron pōtificis
ac filiorꝫ eius ut sacerdotio
fungantur michi. Egressaqꝫ
omnis multitudo filiorꝫ isrl
de cōspectu moysi: obtulit
mēte ꝓmptissimā atqꝫ devo
ta ꝓmicias dn̄o. ad facien

dū opus tabnaculi testimo
nij. Quicquid in cultū et ad
vestes sctas necessariū erat:
viri cū mulieribꝫ ꝓbuerūt:
armillas et inaures. anu
los et dextralia. Omne vas
aureū in donaria dn̄i sepa
tū est. Si quis habuit iacīc
tū et purpurā. coccūqꝫ bis
tinctū. bissū et pilos caprarꝫ.
pelles arietū rubricatas. et
iacīctinas. argenti et auri
erisqꝫ metalla obtulerunt
dn̄o: lignaqꝫ sethim in va
rios usus. Sed et mulieres
docte. dederūt que neverāt:
iacīctū purpurā. et vermi
culū. ac bissū et pilos cap
rū. sponte propria cūcta tri
buētes. Principes vero obtu
lerūt lapides onichinos et
gēmas. ad superhumerale et
rationale: aromataqꝫ et
oleū ad luminaria cōcinnan
da: et ad ꝑparandū unguē
tū ac thimiama odoris su
avissimi cōponendū. Oēs
viri et mulieres mente devo
ta obtulēre donaria: ut fie

rent opa que iusserat dn̄s p
manū moysi. Cuncti filii isra
el volūtarie dn̄o dedicauerūt.
Dixitq̄ moyses ad filios isrl̄.
Ecce vocauit dn̄s ex nōine
beselehel filiū huri. filii hur
de tribu iuda: impleuitq̄ eū
spū dei sapiētia et itelligētia
et sciencia. et omī doctrina.
ad excogitandū et faciendū
opus in auro et argēto et
ere. sculpendis q̄ lapidibꝫ
et ope carpētario. Quicquid
fabre adinueniri potest: de
dit in corde eius. Hooliab
quoq̄ filiū achisamech de
tribu dan. ambos erudiuit
sapientia: ut faciāt opa
abietarii. polimitarii. ac
plumarii. de iacīcto et pur
pura cocco q̄ bis tincto et
bisso: et texant omīa ac no
ua queq̄ reperiāt. Capitul
F ecit ergo be xxxvi.
selehel et hooliab
et omīs vir sapi
ens. quibꝫ dedit dn̄s sapiē
tiā et itellectū. ut sciret fa
bre operari que in usus sāc

tuarii necessaria sūt: et que
p̄cepit dn̄s. Cumq̄ vocasset
eos moyses. et omnē erudi
tū virū cui dederat dn̄s sapi
entiā et scientiā. et qui spōte
te sua obtulerant se ad faci
endū opus: tradidit eis v
niuersa donaria filiorum israel.
Qui cū instarent operi coti
die: mane vota plus offe
rebat. Unde artifices venire
cōpulsi. dixerūt moysi. Plus
offert plus: q̄m necessariū
est. Iussit ergo moyses pre
conis voce cātari. Nec vir n
mulier quicquam ultra offerat
in ope sāctuarii. Sicq̄ ces
satū est a muneribꝫ offerē
dis: eo q̄ oblata sufficerent
et superhabūdarent. Feceruntq̄
q̄ omnes corde sapiētes ad
explendū opus tabnacu
li: cortinas decem de bisso
retorta. et iacīcto et purpu
ra. cocco q̄ bis tincto ope
vario et arte polimita. Quarū
una habebat in lōgi
tudine viginti octo cubitos:
et in latitudīe quatuor.

Vna mensura erat omniū
cortinarū. Coniūxitq; corti/
nas quinq; alterā alteri: et
alias quinq; sibiīuicē copu/
lauit. Fecit et ansas iacī/
tinas in ora cortine vnius
ex vtroq; latere: et in ora
cortine alterius similiter:
vt cōtra se inuicē venirēt
anse. et mutuo iūgerent.
Vnde et quīquaginta fudit cir/
culos aureos qui morderēt
cortinarū ansas: et fieret
vnū tabnaculū. Fecit ergo
saga vndecī de pilis capra/
rū ad operiendū tectū tab/
naculi. Vnū sagū in lōgi/
tudīe habebat cubitos tri/
ginta: et in latitudīe cubi/
tos quatuor. Vnius mensu/
re erant oīa saga. Quo/
rū quinq; iūxit seorsū: et sex
alia separatim. Fecitq; an/
sas quinquaginta in ora sa/
gi vnius. et quīquagīta in o/
ra sagi alterius ut sibi in/
uicē iūgerentur: et fibulas
eneas quinquagīta. quibus
necteretur tectū: et vnū pal/
liū ex oībus sagis fieret.
Fecit et opertoriū tabnaculi
de pellibz arietū rubricatis:
aliud q; desup velamentū
de pellibz iacintinis. Fecit et
tabulas tabnaculi de lig/
nis sethim stātes. Decē cu/
bitorū erat lōgitudo tabu/
le vnius: et vnū ac semis
cubitū latitudo retinebat.
Bine incastrature erant p
singulas tabulas: ut al/
tera alteri iūgeretur. Sic
fecit in oībz tabulis ta/
bernaculi. E quibz viginti
ad plagā meridianā erāt
contra austrū: cū q̄dragī/
ta basibz argenteis. Due
bases sub vna tabula po/
nebātur ex vtraq; āgulorū
parte: ubi incastrature la/
terū in angulis terminā/
tur. Ad plagā quoq; tab/
naculi que respicit ad aq/
lonē. fecit viginti tabulas
cū q̄dragīta argēteis basibz:
duas bases per singulas
tabulas. Contra occiden/
tē vero id est ad eā partē

tabernaculi que mare respi
cit fecit sex tabulas: et duas
alias per singulos angulos
tabernaculi retro. que iuncte
erant deorsum usque sursum: et in
unam compaginem pariter ferebã
tur. Ita fecit ex utraque parte
per angulos: ut octo essent
simul tabule. et haberent
bases argenteas sedecim: binas
scilicet bases sub singulis
tabulis. Fecit et vectes de lig
nis sethim quinque ad continen
das tabulas unius lateris
tabernaculi: et quinque alios
ad alterius lateris tabulas
coaptandas: et extra hos
quinque alios vectes ad occiden
talem plagam tabernaculi contra
mare. Fecit quoque vectem alium:
qui per medias tabulas ab
angulo usque ad angulum per
veniret. Ipsa autem tabulata
deauravit fusis basibus earum
argenteis: et anulos eorum
fecit aureos. per quos vectes
induci possint: quos et ip
sos aureis laminis operuit.
Fecit et velum de iacincto. et pur
purpura vermiculo ac bisso re
torta opere polimitario.
varium atque distinctum: et qua
tuor columpnas de lignis se
thim: quas cum capitibus
deauravit. fusis basibus
earum argenteis. Fecit et tento
rium in introitu tabernaculi
ex iacincto purpura vermi
culo. bissoque retorta opere
plumarii: et columpnas quin
que cum capitibus suis quas oper
uit auro: basesque earum fudit
eneas quas operuit auro.

Capitulum xxxvii.

Fecit autem beseleel et archam de
lignis sethim ha
bentem duos et semis cubitos
in longitudine: et cubitum ac se
missem in latitudine. Altitu
do quoque unius cubiti fuit
et dimidii: vestivitque eam
auro purissimo intus ac fo
ris. Et fecit illi coronam au
ream per gyrum: conflans quat
uor anulos aureos per quat
uor angulos eius. Duos anu
los in latere uno: et duos
in altero. Vectes quoque fecit

de lignis sethim quos vesti
vit auro: et quos misit in
anulos. qui erant in lateribus
arche ad portandum eam.
Fecit et propiciatorium id est o
raculum. de auro mundissimo:
duorum cubitorum et dimidii in
longitudine: et cubiti ac semis
in latitudine. Duos etiam cheru
bin ex auro ductili: quos posu
it ex utraque parte propiciatorii.
Cherubin unum in summita
te unius partis: et cherubin
alterum in summitate partis
alterius. Duos cherubin
in singulis summitatibus
propiciatorii. extendentes
alas et tegentes propiciatori
um: seque mutuo et illud
respicientes. Fecit et men
sam de lignis sethim in
longitudine duorum cubitorum.
et in latitudine unius cubi
ti: que habebat in altitu
dine cubitum ac semissem.
Circumdeditque eam auro mun
dissimo: et fecit illi labium
aureum per gyrum. ipsique labi
o coronam auream interrasilem
quatuor digitorum: et super
eandem alteram coronam aure
am. Fudit et quatuor circulos
aureos: quos posuit in qua
tuor angulos. per singu
los pedes mense contra coro
nam: misitque in eos vectes. ut
posset mensa portari. Ip
sos quoque vectes fecit de lig
nis sethim et circumdedit eos
auro: et vasa ad diversos
usus mense. acetabula. fi
alas et ciathos. et thuribu
la ex auro puro: in quibus
offerenda sunt libamina.
Fecit et candelabrum ductile
de auro mundissimo: de cuius
calamo vecte sciphi sperule
que ac lilia procedebant. sex in
utroque latere. Tres calami
ex parte una: et tres ex altera.
Tres sciphi in nucis modum
per calamos singulos. sperul
leque simul et lilia: ~~et liba~~
et tres sciphi instar nucis
in calamo altero sperulleque
simul et lilia. Equum erat o
pus sex calamorum: qui procede
bant de stipite candelabri.

In ipso aūt vecte erāt quat-
or scyphi in nucis modū:
sperulecꝫ p singulos et li-
lia. Et sperule sub duobꝫ
calamis per loca tria: qui
simul sex fiūt calami pro-
cedentes de vecte vno. Et speru-
le igitr̄ et calami ex ipo erāt:
vniūsa ductilia ex auro pu-
rissiō. Fecit et lucernas sep-
tē cū emunctorijs suis: et va-
sa ubi ea que emūcta sūt
extinguātur de auro mūdis-
simo. Talentū auri appen-
debat candelabrū: cū oibꝫ
vasis suis. Fecit et altare thy-
miamatis de lignis sethim.
habens per quadrū singu-
los cubitos. et in altitudiē
duos: e cuius āgulis pcede-
bāt cornua. Vestivitqꝫ il-
lud auro mūdissimo: cum
craticula ac parietibꝫ et cor-
nibꝫ. Fecitqꝫ ei coronā aureo-
lā per gyrū: et duos anulos
aureos sub corona per sin-
gula latera: ut mittantur
in eos vectes. et possit alta-
re portari. Ipsos aūt vec-
tes fecit de lignis sethim: et
operuit laminis aureis.
Cōposuit et oleū ad sancti-
ficationis vnguentū: et thy-
miamata de aromatibus
mūdissimis opere pigmē-
tarii. Capitulum xxxviij.

Fecit et altare ho-
locausti de lignis
sethim quinqꝫ cubi-
torū per quadrū. et triū in
altitudiē: cuius cornua de
angulis procedebāt. Operuit-
qꝫ illud eneis laminis: et in
usus eius parauit ex ere va-
sa diuisa: lebetas. forcipes.
fuscinulas. vncinos et igni-
um receptacula. Craticulā-
qꝫ eius in modū retis fecit
eneam: et subter eā in alta-
ris medio arulā: fusis quat-
uor anulis per totidē retiacu-
li sūmitates. ad immittēdos
vectes ad portandū. Quos
et ipsos fecit de lignis sethi.
et operuit laminis eris. Et
duxitqꝫ circulos. qui et ī al-
taris lateribꝫ eminebāt. Ip-
sū aūt altare nō erat soli-

ni: sed cauū ex tabulatis. &
intus uacuū. Fecit et ~~labrū~~
labrū eneū cū basi sua de
speculis mulierū. que excu
babāt in ostio tabnacli. Et
atriū in cuius australi pla
ga erant tentoria de bisso r̄
torta cubitoꝝ centū: colup
ne enee uiginti cū basibus
suis. Et capita columpnarū et
tota opis celatura argēte
a. Eque ad septentrionalē
plagā. tentoria. columpne
basesq; et capita columpna
rū eiusdē mensure. et opis
ac metalli erāt. In ea uero
plaga que occidentē respi
cit. fuerūt tentoria cubito
rū quinquaginta: columpne decē
cū basib; suis enee: et capi
ta columpnarū celata opis
celatura argentea. Porro
cōtra orientē quinquaginta
cubitoꝝ parauit tētoria: e
quib; quindecī cubitos co
lumpnarū triū cū basib; su
is. unū tenebat latus: et
in parte altera qui inter
utraq; introitū tabnacli

faciat quīdecim eque cubito
rū erant tentoria: columpne
tres: et bases totidē. Cuncta
atrij tentoria bissus reto
rta texuerat. Bases columpna
rū fuere enee: capita autē
earū cum cunctis celaturis
suis argentea. Sed et ipsas
columpnas atrij uestiuit ar
gento: et in introitu eius
opere plumario fecit ten
toriū ex iacincto purpura
uermiculo ac bisso r̄torta:
quod habebat uiginti cubi
tos in lōgitudīe. Altitudo
uero quinq; cubitoꝝ erat:
iuxta mensurā quā cuncta
atrij habebāt tentoria. Co
lumpne aut̄ in ingressu fuere
quatuor cū basib; eneis:
capita q; earū et celature
argētee. Paxillos quoq;
tabernacli et atrij per gy
rū fecit eneos. Hec sunt
instrumēta tabernaculi
testimonij. que enumerata
sunt iuxta p̄ceptū moysi
in cerimonijs leuitarū p
manū ythamar filij aarō

sacerdotis: que beselehel fi
lius huri filii hur de tribu
iuda domino per moysen iuben
te compleuerat: iuncto sibi so
cio hooliab filio achisameth
de tribu dan: qui et ipse arti
fex lignorum egregius fuit: et
polimitarius atque pluma
rius ex iacincto purpura ver
miculo et bisso. Omne aurum
quod expensum est in opere
sanctuarii. et quod oblatum
est in donariis. viginti et no
vem talentorum fuit: et septin
gentorum triginta siclorum ad men
suram sanctuarii. Numerus
autem argenti de donariis po
puli. centum talentorum. et mil
le septingentorum septuaginta
quinque siclorum: ad mensuram
sanctuarii. Medius siclus per
capita singulorum. Oblatum
est autem ab hiis qui transierunt
ad numerum a viginti annis
et supra: de sexcentis tribus
milibus et quingentis quinqua
ginta armatorum. Fuerunt
preterea centum talenta ar
genti: e quibus conflate sunt
bases sanctuarii: et introitus ubi
velum pendet. Centum bases fa
cte sunt de talentis centum: singu
lis talentis per bases singu
las supputatis. De mille
autem septingentis et septuaginta
quinque siclis fecit capita colum
narum: quas et ipsas vesti
vit argento. Eris quoque ob
lata sunt talenta septua
ginta duo milia. et quadrin
genti supra siclos: ex quibus
fuse sunt bases in introitu
tabernaculi testimonii: et alta
re eneum cum craticula sua.
omnia que vasa que ad usum
eius pertinent: et bases atrii
tam in circuitu quam in ingres
su eius: et paxilli taberna
culi atque atrii per gyrum.

De ia. Capitulum xxxix

De iacincto vero et pur
pura. vermiculo
ac bisso fecit vestes quibus
indueretur aaron quando
ministrabat in sanctis: sicut
precepit dominus moysi. Fecit
igitur superhumerale de au
ro. iacincto et purpura. coc

cocco que bis tincto. et bisso retorta: opere polimitario. Inciditque bracteas aureas. et extenuauit in fila. ut possint torqueri cum priorum colorum subtegmine: duas que oras sibiinuicem copulatas. in utroque latere summitatum et balteum ex eisdem coloribus: sicut preceperat dominus moysi. Parauit et duos lapides onichinos astrictos et inclusos auro: et sculptos arte gemmaria nominibus filiorum israel. sex nomina in latere uno et sex in altero. iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuitque eos in lateribus superhumeralis in monimentum filiorum israel: sicut preceperat dominus moysi. Fecit et rationale opere polimito iuxta opus superhumeralis ex auro iacincto purpura. cocco que bis tincto. et bisso retorta. quadrangulum duplex mensure palmi: et posuit in eo gemmarum ordines quatuor. In primo uersu: erat sardius topazius et smaragdus. In secundo: carbunculus saphirus et iaspis. In tertio: ligurius. achates et ametistus. In quarto: crisolitus onichinus et berillus circumdati et inclusi auro. per ordines suos. Ipsi que lapides duodecim sculpti erant nominibus duodecim tribuum israel: singuli per nomina singulorum. Fecerunt in rationali et cathenulas sibi inuicem coherentes de auro purissimo: et duos uncinos totidemque anulos aureos. Porro anulos posuerunt in utroque latere rationalis: e quibus penderent due cathene auree: quas inseruerunt uncinis. qui in superhumeralis angulis eminebant. Hec et ante et retro ita conueniebant sibi: ut superhumerale et rationale mutuo necterentur. stricta ad balteum ex anulis fortius copulata: quos iungebat uitta iacintina. ne laxe flueret. et a se inuicem mouerentur. sicut precepit dominus moysi. Fecerunt quoque tunicam sup

humerale totũ iacinctinũ:
et capitiũ in superiori parte
contra mediũ: oramq; p gyrũ
capitij textilẽ. Deorsum aũt
ad pedes mala punica ex
iacincto. purpura vermiculo
ac bisso retorta: et tintina-
bula de auro mũdissimo q
posuerũt inter malagranata
in extrema parte tunice per
gyrũ: tintinabulũ aureũ. et
malũpunicũ: quibz ornatus
incedebat pontifex qñdo ministe-
rio fungebatur: sicut precepit dñs
moysi. Fecerũt et tunicas bis-
sinas opere textili aaron et
filijs eius. et mitras cũ coro-
nulis suis ex bisso: feminali-
a quoq; linea bissina: cingu-
lũ vero de bisso retorta. iacin-
to purpura ac vermiculo
distinctũ arte plumaria.
sicut precepit dñs moysi. Fe-
cerũt et laminã sacre vene-
rationis de auro purissio:
scripseruntq; in ea ope gemma-
rio scm dñi: et strinxerũt eã
cũ mitra vitta iacinctina sicut
precepit dñs moysi. Perfectũ
est igitur omne opus taberna-
culi: et tecti testimonij. Fecerũt-
q; filij israel cuncta q preceperat
dñs moysi. Et obtulerunt
tabernaculũ et tectũ et vniuer-
sam supellectilẽ: anulos.
tabulas. vectes. columpnas
ac bases. et opertoriũ de pelli-
bz arietũ rubricatis. et aliud
opimentũ de iacinctinis pel-
libz: velũ. archã. vectes pro-
piciatoriũ. mensam cũ vasis
et propositionis panibz: can-
delabrũ lucernas et utensilia
earũ cũ oleo: altare aure-
um et vnguentũ thimia-
ma ex aromatibz. et tento-
riũ in introitu tabernaculi:
altare eneũ. reticulũ. vectes.
et vasa eius omnia: labrũ cũ
basi sua. tentoria atrij. et
columpnas cũ basibz suis:
tentoriũ in introitu atrij funi-
culosq; illius et paxillos.
Nichil ex vasis defuit: que
in ministeriũ tabernaculi et in
tectũ federis iussa sũt fieri. Ves-
tes quoq; quibz sacerdotes
vtuntur in sanctuario aaron

scilicet et filij eius. obtulerũt
filij israel: sicut p̃ceperat do
minus. Que postq̃ moyses
cũcta vidit expleta: bñdixit
Eis. Capitulũ xl.
Locutus q̃ est dñs
ad moysen dicẽs.
Mense primo die prima
mensis eriges tabñaculũ
testimonij: et pones in eo ar
chã. dimittesq̃ ante illam
velũ: et illatã mensã pones
sup eam que rite p̃cepta sũt.
Candelabrũ stabit cũ lucer
nis suis: et altare aureum
in quo adoletur incensũ corã
archa testimonij. Tentoriũ ĩ
introitu tabñaculi pones:
et ante illud altare holo
causti. Labrũ inter altare
et tabñaculũ: quod imple
bis aqua. Circũdabisq̃ a
triũ tentorijs: et ĩgressum
eius. Et assũpto vnctionis
oleo vnges tabernaculũ
cum vasis suis. ut sctificẽ
tur: altare holocausti. et
omĩa vasa eius: labrũ cũ
basi sua. Omĩa vnctiõis
oleo cõsecrabis: ut sint sca
sctõr. Applicabisq̃ aarõ
et filios eius ad fores taber
naculi testimonij: et lotos a
qua idues sctis vestibz ut
ministrẽt michi: et vnctio eo
rũ in sacerdotiũ pficiat sẽpi
ternũ. Fecitq̃ moyses omĩa
que p̃cepat dñs. Igitur mense
primo anni secundi in pri
ma die mensis: collocatũ
est tabñaculũ. Erexitq̃ illud
moyses: et posuit tabulas
ac bases. et vectes: statuit
q̃ colũpnas. et expandit
tectũ sup tabñaculũ. ĩposi
to desup opimento: sicut
dñs imperarat. Posuit et
testimoniũ in archa: subdi
tis infra vectibz. et oraculũ
desup. Cũq̃ intulisset archã
in tabñaculũ: appendit
ante eã velũ ut expleret do
mini iussionẽ. Posuit et
mensã in tabñaculũ testi
monij ad plagã septentrio
nalẽ extra velũ. ordinatis
corã ppositionis panibus:
sicut p̃cepat dñs moysi.

Posuit et candelabrū in tab
naculū testimonij e regione
mense in parte australi: lo
catis per ordinē lucernis.
iuxta p̄ceptū dn̄i. Posuit
et altare aureū sub tecto tes
timonij contra velū: et ado
leuit sup eo incensū aroma
tū sicut iusserat dn̄s. Posu
it et tentoriū in introitu tab
naculi et altare holocausti
in vestibulo testīonij: offe
rens in eo holocaustū et sa
crificia. ut dn̄s ip̄erat. La
brū quoqȝ statuit inter ta
bernaculū testīonij et altare:
implens illud aqua. Laue
runtqȝ in eo moyses et aarō
ac filij eius manus suas ac
pedes cū ingrederent tectum
federis. et accederent ad alta
re: sicut p̄ceperat dn̄s moy
si. Erexit aut̄ et atriū per gi
rū tabernaculi et altaris
ducto in introitu eius tētorio.
Postq̄ cūcta p̄fecta sūt: ope
ruit nubes tabnaculū testīo
nij. et gloria dn̄i impleuit il
lud. Nec poterat moyses in
gredi tectū federis: nube ope
riente oīa. et maiestate do
mini choruscante: q̄a cūcta
nubes operuerat. Si quādo
nubes tabernaculū deserebat:
proficiscebātur filij isrl' per
turmas suas. Si pendebat
desup: manebāt in eodē loco.
Nubes quippe dn̄i incuba
bat per diem tabernaculo et
ignis in nocte: videntibȝ p̄p̄lis
israel per cūctas māsiones
suas. Explicit liber ellesmoth
id est exodus. Incipit liber
vagetra. quem nos leuiticū
dicimus. Capitulū primū.

Vocauit
autem
moysē
et locu
tus est
ei dn̄s
de tabernaculo testīonij dicens.
Loquere filijs israel: et dices
ad eos. Homo qui obtulerit
ex vobis hostiam dn̄o de pe
coribȝ. id est de bobȝ et de oui
bȝ offerēs victimas: si holo
caustū fuerit eius oblatio ...

de armento: masculū immacu-
culatū offeret ad ostiū taber-
naculi testimonij. ad placan-
dū sibi dnm. Ponetqz ma-
nus sup caput hostie: et ac-
ceptabilis erit atqz in expia-
tione eius pficiens. Immo-
labitqz vitulū corā dnō. Et
offerent filij aaron sacerdotes
sanguinē eius: fundentes per
altaris circuitū. quod est an-
te ostiū tabnaculi. Detracta-
qz pelle hostie artus in frus-
ta concident: et subicient in al-
tari ignē. strue lignorū ante
composita: et mēbra que cesa
sunt desup ordinantes. caput
videlicet et cūcta que adhe-
rent iecori. itestinis et pedibz
lotis aqua: adolebitqz ea sa-
cerdos sup altare. in holocau-
stū et suauē odorē domino.
Qđ si de pecoribz oblatio ē
de ouibz siue de capris holo-
caustū. āniculū et absqz ma-
cula offeret: īmolabitqz ad
latus altaris. quod respicit
ad aquilonē corā dnō. Sā-
guinem vero illius fundent
sup altare filij aaron per cir-
cuitū: diuidentqz mēbra. ca-
put. et oīa que adherent
iecori: et īponent sup ligna
quibz subiciendus est ignis.
Intestina vero et pedes laua-
bunt aqua: et oblata oīa
adolebit sacerdos sup alta-
re in holocaustū et odorē su-
auissimū dnō. Si aūt de
auibz holocausti oblatio fu-
erit dnō. de turturibz et de pul-
lis columbe: offeret eā sacerdos
ad altare: et retorto ad collū
capite ac rupto vulneris lo-
co. decurrere faciet sāguinem
sup crepidinē altaris. Vesi-
culā vero gutturis et plumas
proiciet ppe altare ad oriē-
talē plagā: in loco ī quo ci-
neres effundi solēt. Confringet-
qz ascellas eius et nō secabit ne-
ferro diuidet eā: et adolebit
sup altare. lignis igne suppo-
sito. Holocaustū est: et obla-
tio suauissimi odoris dnō.

Anima Caplm ij.
cū obtulerit obla-
tionē sacrificij dnō:

simila erit eius oblatio. Fun
detque sup eā oleū et ponet
thus: ac deferet ad filios a
aron sacerdotis. Quorū vn⁹
tollet pugillū plenū simi
le. et olei ac totū thus: et
ponet memoriale sup al
tare in odorē suauissimū
dn̄o. Qd̄ aūt reliquū fuīt
de sacrificio: erit aaron et
filiorū eius. sanctū sctōr
de oblationibȝ dn̄o. Cum
autē obtuleris sacrificiū
coctū in clibano de simila:
panes scilicet absqȝ fermēto
cōspsos oleo. et lagana a
zima oleo lita. Si oblatio
tua fuerit de sartagine simi
le cōsperse oleo et absqȝ fer
mento: diuides eā minuta
tim. et supra fundes oleū.
Si autē de craticula sacrifi
ciū eque simila oleo cōsper
getur: quā offeres dn̄o.
trades manibȝ sacerdotis. Q
cum obtulerit eam. tollet
memoriale de sacrificio: et
adolebit sup altare in odorē
suauitatis dn̄o. Quicquid
aūt reliquū est: erit aaron
et filiorū eius. sctū sctōr
de oblationibȝ dn̄i. Omīs
oblatio que offert dn̄o absq
fermento fiet: nec quicquā
fermenti ac mellis adolebi
tur in sacrificio dn̄i. Primi
cias tantū eorū offeretis et
munera: sup altare vero nō
ponant in odorē suauitatis.
Quicqd obtuleris sacrifici
sale condies: nec auferes sal
federis dn̄i dei tui de sacrifici
o tuo. In omī oblatione of
feres sal. Si autē obtule
ris munus primiciarū fru
gū tuarū dn̄o de spicis ad
huc virētibȝ: torres eas igni
et cōfringes in morē farris:
et sic offeres primicias tuas
dn̄o. fundēs sup ea oleū et
thus imponens: qa obla
tio dn̄i est. De qua adolebit
sacerdos in memoriā mu
neris: partē farris fracti
et olei ac totū thus. Capitulum
Quod si hostia iij.
pacificorū fuerit
eius oblatio. et

de bobus voluerit offerre ma
rem sive feminā: inmacu
latā offeret corā dn̄o. Ponet
q; manū sup caput victīe
sue: que ĩmolabit̃ in introi
tu tabn̄aculi. Fundentq; filij
aaron sacerdotis sanguinē
per circuitū altaris: et offe
rent de hostia pacificoꝝ in
oblationē dn̄o adipē qui
operit vitalia et qcquid ē
intrinsecus pĩguedinis: du
os renes cū adipe quo tegũ
tur ilia. et reticulū iecoris
cū renũculis. Adolebuntq;
ea sup altare in holocaustū.
lignis igne supposito: ĩ ob
lationē suavissimi odoris
dn̄o. Si vero de ovib; fuerit
eius oblatio et pacificorū
hostia: sive masculū sive
feminā obtulerit: ĩmacula
ta erunt. Si agnū obtulerit
corā dn̄o: ponet manū sup
caput victime sue que ĩmo
labit̃ in vestibulo tabn̄acu
li testimonij. Fundentq; filij
aaron sanguinē eius per
altaris circuitū: et offerent
de pacificorū hostia sacrifici
ū dn̄o. adipē et caudā totā
cū renib;. et pĩguedinē que
operit ventrē atq; universa
vitalia. et utrũq; renũculū.
cū adipe qui est iuxta ilia.
reticulũq; iecoris cū renũ
culis: et adolebit ea sacerdos
sup altare. in pabulũ ignis
et oblationis dn̄i. Si capra
fuerit eius oblatio et obtu
lerit eam dn̄o: ponet ma
nũ suā sup caput eius: im
molabitq; eam in introitu
tabn̄aculi testĩonij. Et fun
dent filij aaron sanguinem
eius p altaris circuitū: tol
lentq; ex ea in pastũ ignis
dominici. adipē qui operit
ventrē et qui tegit universa
vitalia: duos renũculos
cū reticulo qui est sup eos
iuxta ilia. et arvinā iecoris
cū renũculis. Adolebitq; ea
sacerdos sup altare in ali
moniā ignis et suavissimi
odoris. Omnis adeps dn̄i
erit iure ꝑpetuo. in genera
tionib; et cunctis habitacul'

vris: nec adipem nec san
guinē omnino comedetis.
Locutus Capl' iiij
q3 est dn̄s ad mo
ysen dicens. Loq
re filijs israel. Anima cū
peccauerit per ignorātiā.
et de vniūsis mandatis do
mini que p̄cepit ut nō fie
rēt quippiā fecerit: si sacer
dos qui est unctus peccaue
rit delinq̄re faciens poplm.
offeret pro peccato suo vi
tulū īmaculatū dn̄o: et ad
ducet illū ad ostiū tab'na
culi testīonij corā dn̄o. Po
netq3 manū super caput
eius: et īmolabit eū dn̄o.
Hauriet quoq3 de sanguīe
vituli: inferens illud ī ta
bernaculū testīonij. Cūq3
īntinxerit digitū in sāguīe:
aspget eum septies coram
dn̄o contra velū sātuarij.
Ponetq3 de eodem sāguine
super cornua altaris thi
miamatis gratissimi dn̄o:
qd' est in tabernaculo testi
monij. Omnē aūt reliquū
sanguinē fundet in basim
altaris holocausti. in īntroi
tu tabernaculi: et adipem
vituli offeret pro peccato. tā
eum qui operit vitalia. q̄
omnia que ītrinsecus sunt:
duos renūculos et reticulū
quod est sup eos. iuxta ilia:
et adipem iecoris cū renūcu
lis sicut offertur de vitulo
hostie pacificoꝝ: et adolebit
ea sup altare holocausti.
Pellem vero et omnes car
nes cū capite et pedibꝫ et in
testinis et fimo et reliquo
corpore efferet extra castra
in locū mundū: ubi cine
res effundi solent. Incēdet
q3 ea sup lignoꝝ struem que
in loco effusoꝝ cinerū cre
mabūtur. Qd' si omnis tur
ba israel ignorauerit. et p
imperitiā fecerit quod con
tra mandatū dn̄i est. et
postea intellexerit peccatū
suū: offeret vitulū pro pec
cato. adducetq3 eū ad ostiū
tab'naculi: et ponēt senio
res populi manus super

caput eius coram domino. Immolato vitulo in conspectu domini. inferet sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum testimonii: tincto digito aspergens septies contra velum. Ponetque de eodem sanguine in cornibus altaris: quod est coram domino in tabernaculo testimonii. Reliquum autem sanguinem fundet iuxta basim altaris holocaustorum: quod est in ostio tabernaculi testimonii. Omnemque eius adipem tollet et adolebit super altare: sic faciens et de hoc vitulo quomodo fecit et prius. Et rogante pro eis sacerdote: propicius erit dominus. Ipsum autem vitulum efferet extra castra atque comburet. sicut et priorem vitulum: quia pro peccato est multitudinis. Si peccaverit princeps. et fecerit unum e pluribus per ignorantiam quod domini lege prohibetur. et postea intellexerit peccatum suum: offeret hostiam domino hircum de capris immaculatum: ponetque manum suam super caput eius. Cumque immolaverit eum in loco ubi solet mactari holocaustum coram domino. quia pro peccato est: tinget sacerdos digitum in sanguine hostie pro peccato. tangens cornua altaris holocausti. et reliquum fundens ad basim eius. Adipem vero adolebit super: sicut in victimis pacificorum fieri solet. Rogabitque pro eo et pro peccato eius: et dimittetur ei. Quod si peccaverit anima per ignorantiam de populo terre. ut faciat quicquam ex hiis que domini lege prohibentur atque delinquat. et cognoverit peccatum suum: offeret capram immaculatam: ponetque manum super caput hostie que pro peccato est: et immolabit eam in loco holocausti. Tolletque sacerdos de sanguine in digito suo: et tangens cornua altaris holocausti. reliquum fundet ad basim eius. Omnem autem auferens adipem. sicut auferri solet de victimis pacificorum:

adolebit sup altare in odo
rem suavitatis dño. Roga
bitq; pro eo: et dimittetur
ei. Sin aut̃ de pecoribz obtu
lerit victimã pro peccato.
ovem scilicet immaculatã:
ponet manũ super caput
eius: et immolabit eam in
loco ubi solent holocausto
rũ cedi hostie. Sumetq; sa
cerdos de sanguĩe eius digito
suo: et tangẽs cornua altaris
holocausti. reliquũ fundet
ad basem eius. Omnẽ quoq;
auferens adipem sicut auferri
solet adeps arietis. qui im
molatur pro pacificis: et cre
mabit sup altare in incensũ
dñi. Rogabitq; pro eo et
pro peccato eius: et dimitte
tur illi. Caplm v.

Si peccaverit anima
et audierit vocẽ
iurantis. testis q; fuerit q̃
aut ipse vidit aut cõscius
est: nisi indicaverit portabit
iniquitatẽ suã. Anima que
tetigerit aliquid immundũ.
sive qđ occisũ a bestia ẽ aut
per se mortuũ vel quodlibet
aliud reptile. et oblita fuerit
immunditie sue: rea est et de
linquit. Et si tetigerit q̃cq̃
de immunditia hominis. iuxta
omnẽ impuritatẽ qua pol
lui solet. oblita q; cognove
rit postea: subiacebit delicto.
Anima que iuraverit et p̃
tulerit labiis suis. ut vel ma
le quid faceret. vel bene. et
idipsũ iuramẽto et sermõe
firmaverit. oblitaq; postea
intellexerit delictũ suũ: agat
penitentiã pro peccato. et of
ferat agnũ de gregibz sive ca
prã. Orabitq; pro eo sacerdos
et pro peccato eius. Sin aut
non potuerit offerre pecus:
offerat duos turtures. vel duo
os pullos columbarũ dño: u
nũ pro pctõ. et alterũ in ho
locaustũ: dabitq; eos sacerdo
ti. Qui primũ offerens pro
peccato. retorquebit caput
eius ad pennulas. ita ut col
lo adhereat. et nõ penitus
abrũpatur: et asperget de san
guine eius parietẽ altaris.

Quicquid aūt reliquū fuerit
faciet distillare ad fundamē
tū eius: quia pro pctō est.
Alterū vero adolebit in ho
locaustū: ut fieri solet. Ro
gabitq3 pro eo sacerdos et
pro peccato eius: et dimitte
tur ei. Qd' si nō quiuerit ma
nus eius offerre duos turtu
res. vel duos pullos colūbe:
offeret pro peccato simile par
tem ephi decimā. Nō mittet
in eam oleū nec thuris ali
quid imponet: quia pro pc
cato est. Tradetq3 eā sacerdoti:
qui plenū ex eo pugillum
hauriens. cremabit sup al
tare in monimentū eius q̄
obtulit: rogans pro illo et
expians. Reliquā vero par
tē ipse habebit in munere.
Locutusq3 est dn̄s ad moy
sen dicens. Anima si puari
catus cerimonias per errorē
in hijs que dn̄o sūt sactifi
cata peccauerit: offeret pro
delicto suo arietē immacula
tū de gregibz qui emi potest
duobz syclis iuxta pō

dus sanctuarij. Ipsūq3 qd'
intulit dāpni restituet: et qn̄
tā partē ponet sup̄ tradens
sacerdoti. Qui rogabit pro
eo offerens arietē: et dimit
tetur ei. Anima si peccauerit
per ignorantiā. feceritq3 v
nū ex hijs que dn̄i lege phi
bentur: et peccati rea intelle
xerit iniquitatē suā: offeret
arietē immaculatū de gregi
bus sacerdoti. iuxta mensu
rā estimationēq3 peccati.
Qui orabit pro eo qr nesci
ens fecerit: et dimittetur ei.
quia per errorē deliquit in
dn̄m. Locutus est dn̄s ad
moysen dicens. Anima q̄
peccauerit. et cōtempto dn̄o
negauerit depositū proxīo
suo. quod fidei eius creditū
fuerat. vel vi aliquid extor
serit aut calūpniā fecerit.
siue rem pditā inuenerit.
et inficians insup piurā
uerit. et quodlibet aliud ex
pluribz fecerit in quibz pec
care solent hoīes: cōuic
ta delicti reddet oīa q̄ per

fraudē voluit obtinere integrū
et quintā insup partē dn̄o
cui dampnū intulerat. Prop
cato aūt suo offeret arietem
immaculatū de grege: et dabit
eū sacerdoti. iuxta estimatio
nem mensuramq delicti. Qui
rogabit pro eo corā dn̄o: et
dimittetur illi. pro singulis
que faciendo peccauit. Capl'
Locutusq est vi.
dn̄s ad moisen di
cens. Precipe aarō
et filijs eius. Hec est lex ho
locausti. Cremabitur in altari
tota nocte usq mane. Ignis
ex eodē altari erit. Vestietur
sacerdos tunica et feminali
bus lineis: tolletq cineres quos
uorās ignis exussit. et po
nens iuxta altare spoliabi
tur prioribus vestimentis: in
dutusq alijs efferet eos ext
castra: et in loco mundissimo
usq ad fauillā consumi faci
et. Ignis aūt in altari semp
ardebit: quē nutriet sacer
dos subiciens ligna ma
ne per singulos dies: et

inposito holocausto desup
adolebit adipes pacifico
rū. Ignis est iste perpetuus:
qui nunquā deficiet in alta
ri. Hec est lex sacrificij et
libamentorū: que offerent
filij aaron corā dn̄o et co
ram altari. Tollet sacerdos
pugillū simile que consp
sa est oleo et totū thus qđ
sup similā positū est: ado
lebitq illud in altari in
monimentū odoris sua
uissimi dn̄o. Reliquā aūt
partē simile comedet aaron
cū filijs suis absq fermento:
et comedet in loco sanctuarii
tabernaculi. Ideo aūt nō fer
mentabitur: quia pars eius i
dn̄i offertur incensū. Sanctū
sanctorū erit: sicut pro peccato
atq delicto. Mares tantū
stirpis aaron comedent illud.
Legitimum ac sempiternū est
in generationibus vestris de sa
crificijs dn̄i. Omnis qui teti
gerit illa sanctificabitur. Et lo
cutus est dn̄s ad moysen di
cens. Hec est oblatio aaron

et filiorū eius: quā offerre de-
bent dn̄o in die unctionis
sue. Decimā partē ephi offe-
rent simile in sacrificio sēpit-
no: mediū eius mane et me-
diū eius vespe: que in sarta-
gine oleo conspsa frigetur. Offe-
ret aūt eam calidā. in odorē
suavissimū dn̄o. sacerdos q
patri iure successerit: et tota
cremabitur in altari. Omne
enī sacrificiū sacerdotū igne
cōsumetur: nec quisq̄ comedet
ex eo. Locutus est aūt dn̄s
ad moysen dicēs. Loquere
aaron et filiis eius. Ista est
lex hostie pro peccato. In lo-
co ubi offertur holocaustū.
imolabitur corā dn̄o: sanctū
sācor est. Sacerdos qui offert:
comedet eam in loco sancto.
in atrio tabnaculi. Quicquid
tetigerit carnes eius. sanctifi-
cabitur. Si de sanguine illius
vestis fuerit aspsa: lavabitur
in loco sancto. Vas aūt fic-
tile in quo cocta est: confrin-
getur. Qd si vas eneū fuerit:
defricabitur et lavabitur aqua.

Omnis masculus de genere sa-
cerdotali. vescetur carnibus eius:
quia sāctū sācor est. Hostia e-
nim que ceditur pro peccato cu-
ius sanguis infertur in tab-
naculū testimonii ad expiādū
in sāctuario: nō comedetur.
sed cōburetur igni. Hec quoq
est lex hostie pro delicto. Sācta
sācor est. Idcirco ubi imolabitur
holocaustū: mactabitur et
victima pro delicto. Sāguis
eius per girū fundetur altaris.
Offerent ex ea caudā et adipē
qui operit vitalia: duos re-
nunculos et pīguedinē que iux-
ta ilia est. reticulūq iecoris cum
renunculis: et adolebit ea sacer-
dos sup altare. Incensū est do-
mini pro delicto. Omnis mas-
culus de sacerdotali genere in
loco sancto vescetur hiis car-
nibus: quia sāctū sanctor est.
Sicut pro peccato offertur
hostia: ita et pro delicto. Utri-
usq hostie lex una erit: ad sa-
cerdotē qui eā obtulerit ptine-
bit. Sacerdos qui offert holo-
causti victimā: habebit pel-

lem eius. Et omne sacrificium simile quod coquitur in clibano. et quicquid in craticula vel in sartagine preparatur: eius erit sacerdotis a quo offertur: sive oleo conspersa. sive arida fuerit. Cunctis filiis aaron equa mensura per singulos dividetur. Capitulum septimum.

Hec est lex hostie pacificorum: que offertur domino. Si pro gratiarum actione fuerit oblatio: offerent panes absque fermento conspersos oleo. et lagana azima uncta oleo. coctamque similam. et collirydas olei admixtione conspersas: panes quoque fermentatos cum hostia gratiarum. que immolatur pro pacificis. Ex quibus unus pro primitiis offeretur domino: et erit sacerdotis qui fundet hostie sanguinem. Cuius carnes eadem comedentur die: nec remanebit ex eis quicquam usque mane. Si voto vel sponte quispiam obtulerit hostiam: eadem similiter edetur die. Sed et si quid in crastinum remanserit: vesci licitum est. Quicquid autem tercius invenerit dies: ignis absumet. Si quis de carnibus victime pacificorum die tercio comederit: irrita fiet oblatio. nec proderit offerenti: quin potius quecumque anima tali se edulio contaminaverit. prevaricationis rea erit. Caro que aliquid tetigerit inmundum: non comedetur. sed comburetur igne. Qui fuerit mundus. vescetur ea. Anima polluta que ederit de carnibus hostie pacificorum. que oblata est domino: peribit de populis suis. Et que tetigerit inmunditiam hominis vel iumenti. sive omnis rei que polluere potest. et comederit de huiuscemodi carnibus: interibit de populis suis. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. Adipem bovis et ovis et capre non comedetis. Adipem cadaveris morticini et eius animalis quod a bestia captum est: habebitis in usus varios.

Si quis adipem qui offerri
debet in incensū dñi cōederit:
peribit de populo suo. San
guinē quoqꝫ omīs aīmalis
non sumetis in cibo: tam de
avibꝫ quā de pecoribꝫ. Omīs
aīma que ederit sanguinem
peribit de populis suis. Locu
tus est dñs ad moysen dicens.
Loquere filiis isrł. Qui offert
victimā pacificoꝝ dño: offe
rat simul et sacrificiū id est
libamenta eius. Tenebit ma
nibꝫ adipem hostie. et pectus
culū. Cumqꝫ ambo oblata
dño cōsecraverit. tradet sac
erdoti: qui adolebit adipem
sup altare. Pectusculū autē
erit aaron et filioꝝ eius. Ar
mus quoqꝫ dexter de pacifico
rū hostiis. cedet in primicias
sacerdotis. Qui obtulerit sā
guinē et adipē filioꝝ aarō:
ipse habebit et armū dextrū
in portione sua. Pectusculū
enī elevationis et armū se
parationis. tuli a filiis isrł
de hostiis eorū pacificis: et
dedi aaron sacerdoti ac filiis

eius lege ppetua ab omni
ppło israel. Hec est unctio aa
ron et filiorū eius in cerimoni
is dñi. die quo obtulit eos
moyses ut sacerdotio fungerētur:
et que pcepit dari eis dñs a fi
liis israel religione ppetua in
generationibꝫ suis. Ista ē lex
holocausti et sacrificii pro pec
cato atqꝫ delicto. et pro cōsecra
tione. et pro pacificoꝝ victimis:
quas cōstituit dñs moysi in
mōte synai: qñdo mādavit
filiis isrł ut offerrēt oblatiōes
suas dño in deserto synai. Ca
Locutus pitulū viii.
qꝫ est dñs ad moy
sen dicēs. Tolle aa
ron cum filiis suis. vestes eoꝝ
et unctionis oleū. vitulū pro
peccato. duos arietes. canistrū
cū azimis: et cōgregabis oēm
cetū ad ostiū tabernaculi. Fe
cit moyses ut dñs imperarat:
cōgregataqꝫ omī turba ante
fores tab. Iste est sermo. quem
iussit dñs fieri. Statimqꝫ obtu
lit aaron et filios eius. Cūqꝫ
lavisset eos vestivit pōtificē

subcumcula linea: accingens
eum baltheo. et induens tuni-
ca iacinctina: et desuper hu-
merale imposuit. Quod
astringens cingulo: aptavit
rationali. in quo erat doctri-
na et veritas. Cydarim quoque
texit caput: et super eam con-
tra frontem posuit laminam
auream consecratam in sanctifi-
catione: sicut preceperat ei do-
minus. Tulit et unctionis
oleum: quo linivit tabernacu-
lum cum omni supellectili su-
a. Cumque sanctificans aspersisset al-
tare septem vicibus: unxit illud.
et omnia vasa eius. labrumque
cum basi sua sanctificavit o-
leo. Quod fundens super caput
aaron: unxit eum et consecravit.
Filios quoque eius oblatos
vestivit tunicis lineis. et
cinxit baltheo: imposuitque
mitras ut iusserat dominus.
Obtulit et vitulum pro pec-
cato. Cumque super caput eius
posuisset aaron et filii eius
manus suas. immolavit eum.
hauriens sanguinem: et tinc-
to digito tetigit cornua al-
taris per gyrum. Quo expi-
ato et sanctificato: fudit
reliquum sanguinem ad fun-
damenta eius. Adipem autem
qui erat super vitalia et reti-
culum iecoris. duosque renunculos
cum arvinulis suis adolevit super
altare: vitulum cum pelle. carni-
bus et fimo. cremans extra cas-
tra. sicut preceperat dominus.
Obtulit et arietem in holo-
caustum. Super cuius caput
cum imposuisset aaron et fi-
lii eius manus suas. immo-
lavit eum: et fudit sangui-
nem eius super altare per circui-
tum. Ipsumque arietem in frust-
a concidens. caput eius et ar-
tus et adipem adolevit igni-
bus lotis prius intestinis et pedi-
bus. Totumque simul arietem
incendit super altare: eo quod
esset holocaustum suavissimi
odoris domino. sicut preceperat
ei. Obtulit et arietem secundum
in consecratione sacerdotum:
posueruntque super caput illius
aaron et filii eius manus

suas. Quem cum immolasset
moyses: sumens de sanguine
tetigit extremum auricule dex-
tre aaron. et pollicem manus
eius dextre. similiter et pedis.
Obtulit et filios aaron. Cum-
que de sanguine arietis immo-
lati tetigisset extremum auri-
cule singulorum dextre. et pol-
lices manus ac pedis dextri:
reliquum fudit super altare per
circuitum. Adipem vero et caudam.
omnemque pinguedinem que operit
intestina. reticulumque iecoris. et
duos renes cum adipibus suis
et armo dextro separavit. Tol-
lens autem de canistro azimo-
rum quod erat coram domino panem
absque fermento. et collirida
conspersam oleo. laganumque po-
suit super adipes et armum
dextrum: tradens simul omnia
aaron et filiis eius. Qui
postquam levaverunt ea coram
domino: rursum suscepta de mani-
bus eorum adolevit super altare
holocausti: eo quod consecratio-
nis esset oblatio. in odorem
suavitatis sacrificii domini. Tu-
lit et pectusculum elevans il-
lud coram domino de ariete conse-
crationis in partem suam: sicut
preceperat ei dominus. Assumensque
unguentum et sanguinem qui
erat super altare: aspersit su-
per aaron et vestimenta eius.
et super filios illius ac vestes
eorum. Cumque sanctificasset eos in
vestitu suo: precepit eis dicens.
Coquite carnes ante fores
tabernaculi: et ibi comedite eas.
Panes quoque consecrationis
edite qui positi sunt in canis-
tro: sicut precepit michi dominus
dicens. Aaron et filii eius com-
edent eos. Quicquid autem reliquum
fuerit de carne et panibus: ig-
nis absumet. De ostio quoque
tabernaculi non exibitis septem
diebus: usque ad diem quo com-
plebitur tempus consecrationis
vestre. Septem enim diebus fini-
tur consecratio: sicut et in pre-
sentiarum factum est. ut ritus
sacrificii compleretur. Die ac
nocte manebitis in taberna-
culo: observantes custodias
domini. ne moriamini. Sic enim

michi p̄ceptū est. Feceruntq; a
aron et filii eius cuncta que lo
cutus est dn̄s p manū moysi.

Facta Capitulū ix.

autē octaua die: vo
cauit moyses aa
ron et filios eius. ac maiores
natu isrl̄. Dixitq; ad aaron
Tolle de armento vitulū pro
peccato. et arietē in holocau
stū utrūq; īmaculatos: et of
fer illos corā dn̄o. Et ad fili
os israel loqueris. Tollite hir
cū pro peccato. et vitulū atq;
agnū anniculū. et sine ma
cula in holocaustū. bouem
et arietē pro pacificis: et im
molate eos corā dn̄o: in sacri
ficio singulor. similā oleo cō
spersā offerētes. Hodie enī dn̄s
apparebit vobis. Tulerunt
ergo cuncta que iusserat dn̄s
ad ostiū tabnacli. Ubi cum
omnis staret multitudo: ait mo
yses. Iste est sermo quē p̄cepit
dn̄s. facite. et apparebit vob
gloria eius. Dixitq; ad aarō.
Accede ad altare: et imola
pro peccato tuo. Offer holo
caustū: et deprecare pro te et p
plo. Cūq; mactaueris hosti
am ppl̄i: ora pro eo sicut p̄ce
pit dn̄s. Statimq; aaron acce
dens ad altare: imolauit vi
tulū pro peccō suo. Cuius san
guinē obtulerūt ei filii sui. In
quo tingens digitū tetigit cor
nua altaris: et fudit residuū
ad basem eius. Adipēq; et re
nunculos. ac reticulū iecoris q
sunt pro peccato adoleuit super
altare: sicut p̄ceperat dn̄s moy
si. Carnes vero et pellem eius
extra castra cōbussit igni. Im
molauit et holocausti victi
mā. Obtuleruntq; ei filii sui
sanguinē eius: quē fudit per
altaris circuitū. Ipsā etiā hos
tiā in frusta cōcisā. cū capite
et mēbris singulis obtulerūt.
Que omnia sup altare crema
uit igni: lotis prius aqua
intestinis et pedibz. Et pro p
cato ppl̄i offerens mactauit
hircū. Expiatoq; altari fecit
holocaustū: addens in sacri
ficiū libamēta. que pariter of
feruntur: et adolens ea sup altare

ce. absqꝫ cerimoniis holocau-
sti matutini. Immolauit et
bouē atqꝫ arietē: hostias paci-
ficas populi. Obtulerūt qꝫ ei
filii sui sanguinē: quē fudit
sup altare in circuitu. Adipes
aūt bouis et caudā arietis.
renunculosqꝫ cū adipibꝫ suis.
et reticulū iecoris. posuerūt
sup pectora. Cūqꝫ cremati es-
sent adipes in altari: pecto-
ra eorū et armos dextros se-
parauit aaron eleuās corā
dn̄o: sicut p̄ceperat moyses.
Et extendens manū ad p̄plm:
benedixit eis. Sicqꝫ cōpletis
hostiis pro peccato et holo-
caustis et pacificis descendit.
Ingressi aūt moyses et aarō
tabernaculū testimonii: et dein-
ceps egressi benedixerūt p̄plō.
Apparuitqꝫ gloria dn̄i omi
multitudiⁱ. Et ecce ignis egres-
sus a dn̄o: deuorauit holo-
caustū. et adipes qui erant
sup altare. Quod cū vidissēt
turbe: laudauerūt dominū.
ruentes in facies suas.
Capitulum decimum.

Arreptisqꝫ nadab
et abiu filii aaron
thuribulis suis. po-
suerūt ignem et incensū desup:
offerētes corā dn̄o ignē alie-
nū quod eis p̄ceptū nō erat.
Egressusqꝫ ignis a dn̄o deuo-
rauit eos: et mortui sūt corā
dn̄o. Dixitqꝫ moyses ad aarō.
Hoc est quod locutus ē dn̄s.
Sanctificabor in hiis qui ap-
propinquāt michi: et ī con-
spectu om̄is p̄pli glorificabor.
Quod audiens tacuit aarō.
Vocatis aūt moyses misael
et elsaphan filiis oziel patrui
aaron: ait ad eos. Ite et tol-
lite fratres vr̄os de cōspectu sanc-
tuarii: et asportate extra castra.
Confestimqꝫ p̄gentes. tulerūt
eos sicut iacebant vestitos
lineis tunicis: et eiecerūt foras.
ut sibi fuerat imperatū. Lo-
cutus qꝫ est moyses ad aarō.
et ad eleazar. atqꝫ ythamar
filios eius. Capita vr̄a nolite
nudare. et vestimēta vr̄a no-
lite scindere: ne forte moria-
mini: et sup omnē cetū oriatur

indignatio. Fratres vri et
omnis domus israel plangant
incendium quod dns suscita
uit. Vos autem non egrediemini
fores tabernaculi: alioquin
peribitis. Oleum quippe sancte
unctionis est super vos. Qui
fecerunt omnia iuxta preceptum
moysi. Dixit quoque dns ad
aaron. Vinum et omne quod
inebriare potest non bibetis
tu et filii tui quando intrabitis
tabernaculum testimonii ne
moriamini: quia preceptum est sem
piternum in generationes
vestras: et ut habeatis scien
tiam discernendi inter sanctum
et prophanum. inter pollutum
et mundum: doceatisque filios
israel omnia legitima mea.
que locutus est dns ad eos
per manum moysi. Locutus
que est moyses ad aaron. et
ad eleazar atque ythamar
filios eius qui residui erant.
Tollite sacrificium quod reman
sit de oblatione dni. et comedi
te illud absque fermento iuxta
altare: quia sanctum sanctorum est.
Comedetis autem in loco sancto.
quod datum est tibi et filiis tuis
de oblationibus dni: sicut preceptum
tum est michi. Pectusculum quo
que quod oblatum est. et armum
qui separatus est: edetis in lo
co mundissimo tu et filii tui.
ac filie tue tecum. Tibi enim ac li
beris tuis reposita sunt de hosti
is salutaribus filiorum israel: eo
que armum et pectus et adipes
qui cremantur in altari eleua
uerunt coram dno: et pertineant
ad te et ad filios tuos lege per
petua: sicut precepit dns. Inter hec
hyrcum qui oblatus fuerat pro
peccato cum quereret moyses: ex
ustum reperit. Iratusque contra
eleazar et ythamar filios a
aron qui remanserant: ait. Cur
non comedistis hostiam pro pec
cato in loco sancto. que sancta
sanctorum est. et data vobis ut por
tetis iniquitatem multitudinis. et
rogetis pro ea in conspectu do
mini: presertim cum de sangui
ne illius non sit illatum intra
sancta. et comedere eam debuera
tis in sanctuario sicut preceptum

tum est michi? Respondit
aaron. Oblata est hodie
victima pro peccato: et ho
locaustum coram domino. Michi
autem accidit quod vides. Quo
modo potui comedere eam:
aut placere domino in cerimo
niis mente lugubri? Quod
cum audisset moyses: recepit
satisfactionem. Capitulum xi.
Locutusque est dominus
ad moysen et aaron
dicens. Dicite fili
is israel. Hec sunt animalia
que comedere debetis de cunctis
animantibus terre. Omne quod
habet divisam ungulam et ru
minat in pecoribus: comedetis.
Quicquid autem ruminat quidem
et habet ungulam sed non di
vidit eam. sicut camelus et ce
tera. non comedetis illud: et
inter immunda reputabitis.
Chirogrillus qui ruminat
ungulamque non dividit: im
mundus est. Lepus quoque nam
et ipse ruminat. sed ungulam
non dividit: et sus qui cum
ungulam dividat non ruminat:
horum carnibus non vescemini nec
cadavera contingetis: quia im
munda sunt vobis. Hec enim
sunt que gignuntur in aquis:
et vesci licitum est. Omne quod
habet pennulas et squamas.
tam in mari quam in fluminibus
et stagnis: comedetis. Quicquid
autem pennulas et squamas non
habet eorum que in aquis mo
ventur et vivunt: abhominabi
le vobis et execrandum erit.
Carnes eorum non comedetis: et
morticina vitabitis. Cuncta
que non habent pennulas
et squamas in aquis: pol
luta erunt. Hec sunt que de avi
bus comedere non debetis: et vitan
da sunt vobis. Aquilam et
gryphem et alietum. milvum et
vulturem iuxta genus suum et
omne corvini generis in simi
litudinem suam: struthionem et
noctuam et larum et accipitrem
iuxta genus suum: bubonem et
mergulum et ibin. cignum et ono
crotalum et porphirionem. hero
dionem et caradrion iuxta ge
nus suum: upupam quoque et

vesperam hore. Omne de volucri
bus quod graditur super quatuor pe
des: abhominabile erit vobis.
Quicquid autem ambulat quidem
super quatuor pedes. sed habet lon
giora retro crura. per que salit
super terram comedere debetis: ut
est brucus in genere suo. atha
cus atque ophiomachus atque
locusta: singula iuxta genus
suum. Quicquid autem ex volucribus
quatuor tantum habet pedes: exe
crabile erit vobis. Et quicumque
morticina eorum tetigerit pollu
etur: et erit immundus usque ad
vesperum. Et si necesse fuerit
ut portet quippiam horum mor
tuum. lauabit vestimenta sua:
et immundus erit usque ad solis
occasum. Omne animal quod
habet quidem ungulam sed non
diuidit eam nec ruminat im
mundum erit: et quicquid tetige
rit illud, contaminabitur. Quod
ambulat super manus ex cunc
tis animantibus que incedunt qua
drupedia: immundum erit. Qui
tetigerit morticina eorum. pol
luetur usque ad vesperum. Et qui

portauerit huiuscemodi cada
uera lauabit vestimenta sua.
et immundus erit usque ad vesperum:
quia omnia hec immunda sunt vo
bis. Hec quoque inter polluta re
putabuntur: de hiis que mouen
tur in terra. Mustela et mus.
et crocodillus. singula iuxta
genus suum: migale et camae
leon. et stellio. ac lacerta et
talpa: omnia hec immunda sunt.
Qui tetigerit morticina eorum:
immundus erit usque ad vesperum.
Et super quod ceciderit quicquam
de morticinis eorum polluetur.
tam vas ligneum et vestimentum
quam pelles et cilicia. et in quo
cumque fit opus tinguentur aqua
et polluta erunt usque ad ves
perum: et sic postea mundabun
tur. Vas autem fictile in quo ho
rum quicquam introceciderit pollue
tur: et idcirco frangendum est.
Omnis cibus quem comeditis. si
fusa fuerit super eum aqua: immun
dus erit. Et omne liquens quod
bibitur de uniuerso vase: immun
dum erit. Et quicquid de morticin
nis istiusmodi ceciderit super

illud: immundū erit. Siue cli
bani siue chytropodes destruēt:
et immundi erūt. Fontes vero
et cisterne et omīs aquarū cō
gregatio mūda erit. Qui mor
ticinū eor tetigerit polluetur.
Si ceciderit sup sementē: nō
polluent eam. Si aūt quis
piā aqua sementē pfuderit.
et postea morticinis tacta fu
erit: illico polluet. Si mortu
um fuerit aīmal quod licet
vob comedere: qui cadauer eī
tetigerit. immūdus erit usq; ad
vesperū. Et qui cōederit ex eo
quippiam siue portauerit.
lauabit vestimenta sua: et
immūdus erit usq; ad vespm.
Omne quod reptat sup trā
abhominabile erit vobis: nec
assumet in cibū. Quicquid
sup pectus quadrupes gra
ditur. et multos habet pedes
siue per humū trahitur: nō
cōedetis. quia abhominabile
est. Nolite cōtaminare aīmas
vras: nec tangatis quicqm
eor ne immūdi sitis. Ego eni
sum dns deus vr. Sancti es
tote: qm ego scs sum. Ne pol
luatis aīmas vras: in omni
reptili quod mouetur ī terra.
Ego eni sum dns qui eduxi
vos de terra egipti: ut essem vo
bis in deum. Sancti eritis: qa
et ego scs sum. Ista est lex a
nimantiū ac volucrū. et oīs
aīme viuētis que mouet in
aqua et reptat in tra: ut dif
ferentias noueritis mundi
et immundi: ac sciatis quid
cōedere et qd respuere debeatis.

Locutus Caplm xij.
est dns ad moysē
dicens. Loquere filijs
israel: et dices ad eos. Muli
er si suscepto semine pepererit
masculū. immūda erit septē
dieb; iuxta dies separationis
menstrue: et die octaua circū
cidetur infantulus. Ipsa vero
triginta et trib; dieb; manebit
in sanguine purificationis su
e. Omne scm nō tanget: nec
ingredietur sanctuariū. donec im
pleantur dies purgationis ei.
Si aūt feminā pepererit. im
mūda erit duab; ebdomadi

bus iuxta ritū fluxus mēstrui: et sexaginta sex diebus manebit in sanguīe purificationis sue. Cumqȝ expleti fuerint dies purificationis eius pro filio siue pro filia: deferet agnum ānicalū in holocaustū. et pullū columbe siue turturē pro peccato ad ostiū tabernaculi testimonij: et tradet sacerdoti. Qui offeret illa corā dn̄o. et rogabit pro ea: et sic mūdabitur a proflunio sanguinis sui. Ista est lex parientis masculū ac feminā. Qđ si nō inuenerit manus eius. nec potuerit offerre agnū: sumet duos turtures vel duos pullos colūbe: vnū in holocaustū: et alterū pro peccato. Orabitqȝ pro ea sacerdos: et sic mūdabitur.

Locutusqȝ est dn̄s ad moysen et aaron dicens. Caplm xiij. Homo in cuius carne et cute ortus fuerit diuersus color. siue pustula aut quasi lucēs quippiā. id est plaga lepre: adducet ad aaron sacerdotē. vel ad vnū quēlibet filiorum eius. Qui cū viderit leprā in cute et pilos in albū mutatos colorē. ipsāqȝ speciē lepre humiliorē cute et carne reliq̄: plaga lepre est: et ad arbitriū eius separabitur. Sin autē lucens candor fuerit in cute. nec humilior carne reliqua. et pili coloris pristini: recludet eū sacerdos septem diebȝ: et cōsiderabit die septimo. Et si quidē lepra vltra nō creuerit. nec transierit in cute priores terminos: rursū īcludet eū septē diebȝ alijs: et die septimo contēplabitur. Si obscurior fuerit lepra. et nō creuerit in cute: mūdabit eū quia scabies est. Lauabitqȝ homo vestimēta sua: et mūdus erit. Qđ si postq̄m a sacerdote visus est. et redditus est mūdicie. iterū lepra creuerit: adducet ad eū. et īmūdicie condēpnabit. Plaga lepre si fuerit in homīe: adducetur ad sacerdotē. et videbit eū. Cumqȝ color albus in cute fuerit. et capillorum mutauerit aspectū.

ipsa quoque caro viua apparu
erit: lepra vetustissima iudica
bitur atque īolita cuti. Contami
nabit itaque eū sacerdos. et non
recludet: quia perspicue īmun
dicia est. Sin autē effloruerit
discurrens lepra in cute. et ope
ruerit omnē carnē a capite
usque ad pedes. quicquid sub as
pectu oculorū cadit: cōsiderā
bit eū sacerdos. et teneri lepra
mūdissima iudicabit: eo quod
omnis in candorē versa sit: et
idcirco homo mūdus erit.
Quādo vero caro viuēs in eo
apparuerit: tunc sacerdotis iu
dicio polluetur. et inter īmūdos
reputabitur. Caro enī viua si
lepra aspergatur: īmūda est. Quod
si rursū versa fuerit ī alborē.
et totū hominē operuerit:
cōsiderabit eum sacerdos: et
mundū esse decernet. Caro et
cutis in qua ulcus natū est
et sanatū. et in loco ulceris
cicatrix apparuerit alba siue
subrufa: adducetur homo ad
sacerdotē. Qui cū viderit lo
cū lepre humiliorē carne re
liqua. et pilos versos in can
dorē: cōtaminabit eū. Plaga
enī lepre orta est in ulcere. Quod
si pilus est coloris pristini. et
cicatrix subobscura et vicina
carne nō est humilior: recludet
eū septē diebus. Et si quidē cre
uerit: adiudicabit eū lepre.
Sin autē steterit in loco suo.
ulceris est cicatrix: et homo
mūdus erit. Caro et cutis
quā ignis exusserit. et sana
ta albā siue rufam habuerit
cicatricē. cōsiderabit eā sacer
dos: et ecce si versa est in albo
rem. et locus eius est reliqua
cute humilior: cōtaminabit eū.
quia plaga lepre in cicatrice
orta est. Quod si pilorū color
nō fuerit īmutatus nec humili
or plaga carne reliqua. et ipsa
lepre species fuerit subobscu
ra: recludet eū septē diebus:
et die septima cōtemplabitur.
Si creuerit in cute lepra: con
taminabit eum. Sin autē in
loco suo candor steterit non
satis clarus. plaga combusti
onis est: et idcirco mūdabitur.

q̄a cicatrix est cōbusture. Vir
siue mulier in cuius capite
vel barba germīauerit lepᷓ:
videbit eos sacerdos. Et si qdē
hūilior fuerit locus carne re
liqua. et capillus flauus
solitoq̧ subtilior: cōtamīa
bit eos. q̄a lepra capitis ac
barbe est. Sin autē viderit
locū macule equalē vicine
carni. et capillū nigrū: reclu
det eum septē diebꝫ: et die sep
timo īspiciet. Si nō creuerit
macula et capillus sui colo
ris est. et locus plage carni
reliq̄ equalis: radetur homo
absq̧ loco macule: et īclude
tur septē diebꝫ aliis. Si die
septimo visa fuerit stetisse pla
ga in loco suo. nec hūilior
carne reliq̄: mūdabit eum:
lotisq̧ vestibus suis mūdus
erit. Sin autē post emūdatio
nē rursus creuerit macula ī
cute: nō queret āplius utrū
capillus in flauū colorē sit
cōmutatus: quia apte im
mūdus est. Porro si steterit
macula et capilli nigri fue
rint: nouerit hominē esse sa
natū: et confidēter eū pnūciet
mundū. Vir et mulier in cu
ius cute candor apparuerit:
īspiciet eos sacerdos. Si de
phenderit subobscurū albo
rem lucere in cute: sciat non
esse leprā. sed maculā colo
ris candidi. et hominē mun
dū. Vir de cuius capite capil
li fluūt: caluus ac mūdus
est. Et si a fronte ceciderit pili:
recaluaster et mūdus est. Si
autē in caluicio siue in recal
uatione albꝫ vel rufus color
fuerit exortus. et hoc sacerdos
viderit: cōdēpnabit eū haut
dubie lepre que orta est in
caluicio. Quicūq̧ ergo ma
culatus fuerit lepra. et sepa
ratus ad arbitriū sacerdotis:
habebit vestimēta dissuta.
caput nudū. os veste cōtectū:
cōtamīatū ac sordidū se cla
mabit. Omni tēpore quo le
prosus est et īmūdus: solus
habitabit extra castra. Vestis
lanea siue linea que leprā
habuerit in stamine atq̧ sub

tegmine. aut certe pellis vel
quicquid ex pelle confectum est. si
alba vel rufa macula fuerit
infecta lepra reputabitur: osten
deturque sacerdoti. Qui conside
ratam recludet septem diebus: et
die septimo rursus aspiciens:
si creuisse deprehenderit. lepra
perseuerans est. Pollutum iudi
cabit vestimentum. et omne in
quo fuerit inuenta: et idcirco
comburetur flammis. Quod si eam
viderit non creuisse: precipiet
et lauabit id in quo lepra
est: recludetque illud septem di
ebus aliis. Et cum viderit
faciem quidem pristinam non
reuersam. nec tamen creuisse le
pram: immundum iudicabit et
igne comburet: eo quod infusa sit
in superficie vestimenti vel per
totum lepra. Sin autem obscurior
fuerit locus lepre postquam
vestis est lota: abrumpet eum.
et a solido diuidet. Quod si ultra
apparuerit in hiis locis que
prius immaculata erant: lepra
volatilis et vaga debet igne
comburi. Si cessauerit: laua
bit ea que pura sunt secundo: et
munda erunt. Ista est lex lepre
vestimenti lanei et linei. stami
nis atque subtegminis: om
nisque supellectilis pellicee.
quomodo mundari debeat vel
contaminari. Capitulum xiiij.

Locutusque est dominus
ad moysen dicens.
Hic est ritus lepro
si quando mundandus est:
adducetur ad sacerdotem.
Qui egressus e castris cum
inuenerit lepram esse mundatam:
precipiet ei qui purificatur ut
offerat pro se duos passeres
viuos quos vesci licitum est:
et lignum cedrinum. vermicu
lumque et ysopum. Et unum e pas
seribus immolari iubebit in va
se fictili super aquas viuentes:
alium autem viuum cum ligno
cedrino et cocco et ysopo.
tinguet in sanguine passeris
immolati: quo asperget illum
qui mundandus est septies.
ut iure purgetur: et dimit
tet passerem viuum. ut in agrum
auolet. Cumque lauerit homo

vestimēta sua. radet omēs pi
los corporis sui et lauabit̄
aqua: purificatus q̄z īgredi
etur castra: ita dūtaxat ut
maneat extra tabernaculū
suū septē dieb;. Et die septīo
radet capillos capitis sui.
barbāq̄z et supalia: ac tota
us corporis pilos. Et lotis
rursū vestib; et corpore die
octauo assumet duos ag
nos īmaculatos et ouem
agniculā absq̄z macula: et
tres decimas simile in sacri
ficiū. que cōspsa sit oleo: et
seorsū olei sextariū. Cumq̄z
sacerdos purificans hoīem
statuerit eum et hec omīa
corā dn̄o in ostio tabnacu
li testimonij: tollet agnū et
offeret eum pro delicto. olei
q̄z sextariū. Et oblatis āte
dn̄m oībus: īmolabit ag
nū ubi īmolari solet hosti
a pro peccato et holocaustū.
id est in loco sancto. Sicut
enī pro peccato. ita et pro
delicto ad sacerdotē ptinet
hostia: sācta sāctorū est.
Assumēsq̄z sacerdos de san
guine hostie que īmolata
est pro delicto. ponet super
extremū auricule dextre eius
qui mūdatr̄. et sup pollices
manus dextre et pedis: et de
olei sextario mittet in ma
nū suā sinistrā: tingetq̄z digi
tū dextrū in eo: et aspget sep
ties cōtra dn̄m. Quod autē
reliquū ē olei ī leua manu.
fundet sup extremū auricu
le dextre eius qui mūdatr̄. et
sup pollices manus ac pe
dis dextri: et sup sāguinē q
effusus est pro delicto. et sup
caput eius. Rogabitq̄z pro
eo corā dn̄o: et faciet sacrifici
um pro peccato. Tūc īmolabit
holocaustū. et ponet illud ī
altari cū libamētis suis: et
homo rite mūdabit̄. Qd̄ si
paup est et nō potest manū
eius īuenire que dicta sunt:
sumet agnū pro delicto ad ob
lationē ut roget pro eo sacer
dos: decimā q̄z partē simile
cōspse oleo in sacrificiū. et o
lei sextariū. duosq̄z turtures

sive duos pullos columbe. quorum sit unus pro peccato. et alter in holocaustum: offeretque ea die octavo purificationis sue sacerdoti. ad ostium tabernaculi testimonii coram domino. Qui suscipiens agnum pro delicto et sextarium olei: levabit simul. Immolatoque agno. de sanguine eius ponet super extremum auricule dextre illius qui mundatur: et super pollices manus eius ac pedis dextri. Olei vero partem mittet in manum suam sinistram: in quo tingens digitum dextre manus. asperget septies coram domino: tangetque extremum dextre auricule illius qui mundatur. et pollices manus ac pedis eius dextri in loco sanguinis qui effusus est pro delicto. Reliquam autem partem olei que est in sinistra manu mittet super caput purificati: ut placet pro eo dominum. Et turturem sive pullum columbe offeret: unum pro delicto. et alterum in holocaustum cum libamentis suis. Hoc est sacrificium leprosi: qui habere non potest omnia in emundatione sui. Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. Cum ingressi fueritis terram chanaan quam ego dabo vobis in possessionem: si fuerit plaga lepre in edibus: ibit cuius est domus nuncians sacerdoti. et dicet. Quasi plaga lepre videtur michi esse in domo mea. At ille precipiet ut efferant universa de domo prius quam ingrediatur eam et videat utrum leprosa sit: ne immunda fiant omnia que in domo sunt. Intrabitque postea: ut consideret domus lepram. Et cum viderit in parietibus illius quasi valliculas pallore sive rubore deformes. et humiliores superficie reliqua: egredietur ostium domus: et statim claudet eam septem diebus. Reversusque die septimo: considerabit eam. Si invenerit crevisse lepram. iubebit erui lapides in quibus lepra est: et proiciet eos extra civitatem in loco immundo: domum autem ipsam radi intrinsecus per circuitum. et spargi pulverem rasure extra urbem in loco inmundo:

lapides q3 alios reponi pro
hijs qui ablati fuerīt. et luto
alio liniri domū. Si autē
postq̄ eruti sūt lapides et
puluis elatus. et alia terra
lita. īgressus sacerdos viderit
reuersam leprā: et parietes asp/
sos maculis: lepra est pseue/
rans et īmūda est domus.
Quā statī destruēt: et lapi/
des eius ac ligna atq3 vniuer/
sū puluerē proiciēt extra o/
pidū in loco īmūdo. Qui in/
trauerit domū qn̄do clausa ē:
īmūdus erit usq3 ad vespm.
Et qui dormierit in ea et cōe/
derit quippiā: lauabit vesti/
mēta sua. et īmūdus erit
usq3 ad vesperā. Qđ si intro/
iens sacerdos viderit leprā
non creuisse in domo postq̄
denuo lita est: purificabit
eam reddita sanitate. Et
in purificatione eius sumet
duos passeres. lignūq3 ce/
drinū et vermiculū atq3 y/
sopū: et īmolato uno pas/
sere in vase fictili sup aq̄s
viuas. tolletq3 lignū cedri/
nū. et ysopū et coccū et pas/
serē viuū: et intinget omīa
in sanguine passeris īmo/
lati. atq3 in aquis viuētib3:
et asp̄get domū septies. puri/
ficabitq3 eam. tam in san/
guine passeris q̄m in aq̄s
viuentib3. et in passere vi/
uo lignoq3 cedrino. et yso/
po atq3 vermiculo. Cūq3 di/
miserit passerē auolare in
agrū libere: orabit pro do/
mo et iure mūdabitur. Ista
est lex omīs lepre et pcussu/
re. lepre vestiū et domorū.
cicatricis et erūpentiū pa/
pularū. lucētis macule. et
in varias species colorib3
īmutatis: ut possit sciri
quo tēpore mūdū quid vel
īmūdū sit. Capitulum xv.

Locutus q3 ē dn̄s
ad moysen et aa/
ron dicēs. Loq̄mi
filijs isrl̄: et dicite eis. Vir
qui patitur fluxū seminis:
īmūdus erit. Et tūc iudica/
bitur huic vicio subiacere:
cū per momenta singula

ad hęserit carni illius atque concreuerit fedus humor.
Omne stratum in quo dormierit immundum erit: et ubicumque sederit.
Et si quis hominum tetigerit lectum eius. lauabit uestimenta sua: et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vesperum.
Si sederit ubi ille sederat. et ipse lauabit uestimenta sua: et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum. Qui tetigerit carnem eius lauabit uestimenta sua: et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vesperum.
Si saliuam huiuscemodi homo iecerit super eum qui mundus est. lauabit uestem suam: et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum. Sagma super quod sederit immundum erit. Et quicquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur. pollutum erit usque ad vesperum. Qui portauerit horum aliquid. lauabit uestem suam: et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vesperum. Omnis quem tetigerit qui talis est. non lotis ante manibus lauabit uestimenta sua: et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum. Vas fictile quod tetigerit confringetur. Vas autem ligneum. lauabitur aqua. Si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionem: numerabit septem dies post emundationem sui: et lotis uestibus ac toto corpore in aquis uiuentibus erit mundus. Die autem octauo sumet duos turtures aut duos pullos columbe: et ueniet in conspectu domini ad ostium tabernaculi testimonii: dabitque eos sacerdoti. Qui faciet unum pro peccato et alterum in holocaustum: rogabitque pro eo coram domino. ut emundetur a fluxu seminis sui. Vir de quo egreditur semen coitus. lauabit aqua omne corpus suum: et immundus erit usque ad vesperum. Vestem et pellem quam habuerit lauabit aqua: et immundus erit usque ad vesperum. Mulier cum qua coierit lauabitur aqua: et immunda erit usque ad vesperum. Mulier que redeunte mense

se patitur fluxū sanguīs: sep
tem diebȝ separabit. Omīs qui
tetigerit eam: īmūdus erit
usqȝ ad vesprm. Et in quo dor
mierit vel sederit diebȝ separatio
nis sue: polluet. Qui tetigit
lectū eius. lauabit vestimēta
sua: et ipse lotus aqua īmū
dus erit usqȝ ad vesperū. Om
ne vas sup quo illa sederit. si
quis attigerit lauabit vesti
menta sua: et ipse lotus aq̄
pollutus erit usqȝ ad vesprm.
Si coierit cum ea vir tēpore
sanguinis mēstrualis. īmū
dus erit septē diebȝ: et omne
stratū in quo dormierit pol
luet. Mulier que patitur mul
tis diebȝ fluxū sāguīs. non
in tēpore menstruali. vel q̄
post menstruū sanguinem
fluere nō cessat: q̄ndiu huic
subiacet passioni īmūda erit.
quasi sit in tempore mēstru
o. Omne stratū in quo dor
mierit. et vas in quo sederit:
pollutū erit. Quicūqȝ teti
gerit eam lauabit vestimēta
sua: et ipse lotus aqua īmū
dus erit usqȝ ad vesperū. Si
steterit sāguis et fluere cessa
uerit: numerabit septē di
es purificationis sue: et oc
tauo die offeret pro se sacer
doti duos turtures vel duos
pullos columbe. ad ostiū tab
naculi testimonij. Qui unū
faciet pro pctō et alterū in
holocaustū: rogabitqȝ pro
ea corā dnō. et pro fluxu in
mūdicie eius. Docebitis er
go filios israel ut caueant
īmūdiciā: et nō moriāntur
in sordibȝ suis. cū polluerint
tabnaculū meū quod ē inter
eos. Ista est lex eius q̄ patit
fluxū semīs. et qui polluitur
coitu: et que mēstruis tem
poribȝ separatur. vel que iugi
fluit sanguine: et hominis
qui dormierit cū ea. Capitulum XVI

Locutus ē dnūs
ad moysen post
mortē duorū filio
rum aaron. quando offeren
tes ignē alienū interfecti sūt
et pcepit ei dicēs. Loquere ad
aaron fratrē tuū. ne omni

tempore ingrediatur sanctuariũ
quod est intˀ velũ corã ppiciato
rio quo tegitur archa. ut nõ
moriatur: quia in nube appa
rebo sup oraculũ: nisi ante
hec fecerit. Vitulũ offeret p
pcõ: et arietẽ in holocaustũ.
Tunica linea vestietur: femĩa
libꝫ lineis verenda celabit. Ac
cingetur zona linea: cydarim
lineam ĩponet capiti. Hec e
nim vestimenta sũt sancta:
quibus cunctis cũ lotus fuerit
induetur. Suscipietqꝫ ab uni
versa multitudĩe filiorũ isrł
duos hircos pro peccato: et
unũ arietẽ in holocaustũ.
Cumqꝫ obtulerit vitulũ et o
raverit pro se et pro domo
sua: duos hircos stare faci
et corã dnõ in ostio taberna
culi testĩonij. mittẽs super
utrũqꝫ sortẽ: unã dnõ. et al
terã capro emissario. Cuius
sors exierit domĩo: offeret il
lũ pro pcõ. Cuius autẽ in ca
prũ emissariũ: statuet eum
vivũ corã dnõ. ut fundat
preces sup eo: et emittat illũ
in solitudinẽ. His rite celebra
tis offeret vitulũ: et rogãs p
se et pro domo sua ĩmolabit
eũ. Assũpto qꝫ thuribulo qd
de prunis altaris ĩpleverit.
et hauriẽs manu cõpositũ
thimiama in incensũ. ultra
velũ intrabit in sancta: ut
positis super ignẽ aromati
bꝫ. nebula eorum et vapor ope
riat oraculũ. quod est super
testimoniũ: et nõ moriatur.
Tollet quoqꝫ de sanguine vi
tuli: et asperget digito sep
ties contra propiciatoriũ
ad orientẽ. Cumqꝫ macta
verit hircũ pro peccato po
puli: inferet sanguinẽ eius
intra velũ. sicut preceptum
est de sanguine vituli. ut
aspergat e regione oraculi:
et expiet sanctuariũ ab ĩmũ
diciis filiorum israel. et a preva
ricationibꝫ eorum. cunctis qꝫ pec
catis. Iuxta hunc ritũ faciet
tabernaculo testĩonij: qd fixũ
est inter eos. in medio sordiũ
habitationis eorum. Nullus
hominũ sit in tabernaculo

quando pōtifex īgreditur
sanctuariū ut roget pro se
et pro domo sua. et pro uniu'
so cetu israel: donec egrediatur.
Cū aūt exierit ad altare qđ
corā dn̄o est: oret pro se. Et
sūptū sanguinē vituli atq;
hirci. fundat sup cornua eius
per girū: aspgens q; digito
septies expiet et sanctificet illud
ab īmūdicijs filiorū israel.
Postq̄ aūt emūdauerit sanc
tuariū et tabernaculū et alta
re. tūc offerat hircū uiuentē:
et posita utraq; manu sup
caput eius. cōfiteatur omnes
īiq̄tates filiorū israel. et uniu'
sa delicta atq; peccata eorū.
Que imprecans capiti eius:
emittet illū per hominē pa
ratū in desertū. Cumq; por
tauerit hircus omēs īiq̄tates
eorū in terrā solitariā. et di
missus fuerit in deserto: reu'
tetur aaron in tabernaculū
testimonij. Et depositis vestibz
quibz prius indutus erat cū
īntraret sanctuariū. relictisq;
ibi. lauabit carnē suā in lo
co sancto: indueturq; vestimē
tis suis. Et postq̄ egressus
obtulerit holocaustū suū
ac plebis. rogabit tam pro
se q̄m pro populo: et adipem
qui oblatus est pro peccatis.
adolebit sup altare. Ille vero
qui dimiserit caprū emissa
riū lauabit vestimenta sua. et
corpus aqua: et sic ingredietur
in castra. Vitulū autē et hir
cū qui pro peccato fuerant im
molati. et quorū sanguis
illatus est ut in sanctuario ex
piatio cōpleretur: asportabunt
foras extra castra: et cōburent
igni tam pelles q̄m carnes
eorū et fimū. Et quicumq; cōbus
serit ea. lauabit vestimenta
sua et carnē aqua: et sic in
gredietur in castra. Eritq; hoc
vobis legitimū sempiternū.
Mense septimo decimo die
mensis affligetis animas ues
tras: nullūq; facietis opus.
siue indigena siue aduena
qui peregrinatur inter vos. In
hac die expiatio erit vestri
atq; mūdatio: ab omnibus

peccatis vr̄is corā dn̄o mūda
bimini. Sabbatū eīn requietio
nis est: et affligetis aīmas
vr̄as religione ꝑpetua. Expi
abit aūt sacerdos qui vnctus
fuerit. et cuius īitiata est ma
nus: ut sacerdotio fungatur
pro patre suo: indueturqꝫ
stola linea et vestibꝫ sanctis:
et expiabit sc̄tuariū et tab
naculū testimonij atqꝫ altare.
sacerdotes quoqꝫ et vniu̇sum
pp̄lm. Eritqꝫ hoc vob legitimū
sempiternū: ut oretis pro fi
lijs israel et pro cūctis peccatis
eorum semel ī āno. Fecit igitur
sicut p̄ceperat dn̄s moysi.

Et locu Caplm xvij.
tus est dn̄s ad mo
ysen dicēs. Loquere
aaron et filijs eius et cūctis
filijs israel: et dices ~~ad eos~~ ad
eos. Iste est sermo quē man
dauit dn̄s dicens. Homo q̄li
bet de domo israel. si occiderit
bouē aut ouem siue caprā
in castris vel ext̄ castra. et nō
obtulerit ad ostiū tabnaculi
oblationē dn̄o: sanguinis reus

erit. Quasi sanguinē fuderit:
sic peribit de medio populi sui.
Ideo offerre debent sacerdoti filij
israel hostias suas quas occi
dūt in agro: ut sactificentur
domino ante ostiū tabnaculi
testimonij: et īmolēt eas hostias
pacificas dn̄o. Fundetqꝫ sacer
dos sanguinē sup altare dn̄i
ad ostiū tabnaculi testimonij:
et adolebit adipē in odorem
suauitatis dn̄o: et nequaq̄
ultra īmolabūt hostias su
as demonibꝫ cū quibꝫ fornica
ti sūt. Legitimū sempiternū
erit illis: et posteris eorū. Et
ad ipsos dices. Homo de domo
israel et de aduenis qui pere
grinant apud vos. qui ob
tulerit holocaustū siue victi
imā. et ad ostiū tabnaculi
testimonij non adduxerit eam.
ut offerat dn̄o: interibit de
populo suo. Homo quilibet
de domo israel et de aduenis q̄
pegrināt inter vos. si cōedeit
sanguinē. obfirmabo faciē
meam contra aīmā illius.
et dispdā eam de populo suo:

quia anima carnis in san
guine est. Et ego dedi illũ vo
bis. ut sup altare meũ expi
etis pro aĩabz vr̃is: et san
guis pro aĩe piaculo sit.
Idcirco dixi filijs israel. Oĩs
anima ex vobis nõ comedet
sanguinẽ: nec ex aduenis
qui pegrinãtur inter vos.
Homo quicũqz de filijs isrl̃.
et de aduenis qui pegrinãt
apud vos. si venatione at
qz aucupio ceperit ferã vel
auem quibz vesci licitũ est:
fundat sanguinẽ eius. et
operiet illũ terra. Anima
eñ omĩs carnis in sangui
ne est. Vnde dixi filijs israel.
Sanguinẽ vniuse carnis
non comedetis: quia aĩma car
nis in sanguĩe est. Et qcũqz
comederit illũ. interibit. Aĩ
ma que comederit morticĩ
nũ vel captũ a bestia tam
de indigenis qm̃ de aduenis:
lauabit vestimẽta sua et se
metipm̃ aqua. et contaminã
tus erit usqz ad vespm̃: et
hoc ordĩe mũdus fiet. Qđ
si non lauerit vestimẽta su
a et corpus: portabit iniq
tatẽ suã. Capitulum xviii.

Locutusqz est dñs
ad moysen dicẽs.
Loquere filijs isrl̃.
et dices ad eos. Ego dñs deus
vr̃. Iuxta cõsuetudinẽ terre e
gipti in qua habitastis non
facietis: et iuxta morẽ regio
nis chanaan ad quã ego i
troducturus sum vos non
agetis: nec in legitimis eorũ
ãbulabitis. Facietis iudicia
mea et pcepta mea seruabi
tis: et ambulabitis in eis.
Ego dñs deus vester. Custo
dite leges meas atqz iudicia:
que faciens homo viuet in
eis. Ego dñs. Omĩs homo
ad proximã sanguinis sui
non accedet: ut reuelet tur
pitudinẽ eius. Ego dñs. Tur
pitudinẽ patris tui et turpi
tudinẽ matris tue nõ disco
operies. Mater tua est: nõ
reuelabis turpitudinẽ eius.
Turpitudinẽ uxoris patris
tui nõ discooperies: turpi

tudo eiu̅ patris tui est. Turpi-
dine̅ sororis tue ex patre siue
ex matre que domi uel foris
genita est: non reuelabis.
Turpitudine̅ filie filij tui uel
neptis ex filia no̅ reuelabis:
quia turpitudo tua est. Tur-
pitudine̅ filie uxoris patris
tui qua̅ peperit patri tuo. et
est soror tua: no̅ reuelabis.
Turpitudine̅ sororis patris
tui no̅ discooperies: q̅a caro
est p̅ris tui. Turpitudine̅ so-
roris matris tue no̅ reuelab̅:
eo q̅ caro sit matris tue. Tur-
pitudine̅ patrui tui nec reue-
lab̅: n̅ accedes ad uxore̅ e᷒ q̅
tibi affinitate co̅iungit̅. Tur-
pitudine̅ nurus tue no̅ reue-
labis. quia uxor filij tui est:
nec discooperies ignominia̅
eius. Et uxore̅ fratris sui nul-
lus accipiat. Turpitudine̅
uxoris fratris tui no̅ reuela-
bis: quia turpitudo fratris
tui est. Turpitudine̅ uxoris
tue et filie eius no̅ reuelabis.
Filiam filij eius et filia̅ filie
illius no̅ sumes. ut reueles
ignominia̅ eius. q̅a caro illi᷒
sunt: et talis coitus incestus
est. Sorore̅ uxoris tue in peli-
catu̅ illius no̅ accipies: nec r̅-
uelabis turpitudine̅ eius ad-
huc illa uiue̅te. Ad mulierē
que patit̅ menstrua no̅ acce-
des: nec reuelabis feditatem
eius. Cum uxore proximi tui
non coibis: nec seminis co̅mix-
tione maculaberis. De sangui-
ne tuo no̅ dabis ut co̅secretur
ydolo moloch: nec pollues
nome̅ dei tui. Ego dn̅s. Cum
masculo no̅ co̅misceberis co-
itu femineo: q̅a abhominati-
o est. Cum omi̅ pecore non
coibis: nec maculaberis cu̅
eo. Mulier non succumbet
iume̅to nec miscebitur ei: q̅a
scelus est. Ne polluami̅ in
omnib; hijs quib; co̅taminate
sunt uniuerse gentes. quas e-
go eiia̅ ante conspectu̅ ue̅m
et quib; polluta est terra:
cuius ego scelera uisitabo.
ut euomat habitatores su-
os. Custodite legitima mea
atq; iudicia: et no̅ faciatis

ex omībȝ abhominationibȝ
istis: tam indigena quā colo
nus qui peregrinatur apud vos.
Omnes enim execrationes is
tas fecerūt accole terre qui fue
rūt ante vos: et polluerunt
eam. Cavete ergo ne et vos
similiter evomat cū paria
feceritis: sicut evomuit gen
tem que fuit ante vos. Omnis
anima que fecerit de abhomi
nationibȝ hiis quippiā: pe
ribit de medio populi sui. Cus
todite mandata mea. No
lite facere que fecerūt hii qui
fuerūt ante vos: et ne pol
luamini in eis. Ego dns deus
vester. Capitulum xix.

Locutus est dns
ad moysen dicens
Loquere ad omnē cetū filio
rū israel: et dices ad eos. Sancti
estote: quia ego sanctus sum.
dns deus vester. Unusquisque
matrē et patrē suū timeat.
Sabbata mea custodite.
Ego dns deus vester. Nolite
converti ad ydola: nec deos
conflatiles facietis vobis.
Ego dns deus vester. Si im
molaveritis hostiā pacifi
corū dno ut sit placabilis:
eo die quo fuerit immolata co
medetis eam. et die altero. Quic
quid autē residuū fuerit in
diem tertiū: igne comburetis.
Si quis post biduū comederit
ex ea: prophanus erit: et impie
tatis reus. portabitque iniqui
tatē suā. quia sanctū dni
polluit: et peribit anima il
la de medio populi sui. Cū
messueris segetē terre tue nō
tondebis usque ad solū superfici
ē terre: nec remanentes spicas
colliges: neque in vinea tua
racemos et grana decidentia
congregabis: sed pauperibus
et peregrinis carpenda dimit
tes. Ego dns deus vester. Nō
facietis furtū: nō mentiemini:
nec decipiet unusquisque proximū
suū. Non periurabis in nomine
meo: nec pollues nomen dei
tui. Ego dns. Non facies ca
lumpniā proximo tuo: nec vi
opprimes eum. Nō morabi
tur opus mercenarii tui apud

te. usqꝫ mane. Non maledi-
ces surdo: nec corā ceco pones
offendiculū: sed timebis do-
minū deū tuū: quia ego sum
dn̄s. Nō facies quod iniquū
est: nec iniuste iudicabis. Nec
cōsideres personā pauperis: nec
honores vultū potentis. Iuf-
te iudica proximo tuo. Nō
eris criminator: et susurro in
populis. Non stabis cōtra
sanguinē proximi tui. Ego
dn̄s. Nec oderis fratrē tuū in
corde tuo: sed publice argue
eū: nec habeas sup illo peccatū.
Non queras ultionē: nec memor
eris iniurie ciuiū tuorum. Dili-
ges amicū tuū: sicut teipm.
Ego dn̄s. Leges meas custodi-
te. Iumenta tua non facies
coire. cū alterius generis ani-
mantibꝫ. Agrū non seres di-
uerso semine. Veste que ex du-
obus texta est. non indueris.
Homo si dormierit cū mulie-
re coitu seminis que sit an-
cilla etiā nobilis. et tamen
precio nō redempta. nec libertate
donata: vapulabunt ambo

et nō morientur: quia nō fuit
libera. Pro delicto autē suo of-
feret dn̄o ad ostiū tabernaculi
testimonij arietē: orabitqꝫ pro
eo sacerdos et pro delicto eius
corā dn̄o: et repropiciabitur ei.
dimitteturqꝫ ei peccatū. Quan-
do ingressi fueritis terrā. et
plantaueritis in ea ligna
pomifera: auferetis preputia
eorū. Poma que germinant
immūda erūt vobis: nec e-
detis ex eis. Quarto autē āno
omnis fructus eorum sanctifica-
bitur: laudabilis dn̄o. Quin-
to autē anno comedetis fructus:
cōgregātes poma que proferūt.
Ego dn̄s deus vester. Nō come-
detis carnē cum sanguine.
Non augurabimini. nec ob-
seruabitis sompnia. neqꝫ in
rotundū attondebitis comā:
nec radatis barbā. Et super
mortuo non incidetis carnē
vestrā: neqꝫ figuras aliquas
et stigmata facietis vobis. Ego
dn̄s. Ne prostituas filiā tuā:
et contaminetur terra et impleatur
piaculo. Sabbata mea cus-

todite: et sanctuariū meū
metuite. Ego dn̄s. Ne declinē
tis ad magos: nec ab ario
lis aliq̄d sciscitemini. ut pollu
amini per eos. Ego dn̄s deus
vester. Corā cano capite cō
surge: et honora psonam
senis: et time dn̄m deum
tuū. Ego sum dn̄s. Si habi
tauerit aduena in terra ves
tra et moratus fuerit inter
vos. ne exprobretis ei: sed sit
inter vos quasi indigena:
et diligetis eū quasi vosmet
ipsos. Fuistis eñ et vos ad
uene in terra egipti. Ego dn̄s
deus vester. Nolite facere ini
quū aliquid in iudicio: in
regula in pondere in mēsu
ra. Statera iusta. et equa
sint pondera. Iustus modius
equus q3 sextarius. Ego dn̄s
deus vester: qui eduxi vos de
terra egipti. Custodite om̄ia
p̄cepta mea. et vniūsa iudi
cia: et facite ea. Ego dominus.
Locutus Caplm xx.
est dn̄s ad moisen
dicēs. Hec loq̄ris
filiis israel. Homo de filiis is
rael. et de aduenis qui habi
tant in israel. si q̄s dederit de
semine suo ydolo moloch: mor
te moriatur. Populus terre lapi
dabit eum: et ego ponā faciē
meā contra illū. succidamq3
eum de medio populi sui: eo
q̄ dederit de semine suo moloch.
et contaminauerit sanctuariū meū. et
polluerit nom̄ scm̄ meū. Quod si
negligēs ppl̄s t̄re et quasi par
uipendēs imperiū meū dimi
serit hominē qui dedit de semine
suo moloch. nec voluerit eū
occidere: ponā faciē meam
sup hominē illū. et cogita
tionē eius: succidamq3 et ip
sum et om̄es qui cōsenserunt
ei ut fornicarent cū moloch.
de medio ppl̄i sui. Anima q̄
declinauerit ad magos et ari
olos et fornicata fuerit cū
eis: ponā faciem meā contra
eam: et interficiā illā de medi
o populi sui. Sanctificamini et
estote sancti: quia ego dn̄s
deus vr̄. Custodite p̄cepta
mea: et facite ea. Ego dn̄s q̄

sanctifico vos. Qui maledix
erit patri suo vel matri: mor
te moriatur. Qui patri mat
ri maledixerit: sanguis eius
sit super eum. Si mechatus
quis fuerit cum uxore alteri
us. et adulterium perpetrauerit
cum coniuge proximi sui:
morte moriantur et mechus
et adultera. Qui dormierit
cum nouerca sua. et reuelaue
rit ignominiam patris sui:
morte moriantur ambo: san
guis eorum sit super eos. Si
quis dormierit cum nuru
sua: uterque moriantur: quia
scelus operati sunt: sanguis
eorum sit super eos. Qui dor
mierit cum masculo coitu
femineo: uterque operati sunt
nephas. morte moriantur:
sit sanguis eorum super eos.
Qui supra uxorem filiam dux
erit matrem eius: scelus ope
ratus est. Viuus ardebit
cum eis: nec permanebit tan
tum nephas in medio vestri.
Qui cum iumento et pecore
coierit morte moriatur:
pecus quoque occidite. Mu
lier que succubuerit cuilibet
iumento. simul interficietur
cum eo: sanguis eorum sit super
eos. Qui acceperit sororem
suam filiam patris sui. vel fili
am matris sue et viderit tur
pitudinem eius. illaque conspex
erit fratris ignominiam: ne
pharia rem operati sunt.
Occidentur in conspectu populi.
eo quod turpitudinem suam mu
tuo reuelauerint: et portabunt
iniquitatem suam. Qui coierit
cum muliere in fluxu menstru
o. et reuelauerit turpitudi
nem eius. ipsaque aperuerit
fontem sanguinis sui: interfi
cientur ambo de medio populi
sui. Turpitudinem matertere
et amite tue non discooperi
es. Qui hoc fecerit ignomi
niam carnis sue nudabit: por
tabunt ambo iniquitatem suam.
Qui coierit cum uxore patrui
vel auunculi sui. et reuelaue
rit ignominiam cognationis
sue: portabunt ambo pec
catum suum: absque liberis mo

riant. Qui duxerit uxorem
fratris sui. rem facit illici
tam. Turpitudinē fratris
sui reuelauit: absq; filijs
erūt. Custodite leges meas
atq; iudicia et facite ea: ne
et vos euomat terra quā
intraturi estis et habitaturi.
Nolite ambulare ī legiti
mis nationū: quas ego
expulsurus sum ante vos
Omnia enī hec fecerūt: et
abhominatus sum eas.
Vobis autē loquor. Possi
dete terrā eorū quam ego
dabo vobis in hereditatē:
terrā fluentē lacte et melle.
Ego dn̄s deus vester: qui
separaui vos a ceteris p̄plis.
Separate ergo et vos iu
mentū mūdum ab īmūdo:
et auē mundā ab īmūda.
Ne polluatis aīmas ve
stras in pecore et in auibz.
et in cunctis que mouent
in terra: et cūctis q̄ vobis
ostendi esse polluta. Eri
tis sancti michi. quia
sanctus ego sum dn̄s: et se
paraui vos a ceteris p̄plis.
ut essetis mei. Vir siue mu
lier in quibz phitonicus
vel diuinationis fuerit
spiritus. morte moriantur:
lapidibz obruent eos: san
guis eorū sit sup illos. Capl̄m xxi.
Dixit quoq; dn̄s
ad moysen. Loquere
ad sacerdotes fili
os aaron: et dices eis. Nō
cōtaminetur sacerdos in mor
tibz ciuiū suorū: nisi tantū
in cōsanguineis ac p̄pinquis.
id est sup matre et patre. et
filio ac filia. fratre quoq; et
sorore virgine que non ē nup
ta viro: sed nec in p̄ncipe po
puli sui cōtaminabit. Non
radent caput nec barbam:
neq; in carnibz suis facient
incisuras. Sancti erūt deo su
o: et non polluēt nomen
eius. Incensū enī dn̄i et pa
nes dei sui offerunt: et ideo sā
cti erūt. Scortū et vile prostibu
lū non ducet uxorē. nec eā
que repudiata est marito:
quia cōsecratus est deo suo:

et panes propositionis offert.
Sit ergo sanctus: quia et ego sanctus
sum dñs qui sanctifico vos.
Sacerdotis filia si deprehen-
sa fuerit in stupro. et violaue-
rit nomen patris sui: flam-
mis exuretur. Pontifex id est
sacerdos maximus inter fra-
tres suos super cuius caput fu-
sum est unctionis oleū. et cu-
ius manus in sacerdotiū con-
secrate sunt. vestitus ꝙ est sanc-
tis vestibus. caput suū nō dis-
cooperiet: vestimēta nō scin-
det: et ad omnē mortuū nō
ingredietur omnino. Super patre
quoqꝫ suo et matre nō con-
taminabitur: nec egredietur
de sanctis. ne polluat sanctua-
riū dñi: quia oleum sancte unc-
tionis dei sui super eū est. Ego
dñs. Virginē ducet uxorem.
Viduam et repudiatā et sor-
didam atqꝫ meretricē nō ac-
cipiet: sed puellā de populo
suo. Ne cōmisceat stirpem
generis sui vulgo gentis su-
e: quia ego dñs qui sanctifi-
co eū. Locutus ꝙ est dñs ad
moysen dicens. Loquere ad
aaron. Homo de semine tuo
per familias qui habuerit
maculā non offeret panes
deo suo: nec accedet ad ministe-
riū eius. Si cecus fuerit. si
claudus. si vel paruo vel
grandi et torto naso. si frac-
to pede. si manu. si gibbus.
si lippus. si albuginē habens
in oculo. si iugem scabiem.
si impetiginē in corpore. vel
herniosus. Omnis qui ha-
buerit maculā de semine a-
aron sacerdotis: nō accedet
offerre hostias dño. nec pa-
nes deo suo. Vescetur tamen
panibus qui offeruntur in sanc-
tuario: ita dūtaxat ut intra
velū non ingrediatur: nec ac-
cedat ad altare. quia ma-
culā habet: et cōtaminare
non debet sanctuariū me-
um. Ego dominus qui sanc-
tifico eos. Locutus est ergo
moyses ad aaron et ad fi-
lios eius. et ad omnem is-
rael: cuncta que sibi fuerant
imperata. Capitulum xxij.

Locutus quoque est
dominus ad moysen di-
cens. Loquere ad aaron
et ad filios eius ut caueant
ab hijs que consecrata sunt fili-
orum israel: ut non contaminent
nomen sanctificatorum michi que
ipsi offerunt. Ego dominus. Dic ad
eos: et ad posteros eorum. Omnis
homo qui accesserit de stirpe
vestra ad ea que consecrata sunt
et que obtulerunt filij israel domino.
in quo est immundicia: peribit
coram domino. Ego sum dominus. Ho-
mo de semine aaron qui fuerit
leprosus aut paciens fluxum se-
minis: non vescetur de hijs que sancti-
ficata sunt michi. donec sanetur.
Qui tetigerit immundum super
mortuo. et ex quo egreditur
semen quasi coitus. et qui tan-
git reptile et quodlibet immun-
dum cuius tactus est sordidus.
immundus erit usque ad vesperum:
et non vescetur hijs que sanctifi-
cata sunt. Sed cum lauerit car-
nem suam aqua et occubuerit
sol: tunc mundatus vescetur
de sanctificatis. quia cibus illius
est. Morticinum et captum a bes-
tia non comedent: nec polluen-
tur in eis. Ego sum dominus. Cus-
todiant precepta mea. ut non
subiaceant peccato: et mori-
antur in sanctuario. cum pol-
luerint illud. Ego dominus qui
sanctifico eos. Omnis alieni-
gena non comedet de sanctifi-
catis. Inquilinus sacerdotis
et mercenarius. non vesce-
tur ex eis. Quem autem sacerdos
emerit. et qui vernaculus
domus eius fuerit: hij come-
dent ex eis. Si filia sacerdotis
cuilibet ex populo nupta
fuerit: de hijs que sanctificata
sunt et de primicijs non vescetur.
Sin autem vidua vel repudia-
ta et absque liberis reuersa fu-
erit ad domum patris sui: sicut
puella consueuerat. aletur ci-
bis patris sui. Omnis alieni-
gena comedendi ex eis non ha-
bet potestatem. Qui comederit
de sanctificatis per ignoran-
ciam: addet quintam partem cum
eo quod comedit. et dabit sacer-
doti in sanctuarium. Nec conta-

minabūt sanctificata filior
israel que offerūt dn̄o: ne forte
te sustineāt iniq̄tatē delicti
sui cū sanctificata cōederint.
Ego dn̄s qui sanctifico eos.
Locutus est dn̄s ad moysen
dicēs. Loq̄re ad aaron et ad
filios eius. et ad omēs filios
israel: dices q3 ad eos. Homo
de domo israel et de aduenis
qui habitāt apud vos. qui
obtulerit oblationē suā. vel
vota soluēs vel sponte offe
rens: quicq̄d illud obtulerit
in holocaustū dn̄i ut offerā
tur per vos: masculus imma
culatus erit ex bobus et ex o
uib3 et ex capris. Si macu
lā habuerit nō offeretis: neq3
erit acceptabile. Homo
qui obtulerit victimā paci
ficorum dn̄o. vel vota soluens
vel spōte offerēs. tam de bo
bus q̄m de ouib3: immacula
tū offeret. ut acceptabile sit.
Omnis macula non erit in
eo. Si cecū fuerit. si fractū. si
cicatricē habēs. si papulas.
aut scabiem vel impetiginē.

non offeretis ea dn̄o: neq3
adolebitis ex eis sup altare
dn̄i. Bouē et ouem aure
et cauda amputatis. volū
tarie offerre potest: votū
aūt ex hys solui nō potest.
Omē aīal quod vel cōtri
tis vel tunsis vel sectis abla
tis q3 testiculis est. nō offere
tis dn̄o: et in terra vr̄a hoc
omnino ne faciatis. De ma
nu alienigene nō offeretis
panes deo vr̄o. et quicq̄d ali
ud dare voluerit: q̄a corrup
ta et maculata sūt omīa:
nō suscipietis ea. Locutus
q3 est dn̄s ad moysen dicēs.
Bos ouis et capra cū geni
ta fuerīt septē dieb3 erūt sb
ubere matris sue: die autē
octauo et deinceps offerri po
terūt dn̄o. Siue illa bos.
siue illa ouis. nō immola
būtur vna die cū fetibus
suis. Si immolaueritis hos
tiā pro gratiarū actione
dn̄o. ut possit esse placabi
lis. eodem die comedetis eā:
non remanebit quicq̄m in

mane alterius diei. Ego dn̄s.
Custodite mandata mea: et
facite ea. Ego dn̄s. Ne pollu
atis nomen meū sanctū: ut
sanctificer in medio filiorū
israel. Ego dn̄s qui sāctifico
vos: et eduxi vos de terra e
gipti. ut essem vobis ī deū.
Ego dominus. Capitul̄ xxiij.
Locutus est dn̄s ad
moysen dicēs. Lo
quere filijs isrl̄: et di
ces ad eos. Hee sūt ferie dn̄i:
quas vocabitis sāctas. Sex
diebꝫ facietis opus: dies sep
timꝰ qa sabbati requies est.
vocabitur sāctus. Omne
opus nō facietis in eo. Sab
batū dn̄i est: in cūctis habi
tationibꝫ vr̄is. Hee sunt er
go ferie dn̄i sancte: quas ce
lebrare debetis tēporibus
suis. Mense primo quarta
decima die mensis ad vespe
rū phase dn̄i est: et in q̄rta
decima die mensis huius
solēpnitas azimoꝝ dn̄i ē.
Septē diebꝫ azima cōmedetis
Dies primus erit vobis ce
leberrimus: sanctusqꝫ. Om
ne opus seruile nō facietis
in eo: sed offeretis sacrificiū
in igne dn̄o septē diebꝫ. Di
es aut̄ septimus erit celebri
or et sanctior: nullūqꝫ ser
uile opus facietis in eo. Lo
cutusqꝫ est dn̄s ad moysen
dicens. Loquere filijs israel:
et dices ad eos. Cum īgressi
fueritis terrā. quā ego dabo
vobis. et messueritis segetē:
feretis manipulos spicarū.
primicias messis vestre ad
sacerdotē. Qui eleuabit fa
ciculū corā dn̄o. ut accepta
bilis sit pro vobis altero di
e sabbati: et sāctificabit il
lū. Atqꝫ in eodē die quo ma
nipulus cōsecratur. cedetur
agnus inmaculatus anniculꝰ
in holocaustū dn̄i: et liba
menta offerētur cum eo. Due
decime simile cōsperse oleo i
incensū dn̄i odorēqꝫ suauissi
mū: liba quoqꝫ vini quarta
pars hin. Panē et polentā
et pultes non cōmedetis ex sege
te: usqꝫ ad diē qua offeretis

ex ea deo vr̄o. Pceptū est sem
piternū in generationibus
cunctis et habitaculis vestris.
Numerabitis ergo ab altero
die sabbati. in qua obtu
listis manipulū primicia
rū septē ebdomadas plenas
usqꝫ ad alterā diem expleti
onis ebdomade septime id
est q̄nquaginta dies: et sic of
feretis sacrificiū novū dn̄o
ex omnibꝫ habitaculis vr̄is.
panes primiciarū duos de
duabꝫ decimis simile fermē
tate: quos coquetis in pri
micias dn̄i. Offeretisqꝫ cū
panibꝫ septē agnos imacu
latos ānicułos. et vitulū
de armento vnū. et arietes
duos: et erūt in holocaustū
cū libamīs suis in odorē
suavissimū dn̄o. Facietis
et hircū pro peccato: duos
qꝫ agnos ānicułos hostias
pacificoꝝ. Cumqꝫ elevaverit
eos sacerdos cū panibꝫ p̄mi
ciarū corā dn̄o: cedent ī usū
eius. Et vocabitis hūc diē
celeberrimū atqꝫ sanctissi

mū. Omne opus servile non
facietis in eo. Legitimū sēpi
ternū erit in cūctis habitaculis
et generationibꝫ vr̄is. Post
q̄ aūt messueritis segetē ter
re vestre. non secabitis eā usqꝫ
ad solū: nec remanētes spi
cas colligetis: sed paupibꝫ
et pegrinis dimittetis eas.
Ego dn̄s deus vester. Locutus
qꝫ est dn̄s ad moysen dicens.
Loq̄re filijs israel. Mense sep
timo prima die mensis erit
vobis sabbatū memoriale
clangentibꝫ tubis: et voca
bitur sanctū. Omne opus
servile non facietis in eo: et
offeretis holocaustū dn̄o. Lo
cutus qꝫ dn̄s ad moysen di
cens. Decimo die mensis
huius septimi. dies expiati
onis erit celeberrimus: et vo
cabitᷣ sanctus. Affligetisqꝫ
aīmas vr̄as in eo: et offere
tis holocaustū dn̄o. Omne
opus non facietis in tēpore
diei huius: q̄a dies ꝓpiciati
onis est: ut ꝓpicietur vobis
dn̄s deus vr̄. Omīs aīma

que afflicta non fuerit die
hoc: peribit de populis suis.
Et que opis quippiā fecerit:
delebo eam de pplo suo. Ni
chil ergo operis facietis ī eo.
Legitimū sempitnū erit vo
bis. in cunctis generationibz
et habitationibz vrīs. Sab
batū requietionis est: affliget
tis aīmas vrās. A die no
no mensis a vespe usqz ad
vespm: celebrabitis sabba
ta vrā. Et locutus est dn̄s
ad moysen dicēs. Loquē
filijs israel. A q̄nto decimo
die mensis huius septimi:
erūt ferie tabnaculoz septē
diebz dn̄o. Dies primus
vocabitur celeberrim⁹ atqz
sanctissim⁹. Omē op̄ seru
le nō facietis in eo: et septē
diebz offeretis holocausta
dn̄o. Dies quoqz octauus
erit celeberrimus atqz sāc
tissim⁹: et offeretis holo
caustū dn̄o. Est enī cetus
atqz collecte. Omē opus
seruile nō facietis in eo.
Hee sunt ferie dn̄i quas

vocabitis celeberrimas et
sanctissimas: offeretisqz ī
eis oblationes dn̄o holo
causta et libamenta iuxta
ritū uniuscuiusqz diei: ex
ceptis sabbatis dn̄i. donis
qz vrīs. et que offertis ex vo
to. vl' q̄ spōte tribuitis dn̄o.
A quītodecimo ergo die
mensis septimi quando
cōgregaueritis omēs fruc
tus terre vestre: celebrabi
tis ferias dn̄i septē diebz.
Die primo et die octauo:
erit sabbatū id est requies.
Sumetisqz vobis die pri
mo. fructus arboris pul
cherrime spatulasqz pal
marū. et ramos ligni den
sarū frondiū. et salices
de torrente: et letabimini
corā dn̄o deo vrō: celebra
bitisqz solempnitatē eius
septē diebz per annū. Le
gitimū sempitnū erit in
generationibz vrīs. Men
se septīo festa celebrabitis:
et habitabitis in umbra
culis septē diebz. Omnis q̄

de genere est israel manebit
in tabernaculis: ut discant
posteri vestri quia in tabernaculis
habitare fecerim filios israel.
cum educerem eos de terra egip-
ti. Ego dominus deus vester. Locutus-
que est moyses super solempni-
tatibus domini ad filios israel.

L lo Capitulum xxiiij.

Locutus est dominus ad
moysen dicens. Pre-
cipe filiis israel ut afferant
tibi oleum de olivis purissi-
mum ac lucidum: ad concin-
nandas lucernas iugiter
extra velum testimonii. in ta-
bernaculo federis. Ponet-
que eas aaron a vespere usque
in mane coram domino: cultu
perpetuo. in generati-
onibus vestris. Super candela-
bro mundissimo ponentur
semper in conspectu domini. Acci-
pies quoque similam. et coques
ex ea duodecim panes: qui sin-
guli habebunt duas decimas.
Quorum senos altrinsecus
super mensam purissimam co-
ram domino statues: et po-
nes super eos thus lucidissi-
mum: ut sint panes in mo-
nimentum oblationis domini.
Per singula sabbata mu-
tabuntur coram domino: suscep-
ti a filiis israel federe sempi-
terno. Eruntque aaron et fi-
liorum eius. ut comedant eos
in loco sancto: quia sanctum
sanctorum est. de sacrificiis
domini iure perpetuo. Ecce autem
egressus est filius mulie-
ris israelitis quem pepererat
de viro egiptio inter filios
israel: iurgatusque est in cas-
tris cum viro israelita. Cumque
blasphemasset nomen domini
et maledixisset ei: adductus
est ad moysen. Vocabatur
autem mater eius salumith:
filia dabri de tribu dan. Mi-
seruntque eum in carcerem: do-
nec nossent quid iuberet
dominus. Qui locutus est ad
moysen dicens. Educ blas-
phemum extra castra: et po-
nant omnes qui audierunt
manus suas super caput eius.
et lapidet eum populus u-

uniuersus. Et ad filios israel loqueris. Homo qui maledixerit deo suo: portabit peccatum suum. Et qui blasphemauerit nomen domini: morte moriatur. lapidibus obruet eum omnis multitudo populi. Siue ille ciuis seu peregrinus fuerit: qui blasphemauerit nomen domini. morte moriatur. Qui percusserit et occiderit hominem: morte moriatur. Qui percusserit animal: reddat vicarium. id est animam pro anima. Qui irrogauerit maculam cuilibet ciuium suorum: sicut fecit sic fiet ei. Fracturam pro fractura: oculum pro oculo: dentem pro dente restituet. Qualem inflixerit maculam: talem sustinere cogetur. Qui percusserit iumentum: reddet aliud. Qui percusserit hominem punietur. Equum iudicium sit inter vos. siue peregrinus siue ciuis peccauerit: quia ego sum dominus deus vester. Locutusque est moyses ad filios israel: et eduxerunt eum qui blasphemauerat extra castra. ac lapidibus oppresserunt. Feceruntque filii israel: sicut preceperat dominus moysi. Capitulum xxv.

Locutusque est dominus ad moysen in monte synai dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Quando ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis: sabbatizetis sabbatum domini. Sex annis seres agrum tuum: et sex annis putabis vineam tuam: colligesque fructus eius. Septimo autem anno sabbatum erit terre requietionis domini. Agrum non seres: et vineam non putabis. Que sponte gignit humus non metes. et uuas primiciarum tuarum non colliges quasi vindemiam: annus requietionis terre est: sed erunt vobis in cibum. tibi et seruo tuo. ancille et mercennario tuo. et aduene qui peregrinatur apud te. Iumentis tuis et pecoribus. omnia que nascuntur prebebunt cibum. Numerabis quoque tibi septem ebdomadas annorum. id est septies septem que simul faciunt annos xl

draginta nouē: et clanges
buccina mēse septīo. decima
die mensis ꝓpiciationis tē/
pore in vniūsa terra vrā.
Sanctificabisq; annū qn/
quagesimū: et vocabis re/
missionē cūctis habitato/
ribꝫ terre tue. Ipse est enim
annus iubileus. Reuertet̄
homo ad possessionē suā.
et vnusquisq; rediet ad fa/
miliā pristinā: quia iubi/
leus est. et qnquagesimꝰ
ānus. Non seretis neq; me/
tetis sponte in agro nascē/
cia: et primicias vindemi/
nō colligetis. ob sanctifica/
tionē iubilei: sed statī ob/
lata comedetis. Anno iube/
lei rediet omēs ad posses/
siones suas. Quando vē/
des quippiā ciui tuo. vel
emes ab eo. ne cōtristes
fratrē tuū: sed iuxta nume/
rū annoꝝ iubilei emes ab
eo: et iuxta supputationē
frugū vendet tibi. Quāto
plus anni remanserint
post iubileū: tanto cres/

cet et preciū. Et quāto minꝰ
tēporis numeraueris: tā/
to minoris et emptio con/
stabit. Tempus enī frugū
vendet tibi. Nolite affligere
cōtribules vros: sed time/
at vnusquisq; deū suū: quia
ego dns deus vr. Facite p̄cep/
ta mea. et iudicia custodite.
et implete ea: ut habitare
possitis in terra absq; ullo
pauore. et gignat vobis
humus fructus suos. qui/
bꝫ vescamini usq; ad saturita/
tē: nullius īpetū formidātes.
Quod si dixeritis qd comedemꝰ
āno septīo si nō seuerimꝰ
neq; collegerimꝰ fruges nos/
tras: dabo bndictionē meā
vobis āno sexto: et faciet
fructus triū annoꝝ. Sere/
tisq; āno octauo: et comede/
tis veteres fructus usq; ad
nonū annū. Donec no/
ua nascātur: edetis vetera.
Terra quoq; nō vendetur in ꝑpe/
tuū. quia mea ē: et vos ad/
uene et coloni mei estis.
Unde cuncta regio possessi/

onis vestre sub redēptionis
conditione vendetur. Si at
tenuatus frater tuus vendi
derit possessiunculā suā: et
voluerit ꝓpinquus eius. po
test redimere quod ille ven
diderat. Sin autē nō habu
erit proximū. et ipse preciū
ad redimendū potuerit in
venire: cōputabuntur fruct⁹
ex eo tēpore quo vēdidit: ⁊
qđ reliquū ē reddat ēptori:
sicqȝ recipiet possessionē suā.
Qđ si nō invenerit manus ei⁹
ut reddat p̄ciū: habebit emp
tor qđ emerat usqȝ ad ānū
iubileū. In ipso enī omnis
vendicio redit ad dñm: et
ad possessorē pristinū. Q̄
vendiderit domū suā intra
urbis muros: habebit licē
ciā redimendi. donec unus
īpleatur ānus. Si nō rede
merit. et anni circulus fuerit
evolutus: emptor possidebit
eam et posteri eius ī ꝑpetuū:
et redimi nō poterit etiam
in iubileo. Sin autē in vil
la fuerit domus que muros

non habet. agrorū iure ven
detur. Si ante redēpta non
fuerit: in iubileo revertetur
ad dñm suū. Edes levitarū
que in urbibȝ sūt: semꝑ pos
sūt redimi. Si redēpte non
fuerint in iubileo revertentur
ad dños: q̄a dom⁹ urbiū le
viticarū ꝓ possessionibȝ
sūt inter filios isrl'. Sȝ suburba
na autē eorū nō veneant:
q̄a possessio sēpitna ē. Si
attenuatus fuerit frater tuus.
et infirm⁹ manu. ⁊ suscepe
ris eū q̄si advenā et peregri
nū et vixerit tecū: ne accipi
as usuras ab eo. nec āpli⁹
q̄ dedisti. Time deū tuū: ut
vivere possit frater tuus a
pud te. Pecuniā tuā non
dabis ei ad usurā: et frugū
sup habūdanciā nō exiges
ab eo. Ego dñs deus vester.
qui eduxi vos de t̄ra egipti.
ut darem vobis t̄rā chana
an: ut essem deus vr̄. Si pau
ptate cōpulsus vendiderit
se tibi frater tuus: non eū
opprimes servitute famulorū:

sed quasi mercennarius et co
lonus erit. Usque ad annū
iubileum operabitur apud
te: et postea egredietur cum li
beris suis. et revertetur ad cog
nationē et ad possessionem
patrū suorum. Mei enī servi sunt:
et ego eduxi eos de terra egip
ti. Nō veneant condicione
servorum: ne affligas eū ꝑ po
tentiā: sed metuito deū tuū.
Servus et ancilla sint vobis
de nationibus que in circuitu
vestro sunt. et de advenis qui
peregrinantur apud vos: vel
qui ex hiis nati fuerint ī terra
vestra. Hos habebitis famu
los: et hereditario iure trans
mittetis ad posteros: ac
possidebitis ī eternū. Fratres
autem vestros filios israel. ne op
primatis per potentiā. Si
invaluerit apud vos manus
advene atque peregrini. et atte
nuatus frater tuus vendiderit
se ei. aut cuiquam de stirpe eius:
post venditionē potest redi
mi. Qui voluerit ex fratri
bus suis redimet eū: et patru
us et patruelis et cōsanguine
us et affinis. Sin autē et ipse
potuerit redimet se: supputa
tis dūtaxat ānis a tēpore
venditionis sue usque in ānū
iubileū. et pecunia qua ven
ditus fuerit iuxta ānorum
numerū. et ratione mercenna
rii supputata. Si plures fu
erint āni qui remanent usque
ad iubileū: secundū hos red
det et preciū. Si pauci: pōet
rationē cū eo iuxta ānorū
numerū: et reddet emptori
quod reliquū est: ānorum quibus
ante servivit mercedibus impu
tatis. Nō affliget eū violēt̄
ī cōspectu tuo. Quod si ꝑ hec re
dimi nō potuerit: ānō iubi
leo egredietur cū liberis suis.
Mei enī sūt servi filii israel:
quos eduxi de terra egipti. Ego
dominus deus vester. Capitulum xxvi.
Non facietis vobis
ydolū et sculptile.
nec tytulos erigetis:
nec īsignem lapidē ponetis
ī terra vestra. ut adoretis eū. Ego
enī sū dominus deus vester. Custodite

sabbata mea: et pauete ad
sãctuariũ meũ. Ego dñs. Si
in p̃ceptis meis ãbulaueri
tis. et mãdata mea custo
dieritis et feceritis ea: dabo
vobis pluuias tẽporibus
suis. et terra gignet germẽ
suũ: et pomis arbores re
plebũtur. Apphendet mes
siũ tritura vindemiã: et
vindemia occupabit semẽ
tem. Et cõedetis panem
vestrũ in saturitate: et
absq3 pauore habitabitis
in terra vrã. Dabo pacẽ in
finibz vris. Dormietis: et ñ
erit qui exterreat. Auferam
malas bestias: et gladius
nõ trãsibit terminos vrõs. P
sequemini inimicos vrõs: et
corruẽt corã vobis. Psequẽ
tur quinq3 de vris centũ alie
nos: et centũ ex vobis decẽ
milia. Cadẽt inimici vri in
cõspectu vrõ gladio. Respi
ciã vos et crescere faciam:
multiplicabimini: et firma
bo pactũ meũ vobiscũ.
Cõedetis vetustissima ve
terũ: et vetera nouis supue
nientibz proicietis. Ponã ta
bernaculũ meũ in medio
vestri: et nõ abiciet vos aĩa
mea. Ambulabo iter vos
et ero vr̃ deus: vosq3 eritis
pplus meus. Ego dñs deus
vr̃. qui eduxi vos de terra e
gyptiorũ ne seruiretis eis: et
qui cõfregi cathenas ceruicũ
vrãr. ut incederetis erecti. Qđ
si non audieritis me. nec
feceritis oĩa mãdata mea:
et si spreueritis leges meas.
et iudicia mea cõtempseritis.
ut nõ faciatis ea q̃ a me cõsti
tuta sũt. et ad irritũ pducatis
pactũ meũ: ego quoq3 hec faci
am vob. Visitabo vos velo
cit' ĩ egestate et ardore: q̃ cõfi
ciat oculos vrõs. et cõsumat
aĩas vrãs. Frustra seretis se
mẽtem: q̃ ab hostibz deuora
bit'. Ponã faciẽ meã cõtra
vos. et corruetis corã hostibz
vris: et subiciemini hys q̃ oderũt
vos. Fugietis nemĩe psequẽte.
Siaũt nec sic obedieritis mi
chi: addã correptiões vrãs sep

tuplū ꝓpt̃ pcc̃a vr̃a: et cōte
rā sꝑbiā duritie vr̃e. Dabo
qȝ celū vob̄ desuꝑ sicut ferrū:
et terrā eneā. Consumet̃ in
cassū labor vr̄: nō ꝓferet tra
germē: nec arbores poma
prebebūt. Si ābulaueritis
ex adūso michi. nec voluer̃
tis audire me: addā plagas
vr̃as usqȝ ī septuplū ꝓpter
pcc̃a vr̃a. Emittāqȝ in vos
bestias agri q̄ consumant
et vos et pecora vr̃a. et ad
paucitatē cūcta redigāt: de
sertēqȝ fiant vie vr̃e. Qd̄ si
nec sic volueritis recipe disci
plinā. sed ambulaueritis ex
adūso michi: ego quoqȝ cō
vos adūsus incedā. et pcuciā
vos septies ꝓpt̃ pcc̃a vr̃a: in
ducāqȝ suꝑ vos gladiū ul
torē federis mei. Cūqȝ cōfuge
ritis in urbes mittā pestilen
tiā in medio vr̄i: et tradēmi
hostiū manibȝ. postq̄ cōfre
gero baculū panis vr̄i: ita
ut decē mulieres in vno cli
bano coquāt panes. et red
dant eos ad pondus: et cōe

detis et nō saturabimī. Sin
aūt nec ꝑ hec audieritis me.
sed ambulaueritis cōtra me.
et ego incedā aduersū vos ī fu
rore cōtrario: et corripiā vos
septē plagis ꝓpt̃ pcc̃a vr̃a:
ita ut comedatis carnes filioꝝ
vr̄oꝝ et filiarū vr̃arū. Destru
am excelsa vr̃a: et simulachra
vr̃a cōfringā. Cadetis iter ru
inas ydoloꝝ vr̄oꝝ. et abho
minabit̃ vos aīma mea: in
tantū ut urbes vr̃as redigā
ī solitudinē. et deserta faciā
sc̄tuaria vr̃a: nec recipiam
odorē ultra suauissimū. Dis
ꝑdā quoqȝ t̃rā vr̃am: et stu
pebūt suꝑ ea ī imici vr̄i. cū
habitatores illi' fuerīt. Vos
aūt dispgā ī gētes: et eua
ginabo post vos gladiū:
eritqȝ t̃ra vr̃a deserta. et ciui
tates vr̃e dirute. Tūc place
būt t̃re sabbata sua cūctis
diebȝ solitudīs sue: qn̄do fu
eritis ī t̃ra hostili. Sabba
tizabit et requiescet ī sabba
tis solitudīs sue: eo qd̄ non
requieuit ī sabbatis vestris

quando habitabatis in ea.
Et qui de vobis remanserint:
dabo pavorem in cordibus
eorum in regionibus hostium. Ter-
rebit eos sonitus folii vola-
ntis: et ita fugient quasi gladi-
um. Cadent nullo sequente:
et corruent singuli super fratres
suos. quasi bella fugientes.
Nemo vestrum inimicis aude-
bit resistere. Peribitis inter
gentes: et hostilis vos terra
consumet. Quod si et de his aliqui
remanserint tabescent in iniquita-
tibus suis in terra inimicorum suo-
rum: et propter peccata patrum suorum
et sua affligentur. donec confi-
teantur iniquitates suas: et ma-
iorum suorum recordentur. quibus
prevaricati sunt in me. et ambu-
laverunt ex adverso michi. Am-
bulabo igitur et ego contra eos:
et inducam illos in terram hosti-
lem: donec erubescat incircumci-
sa mens eorum. Tunc orabunt pro
iniquitatibus suis: et recordabor
federis mei. quod pepigi cum
iacob et ysaac et abraham.
Terre quoque memor ero. Que

cum relicta fuerit ab eis. compla-
cebit sibi in sabbatis suis:
patiens solitudinem propter il-
los. Ipsi vero rogabunt pro
peccatis suis: eo quod abiecerint
iudicia mea. et leges meas
despexerint. Attamen etiam cum
essent in terra hostili. non peni-
tus abieci eos. neque sic despexi
ut consumerentur: et irritum face-
rem pactum meum cum eis. Ego enim
sum dominus deus eorum. Et recorda-
bor federis mei pristini: quando
eduxi eos de terra egypti in
conspectu gentium. ut essem de-
us eorum. Ego dominus deus. Hec
sunt precepta atque iudicia et le-
ges: quas dedit dominus inter se
et inter filios israel. in monte
synai per manum moysi. Capitulum xxvii.

Locutusque est
dominus ad moysen di-
cens. Loquere filiis
israel: et dices ad eos. Homo
qui votum fecerit et voverit et spo-
ponderit deo animam suam: sub
estimatione dabit precium.
Si fuerit masculus a vicesi-
mo anno usque ad sexagesimum

annū. dabit q̄nquagīta sy/
clos argēti ad mensurā sāc/
tuarij: si mulier triginta. A
quīto aūt anno usq; ad vi/
cesimū. masculus dabit vi/
gīti syclos: femīa decē. Ab u/
no mense et usq; ad annū
q̄ntū. p masculo dabūt q̄nq;
sycl: pro femīa tres. Sexage/
narius et ult̄ masculus dab
q̄ndecī syclos: femīa decē. Si
paup fuit ⁊ ad estimationē
reddere non valebit. stabit
corā sacerdote: et quantū
ille estimauerit et viderit eū
posse reddere. tantū dabit. Ani/
mal aūt qd̄ īmolari potest
dnō. si quis vouerit scm̄ erit.
et mutari nō poterit: id est
nec melius malo. nec peius
bono. Qd̄ si mutauerit: ⁊
ipm̄ qd̄ mutatū ē. et illud
p quo mutatū ē. cōsecratū
erit dnō. Aīmal aūt imū/
dū qd̄ īmolari dnō nō pt.
si quis vouerit: adducetur
āte sacerdotē. Qui diiudicās
utrū bonū an malū sit:
statuet preciū. Qd̄ si dare
voluerit is qui offert: ad/
det supra estimationē q̄ntā
partē. Homo si vouerit do/
mū suā et sāctificauerit eā dnō:
cōsiderabit eā sacerdos utrū
bona an mala sit: et iuxta
preciū quod ab eo fuerit cō/
stitutū venūdabit. Si autē
ille qui vouerat voluerit
redimere eam: dabit q̄ntā
partē estimationis sup. et
habebit domū. Qd̄ si agrū
possessionis sue vouerit ⁊ cō/
secrauerit dnō: iuxta mēsu/
rā sementis estimabit̄ preciū. Si tri/
ginta modijs ordei serit̄ tra:
q̄nquaginta syclis vēdat̄ argēti.
Si statī ab āno īcipiētis iubilei
vouerit agrū: quāto valere pt̄
tāto estimabit̄. Si aūt post
aliq̄ntū tēporis: supputabit
sacdos pecuniā iux̄ ānoȝ q̄ re/
liq̄ sūt numerū. usq; ad iubile/
um: et detrahet̄ ex preco. Qd̄ si vo/
luerit redime agrū ille q̄ voue/
rat: addet q̄ntā partē estimate
pecuie. et possidebit eā. Si aūt
noluerit redime. sed alteri cuili/
bet fuit venūdatus: ultra eū

qui vouerat redimi nō poterit: q͛a cū iubilei venerit dies sāctificatus erit dn̄o: et possessio cōsecrata ad ius ptinet sacerdotū. Si ager emptus est. et nō de possessione maiorū sāctificatus fuerit dn̄o: supputabit sacerdos iuxta ānorū numerū usq; ad iubeleū preciū: et dabit ille q̄ vouerat eū dn̄o. In iubileo aūt revertet̄ ad priorē dn̄m qui vendiderat eū: et habuerat in sortē possessionis sue. Omnis estimatio siclo sāctuarij pōderabit̄. Siclus viginti obolos habet. Primogenita que ad dn̄m ptinent. nemo sāctificare poterit et vovere: sive bos sive ovis fuerit. dn̄i sunt. Qd̄ si īmūdū est aīmal. redimet qui obtulit iuxta estimationē suā: et addet quītam partē precij. Si redimere noluerit: vendetur alteri. q̄ntocūq; fuerit estimatū. Omne qd̄ dn̄o cōsecratur sive homo fuerit sive animal sive ager nō vendetur: nec redimi poterit. Quicquid semel fuerit cōsecratū: sanctū scōrum erit dn̄o. Et omnis cōsecratio que offertur ab homine nō redimet̄: sed morte morietur. Omnes decime terre sive de frugibz sive de pomis arborū domini sunt: et illi sanctificātur. Si quis aūt voluerit redimere decimas suas: addet quintā partē earū. Omniū decimarū boues et oves et capre. que sub pastoris virga transeunt: quicquid decimū venerit sāctificabitur dn̄o. Non eligetur nec bonum nec malum: nec altero cōmutabitur. Si quis mutaverit: et quod mutatum est et pro quo mutatum est sanctificabitur domino. et non redimetur. Hec sunt precepta que mandavit dominus moysi ad filios israel: in monte synai.

Explicit liber leviticus. qui hebraice dicitur vagecra.

Incipit liber vagedabar qui numerus dicitur. Ca. i.

Locutusque est dominus ad moysen in deserto synai. in taber
naculo federis. prima die
mensis secundi. anno altero e
gressionis eorum ex egypto dicens.
Tollite summam universe co
gregationis filiorum israel per
cognationes et domos suas.
et nomina singulorum quicquid
sexus est masculini a vice
simo anno et supra omnium
virorum fortium ex israel: et nu
merabitis eos per turmas
suas tu et aaron. Eruntque
vobiscum principes tribuum
ac domorum in cognationi
bus suis: quorum ista sunt
nomina. De tribu ruben:
helysur filius sedeur. De sy
meon: salamiel filius su
risaddai. De iuda: naason
filius aminadab. De ysa
char: nathanael filius suar.
De zabulon: heliab filius
helon. Filiorum autem ioseph
de ephraym: elysama filius
amiud. De manasse: ga
maliel filius phadassur.
De beniamin: abydan filius
gedeonis. De dan: ahiezer
filius amisaddai. De aser:
phegihel filius ochran. De
gad: elyasaph filius duel.
De neptalim: ahyra filius he
nan. Hii nobilissimi prin
cipes multitudinis per tribus
et cognationes suas et capi
ta exercitus israel: quos tule
runt moyses et aaron cum
omni vulgi multitudine: et
congregaverunt primo die
mensis secundi. recensentes
eos per cognationes et domos
ac familias et capita. et no
mina singulorum a vicesimo
anno et supra: sicut prece
rat dominus moysi. Numerati
que sunt in deserto synai. De ru
ben primogenito israelis per
generationes et familias ac

domos suas et nomĩa capi
tũ singulorũ. omne quod
sexus est masculini. a vicesi
mo anno et supra ꝓcedētiũ
ad bellũ: quadraginta sex
milia quĩgenti. De filiis sy
meon per generatiões et fa
milias ac domos cognati
onũ suarũ. recensita sūt ꝑ
nomĩa et capita singulorũ.
omne quod sexus est mas
culini a vicesimo anno et
supra ꝓcedentiũ ad bellũ:
quĩquaginta novē milia
trecenti. De filiis gad per
generatiões et familias ac
domos cognationũ suarũ.
recensiti sūt ꝑ nomĩa sin
gulorũ a viginti annis et
supra. omēs qui ad bella
ꝓcederēt: quadraginta qn
q; milia sexcenti quĩquagi
ta. De filiis iuda per genera
tiões et familias suas ac domos
cognationũ suarũ. ꝑ noĩa
singulorũ a vicesimo ãno
et supra. omēs qui poterāt
ad bella ꝓcedere: recensiti
sūt septuaginta quatuor

milia sexcenti. De filiis ysa
char per generatiões et fa
milias ac domos cognati
onũ suarũ. per nomĩa sin
gulorũ a vicesimo anno
et supra omēs qui ad bella
ꝓcederēt: recensiti sūt qnq̃
ginta quatuor milia qua
dringenti. De filiis zabu
lon per generatiões et fami
lias ac domos cognationũ
suarũ. recensiti sūt ꝑ noĩa
singulorũ. a vicesimo ãno
et supra omēs qui poterāt
ad bella ꝓcedere: quĩquagi
ta septē milia quadringēti.
De filiis ioseph filiorũ ephra
im per generatiões et fami
lias ac domos cognatio
nũ suarũ recensiti sūt per
nomĩa singulorũ. a vicesi
mo anno et supra omēs q̃
poterāt ad bella ꝓcedere: q̃
draginta milia quĩgenti.
Porro filiorũ manasse ꝑ
generatiões et familias ac
domos cognationũ suarũ.
recensiti sūt per nomĩa sin
gulorũ a viginti annis et

supra. omnes qui poterant
ad bella procedere: triginta
duo milia ducenti. De fili
is beniamin per genera
tiones et familias ac do
mos cognationum suarum.
recensiti sunt nominibus singu
lorum a vicesimo anno et su
pra. omnes qui poterant
ad bella procedere: triginta
quinque milia quadringenti.
De filiis dan per generatio
nes et familias ac domos
cognationum suarum. recen
siti sunt nominibus singulorum
a vicesimo anno et supra.
omnes qui poterant ad bella
procedere: sexaginta duo mili
a septingenti. De filiis aser p
generationes et familias ac
domos cognationum suarum.
recensiti sunt per nomina sin
gulorum a vicesimo anno
et supra. omnes qui poterant
ad bella procedere: quadragi
ta milia. et mille quingenti.
De filiis neptalim per gene
rationes et familias ac do
mos cognationum suarum.
recensiti sunt nominibus singu
lorum. a vicesimo anno et su
pra. omnes qui poterant ad
bella procedere: quinquaginta
tria milia quadringenti.
Hii sunt quos numeraverunt
moises et aaron. et duode
cim principes israel: singulos
per domos cognationum su
arum. Fuerunt que omnes filiorum
israel. per domos et familias
suas a vicesimo anno et su
pra qui poterant ad bella p
cedere: sexcenta tria milia vi
rorum quingenti quinquaginta.
Levite autem in tribu familia
rum suarum non sunt numerati
cum eis. Locutus que est dominus ad
moisen dicens. Tribum levi
noli numerare: neque pones
summam eorum cum filiis israel: sed
constitue eos super tabernacu
lum testimonii. cuncta vasa eius
et quicquid ad cerimonias perti
net. Ipsi portabunt taberna
culum et omnia utensilia eius:
et erunt in ministerio: ac per gi
rum tabernaculi metabunt.
Cumque proficiscendum fuerit depo

ueniat leuite tabernaculum: ci
castra metanda erigent. Quis-
quis externorum accesserit: oc
cidetur. Metabuntur autem castra
filij isrl: unusquisque per turmas
et cuneos atque exercitum suum.
Porro leuite per girum taber
naculi figent tentoria. ne
fiat indignatio super multi
tudinem filiorum isrl: et excuba
bunt in custodiis tabernacu
li testimonij. Fecerunt ergo fi
lij isrl: iuxta omnia que pre
ceperat dns moisi Capitulum
Locutusque secundum.
est dns ad moisen
et aaron dicens.
Singuli per turmas signa
atque vexilla et domos cog
nationum suarum castrame
tabuntur filij isrl: per girum
tabernaculi federis. Ad ori
entem iudas figet tentoria:
per turmas exercitus sui. E
ritque princeps filiorum eius
naason filius aminadab:
et omnis de stirpe eius summa
pugnantium septuaginta quatu
or milia sexcentorum. Iuxta
eum castrametati sunt de tri
bu ysachar. quorum princeps
fuit nathanael filius suar:
et omnis numerus pugna
torum eius quinquaginta quatuor
milia. quadringenti. In tri
bu zabulon princeps fuit
heliab filius helon: et omnis
de stirpe eius exercitus pug
natorum quinquaginta septem
milia quadringenti. Omnes
qui in castris iude annu
merati sunt: fuerunt centum oc
toginta sex milia quadrin
genti: et per turmas suas
primi egredientur. In castris
filiorum ruben. ad meridia
nam plagam erit princeps.
helysur filius sedeur: et cunc
tus exercitus pugnatorum
eius qui numerati sunt qua
draginta sex milia quingenti.
Iuxta eum castrametati sunt
de tribu symeon. quorum
princeps fuit salamiel fili
us surisaddai: et cunctus exerci
tus pugnatorum eius qui
numerati sunt quinquaginta
nouem milia trecenti. In

tribu gad princeps fuit
heliasaph filius duhel:
et cunctus exercitus pugna
torum eius qui numerati sunt
quadraginta quinque milia.
sexcenti quinquaginta. Om
nes qui recensiti sunt in cas
tris ruben. centum quinqua
ginta milia et mille qua
dringenti quinquaginta:
per turmas suas in secundo
loco proficiscentur. Levabitur
autem tabernaculum testimo
nii: per officia levitarum et
turmas eorum. Quomodo
erigetur: ita et deponetur.
Singuli per loca et ordines
suos proficiscentur. Ad occiden
talem plagam erunt castra fili
orum ephraym. quorum prin
ceps fuit elysama filius ami
ud: et cunctus exercitus pug
natorum eius qui numerati sunt
quadraginta milia quin
genti. Et cum eis tribus filiorum
manasse quorum princeps
fuit gamaliel filius pha
dassur: cunctusque exercitus
pugnatorum eius. qui nu
merati sunt. triginta duo
milia. ducenti. In tribu fi
liorum beniamin princeps
fuit abydan filius gedeonis:
et cunctus exercitus pugna
torum eius. qui recensiti sunt
triginta quinque milia qua
dringenti. Omnes qui nume
rati sunt in castris ephraym
centum octoginta milia centum:
per turmas suas tercii proficis
centur. Ad aquilonis partem
castrametati sunt filii dan. quorum
princeps fuit ahiezer filius
amisadday: cunctus exercitus
pugnatorum eius qui nume
rati sunt sexaginta duo mi
lia septingenti. Iuxta eum
fixere tentoria de tribu aser.
quorum princeps fuit phegi
hel filius ochran: cunctus exer
citus pugnatorum eius qui
numerati sunt quadraginta
milia. et mille quingenti. De
tribu filiorum neptalim prin
ceps fuit ahyra filius henan:
cunctus exercitus pugnato
rum eius quinquaginta tria
milia quadringenti. Omnes

qui numerati sunt in castris
dan fuerunt centum quinqua-
ginta septem milia sexcenti:
et novissimi proficiscentur.
Hic numerus filiorum israel
per domos cognationum su-
arum. et turmas divisi exer-
citus: sexcenta tria milia
quingenti. quinquaginta. Levi-
te autem non sunt numerati in-
ter filios israel. Sic enim precepit
dominus moysi. Feceruntque filii
israel: iuxta omnia que man-
daverat dominus. Castrameta-
ti sunt per turmas suas: et
profecti per familias ac do-
mos patrum suorum. Capitulum iii.

Hec sunt generationes
aaron et moysi in
die qua locutus
est dominus ad moysen in monte
synai: et hec nomina filiorum
aaron. Primogenitus eius
nadab: deinde abiu. et elea-
zar et ythamar. Hec nomina
filiorum aaron sacerdotum qui
uncti sunt: et quorum replete
et consecrate manus. ut sacer-
dotio fungerentur. Mortui
sunt nadab et abiu. cum offer-
rent ignem alienum in conspec-
tu domini in deserto synai abs-
que liberis: functique sunt sa-
cerdotio eleazar et ytha-
mar coram aaron patre su-
o. Locutusque est dominus ad
moysen dicens. Applica tri-
bum levi et fac stare in con-
spectu aaron sacerdotis.
ut ministrent ei et excubent
et observent quicquid ad cul-
tum pertinet multitudinis co-
ram tabernaculo testimonii:
et custodiant vasa taber-
naculi. servientes in mini-
sterio eius. Dabisque dono
levitas aaron et filiis eius
quibus traditi sunt a filiis
israel. Aaron autem et filios
eius constitues super cultum
sacerdotii. Externus qui
ad ministrandum accesserit:
morietur. Locutusque est dominus
ad moysen dicens. Ego
tuli levitas a filiis israel pro
omni primogenito qui a-
perit vulvam in filiis israel:
eruntque levite mei. Meum est

eū omnē primogenitū: ex
quo pcussi primogenitos
in terra egipti. Sanctifica
ui michi quicquid primū
nascitur in isrl': ab hoīe
usq3 ad pecus mei sūt E
go dūs. Locutus q3 ē dūs
ad moisen in deserto synai
dicēs. Numera filios leui
per domos patrū suoꝝ et
familias: omnē masculū
ab uno mense et sup̄. Nu
merauit moises ut p̄cepe
rat ei dūs: et inuenti sunt
filij leui per nomīa sua.
gerson et caath et merari.
Filij gerson: lebni et seme
i. Filij caath: amram et
iessaar hebron et oziliel.
Filij merari: mooli et musi.
De gerson fuere familie du
e. lebnitica et semeitica: q̄
rū numeratus est popul⁹
sexus masculini ab uno
mense et supra. septē mili
a quīgentoꝝ. Hij p⁹ ta
bnaculū castrametabūt ad
occidentē sub principe elya
saph filio lahel: et habebūt
excubias in tabernaculo fe
deris ipm̄ tabernaculū et o
perimētū eius. tentoriū qd̄
trahitur ante fores tecti fe
deris. et cortinas atrij: ten
toriū quoq3 quod appendit
in introitu atrij tabernacli.
et quicquid ad ritū altaris p
tinet: funes tabernaculi et
omnia utensilia eius. Cog
natio caath habebit popu
los amramitas et iessaari
tas. et hebronitas. et ozihe
litas. Hee sūt familie caa
thitarū. recensite per nōia
sua. omēs generis mascul
ni ab uno mense et supra:
octo milia sexcenti. Habe
būt excubias sanctuarij:
et castrametabūtur ad me
ridianā plagā. Princeps
q3 eorū erit helisaphan fili⁹
ozihel: et custodient archā
mensā q3 et candelabrū: al
taria et vasa sanctuarij in qui
bus ministratur: et velū. cun
taq3 huiuscemodi sup
pellectilem. Princeps autē
principū leuitarū eleazar.

filius aaron sacerdotis: erit super excubitores custodie sanctuarii. At vero de merari erunt populi moolite et musite recensiti per nomina sua omnes generis masculini ab uno mense et supra: sex milia ducenti. Princeps eorum surihel filius abyhahiel. In plaga septentrionali castrametabuntur. Erunt sub custodia eorum tabule tabernaculi et vectes et columpne ac bases earum. et omnia que ad cultum huiuscemodi pertinent: columpne quoque atrii per circuitum cum basibus suis: et paxilli cum funibus. Castrametabuntur ante tabernaculum federis. id est ad orientalem plagam. moises et aaron cum filiis suis: habentes custodiam sanctuarii in medio filiorum israel. Quisquis alienus accesserit: morietur. Omnes levite quos numeraverunt moises et aaron iuxta preceptum domini per familias suas in genere masculino. a mense uno et supra: fuerunt viginti duo milia. Et ait dominus ad moisen. Numera primogenitos sexus masculini de filiis israel. a mense uno et supra: et habebis summam eorum. Tolles quoque levitas michi pro omni primogenito filiorum israel. ego sum dominus: et pecora eorum pro universis primogenitis pecorum filiorum israel. Recensuit moises sicut preceperat dominus primogenitos filiorum israel: et fuerunt masculi per nomina sua a mense uno et supra viginti duo milia. ducenti septuaginta tres. Locutusque est dominus ad moysen. Tolle levitas pro primogenitis filiorum israel. et pecora levitarum pro pecoribus eorum: eruntque levite mei. Ego sum dominus. In precio autem ducentorum septuaginta trium qui excedunt numerum levitarum de primogenitis filiorum israel: accipies quinque syclos per

singula capita ad mēsurā
sanctuarii. Siclus habet obo
los viginti. Dabis q; pecu
niā aaron et filiis eius: p
ciū eorū qui sup sunt. Tulit
igit moyses pecuniā eorū q
fuerāt amplius. et quos re
demerāt a levitis pro primo
genitis filiorū isrl. mille tre
centorū sexaginta quinq; si
clorū iuxta pondus sanctuarii:
et dedit eam aaron et filiis
eius. iuxta verbū quod pre
ceperat sibi dns. Capitulū
Locutus q; est iiii.
dns ad moisen et
aaron dicens. Tol
le summā filiorū caath de me
dio levitarū per domos et
familias suas a tricesimo
anno et supra. usq; ad quī
quagesimū annū: omn q
ingrediuntur. ut stent et mi
nistrent in tabernaculo fe
deris. Hic est cultus filiorū
caath. Tabernaculū federis
et scm sanctorū ingredient
aaron et filii eius quādo
movenda sunt castra. et depo
nent velū quod pendet an
te fores. involuent q; in eo
archā testimonii: et operi
ent rursum velamine iacī
narū pelliū: extendent q; de
super palliū iacinctinū. et
inducent vectes. Mensam
quoq; ppositionis involvēt
iacinctino pallio: et ponēt
cū ea thuribula. et mortari
ola cyathos et crateras ad li
ba fundenda. Panes semper
in ea erunt. Extendēt q; desup
palliū coccineū: quod rur
sum operient velamēto iacin
tinarū pelliū: et inducent
vectes. Sument et palliū
iacinctinū quo operient cā
delabrū cū lucernis et forci
pibz suis. emunctoriis et cūc
tis vasis olei que ad concin
nandas lucernas necessari
a sunt: et sup omnia po
nent operimentū iacincti
narū pelliū et inducēt q; vec
tes. Necnō et altare aureū
involuent iacinctino vesti
mento: et extendēt desuper
operimentū iacinctinarū

pelliū: inducent qz vectes.
Omīa vasa quibꝫ ministrā-
tur in sanctuario. involvent
iacinctino pallio: et extē-
dent desup operimentū ia-
cinctinarū pelliū: indu-
cent qz vectes. Sed et alta-
re mundabūt cinere: et invol-
vent illud purpureo vesti-
mento: ponēt qz cū eo om-
nia vasa quibꝫ in ministeri-
o eius utunt. id est ignium
receptacula. fuscinulas ac
tridētes. uncinos et batilla.
Cūcta vasa altaris opiēt si-
mul velamīe iacīctinarꝫ pel-
liū: et idućēt vectes. Oīa va-
sa qbꝫ ministrat i sanctuario por-
tabūt. Cūqz involuerīt aarō
et filij eius sanctuariū et oīa vasa
eius i cōmotione castrorū:
tunc intrabunt filij caath
ut portent involuta: et
non tangant vasa sanctuarij.
ne moriant. Ista sūt one-
ra filiorū caath in taber-
naculo federis: sup quos
erit eleazar filius aaron
sacerdotis: ad quē ptinet

curā oleū ad cōcinnandas
lucernas. et cōpositionis
incensū. et sacrificiū quod
semp offertur. et oleū uncti-
onis et quicqd ad cultum
tabernaculi ptinet: oīumqz
vasorū que in sanctuario sūt.
Locutus qz est dñs ad moy-
sen et aaron dicens. Nolite
perdere populū caath de me-
dio levitarū: sed hoc facite
eis. ut vivant et nō moriā-
tur. si tetigerint sca scōrū.
Aaron et filij eius intrabūt:
ipi qz disponent opera sin-
gulorū: et dividēt quid
portare quis debeat. Alij
nulla curiositate videant
que sūt in sanctuario priusqz
involvant: alioquī morie-
tur. Locutus est dñs ad mo-
ysen dicens. Tolle summam
etiā filiorū gerson. per do-
mos ac familias et cognati-
ones suas. A triginta ā-
nis et supra usqz ad ānos
quinquaginta: numera
omnes qui ingrediuntur et
ministrant in tabernaclo

federis. Hoc est officiū fa
milie gersonitarū. ut por
tent cortinas tabernaculi.
et tectū federis opertimentū
aliud. et sup omnia vela
men iacinctinū: tentoriū
q; quod pendet in introitu
federis tabernaculi: cortinas
atrij et velū in introitu qd
est ante tabernaculū. Om
nia que ad altare ptinēt.
funiculos et vasa ministerij
iubente aaron et filijs ei9
portabūt filij gerson: et sci
ent singuli cui debeāt oneri
mancipari. Hic est cultus
familie gersonitarū in ta
bernaculo federis: eruntq;
sub manu ythamar filij
aaron sacerdotis. Filios q;
merari per familias et do
mos patrū suorū recense
bis a triginta ānis et sup
usq; ad annos quīquagin
ta: omnes qui ingrediūt
ad officiū ministerij sui. et
cultū federis testimonij. Hec
sūt onera eorū. Portabūt
tabulas tabernaculi et vec
tes eius: columpnas et bases
earū: columpnas quoq; a
trij per circuitū cum basibꝫ
et paxillis et funibus suis.
Omnia vasa et supellecti
lem ad numerū accipient:
sic q; portabūt. Hoc est of
ficiū familie meraritarū
et ministerū in taberna
culo federis: eruntq; sub ma
nu ythamar filij aaron
sacerdotis. Recensuerūt igi
tur moyses et aaron et prin
cipes synagoge filios ca
ath per cognaciões et do
mos patrū suorū. a trigin
ta annis et supra usq; ad
annū quīquagesimū. O
mnes qui ingrediunt ad mi
nisterū tabernaculi federis:
et inventi sūt duo milia
septingenti. quīquaginta.
Hic est numerus populi
caath: qui intrat taberna
culū federis. Hos numera
uit moyses et aaron: iux
ta sermonē dnī per manū
moysi. Numerati sunt
et filij gerson p cognatio

nes et domos patrũ suorũ
a triginta annis et supra
usq; ad annũ quĩquagesi
mũ. omnes qui ingrediunt
ut ministrent in tabernaclo
federis: et inventi sunt duo
milia sexcenti triginta.
Hic est populus gersonita
rum: quos numeraverunt
moyses et aaron iuxta ver
bum dñi. Numerati sunt
et filij merari per cognati
ones et domos patrũ suo
rũ. a triginta annis et su
pra usq; ad annũ quĩqua
gesimũ. omnes qui ingre
diuntur ad explendos ritus
tabernaculi federis: et invẽ
ti sunt tria milia ducenti.
Hic est numerus filiorum
merari: quos recensuerunt
moyses et aaron iuxta im
periũ dñi per manũ moy
si. Omnes qui recensiti sunt
de levitis. et quos fecit ad
nomen moyses et aaron
et principes isrl'. per cog
nationes et domos patrũ
suorũ. a triginta annis et
supra usq; ad annũ quĩq
gesimũ ingredientes ad
ministeriũ tabernaculi et
onera portanda: fuerunt
simul octo milia. quĩgẽti
octoginta. Iuxta verbum
dñi recensuit eos moyses.
unũquemq; iuxta officiũ
et onera sua: sicut preceper
at dominus. Capitulum v.

Locutus q; est dñs
ad moysen dicens.
Precipe filiis isrl'.
ut eiciant de castris omnẽ
leprosũ et qui semine fluit.
pollutus q; est sup mortu
o: tam masculũ quã femi
nam eiicite de castris: ne cõ
taminẽt ea cum habitave
rint vobiscũ. Feceruntq; ita
filij isrl': et eiecerunt eos ext
castra sicut locutus ẽ dñs
moysi. Locutus q; est dñs
ad moysen dicens. Loquere
ad filios isrl'. Vir sive mu
lier cum fecerint ex omnibus
peccatis que solent hominibus
accidere et per negligẽtiam
transgressi fuerint mãdatum

duī atq3 deliquerit: confi
tebuntur peccatū suū: et red
det ipsum caput. quītā q3 par
desuper in quē peccauerit.
Sin autē non fuerit qui re
cipiat. dabit dño et erit sa
cerdotis: excepto ariete qui
offertur pro expiatione. ut
sit placabilis hostia. Om
nes quoq3 primicie quas
offerūt filii isrl' ad sacerdo
tem pertinent: et quicq̄d in
sctuariū offertur a singulis.
et traditur manib3 sacer
dotis. ipsius erit. Locutus
q3 est dñs ad moysen dicēs.
Loquere ad filios isrl': et
dices ad eos. Vir cuius ux
or errauerit. maritū q3 con
tempnens dormierit cū alio
viro. et hoc maritus de
prehendere nō quiuerit. sed
latet adulteriū. et testibus
argui nō potest quia nō
est inuenta in stupro: si
spiritus zelotipie cōcitaue
rit virū contra uxorē suā
que vel polluta est vel fal
sa suspicione appetitur:

adducet eam ad sacerdo
tem. et offeret oblationē
pro illa decimam partem
sati farine ordeacee. ~~Non~~
Non fundet sup eam oleū.
nec imponet thus: quia
sacrificiū zelotipie est. et
oblatio investigans adul
teriū. Offeret igitur eam sa
cerdos. et statuet corā dño:
assumet q3 aquā sanctā
in vas fictile: et pauxillū
terre de pauimēto taberna
culi mittet in eam. Cūq3
steterit mulier in cōspectu
dni: discooperiet caput
eius. et ponet sup manus
illius sacrificiū recordatio
nis. et oblationē zelotipi
e. Ipse autē tenebit aquas
amarissimas in quib3 cū
execratione maledicta cō
gessit: adiurabit q3 eam
et dicet. Si non dormiuit
vir alienus tecū. et si non
polluta es deserto mariti
thoro: nō te nocebūt aq̄
iste amarissime in quas
maledicta cōgessi. Sin autē

declinasti a viro tuo atque
polluta es. et concubuisti cum
altero viro: his maledic
tionibus subiacebis. Det te
dominus in maledictionem: exem
plum que cunctorum in populo
suo. Putrescere faciat fe
mur tuum: et tumens uterus
tuus disrumpatur. Ingredi
antur aque maledictionis
in ventrem tuum: et utero tu
mescente computrescat femur.
Et respondebit mulier: a
men amen. Scribet que sa
cerdos in libello ista ma
ledicta: et delebit ea aquis
amarissimis in quas ma
ledicta congessit: et dabit ei
bibere. Quas cum exhau
serit: tollet sacerdos de ma
nu eius sacrificium zelotipie.
et elevabit illud coram domino.
imponet que super altare: ita
dumtaxat ut prius pugillum
sacrificii tollat de eo quod
offertur et incendat super
altare: et sic potum det mu
lieri aquas amarissimas.
Quas cum biberit: si pollu
ta est et contempto viro
adulterii rea. pertransibunt
eam aque maledictionis:
et inflato ventre computres
cet femur: erit que mulier in
maledictionem. et in exemplum
omni populo. Quod si pol
luta non fuerit: erit innoxia
et faciet liberos. Ista est lex
zelotipie. Si declinaverit
mulier a viro suo. et si pol
luta fuerit. maritus que ze
lotipie spiritu concitatus
adduxerit eam in conspectu
domini. et fecerit ei sacerdos
iuxta omnia que scripta
sunt: maritus absque culpa
erit. et illa recipiet iniqui
tatem suam. Capitulum vi.

Locutus que est dominus
ad moysen dicens.
Loquere ad filios
israel: et dices ad eos. Vir si
ve mulier cum fecerint vo
tum ut sanctificentur. et se voluerint
domino consecrare: a vino et
omni quod inebriare po
test abstinebunt. Acetum ex
vino et ex qualibet alia

potione et quicquid de uua
exprimitur: non bibet. Uuas
recentes siccasque non come
det: cunctis diebus quibus
ex voto domino consecrantur.
Quicquid ex vinea esse po
test ab uua passa usque ad
acinum: non comedent. Omni
tempore separationis sue
novacula non transibit su
per caput eius: usque ad com
pletum diem quo domino con
secratur. Sanctus erit: cres
cente cesarie capitis eius.
Omni tempore consecratio
nis sue super mortuum non
ingredietur: nec super pa
tris quidem et matris et fra
tris sororisque funere conta
minabitur: quia consecra
tio dei sui super caput eius
est. Omnes dies separati
onis sue: sanctus erit domino.
Si autem mortuus fuerit
subito quispiam coram eo: pol
luetur caput consecrationis
eius. Quod radet illico.
et in eadem die purgationis
sue: et rursum septima. In

octavo autem die offeret du
os turtures. vel duos pul
los columbe sacerdoti in in
troitu tabernaculi federis
testimonii: faciet que sacer
dos unum pro peccato et al
terum in holocaustum: et de
precabitur pro eo quia pecca
vit super mortuo. Sanctifi
cabit que caput eius in die
illo: et consecrabit domino di
es separationis illius. offe
rens agnum anniculum pro
peccato: ita tamen ut dies pri
ores irriti fiant. quoniam
polluta est sanctificatio eius.
Ista est lex consecrationis: cum
dies quos ex voto decreve
rat complebuntur. Adducet
eum ad ostium tabernaculi
federis et offeret oblationem
eius domino agnum anniculum
immaculatum pro peccato in ho
locaustum: et ovem anniculam
immaculatam pro peccato:
et arietem immaculatum hosti
am pacificam. Canistrum que
panum azimorum qui con
spersi sunt oleo. et laga

na absq; fermēto uncta
oleo. ac libamina singulo
rū: que offeret sacerdos co
ram dño: et faciet tam ꝓ
peccato q̄m in holocaustū.
Arietē vero īmolabit hos
tiam pacificam dño: of
ferens simul canistrū azi
morū et libamēta q̄ ex mo
re debentur. Tunc radetur
nazareus ante ostiū taber
naculi federis cesarie conse
crationis sue: tolletq; ca
pillos eius. et ponet sup
ignē qui est suppositus sa
crificio pacificorū. et ar
mū coctū arietis tortā q;
panis absq; fermento v
nā de canistro. et laganū
azimū vnū: et tradet in
manibus nazarei postq̄
rasū fuerit caput eius.
Susceptā q; rursū ab eo e
levabit in cōspectu dñi:
et sāctificata sacerdotis erit:
sicut pectusculū quod se
parari iussū est et femur.
Post hec potest bibē na
zareus vinū. Ista est lex
nazarei cū voverit obla
tionē suam dño tempore
cōsecrationis sue: exceptis
hiis que invenerit manus
eius. Iuxta qḋ mente de
voverat: ita faciet ad ꝑ
fectionē sāctificationis sue.
Locutus q; est dñs ad mo
ysen dicens. Loquere aa
ron et filiis eius. Sic bene
dicetis filiis isrl': et dicetis
eis. Benedicat tibi dñs:
et custodiat te. Ostendat
dñs faciem suā tibi: et mi
sereatur tui. Cōvertat do
minus vultū suū ad te:
et det tibi pacē. Invocabūt
nomen meū super filios
isrl': et ego benedicam eis.

Capitulum vii.

Factum est autē
in die qua com
plevit moyses tabernacu
lū et erexit illud. vnxitq;
et sāctificavit cum omnibus
vasis suis. altare similiter
et vasa eius: obtule
runt principes isrl' et capi
ta familiarū qui erant ꝑ

singulas tribꝫ. p̄fecti eorū
qui numerati fuerāt mu
nera corā dn̄o: sex plaus
tra tecta cum duodecim bo
bus. Unū plaustrū obtu
lere duo duces et unū bo
uem singuli: obtulerūt ꝙ
eam ꝯspectu tabernaculi.
Ait autē dn̄s ad moysen.
Suscipe ab eis ut seruiāt
in ministerio tabernaculi:
et tradas ea leuitis iuxta
ordinē ministerii sui. Ita
ꝙ cū suscepisset moyses
plaustra et boues: tradi
dit eos leuitis. Duo plaus
tra et quatuor boues dedit
filiis gersan: iuxta id qđ
habebāt necessarium. Qua
tuor alia plaustra et octo
boues dedit filiis merari:
scd'm officia et cultū suū.
sub manu ythamar filii
aaron sacerdotis. Filiis
autē caath nō dedit plaus
tra et boues: quia in sctā
rio seruiūt. et onera p̄p'
portant humeris. Igitur
obtulerūt duces in dedica

tionē altaris. die qua unc
tum est. oblationē suam
ante altare. Dixit ꝙ dn̄s
ad moysen. Singuli du
ces per singulos dies offe
rant munera in dedicati
one altaris. Primo die
obtulit oblationē suam
naason filius aminadab.
de tribu iuda. Fueruntꝙ in
ea acetabulū argēteū pō
do centū triginta sycloꝝ.
fiala argentea habens sep
tuaginta syclos iuxta pō
dus sctuarii. utrūꝙ plenū si
mila ꝯspsa oleo i sacrificiū:
mortariolū ex decē syclis au
reis plenū incenso: bouē
de armento et arietē et ag
nū anniculū in holocaus
tum. hircū ꝙ pro pctō:
et in sacrificio pacificoꝝ
boues duos. arietes qui
ꝙ. hircos quinꝙ. agnos
anniculos quinꝙ. Hec est
oblatio naason filii ami
nadab. Secūdo die obtu
lit nathanael filius suar.
dux de tribu ysachar

acetabulū argenteū appē
dens centū triginta siclos.
fialam argēteā haben-
tem septuaginta siclos
iuxta pondus sctuarij. v
trūq; plenū simila con
spersa oleo in sacrificiū:
mortariolū aureū habēs
decem siclos plenū incēso:
bouē de armento. et arietē
et agnū anniculū in ho-
locaustū: hircū q; pro pec
cato: et in sacrificio pacifi
corū boues duos. arietes
quinq;. hircos quinq;. ag
nos ānniculos quinq;. Hec
fuit oblatio nathanael fi
lij suar. Tercio die princeps
filiorū zabulon heliab
filius helon. obtulit ace
tabulū argenteū appen
dens centū triginta siclos.
fialā argenteā habentē
septuaginta siclos ad pō
dus sctuarij: vtrūq; plenū
simila cō spersa oleo in sa
crificiū: mortariolū aure
um appendēs decem siclos
plenū incenso: bouē de
armento et arietē et agnū
ānniculū in holocaustū.
hircū q; pro pctō: et in sa
crificio pacificorū boues
duos. arietes quinq;. hircos
quinq;. agnos anniculos
quinq;. Hec est oblatio heli
ab filij helon. Die quar
to princeps filiorū ruben
helysur filius sedehur ob
tulit acetabulū argenteū.
appendens centū triginta
siclos. fialam argenteā
habentē septuaginta siclos
ad pondus sctuarij. vtrū
q; plenū simila cō spersa
oleo in sacrificiū: morta
riolū aureū appendens
decem siclos plenū incen
so: bouē de armento et a
rietem et agnū ānniculū
in holocaustū. hircū q;
pro pctō: et in hostias pa
cificorū boues duos. ari
etes quinq;. hircos quinq;.
agnos anniculos quinq;.
Hec fuit oblatio helysur
filij sedehur. Die quinto
princeps filiorū symeon.

salamiel filius surisad
dai obtulit acetabulū ar
genteū appendens centum
triginta siclos. fialā ar
genteā habentē septuaginta
siclos ad pondus sanctuarij.
utrūq; plenū simila con
spersa oleo in sacrificium:
mortariolū aureū appen
dens decem siclos plenum
incenso: bouē de armēto
et arietē. et agnū anniculū
in holocaustū. hircū q; p
pctō: et in hostias pacifi
corū boues duos. arietes
quinq;. hircos quinq;. agnos
anniculos quinq;. Hec fu
it oblatio salamiel filij
surisaddai. Die sexto prin
ceps filiorū gad eliasaph
filius duel obtulit aceta
bulū argenteū appendēs
centū triginta siclos. fia
lam argenteā habentē
septuaginta siclos ad pō
dus sanctuarij. utrūq;
plenū simila cōspersa o
leo in sacrificiū: mortari
olū aureū appendēs decē

siclos plenū incenso: bo
uem de armento et arietē
et agnū anniculū in holo
caustū. hircū q; pro pctō:
et in hostias pacificorū
boues duos. arietes quī
q;. hircos quinq;. agnos
anniculos quinq;. Hec fu
it oblatio eliasaph filij
duel. Die septimo prin
ceps filiorū ephraym eli
sama filius amiud ob
tulit acetabulū argenteū.
appendens centū triginta
siclos. fialam argenteā
habentē septuaginta si
clos ad pondus sanctuarij.
utrūq; plenū simila con
spersa oleo in sacrificiū:
mortariolū aureū appē
dens decem siclos plenū
incenso: bouē de armēto
et arietē et agnū annicu
lum in holocaus tū.
hircū q; pro peccato: et
in hostias pacificorū bo
ues duos. arietes quinq;.
hircos quinq;. agnos an
niculos quinq;. Hec fuit

oblatio elysama filii am-
miud. Die octavo prin-
ceps filiorū manasse ga-
maliel filius phadassur.
obtulit acetabulū argen-
teū appendēs centū trigin-
ta siclos. fialā argenteā
habentē septuaginta si-
clos ad pondus sanctuarij.
utrūqꝫ plenū simila con-
spersa oleo in sacrificiū:
mortariolū aureū appen-
dens decem siclos plenū
incenso: bovē de armēto
et arietē et agnū ānniculū
in holocaustū. hircū qꝫ
pro peccato: et in hostias
pacificorū boves duos.
arietes quīqꝫ. hircos quīqꝫ.
agnos anniculos quīqꝫ.
Hec fuit oblatio gamali-
el filii phadassur. Die no-
no princeps filiorū benia-
mi abydan filius ge-
deonis obtulit acetabulū
argenteū appendens cen-
tū triginta siclos. fialā
argenteā habentē septua-
ginta siclos ad pōdus

sanctuarij. utrūqꝫ plenū
simila cōspersa oleo in sa-
crificiū: mortariolū aure-
um appendēs decē siclos.
plenū incenso: bovem de
armento et arietē et agnū
ānniculū in holocaustū.
hircū qꝫ pro pccō: et ī hos-
tias pacificorū boves du-
os. arietes quīqꝫ. hircos
quīqꝫ. agnos ānniculos
quīqꝫ. Hec fuit oblatio a-
bydan filii gedeonis. Die
decimo prīceps filiorū dan
ahiezer filius amisaddaj.
obtulit acetabulū argen-
teū appendēs centū trigin-
ta siclos. fialā argenteā
habentē septuaginta si-
clos ad pondus sanctua-
rij. utrūqꝫ plenū simila
cōspersa oleo in sacrificiū:
mortariolū aureū appen-
dens decē siclos plenū incē-
so: bovē de armento et a-
rietē et agnū ānniculū in
holocaustū. hircū qꝫ pro
pccō: et in hostias pacifi-
corū boves duos. arietes

quĩq3. hircos quĩq3. agnos
anniculos quĩq3. Hec fuit
oblatio ahiezer filii ammi
saddai. Die undecimo pri
nceps filiorũ aser phegihel
filius ochran obtulit ace
tabulũ argenteũ appendẽs
centũ triginta siclos. fia
lam argenteã habentem
septuaginta siclos ad põ
dus sanctuarii. utrũq3
plenũ simila cõspersa o
leo in sacrificiũ: morta
riolũ aureũ appendens
decem siclos plenũ incẽ
so: bouẽ de armento et
arietem. et agnũ anni
culũ in holocaustũ. hir
cũ q3 pro pctõ: et in hos
tias pacificorũ boues
duos. arietes quĩq3. hir
cos quĩq3. agnos anni
culos quĩq3. Hec fuit ob
latio phegihel filii ochrã.
Die duodecimo princeps
filiorũ neptalim ahira
filius henan obtulit a
cetabulũ argenteũ appẽ
dens centũ triginta si
clos. fialam argenteã
habentẽ septuaginta si
clos ad pondus sanctuari
i. utrũq3 plenũ simila
cõspersa oleo in sacrifici
um: mortariolũ aureũ
appendens decem siclos
plenũ incenso: bouẽ de
armento et arietẽ et ag
nũ anniculũ in holocaus
tum hircum q3 pro pec
cato: et in hostias paci
ficorũ boues duos. arie
tes quĩq3. hircos quĩq3.
agnos anniculos quĩ
q3. Hec fuit oblatio ahi
ra filii henan. Hec in de
dicatione altaris oblata
sunt a principibus isrl: in
die qua cõsecratũ ẽ. Ace
tabula argentea duode
cim. fiale argentee duo
decim. mortariola aure
a duodecim: ita ut centũ
triginta argenti siclos
haberet unũ acetabulũ.
et septuaginta siclos u
na fiala id est in cõmu
ne vasorũ omnium ex

argento sicli duo milia
quadringenti pondere sanc-
tuarii. mortariola aurea
duodecim plena incenso.
denos siclos appendentia
pondere sanctuarii. id est simul
auri sicli centum viginti. boves
de armento in holocaustum duo-
decim. arietes duodecim. agni
anniculi duodecim. et li-
bamenta eorum. hirci duode-
cim pro peccato. hostie paci-
ficorum boves viginti qua-
tuor. arietes sexaginta.
hirci sexaginta. agni an-
niculi sexaginta. Hec ob-
lata sunt in dedicatione
altaris: quando unctum est.
Cumque ingrederetur moyses
tabernaculum federis ut con-
suleret oraculum: audie-
bat vocem loquentis ad se
de propitiatorio. quod erat
super archam testimonii
inter duos cherubim: un-
de et loquebatur ei. Capi-
tulum viij.
Locutus est dominus ad moy-
sen dicens. Loquere
aaron: et dices ad eum.
Cum posueris septem lucer-
nas: candelabrum in austra-
li parte erigatur. Hoc igitur
precepit. ut lucerne contra bo-
ream e regione respiciant
ad mensam panum propositio-
nis: contra eam partem
quam candelabrum respiciat
lucere debebunt. Fecitque aa-
ron. et imposuit lucernas
super candelabrum: sicut pre-
ceperat dominus moysi. Hec au-
tem erat factura candelabri.
Ex auro ductili tam me-
dius stipes quam cuncta que
ex utroque calamorum latere
nascebantur. Iuxta exemplum
quod dominus ostendit moy-
si: ita operatus est cande-
labrum. Et locutus est dominus
ad moysen dicens. Tolle
levitas de medio filiorum
israel: et purificabis eos
iuxta hunc ritum. Aspergan-
tur aqua lustrationis: et
radant omnes pilos car-
nis sue. Cumque laverint ves-
timenta sua et mundati fu-

erint: tollant bouē de ar
mentis et libamentum
eius similā oleo cōspersā.
Bouē autē alterū de ar
mento accipies pro pcō:
et applicabis leuitas co
rā tabernaculo federis.
cōuocata omni multitu
dine filiorū isrl'. Cumqꝫ
leuite fuerint corā dño:
ponēt filii isrl' manus
suas sup eos: et offeret
aaron leuitas munus
in cōspectu dñi a filiis
isrl': ut seruiāt in minis
terio eius. Leuite quoqꝫ
ponēt manus sup capi
ta boum: e quibꝫ unū
facies pro pcō et alterū
in holocaustū dñi: ut de
preceris p eis. Statuesqꝫ
leuitas in cōspectu aarō
et filiorū eius: et cōsecra
bis eos oblatos dño. ac
separabis eos de medio
filiorū isrl' ut sint mei: et
postea ingrediant' taber
naculū federis ut seruiāt
mihi. Sic qꝫ purificabis

et cōsecrabis eos in obla
tione dñi: quia dono dona
ti sunt mihi a filiis isrl'.
Pro primogenitis que a
periūt omnē vuluā i isrl':
accepi eos. Mea sunt oīa
primogenita filiorū isrl':
tam ex hominibꝫ quā ex iu
mentis. Ex die quo percus
si omne primogenitū i
terra egipti. sanctificaui
eos mihi: et tuli leui
tas p cunctis primogenitis
filiorū isrl': tradidiqꝫ eos
dono aaron et filiis eius
de medio ppli. ut seruiāt
m̄ pro isrl' in taberna
culo federis. et orent pro
eis ne sit in populo pla
ga. si ausi fuerint accedē
ad sctuariū. Feceruntqꝫ mo
yses et aaron et omnis
multitudo filiorū isrl' su
per leuitas que preceperat
dñs moysi. Purificati
qꝫ sunt: et lauerūt vesti
menta sua. Eleuauitqꝫ
eos aaron in cōspectu
dñi. et orauit p eis: ut

purificati ingrederentur ad
officia sua in tabernacu
lo federis coram aaron et
filiis eius. Sicut precepe
rat dominus moysi de levitis:
ita factum est. Locutusque
est dominus ad moysen dicens.
Hec est lex levitarum. A vi
ginti quinque annis et supra:
ingredientur ut ministrent
in tabernaculo federis. Cum
que quinquagesimum annum
etatis impleverint: servire
cessabunt. Eruntque ministri
fratrum suorum in taberna
culo federis: ut custodiant
que sibi fuerint commen
data: opera autem ipsa non
faciant. Sic dispones le
vitas in custodiis suis.

Locu Capitulum ix.
tus est dominus ad
moysen in deser
to synai anno secundo
postquam egressi sunt de ter
ra egipti. mense primo
dicens. Faciant filii israel
phase in tempore suo.
quartadecima die mensis
huius ad vesperam: iuxta
omnes cerimonias et
iustificationes eius. Pre
cepitque moyses filiis israel:
ut facerent phase. Qui fe
cerunt tempore suo quartadeci
ma die mensis ad vespe
ram: in monte synai. Iuxta
omnia que mandaverat dominus
moysi: fecerunt filii israel.
Ecce autem quidam immundi
super anima hominis
qui non poterant facere pas
cha in die illo: accedentes
ad moysen et aaron di
xerunt eis. Immundi sumus
super anima hominis. Quare
fraudamur: ut non vale
amus offerre oblationem
domino in tempore suo inter
filios israel? Quibus respon
dit moyses. State ut con
sulam quid precipiat dominus
de vobis. Locutusque dominus
ad moysen dicens. Loquere
filiis israel. Homo qui fue
rit immundus super anima.
sive in via procul in gen
te vestra: faciat phase domino

mense secūdo. q̄rtadecima
die mensis ad vesperam.
Cum azimis et lactucis
agrestib; comedent illud.
Nō relinquent ex eo q̄ppiā
usq; mane: et os eius nō
cōfringent. Omnē ritum
phase observabūt. Si q̄s
autē mundus est et in iti
nere nō fuit et tamē non
fecit phase. exterminabit̄
anima illa de populis
suis: quia sacrificiū dño
nō obtulit in tēpore suo:
peccatū suū ipse portabit.
Peregrinus quoq; et ad
vena si fuerit apud vos:
faciet phase dñi iuxta ce
rimonias et iustificatio
nes eius. Preceptū idem
erit apud vos: tam adve
ne q̄m indigene. Igit̄ di
e qua erectū est taberna
culū: operuit illud nubes.
A vespere autē sup tento
riū erat q̄si species ignis.
usq; mane. Sic fiebat iu
giter. Per diē operiebat
illud nubes: et per noctē
quasi species ignis. Cūq;
ablata fuisset nubes que
tabernaculū ꝓtegebat:
tunc ꝓficiscebant̄ filii isrl̄.
Et in loco ubi stetisset nu
bes: ibi castrametabant̄.
Ad imperiū dñi ꝓficisce
bant̄: et ad imperiū illi᷒
figebant tabernaculum.
Cunctis dieb; quib; stabat
nubes sup tabernaculū:
manebāt in eodē loco. Et
si evenisset ut multo tpe
maneret sup illud: erāt
filii isrl̄ in excubiis dñi.
et nō ꝓficiscebant̄ quot
quot dieb; fuisset nubes
sup tabernaculū. Ad im
periū dñi erigebāt tento
ria: et ad imperiū illius
deponebāt. Si fuisset nu
bes a vespere usq; ad ma
ne. et statim diluculo ta
bernaculū reliquisset: ꝓ
ficiscebātur. Et si post di
em et noctē recessisset: dis
sipabāt tentoria. Si bi
duo aut uno mēse vel
lōgiori tempore fuisset

super tabernaculum: mane
bant filii israel in eodem loco.
et non proficiscebantur. Statim
autem ut recessisset: move
bant castra. Per verbum
domini figebant tentoria: et
per verbum illius proficisceban
tur. Erantque in excubiis
domini: iuxta imperium eius
per manum moysi. Capitulum
L ocutus est decimum.
dominus ad moysen
dicens. Fac tibi
duas tubas argenteas duc
tiles: quibus convocare pos
sis multitudinem quando
movenda sunt castra. Cumque
increpueris tubis: congre
gabitur ad te omnis turba ad
ostium federis tabernaculi. Si
semel clangueris: venient
ad te principes et capita
multitudinis israel. Sin
autem prolixior atque conci
sus clangor increpuerit:
movebunt castra primi
qui sunt ad orientalem pla
gam. In secundo autem sonitu
ac pari ululatu tube:
levabunt tentoria qui ha
bitant ad meridiem. Et
iuxta hunc modum reliqui
facient: ululantibus tubis
in profectione. Quando
autem congregandus est populus:
simplex tubarum clangor
erit. et non concise ulula
bunt. Filii quoque aaron sa
cerdotes clangent tubis.
Erit que hoc legitimum sem
piternum in generationibus
vestris. Si exieritis ad bel
lum de terra vestra contra
hostes qui dimicant ad
versum vos. clangetis ulu
lantibus tubis: et erit recor
datio vestri coram domino deo vestro:
ut eruamini de manibus
inimicorum vestrorum. Si
quando habebitis epulum:
et dies festos et kalendas:
canetis tubis super holo
caustis et pacificis victi
mis: ut sint vobis in re
cordationem dei vestri. Ego dominus
deus vester. Anno secundo
mense secundo vicesima
die mensis: elevata est

nubes de tabernaculo fe-
deris. Profectique sunt filij
israel per turmas suas de de-
serto synai: et recubuit
nubes in solitudine pha-
ran. Moveruntque castra
primi iuxta imperium domini
in manu moysi. filij iuda
per turmas suas: quorum
princeps erat naason fi-
lius aminadab. In tribu
filiorum ysachar: fuit prin-
ceps nathanael filius
suar. In tribu zabulon:
erat princeps heliab filius
helon. Depositumque est ta-
bernaculum: quod portan-
tes egressi sunt filij gerson
et merari. Profectique sunt
et filij israel ruben per tur-
mas et ordinem suum: quo-
rum princeps erat helisur
filius sedeur. In tribu
autem filiorum symeon: prin-
ceps fuit salamiel filius
surisaddai. Porro in tri-
bu gad: erat princeps
elyasaph filius duhel.
Profectique sunt et caathite

portantes sanctuarium. Tam-
diu tabernaculum porta-
batur: donec venirent ad erec-
tionis locum. Moverunt
castra et filij ephraym per
turmas suas: in quorum
exercitu princeps erat ely-
sama filius amiud. In
tribu autem filiorum manas-
se: princeps fuit gamali-
el. filius phadassur. Et in
tribu beniamin: erat dux
abydan filius gedeonis.
Novissimi castrorum omnium
profecti sunt filij dan per tur-
mas suas: in quorum exer-
citu princeps fuit ahiezer
filius amisadday. In tri-
bu autem filiorum aser: erat
princeps. phegihel filius
ochran. Et in tribu filiorum
neptalim: princeps fuit
ahira filius henan. Hec sunt
castra et profectiones filiorum
israel per turmas suas: quan-
do egrediebantur. Dixitque
moyses obab filio ragu-
el madianiti cognato su-
o. Proficiscimur ad locum

quem dñs daturus est no
bis: veni nobiscum ut be
ne faciamus tibi: quia
dñs bona promisit israeli.
Cui ille respondit. Non
vadam tecum: sed revertar
in terrã meã in qua na
tus sum. Et ille. Noli in
quit nos relinquere. Tu e
nim nosti in quibus locis
per deserta castra ponere
debeamus: et eris ductor
noster. Cumque nobiscum ve
neris: quicquid optimum fu
erit ex opibus quas nobis
traditurus est dñs. tibi
dabimus. Profecti que sunt
ergo de monte dñi viam
trium dierum: archa que fe
deris dñi precedebat eos p
dies tres. providens castro
rum locum. Nubes quoque dñi su
per eos erat per diem cum
incederent. Cumque elevaretur
archa: dicebat moyses.
Surge dñe et dissipentur
inimici tui: et fugiant
qui oderunt te a facie tua.
Cum autem deponeretur
aiebat. Revertere dñe
ad multitudinem exercitus
israel. Capitulum undecimum.
Interea ortum est mur
mur populi: quasi do
lentium pro labore
contra dñm. Quod cum
audisset iratus est: et ac
census in eos ignis dñi
devoravit extremam ca
strorum partem. Cumque clamas
set populus ad moysen:
oravit moyses dñm. et ab
sortus est ignis. Vocavit
que nomen loci illius incen
sio: eo quod succensus fuis
set contra eos ignis dñi.
Vulgus quippe promiscuum
quod ascenderat cum eis.
flagravit desiderio. sedens
et flens. iunctis sibi pariter
filiis israel: et ait. Quis da
bit nobis ad vescendum
carnes? Recordamur piscium
quos comedebamus in e
gipto gratis. In mentem
nobis veniunt cucumeres
et pepones: porri que et ce
pe et allia. Anima nostra

arida est: nichil aliud re
spiciunt oculi nr̄i nisi man.
Erat autē man quasi se
men coriandri: coloris b
dellij. Circuibat q3 populus
et colligens illud frange
bat mola. siue terebat in
mortario: coquens in ol
la. et faciēs ex eo tortulas
saporis quasi panis ole
ati. Cumq3 descenderet noc
te super castra ros: descē
debat pariter et man. Au
diuit ergo moyses flentē
populū per familias: si
gulos per ostia tentorij
sui. Iratus q3 est furor dn̄i
valde. Sed et moysi intol
leranda res visa est. Et ait
ad dn̄m. Cur afflixisti ser
uum tuū? Quare nō in
uenio gratiā corā te? Et
cur īposuisti pondus v
niuersi populi huius sup
me? Numquid ego cōcepi
omnē hanc multitudinē
vel genui eam? ut dicas
michi. porta eos in sinu
tuo sicut portare solet nu

trix infantulū. et defer in
terrā pro qua iurasti pa
tribus eorū? Unde michi
carnes? ut dem tātē mul
titudini? Flent contra me
dicentes. Da nobis carnes:
ut comedamus. Nō possū
solus sustinere omnē hunc
populū: quia grauis michi
est. Sin aliter tibi videtur?
obsecro ut interficias me. et
inueniā gratiā in oculis
tuis: ne tantis afficiar
malis. Et dixit dn̄s ad mo
ysen. Congrega michi sep
tuaginta viros de senior
bus isrl̄. quos tu nosti quod
senes populi sint ac ma
gistri: et duces eos ad os
tiū tabernaculi federis fa
cies q3 ibi stare tecū. ut de
scendā et loquar tibi: et
auferā de spiritu tuo. tra
damq3 eis. ut sustentent
tecū onus populi: et nō
tu solus graueris. Popu
lo quoq3 dices. Sanctifi
camini: cras comedetis
carnes. Ego enim audiui

vos dicere. quis dabit no
bis escas carniū. bene no
bis erat in egipto: ut det
vobis dūs carnes. et com
edatis nō uno die nec du
obus vel quinqȝ aut decem
nec viginti quidē. sed usqȝ
ad mensē dierū: donec ex
eat per nares vr̄as. et verta
tur in nauseā: eo qđ reppu
leritis dūm qui in medio
vr̄i est. et fleveritis coram
eo dicentes. Quare egressi
sumus ex egipto? Et ait
moyses ad dūm. Sexcen
ta millia peditū huius po
puli sunt. et tu dicis dabo
eis esum carniū mense in
tegro? Numquid ovium et
boum multitudo cedetur
ut possit sufficere ad cibū?
vel omnes pisces maris
in unū congregabuntur ut
eos satient? Cui respōdit
dūs. Numquid manus dūi
invalida est? Iam nunc
videbis: utrū meus sermo
opere compleatur. Venit
igitur moyses et narra

vit populo verba dūi. cō
gregans septuaginta vi
ros de senioribȝ isrl': quos
stare fecit circa tabernacu
lum. Descendit qȝ dūs p
nubem. et locutus est ad
eum: auferens de spiritu
qui erat in moyse. et dās
septuaginta viris. Cūqȝ
requievisset in eis spiritus,
prophetaverunt, nec ultra ces
saverunt. Remanserant aūt
in castris duo viri. quorū
unus vocabatur heldad
et alter medad: sup quos
requievit spūs. Nā et ipi
descripti fuerāt: et nō exie
rant ad tabernaculum.
Cumqȝ prophetarent ī castris.
cucurrit puer. et nūciavit
moysi dicens. Heldad et
medad prophetant in castris.
Statim iosue filius nun
minister moysi et electus
e pluribȝ ait. Dūe mi mo
yses: prohibe eos. Et ille.
Quid inquit emularis
pro me? Quis tribuat ut
omnis populus prophetet?

et det eis dñs sp̄m suum?
Reuersus qz est moyses:
et maiores natu isrl' in
castra. Uentus autē egre
diens a dño arreptas trās
mare coturnices detulit.
et dimisit in castra itinē
quantū uno die cōfici po
test: ex omni parte castro
rum per circuitū. Vola
bant qz in aere: duobus
cubitis altitudine super
terrā. Surgēs ergo popu
lus toto die illo et nocte
ac die altero. congrega
uit coturnicū multitu
dinē qui parū decē choros:
et siccauerūt eos p girū
castrorū. Adhuc carnes
erant in dentibz eorū. nec
defecerat huiuscemodi ci
bus: et ecce furor dñi conci
tatus in populū percussit
eū plaga magna nimis.
Uocatus qz est ille locus se
pulchra concupiscentie. Ibi
enī sepelierūt populū: q̄
desiderauerat carnes. Egres
si autē de sepulchris concu

piscentie. uenerūt in ase
roth: et māserūt ibi. Capi
tulum xij.
Locutaqz est maria et
aaron cōtra mo
ysen, pp̄ter uxorē eius ethio
pissam: et dixerūt. Num
p solū moysen locutus ē
dñs? Nonne et nobis simi
liter est locutus? Quod cū
audisset dñs: iratus ē ual
de. Erat enī moyses uir mi
tissimus super omnes
homines qui morabant̄
in terra. Statim qz locut̄
est ad eū et ad aaron et ma
riam. Egredimini uos tan
tum tres ad tabernaculū
federis. Cumqz fuissent e
gressi: descendit dñs in co
lumpna nubis. et stetit in
introitu tabernaculi uo
cans aaron et mariā. Q̄
cū exissent: dixit ad eos.
Audite sermones meos.
Si quis fuerit int' uos p
pheta dñi: in uisione ap
parebo ei. uel per sōpniū
loquar ad illū. At non

talis servus meus mo
yses: qui in omni domo
mea fidelissimus ē. Ore
enī ad os loquor ei: et
palā et nō per enigma
ta et figuras dñm videt.
Quare igitur nō timu
istis detrahere servo me
o moysi? Iratusqz con
tra eos abiit. Nubes qz
recessit. que erat sup ta
bernaculū. Et ecce mari
a apparuit candens lep̄
quasi nix. Cumqz respe
xisset eam aaron. et vi
disset pfusā lepra: ait
ad moysen. Obsecro do
mine mi. ne īponas
nobis hoc pctm quod
stulte cōmisimus: ne
fiat hec quasi mortua.
et ut abortiuū quod p
icitur de vulua matris
sue. Ecce iam mediū cār
nis eius devoratū est
lepra. Clamavitqz mo
yses ad dñm dicēs. Ds
obsecro sana eam. Cui
respondit dñs. Si pat
er eius spuisset in faciē illi
us: nonne debuerat sal
tem septem dierū rubore
suffundi? Separetur sep
tem diebus extra castra:
et postea revocabit. Ex
clusa est itaqz maria ex
tra castra septem diebz:
et populus nō ē motus
de loco illo. donec revoca
ta est maria. Capl' decimū

Profec- tertium.
tusqz est popu
lus de aseroth:
fixis tentoriis in deserto
pharan. Ibiqz locutus ē
dñs ad moysen dicens.
Mitte viros qui conside
rent terrā chanaan. quā
daturus sum filiis isrl':
singulos de singulis tribu
bus ex principibus. Fecit
moyses quod dñs impe
rarat. de deserto pharan
mittens principes viros.
Quorū ista sunt noīa. De
tribu ruben: sammua fi
liū zacchur. De tribu sy
meon: saphat filiū huri.

De tribu iuda: caleb filium
iephone. De tribu ysa
char: ygal filium ioseph.
De tribu ephraym: osee
filium nun. De tribu ben
iamin: phalti filium ra
phu. De tribu zabulon:
geddihel filium sodi. De tri
bu ioseph. sceptri manas
se: gaddi filium susi. De
tribu dan: ammihel filium
gemalli. De tribu aser:
sthur filium michael. De tri
bu neptalim: naabbi fi
lium vaphsi. De tribu gad:
guhel filium machi. Hec sunt
nomina virorum: quos mi
sit moyses ad consideran
dam terram chanaan. Voca
vitque osee filium nun iosu
e. Misit ergo eos moyses
ad considerandam terram cha
naan: et dixit ad eos.
Ascendite per meridianam
plagam. Cumque veneritis
ad montes considerate terram
qualis sit: et populum qui
habitator est eius. utrum
fortis sit an infirmus.

pauci numero an plures:
ipsa terra bona an mala.
urbes quales. murate an
absque muris: humus pin
guis an sterilis. nemoro
sa an absque arboribus.
Confortamini: et afferte no
bis de fructibus terre. Erat
autem tempus: quando iam
precoque uve vesci possunt.
Cumque ascendissent explo
raverunt terram a deserto sin
usque rohob. intrantibus
emath. Ascenderuntque ad
meridiem. et venerunt in
hebron: ubi erant achiman
et sysai et tholmai filii
enach. Nam hebron sep
tem annis ante thanim
urbem egypti condita est.
Pergentes que usque ad torren
tem botri. absciderunt pal
mitem cum uva sua: quem
portaverunt in vecte duo
viri. De malis quoque gra
natis et de ficis loci illius
tulerunt. qui appellatus
est nehelescol. id est torrens
botri: eo quod botrum inde

portassent filii isrl. Reuer
si q; exploratores terre p'
quadraginta dies. omni
regione circuita: venerūt
ad moysen et aaron. et
ad omnē cetū filiorū isrl
in desertū pharan. quod
est in cades. Locuti q; eis
et omni multitudini: os
tenderūt fructus terre. et
narrauerūt dicētes. Veni
mus in terrā ad quā mi
sisti nos: que reuera fluit
lacte et melle. ut ex his
fructib; cognosci potest.
Sed cultores fortissimos
habet: et urbes grandes
atq; muratas. Stirpem
enach vidimus ibi. Ama
lech habitat in meridie:
hetheus et iebuseus et a
morreus in montanis:
chananeus vero moratur
iuxta mare. et circa flumi
na iordanis. Inter hec ca
leb cōpescens murmur
populi. qui oriebatur cōtra
moysen: ait. Ascendam'
et possideamus terrā: quia
poterimus obtinere eam.
Alii vero qui fuerāt cū eo
dicebāt. Nequaq̄ ad hunc
populū valemus ascendere:
quia fortior nobis est. De
traxerūt q; terre quam in
spexerant apud filios is
rael dicentes. Terra quā
lustrauimus deuorat habi
tatores suos: populus
quē aspeximus procere sta
ture est. Ibi vidimus mōstra
quedā filiorū enach. de ge
nere gigantieo: quib; cō
parati quasi locuste vi
debamur. Capitulum xiiii.
Igitur vociferans
omnis turba fleuit
nocte illa: et mur
murati sūt contra moysen
et aaron cūcti filii isrl di
centes. Utinā mortui es
semus in egipto: et nō in
hac vasta solitudine. Ut
inā pereamus. et nō in
ducat nos dñs in terram
istam ne cadamus gladio:
et uxores ac liberi nri du
cantur captiui. Nōne meli

est reuerti in egiptum? Dixe
runtqz alter ad alterum.
Constituamus nobis ducem:
et reuertamur in egiptum.
Quo audito moyses et
aaron: ceciderunt proni in
terram coram omni multitu
dine filiorum israel. At vero
iosue filius nun. et caleb
filius iephone. qui et ipsi
lustrauerant terram. sciderunt
vestimenta sua: et ad om
nem multitudi nem
filiorum israel lo cuti sunt.
Terra quam circuiui
mus valde bona est. Si
propicius fuerit dominus indu
cet nos in eam: et tradet
humum lacte et melle ma
nantem. Nolite rebelles
esse contra dominum: neqz
timeatis populum terre huius:
quia sicut panem ita eos
possumus deuorare. Recessit
ab illis omne presidium.
Dominus nobiscum est: nolite me
tuere. Cumqz clamaret omnis
multitudo et lapidibus eos
vellet opprimere: apparuit
gloria domini super tectum federis.
cunctis videntibus filiis israel.
Et dixit dominus ad moysen.
Usqz quo detrahet michi
populus iste? Quousqz
non credent michi in omnibus
signis que feci coram eis?
Feriam igitur eos pestilentia
atqz consumam: te autem faci
am principem super gentem
magnam et fortiorem quam hec
est. Et ait moyses ad domi
num. Ut audiant egiptii de
quorum medio eduxisti po
pulum istum. et habitatores
terre huius qui audierunt
quod tu domine in populo isto
sis. et facie videaris ad fa
ciem. et nubes tua protegat
illos. et in columpna nubis
precedas eos per diem. et in
columpna ignis per noctem.
quod occideris tantam multitu
dinem quasi unum hominem:
et dicant. non poterat intro
ducere populum in terram pro
quam iurauerat: idcirco
occidit eos in solitudine.
Magnificetur ergo fortitudo

dñi: sicut iurasti dicēs. Do
minus patiēs et mlt̄e mi
sericordie. auferēs iniquita
tem et scelera. nullū q; in
noxiū derelinquēs. qui vi
sitas pcā patrū in filios
in terciā et quartā genera
tionē: dimitte obsecro pec
catū ppli tui huius. scdm
magnitudinē misericordie tu
e: sicut ppicius fuisti egre
dientib; de egipto. usq; ad
locū istū. Dixit q; dñs. Di
misi iuxta verbū tuū. Vi
uo ego: et implebit͛ gloria
dñi uniuersa terra. Atta
men omēs homīes qui
viderūt maiestatē meā et
signa que feci in egipto et
in solitudine. et temptaue
runt me iam per decē vi
ces. nec obedierūt voci me
e. nō videbūt terrā p qua
iuraui patrib; eorū: nec
quisquā ex illis qui detrax
it michi intuebitur eam.
Seruū meū caleb qui ple
nus alio spū secutus est
me. inducā in terrā hanc

quā circuiuit: et semē eius
possidebit eam: qm̄ ama
lechites et chananeus habi
tant i cōuallib;. Cras mouete
castra: et r͛uertimī in solitu
dinē per viā maris rubri.
Locutus q; est dñs ad moy
sen et aaron dicēs. Usq;quo
multitudo hec pessima mur
murat cōtra me? Querelas
filiorū israel audiui. Dic
ergo eis. Viuo ego ait dñs:
sicut locuti estis audi
ente me. sic faciam vo
bis. In solitudine hac
iacebūt cadauera vr̄a. Omēs
qui numerati estis a vigī
ti ānis et supra et murmu
rastis cont͛ me. nō intrabitis
terrā sup quā leuaui manū
meā ut habitare vos face
rem: pter caleb filiū iepho
ne et iosue filiū nun. Par
uulos autē vr̄os de quibus
dixistis q; prede hostib; fo
rent: introducā ut videant
terrā que vobis displicuit.
Vr̄a aūt cadauera iacebunt
i solitudine: filij vr̄i erunt

vagi in deserto annis q̄dra-
ginta: et portabunt fornica-
tionē vestrā donec cōsumā-
tur cadauera patrū in deser-
to. iuxta numerū quadra-
ginta dierū quibꝫ cōsideras-
tis terrā. Annus pro die im-
putabitur: et quadragin-
ta annis recipietis iniqui-
tates vr̄as. et scietis ultionē
meā: qm̄ sicut locutus sū
ita faciā omni mltitudini
huic pessime. que cōsurrex-
it aduersū me. In solitudi-
ne hac deficiet et morietur.
Igitur omēs viri quos mi-
serat moyses ad cōtemplā-
dā terrā. et qui reuersi m̄mu-
rare fecerāt cont̄ eum omnē
mltitudinē detrahētes terre
q̄ esset mala: mortui sunt
atqꝫ percussi in cōspectu dn̄i.
Iosue autē filius nun et ca-
leb filius iephonē: vixerunt
ex omībꝫ qui pexerāt ad cō-
siderandā terram. Locutus
qꝫ est moises uniūsa verba
hec ad omēs filios israel: et
luxit ppl's nimis. Et ecce
mane primo surgētes. ascen-
derunt verticē mōtis: atqꝫ dix-
erunt. Parati sumꝰ ascēdē ad
locū de quo dn̄s locutus est:
quia peccauimꝰ. Quibꝫ mo-
ises. Cur inquit trāsgredimī
verbū dn̄i: qđ vobis nō ce-
det in prosperū. Nolite ascē-
dere: nō enī est dn̄s vobiscū:
ne corruatis corā inimicis
vestris. Amalechites et cha-
naneus ante vos sunt. quorū
gladio corruetis eo qđ nolu-
eritis acquiescere dn̄o: nec erit
dn̄s vobiscū. At illi cōtene-
brati: ascenderunt in verticē
mōtis. Archa autē testamēti
dn̄i et moises. nō recesserunt
de castris. Descenditqꝫ ama-
lechites et chananeus q̄ ha-
bitabat in mōtibꝫ: et percu-
tiens eos atqꝫ cōcidens psecutꝰ
est usqꝫ horma. Capitulū xv.

Locutus est dn̄s
ad moisen dicēs.
Loq̄re ad filios is-
rael: et dices ad eos. Cū ingres-
si fueritis terrā habitatiōis
vestre quā ego dabo vobis.

et feceritis oblationē dnō
holocaustū. aut victimam
pacificā. vota soluētes. vel
sponte offerētes munera aut
in solēpnitatibꝫ vr̄is adolē
tes odorē suauitatis dnō. de
bubus siue de ouibꝫ: offeret
quicūqꝫ immolauerit victi
mā sacrificiū simile decimā
partē ephi cōspersā oleo.
quod mensurā habebit
quartā partē hin: et vinū
ad liba fundenda eiusdē mē
sure dabit in holocausto.
siue in victima. per agnos
singulos et arietes. Erit sa
crificiū simile duarū decima
rū que cōspsa sit oleo tercie
partis hin: et vinū ad liba
mentū tercie partis eiusdem
mēsure. offeret in odorē sua
uitatis dnō. Quando vero
de bubus feceris holocaustū
aut hostiā ut impleas vo
tū vel pacificas victimas:
dabis per singulos boues
simile tres decimas cōspse
oleo quod habeat mediū
mensure hin: et vinū ad li

ba fundenda eiusdem mēsure
in oblationē suauissimi o
doris dnō. Sic facietis per
singulos boues et arietes et
agnos et hedos. Tam indige
ne quā peregrini: eodem ritu
offerent sacrificia. Unū pre
ceptū erit atqꝫ iudiciū: tam
vobis quā aduenis terre. Lo
cutus est dn̄s ad moisen di
cens. Loquere filijs israel: et di
ces ad eos. Cū veneritis in ter
rā quā dabo vobis. et comede
ritis de panibꝫ regionis il
lius: separabitis primicias
dnō de cibis vr̄is. Sicut de
areis primicias separatis:
ita et de pulmētis dabitis p
mitiua dnō. Quod si per igno
ranciā preterieritis quicquā
horū que locutus est dn̄s
ad moisen. et mādauit per
eū ad vos a die qua prece
pit iubere et ultra. oblitaqꝫ
fuerit facere multitudo:
offeret vitulū de armento
holocaustū in odorē sua
uissimū dnō. et sacrificiū
eius ac liba ut cerimonie

postulāt: hircūq pro pccō.
Et rogabit sacerdos pro omi
multitudine filiorū israel. &
dimittet eis. qm nō spōte
peccauerūt: nichilominus
offerētes incensū dño. pro se
et pro peccato atq errore su
o: et dimittetur uniuse ple
bi filiorū israel. et aduenis
qui pegrināt inter vos.
qm culpa est omīs populi
per ignorantiā. Qd si aīa
una nesciens peccauerit. of
feret caprā anniculā pro p
cato suo: et dpcabitur p
ea sacerdos. q nescia pecca
uerit corā dño: impetrabitq
ei ueniā. et dimittet illi. Tā
indigenis qm aduenis una
lex erit oīm: qui peccauerīt
ignorātes. Anima vero q
per supbiā aliqd peccati
cōmiserit: siue ciuis sit ille
siue pegrinus: qm aduersū
dñm rebellis fuit. peribit
de populo suo. Verbū enim
dñi contēpsit. et pceptū illi'
fecit irritū: idcirco delebitur.
et portabit iniquitatē suam.

Factū est autē cū essent filij
israel in solitudie. et inue
nissent hominē colligentē
ligna in die sabbati: obtu
lerūt eū moysi et aaron et
uniuerse multitudi. Qui re
cluserūt eum in carcerē: ne
scientes quid sup eo facere
deberēt. Dixitq dñs ad mo
ysen. Morte moriat homo
iste. Obruat eū lapidibus
omīs turba extra castra.
Cūq eduxissēt eū foras: ob
ruerūt lapidibz. et mortuus
est. sicut pceperat dñs. Dix
it quoq dñs ad moisen. Lo
quere filijs israel et dices ad
eos: ut faciāt sibi fimbrias
per angulos palliorū. po
nētes in eis uittas iacīctinas.
Quas cum viderīt recordabū
tur oīm mādatorū dñi: nec
sequātur cogitationes suas.
et oculos per res varias for
nicātes: sed magis memores
pceptorū dñi faciāt ea: sint
q sancti deo suo. Ego dñs
deus vester. qui eduxi vos
de tra egypti: ut essē vr deus.

Ecce aut̄ Caplm xvi.
chore filius ysaar
filij caath filij leui.
et dathan atq̄ abyran filij
heliab. hon quoq̄ filius
pheleth de filijs ruben sur-
rexerūt contra moisen: alij
q̄ filiorū israel ducēti quī-
quaginta viri proceres syna-
goge. et qui tēpore cōsilij p-
nomia vocabātur. Cumq̄
stetissēt aduersū moisen et
aaron: dixerūt. Sufficiat
vobis quia omīs multitudo
sanctorū est: et in ipsis ē do-
minus. Cur eleuamī sup po-
pulū dnī? Quod cū audis-
set moises: cecidit pronus
in faciē. Locutusq̄ est ad
chore. et ad omnē multitudi-
nē. Mane inquit notū faciet
dns qui ad se ptineant: et
sanctos applicabit sibi: et
quos elegerit appropinquabūt
ei. Hoc igitur facite. Tollite v-
nusquisq̄ thuribulū suū tu
chore et omē cōsiliū tuū:
et hausto cras igne ponite
desup thimiāma coram
dnō: et quēcumq̄ elegerit ipse erit
sanctus. Multū erigimini filij
leui. Dixitq̄ rursū ad chore.
Audite filij leui. Num parū
vobis est qd̄ separauit vos
deus israel ab omī populo.
et iūxit sibi ut seruiretis ei ī
cultu tabernaculi: et stare-
tis corā frequētia populi. et
ministraretis ei? Idcirco ad se
fecit accedere te. et omēs fr̄es
tuos filios leui. ut vobis etiā
sacerdotiū vendicetis: et oīs
globus tuus stet cōtra dnm̄?
Quid est enī aaron ut mur-
muretis cōtra eū? Misit ergo
moises: ut vocaret dathan
et abyran filios heliab. Qui
responderūt. Nō venimus.
Nūquid parū est tibi quod e-
duxisti nos de terra que lacte
et melle manabat ut occi-
deres in deserto: nisi et domi-
natus fueris nostri? Reuera
induxisti nos in terrā que flu-
it riuis lactis et mellis: et
dedisti nobis possessiones
agrorū et vinearū. An et o-
culos nostros vis eruere?

Nō veniūꝰ. Iratusq; moises
valde: ait ad dn̄m. Ne respi
cias sacrificia eorū. Tu scis q
ne asellū quidē vmq̄ accepe
rim ab eis: nec afflixerī quēq̄
am eorū. Dixitq; ad chorē.
Tu et omīs cōgregatio tua
state seorsū corā dn̄o: et aarō
die crastino separati. Tollite
singuli thuribula vr̄a. et pōi
te sup ea icensū: offerētes dn̄o
ducenta q̄nquagīta thuribu
la. Aaron quoq; teneat thu
ribulū suū. Quod cū fecissēt
stantibz moise et aaron. et
coacervassēt adversū eos ō
nē multitudinē ad ostium
tabernaculi: apparuit cūctis
gloria dn̄i. Locutusq; dn̄s
ad moisen et aaron ait. Se
paramini de medio cōgrega
tionis huius: ut eos repēte
disp̄dā. Qui ceciderūt proni
in faciē: atq; dixerūt. Fortis
sime deus spirituū vniūse
carnis: num vno peccante
cōtra omēs tua ira desaeviet?
Et ait dn̄s ad moisen. Pcipe
vniūso populo: ut separet

a tabernaculis chore et da
than et abyran. Surrexitq;
moises: et abiit ad dathan
et abyran. Et sequētibz eum
senioribz israel: dixit ad tur
bā. Recedite a tabernaculis
hoīnū impiorū: et nolite
tangere que ad eos ptinēt:
ne involvamī in pccīs eorū.
Cūq; recessissent a tentoriis
eorū per circuitū: dathan et
abyran egressi stabāt ī intro
itu papilionū suorū cū uxo
ribz et liberis omīq; frequēti
a. Et ait moises. In hoc scie
tis q dn̄s miserit me. ut fa
cerem vniūsa que cernitis:
et nō ex pprio ea corde ptule
rim. Si cōsueta hominum
morte interierīt. et visitaue
rit eos plaga qua et ceteri
visitari solent: non misit
me dn̄s. Sin autē novā rē
fecerit dn̄s ut aperiens terra
os suū deglutiat eos et omī
a que ad illos ptinēt. descē
derintq; viuētes in īfernū:
scietis qd blasphemaverīt
dn̄m. Confessī igit ut cessa

uit loqui disrupta est terra
sub pedibz eorū: et aperiens
os suū deuorauit illos cum
tabernaculis suis et vniu̾sa
substātia eoꝝ. Descenderūtqꝫ
viui in īfernū operti humo:
et perierūt de medio multitu
dinis. At uero omnis israel q̄
stabat per girū. fugit ad cla
morem pereuntiū: dicentes
ne forte et nos terra deglu
at. Sed et ignis egressus a
dn̄o interfecit ducētos q̄nq̄gī
ta viros: qui offerebant in
censū. Locutus qꝫ est dn̄s ad
moisen dicēs. Precipe eleaza
ro filio aaron sacerdotis ut
tollat thuribula que iacent
in incendio. et ignē huc illuc
qꝫ dispgat: qm̄ sanctificata
sunt in mortibz pctōꝝ. Pro
ducatqꝫ ea in laminas et
affigat altari. eo q̄ oblatū
sit in eis incensū dn̄o. et sc̄ti
ficata sint: ut cernat ea pro
signo et monimēto filij isrl̄.
Tulit ergo eleazar sacerdos
thuribula enea. in quibus
obtulerāt hij quos incendi
ū deuorauit: et produxit ea
in laminas. affigēs altari
ut haberēt postea filij israel
quibz cōmonerētur. ne quis
accedat alienigena. et qui nō
est de semine aaron ad offerē
dū incensū dn̄o: ne paciat̄
sicut passus est chore. et ōis
cōgregatio eius: loquente
dn̄o ad moisen. Murmura
uit aūt omnis multitudo filio
rū israel sequēti die cōtra
moisen et aaron dicēs. Vos
interfecistis pplm dn̄i. Cūqꝫ
oriret̄ seditio et tumultus
increscerēt: moises et aaron
fugerūt ad tabernaculū fede
ris. Qd̄ postq̄ ingressi sunt:
operuit nubes tabernaculū.
et apparuit gloria dn̄i. Dix
itqꝫ dn̄s ad moisen et aarō.
Recedite de medio huius
multitudinis: etiā nūc delebo
eos. Cūqꝫ iacerēt in terra:
dixit moises ad aarō. Tol
le thuribulū. et hausto ig
ne de altari mitte incensū de
sup. pgens cito ad pplm ut
roges pro eis. Iā enī egressa

est ira a dño: et plaga deseuit.
Quod cũ fecisset aarõ. et cu
currisset ad mediã multitudi
nẽ quã iam vastabat incen
diũ: obtulit thimiama. Et
stans int mortuos ac viuẽ
tes. pro pplo deprecatus est: et
plaga cessauit. Fuerũt aũt
qui percussi sunt q̃ttuordecim
milia hoĩm et septingenti:
absqꝫ hys qui perierãt in se
ditione chore. Reuersusqꝫ est
aaron ad moisen ad ostiũ
tabernaculi federis: postq̃m
quieuit interitus. Capl'xvij.

Et locutus est dñs
ad moisen dicens.
Loquere ad filios
israel. et accipe ab eis virgas
singulas per cognationes
suas a cunctis principibz tri
buũ virgas duodecĩ: et vni
cuiusqꝫ nomẽ superscribes vir
ge sue. Nomen aũt aaron
erit in tribu leui: et vna vir
ga cunctas seorsũ familias
seorsũ cõtinebit. Ponesqꝫ
eas in tabernaculo federis.
corã testimonio ubi loquar
ad te. Quẽ ex hys elegero ger
minabit virga eius: et cohibe
bo a me q̃rimonias filiorũ
israel: quibz cõtra vos mur
murãt. Locutusqꝫ est moises
ad filios israel: et dederũt ei
omnes principes virgas per
singulas tribz. Fueruntqꝫ vir
ge duodecĩ: absqꝫ virga aa
ron. Quas cũ posuisset moy
ses corã dño in tabernaculo
testimonij: sequenti die regres
sus inuenit germinasse virgã
aaron in domo leui: et tur
gentibz gemmis eruperant
flores. Qui folijs dilatatis
in amigdulas deformati sũt.
Protulit ergo moises omnes
virgas de conspectu dñi ad
cunctos filios israel: viderũt
qꝫ et receperũt singuli virgas
suas. Dixitqꝫ dñs ad moisẽ.
Refer virgã aaron in taber
naculũ testimonij. ut seruetur
ibi in signũ rebelliũ filiorũ
israel: et quiescant querele
eorũ a me. ne moriantur. Fe
citqꝫ moises sicut p̃ceperat
dñs. Dixerũt aũt filij israel

ad moisen. Ecce consumpti sumus:
omnes perivimus. Quicumque acce-
dit ad tabernaculum domini mori-
tur. Num usque ad internetio-
nem cuncti delendi sumus? Cap.

Dixitque dominus xviii.
ad aaron. Tu et fi-
lii tui. et domus pa-
tris tui tecum portabitis iniqui-
tatem sanctuarii: et tu et filii tui
simul sustinebitis peccata sacer-
dotii vestri. Sed et fratres tuos
de tribu levi et sceptro patris
tui sume tecum: presto que sint et
ministrent tibi. Tu autem et filii tui
ministrabitis in tabernaculo tes-
timonii. Excubabuntque levite
ad precepta tua. et ad cuncta o-
pera tabernaculi: ita dumtax-
at ut ad vasa sanctuarii et ad
altare non accedant: ne et illi
moriantur. et vos pereatis si-
mul. Sint autem tecum: et excu-
bent in custodiis tabernaculi.
et in omnibus cerimoniis eius.
Alienigena non miscebitur
vobis. Excubate in custodia
sanctuarii. et in ministerio altaris:
ne oriatur indignatio super filios

israel. Ego dedi vobis fratres ves-
tros levitas de medio filiorum
israel: et tradidi donum domino.
ut serviant in ministeriis taber-
naculi eius. Tu autem et filii
tui custodite sacerdotium vestrum.
Et omnia que ad cultum alta-
ris pertinent. et intra velum sunt:
per sacerdotes administrabuntur.
Si quis externus accesserit
occidetur. Locutus est dominus ad
aaron. Ecce dedi tibi custodi-
am primiciarum mearum. Om-
nia que sanctificantur a filiis israel
tibi tradidi et filiis tuis. pro
officio sacerdotali legitima
sempiterna. Hec ergo accipies
de hiis que sanctificantur. et ob-
lata sunt domino. Omnis obla-
tio et sacrificium. et quicquid
pro peccato atque delicto reddi-
tur michi. et cedit in sancta
sanctorum: tuum erit et filiorum tuo-
rum. In sanctuario comedes illud.
Mares tantum comedent ex eo:
quia consecratum est tibi. Primi-
cias autem quas voverint et ob-
tulerint filii israel: tibi dedi et fi-
liis ac filiabus tuis iure perpetuo.

Qui mūdus est in domo tu-
a: vescatur eis. Omnē medul-
lā olei et vini ac frumenti
quicquid offerūt p̄micarū do-
mino. tibi dedi: universas fru-
gū primicias quas gignit
humus. et dn̄o deportantur:
cedent in usus tuos. Qui mūd'
est in domo tua: vescetur eis.
Omne quod ex voto reddide-
rint filij israel: tuū erit. Quic-
quid primū erūpit e vulva
cuncte carnis quā offerūt dn̄o.
sive ex hominibz sive de pecori-
bz fuerit. tui iuris erit: ita
dūtaxat ut pro hominis pri-
mogenito preciū accipias:
et omne aīal quod immū-
dū est redimi facias. Cuius
redēptio erit post unū mensē
syclis argenti quinqz pondere
sanctuarij. Syclus viginti o-
bolos habet. Primogenita
aut̄ bovis et ovis et capre
nō facies redimi: quia sancti-
ficata sunt dn̄o. Sāguinē
tantū eorū fundes sup altare:
et adipem adolebis in sua-
vissimū odorē dn̄o. Carnes
vero in usum tuū cedent: si-
cut pectusculū cōsecratū. et
armus dexter tua erunt. Om̄s
primicias sanctuarij quas offe-
runt filij israel domino: tibi de-
di et filijs ac filiabz tuis iure
perpetuo. Pactū salis est sempi-
ternū corā dn̄o: tibi ac filijs tuis.
Dixitqz dn̄s ad aarōn. In terra
eorū nichil possidebitis: nec
habebitis partē inter eos. Ego
pars et hereditas tua: in me-
dio filiorū israel. Filijs autem
levi dedi om̄es decimas israe-
lis in possessionē pro ministerio
quo serviunt michi ī tabernacu-
lo federis: ut nō accedant ultra
filij israel ad tabernaculū fede-
ris. nec cōmittant peccatū morti-
ferū: solis filijs levi michi in
tabernaculo servientibz. et por-
tantibz peccata populi. Legiti-
mū sempiternū erit in gene-
rationibz vestris. Nichil aliud
possidebunt decimarū oblati-
one contenti: quas in usus eo-
rū et necessaria separavi. Lo-
cutusqz est dn̄s ad moisen
dicens. Precipe levitis: atqz denū-

tia. Cum acceperitis a filiis is-
rael decimas quas dedi vobis:
primicias earum offerte domino. id
est decimam partem decime: ut re-
putetur vobis in oblationem
primitivorum. Tam de areis quam
de torcularibus et vinetis quo-
rum accipitis primicias offer-
te domino: et date aaron sacerdo-
ti. Omnia que offertis ex deci-
mis et in donaria domini sepa-
rabitis: optima et electa cunc-
ta erunt. Dicesque ad eos. Si
preclara et meliora queque ob-
tuleritis ex decimis reputabitur
vobis quasi de area et torcu-
lari dederitis primicias: et come-
detis eas in omnibus locis vestris.
tam vos quam familie vestre.
quia precium est pro ministerio
quo servitis in tabernaculo
testimonii: et non peccabitis su-
per hoc egregia vobis et pin-
guia reservantes: ne pollua-
tis oblationes filiorum israel.
et moriamini. Capitulum xix

Locutusque est dominus
ad moisen et aaron
dicens. Ista est religi-
o victime. quam constituit dominus.
Precipe filiis israel ut addu-
cant ad te vaccam rufam eta-
tis integre in qua nulla sit
macula. nec portaverit iu-
gum: tradetisque eam eleazaro
sacerdoti. Qui eductam extra
castra immolabit in conspectu
omnium: et tingens digitum in
sanguine eius. asperget contra
fores tabernaculi septem vicibus.
Comburetque eam cunctis videntibus:
tam pelle et carnibus eius. quam
sanguine et fimo flamme tradi-
tis. Lignum quoque cedrinum et
ysopum coccumque bis tinctum sa-
cerdos mittet in flammam que
vaccam vorat: et tunc demum
lotis vestibus et corpore suo in-
gredietur in castra: commacula-
tusque erit usque ad vesperum.
Sed et ille qui combusserit eam
lavabit vestimenta sua et cor-
pus: et immundus erit usque ad
vesperum. Colliget autem vir
mundus cineres vacce. et effun-
det eos extra castra in loco
purissimo: ut sint multitudini
filiorum israel in custodiam

et in aquã aspsionis: q̃a pro
peccato vacca cõbusta est. Cũ
qz lauerit qui vacce portaue
rat cineres vestimẽta sua: ĩ
mũdus erit usqz ad vespm.
Habebunt hoc filij isrl. et ad
uene qui habitant inter eos
sanctũ: iure ꝑpetuo. Qui te
tigerit cadauer homĩs. et ꝓpt
hoc septẽ diebz fuerit ĩmun
dus: aspget ex hac aqua di
e tercio et septimo: et sic mũ
dabit. Si die tercio aspsus n̄
fuerit: septĩo nõ poterit e
mũdari. Omĩs qui tetigerit
humane aĩme morticinũ.
et aspsus ex hac cõmixtione
non fuerit: polluet tabnacu
lũ dñi: et pibit ex israel. Q̃a
aqua expiationis nõ est asp
sus. ĩmũdus erit: et manebit
spurcicia eius sup eũ. Ista est
lex homĩs qui moritur ĩ ta
bernaculo. Omẽs qui ĩgredi
ũtur tentoriũ illius. et vniu
sa vasa que ibi sunt: pollu
ta erũt septẽ diebz. Vas qđ
nõ habuerit opculũ. nec li
gaturã desup: ĩmũdũ erit.

Siquis in agro tetigerit ca
dauer occisi homĩs. aut per
se mortuũ. siue os illius vel
sepulchrũ: ĩmũdus erit sep
tem diebz. Tollẽtqz de cineribz
cõbustionis atqz pcĩ: et mit
tent aquas viuas super eos
in vas. In quibz cũ homo
mũdus tinxerit ysopũ: asp
get ex eo omẽ tentoriũ et cũc
tam suppellectilẽ. et homines
huiuscemodi cõtagione pol
lutos: atqz hoc modo mũdus
lustrabit ĩmũdũ tercio et sep
timo die. Expiatus qz die sep
timo lauabit et se et vestim̃
ta sua: et ĩmũdus erit usqz
ad vesperũ. Si quis hoc ritu
non fuerit expiatus. peribit
aĩa illius de medio ecclesie su
e: quia sc̃tuariũ dñi pollu
it: et nõ est aqua lustrationis
aspsus. Erit hoc p̃ceptũ legi
timũ sempiternũ. Ipse quoqz
qui aspgit aquas: lauabit
vestimẽta sua. Omĩs qui te
tigerit aquas expiationis:
ĩmũdus erit usqz ad vespam
Quicqđ tetigerit ĩmũdus:

imūdū faciet. Et aīa q̄ hoꝝ
quippiā tetigerit: imūda erit
usq̄ ad vesperā. Capitul' xx.
Veneruntq̄ filii isrl'
et omīs multitu
do in deserto syn
mense primo: et mansit po
pulus in cades. Mortuaq̄
est ibi maria: et sepulta ī eo
dem loco. Cūq̄ īdigeret aq̄
ꝑplus: coierūt aduersū mo
isen et aaron et uersi ī sediti
onē dixerūt. Utinā perissem'
inter fratres nr̄os corā dnō.
Cur eduxistis ecclesiā dnī in
solitudinē: ut et nos et nr̄a
iumēta moriantur? Quare
nos fecistis ascendere de egipto.
et adduxistis in locū istum
pessimū qui seri nō potest:
qui nec ficū gignit nec vine
as. nec mala granata. īsup
et aquā non habet ad bibē
dū? Ingressusq̄ moises et
aaron dimissa mltitudīe
tabernaculū federis corrue
rūt proni in terrā: clama
ueruntq̄ ad dnm atq̄ dixerūt.
Dn̄e deus audi clamorē po
puli huius: et aperi eis the
saurū tuū fontē aque uiue:
ut satiati cesset murmuratio
eorū. Et apparuit gloria dnī
sup eos. Locutusq̄ est dn̄s
ad moisen dicēs. Tolle virgā
et cōgrega ꝑplm tu et aaron
frater tuus: et loquimī ad pe
trā corā eis: et illa dabit aq̄s.
Cūq̄ eduxeris aquā de petra:
bibet omīs mltitudo et iumē
ta eius. Tulit igit' moises
virgā que erat in conspectu
dnī sicut ꝑceperat ei. et cōgre
gata mltitudīe ante petram
dixitq̄ eis. Audite rebelles
et increduli. Num de petra
hac vobis aquā poterim'
eicere? Cūq̄ eleuasset moises
manū percutiēs virga bis sili
cem: egresse sūt aque largis
sime. ita ut et ꝑplus biberet et
iumenta. Dixitq̄ dn̄s ad mo
isen et aaron. Quia nō credi
distis michi ut sanctificare
tis me corā filiis israel: non
introducetis hos populos in
terrā quā dabo eis. Hec est a
qua cōtradictionis: ubi iur

gati sunt filij israel contra
dnm: et sanctificatus est ī eis.
Misit interea nūcios moi
ses de cades ad regē edom: q
dicerēt. Hec mandat tibi fra
ter tuus israel. Nosti omnē
laborē qui apprehendit nos
quomodo descenderint patres
nrī in egiptū. et habitaueri
mus ibi multo tempore. af
flixeruntq3 nos egiptij et pa
tres nostros: et quomodo
clamauerim9 ad dnm et ex
audierit nos: miseritq3 an
gelū qui eduxit nos de egip
to. Et ecce in urbe cades que
est in extremis finibz tuis po
siti: obsecram9 ut nobis trās
ire liceat per terrā tuā. Nō
ibimus per agros nec per
vineas. nec bibem9 aquas
de puteis tuis: sed gradiem9
via publica. nec ad dexterā
nec ad sinistrā declinātes:
donec trāseam9 terminos tu
os. Cui respondit edom. Nō
trāsibitis per me. Alioquin
armatus occurrā tibi. Dix
eruntq3 filij israel. Per tritā

gradiem9 viā: et si biberim9
aquas tuas nos et pecora
nrā: dabimus quod iustū
est. Nulla erit in precio dif
ficultas: tantū velociter trās
eamus. At ille rndit. Non
transibitis. Statimq3 egressus
est obuius cū infinita multi
tudīe et manu forti: nec vo
luit acquiescere deprecanti. ut cōce
deret transitū p fines suos.
Quāobrē diuertit ab eo isrl.
Cūq3 castra mouissēt de cades
venerūt in montē hor qui
est in finibz terre edom: ubi
locutus est dns ad moisen.
Pergat inquit aaron ad
populos suos. Non enim
īntrabit terrā quā dedi filijs
israel: eo q īcredulus fuerit
ori meo ad aquas cōtradic
tionis. Tolle aaron et filiū
eius cū eo: et duces eos ī mō
tem hor. Cumq3 nudaueris
patrē veste sua: īdues ea e
leazarū filiū eius: et aaron
colligetur et morietur ibi. Fecit
moises ut preceperat dns: et
ascenderūt in mōtē hor corā

omni multitudine. Cumque aa-
ron spoliasset vestibus suis:
induit eis eleazarum filium eius.
Illo autem mortuo in montis
supercilio: descendit cum eleaza-
ro. Omnis autem multitudo vi-
dens occubuisse aaron: flevit
super eo triginta diebus per cunc-
tas familias suas.

Quod cum audisset
chananeus rex arad.
qui habitabat ad
meridiem venisse scilicet israel
per exploratorum viam: pugnavit
contra illum: et victor existens
duxit ex eo predam. At israel
voto se domino obligans ait. Si
tradideris populum istum in manu
mea: delebo urbes eius. Ex-
audivitque dominus preces israel:
et tradidit chananeum. Quem
ille interfecit subversis urbibus
eius: et vocavit nomen loci
illius horma. id est anathe-
ma. Profecti sunt autem et de mon-
te hor per viam que ducit
ad mare rubrum. ut circuirent
terram edom: et tedere cepit po-
pulum itineris ac laboris.

Locutusque contra deum et moi-
sen ait. Cur eduxisti nos de
egypto: ut moreremur in soli-
tudine? Deest panis: non sunt
aque: anima nostra iam nau-
seat super cibo isto levissimo.
Quam ob rem misit dominus in po-
pulum ignitos serpentes: ad
quorum plagas et mortes
plurimorum venerunt ad moisen.
atque dixerunt. Peccavimus:
quia locuti sumus contra dominum
et te. Ora ut tollat a nobis
serpentes. Oravitque moises
pro populo: et locutus est dominus
ad eum. Fac serpentem eneum
et pone eum pro signo. Qui
percussus aspexerit eum vivet.
Fecit ergo moises serpentem
eneum: et posuit pro sig-
no. Quem cum percussi aspicie-
rent: sanabantur. Profectique filii
israel: castrametati sunt in
oboth. Unde egressi: fixerunt
tentoria in hieabarim in
solitudine que respicit moab
contra orientalem plagam.
Et inde moventes: venerunt
ad torrentem zared. Quam

relinquētes castrametati sūt
cōtra arnon que est ī deser
to: et prominet in finibus
amorrei. Siquidē arnon
terminus est moab: diui
dens moabitas et amorrē
os. Unde dicitur in libro bel
lorū dn̄i. Sicut fecit ī ma
ri rubro: sic faciet in torren
tibꝫ arnon. Scopuli torrē
tiū īclinati sunt ut requiesce
rent in aran: et recumberēt
in finibꝫ moabitarū. Ex eo
loco apparuit puteus sup
quo locutus est dn̄s ad mo
ysen. Cōgrega ppl'm: et da
bo ei aquā. Tunc cecinit
israel carmen istud. Ascen
dat puteus cōcinebāt: pu
teus quē foderūt principes
et parauerūt duces mul
titudinis in datore legis
et in baculis suis. Profecti
qꝫ sunt de solitudine ma
thana: de mathana ī na
haliel. De nahaliel in
bamoth. De bamoth val
lis est in regione moab. in
vertice phasga: et qđ respi

cit contra desertū. Misit autē
israel nūcios ad seon regē
amorreorū dicēs. Obsecro
ut transire michi liceat per
terrā tuā. Nō declinabim⁹
in agros et vineas: non bi
bemus aquas ex puteis.
Via regia gradiemur: donec
trāseamus terminos tuos.
Qui concedere noluit ut trāsi
ret isrl' per fines suos: quin
potius exercitu cōgregato.
egressus est obuiā ī desertū.
et venit in iasa: pugnauit
qꝫ contra eum. A quo percus
sus est in ore gladii: et pos
sessa est terra eius ab arnon
usqꝫ iebbok. et filios āmon:
quia forti p̄sidio tenebātur
termini amonitarū. Tulit
ergo israel omēs ciuitates
eius. et habitauit in urbibꝫ
amorrei: in esebon scilicet
et in viculis eius. Urbs ese
bon fuit regis seon amorrei:
qui pugnauit cōtra regem
moab: et tulit omnē terrā
que dicionis illius fuerat
usqꝫ ad arnon. Idcirco di

cit̃ in prouerbio. Venite in
esebon: edificet' et cõstruatur
ciuitas seon. Ignis egressus
est de esebon. flãma de opido
seon: et deuorauit ar moa
bitarũ et habitatores excel
sorũ arnon. Ve tibi moab:
peristi popule chamos. De
di filios eius in fugã. et fili
as in captiuitatẽ regi amor
reorũ seon. Iugũ ipsorũ dis
periit ab esebon usq; dybon.
lassi peruenerũt in nophe. et
usq; medaba. Habitauit i
taq; israel in terra amorrei.
Misitq; moyses qui explo
raret iazer: cuius ceperunt
uiculos. et possederũt habi
tatores. Verteruntq; se et ascẽ
derũt per uiã basan: et occur
rit eis og rex basan. cũ omni
pplo suo pugnaturus in
edray. Dixitq; dñs ad mo
ysen. Ne timeas eũ: quia
in manu tua tradidi illũ.
et omnẽ pplm ac terrã eius:
faciesq; illi sicut fecisti seon
regi amorreorũ habitatori
esebon. Percusserũt igitur et
hunc cũ filiis suis uniuersũ
q; pplm eius usq; ad interne
cionẽ: et possederũt terram
illius. Cap̃ xxii.

Profectiq; castra
metati sũt in cã
pestribz moab: ubi trans
iordanen iericho sita est.
Videns autẽ balach filius
sephor omnia que fecerat
israel amorreo. et q' perti
muissent eũ moabite. et
impetũ eius ferre nõ pos
sent: dixit ad maiores na
tu madian. Ita delebit hic
populus omnes qui i nr̃is
finibz cõmorãtur: quomõ
solet bos herbas usq; ad
radices carpere. Ipse autẽ
erat eo tẽpore rex in moab.
Misit ergo nuncios ad ba
laam filiũ beor ariolũ q
habitabat sup flumen ter
re filiorũ ãmon: ut uoca
rent eũ et dicerent. Ecce egres
sus est pplus ex egypto: q
opuit supficiẽ tre. sedẽs cõtra
me. Veni igit' et maledic pplo
huic q' fortior me ẽ: si quo

modo possim pautē et eiicē eū de
terra mea. Novi enim qd
benedictus sit cui benedix
eris: et maledictus in quē
maledicta congesseris.
Perrexerūt seniores moab. et
maiores natu madian: ha
bētes divinationis preciū
in manibz. Cūqz venissent
ad balaam et narrassent
ei oīa verba balach: ille
respōdit. Manete hic nocte:
et respondebo quicqd michi
dixerit dns. Manētibz illis
apud balaam: venit dns
et ait ad eū. Quid sibi vo
lunt hoīes isti apud te? Re
spondit. Balach filius se
phor rex moabitarū. misit
ad me dicēs. Ecce populus
qui egressus est de egipto:
operuit supficiē terre. Veni
et maledic ei: si quo modo
possim pugnās abigere
eū. Dixitqz deus ad balaā.
Noli ire cū eis: neqz male
dicas populo: qa bndictus
est. Qui mane consurgēs:
dixit ad pncipes. Ite ī terrā
vestrā: quia phibuit me
deus venire vobiscū. Reversi
pncipes dixerūt ad balach.
Noluit balaā venīre nobis
cū. Rursū ille multo plu
res et nobiliores qm ante
miserat. misit. Qui cū ve
nissent ad balaā: dixerūt.
Sic dicit balach filius se
phor. Ne cuncteris venire
ad me paratū honorare te:
et quicquid volueris dabo
tibi: veni et maledic pplo
isti. Rndit balaā. Si dederit
michi balach domū suam
plenā argēti et auri: nō po
tero imutare verbū dni dei
mei. ut vel plus vel minus
loquar. Obsecro ut hic ma
neatis eciā hac nocte: ut
scire queam quid michi
rursū respōdeat dns. Venit
ergo deus ad balaā nocte:
et ait ei. Si vocare te vene
rūt hoīes isti. surge et va
de cū eis: ita dūtaxat ut qd
tibi pcepero facias. Surrex
it balaam mane: et stra
ta asina sua, pfectus est

cū eis. Et iratus est deus. Ste-
titq; āgelus dn̄i in via cōt̄
balaā qui sedebat asinā: et
duos pueros habebat secū.
Cernēs asina āgelū stantē
in via euaginato gladio:
auertit se de itinere. et ibat
per agrū. Quā cū verbera-
ret balaam. et vellet ad se-
mitā reducē: stetit āgelus ī
āgustijs duarū macciarū
quibz vinee ūgebātur. Quē
videns asina: iūxit se parie-
ti. et attriuit sedentis pedem.
At ille iterū verberabat. Et
nichilominꝰ angelus ad lo-
cū āgustū transiēs. ubi nec
ad dexterā nec ad sinistrā
poterat deuiari: obuius ste-
tit. Cūq; vidisset asina stan-
tē angelū: cecidit sub pedi-
bz sedentis. Qui iratus vehe-
mentius: cedebat fuste latera
eius. Aperuitq; dn̄s os asīe:
et locuta est. Quid feci tibi?
Cur percutis me ecce iam tercio?
Rn̄dit balaā. Quia cōmeruis-
ti: et illusisti michi. Vtinā
haberē gladiū: ut te percuterē.

Dixitq; asina. Nōne animal
tuū sum. cui semp sedere cō-
sueuisti usq; in p̄sentē diē?
Dic quid simile umq̄ fecerim
tibi. At ille ait. Nūquā. Pro-
tinus aperuit dn̄s oculos
balaam: et vidit angelum
stantē in via euaginatum
gladiū in manu tenentem.
Adorauitq; eū pnus ī terrā.
Cui āgelꝰ. Cur īq̄t tercio ver-
beras asinā tuā? Ego veni
ut aduersarer tibi: quia p-
uersa est via tua. michiq;
cōtraria. Et nisi asina de-
clinasset de via. dans locū re-
sistenti: te occidissem. et illa
viueret. Dixit balaam. Pec-
caui: nesciēs q tu stares con-
tra me. Et nūc si displicet tibi
ut vadā: reuertar. Ait angel.
Vade cū istis: et caue ne ali-
ud q̄ p̄cepero tibi loquaris.
Iuit igitur cū principibz. Qd
cū audisset balach. egressus
est in occursū eius in oppi-
do moabitarū. quod situm
est in extremis finibz Arnon.
Dixitq; ad balaam. Nūquid

nūcios ut vocarē te. Cur nō
statim venisti ad me? An q̄
a mercedē aduētu tuo reddē
nō queo? Cui ille respōdit.
Ecce assū. Nūquid loqui po
tero aliud: nisi qđ deus po
suerit in ore meo? Perrexerūt
ergo simul: et venerūt in
urbem que in extremis reg
ni eius finibꝫ erat. Cumqꝫ
occidisset balach boues et
oues: misit ad balaam et
p̄ncipes qui cū eo erāt mu
nera. Mane aūt facto. dux
it eū ad excelsa baal: et intu
itus est extremā partē popli.

Dixitqꝫ Caplm .xxiii.
balaam ad ba
lach. Edifica mi
chi hic septē aras: et para
totidem vitulos. eiusdēqꝫ
numeri arietes. Cūqꝫ fecis
set iuxta sermonē balaā:
īposuerūt simul vitulū et
arietē sup aram. Dixitqꝫ
balaam ad balach. Sta
paulisper iuxta holocaustū
tuū donec vadā. si forte oc
currat michi dn̄s: et quodcūqꝫ
imperauerit loquar tibi.
Cūqꝫ abisset velociter: occur
rit ei deus. Locutusqꝫ ē ad
eum balaam. Septē inquit
aras erexi: et īposui vitulū
et arietē desup. Dn̄s aūt po
suit verbū in ore eius: et ait.
Reuertere ad balach: et hec
loquēris. Reuersus īuenit
stantē balach iuxta holo
caustū suū: et omēs p̄ncipes
moabitarū. Assūptaqꝫ pa
rabola sua dixit. De aram
adduxit me balach rex mo
abitarū: de mōtibꝫ orientis.
Veni inquit et maledic ia
cob: propera et detestare isrl'.
Quomō maledicā: cui nō
maledixit deus? Qua ratio
ne detester: quē dn̄s nō de
testatur? De sūmis silicibꝫ
videbo eum: et collibꝫ cōsi
derabo illū. Populus sol9
habitabit: et inter gentes
non reputabitur. Quis dinu
merare possit puluerē ia
cob. et nosse numerū stirpis
israel? Moriatur aīma mea
morte iustorū: et fiant no

iussiā mea horū similia.
Dixitq; balach ad balaā.
Quid est hoc quod agis?
Ut maledicetes inimicis me
is vocaui te: et tu econtrario
bñdicis eis? Cui ille respōdit.
Num aliud possum loq̄?
nisi quod iusserit dñs? Dix
it ergo balach ad balaā.
Veni mecū in alterū locū
vnde partē israelis videas.
et totū videre nō possis: et
inde maledicito ei. Cumq;
duxisset eū in locū subli
mem sup verticē montis
phasgā: edificauit balaā
septē aras. Et īpositis sup̄
vitulis atq; arietibz: dixit
ad balach. Sta hic iuxta
holocaustū tuū: donec ego
pgam obuius dño. Cui
cum dñs occurrisset. posu
issetq; verbū in ore eius:
ait. Reuertere ad balach: et
hec loq̄ris ei. Reuersus īuenit
eū stantē iuxta holocaustū
suū: et principes moabita
rū cū eo. Ad quē balach.
Quid īquit locutus ē dñs?

At ille assūpta parabola
sua ait. Sta balach et au
sculta: audi fili sephor.
Non est deus quasi homo
ut mentiatur: nec ut filius
hominis ut mutetur. Dixit
ergo et nō faciet? locutus
est et nō implebit? Ad bñ
dicendū adductus sum:
bñdictionē phibere non
valeo. Non est ydolū in
iacob: nec videtur simula
chrū in isrl. Dñs deus eius
cū eo est: et clangor victo
rie regis in illo. Deus edu
xit eū de egipto: cuius
fortitudo similis est rino
cerotis. Non est auguriū
in iacob: nec diuinatio in
israel. Tēporibz suis dicet
iacob et israel: quid ope
ratus sit deus. Ecce pplus ut
leena cōsurget: et quasi le
o erigetur. Non accubabit
donec deuoret predā: et occi
sorū sāguinē bibat. Dixit
q; balach ad balaā. Nec
maledicas ei nec bñdicas.
Et ille ait. Nōne dixi tibi?

quod quicquid michi deus impe
raverit hoc faciam? Et ait balach
ad eum. Veni et ducam te ad
alium locum: si forte placeat de
o. ut inde maledicas eis. Cum
que eduxisset eum super verticem
montis phogor. qui respicit
solitudinem: dixit ei balaam.
Edifica michi hic septem aras:
et para totidem vitulos. eius
demque numeri arietes per sin
gulas aras. Fecit balach ut
balaam dixerat: inposuitque
vitulos et arietes per singulas
aras. Capitulum xxiiij.

Cumque vidisset ba
laam quod placeret
domino ut benediceret israeli.
nequaquam abiit ut ante per
rexerat ut augurium quereret:
sed dirigens contra desertum
vultum suum. et elevans oculos
vidit israel in tentoriis com
morantem per tribus suas.
Et irruente in se spiritu dei:
assumpta parabola. ait. Dix
it balaam filius beor. dixit
homo cuius obturatus est
oculus: dixit auditor ser
monum dei qui visionem ~~omni~~
omnipotentis intuitus est: qui
cadit et sic aperiuntur oculi
eius. Quam pulchra tabernacu
la tua iacob et tentoria tua
israel: ut valles nemorose.
ut orti iuxta fluvios irrigu
i: ut tabernacula que fixit
dominus: quasi cedri propter aquas.
Fluet aqua de situla eius: et
semen illius erit in aquas
multas. Tolletur propter agag
rex eius: et auferetur regnum
illius. Deus eduxit illum de egip
to: cuius fortitudo similis est
rinocerotis. Devorabunt gen
tes hostes illius: ossaque eorum
confringent. et perforabunt sagit
tis. Accubans dormivit ut
leo: et quasi leena quam susci
tare nullus audebit. Qui be
nedixerit tibi. erit ipse benedic
tus: qui maledixerit tibi. in
maledictione reputabitur.
Iratusque balach contra ba
laam: complosis manibus
ait. Ad maledicendum inimi
cis meis vocavi te: quibus
econtrario tercio benedixisti.

Reuertere ad locum tuum. Decre
ueram quidem magnifice hono
rare te: sed dns priuauit te
honore disposito. Rndit
balaam ad balach. Non
ne nunciis tuis quos misisti
ad me dixi. si dederit michi
balach plenam domum suam
argenti et auri. non potero
preterire sermonem dni dei mei.
ut vel boni quid vel mali
proferam ex corde meo: sed
quicquid dns dixerit hoc lo
quar? Uerumptamen pergens
ad populum meum: dabo tibi con
silium quid populus tuus huic
populo faciat in extremo
tempore. Sumpta igitur parabola.
rursum ait. Dixit balaam fi
lius beor. dixit homo cuius
obturatus est oculus: dixit
auditor sermonum dei. qui no
uit doctrinam altissimi et vi
siones omnipotentis videt: qui
cadens apertos habet oculos.
Uidebo eum: sed non modo. In
tuebor illum: sed non prope.
Orietur stella ex iacob: et
consurget virga de israel. Et
percutiet duces moab. vasta
bitque omnes filios seth: et erit
ydumea possessio eius. He
reditas seyr cedet inimicis su
is: israel vero fortiter agetur.
De iacob erit qui dominetur:
et perdat reliquias ciuitatis. Cum
que vidisset amalech: assumens
parabolam ait. Principium gen
tium amalech: cuius extrema
perdentur. Uidit quoque ci
neum: et assumpta parabola
ait. Robustum est quidem ha
bitaculum tuum: sed si in pe
posueris nidum tuum. et fue
electus de stirpe cayn. quam
diu poteris permanere? Assur
enim capiet te. Assumptaque
parabola: iterum locutus est.
Heu quis victurus est. quan
do ista faciet deus? Uenient
in trieribus de ytalia: supera
bunt assyrios vastabunt
que hebreos: et ad extremum
etiam ipsi peribunt. Surrexit
que balaam. et reuersus est in
locum suum: balach quoque
via qua venerat rediit.

Capitulum vicesimumquintum.

Morabat᷑ aut̄ eo tē
pore israel ī sethim.
Et fornicatus est
ppłs cum filiab; moab. q̄
vocauerūt eos ad sacrifici
a sua. At illi comederūt et
adorauerūt deos earū. inia
tus q; est israel beelphegor.
Et iratus dn̄s ait ad moy
sen. Tolle cūctos principes
populi. et suspende eos cō
tra solem in patibulis: ut
auertatur furor meus ab is
rael. Dixitq; moises ad iu
dices israel. Occidat unus
quisq; proximos suos: qui
iniciati sunt beelphegor.
Et ecce unus de filijs israel
intrauit corā fratrib; suis
ad scortū madianiten. vi
dente moyse et omī turba
filiorū israel: qui flebant
ante fores tabernaculi. Qđ
cū vidisset phinees filius
eleazari filij aaron sacerdo
tis. surrexit de medio multitu
dinis: et arrepto pugione
ingressus est post virū isra
elitem in lupanar: et pfo
dit ambos simul virū sci
cet et mulierē in locis geni
talib;. Cessauitq; plaga a
filijs israel: et occisi sunt vi
ginti quatuor milia hoīm. Dix
itq; dn̄s ad moisen. Phine
es filius eleazari filij aarō
sacerdotis. auertit irā meā
a filijs israel: q̄a zelo meo
cōmotus est contra eos. ut
nō ipse delerē filios israel ī
zelo meo. Idcirco loquere
ad eos. Ecce do ei pacē federis
mei: et erit tam ipsi q̄m se
mini illius pactū sacerdo
tij sempiternū: q̄a zelatus
est pro deo suo. et expiauit
scelus filiorū isrl̄. Erat aut̄
nomē viri israelite qui oc
cisus est cū madianitide
zambri filius salu: dux de
cognatione et tribu syme
onis. Porro mulier madi
anitis. que pariter interfec
ta est vocabat᷑ chozbi fili
a sur principis nobilissimi
madianitarū. Locutusq;
est dn̄s ad moisen dicens.
Hostes vos sentiant madi

farite. et percutite eos: quia et
ipsi hostiliter egerunt contra
vos. et decepere insidiis per
ydolum phogor. et chozbi fi
liam ducis madian sororem
suam: que percussa est in die
plage pro sacrilegio pho
Postquam Capitulum xxvi. gor.
noxiorum sanguis
effusus est: dixit
dominus ad moysen et ad eleaza
rum filium aaron sacerdotem. Nu
merate omnem summam filio
rum israel a viginti annis et supra.
per domos et cognationes su
as: cunctos qui possunt ad
bella procedere. Locuti sunt itaque
moyses et eleazar sacerdos
in campestribus moab super
iordanem contra iericho. ad
eos qui erant a viginti annis
et supra sicut dominus imperarat
quorum iste est numerus. Ru
ben primogenitus israel. Hu
ius filius enoch: a quo fa
milia enochitarum. Et phal
lu: a quo familia phallui
tarum. Et esrom: a quo fami
lia esromitarum. Et charmi:

a quo familia charmitarum.
Hee sunt familie de stirpe
ruben quarum numerus inve
tus est quadraginta tria mili
a et septingenti triginta. Filius
phallu heliab. Huius filii
namuhel et dathan et abi
ram. Isti sunt dathan et abi
ram principes populi qui consur
rexerunt contra moysen et aa
ron in seditione chore quan
do adversum dominum rebellaverunt.
et aperiens terra os suum
devoravit chore morientibus
plurimis: quando combussit
ignis ducentos quinquaginta vi
ros. Et factum est grande mi
raculum: ut chore pereunte
filii illius non morerentur.
Filii symeon per cognatio
nes suas. Namuhel: ab ho
familia namuhelitarum.
Iamin: ab hoc familia ia
minitarum. Iachin: ab ho
familia iachinitarum. Za
re: ab hoc familia zareita
rum. Saul: ab hoc familia
saulitarum. Hee sunt famili
de stirpe symeon: quarum

omnis numerus fuit viginti
duo milia ducentorum. Filii
gad per cognationes suas.
Sephon: ab hoc familia
sephonitarum. Aggi: ab hoc
familia aggitarum. Suni:
ab hoc familia sunitarum.
Ozni: ab hoc familia oz
nitarum. Her: ab hoc fami
lia heritarum. Harod: ab
hoc familia haroditarum.
Arihel: ab hoc familia ari
helitarum. Iste sunt familie
gad: quarum omnis nume
rus fuit quadraginta milia
quingentorum. Filii iuda. her et
onan: qui ambo mortui
sunt in terra chanaan. Fue
runtque filii iuda per cognati
ones suas. Sela: a quo
familia selaitarum. Pha
res: a quo familia pha
resitarum. Zare: a quo fa
milia zareitarum. Porro
filii phares esrom: a quo
familia esromitarum. Et
amul: a quo familia a
mulitarum. Iste sunt fami
lie iuda: quarum omnis
numerus fuit septuagin
ta milia quingentorum. Filii y
sachar. per cognationes su
as. Thola: a quo familia
tholaitarum. Phua: a quo
familia phuaitarum. Iasub:
a quo familia iasubitarum.
Semram: a quo familia
semramitarum. Hee sunt
cognationes ysachar: quorum
numerus fuit sexaginta qua
tuor milia trecentorum. Filii
zabulon per cognationes
suas. Sared: a quo familia
sareditarum. Helon: a quo
familia helonitarum. Ialel:
a quo familia ialelitarum.
Hee sunt cognationes za
bulon: quarum numerus
fuit sexaginta milia quin
gentorum. Filii ioseph per cog
nationes suas: manasse
et ephraym. De manasse
ortus est machir: a quo
familia machiritarum.
Machir genuit galaad:
a quo familia galaadi
tarum. Galaad habuit
filios. Iezer: a quo fa

milia hiezeritarū. Et helech:
a quo familia helechitarū.
Et asrihel: a quo familia
asrihelitarū. Et sechem: a
quo familia sechemitarū.
Et semidā: a quo familia
semidaitarū. Et epher: a q̄
familia epheritarū. Fuit
autē epher pater salphaad.
qui filios nō habebat sed
tantū filias: quarū ista
sunt nomīa. Maala et
noha et egla et melcha et
thersā. Hee sunt familie
manasse: et numerus earū
quīq̄ginta duo milia sep
tingentoꝝ. Filij autē ephraym
per cognationes suas fue
runt hij. Suthalā: a quo
familia suthalaitarū. Be
cher: a quo familia beche
ritarū. Thehen: a quo fami
lia thehenitarū. Porro fi
lius suthala fuit heran:
a quo familia heranitarū.
Hee sunt cognationes fili
orū ephraym: quarū nu
merus fuit triginta duo
milia q̄ngētoꝝ. Isti sunt

filij ioseph per familias
suas. Filij beniamin ī cog
nationibꝫ suis. Bale: a
quo familia baleitarum.
Azbel: a quo familia azbe
litarū. Ahyrā: a quo fami
lia ahyranitarū. Supha
ni: a quo familia suphani
tarū. Huphanū: a quo fa
milia huphamitarū. Filij
bale: hered et noeman. De
hered: familia hereditarū.
De noemā: familia no
emanitarū. Hij sūt filij
beniamin per cognatio
nes suas: quarū numerus
fuit q̄draginta quīq̄ milia
sexcentorū. Filij dan p cog
nationes suas. Suhami: a
quo familia suhamitarū.
Hee sūt cognationes dan
per familias suas. Omnes
fuere suhamite: quoꝝ nu
merus erat sexaginta q̄tuor
milia q̄dringentoꝝ. Filij a
ser per cognationes suas.
Iemnā: a quo familia iem
naitarū. Iessui: a quo fa
milia iessuitarū. Brie: a q

familia brieitarū. Filij brié:
habér: a quo familia habe
ritarū. Et melchihél: a quo
familia melchihelitarum.
Nomē autē filie asér: fuit
sara. Hee cognationes fili
orū asér: et numerus eorum
quinquaginta tria milia q̄dringentorum.
Filij neptalim per
cognationes suas. Iessihel:
a quo familia iessihelitā
rū. Guni a quo familia
gunitarū. Iesér: a quo fa
milia iesertarū. Sellem:
a quo familia sellemitarū.
Hec sūt cognationes filiorum
neptalim per familias su
as: quorū numerus fuit
q̄dragintaquinq; milia qua
dringentorum. Ista est sūma
filiorū israel. qui recēsiti
sunt: sexcenta milia et mil
le. septīgenti triginta. Locu
tusq; est dn̄s ad moysen
dicens. Istis diuidetur terra
iuxta numerū vocabulorum
in possessiones suas. Plu
ribz maiorē partē dabis:
et paucioribz minorem.

Singulis sicut nūc recēsiti
sunt tradet̄ possessio: ita dū
taxat ut sors terrā tribubz
diuidat et familijs. Q̄cq̄d
sorte cōtigerit: hoc vel plu
res accipiāt vel pauciores.
Hic quoq; est numerus fili
orū leui per familias suas.
Gersōn: a quo familia
gersonitarū. Caath: a quo
familia caathitarū. Mera
ri: a quo familia meraríta
rū. Hee sunt familie leui.
Familia lobni. familia
ebroni. familia mooli. fa
milia musi. familia chori.
At uero caath genuit amrā:
qui habuit uxorē iocabed
filiā leui que nata est ei in
egipto. Hec genuit viro
suo amram. filios aaron
et moysen et mariā sororē
eorum. De aaron: orti sunt
nadab et abiu. et eleazar
et ythamar. Quorū na
dab et abiu mortui sunt:
cū obtulisset ignē alienū
corā dn̄o. Fueruntq; omnes
qui numerati sūt viginti

tia nulla generis mascu
lini ab vno mense et supra:
quia non sunt recensiti inter
filios israel: nec eis cum ceteris
est data possessio. Hic est
numerus filiorum israel: qui
descripti sunt a moise et
eleazaro sacerdote in cam
pestribus moab supra iorda
nem contra iericho. Inter quos
nullus fuit eorum qui ante
numerati sunt a moyse et
aaron. in deserto synai.
Predixerat enim dominus quod omnes
morerentur in solitudine.
Nullusque remansit ex eis:
nisi caleb filius iephone
et iosue filius nun. Capitulum
Accesserunt autem xxvii.
filie salphaad. fi
lij epher: filij ga
laad filij machir. filij ma
nasse. qui fuit filius ioseph:
quarum sunt nomina. maala
et noha et egla et melcha
et thersa: steteruntque coram
moyse et eleazaro sacerdo
te. et cunctis principibus populi
ad ostium tabernaculi fede
ris. atque dixerunt. Pater
noster mortuus est in de
serto. nec fuit in sedicione
que concitata est contra do
minum sub chore: sed in
peccato suo mortuus est.
Hic non habuit mares
filios. Cur tollitur nomen
illius de familia sua: quia
non habet filium? Date no
bis possessionem inter cog
natos patris nostri. Retulit
que moyses causam earum ad
iudicium domini. Qui dixit
ad eum. Iustam rem postu
lant filie salphaad. Da
eis possessionem inter cogna
tos patris sui: et ei in he
reditate succedant. Ad filios
autem israel loqueris hec. Ho
mo cum mortuus fuerit
absque filio: ad filiam eius
transibit hereditas. Si fi
liam non habuerit: habebit
successores fratres suos. Quod
si et fratres non fuerint: dabi
tis hereditatem fratribus patris
eius. Sin autem nec patruos
habuerit: dabitur hereditas

filiis qui ei proximi sunt. Eritque hoc filiis israel sanctum lege perpetua: sicut precepit dominus moysi. Dixit quoque dominus ad moysen. Ascende in montem istum abarim: et contemplare inde terram quam daturus sum filiis israel. Cumque videris eam. ibis et tu ad populum tuum sicut ivit frater tuus aaron: quia offendistis me in deserto syn. in contradictione multitudinis. nec sanctificare me voluistis coram ea super aquas. Hee sunt aque contradictionis. in cades deserti syn. Cui respondit moyses. Provideat dominus deus spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc. et possit exire et intrare ante eos. et educere illos vel introducere: ne sit populus domini sicut oves absque pastore. Dixitque dominus ad moysen. Tolle iosue filium nun. virum in quo est spiritus dei: et pone manum tuam super eum. Qui stabit coram eleazaro sacerdote et omni multitudine: et dabis ei precepta cunctis videntibus et partem glorie tue: et audiat eum omnis synagoga filiorum israel. Pro hoc si quid agendum erit: eleazar sacerdos consulet dominum. Ad verbum eius egredietur et ingredietur ipse et omnes filii israel cum eo: et cetera multitudo. Fecit moyses ut preceperat dominus. Cumque tulisset iosue: statuit eum coram eleazaro sacerdote. et omni frequentia populi. Et impositis capiti eius manibus. cuncta replicavit que mandaverat dominus. Capitulum xxviii.

Dixit quoque dominus ad moysen. Precipe filiis israel: et dices ad eos. Oblationem meam et panes et incensum odoris suavissimi. offerte per tempora sua. Hec sunt sacrificia que offerre debetis. Agnos anniculos immaculatos duos. cotidie in holocaustum sempiternum. unum

offeretis mane: et alterum
ad vespm. Decimã partẽ
ephi simile. que cõspsa sit
oleo purissio: et habeat
quartã partẽ hyn. Holo
caustũ iuge est quod ob
tulistis in mõte synai in
odorẽ suauissimũ incensi
dñi: et libabitis vini qrtã
partẽ hyn per agnos sin
gulos in sctuario dñi.
Alterũqz agnũ similiter
offeretis ad vesperã iuxta
omnẽ ritũ sacrificij matu
tini et libamẽtor eius: ob
lationẽ suauissimi odoris
dño. Die aut sabbati offe
retis duos agnos ãniculos
immaculatos. et duas decĩas
simile. oleo cõspse ĩ sacrifi
tio: et liba que rite fũdunt
per singula sabbata ĩ ho
locaustũ sempiternũ. In
kalendis aut id ẽ ĩ mẽsiũ
exordijs offeretis holocau
stũ dño. vitulos de armẽto
duos. arietẽ vnũ. agnos
ãniculos septẽ immaculatos:
et tres decĩas simile oleo

cõspse ĩ sacrificio p singlos
vitulos: et duas decĩas simi
le oleo cõspse p siglos arie
tes: et decimã decie simile c
oleo cõspse ĩ sacrificio p agnos
siglos holocaustũ suauissi
odoris atqz icẽsi ẽ dño. Libamĩa
aũ vini q p siglas fũdeda s
victĩas: ista erũt. Media p
hyn per vitulos singulos:
tercia per arietẽ: quarta
per agnũ. Hoc erit holo
caustũ per omes menses:
qui sibi ãno vertẽte succ
dũt. Hircus quoqz offere
tur dño pro peccis in holo
caustũ sẽpiternũ. cũ liba
mentis suis. Mense autẽ
primo qrtadecĩa die me
sis phase dñi erit: et quĩt
decima die sollẽpnitas a
zimorũ. Septẽ diebus ve
cẽtur azimis: quarũ dies
prima venerabilis et sc
erit. Omne opus seruile n
facietis in ea. Offeretisqz
in icensũ holocaustũ dño
vitulos de armẽto duos
et arietẽ vnũ. agnos ãni

culos īmaculatos septē.
et sacrificia singulorū ex
simila que cōspsa sit ole
o: tres decimas per singu
los vitulos. et duas deci
mas per arietē. et decimā
decime per agnos singu
los id est per septē agnos:
et hircū pro peccato vnū
ut expietur pro vobis: p
ter holocaustū matutinū.
quod semp offeretis. Ita
facietis per singulos dies
septē dierū in fomitē ignis
et in odorē suauissimū dn̄o:
qui surget de holocausto et
de libationibȝ singulorȝ. Di
es quoqȝ septim⁹ celeberri
mus et sanctus erit vobis.
Omē opus seruile nō fa
cietis in eo. Dies etiā primi
tiuorū quādo offeretis no
uas fruges dn̄o expletis eb
domadibȝ: venerabilis et
sancta erit. Omne opus
seruile non facietis in ea.
Offeretisqȝ holocaustū ī
odorē suauissimū dn̄o. vi
tulos de armēto duos. a

rietem vnū. et agnos an
niculos īmaculatos septē:
atqȝ in sacrificijs eorȝ simi
le oleo cōsperse. tres decīas
per singulos vitulos. per
arietē duas. per agnos de
cimā decime qui simul sūt
agni septē: hircū quoqȝ
qui mactatur pro expia
tione pter holocaustū se
piternū: et liba eius. Im
maculata offeretis omīa
cū libationibȝ suis. Cap̄ xxix.

Ensis etiā septimi
prima dies vene
rabilis et sancta
erit vobis. Omē opus ser
uile non facietis in ea: q̄a
dies clangoris est et tuba
rū. Offeretisqȝ holocaustū
in odorē suauissimū dn̄o.
vitulū de armēto vnū. ari
etem vnū. agnos āniculos
īmaculatos septē: et ī sa
crificijs eorū simile oleo cō
spse. tres decimas per singu
los vitulos. duas decimas
per arietē. vnā decimā per
agnū. qui simul sūt agni

septē: et hircū pro pctō qui
offertur in expiationē ppli:
pter holocaustū kalēdarū
cū sacrificiis suis. et holo
caustū sempiternū cū libati
onibz solitis. Eisdē cerimoniis
offeretis in odorē suauissi
mū incensū dnō. Decima
quoqz dies mēsis huius
septimi erit vob scā atqz ve
nerabilis: et affligetis ai
mas vrās. Omne opus ser
uile non facietis in ea. Of
feretis qz holocaustū dnō i
odorē suauissimū. vitulū
de armēto vnū. arietē vnū.
agnos āniculos īmacula
tos septē: et in sacrificiis e
orū simile oleo cōsperse
tres decimas per vitulos
singulos. duas decimas
per arietē. decimā decime p
agnos singulos. qui sunt
simul septē agni: et hircū
pro peccato: absqz hiis que
offerri pro delicto solent in
expiationē et holocaustū
sempiternū in sacrificio et
libamībz eorū. Quītadecīa
vero die mensis septimi q
vobis erit scā atqz venera
bilis. omne opus seruile nō
facietis in ea: sed celebrabi
tis solēpnitatē dnō septē
diebz. Offeretisqz holocau
stū in odorē suauissimū
dnō. vitulos de armento
tredecim. arietes duos. ag
nos āniculos qtuordecim
īmaculatos: et in libamē
tis eorū simile oleo cōsperse
tres decimas per vitulos sin
gulos. qui sunt simul vitu
li tredecī. et duas decimas
arieti vno. id est simul ari
etibz duobz. et decimā decimē
agnis singulis qui sunt simul
agni qtuordecī: et hircū p
peccato: absqz holocausto
sempitno et sacrificio et li
bamīe eius. In die altero of
feretis vitulos de armēto du
odecī. arietes duos. agnos a
niculos īmaculatos qtuor
decim: sacrificiaqz et libami
na singulorū per vitulos et
arietes et agnos rite celebra
bitis: et hircū pro pctō:

absq; holocausto sempiterno.
sacrificioq; eius et libamine
eius. Die tercio offeretis vitu
los undecim. arietes duos. ag
nos anniculos immaculatos
quatuordecim: sacrificiaq; et li
bamina singulorum per vitu
los et arietes et agnos rite
celebrabitis: et hircum pro
peccato: absq; holocausto
sempiterno et sacrificioq; et
libamine eius. Die quarto offe
retis vitulos decem. arietes du
os. agnos anniculos immacu
latos quatuordecim: sacrificiaq;
eorum et libamina singulorum
per vitulos et arietes et ag
nos rite celebrabitis: et hir
cum pro peccato: absq; holocau
sto sempiterno. sacrificioq;
eius et libamine. Die quinto
offeretis vitulos novem. arie
tes duos. agnos anniculos
immaculatos quatuordecim: sac
rificiaq; et libamina singulo
rum per vitulos et arietes et
agnos rite celebrabitis:
et hircum pro peccato: absq; ho
locausto sempiterno: sacri
ficioq; eius et libamine. Die
sexto offeretis vitulos octo.
et arietes duos. agnos anni
culos immaculatos quatuorde
cim: sacrificiaq; et libamina
singulorum per vitulos et a
rietes et agnos rite celebra
bitis: et hircum pro peccato:
absq; holocausto sempiterno.
sacrificioq; eius et libamine.
Die septimo offeretis vitulos
septem. arietes duos. agnos
anniculos immaculatos quatu
ordecim: sacrificiaq; et liba
mina singulorum per vitulos
et arietes et agnos rite cele
brabitis: et hircum pro peccato:
absq; holocausto sempiterno.
sacrificioq; eius et libamine.
Die octavo qui est celeber
rimus omne opus servile
non facietis: offerentes holo
caustum in odorem suavissimum
domino. vitulum unum. arietem
unum. agnos anniculos im
maculatos septem: sacrificia
q; eius et libamina singu
lorum per vitulos et arietes et
agnos rite celebrabitis: et

hircū pro peccato: absq; ho
locausto sempitno. sacrificio
q; eius et libamīe. Hec offe
retis dnō in sollēpnitatibus
vrīs. pter vota et oblatio
nes spōtaneas: in holocau
sto in sacrificio. in libamīe
et in hostiis pacificis. Capl'
xxx.
Narrauitq; moyses filiis israel
omnia que ei dnūs
īperauerat: et locutus est ad
pncipes tribuū filiorum israel.
Iste est sermo. quē precepit
dnūs. Si quis virorum votū
dnō vouerit. aut se cōstrīx
erit iuramēto: nō faciet ir
ritū verbū suū: sed omne
quod promisit implebit.
Mulier si quippiā vouerit.
et se cōstrīxerit iuramēto q̄
est in domo patris sui. et in
etate adhuc puellari: si cog
nouerit pater votū quod
pollicita est. et iuramentū
qd' obligauit aīmā suam
et tacuerit: voti rea erit. Qc
quid pollicita est et iurau
opere cōplebit. Sin autē
statim ut audierit cōtradix
erit pater. et vota et iura
menta eius irrita erūt: nec
obnoxia tenebitur spōsio
ni: eo qd' cōtradixerit pater.
Si maritū habuerit et vo
uerit aliquid et semel ver
bū de ore eius egrediens aī
mā illius obligauerit iura
mēto: quo die audierit vir.
et nō cōtradixerit voti rea
erit: reddetq; qd'cūq; pmise
rat. Sin autē audiens sta
tim cōtradixerit. et irritas
fecerit omnes pollicitationes
eius. verbaq; quib; obstrix
erat aīmā suā: ppicius ei
erit deus. Vidua et repudi
ata quicqd vouerint reddāt.
Uxor in domo viri cū se vo
to cōstrīxerit et iuramento.
si audierit vir et tacuerit.
nec cōtradixerit spōsioni:
reddat qd'cūq; promiserat.
Sin autē extimplo cōtradix
erit. non tenebitur pmissio
nis rea. quia maritus cō
tradixit: et dnūs ei ppicius
erit. Si vouerit et iurame

to se cõstrinxerit ut p ieiu
niũ vel ceterarũ rerũ absti
nentiã affligat aĩmã suã:
in arbitrio viri erit ut fa
ciat siue non faciat. Quod si
audiẽs vir tacuerit. et ĩ al
terã diem distulerit senten
tiã: quicquid vouerat atq
promiserat reddet: quia
statim ut audiuit tacuit.
Sin autẽ cõtradixerit post
q̃m resciuit: portabit ipse
iniquitatẽ eius. Iste sunt le
ges quas cõstituit dñs mo
ysi inter virũ et uxorẽ: inter
patrẽ et filiã que in puel
lari adhuc etate est: vel q̃
manet in parẽtis domo.
Locutus Cap xxxi.
q3 est dñs ad mo
ysen dicens. Ul
ciscere prius filios israel de
madianitis: et sic colligẽ
ris ad pplm tuũ. Statimq3
moyses. Armate ĩquit ex
vobis viros ad pugnam:
qui possint ultionẽ dñi
expetere de madianitis.
Mille viri de singulis tri

bubus eligantur ex israel:
qui mittantur ad bellũ. De
derũt q3 millenos de cũctis
tribubz. id est duodecĩ mi
lia expeditorũ ad pugnã:
quos misit moyses cum
phinees filio eleazari sac
dotis. Vasa quoq3 sancta
et tubas ad clangendum
tradidit ei. Cũq3 pugnas
sent contra madianitas
atq3 vicissent: omẽs mares
occiderũt. et reges eorũ. eui
et recem. et sur et ur et rebe
quinq3 pricipes gentis. Ba
laam quoq3 filiũ beor in
terfecerũt gladio. Ceperũt
q3 mulieres eorũ et paruu
los: omĩaq3 pecora. et cũc
tam supellectilẽ. quicquid
habere poterant depopula
ti sũt. Tam urbes q̃m vicu
los et castella flãma con
sũpsit. Et tulerũt predã et
vniuersa que ceperãt tam
ex homĩbz q̃m ex iumẽtis:
et adduxerũt ad moysen
et eleazarũ sacerdotẽ. et ad
omnẽ multitudinẽ filiorũ

israel. Reliqua etiã utensilia
portauerũt ad castra ĩ cã
pestribꝫ moab: iuxta ior
danem cõtra iericho. Egressi
sunt autẽ moyses et eleazar
sacerdos. et omnes principes
synagoge in occursũ eorũ
extra castra. Iratusqꝫ mo
yses principibꝫ exercitus. tri
bunis et cẽturionibꝫ qui
uenerãt de bello: ait. Cur fe
minas reseruastis? Nõne
iste sũt que deceperũt filios
isrl' ad suggestionẽ balaã
et preuaricari fecerũt vos ĩ
dño sup peccato phogor. vn
de et percussus est populus?
Ergo cunctos interficite. quicquid
est generis masculini etiã
paruulos: et mulieres q̃
nouerũt viros in coitu
iugulate. Puellas autẽ et
omnes feminas virgines
reseruate vobis: et mane
te extra castra septẽ diebꝫ.
Qui occiderit hoiem vel
occisũ tetigerit: lustrabit
die tercio et septĩo. Et de
omni preda siue vestimen
tũ fuerit siue vas. id est a
liquid in utensilia preparatũ.
de caprarũ pellibꝫ et pilis
et ligno expiabit. Eleazar
quoqꝫ sacerdos ad viros exer
citus qui pugnauerãt sic
locutus est. Hoc est preceptũ
legis. quod mãdauit dñs
moysi. Aurũ et argentũ
et es. et ferrũ et stannũ et
plũbũ et omne quod po
test transire per flãmas:
igne purgabit. Quicquid
autẽ ignẽ nõ potest susti
nere: aqua expiationis
sanctificabitur. Et laua
bitis vestimẽta vr̃a die
septimo: et purificati
postea castra intrabitis.
Dixitqꝫ dñs ad moysen.
Tollite summã eorũ que
capta sunt ab homine
usqꝫ ad pecus. tu et elea
zar sacerdos. et omnes
principes vulgi: diuides
qꝫ ex equo predã inter eos
qui pugnauerũt et egressi
sũt ad bellũ. et inter
omnẽ reliquã multitudi

dine. Et separabis partem
dno. ab hys qui pugna
uerunt et fuerunt in bello. v
nam animam de quingentis.
tam ex hominibus quam ex bu
bus et asinis et ouibus: et
dabis eam eleazaro sacer
doti: quia primicie dni sunt.
Ex media quoque parte fili
orum israel accipies quinquage
simum caput hominum et boum
et asinorum. et ouium cunctor
que animantium: et dabis ea leui
tis qui excubant in custodi
is tabernaculi dni. Feceruntque
que moyses et eleazar sacer
dos sicut preceperat dns. Fu
it autem preda quam exercitus
ceperat. ouium sexcenta septu
aginta quinque milia: boum sep
tuaginta duo milia: asinorum
sexaginta milia et mille: anime
hominum sexus feminei. que non
cognouerant viros. trigin
taduo milia. Dataque est me
dia pars hys qui in prelio fu
erunt: ouium trecenta triginta
septem milia quingenta. E
quibus in parte dni suppu
tate sunt oues sexcente septu
aginta quinque: et de bubus
triginta sex milibus. boues
septuaginta duo: et de asinis
triginta milibus quingentis. a
sini sexaginta unus. De ani
mabus hominum sedecim milibus
cesserunt in partem dni trigin
tadue anime. Tradiditque
moyses numerum primicia
rum dni eleazaro sacerdoti. si
cut ei fuerat imperatum. ex
media parte filiorum israel:
quam separauerat hys qui
in prelio fuerant. De media
vero parte que contigerat
relique multitudini. id est de o
uibus trecentis triginta septem
milibus quingentis. et de bubus
triginta sex milibus. et de asinis
triginta milibus quingentis. et
de hominibus sedecim milibus.
tulit moyses quinquagesimum
caput: et dedit leuitis qui
excubabant in tabernaculo
dni. sicut preceperat dns.
Cumque accessissent principes
exercitus ad moysen et tri
buni. centuriones que dixerunt.

Nos servi tui recensuimus nu
merū pugnatorū quos ha
buim⁹ sub manu nr̄a: et
ne unus quidē defuit. Ob
hanc causā offerimus in
donariis dn̄i singuli qđ in
preda auri potuim⁹ invenire.
periscelides. et armillas a
nulos et dextralia. ac mu
renulas: ut depreceris pro
nobis dn̄m. Susceperūt
q; moyses et eleazar sacer
dos omne aurū in diversis
speciebꝫ. pondo sanctuarii
sedecim milia septingētos
quinquaginta siclos: a tri
bunis et cēturionibꝫ. Un⁹
quisq; enī qđ in preda ra
puerat: suū erat. Et suscep
tū intulerūt in tabernacu
lū testimonii: in monimētū
filiorū israel coram dn̄o.

Filii autē Capl̄ xxxii.
ruben et gad ha
bebāt pecora mul
ta: et erat illis in iumētis
infinita substantia. Cūq;
vidissent iazer et galaad
aptas alendis aīalibꝫ
terras: venerūt ad moysen
et ad eleazarū sacerdotem
et principes multitudinis. at
q; dixerūt. Astaroth et dy
bon et iazer et nembra esse
bon et eleale et saban et
nebo et beon. terra quā per
cussit dn̄s in cōspectu filio
rū israel. regio uberrima
est ad pastū aīaliū: et nos
servi tui habem⁹ iumenta
plurima. Precamurq; si in
venim⁹ graciā corā te ut
des nobis famulis tuis eam
in possessionē: nec facias
nos transire iordanem. Cui
respondit moyses. Numquid
fratres vr̄i ibūt ad pugnam
et vos hic sedebitis? Cur
subvertitis mētes filiorum
israel. ne transire audeant
in locū quē eis daturus est
dn̄s? Nonne ita egerunt
patres vr̄i: quādo misi de
cades barne ad explorā
dam trā? Cūq; venissent
usq; ad vallem botri lu
strata omni regione: sub
verterunt corda filiorū isr̄l.

ut non intrarent fines quos
eis dn̄s dedit. Qui iratus
iuravit dicens. Si videbūt
hoīes isti qui ascenderūt
ex egipto a viginti annis
et supra terrā quā sub iura
mento pollicitus sum abra
ham ysaac et iacob. et no
luerūt sequi me: p̄ter caleb
filiū iephone cenezeū. et
iosue filiū nun. Isti ipleue
rūt volūtatē meā. Iratus
qz dn̄s adu'sū israel. circū
duxit eū per desertū quadra
ginta ānis: donec cōsūme
retur universa generatio
que fecerat malū in cōspec
tu eius. Et ecce iquit vos
surrexistis pro patribus
vestris icremēta et alūpni
hoīuū peccatorū: ut au
geretis furorē dn̄i contra
israel. Qui si nolueritis
sequi eū: in solitudīe po
pulū derelinquet: et vos
causa eritis necis omniū.
At illi prope accedētes dix
erūt. Caulas oviū fabri
cabim' et stabula iumen
torū: parvulis quoqz nr̄is
urbes munitas. Nos autē
ipsi armati et accincti per
gemus ad preliū ante fi
lios israel: donec itroduca
mus eos ad loca sua. Par
vuli nostri et quicquid ha
bere possum' erūt in urbi
bus muratis: propter ha
bitatorū insidias. Non
revertem' in domos nr̄as
usqz dū possideant filij is
rael hereditatē suam: nec
quicq̄ q̄rimus trans iorda
nen: quia iam habemus
possessionē nostrā in orie
tali eius plaga. Quibus
moyses ait. Si facitis qd
promittitis. expediti p̄gi
te corā dn̄o ad pugnam:
et omīs vir bellator ar
matus iordanem trāseat:
donec subvtat dn̄s inimi
cos suos. et subiciatur ei
omīs terra. Tūc eritis icul
pabiles et apud dn̄m et
apud israel: et obtinebitis
regiones quas vultis corā
dn̄o. Sin autē quod dici

tis nō feceritis: nulli dubiū
est quin peccetis ī dnm: et sci
tote qm peccatū vrm appre
hendet vos. Edificate ergo ur
bes parvulis vrīs: et caulas
ac stabula ovibz ac iumē
tis: et quod polliciti estis ī
plete. Dixeruntqz filij gad
et ruben ad moysen. Ser
ui tui sumus: faciemus
quod iubet dns noster. Par
vulos nostros et mulieres
et pecora ac iumēta relin
quem⁹ in urbibz galaad:
nos autē famli tui omnes
expediti pgemus ad bellū
sicut tu dne loqueris. Pre
pit ergo moyses eleazaro
sacerdoti et iosue filio nun.
et pricipibz familiarū per
tribz israel: et dixit ad eos.
Si trāsierint filij gad et filij
ruben vobiscū iordanē. oēs
armati ad bellū corā dno.
et vobis fuerit tra subiecta: da
te eis galaad ī possessionē.
Sin autē noluerint transire
vobiscū in terrā chanaan:
inter vos habitādi accipi
ant loca. Responderuntqz filij
gad et filij ruben. Sicut
locutus est dns servis suis:
ita faciemus. Ipsi armati
pergemus corā dno ī terrā
chanaan: et possessionē
iam suscepisse nos cōfitemur
trans iordanē. Dedit itaqz
moyses filijs gad et ruben.
et dimidie tribui manasse
filij ioseph regnū seon regis
amorrei. et regnū og regis
basan: et terram eorū cum
urbibz suis per circuitū. Ig
itur exstruxerunt filij gad
dybon et astaroth et aro
er et roth. sophan et iazer
iecbaa et beth. nembra et
betharan. urbes munitas
et caulas pecoribz suis. Filij
vero ruben edificaverunt
esebon. et eleale et cariatha
im. et nabo et baalmeon.
versis nominibz: sabama
quoqz. imponentes vocabu
la urbibz quas exstruxerant.
Porro filij machir filij ma
nasse pexerunt in galaad.
et vastaverunt eam: interfec

to amorreo habitatore eius.
Dedit ergo moyses terrã
galaad machir filio ma
nassẽ: qui habitauit ĩ ea.
Iahir aũt filius manasse
abijt et occupauit vicos
eius: quos appellauit auo
thiair. id est villas iair.
Nobe quoq; perrexit et app
hendit canath cũ viculis
suis: vocauitq; eã ex noĩe
suo nobe. Capitulũ xxxiii.
Hec sunt mãsiões
filiorum israel qui
egressi sũt de egip
to per turmas suas ĩ manu
moysi et aaron: quas de
scripsit moyses iuxta cas
trorum loca que dñi iussiõe
mutabãt. Profectiq; igit
de ramesse mẽse primo qn
todecĩa die mensis primi.
fecerũt altera die phase filij
isrl in manu excelsa. vidẽ
tibz cũctis egyptijs. et sepe
lientibz p̃mogenitos quos
percusserat dñs. nam et ĩ dijs
eorũ exercuerat ultionẽ: cas
trametati sũt in sochot. Et
de sochot venerũt in etham:
que est in extremis finibus
solitudinis. Inde egressi ve
nerũt cõtra phyayroth que
respicit beelsephon: et cas
trametati sunt ante magdalũ.
Profectiq; de phyayroth trãs
ierũt per mediũ mare in so
litudinẽ. Et ãbulãtes tribz
diebz per desertũ etham: cas
trametati sunt in mara.
Profectiq; de mara venerũt
in helym. ubi erãt duodecĩ
fontes aq̃rũ. et palme sep
tuaginta: ibiq; castrameta
ti sunt. Sed et inde egressi:
fixere tentoria super mare
rubrũ. Profectiq; de mari
rubro: castrametati sũt in
deserto syn. Unde egressi ve
nerũt in depheha. Profecti
q; de depheha: castrametati
sũt in halus. Egressiq; de
halus. in raphidim fixe
re tentoria: ubi aqua p̃plo
defuit ad bibendũ. Profec
tiq; de raphidim: castrame
tati sũt in deserto synai.
Sed et de solitudine synai

egressi: venerũt ad sepulcħ
cõcupiscẽtie. Pfectiq3 de sepul
chris cõcupiscentie: castme
tati sunt in aseroth. Et de a
seroth: venerũt in rethma.
Profectiq3 de rethma: castra
metati sunt ĩ remmonpha
res. Unde egressi: venerũt in
lebna. Et de lebna castmeta
ti sũt in ressa. Egressi de ressa:
venerũt in celatha. Unde p
fecti: castmetati sũt ĩ mõte
sepher. Egressi de mõte sepher:
venerũt in arada. Inde pfi
ciscentes: castrametati sunt
in maceloth. Profectiq3 de
maceloth: venerũt ĩ thaath.
De thaath: castrametati sũt
in thare. Unde egressi: fixerũt
tẽtoria in methca. Et de meth
ca: castrametati sũt ĩ esmo
na. Pfectiq3 de esmona: ve
nerũt in moseroth. Et de mo
seroth: castmetati sunt in
baneiachan. Egressiq3 de ba
neiachan: venerũt in mõtẽ
gadgad. Unde pfecti: castṙ
metati sũt in iethabatha.
Et de iethabatha: venerũt

in ebrona. Egressiq3 de ebro
na: castmetati sũt ĩ asion
gaber. Inde pfecti venerũt
in desertũ syn: hec est cades.
Egressiq3 de cades: castmeta
ti sunt in mõte hor. in extre
mis finib3 terre edom. Ascẽ
ditq3 aaron sacerdos ĩ mõ
tem hor iubẽte dño: et ibi
mortuus est anno qdragẽ
simo egressionis filiorum
israel ex egipto mẽse quĩto
primo die mẽsis: cũ esset ã
norũ centũ viginti triũ. Au
divitq3 chananeus rex arad
qui habitabat ad meridie
in terra chanaan: venisse
filios israel. Et pfecti de mõ
te hor: castrametati sũt in
salmona. Unde egressi ve
nerũt in phinon. Pfectiq3
de phinon: castrametati sũt
in oboth. Et de oboth vene
rũt in ieabarim. que est i
finib3 moabitarũ. Pfecti
q3 de ieabarim: fixere tento
ria in dibongad. Unde egres
si: castrametati sũt in hel
mon deblathayin. Egressi

q3 de helmon deblathaym:
venerūt ad mōtes abarim
cōtra nabō. Pfectiq3 de mō
tibus abarim. transierunt
ad cāpestria moab supra
iordanen cōtra iericho: ibi
q3 castrametati sūt de beth
symon usq3 ad belsattim
in planiorib3 locis moabi
tarū: ubi locutus est dn̄s
ad moysen. Pcipe filys il
rael: et dic ad eos. Quādo
transieritis iordanen intrā
tes terrā chanaan: dispdi
te cūctos habitatores regi
onis illius. Cōfringite ti
tulos et statuas cōminui
te. atq3 omīa excelsa vasta
te: mūdantes terrā et omīs
habitātes in ea. Ego enī
dedi vobis illā in possessi
onē: quā diuidetis vobis
sorte. Pluribz dabitis lati
orem: et paucis āgustiorē.
Singulis ut sors ceciderit:
ita tribuet hereditas. Per
tribus et familias posses
sio diuidet. Si autē nolu
eritis īterficere habitatores
terre: qui remāserint erunt
vobis quasi claui ī oculis
et lancee in laterib3: et ad
uersabūtur vobis in terra
habitationis vr̄e: et quicq̄d
illis facere cogitaueram.
vobis faciam. Cap. xxxiiij.

Locutus est dn̄s
ad moysen dicēs.
Precipe filys isrl:
et dices ad eos. Cū ingressi
fueritis terrā chanaan. et
in possessionē vobis sorte
ceciderit: hys finibz termina
bit. Pars meridiana inci
piet a solitudīe syn que est
iuxta edom: et habebit ter
minos contra orientē mare
salsissimū. Qui circuibūt
australē plagā p ascēsū
scorpionis: ita ut trāseant
in senna. et pueniāt ī me
ridiem usq3 ad cades bar
ne. Unde egredient confi
nia ad villā nomīe adar:
et tendēt usq3 ad asemonā.
Ibitq3 per girū terminus
ab asemona usq3 ad tor
rentē egypti: et maris mag

ni litore finiet. Plage autē
occidētalis a mari magno
termini īcipiēt: et ipō fine
claudētur. Porro ad septē
trionalē plagā a mari
magno termini incipiēt.
pueniētes usqȝ ad montē
altissimū: a quo venies
in emath usqȝ ad termīos
sedadā: ibūtqȝ cōfinia usqȝ
ad zephrona et villā henan
Hij erūt termini in parte
aquilonis. Inde metabūt
fines cont orietalē plagā
de villa henan usqȝ sepha
mā: et de sephama descēdēt
termini in rebla cōtra fon
tē daphnim. Inde pueniēt
cōtra orientē ad mare cene
reth. et tendēt usqȝ ad ior
danen: et ad ultimū salsis
simo claudent mari. Hac
habebitis terrā per fines
suos in circuitu. Precepitqȝ
moyses filijs isrl dicēs. Hec
erit terra quā possidebitis
sorte: et quā iussit dari dns
nouē tribubȝ et dimidie
tribui. Tribus eni filiorū
ruben per familias suas.
et tribus filiorū gad iuxta
cognationū numerū. me
dia quoqȝ tribȝ manasse
id est due et semis tribus:
acceperūt partē suā trans
iordanen cōtra iericho ad
orientalē plagā. Et ait do
minus ad moysen. Hec
sūt nomīa viroꝝ qui terrā
vobis diuidēt. Eleazar sa
cerdos et iosue filius nun:
et singuli principes de tribu
bus singulis. quoꝝ ista st
vocabula. De tribu iuda:
caleb filius iephone. De
tribu symeon: samuel fili
us amiud. De tribu ben
iamin: helydad filius ca
selon. De tribu filioꝝ dan:
bochi filius iogli. Filiorū
ioseph de tribu manasse:
hannihel filius ephod. De
tribu ephraym: chamuhel
filius septhan. De tribu za
bulon: helysaphan filius
pharnach. De tribu ysa
char: dux phaltichel filius
ozan. De tribu aser: ahyud

ud filius salomi. De tribu
neptalim: phedahel filius
amiud. Hy sũt quibz p̄cepit
dñs ut diuideret filiys isrl̄
terrã chanaan. Capitulũ xxxv.

Hec quoqz locutus
est dñs ad moisẽ
in cãpestribz mo
ab: supra iordanen cõtra
iericho. Precipe filiys isrl̄.
ut dent leuitis de possessio
nibz suis urbes ad habitã
dũ. et suburbana earũ p
circuitũ: ut ipi in opidis
maneãt: et suburbana sit
pecoribz ac iumentis. que
a muris ciuitatũ forinsecus
per circuitũ mille passuũ
spacio tendũtur. Cõtra ori
entẽ duo milia erũt cubiti:
et cont̄ meridiẽ similit̄ duo
milia. Ad mare quoqz qd̄
respicit ad occidentẽ eadem
mensura erit: et septẽtrio
nalis plaga equali termi
no finietur. Erũt qz urbes
in medio: et foris suburba
na. De ipsis aũt opidis q̄
leuitis dabitis. sex erũt in fu
gitiuorũ auxilia separata.
ut fugiat ad ea qui fuderit
sanguinẽ: et exceptis hiis
alia quadraginta duo opi
da id est simul q̄draginta oc
to opida cũ suburbanis
suis. Ipse quoqz urbes q̄
dabũtur de possessionibz
filior̄ israel. ab hiis qui
plus habẽt plures auferẽ
tur: et qui minus pauciores
res. Singuli iuxta mẽsurã
hereditatis sue dabũt opi
da leuitis. Ait dñs ad mo
ysen. Loq̄re filiys israel: et
dices ad eos. Quãdo trãsgressi
fueritis iordanen ĩ terrã
chanaan: decernite que ur
bes esse debeant in p̄sidia
fugitiuor̄ qui nolẽtes sã
guinẽ fuderint. In quibus
cũ fugerit p̄fugus. cogna
tus occisi eũ non poterit
occidere: donec stet in cõspectu
multitudĩs. et causa illius
iudicet̃. De ipsis aũt urbi
bz que ad fugitiuor̄ subsi
dia separãtur. tres erũt trãs
iordanen. et tres ĩ t̃ra cha

naan tam filiis isrl' q̃ ad
uenis atq; pegrinis: ut cõ
fugiat ad eas qui nolẽs
sanguinẽ fuderit. Si quis
ferro pcusserit et mortuus
fuerit: qui pcusserit reus
erit homicidii: et ipse mo
rietᷣ. Si lapidẽ iecerit et ict⁹
occubuerit: similit' punietᷣ.
Si ligno pcussus interierit:
pcussoris sanguĩe vĩdica
bitur. Ppinquus occisi ho
micidã interficiet: statim ut
apphenderit eũ pimet. Si
per odiũ quis hoĩnẽ impu
lerit. vel iecerit quippiã ĩ eũ
per ĩsidias: aut cum esset
ĩimicus manu pcusserit et
ille mortuus fuerit: pcussor
homicidii reus erit. Cogna
tus occisi: statĩ ut invenerit
eũ iugulabit. Qđ si fortui
tu et absq; odio et ĩimicici
is q̃cq̃m hoĩ fecerit. et hoc
audiẽte pplo fuerit cõpro
batũ. atq; inter pcussorẽ
et ppinquũ sanguinis q̃stio
ventilata: liberabitᷣ ĩno
cens de ultoris manu. et re
ducetᷣ per sententiã in urbẽ
ad quã cõfugerat: mane
bitq; ibi donec sacerdos mag
nus qui oleo scõ unctus ẽ
moriatᷣ. Si ĩterfector extra
fines urbiũ que exulibz depu
tate sũt fuerit ĩventus. et p
cussus ab eo qui ultor ẽ sã
guinis: absq; noxa erit q̃
eum occiderit. Debuerat eñ
profugus usq; ad mortem
pontificis in urbe residere.
Postq̃ aũt ille obierit:
homicida revertetᷣ in terrã
suã. Hec sempiterna erunt
et legitima in cunctis habita
tionibz vestris. Homicida
sub testibz punietᷣ. Ad uni⁹
testimoniũ: nullus cõdẽpna
bitᷣ. Non accipietis preciũ
ab eo qui reus est sanguĩs:
statim et ipse morietur. Ex
ules et pfugi ante mortẽ
pontificis nullo modo ĩ ur
bes suas reverti poterunt:
ne polluatis terrã habita
tionis vr̃e que ĩsontiũ cru
ore maculatᷣ: nec aliter
expiari potest nisi per eius

saguinē q̄ alterius saguinē
fuerit: atq; ita emūdabitur
vr̄a possessio. me cōmorāte
vobiscū. Ego enī sū dn̄s q̄
habito iter filios israel.

Accesserūt Cap. xxxvi.
autē et p̄ncipes fa
miliarū galaad
filij machir filij manasse de
stirpe filior iosephi: locutiq;
sūt moysi corā p̄ncipibz isr̄l
atq; dixerūt. Tibi dn̄o nr̄o
p̄cepit dn̄s ut terrā sorte di
uideres filijs israel: et ut fili
abus salphaad fratris nr̄i
dares possessionē debitā p̄ri.
Quas si alterius tribz hōines
uxores acceperīt sequetur pos
sessio sua: et translata ad
aliā tribū de nostra hēdita
te minuet̄: atq; ita fiet ut cū
iubileus id ē quīquagesimus
ānus remissionis aduenerit
cōfundat̄ sortiū distributio:
et aliorz possessio ad alios
trāseat. Rūdit moyses filijs
isr̄l: et dn̄o p̄cipiēte ait. Recte
tribz filior ioseph locuta ē:
et hec lex sup filiabz salpha
ad a dn̄o p̄mulgata ē. Nu
bāt quibz volūt. tantū ut
sue tribz hoībz: ne cōmis
ceat̄ possessio filior israel
de tribu ī tribū. Omnes enī
viri ducēt uxores de tribu et
cognatōe sua. et cūcte femie
maritos de eadē tribu acci
piēt: ut hēditas p̄maneat
ī familijs. Nec sibi misceāt̄
tribus: sed ita maneāt ut
a dn̄o separate sūt. Feceruntq;
filie salphaad ut sibi fu
erat imperatū: et nupserūt
maala et thersa et egla et
melcha et noba filij patrui
sui de familia manasse:
qui fuit filius ioseph. Et
possessio q̄ illis fuerāt attri
buta. mās̄it ī tribu et fami
lia patris earū. Hec sunt
mādata atq; iudicia: q̄ p̄ce
pit dn̄s p manū moysi ad
filios isr̄l in cāpestribz mo
ab sup iordanem cōtra iericho.

Explicit liber numeri qui appel
latur hebraice vagedabar. Inci
pit liber helleadabarim. qui
deuteronomium dicitur.

Ec sūt
verba
que lo
cutus
est mo
yses ad
omnem israel trans iorda
nen in solitudine cāpestri
contra mare rubrū inter
pharan et thophel et laban
et aseroth ubi auri est plu
rimū: undecī diebz de horeb.
per viā mōtis seyr usqz ad
cades barne. Quadragesīo
anno. undecīo mense. pmo
die mensis. locutus ē moy
ses ad filios israel omīa q̄
pceperat illi dn̄s ut diceret
eis. postqȝ pcussit seon regē
amorreor. qui habitauit
in esebon. et og regē basan.
qui mansit in aseroth. et ī
edray trans iordanen in t̄
ra moab. Cepitqz moyses
explanare legē. et dicere.
Dn̄s deus noster locutus ē
ad nos in horeb dicens.
Sufficiat vobis qḋ in hoc
mōte mansistis: reūtimini
et venite ad montē amor
reor et ad cetera que ei prox
ima sūt cāpestria atqz mō
tana et humiliora loca cō
tra meridiē et iuxta litus
maris terrā chananeorū
et libani. usqz ad flumen
magnū eufraten. En īquit
tradidi vob. Ingredimini et
possidete eā: sup quā iura
uit dn̄s patribz vestris ab
ham et ysaac et iacob: ut
daret illā eis et semī eorum
post eos. Dixiqz vobis illo
in tēpore. Nō possum solus
sustinere vos. quia dn̄s de
vester mltiplicauit vos: et
estis hodie sicut stelle celi
plurimi. Dn̄s deus patrū
vror addat ad hūc numer
rū mlta milia: et bndicat
vobis sicut locutus est. Nō
valeo solus vestra negocia
sustinere: et pondus ac iur
gia. Date e vobis viros
sapiētes et gnaros. et quo
cōuersatio sit probata in
tribubz vr̄is: ut ponā eos
vob pncipes. Tūc respon

dixistis michi. Bona res est
quã vis facere. Tulique de tri
bubus vr̃is viros sapiẽtes
et nobiles: et cõstitui eos
p̃ncipes et tribunos et cen
turiones et q̃nq̃genarios
ac decanos qui docerẽt vos
singula. Precepi q; eis di
cens. Audite illos: et quod
iustũ est iudicate. Siue civis
sit ille siue pegrinus: nulla
erit distantia psonarũ. Ita
paruũ audietis ut magnũ:
nec accipietis cuiusq̃ psonã:
q̃a dei iudiciũ est. Qđ si dif
ficile vobis aliq̃d visum
fuerit: referte ad me. et ego
audiã. Precepi q; omĩa q̃
facere deberetis. Profecti aũt
de horeb trãsiuim᷒ per here
mũ terribilẽ et maximam
solitudinẽ quã vidistis. p
viã mõtis amorrei: sicut p̃
ceperat dñs deus nr̃ nobis.
Cumq; venissemus in cades
barne: dixi vobis. Venistis
ad montẽ amorrei: quẽ
dñs deus nr̃ daturus est
nobis. Vide terrã quam
dñs deus tuus dat tibi: ascẽ
de et posside eã: sicut locut᷒
est dñs deus nr̃ patribus
tuis. Noli metuere: nec q̃c
q̃m paueas. Et accessistis
ad me omẽs atq; dixistis.
Mittamus viros qui cõsi
derent terrã: et renũciẽt per
quod iter debeam᷒ ascẽdere.
et ad quas pgere ciuitates.
Cumq; michi placuisset: mi
si e vobis duodecĩ viros si
gulos de tribub; suis. Qui
cum perrexissent et ascendisset
in mõtana: venerũt usq;
ad vallẽ botri. Et cõsiderata
terra sumẽtes de fructibus
eius ut ostenderẽt ubertatẽ:
attulerũt ad nos atq; dixe
runt. Bona est t̃ra: quam
dñs deus noster daturus ẽ
nobis. Et noluistis ascẽdere:
sed increduli ad sermonem
dñi dei nostri murmurati es
tis ĩ tabernaculis vr̃is: at
q; dixistis. Odit nos dñs:
et idcirco eduxit nos de t̃ra
egipti. ut traderet in manu
amorrei atq; deleret. Quo

ascendamus? Nuncii terruerūt
cor nr̄m dicētes. Maxima mul-
titudo est. et nobis ī statura
procerior: urbes magne. et
ad celū usq3 munite. Filios
enachim vidim⁹ ibi. Et dixi
vobis. Nolite metuere: nec
timeatis eos. Dn̄s deus q̄
ductor est noster pro vob̄
ipse pugnabit: sicut fecit
in egipto videntibz cunctis.
et in solitudine ipsi vidistis.
Portavit te dn̄s deus tuus.
ut solet homo gestare par-
vulū suū filiū in omni via
per quā ambulastis: donec
veniretis ad locū istū. Et nec
sic quidē credidistis dn̄o deo
vr̄o. qui p̄cessit vos in via.
et metatus est locū in quo
tentoria figere deberetis: noc-
te ostendens vobis iter per
ignē. et die p columpnā nu-
bis. Cumq3 audisset dn̄s
vocē sermonū vestrorum:
iratus iuravit et ait. Nō
videbit quispiā de homi-
nibz generationis huius pessime
terrā bonā quā sub iura-
mēto pollicitus sū patri-
bus vr̄is: p̄ter caleb filiū
iephone. Ipse eā videbit
eam: et ipsi dabo terrā quā
calcavit. et filiis eius: quā
secutus est dn̄m. Nec mi-
randa indignatio ī ppl'm:
cū michi quoq3 iratus dn̄s
propter vos dixit. Nec tu
ingredieris illuc: sed iosue
filius nun minister tuus ipse
intrabit pro te. Hunc exhor-
tare et robora: et ipse terrā
sorte dividet israel. Par-
vuli vr̄i de quibz dixistis
q captivi ducerentur. et fi-
lii qui hodie boni et mali
ignorant distantiā ipsi
ingredientur: et ipsis dabo
terrā et possidebunt eā. Vos
aut revertimini: et abite ī so-
litudinem per viā maris
rubri. Et respondistis mi-
chi. Peccavimus dn̄o. Ascende-
mus atq3 pugnabimus.
sicut p̄cepit dn̄s deus nr̄.
Cumq3 instructi armis pgere-
tis in mōtē: ait michi do-
min⁹. Dic ad eos. Nolite

ascendere neqz pugnetis:
non enī sum vobiscū: ne
cadatis corā īimicis vestris.
Locutus sum et nō audis
tis: sed adversātes īperio
dnī. et tumētes superbia
ascendistis in montē. Ita
qz egressus amorreus qui
habitabat in mōtibz. et
obviam veniens psecut⁹
est vos. sicut solēt apes p̄
sequi: et cecidit de seyr usqz
horma. Cūqz reversi plora
retis corā dnō. nō audivit
vos: nec voci vestre voluit
acquiescere. Sedistis ergo ī
cades barne multo tēpore.
Profecti Capl̄m ij.
qz inde venimus
in solitudinē q̄
ducit ad mare rubrū. sicut
michi dixerat dns: et circu
ivim⁹ montē seyr longo tē
pore. Dixitqz dns ad me.
Sufficit vobis circuire mō
tē istū: ite cōtra aquilonē.
et populo p̄cipe dicens.
Transibitis p̄ t̄minos fra
trū vrōr filiorū esau. qui

habitāt in seyr: et timebūt
vos. Videte ergo diligent̄
ne moveamini contra eos.
Neqz enī dabo vob̄ de terra
eor quantū potest unius
pedis calcare vestigiū: quia
in possessionē esau dedi mō
tem seyr. Cibos emetis ab
eis pecunia et comedetis:
aquā emptā haurietis et
et bibetis. Dns deus tuus
bndixit tibi in omī opere
manuū tuarū. Novit iter
tuū quomō trāsieris solitu
dinē hanc magnā p̄ qua
dragita ānos habitās tecū
dns deus tuus: et nichil tibi
defuit. Cūqz trāsissem⁹ fr̄es
nr̄os filios esau q̄ habitāt
in seyr. per viā cāpestrē de
elath et de asiongaber: ve
nim⁹ ad iter qđ ducit ī deser
tū moab. Dixitqz dns ad
me. Non pugnes cōtra mo
abitas: nec ineas adūsus
eos prelium. Non enī dabo
tibi quicquā de terra eor: quia
filiis loth tradidi ar ī pos
sessionē. Emim primi fu

erūt habitatores eius pp̄ls
magnus et validus: et tā
excelsus ut de enachim stir
pe quasi gygātes crederēt:
et essent similes filiorum
enachim. Denique moabi
te appellāt eos emim. In
seyr autē prius habitaue
runt horrim. Quibꝫ expul
sis atqꝫ deletis habitauerūt
filij esau: sicut fecit israel ī
terra possessionis sue quā
dedit ei dn̄s. Surgētes ergo
ut trāsiremꝰ torrentē zareth:
venimus ad eū. Tempus
autē quo āmbulauimus de
cades barne usqꝫ ad trāsitū
torrentis zareth triginta octo
annoꝝ fuit: donec cōsume
retur omnis generatio hoīnū
bellatorū de castris sicut
iurauerat dn̄s: cuius ma
nus fuit aduersū eos ut in
terirēt de castrorū medio.
Postqꝫ autē uniūsi ceciderūt
pugnatores: locutus est
dn̄s ad me dicēs. Tu trāsi
bis hodie terminos moab.
urbem nomīe ar: et accē

dens in vicinia filioꝝ āmō.
caue ne pugnes cōtra eos.
nec mouearis ad preliū.
Non enī dabo tibi de terra
filioꝝ āmon: quia filijs
loth dedi eā in possessionē.
Terra gygantū reputata
est. et in ipsa olim habita
uerūt gygantes. quos am
monite vocant zomnim.
populus magnus et mul
et procere lōgitudinis. sicut e
nachim. quos deleuit dn̄s
a facie eoꝝ: et fecit illos ha
bitare pro eis sicut fecerat
filijs esau qui habitāt in
seyr. delens horreos et terrā
eorū illis tradēs: quā pos
sidēt usqꝫ ī presens. Eveos
quoqꝫ qui habitabāt ī asa
rim usqꝫ gazā: cappadoces
expulerūt eos. Qui egressi
de cappadocia deleuerūt eos:
et habitauerūt pro illis.
Surgite et transite torrentē
tē arnon. Ecce tradidi in
manu tua seon regē esebō
amorreū et terrā eius. Inci
pe possidere: et cōmitte ad

uersus eũ preliũ. Hodie inci
piam mittere terrorẽ atq;
formidinẽ tuã in ppl̃os. q̃
habitãt sub omni celo: ut
audito noĩe tuo paueant
et in more parturiẽtiũ cõ
tremiscãt et dolore teneant.
Misi ergo nũcios de solitu
dine cademoth ad seon regẽ
esebon: uerbis pacificis di
cens. Trãsibimus per terrã
tuã: publica gradiemur uia:
nõ declinabim᷒ neq; ad dex
terã neq; ad sinistrã. Alimẽ
ta precio uende nob̃ ut ues
camur: aquã pecunia tribue.
et sic bibemus. Tantũ est
ut nobis cõcedas transitũ.
sicut fecerũt filij esau qui
habitãt in seyr. et moabi
te qui morant̃ in ar: donec
ueniam᷒ ad iordanen et trãs
eam᷒ in terrã quã dñs de᷒
nr̃ daturus est nob̃. Nolu
itq; seon rex esebon dare no
bis trãsitũ: q̃a indurauerat
dñs deus tuus spiritũ eius.
et obfirmauerat cor illius:
ut traderetur in manus
tuas. sicut nũc uides. Dixit
q; dñs ad me. Ecce cepi tr̃dere
tibi seon et terrã eius: incipe
possidere eã. Egressusq; est
seon obuiã nob̃ cum omni
ppl̃o suo ad preliũ in iesa:
et tradidit eũ dñs deus nr̃
nob̃. Percussim᷒q; eũ cũ filijs
et omni ppl̃o suo: cunctasq;
urbes in tẽpore illo cepim᷒:
interfectis habitatoribz ear
uiris ac mulieribz et par
uulis. Nõ reliquimus in eis
quicq̃: absq; iumẽtis que
in partẽ uenere p̃dantiũ. et
spolijs urbiũ quas cepim᷒.
Ab aroer que est sup ripã
torrentis arnon oppido qd̃
in ualle situm est usq; ad ga
laad: nõ fuit uicus et ciui
tas que nostras effugeret
manus. Omnes tradidit
dñs deus noster nobis. absq;
terra filiorũ ãmon. ad
quã nõ accessim᷒ et cunctis
q̃ adiacẽt torrẽti ieboc: et
urbibz mõtanis uniũsis
atq; locis a quibz nos phibu
it dñs deus nr̃. Capitul' iij.

Itaque conuersi ascendi
mus per iter basan.
Egressusque est og rex
basan in occursum nobis cum
populo suo: ad bellandum in
edray. Dixitque dominus ad me.
Ne timeas eum. quia in manu
tua traditus est cum omni
populo ac terra sua: faciesque
ei sicut fecisti seon regi a
morreorum qui habitauit
in esebon. Tradidit ergo
dominus deus noster in mani
bus nostris etiam og regem basan
et uniuersum populum eius. per
cussimusque eos usque ad inter
nitionem uastantes ciuitates ci
uitates illius uno tempore.
Non fuit opidum quod nos
effugeret: sexaginta urbes
et omnem regionem argob
regni og in basan. Cuncte
urbes erant munite muris
altissimis portisque et uecti
bus: absque opidis innume
ris que non habebant mu
ros. Et deleuimus eos sicut
feceramus seon regi esebon:
disperdentes omnem ciuitatem.
uirosque ac mulieres et par
uulos. Iumenta autem et
spolia urbium diripuimus.
Tulimusque illo in tempore
terram de manu duorum regum
amorreorum. qui erant trans
iordanem a torrente arnon
usque ad montem hermon.
quem sydonii sarion uo
cant. et amorrei sanyr:
omnes ciuitates que site sunt
in planicie. et uniuersam terram
galaad. et basan usque ad
selcha et edray. ciuitates
regni og in basan. Solus
quippe og rex basan resti
terat de stirpe gygantum.
Monstratur lectus eius ferre
us. qui est in sabbath fili
orum amon: nouem cubi
tos habens longitudinis et
quattuor latitudinis. ad mensu
ram cubiti uirilis manus.
Terramque possedimus in tem
pore illo ab aroer que est
super ripam torrentis arnon.
usque ad mediam partem montis
galaad: et ciuitates illius de
di ruben et gad. Reliquam

aut partē galaad. et omnē
basan regni og tradidi me
die tribui manasse: omnē
regionē argob. Cūcta basā
vocatur terra gygantū. Ja
yr filius manasse possedit
omnē regionē argob: usqꝫ
ad termīos gessuri et macha
ti. Vocauitqꝫ ex noīe suo ba
san auothiayr. id ē villas
iayr. usqꝫ in p̄sentē diē. Ma
chir quoqꝫ dedi galaad et tri
bubz ruben. Et gad dedi t̄rā
galaad usqꝫ ad torrētē arnō.
mediū torrētis et cōfiniū. us
qꝫ ad torrentē ieboc qui est
termin⁹ filiorū āmon: et
planiciē solitudīs atqꝫ ior
danen et termīos cenereth
usqꝫ ad mare deserti quod
est salsissimū. ad radices mō
tis phasga cont᷑ orientē. P̄ce
piqꝫ vobis in t̄pore illo di
cens. Dn̄s deus v̄r dat vobis
terrā hāc in hereditatē: expe
diti p̄cedite fratres v̄ros fili
os israel omēs viri robusti
absqꝫ uxoribz et paruulis
ac iumētis. Noui enī qꝫ plu
ra habeatis pecora: et ī ur
bibz remanere debebūt. q̄s
tradidi vob̄ donec requiem
tribuat dn̄s fratribz v̄ris si
cut vobis tribuit. et posside
ant etiā ipi terrā quā datu
rus est eis transiordanen.
Tunc reūtet᷑ vnusq̄sqꝫ ī pos
sessionē suā: quā dedi vob̄.
Josue quoqꝫ in t̄pore illo p̄
cepi dicens. Oculi tui viderūt
que fecit dn̄s deus vester du
obus hys regibz: sic faciet
omībz regnis ad que trāsitu
rus es. Ne timeas eos. Dn̄s
enī deus v̄r pugnabit p̄ vob̄.
Precatus qꝫ sum dn̄m ī t̄pore
illo dicēs. Dn̄e deus tu cepis
ti ostendere seruo tuo magni
tudinē tuā. manūqꝫ fortis
simā. Neqꝫ enī est alius deus
vel in celo vel in terra: qui
possit facere opa tua. et cō
parari fortitudī tue. Transi
bo igitur et videbo terram
hanc optimā trans iorda
nen: et montē istū egregiū
et libanū. Iratus qꝫ est dn̄s
michi ꝑpter vos nec exaudi

uit me: sed dixit michi. Suf
ficit tibi: nequaquam ultra loquaris
de hac re ad me. Ascende ca
cumen phasge: et oculos
tuos circumfer ad occidentem
et ad aquilonem. austrumque et
orientem. et aspice. Nec enim
transibis iordanem istum. Pre
cipe iosue et corrobora eum
atque conforta: quia ipse precedet
populum istum: et diuidet eis
terram quam visurus es. Man
simusque in valle contra pha
num phogor Capitulum iiij.

Et nunc israel audi pre
cepta et iudicia que
ego doceo te: ut fa
ciens ea viuas et ingrediens
possideas terram quam dominus deus
patrum vestrorum daturus est vobis.
Non addetis ad verbum quod
vobis loquor: neque auferte
tis ex eo. Custodite mandata
domini dei vestri: que ego precipio vo
bis. Oculi vestri viderunt
omnia que fecit dominus contra
beelphegor: quomodo contri
uit. omnes cultores eius de
medio vestri. Vos autem qui
adheretis domino deo vestro: vi
uitis vniuersi usque in pre
sentem diem. Scitis quod docuerim
vos precepta atque iusticias.
Sicut mandauit michi dominus
deus meus. sic facietis ea in
terra quam possessuri estis:
et obseruabitis et implebi
tis opere. Hec est enim vestra sa
piencia et intellectus coram
populis: ut audientes vniuersa
precepta hec dicant. En populus
sapiens et intelligens: gens
magna. Nec est alia nati
o tam grandis que habeat
deos appropinquantes sibi:
sicut deus noster adest cunc
tis obsecrationibus nostris.
Que est enim alia gens sic
inclita: ut habeat cerimo
nias. iustaque iudicia. et
vniuersam legem quam ego pro
ponam hodie ante oculos
vestros? Custodi igitur temet
ipsum et animam tuam sollici
te. Ne obliuiscaris verbo
rum que viderunt oculi tui: et
ne excidant de corde tuo cunc
tis diebus vite tue. Docebis

ea filios ac nepotes tuos:
diem in quo stetisti corā
dn̄o deo tuo in horeb: qn̄
dn̄s locutus est michi di
cens. Congrega ad me
populū ut audiat sermo
nes meos. et discat timere
me omī tēpore quo viuit
in terra: doceatq; filios su
os. Et accessistis ad radi
ces mōtis qui ardebat usq;
ad celū: erantq; in eo tene
bre nubes et caligo. Locut
q; est dn̄s ad vos de medi
o ignis. Vocē verborū eī
audistis: et formā penit
nō vidistis. Et ostendit vo
bis pactū suū. quod pce
pit ut faceretis: et decem
verba que scripsit in du
abq; tabulis lapideis. Mi
chiq; mandauit in illo tē
pore: ut docerē vos cerīo
nias et iudicia q̄ facere de
beretis in trā quā posses
suri estis. Custodite igit
sollicite aīas vr̄as. Non
vidistis aliquā similitu
dinē. in die qua locutus

est vobis dn̄s in horeb de me
dio ignis: ne forte decepti
faciatis vobis sculptā simi
litudinē aut ymaginem
masculi vel femīe. simili
tudinē omniū iumētorū
que sūt sup terrā. vel aui
um sub celo volantiū. atq;
reptiliū que mouētur ī
terra. siue pisciū qui sub
terra morantur in aquis:
ne forte oculis eleuatis ad
celū videas solem et lunā
et omīa astra celi. et errorē
deceptus adores ea et colas:
que creauit dn̄s deus tuus
in ministeriū cūctis gētibus
que sub celo sunt. Vos aūt
tulit dn̄s et eduxit de for
nace ferrea egipti: ut ha
beret ppl'm hereditariū. si
cut est in presenti die. Ira
tusq; est dn̄s contra me
propter sermones vr̄os:
et iurauit ut nō transirē
iordanem: nec ingrederer trā
optimā quā daturus est
vobis. Ecce morior ī hac
humo: nō trāsibo iordanē.

Vos transibitis: et posside
bitis terrā egregiā. Caue
nequādo obliuiscaris pacti
dn̄i dei tui qđ pepigit tecū:
et facies tibi sculptā simili
tudinē eorū que fieri dn̄s
prohibuit: q̄a dn̄s deus tu
us ignis cōsumēs est. deus
emulator. Si genueritis fi
lios ac nepotes. et morati
fueritis in terra deceptiqꝫ fe
ceritis vobis aliquā simili
tudinē. patrantes malum
corā dn̄o deo vr̄o. ut eum
ad iracūdiā ꝓuocetis: tes
tes inuoco hodie celū & terrā cito
perituros vos esse de terra
quā transito iordane pos
sessuri estis. Non habita
bitis in ea longo tēpore:
sed delebit vos dn̄s atqꝫ di
sperget in omnes gētes. Et
remanebitis pauci in na
tionibꝫ ad quas vos duc
turus est dn̄s: ibiqꝫ serui
tis dijs qui hoim manu
fabricati sunt: ligno et la
pidi. qui non vident non
audiūt. nō comedūt non
odorant. Cumqꝫ q̄sieris ibi
dn̄m deū tuū inuenies eum:
si tamen toto corde q̄sieris.
et tota tribulatione anime
tue. postq̄ te inuenerit om
nia que predicta sunt: No
uissimo aūt tēpore reuerte
ris ad dn̄m deū tuū et audi
es vocē eius: quia deus mi
sericors dn̄s deus tuus est.
Non dimittet te. nec oīno
delebit: neqꝫ obliuiscet pac
ti. in quo iurauit patribꝫ
tuis. Interroga de diebꝫ an
tiq̄s qui fuerūt ante te ex
die quo creauit deus hom
nē sup terrā a sūmo celi
usqꝫ ad sūmū eius: si fac
ta est aliqn̄ huiuscemodi
res. aut umq̄ cognitū est
ut audiret ꝑplus vocē dei
loquētis de medio ignis.
sicut tu audisti et vidisti:
si fecit deus ut ingrederetur.
et tolleret sibi gentē de me
dio nationū ꝑ teptatiōes.
et signa atqꝫ portēta. per
pugnā et robustā manū
extentūqꝫ brachiū et horri

biles visiones. iuxta omnia
que fecit pro vobis dn̄s de
vester in egipto videntibz
oculis tuis: ut scires qm do
minus ipse est deus. et nō
est alius p̄ter vnū. De celo
te fecit audire vocē suam
ut doceret te. et in terra ostē
dit tibi ignē suū maximū:
et audisti verba illius de me
dio ignis. quia dilexit pa
tres tuos. et elegit semē eoꝝ
post eos: eduxitqz te precē
deus in virtute sua magna
ex egipto. ut deleret natio
nes maximas et fortiores te
in introitu tuo: et introduceret
te. daretqz tibi terrā earū in
possessionē. sicut cernis in
presenti die. Scito ergo ho
die et cogita in corde tuo qđ
dn̄s ipse est deus in celo sur
sū. et in terra deorsū: et nō sit
alius. Custodi p̄cepta eius
atqz mādata que ego p̄ci
pio tibi. ut bene sit tibi et
filijs tuis post te: et p̄ma
neas multo tēpore sup terrā
quā dn̄s deus tuus datur⁹

est tibi. Tunc separauit mo
yses tres ciuitates trans ior
danen ad orientalē plagā:
ut cōfugiat ad eas q̄ occide
rit nolens proximū suū.
nec fuerit inimicus ante vnū
et alterū diē. et ad harum
aliquā urbiū possit euadere.
bosor in solitudine. que est
sita in terra cāpestri de tribu
ruben. et ramoth ī galaad.
que est in tribu gad. et go
lan in basan. que est ī tri
bu manassē. Ista est lex quā
proposuit moyses corā fili
is israel: et hec testimonia et
cerimonie atqz iudicia q̄
locutus est ad filios israel.
quando egressi sunt de egip
to trans iordanē in valle
cōtra phanū phogor ī terra
seon regis amorrei qui ha
bitauit in esebon. quē per
cussit moyses. Filij quoqz
israel egressi ex egipto pos
sederūt terrā eius. et terrā
og regis basan. duoꝝ regū
amorreoꝝ qui erāt trans
iordanen ad solis ortū ab

aroer q̄ sita ē sup ripā tor-
rentis arnon usq; ad mō-
tem seon. qui est et hermō:
omnē planiciē trans iorda-
nen ad orientalē plagā us-
q; ad mare solitudīs. et usq;
ad radices mōtis phasga.
Vocauit Caplin v.
q; moyses omnē
israelē: et dixit ad
eū. Audi israel cerimonias at-
q; iudicia: q̄ ego loquor in
aurib; v̄ris hodie. Discite
ea: et ope cōplete. Dn̄s de⁹
noster pepigit nobiscū fed⁹
in horeb. Nō cū patribus
n̄ris iniit pactū: sed nobis-
cū qui impresentiarū sum⁹
et viuim⁹. Facie ad faciē lo-
cutus est nob̄ in mōte. de
medio ignis. Ego sequester
et medius fui int' dn̄m et
vos in tēpore illo: ut ānū-
ciarē vobis v̄ba eius. Ti-
muistis eñ ignē: et non
ascendistis in montē. Et ai-
t. Ego dn̄s deus tuus: qui
eduxi te de terra egipti. de do-
mo seruitutis. Nō habeb̄

deos alienos in cōspectu
meo. Non facies tibi sculp-
tile: nec similitudinē om-
niū qui in celo sūt desup.
et que in terra deorsū. et q̄
uersant' in aquis sub t'ra.
Nō adorabis ea: et nō co-
les. Ego eñ sū dn̄s deus tu-
us. deus emulator reddens
iniq̄tatē patrū sup filios.
in terciā et q̄rtā generatio-
nē hys qui oderunt me: et
faciens misericordiā i mili-
milia diligentib; me et
custodientib; p̄cepta mea.
Non usurpabis nomē dn̄i
dei tui frustra: q̄a nō erit i-
punitus qui sup re vana
nomē eius assūpserit. Ob-
serua diē sabbati ut sancti-
fices eū: sicut p̄cepit tibi do-
minus deus tuus. Sex die-
bus operaberis: et facies
omnia opera tua. Septi-
mus dies sabbati est: id ē
req̄es dn̄i dei tui. Nō facies
in ea quicq̄m opis tu et fi-
lius tuus et filia. seruus
et ancilla. et bos et asin⁹

et omē iumētū tuū. et pe
grinus qui est ītra portas
tuas. ut requiescat seruus et
āncilla tua sicut et tu. Me
mēto qđ et ipse seruieris in
egipto: et eduxerit te inde
dn̄s deus tuus in manu
forti et brachio extento: id
circo p̄cepit tibi ut obserua
res diē sabbati. Honora
patrē tuū et matrē tuā sicut
p̄cepit tibi dn̄s deus tuus:
ut longo viuas tēpore. et
bene sit tibi in terra quā
dn̄s deus tuus daturus ē
tibi. Nō occides: neqꝫ me
chaberis: furtūqꝫ non faci
es. Nec loq̄ris cōtra proxi
mū tuū falsū testimoniū.
Non cōcupisces uxorē pro
ximi tui: non domū non
agrū. non seruū nō ancil
lam. nō bouē nō asinum:
et uniu̇sa que illius sunt.
Hec verba locutus ē dn̄s
ad omnē multitudinē ves
trā in mōte de medio ignis.
et nubis et caliginis voce
magna. nichil addēs āpli
us: et scripsit ea in duabus
tabulis lapideis quas tra
didit michi. Vos aūt post
q̄m audistis vocē de medio
tenebrarū et montē ardere
vidistis: accessistis ad me
omēs p̄ncipes tribuū. et ma
iores natu. atqꝫ dixistis. Ec
ce ostendit nobis dn̄s deus
noster maiestatē et magni
tudinē suā. Vocē eius audi
uimus de medio ignis: et
probauimus hodie qđ lo
quente deo cū homīe vixerit
homo. Cur ergo moriemur:
et deuorabit nos ignis hic
maximus? Si enim audie
rim⁹ ultra vocē dn̄i dei nr̄i:
moriemur. Quid est omnis
caro ut audiat vocē dei vi
uētis. q̄ de medio ignis loq
tur. sicut nos audiuim⁹:
et possit viuē? Tu magis
accede et audi cūcta q̄ dixe
rit dn̄s deus noster tibi:
loqueris qꝫ ad nos: et nos
audiētes faciem⁹ ea. Quod
cū audisset dn̄s: ait ad me.
Audiui vocē v̄boꝝ popli

huius que locuti sunt tibi:
bene omnia sunt locuti. Quis
det talem eos habere mentem.
ut timeant me et custodiant
universa mandata mea in
omni tempore: ut bene sit eis.
et filiis eorum in sempiternum.
Vade et dic eis. Revertimini in
tentoria vestra. Tu vero hic sta
mecum: et loquar tibi omnia
mandata et cerimonias at
que iudicia que docebis eos: ut
faciant ea in terra quam dabo
illis in possessionem. Custo
dite igitur et facite que prece
pit dominus deus vobis. Non
declinabitis neque ad dexteram
neque ad sinistram: sed per viam
quam precepit dominus deus vester
ambulabitis ut vivatis et
bene sit vobis: et protelentur
dies in terra possessionis
vestre. Capitulum vi.

Hec sunt precepta et
cerimonie atque iu
dicia que mandavit dominus
deus vester. ut docerem vos
et faciatis ea in terra ad quam
transgredimini possidendam:
ut timeas dominum deum tuum. et
custodias omnia mandata
et precepta eius que ego precipio
tibi et filiis ac nepotibus
tuis cunctis diebus vite tue: ut
prolongentur dies tui. Audi is
rael et observa ut facias que
precepit tibi dominus: et bene sit
tibi. et multiplicaris amplius
sicut pollicitus est dominus deus
patrum tuorum tibi terram lacte
et melle manantem. Audi
israel. Dominus deus noster: do
minus unus est. Diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo. et ex
tota anima tua: et ex tota
fortitudine tua. Eruntque ver
ba hec que ego precipio tibi
hodie in corde tuo: et nar
rabis ea filiis tuis: et medi
taberis sedens in domo
tua. et ambulans in itinere
dormiens atque consurgens.
Et ligabis ea quasi signum
in manu tua: eruntque et
movebuntur inter oculos tuos.
scribesque ea in limine et
ostiis domus tue. Cumque
introduxerit te dominus deus

tuus in terrā pro qua iura
uit patribus tuis abrahā
ysaac et iacob. et dederit t
ciuitates magnas et opti
mas quas nō edificasti.
domos plenas cunctarum
opū quas nō extruxisti. ci
ternas quas nō effodisti. vi
neta et oliueta q̄ nō plan
tasti. et comederis et satura
tus fueris: caue diligenter
ne obliuiscaris dnm̄ qui
eduxit te de terra egipti de
domo seruitutis. Dominū
dnm̄ tuum timebis. et ip
si soli serues. ac p nomē
illius iurabis. Nō ibitis
post deos alienos cunctar
gentiū que in circuitu
vr̄o sunt: qm̄ deus emu
lator dn̄s deus tuus ī me
dio tui: nequādo irascat
furor dnī dei tui cōt te: et au
ferat te de superficie tre. Nō
teptabis dnm̄ deū tuū: si
cut teptasti in loco tepta
tionis. Custodi precepta do
mini dei tui ac testimonia
et cerimonias quas precepit

tibi: et fac quod placitū
est et bonū in cōspectu do
mini. ut bene sit tibi: et
īgressus possideas terram
optimā. de qua iurauit do
min⁹ patribz tuis ut deleret
omēs īnimicos tuos corā te
sicut locutus est. Cū interro
gauerit te filius tuus cras
dicens. quid sibi uolūt tes
timonia hec et cerimonie atq
iudicia que precepit dn̄s de⁹
noster nobis: dices ei. Ser
ui erām⁹ pharaonis ī egip
to: et eduxit nos dn̄s de egip
to ī manu forti: fecitq sig atq
pdigia mag et pessimā ī egip
to cont pharaonē. et om
nē domū illius in conspectu
nostro: et eduxit nos inde.
ut introductis daret terrā
sup qua iurauit patribz
nostris. Precepitq nob dn̄s
ut faciam⁹ omīa legitima
hec. et timeam⁹ dnm̄ deū
nostrū: et bene sit nobis
cunctis diebz uite nostre sic
est hodie. Eritq nostri mi
sericors: si custodierimus

et feceritis omnia precepta eius
coram domino deo nostro. sicut man-
dauit nobis. Capitulum vii.
Cum introduxerit
te dominus deus tuus
in terram quam pos-
sessurus ingredieris. et dele-
uerit gentes multas coram te.
ettheum et gergeseum. et amor-
reum. chananeum et pherezeum.
et eueum et iebuseum. septem gen-
tes multo maioris numeri
quam tu es. et robustiores te.
tradideritque eas dominus deus
tuus tibi: percuties eas usque
ad internecionem. Non inibis
cum eis fedus. nec misereberis
earum: neque sociabis cum eis
coniugia. Filiam tuam non da-
bis filio eius. nec filiam illius
accipies filio tuo: quia sedu-
cet filium tuum. ne sequatur me.
et ut magis seruiat diis
alienis: irasceturque furor do-
mini. et delebit te cito. Quin
potius hec facietis eis. A-
ras eorum subuertite. confrin-
gite statuas: lucosque suc-
cidite et sculptilia combu-
rite: quia populus sanctus es domino
deo tuo. Te elegit dominus deus
tuus: ut sis ei populus peculi-
aris. de cunctis populis qui sunt
super terram. Non quia cunc-
tas gentes numero vinceba-
tis. vobis iunctus est dominus
et elegit vos cum omnibus si-
tis populis pauciores: sed
quia dilexit vos dominus. et
custodiuit iuramentum quod
iurauit patribus vestris: edux-
itque vos in manu forti. et
redemit de domo seruitutis.
de manu pharaonis re-
gis egypti. Et scies quia dominus
deus tuus ipse est deus for-
tis et fidelis: custodiens pac-
tum et misericordiam diligen-
tibus se. et hiis qui custodi-
unt precepta eius in mille
generationes: et reddens
odientibus se statim. ita ut
disperdat eos. et ultra non dif-
ferat: protinus restituens eis
quod meretur. Custodi er-
go precepta et cerimonias
atque iudicia: que ego man-
do tibi hodie ut facias.

Si postq̃ audieris hec
iudicia custodieris ea et
feceris: custodiet et dn̄s
deus tuus tibi pactū et mi
sericordiā quā iurauit
patribꝫ tuis et diliget te
ac mlťplicabit: bn̄dicetq̃
fructui vētris tui et fructui
terre tue. frumēto tuo atq̃
vindemie. oleo et armētis.
gregibꝫ ouiū tuarꝫ sup t̃rā
pro qua iurauit patribus
tuis ut daret eā tibi. Bn̄dc̄s
eris int̃ om̄es populos. Nō
erit apud te sterilis utriusq̃
sexus: tā in hoībꝫ q̃m in
gregibꝫ tuis. Auferet dn̄s
a te omnē lāguorē: et īfir
mitates egipti pessimas
quas nouisti nō inferet ti
bi: sed cūctis hostibꝫ tuis.
Deuorabis om̄es poplōs:
quos dn̄s deus tuus daturꝰ
est tibi. Non parcet eis o
culus tuus: nec seruies diis
eorū. ne sint in ruinā tui.
Si dixeris ī corde tuo plu
res sūt gentes iste q̃m ego.
quomō potero delere eas:
noli metuere. sed recordare
que fecerit dn̄s deus tuus
pharaoni et cūctis egiptiis
plagas maximas quas vi
derūt oculi tui. et signa atq̃
portenta. manūq̃ robustā
et extentū brachiū ut edu
ceret te dn̄s deus tuus. Sic
faciet cūctis ppl̄is quos me
tuis. Insup et crabrones
mittet dn̄s deus tuus ī eos:
donec deleat om̄es atq̃ dis
pdat qui te fugerīt et latere
potuerīt. Non timebis eos:
quia dn̄s deus tuus ī medi
o tui est. Deus magnus et
terribilis: ipē cōsumet nati
ones has in cōspectu tuo
paulatī atq̃ per partes.
Non poteris delere eas pa
riter: ne forte mlťplicentur
cont̃ te bestie terre. Dabitq̃
eos dn̄s deus tuus ī cōspectu
tuo: et īterficiet illos donec pe
nitus deleant̃. Tradetq̃ reges
eorꝫ in manus tuas: et dis
pdes nomīa eorꝫ sub celo.
Nullus poterit resistere tibi:
donec cōteras eas. Sculp

tilia eorū igne cōbures. Nō
cōcupisces argētū et aurū de
quibz facta sūt: neqz assumes
ex eis tibi quicq̄. ne offen
das propter ea. q̄a abhoī
natio est dnī dei tui. Nec ī
feres quippiā ex ydolo ī do
mū tuā: ne fias anathema.
sicut et illud est. Quasi spur
ciciā detestaberis: et velut
īquinamētū ac sordes abho
minationi habebis: quia
anathema est. Capłm viij.

Omne mādatū qđ
ego p̄cipio tibi ho
die. caue diligent
ut facias: ut possitis viuē
et mltiplicemī: īgressiqz pos
sideatis terrā pro qua iura
uit dn̄s patribz vr̄is. Et re
cordaberis cuncti itineris p
quod adduxit te dn̄s deus
tuus q̄draginta āñis p de
sertū: ut affligeret te atqz
tēptaret. et nota fierēt que
in tuo āīmo versabātur:
utrū custodires mādata il
lius an nō. Afflixit te pe
nuria. et dedit tibi cibū mā

na. quē ignorabas tu et
patres tui: ut ostenderet tibi
q̄ non in solo pane viuat
homo: sed in omī verbo
quod egredit̄ ex ore dnī.
Vestimentū tuū quo ope
riebaris nequaq̄ vetustate
defecit: et pes tuus nō est
subtritus. En q̄dragesimꝰ
ānus est: ut recogites ī cor
de tuo. q̄a sicut erudit ho
mo filiū suū. sic dn̄s deus
tuus erudiuit te ut custodi
as mādata dnī dei tui. et
ābules in vijs eius et time
as eū. Dn̄s enī deus tuus
introducet te in terrā bonā.
terrā riuorū aquarūqz et
fontiū. in cuius cāpis et
mōtibz erūpūt fluuiorū
abyssi: terrā frumēti ordei
ac vinearū in qua ficus
et mala granata et oliue
ta nascuntur: terrā olei ac
mellis. ubi absqz ulla pe
nuria comedes panē tuū
et rerū omniū habūdan
tia p̄frueris: cuius lapides
ferrū sūt. et de mōtibz eius

eris metalla fodiuntur: ut cū
comederis et saciatus fueris
benedicas dn̄o deo tuo pro terra
optimā quā dedit tibi. Ob
serua et caue nequādo ob
liuiscaris dn̄i dei tui. et ne
gligas mandata eius atq;
iudicia et cerimonias quas
ego precipio tibi hodie: ne
postquā comederis et satu
ratus fueris. domos pul
chras edificaueris et habi
taueris in eis. habueris
q; armenta boum et ouiū
greges. argenti et auri cūc
tarumq; rerū copiā: eleuetur
cor tuū. et nō reminiscaris
dn̄i dei tui. qui eduxit te de
terra egipti de domo seruitu
tis. et ductor tuus fuit in so
litudine magna atq; terri
bili. in qua erat serpens
flatu adurens. et scorpio
ac dipsas. et nulle omnino
aque: qui eduxit riuos de
petra durissima: et cibauit
te mana in solitudine quod
nescierunt patres tui. Et post
quā afflixit te ac probauit:
ad extremū misertus est tui:
ne diceres in corde tuo forti
tudo mea et robur manus
mee. hec michi omnia presti
terunt: sed recorderis dn̄i dei
tui. quod ipse tibi uires prebue
rit. ut impleret pactū suum
super quod iurauit patribus
tuis. sicut presens indicat di
es. Sin autem oblitus dn̄i
dei tui secutus fueris alie
nos deos colueris que illos et
adoraueris: ecce nunc predico
tibi quod omnino dispereas.
Sicut gentes quas deleuit
dn̄s in introitu tuo: ita et
vos peribitis. si inobedientes
fueritis voci dn̄i dei vestri.

Audi Capitulū ix.
israel. Tu transgredi
eris hodie iordanem.
ut possideas nationes max
imas et fortiores te. ciuita
tes ingentes. et ad celū usq;
muratas: populū mag
nū atq; sublimem. filios e
nachim quos ipse vidisti et au
disti: quibus nullus potest ex aduer
so resistere. Scies ergo hodie

q̄ dn̄s deus tuus ipse trāsib[it]
ante te. ignis devorās atq̃
cōsumēs: qui cōterat eos
et deleat atq̃ dispdat ante
faciē tuā velociter. sicut lo
cutus est tibi. Ne dicas in
corde tuo cū deleuerit eos
dn̄s deus tuus ī conspectu
tuo. propt̄ iusticiā meam
ītroduxit me deus ut terrā
hanc possidere: cū propter
īpietates suas iste delete sīt
nationes. Neq̃ enī propt
iusticias tuas et eq̄tatē cor
dis tui īgredieris ut possid
eas terras earū: sed quia il
le egerūt īpietatē. introeūte
te delete sūt: et ut cōpleret v
bū suū dn̄s qd̄ sub iuramē
to pollicitus est patribus
tuis abrahā ysaac et iacob.
Scito igitur q̄ nō propter
iusticias tuas dn̄s deus tu
us dederit tibi terrā hāc op
timā in possessionē: cum
durissime ceruicis sis pplus.
Memēto et ne obliuiscaris:
quomō ad iracūdiā pvo
caueris dn̄m deū tuū ī solitu
dine. Ex eo die quo es egres
sus ex egipto usq̃ ad locū
istū: semp adūsū dn̄m cō
tendisti. Nā et in horeb p
uocasti eū. et iratus delere
te voluit. qn̄do ascendi ī
montē ut acciperē tabulas
lapideas. tabulas pacti
quod pepigit vobiscū dn̄s
et pseueraui ī mō
te q̄draginta diebꝫ ac nocti
bꝫ. panem nō comedēs et
aquā nō bibens. Deditq̃
michi dn̄s duas tabulas
lapideas scriptas digito
dei: et cōtinētes omnia vba
que vobis in mōte locut[us]
est de medio ignis. qn̄do
concio ppli cōgregata est.
Cūq̃ transissent quadragīta
dies et totidē noctes: dedit
michi dn̄s duas tabulas
lapideas. tabulas federis.
Dixitq̃ michi. Surge et
descende hinc cito: q̄a pp̄ls
tuus quē eduxisti de egipto
deseruerūt velociter viam
quā demōstrasti eis: feceru[n]t
q̃ sibi cōflātile. Rursumq̃

Ait dñs ad me. Cerno q᷒ po
pulus iste dure ceruicis sit:
Dimitte me ut cõterã eum.
et deleã nomen eius sub ce
lo. et cõstituã te sup gentẽ.
que hac maior et fortior
sit. Cũq; de mõte ardente
descenderẽ et duas tabulas
federis utraq; tenerẽ manu.
vidissemq; vos peccasse
dño deo vr̃o. et fecisse vob
vitulũ cõflatilẽ. ac deseru
isse velociter viã eius quã
vobis ostenderat: proieci
tabulas de manibz meis:
cõfregiq; eas in cõspectu
vr̃o. Et p̃cidi ante dñm sic̃
prius. quadraginta diebz
et q̃draginta noctibz. panẽ
nõ comedẽs et aquã non
bibens: propter omĩa pec
cata vr̃a que egistis cõtra
dñm. et eũ ad iracũdiam
prouocastis. Timui enim
idignationem et iram
illius: qua aduersũ vos
concitatus delere vos voluit.
Et exaudiuit me dñs etiã
hac vice. Adu'sũ aaron q̃q;

vehementer iratus voluit eũ
cõterere: et pro illo similit̃
dep̃catus sum. Peccatũ aũt
vr̃m quod feceratis id est
vitulũ arripiẽs igne cõbus
si: et in frusta cõminuens.
omĩno q; in puluerẽ redi
gens. proieci in torrentẽ q̃
de monte descendit. In incen
dio quoq; et in t̃ptatione
et in sepulchris cõcupiscẽtie
prouocastis dñm: et q̃ñdo
misit vos de cades barne di
cens. Ascendite et possidete
terrã quã dedi vob. et con
tẽpsistis imperiũ dñi dei vr̃i.
et non credidistis ei neq; vo
cẽ eius audire voluistis: sed
semp fuistis rebelles. a die
qua nosse vos cepi. Et iacui
corã dño quadraginta die
bz ac quadraginta noctibz:
quibz eũ suppliciter dep̃ca
bar. ne deleret vos ut fuerat
cõminatus. Et orans dixi.
Dñe deus ne disp̃das p̃p̃lm
tuũ et hereditatẽ tuã quã
redemisti in magnitudĩe
tua: quos eduxisti de egipto

in manu forti. Recordare ser
uorū tuor: abrahā ysaac et
iacob. Ne aspicias duriciā
ꝑplī huius. et īpietatē atqȝ
pc̄ām: ne forte dicāt habi
tatores terre de qua eduxisti
nos. nō poterat dn̄s ītrodu
cere eos in trā quā pollicitus
est eis. et oderat illos. idcirco
eduxit ut īterficeret eos ī soli
tudīe: qui sūt ꝑplus tuus
et hereditas tua quos edux
isti in fortitudīe tua mag
na. et in brachio tuo exten

In tēpore Capitulum x. Illo
illo dixit dn̄s ad me.
Dola tibi duas ta
bulas lapideas. sicut priores
fuerūt: et ascende ad me in
montē. Facies qȝ archā lig
neā: et scribā in tabulis
verba que fuerūt in hys
quas ante cōfregisti: pones
qȝ eas in archā. Feci igitur
archā de lignis sethim. Cū
qȝ dolassem duas tabulas
lapideas tabulatas instar
priorū: ascendi in montē
habens eas in manibus.

Scripsitqȝ in tabulis iux
ta id quod prius scripserat.
verba decē que locutus ē
dn̄s ad vos in monte de
medio ignis. quādo ꝑpls
cōgregatus est: et dedit eas
michi. Reūsusqȝ de mōte
descendi. et posui tabulas
in archa quā feceram: que
hucusqȝ ibi sūt: sicut mi
chi p̄cepit dn̄s. Filii autē
israel castra mouerūt ex
beroth filiorū iachan in
mosera. ubi aaron mor
tuus ac sepultus est: pro
quo sacerdotio functus est
filius eius eleazar. Inde
venerūt in montē gadgad:
de quo loco pfecti castra me
tati sunt ī iethabatha. in
terra aquarū atqȝ torrentī
ū. Eo tēpore separauit tri
bū leui ut portaret archā
federis dn̄i et staret corā eo
ī ministerio ac bn̄diceret in
nomīe illius usqȝ ī p̄sentē
diē. Quā ob rē nō habuit
leui partē neqȝ possessio
nē cū fratribȝ suis: quia

ipse dn̄s possessio eius est:
sicut pmisit ei dn̄s deus tu
us. Ego aut̄ steti in mōte
sicut prius q̄dragīta dieb3
ac noctib3: exaudiuit q3 me
dn̄s etiā hac vice. et te pdere
noluit. Dixitq3 michi. Va
de et pcede ppl'm: ut īgredia
tur et possideat terrā quā
iuraui patrib3 eo2. ut tra
derē eis. Et nūc israel quid
dn̄s deus tuus petit a te. ni
si ut timeas dn̄m deū tuū.
et ābules in viis eius. et di
ligas eū ac seruias dn̄o deo
tuo in toto corde tuo. et in
tota aīa tua: custodias
q3 mādata dn̄i et cerimoi
as eius quas ego hodie p
cipio ut bene sit tibi? En
dn̄i dei tui celū est. et celū
celi: terra et oīa que in
ea sunt. Et tamē patrib3
tuis cōglutinatus est dn̄s
et amauit eos: elegitq3 se
men eo2 post eos. id ē vos
de cūctis gentib3: sicut hodi
e cōprobat̄. Circūcidite igi
tur ppuciū cordis vr̄i et cer

uicē vr̄am ne īduretis āplius:
quia dn̄s deus vr̄ ipse ē deus
deorū et dn̄s dominātiū. de9
magnus et potens et terribil'.
qui psonā nō accipit nec
munera: facit iudiciū pu
pillo et vidue: amat pere
grinū et dat ei victū atq3
vestitū. Et vos ergo amate
pegrinos: q2 et ipsi fuistis
aduene in terra egipti. Do
minū deū tuū timebis: et ei
soli seruies. Ipsiq3 adherebis:
iurabisq3 in nomīe illius.
Ipse est laus tua et deus tu
us: qui fecit tibi hec m̄ag
nalia et terribilia q̄ viderūt
oculi tui. In septuagīta aīa
mab3 descenderūt patres tu
i in egiptū: et ecce nūc mlti
plicauit te dn̄s deus tuus
sicut astra celi. Capl'm xi.

Ama itaq3 dn̄m de
um tuū: et obser
ua p̄cepta eius et
cerimonias. iudicia atq3
mandata omī tēpore. Cog
noscite hodie que ignorat
filii vestri. qui non viderūt

disciplinā dñi dei vrī. mag
nalia eius et robustā ma
nū. extentūqꝫ brachiū. sig
na et opa que fecit in me
dio egipti. regi pharaoni
⁊ vniūse t̃re eius. omniqꝫ ex
ercitui egiptiorū et equis ac
curribꝫ: quomō operuerint
eos aque rubri maris cū
vos p̄sequerētur. et deleue
rit eos dñs usqꝫ in p̄sentē
diem: vobisqꝫ que fecerit
in solitudīe. donec vēnretis
ad hūc locū: et dathan et
abiran. filijs heliab. qui
fuit filius ruben quos
apto ore suo terra absor
buit. cū domibꝫ et taberna
culis et vniūsa substātia
eor quā habebāt in me
dio israelis. Oculi vestri
viderūt omīa opera dñi
magna que fecit: ut cu
stodiatis vniūsa mādata
illius que ego hodie p̄cipi
o vobis. et possitis ītroire
et possidere terrā ad quā
īgredimini. multoqꝫ in ea vi
uatis tēpore: quā sub iu

ramēto pollicitus est dñs
patribꝫ vestris. et semini eo
lacte et melle manantem.
Terra enī ad quā īgredie
ris possidendā. nō est sicut
terra egipti de qua exisli.
ubi iacto semīe in ortorū
morē aque ducūt irrigue:
sed mōtuosa est et cāpes
tris de celo expectās pluui
as: quā dñs deus tuus sē
visitat. et oculi illius in ea
sūt a principio ānni usqꝫ ad
finē eius. Si ergo obedie
ritis mandatis meis que
hodie p̄cipio vobis. ut
diligatis dñm deū vrm
et serviatis ei in toto cor
de vrō. et in tota aīma ve
stra: dabit pluuiā terre ve
tēporaneā et serotinā: ut
colligatis frumentū et vi
nū et oleū. fenū ex agris
ad pascenda iumēta. et ut
ipi comedatis et saturemini.
Cauete ne forte decipiatur
cor vrm. et recedatis a dño
seruiatisqꝫ dijs alienis et
adoretis eos: iratusqꝫ dñs

claudat celū. et pluuie nō
descendāt nec terra det ger
men suū: pereatisq3 velo
citer de terra optima quā
dns daturus est vobis. Po
nite hec verba mea ī cordi
bz et ī aīmis vrīs: et sus
pendite ea pro signo ī ma
nibz: et inter vros oculos
collocate. Docete filios
vros: ut illa meditētur.
Quando sederis in domo
tua. et ambulaueris in
via. et accubueris atq3 sur
rexeris: scribes eas super
postes et ianuas domus
tue: ut mltiplicētur dies
tui et filiorū tuor. ī terra
quā iurauit dns patribz
tuis. ut daret eis qm̄diu
celū iminet terre. Si enī
custodieritis mādata que
ego p̄cipio vob̄ et feceritis
ea. ut diligatis dnm deū
vrm. et ambuletis ī omi
bus viis eius adherentes
ei: disp̄det dns omēs gē
tes istas ante faciē vrām:
et possidebitis eas q̄ ma

iores et fortiores vob̄ sūt.
Omnis locus quē calcaue
rit pes vr: vester erit. A des
to et libano et flumīe mg
no eufrate. usq3 ad mare
occidentale: erūt termini
vri. Nullus stabit cōtra
vos. Terrorē vrm et formi
dinē dabit dns deus vest̄
sup omnē terrā quā calca
turi estis: sicut locutus est
vobis. En ppono in cōspec
tu vro hodie bndictionē
et maledictionē. Bndicti
onē: si obedieritis manda
tis dnī dei vrī que ego ho
die p̄cipio vobis. Male
dictionē si nō audieritis
mandata dnī dei vrī: sed
recesseritis de via quā ego
nūc ostendo vobis. et am
bulaueritis post deos ali
enos quos ignoratis. Cū
vero introduxerit te dns de9
tuus ī trā ad quā pergis
habitandā: pones bene
dictionē sup montē ga
rizim. maledictionē sup
montē hebal. qui sunt

trans iordanem. post viā
que vergit ad solis occubi
tū: in terra chananei qui
habitat in cāpestribꝫ cōtr̄
galgalā que est iuxta val
lem tendentē et intrantē paul.
Vos enī transibitis iorda
nem. ut possideatis terram
quā dn̄s deus vr̄ daturus ē
vobis: et habeatis ac possi
deatis illā. Videte ergo ut i
pleatis cerimonias atqꝫ iudi
cia: que ego hodie ꝓponā
i cōspectu vr̄o. Capitulū xij.
Hec sunt pcepta atqꝫ
iudicia que face
debeatis in terra
quam dn̄s deus patrū tu
or daturus est tibi: ut pos
sideas eam cunctis diebus
quibꝫ sup humū gradieris.
Subvertite omīa loca in qi
bus coluerunt gētes quas
possessuri estis deos suos:
sup mōtes excelsos et col
les. et subter omne lignū
frondosū. Dissipate aras
eor. et cōfringite statuas:
lucos igne comburite: et

ydola cōminuite. Disp
te nomina eorū de locis ill
Non facietis ita dn̄o deo
vr̄o: sed ad locū quē elege
rit dn̄s deus vester de cūctis
tribubꝫ vestris. ut ponat
nomē suū ibi. et habitet
in eo. venietis et offeretis i
illo loco holocausta et vic
timas vr̄as. decimas et p̄
micias manuū vr̄ar. et
vota atqꝫ donaria. p̄mo
genita boum et oviū: et
cōmedetis ibi in cōspectu dn̄i
dei vr̄i. ac letabimini i cūctis
ad que miseritis manum
vos et domus vr̄e: in qui
bꝫ benedixerit vobis dn̄s deus
vr̄. Nō facietis ibi que nos
hic facimus hodie: singu
li qd̄ sibi rectū videt. Neqꝫ
enī usqꝫ i p̄sens tēpus ven
istis ad requiē et possessio
nē: quā dn̄s deus daturus
est vobis. Trāsibitis iorda
nē. et habitabitis i terra
quā dn̄s deus vr̄ daturus
est vob: ut requiescatis a cūc
tis hostibꝫ per circuitū: et

absq; ullo timore habite
tis in loco quē elegerit dn̄s
deus vester. ut sit nomē eī
in eo. Illuc om̄ia q̄ p̄cipio
conferetis: holocausta et
hostias ac decimas et pri
micias manuū vr̄arū: et
quicquid p̄cipuū est in mune
ribꝫ que vouistis dn̄o. Ibi
epulabimini corā dn̄o deo
vr̄o vos. et filii ac filie vr̄e:
famuli et famule vr̄e. atq;
leuites qui in vr̄is urbibꝫ
cōmorantur. Neq; enī habet
aliā partē et possessionē
int̄ vos. Caue ne offeras
holocausta tua in omni
loco quē videris: sed in eo
quē elegerit dn̄s in una tri
buū tuarū offeres hostias.
et facies q̄cūq; p̄cipio tibi.
Si autē comedere volueris.
et te esus carniū delectaue
rit: occide et comede iuxta
b̄ndictionē dn̄i dei tui. quā
dedit tibi in urbibꝫ tuis:
siue imūdū fuerit hoc est
maculatū et debile. siue
mūdū hoc est integrū et sine
macula quod offerri licet:
sicut capreā et ceruū come
des absq; esu dūtaxat san
guinis: quē sup terrā qua
si aquā effundes. Nō poteris
comedere in oppidis tuis deci
mā frumenti et vini et olei
tui primogenita armētorū
et pecorū et om̄ia q̄ voueris
et sponte offerre volueris.
et primicias manuū tua
rū: sed corā dn̄o deo tuo cō
edes ea in loco quē elegerit
dn̄s deus tuus. tu et filius
tuus ac filia. seruus et fa
mula. atq; leuites q̄ ma
net in urbibꝫ tuis: et leta
beris. et reficieris corā dn̄o
deo tuo. in cunctis ad que ex
tenderis manū tuā. Caue
ne derelinquas leuitē: ī
omī tempore quo v̄saris
in terra. Qn̄do dilataue
rit dn̄s deus tuus t̄minos
tuos sicut locutus est tibi
et volueris vesci carnibꝫ
quas desiderat aīma tua:
locus aūt quē elegerit do
minus deus tuus. ut sit

nomē eius ibi. si procul fuerit:
occides de armētis et pecoribꝫ
tuis que habueris sicut pre-
cepit tibi. et comedes ī oppidis
tuis ut tibi placet. Sicut co-
meditur caprea et ceruus. ita
vesceris eis: et mūdus et im-
mūdus in cōmune vescent̄.
Hoc solū caue: ne sāguinē
comedas. Sāguis enī eorū p
anima tua est. Et idcirco nō
debes animā comedere cū car-
nibꝫ: sed sup terrā funde q̄si
aquā: ut sit tibi bene. et fili-
is tuis post te. cū feceris qd
placet in cōspectu dn̄i. Que
aūt sanctificaueris et voueris
dn̄o. tolles et venies ad locū
quē elegerit dn̄s: et offeres ob-
lationes tuas carnē et san-
guinē sup altare dn̄i dei
tui. Sāguinē hostiarum
fundes in altari: carnibus
aūt ipse vesceris. Obserua
et audi omīa q̄ ego precipio
tibi: ut bene sit tibi et filiis
tuis post te in sempiternū:
cū feceris qd bonū est et pla-
citū in cōspectu dn̄i dei tui.

Quando disperdiderit dn̄s de-
us tuus ante faciē tuā gentes
ad quas ingredieris possidē-
das. et possederis eas. atqꝫ
habitaueris in terra earū:
caue ne imiteris eas post-
q̄m te fuerint introeunte subū-
se: et requiras cerimonias ea-
rū dicens. Sicut coluerunt
gentes iste deos suos: ita et
ego colā. Nō facies similit
dn̄o deo tuo. Omnes enī ab-
hominationes quas auer-
satur dn̄s fecerunt diis suis:
offerentes filios et filias et
cōburentes igni. Qd precipio
tibi hoc tantū facito dn̄o:
nec addas quicq̄ nec mi-
nuas. Capl̄ xiii.

Si surrexerit in me-
dio tui propheta.
aut qui somniū vidisse se
dicat. et predixerit signum
atqꝫ portentū. et euenerit
qd locutus est. et dixerit tibi.
eam⁹ et sequamur deos alie-
nos quos ignoras et serui-
amus eis: nō audies v̄ba
prophete illi⁹ aut somniato-

tis: quia temptat vos dn̄s de
us vr̄. ut palā fiat utrū di
ligatis eū an nō in toto
corde et in tota aīma vr̄a.
Dn̄m deū vr̄m sequimini: et
ipm̄ timete. Mandata illi⁹
custodite: et audite vocem
eius. Ipsi servietis: et ipsi
adherebitis. Propheta autē
ille aut fictor sompniorū inter
ficietur: quia locutus ē ut
vos averteret a dn̄o deo
vr̄o. qui eduxit vos de trā
egypti. et redemit de domo
servitutis: ut errare te fa
ceret de via quā tibi p̄cepit
dn̄s deus tuus: et auferes
malū de medio tui. Si ti
bi voluerit p̄suadere frater
tuus filius matris tue. aut
filius tuus vel filia. sive
uxor que est in sinu tuo
aut amicus quē diligis ut
aīam tuā clam dicens:
eamus et serviamus diis ali
enis quos ignoras tu et
patres tui. cunctarū in circui
tu gentiū que iuxta vel
procul sunt ab initio usqz

ad finē terre: nō acquiescas
ei nec audias. neqz parcat
ei oculus tuus. ut miserea
ris et occultes eū: sed stati
interficies. Sit primū man⁹
tua sup eū: et post te omīs
p̄pls manū mittat. Lapi
dibz obrutus necabitur: quia
voluit te abstrahere a dn̄o
deo tuo. qui eduxit te de trā
egypti. de domo servitutis:
ut omīs israel audiens ti
meat. et nequaquam ultra fac
iat quippiā huius rei simi
le. Si audieris in una ur
biū tuarū quā dn̄s deus
tuus dabit tibi ad habitan
dū. dicentes aliquos. egressi
sunt filii belial de medio tui.
et averterunt habitatores
urbis tue atqz dixerunt. ea
mus et serviamus diis ali
enis quos ignoratis: quere
sollicite et diligenter rei veri
tate p̄specta. si inveneris cer
tū esse qd dicitur. et abhomi
nationē hanc opere p̄petra
tā: statim percuties habitato
res urbis illius in ore gla

dii: et delebis eam. omniaque
que in illa sunt usque ad pe
cora. Quicquid etiam suppel
lectilis fuerit congregabis in
medio platearum eius. et cum
ipsa civitate succendes: i
ta ut universa consumas do
mino deo tuo: et sit tu
mulus sempiternus. Non
edificabitur amplius. et non
adherebit de illo anathe
mate quicquam in manu tu
a: ut avertatur dominus ab ira
furoris sui. et misereatur
tui: multiplicetque te sicut
iuravit patribus tuis. quando
audieris vocem domini dei tui.
custodies omnia precepta eius
que ego precipio tibi hodie:
ut facias quod placitum est in
conspectu domini dei tui. Capitulum
Filii estote domini xiiii.
dei vestri. Non vos in
cidetis nec facietis
calvicium super mortuo: quoniam
populus sanctus es domino deo tuo:
et te elegit ut sis ei in po
pulum peculiarem de cunctis
gentibus que sunt super terram.

Ne comedatis que immunda
sunt. Hoc est animal quod
comedere debetis. Bovem et
ovem et capram. cervum. et
capream. bubalum. tragela
phum. pygargon. orygem.
camelopardalum. Omne
animal quod in duas par
tes ungulam findit et rumi
nat comedetis. De hiis autem
que ruminant et ungulam
non findunt: hec comedere non debe
tis. Camelum. leporem. cy
rogrillum. quia ruminant et
non dividunt ungulam: in
munda erunt vobis. Sus
quoque quia dividit ungu
lam et non ruminat: inmun
da erit. Carnibus eorum non
vescemini: et cadavera non
tangetis. Hec comedetis ex
omnibus que morantur in
aquis. Que habent pennu
las et squamas comedite:
que absque pennulis et squa
mis sunt ne comedatis: quia
inmunda sunt. Omnes aves
mundas comedite. inmundas
ne comedatis: aquilam

saliete et gripẏhem et alietū.
ẏxon. et vulturē ac miluū
iuxta genus suū. et omne
coruini generis: strutionē
et noctuā. et larū atq; ac
cipitrē iuxta genus suū:
herodiū et cignū et ibin.
ac mergulū. porphirionē
et nicticoracē. onocrota
lū et caradriū singula in
genere suo: vpupā quoq;
et vespilionē. Et omne qd
reptat et pennulas habet ī
mūdū erit: nec comedet.
Omne quod mūdū est
comedite: quicq̄d autem
morticinū est ne vescemī
ex eo. Peregrino qui intra
portas tuas est da ut cōe
dat. aut vende ei: q̄a tu pp̄ls
sanctus dnī dei tui es. Nō
coques hedū in lacte mr̄is
sue. Decimā partē separa
bis de cunctis fructibz tuis q̄
nascuntur in terra per an
nos singulos: et comedes
in conspectu dnī dei tui. in
loco quē elegerit. ut in eo
nomē illius inuocet: deci
mā frumēti tui et vini et olei
et p̄imogenita de armētis
et ouibz tuis: offeres: ut
discas timere dnm̄ deum
tuū in omī tēpore. Cū aut
lōgior fuerit via et locus
quem elegerit dns deus tu
us. tibiq; benedixerit. nec po
tueris ad eū hec cuncta por
tare: vendes omīa et ī pre
ciū rediges: portabisq; ma
nu tua et pficisceris ad lo
cū quē elegerit dns deus
tuus: et emes ex eadē pecu
nia q̄cq̄d tibi placuerit. siue
ex armētis siue ex ouibz. vinū
q̄q; et siceram. et omne qd deside
rat aīma tua: et comedes
corā dnō deo tuo. et epula
beris tu et domus tua. et
leuita qui intra portas
tuas est. Caue ne derelin
quas eū: q̄a nō habet ali
am partē in possessione
tua. Anno tercio separab
aliā decimā ex omībz que
nascunt tibi eo tempore. et
repōnes intra ianuas tu
as: venietq; leuites qui

aliā nō habet partē nec
possessionē tecū. et pegrin⁹
ac pupillus et vidua qui
intra portas tuas sūt. et
comedēt et saturabūt̄: ut
bn̄dicat tibi dn̄s deus tu⁹
in cūctis opibȝ manuū tu-
arū q̄s feceris. Capitulum xv.

Septimo anno
facies remissionē
que hoc ordine
celebrabitur. Cui debetur
aliquid ab amico vel px-
imo ac fratre suo repetere
nō poterit: q̄a ānus ē mis-
sionis est dn̄i. A pegrino
et advena exiges: civem et
propinquū repetendi non
habes potestatē. Et omino
indigens et mendicus nō
erit inter vos: ut bn̄dicat
tibi dn̄s in t̄ra quā tradi-
turus est tibi in possessio-
nē. Si tamē audieris vocē
dn̄i dei tui: et custodieris u-
niversa que iussit. et que ego
hodie p̄cipio tibi: bn̄dicet
tibi ut pollicitus ē. Fenerab
gentibȝ multis: et ipse a nul-
lo accipies mutuū. Domi-
naberis nationibȝ pluri-
mis: et tui nemo dn̄abit̄.
Si unus de fratribȝ tuis q̄
moratur int̄ portas civi-
tatis tue. in terra quā dn̄s
deus tuus daturus est tibi.
ad paupertatē venerit: nō
obdurabis cor tuū. nec
cōtrahes manū: sed apies
eam paupi. et dabis mu-
tuū qd̄ eum idigere pspex-
eris. Cave ne forte subrepi-
at tibi impia cogitatio.
et dicas in corde tuo. Appro-
pinquat septimus ānus
remissionis: et avertas ocu-
los a paupe fratre tuo. no-
lens ei quod postulat mu-
tuū cōmodare: ne clamet
cōtra te ad dn̄m. et fiat ti-
bi in peccatū: sed dabis ei.
nec ages quippiā callide
in eius necessitatibȝ suble-
vandis: ut bn̄dicat tibi
dn̄s deus tuus in omni tē-
pore. et in cūctis ad que
manū miseris. Non dee-
rit pauper in terra habi-

tationis tue. Idcirco ego p̄
cipio tibi ut aperias ma
nũ fratri tuo et egeno et
paupi: qui tecũ versantur
in terra. Cum tibi venditus
fuerit frater tuus hebreus
aut hebrea. et sex annis ser
uierit tibi: in septimo ãno
dimittes eũ liberũ. Et quẽ
libertate donaueris nequaq̃
vacuũ abire patieris: sed
dabis viaticũ de gregibz et
de area. et torculari tuo q̃
bus dñs deus tuus bñdixe
rit tibi. Memẽto q̄ et ipse
seruieris in terra egipti. et li
berauerit te dñs deus tuus:
et idcirco ego nunc precipio
tibi. Si autẽ dixerit. nolo
egredi eo q̄ diligat te et do
mũ tuã. et bene sibi apud
te esse sentiat: assumes su
bulã et pforabis aurẽ eius
ĩ ianua dom⁹ tue: et seruie
et tibi usq; ĩeternũ. Ancil
le quoq; similiter facies.
Non auertes ab eis oclõs
tuos q̃ndo dimiseris eos li
beros: qui iuxta mercedẽ

mercenarij per sex annos
seruiuit tibi: ut bñdicat
tibi dñs deus tuus ĩ cunctis
opibz que agis. De primo
genitis tuis que nascũtur
in armẽtis et ouibz tuis: qc
quid sexus est masculini.
sanctificabis dño deo tuo.
Non opaberis in p̄mogẽi
to bouis: et nõ tondebis pri
mogenita ouiũ. In cõspcu
dñi dei tui comedes ea. per
annos singulos: in loco
quẽ elegerit dñs. tu et dom⁹
tua. Si autẽ habuerit ma
culã. et vel claudũ fuerit
vel cecũ. aut in aliq̃ parte
deforme vel debile. nõ im
molabitur dño deo tuo: sed
intra portas urbis tue cõ
edes illud. Tam mũdus
q̄ immũdus similit̃ ves
centur eis: quasi caprea et
ceruo. Hoc solũ obseruab
ut sanguinẽ eoꝝ nõ cõedas:
sed effundas ĩ t̃ra q̃si aquã.
Obserua Capl̃m xvi.
mensem nouarũ
frugũ. et verni p̄

mũ tẽporis. ut facias pha
se dño deo tuo: q̃m in isto
mense eduxit te dñs deus
tuus de egipto nocte. Immo
labis q3 phase dño deo tu
o de ouibz et de bobz ĩ loco
quẽ elegerit dñs deus tuus:
ut habitet nomẽ eius ibi.
Non comedes in ea panẽ
fermentatũ. Septẽ diebus
comedes absq3 fermẽto af
flictionis panẽ: q̃m ĩ pa
uore egressus es de egipto:
ut memineris diei egressi
onis tue de egipto omnibus
diebz vite tue. Nõ appare
bit fermẽtatũ in omibz
terminis tuis septẽ diebz: et
non remanebit de carnibz
eius quod ĩmolatũ est
vespe in die primo mane.
Non poteris ĩmolare pha
se in qualibet urbiũ tua
rũ quas dñs deus tuus da
turus est tibi: sed ĩ loco
quẽ elegerit dñs deus tuus
ut habitet nomẽ eius ibi.
Immolabis q3 phase ves
pere ad solis occasũ. q̃ndo
egressus es de egipto: et co
ques et comedes in loco
quẽ elegerit dñs deus tuus:
mane q3 cõsurgens vades
in tabernacula tua. Sex
diebz comedes azima: et ĩ
die septĩo quia collecta ẽ
dñi dei tui. nõ facies opus.
Septẽ ebdomadas numera
bis tibi. ab ea die qua fal
cem in segetẽ miseris: et ce
lebrabis diem festũ ebdo
madarũ dño deo tuo. ob
lationẽ spõtaneã manus
tue. quã offeres iuxta bn
dictionẽ dñi dei tui: et epu
laberis corã dño deo tuo.
tu et filius tuus et filia tu
a. et seruus tuus et ancilla
tua. et leuites qui est ĩtra
portas tuas. et aduena
ac pupillus et vidua qui
morantur vobiscũ in lo
co quẽ elegerit dñs deus tu
us: ut habitet nomẽ eius
ibi. Et recordaberis q̃m ser
uus fueris ĩ egipto: custo
diesq3 ac facies que precepta
sunt. Solẽpnitatẽ quoq3

tabernaculorū celebrabis
per septē dies q̄ñdo collige
ris de area et torculari fru
ges tuas: et epulaberis ī
festiuitate tua. tu et filius
tuus et filia tua. et seruꝰ
tuus et ancilla tua. leuites
quoqꝫ et aduena: et pupil
lus ac vidua qui intra por
tas tuas sūt. Septē diebꝫ
dn̄o deo tuo festa celebrabi
in loco quē elegerit dn̄s:
bn̄dicetqꝫ tibi dn̄s deus tu
us in cūctis frugibꝫ tuis et
in om̄i ope manuū tuarū:
erisqꝫ in leticia. Tribꝫ vici
bus per annū apparebit
om̄e masculinū tuū in cō
spectu dn̄i dei tui in loco
quem elegerit: in solēpni
tate azimorū. et in solēpni
tate ebdomadarū. et in so
lēpnitate tabernaculorū. Nō
apparebit ante dn̄m va
cuus: sed offeret vnusq̄sqꝫ
secundū qđ habuerit iuxta
bn̄dictionē dn̄i dei sui quā
dederit ei. Iudices et magis
tros cōstitues in omnibus
portis tuis. quas dn̄s deus
tuus dederit tibi. p singulas
tribꝫ tuas: ut iudicent p̄plm̄
iusto iudicio: nec in alterā
partē declinent. Nō accipies
psonā nec munera: quia
munera excecant oculos sa
pientū. et mutant verba
iustorū. Iuste quod iustū
est p̄sequeris: ut viuas et pos
sideas terrā quā dn̄s deus
tuus dederit tibi. Nō plan
tabis lucū et omnē arbo
rē iuxta altare dn̄i dei tui:
nec facies tibi atqꝫ cōstitues
statuā. que odit dn̄s deus
tuus. Nō imolabis dn̄o
deo tuo bouē et ouē in quo
est macula aut quippiā
vicij: quia abhominatio ē
dn̄o deo tuo. Capitlm̄ xvij.

Cum reperti fuerint
apud te intra vnā
portarū tuarum
quas dn̄s deus tuus dabit
tibi. vir aut mulier qui
faciant malū in cōspectu
dn̄i dei tui. et trāsgrediant
pactū illius. ut vadant et

seruiant diis alienis. et ado-
rent eos. solem et lunam et
omnem miliciam celi que non pre-
cepi. et hoc tibi fuerit nuncia-
tum. audiensque inquisieris dili-
genter. et verum esse repperer-
is. et abhominatio facta
est in israel: educes virum
ac mulierem qui rem scelera-
tissimam perpetrarunt ad por-
tas civitatis tue. et lapidibus
obruentur. In ore duorum aut
trium testium: peribit qui interfi-
cietur. Nemo occidatur uno con-
tra se dicente testimonium. Ma-
nus testium prima interfi-
ciet eum: et manus reliqui
populi extrema mittetur:
ut auferas malum de medi-
o tui. Si difficile et ambigu-
um apud te iudicium esse
prospexeris inter sanguinem et
sanguinem. causam et causam.
lepram et non lepram. et iudicum
intra portas tuas videris
verba variari: surge et ascen-
de ad locum quem elegerit dominus
deus tuus. veniesque ad sacer-
dotes levitici generis et ad
iudicem qui fuerit illo tempore.
quereresque ab eis. Qui indi-
cabunt tibi iudicii veritatem:
et facies quodcumque dixerint
qui presunt loco quem elege-
rit dominus. et docuerint te iuxta
legem eius. Sequerisque sen-
tentiam eorum: nec declinabis
ad dexteram vel ad sinistram.
Qui autem superbierit nolens
obedire sacerdotis imperio.
qui eo tempore ministrat do-
mino deo tuo. et decreto iu-
dicis: morietur homo ille. et
auferes malum de medio is-
rael. Cunctusque populus audi-
ens timebit: ut nullus dein-
ceps intumescat superbia. Cum
ingressus fueris terram quam
dominus deus tuus dabit tibi et
possederis eam. habitaverisque
que in illa. et dixeris constitu-
am super me regem sicut ha-
bent omnes per circuitum na-
tiones: eum constitues quem
dominus deus tuus elegerit de
numero fratrum tuorum. Non
poteris alterius gentis ho-
minem regem facere: qui non

sit frater tuus. Cumque fuerit
constitutus: nō multipli
cabit sibi equos. nec redu
cet ppłm in egiptū exaltatus
numero sublevatus: p̄ser
tim cū dn̄s p̄ceperit vobis.
ut nequaquam amplius per
eandē viā revertamini. Non
habebit uxores plurimas
que alliciant animū eius:
neque argenti et auri immēsa
pondera. Postquam autem sede
rit in solio regni sui: descri
bet sibi deuteronomiū legis
huius in volumine. accipi
ens exemplar a sacerdotibus
levitice tribus. et habebit se
cum: legetque illud omnibus di
ebus vite sue: ut discat timē
re dn̄m deū suū. et custodire
verba et ceremonias eius
que in lege p̄cepta sunt. Nec
elevetur cor eius in superbi
am super fratres suos. neque
declinet in partem dexte
ram vel sinistrā: ut lon
go tempore regnet ipse
et filius eius super isra
el. Capitulū decimūoctauū.

Non habebunt sa
cerdotes et levite
et omnes qui de ea
dem tribu sunt. partē et he
reditatē cū reliquo ppło isrl':
quia sacrificia dn̄i et oblati
ones eius comedent. et nichil
aliud accipiant de possessi
one fratrū suorum. Dn̄s enim
ipse est hereditas eorum: sicut
locutus est illis. Hoc erit
iudiciū sacerdotū. a ppło et
ab hys qui offerunt victimas.
Sive bovem sive ovem im
molaverint dabunt sacerdoti
armū et ventriculū. primi
tias frumenti vini et olei:
et lanarū partē ex omni
tonsione. Ipsum enim elegit
dn̄s deus tuus de cunctis tri
bubus tuis: ut stet et ministret
nomini dn̄i ipse et filii eius
in sempiternū. Si exierit
levites de una urbiū tuarum
ex omni israel in qua habi
tat et voluerit venire deside
rans locū quem elegerit dn̄s:
ministrabit in nomine dei sui.
sicut omnes fratres eius le

uite qui stabunt eo tēpore
corā dn̄o. Partē ciborū
eandē accipiet quā et ceteri:
excepto eo qđ in urbe sua
ex paterna ei successione
debetur. Quādo igressus fue
ris terrā quā dn̄s deus tu
us dabit tibi: caue ne imi
tari velis abhoīatōnes
illarū gentiū. nec inveniatur
in te qui lustret filiū suū
aut filiā ducens per ignē.
aut qui ariolos sciscitetur.
et observet sōpnia atq;
auguria: ne sit maleficꝯ
nec icantator: ne phito
nes cōsulat neq; divinos.
et q̄rat a mortuis verita
tē. Omnia enī hec abhoī
natur dn̄s: et ꝓpter istiusmo
di scelera delebit eos ī ītro
itu tuo. Pfectus eris et absq;
macula cū dn̄o deo tuo.
Gentes iste quarū possi
debis terrā augures et di
uinos audiunt: tu autē
a dn̄o deo tuo aliter īstitu
tus es. Pphetā de gente
tua et de fratribꝫ tuis sicut
me suscitabit tibi dn̄s deus
tuus: ipsū audies. ut pe
tisti a dn̄o deo tuo ī horeb.
qn̄ contio cōgregata est
atq; dixisti. Ultra nō audi
am vocē dn̄i dei mei: et ig
nē huc maximū āplius
nō videbo ne moriar. Et a
it dn̄s michi. Bene omnia
sunt locuti. Pphetā suscita
bo eis de medio fratrū suo
rū similē tui: et ponā vba
mea in ore eius: loquetur
ad eos omnia que precepero
illi. Qui autē verba eius q̄
loquetur in nomine meo au
dire noluerit: ego ultor ex
istā. Propheta autē qui ar
rogātia depravatus. vol
uerit loq̄ in nomine meo q̄
ego nō precepi illi ut diceret.
aut ex nomine alienorū deorū:
interficietur. Qđ si tacita co
gitatione respōderis. quo
modo possū intelligere vbū
quod nō est locutus dn̄s:
hoc habebis signū. quod ī
nomine dn̄i ꝓpheta ille ꝓ
dixerit et nō evenerit hoc

dñs ꝑlocutus nō est. sed ꝑ
tumorē aīmi sui ꝓpheta
cōfinxerit: & idcirco nō timebis
eum. Capitulū xix.
Um disꝑdiderit
dñs deus tuus gē
tes quarū tibi traditurus
est terrā. et possederis eam.
habitaueris qȝ in urbibus
eius et in edibȝ: tres ciuita
tes separabis tibi in medio
terre. quā dñs deus tuus da
bit tibi in possessionē. ster
nes diligēter viā: et in tres
equaliter partes totā terre tu
e ꝓuinciā diuides: ut habe
at e vicino qui ꝓpter homi
cidiū ꝓfugus est quo possit
euadere. Hec erit lex homi
cide fugientis: cuius vita
seruanda est. Qui percusserit
proximū suū nesciens. et
qui heri et nudiustercius
nullū cōtra eū habuisse o
diū cōprobatur. sed abisse
simpliciter cū eo i siluam
ad ligna cedenda. et in suc
cisione lignorū securis fu
gerit manu. ferrūqȝ lapsū
de manubrio amicū eius ꝑ
cusserit et occiderit: hic ad
unā supradictarū urbiū cō
fugiet et viuet: ne forsitan
proximus eius cuius effusus
est sanguis. dolore stimu
latus ꝑsequatur et apphendat
eū si longior via fuerit. et
percutiat aīam eius qui nō
est reus mortis: qꝛ nullū
cōtra eū qui occisus est odi
um prius habuisse mōstra
tur. Idcirco p̄cipio tibi: ut
tres ciuitates equalis inter
se spacij diuidas. Cū autē
dilatauerit dñs deus tuus
terminos tuos sicut iurauit
patribȝ tuis. et dederit tibi
cunctā terrā quā eis pollicitus
est. si tamē custodieris mā
data eius. et feceris que ho
die p̄cipio tibi. ut diligas
dñm deū tuū. et ambules
in vijs eius omī tempore:
addes tibi tres alias ciuita
tes et supradictarū triū ur
biū numerū duplicabis:
ut nō effundatur sāguis in
nocens in medio terre quā

dn̄s deus tuus dabit tibi pos
sidendā: ne sis sāguīs reus.
Si quis autē odio habens
proximū suū. insidiatus
fuerit vite eius. surgēs q̄z
puisserit illū et mortuus
fuerit. fugeritq̄z ad unā de
sup̄dictis urbibȝ: mittent
seniores ciuitatis illi᷒. et ar
ripient eū de loco effugij: tra
dentq̄z in manū proximi
cuius sanguis effusus ē et
morietur. nec misereberis ei᷒:
et auferes īnoxiū sanguinē
de israel ut bene sit tibi. Nō
assumes et transferes termi
nos proximi tui: quos fix
erūt priores in possessione
tua. quā dn̄s deus tuus da
bit tibi in terra quā accepe
ris possidendā. Nō stabit
testis unus cōtra aliquē q̄c
quid illud peccati et facino
ris fuerit: sed ī ore duorū aut
triū testiū stabit omē verbū.
Si steterit testis mēdax cōt
hoīnē accusans eū p̄uarica
tionis: stabūt ābo quorū
causa est ante dn̄m in con
spectu sacerdotū et iudicū
qui fuerint in diebȝ illis. Cū
q̄z diligētissiē p̄scrutantes
īuenerint falsū testē dixis
se cont̄ fratrē suū mēdaciū:
reddent ei sicut fratri suo
facere cogitauit: et aufe
res malū de medio tui: ut
audiētes ceteri timorē ha
beant et nequaq̄ talia au
deāt facere. Non misereberis
eius: sed aīmā pro aīa.
oculū pro oculo. dentē pro
dente. manū pro manu.
pedē pro pede exiges. Cap
Si exieris ad bel
lū cōtra hostes tu
os. et videris eq̄ta
tū et currus. et maiorē q̄m
tu habes aduersarij exercitus
multitudinē: nō timebis e
os: quia dn̄s deus tuus tecū
est. qui eduxit te de terra egip
ti. Appropinquāte autē iam
p̄lio stabit sacerdos ante a
ciem: et sic loq̄tur ad p̄p̄lm.
Audi israel. Vos hodie cōt
inimicos vr̄os pugnā cōmit
titis: nō p̄timescat cor vr̄m.

Nolite metuere. nolite cedere.
nec formidetis eos: quia dominus
deus vester in medio vestri est: et
pro vobis contra adversari
os dimicabit. ut eruat vos
de periculo. Duces quoque per
singulas turmas audiente
exercitu proclamabunt. Quis
est homo qui edificavit do
mum novam: et non dedicavit
eam? Vadat et revertatur in do
mum suam: ne forte moriatur
in bello: et alius dedicet illam.
Quis est homo qui planta
vit vineam: et necdum eam fecit
esse communem. et de qua vesci
omnibus liceat? Vadat et rever
tatur in domum suam: ne forte
moriatur in bello: et alius ho
mo eius fungatur officio. Quis
est homo qui desponsavit
uxorem: et non accepit eam?
Vadat et revertatur in domum
suam: ne forte moriatur in bel
lo: et alius homo accipiat
eam. His dictis addent reli
qua: et loquentur ad populum.
Quis est homo formidolo
sus: et corde pavido? Vadat
et revertatur in domum suam: ne
pavere faciat corda fratrum
suorum sicut ipse timore per
ritus est. Cumque siluerint exercitus
duces. et finem loquendi fecerint:
unusquisque suos ad bellandum
cuneos preparabit. Si quando
accesseris ad expugnandam ci
vitatem: offeres ei primum pa
cem. Si receperit et aperue
rit tibi portas: cunctus populus
qui in ea est salvabitur. et ser
viet tibi ~~sub tibi~~ sub tribu
to. Sin autem fedus inire no
luerit. et ceperit contra te bel
lum: oppugnabis eam. Cumque tra
diderit dominus deus tuus illam in
manu tua: percuties omne
quod in ea generis mascu
lini est in ore gladii: absque
mulieribus et infantibus. iumen
tis et ceteris que in civitate
sunt. Omnem predam exercitui
divides: et comedes de spoli
is hostium tuorum. que dominus deus
tuus dederit tibi. Sic facies
cunctis civitatibus que a te pro
cul valde sunt: et non sunt de
his urbibus quas in posses

sionē accepturus es. De his
autē civitatib3 que dabuntur
tibi nullū omnino pmittes
vivere. sed interficies in ore gla
dii: hetheū videlicet. et amor
reū. et chananeū. et pherze
um et eveū. et iebuzeū. sic
precepit tibi dn̄s deus tuus:
ne forte doceant vos facere
cunctas abhominationes quas
ipsi operati sunt diis suis: et pec
cetis in dn̄m deū vr̄m. Quando
obsederis civitatē multo tem
pore. et munitionib3 circūde
deris ut expugnes eam: nō
succides arbores de quib3 vesci
potest. nec securib3 per cir
cuitū debes vastare regionē:
qm̄ lignū est et nō homo: nec
potest bellantiū cōtra te au
gere numerū. Si qua autē
ligna nō sunt pomifera. sed
agrestia et in ceteros apta
usus: succide et instrue machi
nas donec capias civitatē q
cōtra te dimicat. Capitulum xxi.

Quando inventū fuerit
in terra quā dn̄s
deus tuus daturus
est tibi hominis cadaver occi
si. et ignoratur cedis reus: e
gredientur maiores natu. et
iudices tui. et metientur a lo
co cadaveris. singularum p
circuitū spacia civitatū: et
quā viciniorē ceteris esse p
spexerint seniores civitatis
eius: tollent vitulā de armen
to que nō traxit iugū nec
terrā scidit vomere. et ducēt
eam ad vallē asperā atq3
saxosā. que nunquā arata est
nec sementē recepit: et cedēt
in ea cervices vitule. Acce
dentq3 sacerdotes filii levi quos
elegerit dn̄s deus tuus ut
ministrent ei. et bn̄dicant in
nomine eius: et ad verbū eo
rū omne negociū. et quicquid
mundū vel inmundū est iudi
cetur: et venient maiores na
tu civitatis illius ad interfec
tū: lavabuntq3 manus suas
sup vitulā que in valle p
cussa est et dicent. Manus
nr̄e nō effuderunt hunc san
guinē: nec oculi viderunt.
Propicius esto ppl'o tuo israhel

que redemisti domine: et non
reputes sanguinem innocentem
in medio populi tui israel:
et auferetur ab eis reatus
sanguinis. Tu autem alienus
eris ab innocentis cruore qui
fusus est: cum feceris quod
precepit dominus. Si egressus fu
eris ad pugnam contra inimi
cos tuos et tradiderit eos
dominus deus tuus in manu
tua. captivosque duxeris.
et videris in numero cap
tivorum mulierem pulchram
et adamaveris eam. volue
risque habere uxorem: introdu
ces eam in domum tuam. Que
radet cesariem. et circumcidet
ungues. et deponet vestem in
qua capta est: sedensque in
domo tua flebit patrem et
matrem suam uno mense: et
postea intrabis ad eam. dor
miesque cum illa: et erit uxor
tua. Sin autem postea non
sederit in animo tuo. dimit
tes eam liberam: nec vendere
poteris pecunia. nec oppri
mere per potentiam: quia hu
miliasti eam. Si habuerit
homo uxores duas. unam
dilectam et alteram odiosam.
genuerintque ex ea liberos. et
fuerit filius odiose primoge
nitus. volueritque substan
tiam inter filios suos dividere:
non poterit filium dilecte fa
cere primogenitum. et preferre
filio odiose: sed filium odio
se agnoscet primogenitum:
dabitque ei de hiis que habuerit
cuncta duplicia. Iste est enim
principium liberorum eius: et hu
ic debentur primogenita. Si
genuerit homo filium contuma
cem et protervum qui non au
diat patris ac matris impe
rium. et cohercitus obedire con
tempserit: apprehendent eum. et du
cent ad seniores civitatis il
lius et ad portam iudicii: di
centque ad eos. Filius noster
iste protervus et contumax
est. monita nostra audire con
tempnit: comessationibus va
cat. et luxurie atque conviviis.
Lapidibus eum obruet populus
civitatis et morietur: ut au

feratis malū de medio vri:
et vniūsus israel audiens
ptimescat. Qūdo peccaue
rit homo qđ morte plecten
dū est. et adiudicatus mor
ti appensus fuerit in patibu
lo: nō pmanebit cadauer
eius in ligno. sed in eadē
die sepelietur: qa maledic
tus a deo est qui pendet in
ligno: et nequaqm cōta
minabis terrā tuā quam
dns deus tuus dederit tibi
in possessionē. Caplm xxij.

Non videbis bovē
fratris tui aut o
vem errantē et p
teribis: sed reduces fratri tu
o. Etiā si nō est ppinquus
frater tuus. nec nosti eum.
duces in domū tuā: et erunt
apud te qdiu qrat ea fra
ter tuus et recipiat. Simili
ter facies de asino et de vesti
mento: et de omī re fratris
tui q perierit. Si inveneris
eā: ne negligas quasi alie
nā. Si videris asinū frīs
tui aut bovē cecidisse in
via: nō despicies sed suble
vabis cū eo. Nō induetur
mulier veste virili: nec vir
utetur veste feminea. Ab
hominabilis enī apud deū
est: qui facit hec. Si am
bulans per viā in arbo
re vel in terra nidū avis
inveneris. et matrē pullis
vel ovis desup incubantē:
nō tenebis eam cū filijs.
sed abire patieris. captos
tenens filios: ut bene sit ti
bi. et lōgo vivas tēpore.
Cū edificaveris domū no
vā. facies murū tecti p cir
cuitū: ne effundatur sanguis
in domo tua: et sis reus la
bente alio. et in pceps ruen
te. Non seres vineā tuā al
tero semīe: ne et sementis
quā sevisti. et que nascunt
ex vinea pariter sctificent.
Non arabis in bove simul
et asino. Nō indueris ves
timēto quod ex lana lino
qz cōtextū est. Funiculos in
fimbrijs facies per qtuor
āgulos pallij tui quo ope

tatis. Si duxerit vir uxorem.
et postea eam odio habuerit
quesieritque occasiones quibus
dimittat eam. obiciens ei no
men pessimum. et dixerit ux
orem hanc accepi. et ingressus
ad eam non inveni virginem:
tollent eam pater et mater
eius. et ferent secum signa vir
ginitatis eius ad seniores
urbis qui in porta sunt:
et dicet pater. Filiam meam
dedi huic uxorem: quam quia
odit imponit ei nomen pes
simum: ut dicat non inveni
filiam tuam virginem. Et ecce
hec sunt signa virginita
tis filie mee. Expandent
vestimentum coram seniori
bus civitatis apprehendentque
senes urbis illius virum et
verberabunt illum: condemp
nantes insuper centum syclis
argenti quos dabit patri
puelle: quoniam diffamavit
nomen pessimum super virgi
nem israel. Habebitque eam
uxorem: et non poterit di
mittere eam omni tempore vi

te sue. Quod si verum est quod
obicit. et non est in puella
inventa virginitas: eicient
eam extra fores domus patris
sui. et lapidibus obruent viri
civitatis eius et morietur:
quoniam fecit nephas in israel.
ut fornicaretur in domo pa
tris sui: et auferes malum de
medio tui. Si dormierit
vir cum uxore alterius: uterque
morietur id est adulter et
adultera: et auferes malum
de israel. Si puellam virginem
desponderit vir. et invenerit
eam aliquis in civitate. et
concubuerit cum illa: educes
utrumque ad portam civitatis
illius. et lapidibus obruen
tur. Puella quia non cla
mavit cum esset in civitate:
vir quia humiliavit uxorem
proximi sui: et auferes
malum de medio tui. Sin
autem in agro reppererit
vir puellam que desponsa
ta est. et apprehendens con
cubuerit cum illa: ipse mo
rietur solus. Puella nichil

chil patietur. nec est rea mortis: quia sicut latro consurgit contra fratrem suum et occidit animam eius: ita et puella perpessa est. Sola erat in agro: clamauit et nullus affuit qui liberaret eam. Si inuenerit vir puellam virginem que non habet sponsum. et apprehendens concubuerit cum ea. et res ad iudicium venerit: dabit qui dormiuit cum ea patri puelle quinquaginta siclos argenti: et habebit eam uxorem quia humiliauit illam. Non poterit dimittere eam cunctis diebus vite sue.

On Capitulum xxiii.

Non accipiet homo uxorem patris sui: nec reuelabit operimentum eius. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis et absciso veretro in ecclesiam domini. Non ingredietur manzer. hoc est de scorto natus in ecclesiam domini: usque ad decimam generationem. Ammonites et moabites etiam post decimam generationem non intrabunt ecclesiam domini in eternum: quia noluerunt vobis occurrere cum pane et aqua in via quando egressi estis de egipto: et quia conduxerunt contra te balaam filium beor de mesopotamia syrie ut malediceret tibi. Et noluit dominus deus tuus audire balaam: vertitque maledictionem eius in benedictionem tuam. eo quod diligeret te. Non facias cum eis pacem nec queras eis bona cunctis diebus vite tue in sempiternum. Non abhominaberis ydumeum quia frater tuus est: nec egiptium quia aduena fuisti in terra eius. Qui nati fuerint ex eis: tercia generatione intrabunt in ecclesiam domini. Quando egressus fueris aduersus hostes tuos in pugnam custodies te ab omni re mala. Si fuerit inter vos homo qui nocturno pollutus sit sompno: egredietur

extra castra et nō reuertetur
priusquā ad vesperā lauetur
aqua: et post solis occasū
regredietur in castra. Ha
bebis locū extra castra ad
quem egrediaris ad requisi
ta nature. gerens paxillū
in balteo. Cumqz sederis fodi
es per circuitū: et egesta hu
mo operies quo releuatus
es. Dn̄s enī deus tuus am
bulat in medio castrorū
ut eruat te et tradat tibi
inimicos tuos: ut sint castra
tua sancta. et nichil ī eis
appareat feditatis: nec de
relinquat te. Non tradas
seruū dn̄o suo. qui ad te
cōfugerit. Habitabit tecū
in loco qui ei placuerit:
et in vna urbiū tuarū re
quiescet: nec cōtristes eum.
Non erit meretrix de filiabz
israel: neqz scortator de fili
is israel. Nō offeres merce
dē prostibuli. nec precium
canis in domo dn̄i dei tui.
quicquid illud est quod vo
ueris: quia abhominatio est
utrūqz apud dn̄m deū tuū.
Non feneraberis fratri tuo
ad usurā pecuniā. nec fru
ges. nec quālibet aliā rem:
sed alieno. Fratri autē tuo
absqz usura id quod indi
get cōmodabis: ut benedicat
tibi dn̄s deus tuus in omni
ope tuo. in terra ad quam
ingredieris possidendā. Cū
votū voueris dn̄o deo tuo.
non tardabis reddere: quia
requiret illud dn̄s deus tuus:
et si moratus fueris repu
tabitur tibi in peccatū. Si
nolueris polliceri: absqz pec
cato eris. Quod autē semel
egressū est de labijs tuis
obseruabis: et facies sicut
promisisti dn̄o deo tuo. et
propria voluntate et ore
tuo locutus es. Ingressus
vineā proximi tui cōme
de uvas quantū tibi pla
cuerit: foras autē ne efferas
tecū. Si intraueris ī segetē
amici tui. franges spicas et
manu cōteres: falce autē
non metes. Capitulum xxiiij.

Si accepit homo
uxorem. et habu
erit eam. et non
invenerit gratiā ante ocu
los eius propter aliquā
feditatem: scribet libellū re
pudii et dabit in manu il
lius: et dimittet eā de domo
sua. Cūque egressa alterum
maritū duxerit. et ille quoque
oderit eam. dederitque ei libel
lū repudii. et dimiserit de
domo sua. vel certe mortu
us fuerit: non poterit pri
or maritus recipere eam in
uxorē. quia polluta est. et ab
hominabilis facta est corā
dn̄o: ne peccare facias ter
rā tuā quā dn̄s deus tuus
tibi tradiderit possidendā.
Cum accepit homo nup
uxorē. non procedet ad bellū.
nec ei quippiā necessitatis
iniungetur publice: sed vaca
bit absque culpa domui su
e. ut uno ānno letetur cum
uxore sua. Nō accipies lo
co pignoris inferiorē et su
periorē molā: quia aīam

suā apposuit tibi. Si dep
hensus fuerit homo sollici
tans fratrē suū de filiis israel.
et vendito eo accepit preciū:
interficietur. et auferes malū de
medio tui. Observa dilige
ter ne incurras plagā lepre:
sed facies quecūque docuerint
te sacerdotes levitici generis
iuxta id quod precepi eis: et imple
sollicite. Mementote que fecerit
dn̄s deus vester marie in via.
cū egrederemini de egipto. Cum
repetes a proximo tuo rem a
liquā quam debet tibi. nō
ingredieris domū eius ut pig
nus auferas: sed stabis fo
ris: et ille tibi proferet quod
habuerit. Si autem pauper est
nō pernoctabit apud te pig
nus: sed statim reddes ei an
te solis occasū: ut dormiens
in vestimento suo benedicat
tibi: et habeas iusticiā co
rā dn̄o deo tuo. Nō negabis
mercedē indigentis et pauperis
fratris tui. sive advene qui
tecū moratur in terra tua et
intra portas tuas est: sed

eadem die reddes ei p̄ciū labo
ris sui ante solis occasū: q̄a
paup est. et ex eo sustentat a
nimā suā: ne clamet cōtra
te ad dn̄m. et reputetur tibi
in peccatū. Nō occident pa
tres pro filiis. nec filii pro
patribȝ: sed unusquisqȝ pro
pc̄ō suo morietur. Nō puer
tes iudiciū aduene et pupil
li: nec auferes pignoris loco
vidue vestimentū. Memento
q̄ seruieris in egipto. et q̄ e
ruerit te dn̄s deus tuus inde.
idcirco p̄cipio tibi. ut facias
hanc rem. Quando messu
eris segetem in agro tuo et
oblitus manipulū reliqueris:
non reuerteris ut tollas eum.
sed aduenā et pupillū et vi
duā auferre pacieris: ut be
nedicat tibi dn̄s deus tuus
in omni opere manuū tuarū.
Si fruges collegeris oliuarū.
quicquid remanserit ī arbo
ribȝ nō reuerteris ut colligas:
sed relinques aduene pupil
lo ac vidue. Si vindemia
ueris vineā tuā. nō colliges
remanentes racemos: sed cedēt
in usus aduene pupilli ac
vidue. Memento q̄d et tu ser
uieris in egipto: et idcirco
p̄cipiā tibi ut facias hanc rē.

Si fuerit Caplm xxv.
causa inter aliquos
et interpellauerint
iudices: quem iustū esse p̄
sp̄xerint. illi iusticie palmā
dabūt: quem impiū cōdē
nabūt impietatis. Sin aūt
eum qui peccauit dignum
viderit plagis: p̄sternent et
corā se facient verberari. P̄
mensura peccati erit et pla
garū modus: ita dūtaxat
ut q̄dragenariū numerum
non excedant: ne fede lacera
tus ante oculos tuos abeat
frater tuus. Non ligabis
os bouis terentis in area
fruges tuas. Quando ha
bitauerint fratres simul. et
unus ex eis absqȝ liberis mor
tuus fuerit: uxor defuncti nō
nubet alteri: sed accipiet eā
frater eius et suscitabit se
men fratris sui. et primo

genitū ex ea filiū nomīe illi'
appellabit: ut nō deleatur
nomē eius ex israel. Si autē
noluerit accipe uxorē fra-
tris sui que ei lege debetur:
perget mulier ad portā ciui-
tatis et interpellabit maio-
res natu. dicetqȝ. Non vult
frater viri mei suscitare sem̄
fratris sui in israel: nec me
in cōiugiū sumere. Statīqȝ
accersiri eum facient: et inter-
rogabunt. Si responderit no-
lo eam uxorē accipe: accedet
mulier ad eū corā senior-
bus. et tollet calciamentū
de pede eius: spuetqȝ ī faciē
illius et dicet. Sic fiet homī:
qui nō edificat domū fratris
sui. Et vocabitur nomen
illius in isrl: domus discal-
ciati. Si habuerint inter se
iurgiū viri duo. et vnus
contra alterū rixari cepit.
volensqȝ uxor alterius eru-
ere virū suū de manu forti-
oris. miseritqȝ manū et ap-
phenderit verenda eius: ab-
scindes manū illius. nec

flecteris sup illā ulla mise-
ricordia. Non habebis in
sacculo diu̾sa pondera ma-
ius et minus: nec erit in do-
mo tua modius maior et
minor. Pondus ~~habebis~~
habebis iustū et verū: et
modius equalis et verus
erit tibi: ut multo viuas
tēpore sup terrā quā dn̄s
deus tuus dederit tibi. Ab-
hominatur enī dn̄s eū q̄ fa-
cit hec: et auersatur ōem
iniusticiā. Memēto q̄ fecerit
tibi amalech in via quādo
egrediebaris ex egipto: q̄m
modo occurrerit tibi. et ex-
tremos agminis tui qui
lassi residebant ceciderit quā-
do tu eras fame et labore
confectus: et nō timuerit
deū. Cum ergo dn̄s deus
tuus dederit tibi requiē. et
subiecerit cūctas per circuitū
nationes in terra quā
tibi pollicitus est: delebis
nomen eius sub celo. Ca-
ue ne obliuiscaris.

Capitulū vicesimū sextum.

Cumqȝ itraueris t
rā quā dñs deus
tuus tibi daturus
est possidendā. et obtinueris
eam atqȝ habitaueris ī illa:
tolles de cūctis frugibȝ tuis
primicias. et pones in car
tallo: pgesqȝ ad locū quē
dñs deus tuus elegerit ut i
bi inuocetur nomen eius. Ac
cedesqȝ ad sacerdotē qui fu
erit ī diebȝ illis: et dices ad
eum: Pfiteor hodie coram
dño deo tuo: qȝ igressus sim
terrā pro qua iurauit pa
tribȝ nr̄is ut daret eā nob.
Suscipiēsqȝ sacerdos car
tallū de manu eius. ponet
ante altare dñi dei tui: et
loqueris in cōspectu dñi
dei tui. Syrus psequebatur
patrē meū qui descendit ī
egiptū. et ibi pegrinatus
est in paucissīo numero:
creuitqȝ in gentē magnā
et robustā et infinite mul
titudis. Afflixeruntqȝ nos
egiptij: et psecuti sūt impo
nētes onera grauissima.

Et clamauimus ad dñm deū
patrū nr̄orum: qui exaudiuit
nos et respexit hūilitatem
nostrā et laborē atqȝ āgus
tias: et eduxit nos de egipto.
in manu forti et brachio ex
tento. in īgenti pauore. in
signis atqȝ portētis: et itro
duxit ad locū istū. et tradi
dit nobis terrā lacte et melle
manantē. Et idcirco nūc of
fero primicias frugū terre
quā dñs dedit michi. Et di
mittes eas in cōspectu dñi
dei tui et adorato dño deo tu
o: et epulaberis in omībȝ
bonis que dñs deus tuus de
derit tibi et domui tue: tu et
leuites et aduena qui tecū est.
Quando cōpleueris decimā
cūctarū frugū tuarū anno
decimarū tercio: dabis leui
te et aduene et pupillo et
vidue ut comedant intra por
tas tuas et saturentur: loquē
risqȝ in cōspectu dñi dei tui.
Attuli quod sanctificatū est
de domo mea: et dedi illud
leuite et aduene pupillo

et vidue sicut iussisti michi.
Nō p̄terivi mādata tua: nec
sum oblitus imperij tui. Nō
comedi ex eis in luctu meo:
nec separavi ea in qualibet
īmūdicia: nec expendi ex
hijs quicq̄ꝫ in re funebri.
Obedivi voci dn̄i dei mei:
et feci omīa sicut p̄cepisti
michi. Respice de sctuari
o tuo et de excelso celorū ha
bitaculo: et bn̄dic populo
tuo israel. et terre quā dedis
ti nobis sicut iurasti patri
bus nostris: t̄re lacte et mel
le manāti. Hodie dn̄s deus
tuus p̄cepit tibi. ut facias
mandata hec atq̄ꝫ iudicia:
ut custodias et īpleas ex to
to corde tuo. et ex tota aīma
tua. Dn̄m elegisti hodie
ut sit tibi deus: et ābules
in vijs eius et custodias ce
rimonias illius et māda
ta atq̄ꝫ iudicia: et obedias
eius imperio. Et dn̄s elegit
te hodie ut sis ei populus
peculiaris. sicut locutus ē
tibi. et custodias omīa p̄
cepta eius: et faciet te excel
siorē cunctis gentibꝫ quas crea
vit in laudem et nomē et
gloriā suā: ut sis pp̄l's sc̄s
tuis dn̄i dei tui sicut locutus
ē tibi. Caplm xxvij.

Precepit autē mo
yses et seniores is
rael populo dicētes. Custo
dite omne mandatū quod
ego p̄cipio vobis hodie. Cūq̄ꝫ
transieritis iordanē in t̄rā
quā dn̄s deus tuus dabit
tibi: eriges īgentes lapides
et calce levigabis eos. ut
possis in eis scribere omīa
verba legis huius iordāne
transmisso: ut ītroeas t̄rā
quā dn̄s deus tuus dabit
tibi. terrā lacte et melle ma
nantē. sicut iuravit patribꝫ
tuis. Qn̄do ergo trāsieritis
iordānem erigite lapides quos
ego hodie p̄cipio vob' in
mōte hebal: et levigabis
eos calce. et edificabis ibi
altare dn̄o deo tuo de lapi
dibꝫ quos ferrū nō tetigit.
et de saxis informibꝫ et inpo

litis: et offeres sup eo holo
causta dn̄o deo tuo. et imo
labis hostias pacificas cō
edes q; ibi. et epulaberis co
ram dn̄o deo tuo: et scribes
sup lapides om̄ia verba le
gis huius plane et lucide.
Dixitq; moyses et sacer
dotes leuitici generis ad ō
nem israelem. Attende et
audi israel. Hodie factus
es populus dn̄i dei tui. Au
dies vocē eius: et facies
mādata atq; iusticias q̄s
ego p̄cipio tibi. P̄cepitq;
moyses populo ī die illo
dicens. Hij stabunt ad bndi
cendū dn̄m super montē
garizim. iordane trāsmis
so. Symeon leui iudas y
sachar. ioseph et beniamī.
Et e regione isti stabunt
ad maledicendū in mōte
hebal. Ruben et gad et a
ser. zabulon dan et nepta
lim. Et p̄nūciabūt leuite:
dicētq; ad omēs viros isrl'
excelsa voce. Maledictus
homo qui facit sculptile
et conflatile abhominatio
nē dn̄i opus manuū arti
ficū: ponetq; illud ī abscō
dito. Et respondebit om̄is
p̄plus: et dicet amen. Ma
ledictus qui non honorat
patrē suū et matrē: et dicet
om̄is p̄plus amen. Male
dictus qui transfert termi
nos proximi sui: et dicet
om̄is p̄plus amen. Male
dictus qui errare facit cecū
in itinere: et dicet omnis
p̄plus amē. Maledictus q̄
p̄uertit iudiciū aduene pu
pilli et vidue: et dicet om
nis p̄plus amen. Maledic
tus qui dormit cū uxore
patris sui et reuelat ope
rimētū lectuli eius: et di
cet om̄is p̄plus amē. Ma
ledictus qui dormit cum
omī iumēto: et dicet oīs
p̄plus amē. Maledictus
qui dormit cū sorore sua
filia patris sui vel matris
sue: et dicet om̄is p̄plus
amen. Maledictus homo
qui dormit cū socru sua:

et dicet om̄is pplus amē. Ma
ledictus qui clam pcusserit
proximū suū: et dicet omnis
populus amē. Maledictus
qui accipit munera ut pcu
tiat aīmā sāguinis inocen
tis: et dicet om̄s pplus amē.
Maledictus qui nō pmanet
in sermōibȝ legis huius. nc
eos opere pficit: et dicet om
nis pplus amē. Capl'm xxviii.

Si autē audieris vo
cem dn̄i dei tui ut
facias atqȝ custo
dias om̄ia mādata eius q̄
ego p̄cipio tibi hodie: faciet
te dn̄s deus tuus excelsiorem
cunctis gentibȝ que versātur
in terra: venientqȝ sup te vni
uerse bn̄dictiones iste et ap
p̄hendēt te: si tamē p̄cepta
eius audieris. Bn̄dictus tu
in ciuitate: et bn̄dc̄s in agro.
Bn̄dc̄us fructus vētris tui: et
fructus terre tue: fructus q̄z iu
mētoꝝ tuoꝝ. et greges arm
torū tuoꝝ et caule ouiū tu
arū. Bn̄dicta horrea tua:
et benedicte reliquie tue.
Benedictus eris et ingrediens
et egrediēs. Dabit dn̄s ini
micos tuos qui cōsurgunt
aduersū te: corruētes ī cōsp
cu tuo. Per vnā viā veniēt
contr̄ te: et per septē fugient
a facie tua. Emittet dn̄s bn̄
dictionē sup cellaria tua.
et sup om̄ia opera manu
ū tuarū: bn̄dicetqȝ tibi in
terra quā acceperis. Susci
tabit te dn̄s sibi in popl'm
scm̄ sicut iurauit tibi. si cu
todieris mandata dn̄i dei tu
et ambulaueris in vijs eius:
videbuntqȝ om̄es terrarū pp'li
q̄d nomē dn̄i inuocatū sit
sup te: et timebunt te. Habun
dare te faciet dn̄s omnibus
bonis fructu uteri tui. et fruc
tu iumētorū tuoꝝ: fructu
terre tue quā iurauit dn̄s
patribȝ tuis ut daret tibi.
Aperiet dn̄s thesaurū suū
optimū celū: ut tribuat
pluuiā terre sue in tēpore
suo. Bn̄dicet cunctis opibȝ
manuū tuarū: et fenera
bis gentibȝ multis: et ipse

a nullo fenus accipies. Cō
stituet te dn̄s deus tuus ī ca
put. et nō in caudā. et eris
semꝑ sup̄ et nō subter: si
audieris mandata dn̄i dei
tui que ego p̄cipio tibi hodi
e. et custodieris et feceris. ac
non declinaueris ab eis. nec
ad dexterā nec ad sinistrā:
nec secutus fueris deos alie
nos neq; colueris eos. Quod
si audire nolueris vocē dn̄i
dei tui ut custodias et faci
as omīa mādata eius et
cerimonias quas ego p̄cipi
o tibi hodie: venient super te
omēs maledictiones iste et
apprehendent te. Maledictus
eris in ciuitate: maledictus
eris in agro. Maledictū hor
reū tuū: et maledicte reliq̄e
tue. Maledictus fructus ven
tris tui. et fructus t're tue:
armēta boum tuoꝝ et gre
ges ouiū tuarū. Maledc̄us
eris igrediens: et maledc̄us
egrediens. Mittet dn̄s sup
te famē et esuriē. et increpati
onē in omīa opa tua que

facies donec cōterat te: et ꝑ
dat velociter. propter adin
uentiones tuas pessimas in
quibz reliq̄sti me. Adiungat
dn̄s tibi pestilentiā: donec
cōsumat te de terra ad quā
igredieris possidendā. Per
cutiat te dn̄s egestate. febri et
frigore. ardore et estu. et aere
corrupto ac rubigie: et pse
quatur donec pereas. Sit ce
lū quod sup̄ te est eneum: et
terra quā calcas ferrea. Det
dn̄s ymbrē terre tue puluerē:
et de celo descendat sup te cinis
donec cōteraris. Tradat te dn̄s
corruentē ante hostes tuos.
P unā viā egrediaris cōtra
eos. et per septē fugias: et
dispgaris per omīa regna
terre. Sitq; cadauer tuū in
escā cūctis volatilibz celi. et
bestijs terre: et nō sit qui abi
gat. Percutiat te dn̄s ulcere
egipti. et parte corporis per
quā stercora digerūt: scabie
quoq; et prurigie ita ut cu
rari nequeas. Percutiat dn̄s
te amentia et cecitate ac fu

rore mentis: et palpes in me-
ridie. sicut palpare solet cecus
in tenebris: et nō dirigas vi-
as tuas. Omniqꝫ tēpore calūp-
niā sustineas. et opprimaris
violentia: nec habeas qui
liberet te. Vxorē accipias: et
alius dormiat cū ea. Domū
edifices: et nō habites in ea.
Plantes vineā: et nō vinde-
mies eā. Bos tuus īmolet'
corā te: et nō comedas ex eo.
Asinus tuus rapiat' in cō-
spectu tuo: et non reddatur
tibi. Oues tue dentur īimi-
cis tuis: et nō sit qui te ad-
iuuet. Filij tui et filie tue tra-
dātur alteri ppl'o. videtibus
oculis tuis. et deficiētibz ad
cōspectū eoꝝ tota die: et nō
sit fortitudo in manu tua.
Fructus terre tue et omnes la-
bores tuos comedat ppl's quē
ignoras: et sis semp calūp-
niā sustinēs. et oppressus
cunctis diebz: et stupens ad
terrorē eoꝝ que videbūt ocli
tui. Percutiat te dn̄s ulcere
pessimo in genibz et ī suris:
sanariqꝫ nō possis a plāta
pedis usqꝫ ad verticē tuum.
Ducet te dn̄s et regē tuum
quē cōstitueris sup te ī gētē
quā ignoras tu et pr̄es tui:
et seruies ibi dijs alienis lig-
no et lapidi: et eris pdītus
in prouerbiū ac fabulā om-
nibz pplis ad quos te intro-
duxerit dn̄s. Sementē multā
iacies in terrā. et modicum
cōgregabis: qr̄ locuste om-
nia deuorabūt. Vineā plā-
tabis et fodies: et vinū nō
bibes. nec colliges ex ea qp̄-
piā: qm̄ vastabit' vermibz.
Oliuas habebis in omībz
terminīs tuis. et nō vngeris
oleo: quia defluēt et pibunt.
Filios generabis et filias. et
non frueris eis: qm̄ ducent'
in captiuitatē. Omēs arbo-
res tuas et fruges terre tue
rubigo cōsumet. Aduena
qui tecū versat' in terra ascē-
det sup te. eritqꝫ sublimior:
tu aūt descendes et eris īferi-
or. Ipse fenerabit tibi: et tu
nō fenerabis ei. Ipse erit i

caput: et tu eris ī caudā.
Et venient sup te omēs ma
ledictiones iste. et psequen
tes apphendent te donec itere
as: quia nō audisti vocē
dnī dei tui: nec servasti mā
data eius et ceremonias qs
pcepit tibi. Et erunt in te sig
atq; prodigia. et in semine
tuo usq; in sempiternū: eo
qd nō servieris dnō deo tu
o in gaudio cordis cq; leti
cia. ppter rerū omniū ha
bundantiā. Servies inimico
tuo quē immittet dns tibi.
in fame et siti et nuditate
et oīm penuriarū: et po
net iugū ferreū sup cervicē
tuā. donec te cōterat. Addu
cet dns sup te gentē de lon
ginquo. et de extremis fini
bus terre in similitudinē
aquile volātis cū impetu.
cuius linguā intelligere
nō possis: gentē pcacissi
mā que nō deferat seni. nec
misereatur parvuli: et devo
ret fructū iumētorū tuorū.
ac fruges terre tue. donec ī

tereas: et nō relinquat tibi
triticū vinū et oleū. armē
ta. et greges oviū. donec te
dispdat et cōterat in cunctis
urbibz tuis: et destruātur
muri tui firmi atq; subli
mes. in quibz habebas fi
duciā in omī terra tua. Ob
sideberis intra portas tuas
in omī terra quā dabit ti
bi dns deus tuus: et come
des fructū uteri tui. et car
nes filiorū et filiarū tuarū
quas dederit tibi dns deus
tuus in āgustia et vastita
te qua opprimet te hostis
tuus. Homo delicatus in
te et luxuriosus valde.
inui debit fratri suo. et ux
ori que cubat in sinu suo.
ne det eis de carnibz filiorū
suorū quas comedet: eo qd ni
chil habeat aliud ī obsidi
one et penuria qua vasta
verit te inimici tui intra
omēs portas tuas. Tenera
mulier et delicata que sup
terrā ingredi nō valebat
nec pedis vestigiū figere

propt molliciem et teneritu-
dinē nimiā: inuidebit viro
suo qui cubat in sinu eius.
sup filiꝫ et filie carnibꝫ. et
illuuie secūdarū que egre-
diunt de medio feminū eius:
et sup liberis qui eadē hora
nati sunt. Cōmedēt eū eos
clam propter rerū omnium
penuriā. in obsidione et
vastitate: qua opprimet
te inimicus tuus intra por-
tas tuas. Nisi custodieris
et feceris omnia verba legis
huius que scripta sūt in
hoc volumine. et timue-
ris nomē eius gloriosū et
terribile. hoc est do-
minū deū tuū: augebit
dn̄s plagas tuas et pla-
gas seminis tui. plagas
magnas et pseuerantes.
infirmitates pessimas et
ppetuas: et cōuertet in te
omēs afflictiones egipti q̄s
timuisti. et adherebūt tibi.
Insup et vniūsos lāguo-
res et plagas que nō sūt
scripte in volumībꝫ legis
huius inducet dn̄s sup te:
donec te cōterat. Et remane-
bitis pauci numero qui
prius eratis sicut astra celi
pre mltitudīe: qm̄ nō au-
disti vocē dn̄i dei tui. Et sic
ante letatus est dn̄s super
vos bene vobis facēs: vos-
q; multiplicās: sic letabit
disperdens vos atq; subūtēs.
ut auferamini de terra ad
quā ingredieris possidēdā.
Disperdet te dn̄s in omēs po-
pulos a sūmitate terre usq;
ad terminos eius: et seruies
ibi diis alienis. quos et tu
ignoras et patres tui lignis
et lapidibꝫ. In gentibꝫ q̄
illis nō quiesces: neq; erit
requies vestigio pedis tui.
Dabit enī tibi dn̄s ibi cor
pauidū. et deficiētes oculos
et animā merore cōsūptā:
et erit vita tua quasi pen-
dens ante te. Timebis nocte
et die: et nō credes vite tue.
Mane dices quis michi det
vespm: et vespe quis michi
det mane: ppter cordis tui

formidinē qua terreberis.
et ꝓpter ea que tuis videbis
oculis. Reducet te dn̄s class
sibꝫ in egiptū: per viā de q̄
dixit tibi ut eam āplius n̄
videres. Ibi venderis inimicis
tuis in servos et ancillas: et
nō erit qui emat. Capl'm xxix.
Hec sūt verba federis quod p̄cepit
dn̄s moysi ut fe
riret cum filiis israel ī t̄ra
moab: p̄ter illud fedus qd̄
cū eis pepigit in horeb. Vo
cavit q̄ moyses omnē isrl̄:
et dixit ad eos. Vos vidis
tis universa que fecit dn̄s co
rā vobis in terra egipti
pharaoni et omnibꝫ servis
eius universeq̄ terre illius:
temptationes magnas q̄s
viderūt oculi tui. signa il
la portentaq̄ ingentia: et
nō dedit dn̄s vob̄ cor intel
ligens et oculos videntes et
aures que possint audire
usq̄ in p̄sentē diē. Addux
it vos quadraginta annis
p desertū: nō sūt attrita
vestimenta vr̄a: nec calcia
menta pedū vr̄orum vetustate
cōsupta sūt. Panē nō come
distis. vinū et siceram nō bi
bistis: ut sciretis quia ipse
est dn̄s deus vr̄. Et venistis
ad locū hūc. Egressusq̄ est
seon rex esebon et og rex ba
san. occurrens nobis ad
pugnā: et percussimus eos:
et tulimus terrā eorum. ac tradi
dimus possidendā ruben et
gad et dimidie tribui ma
nasse. Custodite ergo verba
pacti huius et implete ea:
ut intelligatis universa que
facitis. Vos statis hodie
cuncti corā dn̄o deo vr̄o: prin
cipes vr̄i ac tribus et maio
res natu atq̄ doctores omnis
p̄plus israel liberi et uxores
vr̄e et advena qui tecum
moratur in castris. exceptis
lignorū cesoribꝫ. et hiis q̄
cōportāt aquas. ut transe
as in federe dn̄i dei tui. et in
iureiurādo quod hodie do
minus deus tuus percutit
tecū: ut suscitet te sibi in

populū. et ipse sit dn̄s deus
tuus. sicut locutus est tibi:
et sicut iurauit patribus
tuis abrahā ysaac et iacob.
Nec vobis solis ego hoc fe
dus ferio. et hec iuramēta
cōfirmo: sed cūctis p̄sentibꝫ
et absentibꝫ. Vos enī nos
tis quomō habitauerim⁹
in terra egipti: et quomō
trāsierimus per medium
nationū quas trāseuntes
vidistis abhomīationes
et sordes. id est ydola eorū
lignū et lapidē argentū ⁊
aurū que colebāt: ne forte
sit inter vos vir aut muli
er. familia aut tribꝫ. cuius
cor auersū est hodie a dn̄o
deo nr̄o. ut vadat et seruiat
dỹs illarū gentiū: et sit īt͛
vos radix germinās fel et
amaritudinē. Cūq; audi
erit verba iuramēti huius.
bn̄dicat sibi in corde suo di
cens. pax erit michi. et ā
bulabo in p̄uitate cor
dis mei: et assumat ebria
a sitientē. et dn̄s nō ignos

cat ei: sed tūc q̄m maxime
furor eius fumat. et zelus
cont͛ hominē illū: et sede
ant sup eū omīa maledc̄
ta que scripta sūt in hoc
volumīe: et deleat nomē
eius sub celo. et cōsumat
eum in p̄dicionē ex omībꝫ
tribubꝫ isr̄l: iuxͣ maledicti
ones que in libro legis hu
ius ac federis cōtinent͛. Di
cetq; sequēs generātio et filij
qui nascētur deinceps et pe
grini qui de longe venerīt
videntes plagas terre illi⁹
et infirmitates quibꝫ eam
afflixerit dn̄s sulphure et
et solis ardore cōburēs: ita
ut ultͣ nō seratur. nec vi
rens quippiā germinet. i ex
emplū subuersionis sodome
et gomorre. adame et sebo
im. quas subuertit dn̄s in
ira et in furore suo: et dicēt
omēs gētes. Quare sic fecit
dn̄s terre huic? Que est hec
ira furoris eius inmēsa?
Et respōdebūt. Quia dereliquerūt
pactū dn̄i quod pepigit

cū patribꝫ eoꝝ quādo edux
it eos de terra egipti. et ser
uierūt diis alienis et ado
rauerūt eos quos nescie
bāt et quibꝫ nō fuerāt at
tributi: idcirco iratus est
furoꝛ dñi cōtra terrā istā
ut induceret sup eā omīa
maledicta que in hoc vo
lumīe scripta sūt: et eiecit
eos de terra sua in ira et in
furore. et in īdignatione
maxima. Proiecitqꝫ ī trā
alienā sicut hodie cōproba
tur: abscondita a dño de
o nostro. que māifesta sūt
nobis et filiis nostris usqꝫ
ī eternū: ut faciamus uni
uersa verba legis huius. Ca

Capitulum xxx.

Um ergo venerit sup
te omīes sermōes
isti bñdictio siue maledic
tio quā pposui in cōspectu
tuo. et ductus penitudīe
cordis tui. in uniūsis gē
tibus in quas disperserit te
dñs deus tuus. et reuersus
fueris ad eum. et obedie
ris eius imperiis sicut ego
hodie pcipio tibi cū filiis
tuis in toto corde tuo. et ī
tota aīma tua: reducet
te dñs deus tuus de captiui
tate tua ac miserebitur tibi:
et rursū cōgregabit te de
cunctis ppłis in quos te ā
te dispsit. Si ad cardīes
celi fueris dissipatus ide
te retrahet dñs deus tuus:
et assūmet atqꝫ īrodu
cet in terrā quā possede
rūt patres tui et obtine
bis eam: et bñdicens tibi
maioris numeri esse te
faciet qūa fuerūt patres
tui. Circūcidet dñs deus
tuus cor tuū. et cor semi
nis tui: ut diligas dñm
deū tuū in toto corde tuo.
et in tota aīma tua: ut
possis viuē. Omīes aūt
maledictiones has cōuer
tet sup īimicos tuos: et e
os qui oderūt te et psequū
tur. Tu aūt reuerteris et au
dies vocē dñi dei tui: faci
esqꝫ uniūsa mandata

que ego p̄cipio tibi hodie:
et habūdare te faciet dn̄s
deus tuus in cunctis opibus
manuū tuarū: in sobole
uteri tui. et in fructu iumē
torū tuorꝝ. in ubertate terre
tue. et in rerū oīm largita
te. Reuertetur enī dn̄s ut gau
deat sup te in omnibꝫ bonis.
sicut gavisus est in patribꝫ
tuis: si tamē audieris vocē
dn̄i dei tui. et custodieris p̄cep
ta eius. et cerimonias que ī
hac lege cōscripta sunt: et reu̅
taris ad dn̄m deū tuū ī to
to corde tuo et in tota aīma
tua. Mandatū hoc quod
ego p̄cipio tibi hodie non
sup̄ te est. neqꝫ procul posi
tū. nec in celo situ̅. ut pos
sis dicere. quis nostrū ad ce
lū valet cōscendere ut deferat
illud ad nos. et audiamꝰ
atqꝫ opere cōpleamus: ne
qꝫ trans mare positū. ut
causeris et dicas. quis e
nobis transfretare poterit
mare. et illud ad nos usqꝫ
deferre. ut possimꝰ audire
et facere quod p̄ceptū est:
sed iuxta te est sermo valde
in ore tuo et in corde tuo
ut facias illū. Considera
qꝫ hodie proposuerit in con
spectu tuo vitā et bonū.
et e cōtrario mortē et ma
lū: ut diligas dn̄m deum
tuū. et ambules in vijs eius.
et custodias mandata illi⁹
et cerimonias atqꝫ iudicia.
et vivas ac multiplicet te:
bn̄dicatqꝫ tibi in terra ad
quā ingredieris possiden
dā. Si aūt auersū fuerit
cor tuū. et audire nolueris
atqꝫ errore deceptus adora
ueris deos alienos. et servi
eris eis: p̄dico tibi hodie
qꝫ pereas: et parvo tēpo
re moreris in terra ad quā
iordane transmisso ingredi
eris possidendā. Testes inuo
co hodie celū et terrā: qꝫ
proposuerī vobis vitā
et bonū. bn̄dictionē et
maledictionē. Elige ergo
vitā ut et tu vivas et se
men tuū: et diligas dn̄m

deum tuū atq3 obedias
voci eius et illi adhereas.
Ipse est enī vita tua et lon
gitudo dierū tuorꝫ: ut ha
bites in terra pro qua iu
ravit dn̄s patribꝫ tuis a
braham ysaac et iacob. ut
daret eā illis. Capitulū xxxi.

Abijt itaq3 moyses
et locutus ē oīa ver
ba hec ad univer
sū israel: et dixit ad eos.
Centū viginti ānorū sū
hodie: non possum ultra
egredi et īgredi: presertim cū
et dn̄s dixerit michi. non
transibis iordanem istum.
Dn̄s ergo deus tuus trāsi
bit āte te: ipse delebit oēs
gentes has in cōspectu tu
o et possidebis eas. Et io
sue iste trāsibit ante te:
sicut locutus est dn̄s. Fa
cietq3 dn̄s eis sicut fecit se
on et og regibꝫ amorreo
rū et terre eorꝫ: delebitq3 e
os. Cum ergo et hos tra
diderit vobis: similiter fa
cietis eis sicut precepi vob.
Viriliter agite et cōforta
mini. Nolite timere nec pa
veatis ad cōspectū eorū:
quia dn̄s deus tuus ipse
est ductor tuus: et nō dimit
tet te nec derelinquet te. Vo
cavitq3 moyses iosue: et
dixit ei corā omni multitu
dine filiorū isrl̄. Cōfortare
et esto robustus. Tu enī
introduces ppl'm istū in ter
rā quā daturū se patribus
eorū iuravit dn̄s: et tu
eam sorte divides: et dn̄s
qui ductor vester est ipse erit
tecū. Non dimittet nec
derelinquet te. Noli timere:
nec paveas. Scripsit ita
q3 moyses legē hanc. et tra
didit eā sacerdotibꝫ filiis
levi qui portabant archā
federis dn̄i. et cunctis senio
ribꝫ isrl̄: precepitq3 eis dicēs.
Post septē annos āno
remissionis in sollēpnita
te tabnaculorꝫ cōvenienti
bꝫ cunctis ex filiis israel. ut
appareant in cōspectu dn̄i
dei tui in loco quem ele

gerit dn̄s leges verba le-
gis huius corā omī isrl̄
audientibꝫ eis: et in vnū
omī ꝑplō cōgregato tam
viris q̄m mulieribꝫ. par-
uulis et aduenis qui sūt
intra portas tuas: ut au-
dientes discāt et timeant
dn̄m deū vr̄m et custodiāt
impleātqꝫ om̄s sermones
legis huius: filij quoqꝫ eo-
rū qui nūc ignorāt ut au-
dire possint. et timeāt do-
minū deū suū cunctis diebꝫ
quibꝫ versant̃ in t̃ra: ad
quā vos iordane trāsmisso
ꝑgetis obtinendā. Et ait
dn̄s ad moysen. Ecce ꝑpe
sūt dies mortis tue. Voca
iosue: et state in tab̄naclō
testimonij ut p̄cipiā ei. Abi-
erūt ergo moyses et iosue:
et steterūt in tab̄naculo
testimonij. Apparuitqꝫ dn̄s
ibi in columpna nubis: q̄
stetit in īgressu tab̄nacl̄i.
Dixitqꝫ dn̄s ad moysen.
Ecce tu dormies cū p̄tribus
tuis: et ꝑplus iste cōsurgēs
fornicabit̃ post deos alie-
nos in terra ad quā ingre-
ditur: et habitabit in ea.
Ibi derelinquet me: et irritū
faciet fedus quod pepigi
cū eo. Et irascet̃ furor meus
cōtra eum in die illo: et
derelinquā eum. et abscōdā
faciē meā ab eo: et erit in
deuorationē. Inueniētqꝫ
eū omnia mala et afflictio-
nes: ita ut dicat in illo die.
Vere quia nō est deus mecū:
inuenerūt me hec mala. Ego
autē abscondā et celabo
faciē meā in die illo. ꝑpter
omnia mala que fecit: quia
secutus est deos alienos.
Nunc itaqꝫ scribite vobis
canticū istud et docete filios
israel ut memoriter te-
neāt et ore decantēt: et sit
michi carmen istud pro
testimonio inter filios israel.
Introducā eū enim ī terrā
pro qua iuraui patribꝫ eius:
lacte et melle manantem.
Cumqꝫ comederit et saturati
crassiqꝫ fuerit. auertetur ad

deos alienos et servient eis
detrahentque michi. et irritū
faciet pactū meū. Postq̄
autem invenerint eū mala mul
ta et afflictiones: respōde
bit ei canticū istud pro tes
timonio qđ nulla delebit
oblivio ex ore seminis tui.
Scio enim cogitationes eius
que facturus sit hodie: ān
teq̄ introducā eū in terrā
quā ei pollicitus sū. Scrip
sit ergo moyses canticū: et
docuit filios israel. Precepit
q; dn̄s iosue filio nun: et
ait. Confortare et esto robus
tus. Tu enim introduces fili
os israel in terrā quā pol
licitus sum: et ego ero tecū.
Postq̄ ergo scripsit moyses
verba legis huius in volu
mine atq; cōplevit: precepit
levitis qui portabant archā
federis dn̄i dicens. Tollite li
brū istū et ponite eum in
latere arche federis dn̄i dei
vr̄i: ut sit ibi cōtra te in tes
timoniū. Ego enim scio conten
tionē tuā: et cervicē tuam
durissimā. Adhuc vivente
me et ingrediente vobiscū
semp contentiose egistis cōtra
dn̄m: quanto magis cū mor
tuus fuero? Cōgregate ad
me omnes maiores natu p
tribus vr̄as atq; doctores: et
loquar audientibus eis ser
mones istos: et invocabo
contra eos celū et terrā. No
vi enim q̄ post mortē meā
iniq̄ agetis: et declinabitis
cito de via quā precepi vob.
Et occurrent vobis mala i
extremo tēpore quando feceri
tis malū in cōspectu dn̄i:
ut irritetis eū per opa ma
nuū vr̄arū. Locutus est er
go moyses audiente univ
so cetu israel verba carminis
huius: et ad finē usq; com
plevit. Cap̄ xxxii

Audite celi que lo
quor: audiat t
ra verba oris mei. Cōcrescat
in pluviā doctrina mea:
fluat ut ros eloquiū meū.
Quasi ymber sup herbā
et quasi stille sup gramina:

quia nomē dñi inuocabo.
Date magnificentiā deo
nr̄o: dei pfecta sūt opa: et
omīs vie eius iudicia. De⁹
fidelis et absq; ulla iniqta
te iustus et rectus: peccaue
rūt ei. et nō filij eius in sor
dibz. Generatio praua at
q; puersa: hēccine reddis
dn̄o ppl'e stulte et īsipiēs?
Nūquid non ipse est pat
tuus: qui possedit te et
fecit et creauit te? Memēto
dierū antiquor: cogita
generationes singulas. In
terroga patrē tuū et ānū
nabit tibi: maiores tuos
et dicēt tibi. Qñdo diuide
bat altissim' gētes. qñdo se
pabat filios adā: cōstituit
terminos pplor iuxta nu
merū filior israel. Pars
aūt dñi pplus eius: iacob
funiculus hēditatis ei⁹. In
uenit eū in terra deserta: ī
loco horroris et vaste soli
tudīs. Circūduxit eū et do
cuit: et custodiuit quasi
pupillā oculi sui. Sicut
aquila puocās ad volitā
dū pullos suos et sup eos
volitans: expādit alas su
as et assūpsit eū: atq; por
tauit in humeris suis. Do
minus solus dux eius fuit:
et nō erat cū eo deus alien⁹.
Constituit eū sup excelsam
terrā: ut comederet fructu
agror. Ut sugeret mel de
petra: oleūq; de saxo duris
simo. Butyrū de armento
et lac de ouibz: cū adipe
agnorū et arietū filior ba
san. Et hircos cū medulla
tritici: et sanguinē vue bi
beret meracissimū. Incras
satus est dilcūs et recalci
trauit: incrassatus īpinguat⁹
tus dilatatus. Dereliquit
deū factorē suū: et recessit
a deo salutari suo. Puocau
erūt eum in dijs alienis:
et in abhominationibz ad
iracūdiā cōcitauerūt. Im
molauerūt demonijs et
non deo: dijs quos igno
rabāt. Noui recētes q; ve
nerūt: quos nō coluerūt

patres eoꝝ. Deū qui te ge
nuit dereliq̄sti: et oblitus es
dn̄i creatoris tui. Vidit do
minus et ad iracundiā cō
citatus est: quia ꝓuocaue
rūt eū filij sui et filie. Et ait.
Abscondā faciē meā ab eis:
et cōsiderabo nouissīa eoꝝ.
Generatio enī ꝑuersa est:
et infideles filij. Ipsi me pro
uocauerūt in eo qui non
erat deus: et irritauerūt in
vanitatibz suis. Et ego ꝓ
uocabo eos in eo qui nō
est ꝑplus: et in gente stulta
irritabo illos. Ignis succē
sus est in furore meo: et ar
debit usqz ad inferni nouis
sima. Deuorabitqz terrā
cū germīe suo: et montiū
fundamēta cōburet. Cōgre
gabo sup eos mala: et sa
gittas meas cōplebo ī eis.
Cōsumētur fame: et deuo
rabūt eos aues morsu a
marissīo. Dentes bestiarū
immittā in eos: cū furore tra
hentiū sup terrā atqz ser
pentiū. Foris vastabit eos

gladius. et intus pauor:
iuuenē simul ac virginē
lactentē cū homīe sene. Dix
i. Vbinam sūt? Cessare fa
ciā ex hoīibz meōriā eoꝝ.
Sed ꝓpt irā inimicoꝝ distuli.
ne forte supbirēt hostes eoꝝ.
et dicerēt. Manus nr̄a excel
sa: et nō dn̄s fecit hec omnī
a. Gens absqz cōsilio est et
sine prudētia: utinā saperēt
et ītelligerēt ac nouissīa pro
uiderēt. Quomō ꝑseq̄batur
vnus mille: et duo fugarēt
decē milia? Nōne ideo quia
deus suus vendidit eos: et
dn̄s cōclusit illos? Nō enī
est deus nr̄ ut deus eoꝝ: et ini
mici nostri sūt iudices. De
vinea sodomoꝝ vinea eoꝝ:
et de suburbanis gomorre.
Vua eorū vua fellis: et bo
tri amarissimi. Fel draconū
vinū eoꝝ: et venenū aspidū
insanabile. Nōne hec con
dita sūt apud me. et sigīta
in thesauris meis? Mea ē
ultio. et ego retribuā eis ī
tēpore: ut labatur pes eorū.

Iuxta est dies ꝑditionis: ⁊
adesse festināt tēpora. Iudi
cabit dn̄s ꝑplm̄ suū: et in
servis suis miserebitur. Vi
debit ꝙ infirmata sit ma
nus: et clausi quoqꝫ defece
runt: residuiqꝫ cōsumpti sunt.
Et dicet. Ubi sunt dij eorū
in quibꝫ habebāt fiduciā:
de quoꝝ victimis comedebāt adi
pes. et bibebāt vinū liba
minū? Surgāt et opitulētur
vobis: et in necessitate vos
protegāt. Videte ꝙ ego sim
solus: et nō sit alius deus p̄
ter me. Ego occidā et ego vi
vere faciā: ꝑcutiā et ego sa
nabo: et non est qui de ma
nu mea possit eruere. Leva
bo ad celū manū meā: et
dicā vivo ego ī eternū. Si
acuero ut fulgur gladiū me
ū. et arripuerit iudiciū ma
nus mea: reddā ultionem
hostibꝫ meis: et hijs qui o
derūt me retribuā. Inebria
bo sagittas meas sāguine:
et gladius meus devorabit
carnes. De cruore occisorū:
et de captivitate nudati ini
micorū capitis. Laudate gē
tes ꝑplm̄ eius: q̄a sāguinē servo
rum suoꝝ ulciscet. Et vindic
tā retribuet in hostes eoꝝ:
et ꝓpicius erit terre ꝑpli sui.
Venit ergo moyses et locut
ē omnia verba cātici huius i
auribꝫ ꝑpli: ipē et iosue fili
us nun. Cōplevitqꝫ omnes
sermones istos loquens ad
universū israel: et dixit ad e
os. Ponite corda vr̄a in ō
a verba mea que ego testi
ficor vobis hodie: ut man
detis ea filijs vr̄is custodir.
et facere et implere universa
que scripta sūt in volūine
legis huius: quia nō inca
sū p̄cepta sunt vobis: sed
ut singuli in eis viverent.
que facientes lōgo ꝑseveretis
tēpore in terra ad quā ior
danē trāsmisso ingrediemini
possidendā. Locutusqꝫ est do
minus ad moysen in eadē
die dicens. Ascende in mon
tem istū abarim. id est trā
situ in montē nebo. qui e

in terra moab cōtra iericho.
et vide terrā chanaan quā
ego tradā filijs isrl' obtinen
dam: et morere in monte.
Quē conscendēs iungeris po
pulis tuis sicut mortuus
est aaron frater tuus in
mōte hor et appositus est
ppl'is suis: quia p̄uaricati
estis cōtra me in medio fi
lior isrl'. ad aquas cōtradic
tionis in cades deserti syn:
et nō sanctificastis me inter
filios israel. E contra videbis
t'rā et nō ingredieris in eā
quā ego dabo filijs israel.

Hec ē Capitul' xxxiij.

Benedictio qua bn̄
dixit moyses hō
dei filijs israel ante mortē
suā: et ait. Dn̄s de syna ve
nit: et de seyr ortus est nob'.
Apparuit de mōte pharan:
et cum eo scōr milia. In dex
tera eius ignea lex: dilexit
poplos. Omēs sancti i ma
nu illius sunt: et qui appro
pinquāt pedibz eius accipi
ent de doctrina illius. Legē
p̄cepit nob' moyses: heredi
tatem multitudinis iacob.
Et erit apud rectissimū rex:
cōgregatis p̄ncipibz ppl'i cū
tribubz israel. Viuat rubē
et nō moriatur: et sit par
uus in numero. Hec est iu
de bn̄dictio. Audi dn̄e vocē
iude: et ad ppl'm suū intro
duc eum. Manus eius pug
nabūt pro eo: et adiutor il
lius cōtra adu'sarios eius
erit. Leui quoqz ait. Pfectio
tua et doctrina tua a viro
scō tuo: quē probasti i tēp
tatione. et iudicasti ad a
quas cōtradictionis. Qui
dixit pr̄i suo et matri sue
nescio vos. et fratribz suis
ignoro illos: et nescierunt
filios suos. Hij custodierūt
eloquiū tuū: et pactū tuū
seruauerūt: iudicia tua o
iacob. et legē tuā o israel.
Ponēt thimiāma in fu
rore tuo: et holocaustū sup
altare tuū. Bn̄dic dn̄e for
titudini eius: et opa ma
nuū illius suscipe. Percute

dorsa inimicorū eius: et qui
oderūt eū nō consurgāt. Et
beniamin ait. Amātissi
mus dnī habitabit cōfidē
ter in eo: quasi in thalāo
tota die morabit̃: et inter
humeros illius requiescet.
Joseph quoq; ait. De bndic
tione dnī terra eius: de po
mis celi et rore atq; abysso
subiacēte de pomis fructu
ū solis ac lune de vertice ā
tiquorū montiū. de pomis
colliū eternorū. et de frugibȝ
terre et de plēitudine eius.
Bndictio illius qui apparuit
in rubo veniat sup caput
ioseph: et sup verticē naza
rei. int̃ fratres suos. Quasi
primogēiti tauri pulchri
tudo eius: cornua rinocerō
tis cornua illius. In ipsis
vētilabit gētes usq; ad ter
minos terre. Hee sūt mlti
tudiēs ephraȳ: et hec mili
a manasse. Et zabulon ait.
Letare zabulon in exitu tu
o: et ysachar in tabnacul̃
tuis. Populos ad montes

vocabūt: ibi imolabūt
victimas iusticie: qui inu
dationē maris quasi lac
sugēt. et thesauros abscō
ditos arenarū. Et gad ait.
Bndictus in latitudine
gad: quasi leo requieuit. Ce
pitq; brachiū et verticē: et
vidit principatū suū qđ in
parte sua doctor esset repo
situs. Qui fuit cū princip
ibȝ ppl̃i: et fecit iusticias dn
et iudiciū suū cum israel.
Dan quoq; ait. Dan ca
tulus leonis: fluet largit
de basan. Et neptali dixit
Neptalim habūdātia p
fruet̃: et plenus erit bndic
tionis dnī: mare et me
diē possidebit. Aser quoq;
ait. Bndc̃us in filiys aser
sit placēs fratribȝ suis: et
tinguat in oleo pedē suū
ferrū et es calciamētū eius
Sicut dies iuuētutis tue:
ita et senectus tua. Nō est
deus alius. ut deus rectiss
mi: ascensor celi auxiliat
tuus. Magnificentia eius

discurrit nubes. Habitacu
lum eius sursum: et subter brachi
a sempiterna. Eiciet a facie
tua inimicum: dicetque conterere
te. Habitabit israel confidenter
et solus. Oculus iacob in ter
ra frumenti et vini: celique ca
ligabunt rore. Beatus es tu
israel. Quis similis tui populus
qui salvaris in domino? Scutum
auxilii tui: et gladius glori
e tue. deus tuus. Negabunt
te inimici tui: et tu eorum colla
calcabis. Capitulum xxxiiii

Ascendit ergo moy
ses de campestribus
moab super montem
nebo. in verticem phasga contra
iericho. Ostenditque ei dominus
omnem terram galaad usque dan.
et universum neptali. terramque
ephraym et manasse. et omnem
terram iuda usque ad mare no
vissimum et australem partem
et latitudinem campi iericho
civitatis palmarum usque se
gor. Dixitque dominus ad eum.
Hec est terra pro qua iuravi
abraham ysaac et iacob dicens:
semini tuo dabo eam. Vidisti eam
oculis tuis: et non transibis
ad illam. Mortuusque est ibi
moyses servus domini in terra
moab iubente domino: et sepe
livit eum in valle terre moab
contra phogor: et non cognovit
homo sepulchrum eius usque
in presentem diem. Moyses centum
et viginti annorum erat quando mor
tuus est. Non caligavit oculus
eius: nec dentes illius moti sunt.
Fleveruntque eum filii israel in campes
tribus moab triginta diebus: et
completi sunt dies planctus lugen
tium moysen. Iosue vero filius
nun repletus est spiritu sapientie. quia
moyses posuit super eum manus
suas: et obedierunt ei filii israel:
feceruntque sicut precepit dominus mo
ysi. Et non surrexit propheta ultra
in israel sicut moyses quem no
sset dominus facie ad faciem in omnibus
signis atque portentis que misit
per eum ut faceret in terra egipti pha
raoni. et omnibus servis eius. universe
que terre illius: et cunctam manum
robustam. magnaque mirabilia:
que fecit moyses coram universo

israel. Explicit liber helleadabarim. quod grece dicitur deuteronomium. Incipit prefacio sancti iheronimi presbiteri in librum ihesu naue et iudicum.

Tandē finito pēthateuco moysi velut grā di fenore liberati. ad ihesū filiū naue manū mittimus. quē hebrei iosue bennun. id est iosue filiū nun vocant: et ad iudicū librū quē sopthim appellant: ad ruth quoqꝫ et hester quos hysdem nominibꝫ efferunt. Monemusqꝫ lectorē. ut siluā hebraicoꝝ nominū et distinctiones per membra diuisas. diligens scriptor cōseruet: ne et noster labor et illius studiū pereat: et ut in primis quod sepe testatus sum. sciat me non in rephensione veterū noua cudere. sicut amici mei criminantur: sed pro virili parte offerre lingue mee hominibꝫ quos tamē nostra delectant: ut pro grecorū exaplois q̄ et sūptu et labore maximo indigēt editionē nostrā habeant. Et sicubi in antiquorū voluminū lectione dubitauerint hec illis cōferentes inueniāt quod requirunt: maxime cū apud latinos tot sint exemplaria quot codices: et vnusquisqꝫ pro arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit quod ei visū est: et utiqꝫ nō possit verū esse quod dissonat. Unde cesset arcuato vulnere contra nos insurgere scorpius. et sanctū opus venenata carpere lingua desistat: vel suscipiēs si placet. vel cōtempnens si displicet: memineritqꝫ illoꝝ versuū. Os tuū habundauit nequicia: et lingua tua cōcinnabat dolos. Sedens aduersus fratrē tuum loquebaris: et aduersus filiū matris tue ponebas scandalū: hec fecisti et tacui. Existimasti iniq̄ quod ero tui similis: arguā te et statuā cōtra fa

ne tuam. Que enim audientis
vel legentis utilitas est. nos
laborando sudare. et alios
detrahendo laborare? dolere
iudeos quod calumpniandi eis et
irridendi xpianos sit abla
ta occasio. et ecclesie homines
id despicere immo lacerare.
unde adversarii torquentur?
Quod si vetus eis tantum inter
pretatio placet que et michi
non displicet. et nichil extra
recipiendum putant: cur ea
que sub asteriscis et obelis
vel addita sunt vel amputata
leguntur et negliguntur? Quare
danielem iuxta theodotionem
translationem ecclesie suscepe
runt? Cur origenem mirantur
et eusebium pamphili cunctas
editiones similiter disseren
tes? Aut que fuit stultitia
postquam vera dixerunt, proferre que
falsa sunt? Unde autem in novo
testamento probare potuerunt
assumpta testimonia: que in li
bris veteribus non habentur?
Hec dicimus: ne omnino calump
niantibus tacere videamur. Ce
terum post sancte paule dormi
tionem cuius vita virtutis
exemplum est. et hos libros quos
eustochie virgini xpi negare
non potui. decrevimus dum spi
ritus hos regit artus prophe
tarum explanationi incumbere:
et omissum iamdiu opus quasi
quodam postliminio repetere:
presertim cum et admirabilis
sanctus quoque vir pammachius
hoc idem litteris flagitet: et
nos ad patriam festinantes.
mortiferos syrenarum cantus
surda debeamus aure transi
re. Explicit prefatio. Inci
pit liber ihesu naue.

ET factum est ut post mortem moysi servi domini loqueretur dominus
ad iosue filium nun ministrum
moysi: et diceret ei. Moy
ses servus meus mortuus
est: surge et transi iordanem

ysū. tu et omīs populus
tecū in terrā quā ego dabo
filijs israel. Omnē locum
quē calcauerit vestigiū pe
dis vr̄i. vobis tradā. sicut
locutus sum moysi: a deser
to et lybano usq3 ad fluui
ū magnū eufratē. Omīs
terra hettheorꝫ usq3 ad ma
re magnū cōtra solis oca
sū: erit terminus vr̄. Nullꝰ
vobis poterit resistere: cūc
tis diebꝫ vite tue. Sicut fui
cū moyse ero et tecū. Nō di
mittā nec derelinquā te. Con
fortare et esto robustus. Tu
enī sorte diuides populo
huic terrā: pro qua iuraui
patribꝫ tuis. ut traderē eā
illis. Cōfortare igit̄ et esto
robustus valde: ut custo
dias et facias omnē legē
quā p̄cepit tibi moyses ser
uus meus: nec declines ab
ea ad dexterā vel ad sinis
trā ut intelligas cūcta que
agis. Nō recedet volumē
legis huius de ore tuo: sed
meditaberis in eo diebꝰ
ac noctibꝫ: ut custodias et
facias omnia que scripta sūt
in eo. Tunc diriges viā tuā:
et intelliges eam. Ecce p̄cipio
tibi: cōfortare et esto robus
tus. Noli metuere et noli ti
mere: qm tecū est dn̄s deus
tuus in omībꝫ ad quecūq3 p
rexeris. P̄cepitq3 iosue pri
cipibꝫ p̄pli dicēs. Transite
per mediū castrorꝫ: et im
perate p̄plo ac dicite. P̄pa
rate vobis cibaria: qm post
diem terciū transibitis ior
danē: et intrabitis ad pos
sidendā terrā quā dn̄s deus
vester daturus est vobis.
Rubenitis q3 et gadditis et
dimidie tribui manasse ai
t. Mementote sermonis quē
p̄cepit vobis moyses famu
lus dn̄i dicens. Dn̄s deus
vr̄ dedit vobis requiē et o
mnem terrā. Vxores vr̄e et fi
lij vr̄i ac iumēta manebūt
in terra: quā tradidit vo
bis moyses trans iordanē.
Vos aūt transite armati
ante fratres vr̄os. omnes

fortes manu. et pugnate p
eis donec det requiē dn̄s fra
trib; v̄ris. sicut et vobis de
dit: et possideāt ipsi quoq;
terrā quā dn̄s deus v̄r datu
rus est eis: et sic revertimini
in terrā possessionis v̄re:
et habitabitis in ea quā
vobis dedit moyses famu
lus dn̄i trans iordanē cōtra
solis ortū. Responderūtq;
ad iosue atq; dixerūt. Om
nia que p̄cepisti nobis fa
ciemus: et quocūq; miseris
ibimus. Sicut obedivim9
in cūctis moysi: ita obedi
emus et tibi. Tantū sit do
min9 deus tuus tecū: sicut
fuit cū moysē. Qui cōtra
dixerit ori tuo. et nō obedi
erit cūctis sermōib; quos
p̄ceperis ei: moriat̄. Tu tā
tū cōfortare: et viriliť age.

Misit ergo Capl'm ij.
iosue filius nun
de sattim duos
viros exploratores in abs
condito: et dixit eis. Ite et
cōsiderate terrā: urbemq;
iericho. Qui p̄gētes ingres
si sūt domū mulieris mere
tricis nomīe raab: et quie
verūt apud eā. Nūciatū
q; est regi iericho et dictū.
Ecce viri ingressi sūt huc p
nocťē de filijs israel: ut ex
plorēt terrā. Misitq; rex ie
richo ad raab meretricē dicēs.
Educ viros qui venerunt
ad te: et ingressi sūt domū
tuā. Exploratores quippe
sūt: et omnē terrā cōsidera
re venerūt. Tollensq; muli
er viros abscondit: et ait.
Fateor venerūt ad me: sed
nesciebā unde essēt. Cumq;
porta clauderet̄ in tenebris.
et illi pariter exierūt: nesci
o quo abierūt. Persequimi
ni cito: et cōprehendetis eos.
Ipsa aūt fecit ascendere vi
ros in solariū domus sue:
operuitq; eos lini stipula
que ibi erat. Hij aūt qui
missi fuerāt: secuti sūt eos
per viā que ducit ad va
dū iordanis. Illis q; egres
sis statī porta clausa est.

Nedū obdormierāt qui la
tebāt: et ecce mulier ascen
dit ad eos. et ait. Novi q
tradiderit dn̄s vobis terrā.
Etenī irruit in nos terror
vester: et elanguerūt om̄es
habitatores terre. Audivi
mus q siccaverit dn̄s aq̄s
maris rubri ad vr̄m introi
tū. quando egressi estis ex
egipto: et que feceritis duo
bus amorreorum regibus qui
erāt trans iordanem. seon
et og quos īterfecistis. Et
hec audiētes ptimuimus.
et elāguit cor nostrū: nec re
māsit in nobis spiritus ad
īroitū vr̄m. Dn̄s enī deus
vester ipse est deus in celo
sursū et in terra deorsū. Nc
ergo iurate michi p dn̄m.
ut quoniā ego feci vobiscū
misericordiā: ita et vos fa
ciatis cū domo patris mei:
detisque michi signū verū
et salvetis patrē meum et
matrē. et fratres et sorores
meas. et omīa que eorū
sūt: et eruatis aīmas nos
tras de morte. Qui respōde
rūt ei. Anima nr̄a sit pro
vobis in mortē: si tamē nō
prodideris nos. Cumque tra
diderit nobis dn̄s terrā: faci
emus in te misericordiā et
veritatē. Demisit ergo eos
per funem de fenestra. Domus
enī eius herebat muro. Di
xitque ad eos. Ad montana a
scendite: ne forte occurrant
vobis revertētes. Ibique latete
diebus tribus donec redeant: et
sic ibitis per viam vestram.
Qui dixerūt ad eam. Innoce
ti erimus a iuramēto hoc q
adiurasti nos. si īgredientib
nobis terrā signū nō fuer
funiculus iste coccineus et
ligaveris eū in fenestra per
quā nos demisisti: et patrē
tuū ac matrē fratresque et
omnē cognationē tuā con
gregaveris in domū tuam.
Qui ostiū domus tue egres
sus fuerit. sanguis ipsius
erit in caput eius: et nos
erimus alieni. Cunctorū a
sāguis qui tecū fuerint

domo redundabit in caput
nrm: si eos aliqs tetigerit.
Qd si nos prodere volueris.
et sermonē istū pferre ī me
diū: erimus mundi ab hoc
iuramēto. quo adiurasti
nos. Et illa respōdit. Sicut
locuti estis. ita fiat. Dimit
tensqz eos ut pgerēt: appē
dit funiculū coccineū in fe
nestra. Illi vero ambulātes
puenerūt ad mōtana: et
manserūt ibi tres dies: donec
reverterentur qui fuerāt pse
cuti. Querētes eū per om
nē viā: nō repperūt eos. Q
bus urbem regressis: reūsi
sūt et descenderūt explorato
res de mōte. Et iordane trās
misso venerūt ad iosue fili
um nun: narraveruntqz ei
omnia que acciderāt sibi at
qz dixerūt. Tradidit dūs in
manus nostras omnē terrā
hanc: et timore pstrati sūt
cuncti habitatores eius. Capi
IGitur iosue de tulm iij.
nocte cōsurgēs: mo
uit castra. Egredien
tesqz de sattim. venerūt ad
iordanem ipse et omēs filij
israel: et morati sunt ibi p
tres dies. Quibz evolutis:
transierūt pcones per castro
rū mediū. et clamare cepert.
Quando videritis archam
federis dūi dei vrī. et sacerdo
tes stirpis levitice portātes
eam: vos quoqz cōsurgite.
et sequimī pcedētes. Sitqz
inter vos et archā spatium
cubitorum duum miliū: ut
procul videre possitis. et nos
se per quā viā ingrediamī:
quia prius non ambulas
tis per eam. Et cavete ne ap
propiquetis ad archā. Dix
itqz iosue ad populū. Sāc
tificamī. Cras eñ faciet dūs
int vos mirabilia. Et ait
ad sacerdotes. Tollite archā
federis dūi: et pcedite popu
lū. Qui iussa cōplētes: tule
rūt et ābulaverūt ante eos.
Dixitqz dūs ad iosue. Hodi
e incipiā exaltare te coram
omni israel: ut sciant qz
sicut cum moyse fui. ita et

tatū sim. Tu autē precipe sacer
dotibꝫ qui portāt archā fede
ris: et dic eis. Cū ingressi fu
eritis partē aque iordanis:
state in ea. Dixitqꝫ iosue
ad filios israel. Accedite huc:
et audite verba dnī dei vrī.
Et rursū. In hoc inquit scie
tis qꝫ dns deus viuens ī me
dio vestri est: et disperdet in
conspectu vro chananeū et
hettheū et eueū et phereseū
gergeseū quoqꝫ et amorreū
et iebuseū. Ecce archa federis
dnī omīs terre antecedet vos
per iordanē. Parate duo
decim viros de duodecī tribu
bus israel: singulos per sin
gulas tribus. Et cū posue
rint vestigia pedū suorū
sacerdotes qui portāt archā
federis dnī dei vniuerse terre ī
aquis iordanis: aque que
inferiores sūt decurrēt atqꝫ
deficiēt: que autē desuper veni
unt in una mole cōsistēt.
Igitur egressus est populus
de tabernaculis suis ut trāsi
ret iordanē: et sacerdotes
qui portabāt archā federis
pergebāt ante eum. Ingressis
qꝫ eis iordanē. et pedibꝫ eorū
tinctis in parte aque. iorda
nis autē ripas aluei sui tē
pore messis impleuerat: ste
terūt aque descendētes ī vno
loco: et ad instar mōtis in
tumescētes. apparebāt procul
ab urbe que vocatur adom
usqꝫ ad locū qui vocatur sar
than. Que autē inferiores
erāt in mare solitudinis quod
nunc vocatur mortuū desce
derūt: usquequo omnino de
ficerent. Populus autē incede
bat cōtra iordanē. et sacer
dotes qui portabāt archā
federis dnī stabāt super siccā
humū in medio iordanis
accincti: omīsqꝫ populus per
aridū alueū transibat.

Quibus Capitulum iiii
transgressis dixit
dns ad iosue. Eli
ge duodecī viros. singulos
per singulas tribus: et pre
ce eis ut tollāt de medio
iordanis alueo ubi steterūt

sacerdotum pedes. duodecim durissimos lapides: quos ponetis in loco castrorum. ubi fixeritis hac nocte tentoria. Vocavitque iosue duodecim viros quos elegerat de filiis israel. singulos de tribubus singulis: et ait ad eos. Ite ante archam federis domini dei vestri ad iordanis medium: et portate inde singuli singulos lapides in humeris vestris. iuxta numerum filiorum israel: ut sit signum inter vos. Et quando interrogaverint vos filii vestri cras dicentes. quid sibi volunt isti lapides: respondebitis eis. Defecerunt aque iordanis ante archam federis domini cum transiret eum: idcirco positi sunt lapides isti in monumentum filiorum israel usque in eternum. Fecerunt ergo filii israel sicut eis precepit iosue. portantes de medio iordanis alveo duodecim lapides. ut ei dominus imperaverat. iuxta numerum filiorum israel. usque ad locum in quo castrametati sunt:

ibique posuerunt eos. Alios quoque duodecim lapides posuit iosue in medio iordanis alveo. ubi steterunt sacerdotes qui portabant archam federis domini: et sunt ibi usque in presentem diem. Sacerdotes autem qui portabant archam stabant in iordanis medio: donec omnia complerentur que iosue ut loqueretur ad populum preceperat dominus: et dixerat ei moyses. Festinavitque populus et transiit. Cumque transissent omnes. transivit et archa domini: sacerdotes quoque pergebant ante populum. Filii quoque ruben et gad et dimidia tribus manasse armati precedebant filios israel. sicut eis preceperat moyses: et quadraginta pugnatorum milia per turmas et cuneos incedebant super plana atque campestria urbis iericho. In illo die magnificavit dominus iosue coram omni israel: ut timerent eum sicut timuerant moysen. dum adhuc viveret. Dixitque ad eum. Pre

pe sacerdotibȝ qui portant
archā federis: ut ascendant
de iordane. Qui p̄cepit eis
dicens. Ascendite de iordane.
Cumqȝ ascendissent portantes
archā federis dn̄i et siccam
humū calcare cepissent: re
uerse sunt aq̄ in alueū suū:
et fluebāt sicut ante cōsue
uerāt. Populus aūt ascen
dit de iordane decimo die p̄
mi mensis: et castrametati
sunt in galgalis cōtra oriē
talē plagam urbis iheri
chō. Duodecī quoqȝ lapi
des quos de iordanis alueo
sumpserāt. posuit iosue in
galgalis: et dixit ad filios
israel. Quādo interrogaue
rint filij vr̄i cras patres suos.
et dixerint eis. qd sibi uolūt
isti lapides: docebitis eos atqȝ
dicetis. P aridū alueū transiuit
isrl' iordanē istū siccāte dn̄o deo
nr̄o aq̄s eꝰ in conspectu nos
tro donec transiremus:
sicut fecerat prius in ma
ri rubro. quod exsiccauit
donec transiremus: ut

discant omēs terrarū pp̄li
fortissimā dn̄i manū: et ut
vos timeatis dn̄m deū vr̄m
omni tempore. Capl'm v.
POstqͣ ergo audie
rūt omnes reges
amorreoꝝ qui ha
bitabāt trans iordanem ad
occidentalē plagā et cūcti re
ges chanaan qui ppiqua
possidebāt magni maris
loca q siccasset dn̄s fluenta
iordanis corā filijs israel
donec trāsirēt: dissolutū ē
cor eorū: et nō remāsit in
eis spūs. timētiū introitū
filiorū israel. Eo tēpore ait
dn̄s ad iosue. Fac tibi cul
tros lapideos: et circumcide
secūdo filios israel. Fecit qd
iusserat dn̄s et circūcidit fi
lios israel in colle ppucioꝝ.
Hec aūt causa est secunde
circūcisionis. Omnis pp̄ls
qui egressus est ex egipto.
generis masculini uniuersi
bellatores uiri mortui sūt
in deserto. per lōgissimos
vie circuitus: qui omnes

circumcisi erant. Populus autem qui
natus est in deserto per qua-
draginta annos in itinere latis-
sime solitudinis incircumcisus
fuit: donec consumerentur qui
non audierant vocem domini: et
quibus ante iuraverat ut os-
tenderet eis terram lacte et mel-
le manantem. Horum filii in
locum successerunt patrum et cir-
cumcisi sunt ab iosue: quia
sicut nati fuerant in preputi-
o erant. nec eos in via
aliquis circumciderat. Postquam
autem omnes circumcisi sunt: man-
serunt in eodem castrorum loco
donec sanarentur. Dixitque
dominus ad iosue. Hodie abstu-
li obprobrium egipti a vobis.
Vocatumque est nomen loci il-
lius galgala: usque in presen-
tem diem. Manseruntque filii
israel in galgalis: et fecerunt
phase quartadecima die men-
sis ad vesperam in campestribus
ihericho: et comederunt de fru-
gibus terre die altero azimos
panes et polentam eiusdem
anni. Defecitque manna post-
quam comederunt de frugibus
terre: nec usi sunt ultra illo
cibo filii israel: sed comederunt
de frugibus presentis anni terre
chanaan. Cum autem esset io-
sue in agro urbis ihericho:
levavit oculos et vidit vi-
rum stantem contra se. et evagi-
natum tenentem gladium. Perrex-
itque ad eum: et ait. Noster es
an adversariorum? Qui respondit.
Nequaquam: sed sum princeps
exercitus domini: et nunc venio.
Cecidit iosue pronus in terram:
et adorans ait. Quid dominus
meus loquitur ad servum suum?
Solve inquit calciamentum
de pedibus tuis: locus enim in
quo stas sanctus est. Fecitque
iosue. ut sibi fuerat imperatum.

Ihericho Capitulum vi.
autem clausa erat atque
munita timore fili-
orum israel: et nullus egredi
audebat aut ingredi. Dixit-
que dominus ad iosue. Ecce dedi in
manu tua ihericho et regem
eius: omnes que fortes viros.
Circuite urbem cuncti bellato-

res semel per diem. Sic fa
cietis sex dieb;. Septimo
aūt die sacerdotes tollant
septē bucinas. quarū vsus
ē ī iubileo: et p̄cedāt archā
federis. Septiesq; circuibitis
ciuitatē: et sacerdotes clāgēt
bucinis. Cūq; insonuerit
vox tube longior atq; cō̄ci
sior. et in aurib; vr̄is incre
puerit: cōclamabit omnis
p̄plus vociferatione maxīa:
et muri funditus corruēt ciui
tatis: ingredientur q; singuli
per locū cont̄ quem steterit.
Vocauit ergo iosue filius
nun sacerdotes. et dixit ad e
os. Tollite archā federis: et
septē alij sacerdotes tollant
septē iubileorū bucinas: et
incedāt ante archā dn̄i. Ad
populū quoq; ait. Ite et cir
cuite ciuitatē armati: p̄cedē
tes archā dn̄i. Cūq; iosue
verba finisset: et septē sac̄
dotes septē bucinis clāgerēt
ante archā federis dn̄i. oīs
q; p̄cederet armatus exercitus.
reliquū vulgus archā seq̄

batur: ac bucinis omnia cō
crepabāt. Preceperat aūt io
sue p̄plō dicens. Nō clama
bitis neq; audietur vox vr̄a.
neq; ullus sermo ex ore vr̄o
egredietur: donec veniat di
es in qua dicā vobis. cla
mate et vociferamini. Circui
uit ergo archa dn̄i ciuitatē
semel per diem: et reuersa
est in castra. mansitq; ibi.
Igitur iosue de nocte cōsur
gente tulerunt sacerdotes ar
chā dn̄i. et septē ex eis septē
bucinas quarū in iubileo
usus est: p̄cedebātq; archā
dn̄i ambulātes atq; clange
tes. et armatus populus
ibat ante eos. Vulgus aūt
reliquū sequebatur archā: et
bucinis p̄sonabat. Circui
eruntq; ciuitatē secundo die
semel: et reuersi sūt in castra.
Sic fecerūt sex dieb;. Die
aūt septimo diluculo con
surgentes: circuierunt urbē
sicut dispositū erat septies.
Cumq; septimo circuitu
clangerent bucinis sacerdo

re: dixit iosue ad omnem
israel. Vociferamini. Tradidit
enĩ vobis dñs civitatẽ. Sit
q; civitas hec anathema: et
omnia que in ea sũt dño.
Sola raab meretrix vivat:
cũ uniṽsis qui cum ea in
domo sunt. Abscondit enĩ
nũcios quos direximus.
Vos aũt cavete ne de hys
que p̃cepta sũt quippiã cõ
tingatis. et sitis p̃varicati
onis rei: et omnia castra isrl'
sub peccato sint atq; turbẽ
tur. Quicqd aũt auri et ar
genti fuerit. et vasor eneor
ac ferri: dño cõsecret'. repo
situ in thesauris eius. Igi
tur omni vociferãte popu
lo. et clangẽtib; tubis. post
q̃m in aures multitudinis
vox sonitusq; increpuit mu
ri illico corruerũt: et ascen
dit unusq̃sq; per locũ qui
contra se erat. Ceperuntq;
civitatẽ: et interfecerũt omni
a que erant in ea: a viro
usq; ad mulierẽ. ab infãte
usq; ad senem. Boves q̃q;

et oves et asinos in ore gla
dii percusserũt. Duob; autẽ
viris qui exploratores mis
si fuerant: dixit iosue. Ingre
dimini domũ mulieris mere
tricis: et producite eam om
niaq; que illius sũt sicut il
li iuramẽto firmastis. In
gressiq; iuvenes eduxerũt
raab et parentes eius. fra
tres quoq; et cũctã suppellec
tilẽ. ac cognationẽ illius:
et extra castra isrl' manere
fecerunt. Urbem aũt et omnia
que inventa in ea sunt suc
cenderũt: absq; argento et
auro. et vasis eneis ac fer
ro que in erariũ dñi conse
craverũt. Raab vero mere
tricem et domũ patris atq;
omnia que habebat fecit io
sue vivere: et habitaverũt
in medio filior israel usq;
in presentẽ diem: eo q abs
condit nũcios quos miserat
ut explorarẽt iericho. In tẽ
pore illo imp̃catus est iosu
e dicens. Maledictus vir co
ram dño: qui suscitaverit

et edificauerit ciuitatē iheri
cho. In primogenito suo fun
damenta illius iaciat: et ī
nouissimo liberorum ponat por
tas eius. Fuit ergo dominus cū
iosue: et nomē eius ī omni
terra vulgatū est. Capitulum vii.

Filii autem israel pre
uaricati sunt mā
datū: et usurpa
uerunt de anathemate. Nā
achar filius charmi filii
zabdi filii zare de tribu iuda
tulit aliquid de anathema
te. Iratusque est dominus cōtra fi
lios israel. Cumque mitteret
iosue de iericho viros cōtra
hay que est iuxta bethauen
ad orientalē plagā oppidi
bethel: dixit eis. Ascendite et
explorate terrā. Qui precep
ta cōplentes: explorauerunt
hay. Et reuersi dixerunt ei. Nō
ascendat omnis populus: sed
duo vel tria milia virorū
pergant. et deleant ciuitatē.
Quare omnis populus frus
tra vexetur cōtra hostes pau
cissimos? Ascenderunt ergo
tria milia pugnatorū. Qui
statim terga vertentes percus
si sunt a viris urbis hay:
et corruerunt ex eis triginta
et sex homines. Persecutique sunt
eos aduersarii de porta usque
ad sabarim: et ceciderunt
per prona fugientes. Pertimu
itque cor populi: et ad instar
aque liquefactū est. Iosue
vero scidit vestimenta sua:
et cecidit pronus in terrā
corā archa domini usque ad ves
perā. tam ipse quam omnes
senes israel: miseruntque pul
uerē super capita sua. Et dix
it iosue. Heu heu domine deus.
quid voluisti transducere
populum istum iordanem fluuium
ut traderes nos in manus
amorrei et perderes? Utinam ut
cepimus mansissemus trans
iordanem. Mi domine deus: quid
dicam videns israelē hosti
bus suis terga vertentē? Au
dient chananei et omnes ha
bitatores terre: ac pariter
conglobati circūdabunt nos:
atque delebunt nomen nostrum

de terra. Et quid facies mag-
no nomini tuo? Dixitque dominus
ad iosue. Surge. Cur iaces
pronus in terra? Peccavit
israel: et prevaricatus est pac-
tum meum. Tuleruntque de ana-
themate. et furati sunt atque
mentiti: et absconderunt inter
vasa sua. Nec poterit israel
stare ante hostes suos: eos-
que fugiet: quia pollutus est
anathemate. Non ero ultra
vobiscum donec conteratis eum
qui huius sceleris reus est.
Surge sanctifica populum: et
dices. Sanctificamini in
crastinum. Hec enim dicit dominus
deus israel. Anathema in
medio tui est israel. Non
poteris stare coram hostibus
tuis: donec deleatur ex te qui
hoc contaminatus est scelere.
Accedetisque mane singuli
per tribus vestras: et quamcumque
tribum sors invenerit. acce-
det sors per cognationes
suas. et cognatio per do-
mos. domusque per viros.
Et quicumque ille in hoc faci-
nore fuerit deprehensus com-
buretur igni cum omni substan-
tia sua: quoniam prevaricatus
est pactum domini: et fecit nephas
in israel. Surgens itaque io-
sue mane. applicavit israel
per tribus suas: et inventa
est tribus iuda. Que cum
iuxta familias suas esset
oblata: inventa est familia
zare. Illam quoque per viros
offerens: repperit zabdi. Cu-
ius domum in singulos divi-
dens viros: invenit achar fi-
lium charmi. filii zabdi filii
zare de tribu iuda. Et ait ad
achar. Fili mi da gloriam domino
deo israel: et confitere. atque indi-
ca michi quid feceris. ne abs-
condas. Responditque achar
iosue: et dixit ei. Vere ego pec-
cavi domino deo israel: et sic et
sic feci. Vidi enim inter spolia
pallium coccineum valde bonum.
et ducentos siclos argenti. re-
gulamque auream quinqua-
ginta siclorum: et concupiscens
abstuli et abscondi in terra.
contra medium tabernaculi mei:

argentũ quoq; fossa humo
opertu. Misit ergo iosue
ministros. Qui currẽtes ad ta
bernaculũ illius repperũt
cũcta abscondita in eodem
loco. et argentũ simul: au
ferentes q; de tentorio. tulerũt
ea ad iosue. et ad omnes fili
os israel: proiecerũtq; ante
dñm. Tollẽs itaq; iosue ach
ar filiũ zare argentũq; et
palliũ et aureã regulã. fili
os quoq; eius et filias bo
ues et asinos et oues. ipsũ
q; tabernaculũ et cũctã sup
pellectilẽ. et omñs isrl' cum
eo: duxerũt eos ad vallem
achor. Ubi dixit iosue. Q̃a
turbasti nos: exturbet te do
minus in die hac. Lapida
uitq; eũ omñs israel: et cũc
ta que illius erãt igne con
sumpta sũt. Cõgregauerũt
quoq; sup eum aceruum
magnũ lapidũ: qui pma
net usq; in p̃sentẽ diẽ. Et
auersus est furor dñi ab eis.
Vocatũq; est nomẽ loci il
lius vallis achor usq; hodie.

Dixit aũt Caplm viii.
dñs ad iosuẽ. Ne
timeas neq; for
mides. Tolle tecũ omnem
multitudinẽ pugnatorũ:
et cõsurgens ascende in op
pidũ hay. Ecce tradidi in
manu tua regẽ eius et po
pulũ: urbẽq; et terrã. Faci
esq; urbi hay et regi eius
sicut fecisti iheri cho et regi
illius. Predã vero et omĩa
aĩmantia diripietis vobis.
Pone insidias urbi post
eam. Surrexitq; iosue et
omñs exercitus bellatorũ
cũ eo: ut ascenderẽt in hay.
Et electa triginta milia viro
rũ fortiũ misit nocte: pre
cepitq; eis dicens. Ponite in
sidias post ciuitatẽ: nec
lõgius recedatis: et eritis õ
nes parati. Ego aũt et reli
qua multitudo que mecũ est: ac
cedemus ex aduerso contra urbẽ.
Cumq; exierint contra nos: sic
ante fecimus fugiemus et terga
vertemus. donec psequentes
ab urbe lõgius ptrahantur.

Putabunt enim fugere nos sicut
prius. Nobis enim fugientibus et
illis persequentibus. consurgetis
de insidiis et vastabitis civi
tatem: tradetque eam dominus deus vester
in manus vestras. Cumque ce
peritis: succendite eam. Sic
facietis omnia ut iussi. Di
misitque eos. et pergerunt ad in
sidiarum locum: sederuntque inter
bethel et hay. ad occidentalem
plagam urbis hay. Josue autem
nocte illa in medio mansit
populi. Surgensque dilucu
lo recensuit socios: et ascen
dit cum senioribus in fronte ex
ercitus. vallatus auxilio pug
natorum. Cumque venissent
et ascendissent ex adverso ci
vitatis: steterunt ad septentri
onalem urbis plagam: inter
quam et eos vallis erat medi
a. Quinque milia autem viros
elegerat: et posuerat in insidi
is inter bethaven et hay. ex
occidentali parte eiusdem civi
tatis. Omnis vero reliquus
exercitus ad aquilonem aciem
dirigebat: ita ut novissimi

multitudinis. occidentalem pla
gam urbis attingeret. Abiit
ergo iosue nocte illa: et ste
tit in vallis medio. Quod
cum vidisset rex hay: festinavit
mane. et egressus est cum omni
exercitu civitatis. Direxitque
aciem contra desertum: ignorans
quod post tergum laterent insidie.
Josue vero et omnis multitudo
israel cesserunt loco. simulantes
metum: et fugientes per viam
solitudinis. At illi vociferan
tes pariter. et se mutuo cohor
tantes: persecuti sunt eos. Cum
que recessissent a civitate. et
ne unus quidem in urbe hay
et bethel remansisset qui non
persequeretur israel. sicut erum
perant aperta oppida relinquen
tes: dixit dominus ad iosue. Leva
clipeum qui in manu tua est
contra urbem hay: quoniam tibi tra
dam eam. Cumque elevasset cli
peum ex adverso civitatis. insi
die que latebant surrexerunt
confestim: et pergentes ad civi
tatem ceperunt et succenderunt
eam. Viri autem civitatis qui

psequebātur iosue. respiciē
tes et vidētes fumū urbis ad
celū usqꝫ cōscendere: nō potu
erūt ultra huc illucqꝫ diffu
gere: pserti cū hij qui simu
lauerāt fugā et tendebāt ad
solitudinē contra psequētes
fortissiē restitisset. Vidensqꝫ
iosue et omīs isrl' ꝙ capta
esset ciuitas et fumus urb'
ascenderet: reūsus pcussit vi
ros hay. Siquidē et illi qui
ceperāt et succenderāt ciuita
tem: egressi ex urbe contra
suos. medios hostiū ferire
ceperūt. Cum ergo ex utraqꝫ
parte adūsarij cederent'. ita
ut nullus de tanta multitu
dine saluaret': regē quoqꝫ ur
bis hay apprehenderūt viuē
tem. et optulerūt iosue. Igit'
omībꝫ interfectis qui isrlē
ad deserta tendentē fuerant
psecuti. et in eodē loco gla
dio corruētibꝫ: reūsi filij isrl'
pcusserūt ciuitatē. Erāt aūt
qui in eodem die cōciderāt
a viro usqꝫ ad mulierē du
odecī milia hoīm: omnes
urbis hay. Iosue vero non
cōtraxit manū quā in sub
lime porrexerat tenens cli
peū: donec interficerent' omīs
habitatores hay. Iumēta aūt
et predā ciuitatis diuiserūt
sibi filij isrl': sicut pceper
at dn̄s iosue. Qui succen
dit urbē: et fecit eā tumulū
sempiternū. Regem quoqꝫ
eius suspendit in patibulo:
usqꝫ ad vesperā. et solis oc
casū. Precepitqꝫ iosue et de
posuerūt cadauer eius de
cruce: proiecerūtqꝫ in ipso
introitu ciuitatis: cōgrega
to sup eū magno aceruo la
pidū qui pmanet usqꝫ in
presentē diem. Tūc edifica
uit iosue altare dn̄o deo is
rael in mōte hebal. sicut p
ceperat moyses famulus
dn̄i filijs israel. et scptū
est in volumīe legis moy
si. altare de lapidibꝫ impo
litis quos ferrū nō tetigit:
et obtulit sup eo holocau
ta dn̄o. imolauitqꝫ pacifi
cas victimas: et scripsit sup

lapides deuteronomii legis
moysi. quod ille digesserat
corā filijs israel. Omnis aūt
ppl's et omnes maiores na
tu duces qz ac iudices stabāt
ex utraqz parte arche in cō
spectu sacerdotū qui porta
bant archā federis dnī. ut
aduena ita et indigena:
et media eorū pars iuxta
montē garizim. et media
iuxta montē hebal: sicut
preceperat moyses famulus
dnī. Et primū quidē bndixit
ppl'o israeli. Post hec le
git omnia verba benedicti
onis et maledictionis: et
cuncta que scripta erāt in le
gis volumine. Nichil ex hijs
que moyses iusserat reli
quit intactū: sed uniuersa
replicauit corā omni multi
tudine israel: mulieribz ac
paruulis et aduenis qui
inter eos morabātur. Capl'm
Quibus audi ix.
tis cunctis reges trās
iordanem qui ver
sabantur in montanis et

campestribz ī maritimis
ac litore maris magni: hij
quoqz qui habitabāt iuxta
libanū. hetheus et amorre
us. et chananeus pherezeus
et eueus et iebuseus. cōgrega
ti sunt pariter ut pugnarēt
cōtra iosue et israel: uno a
nimo eademqz sententia. At
hij qui habitabāt in gaba
on audientes cuncta que fe
cerat iosue iericho et hay. et
callide cogitantes: tulerunt
sibi cibaria. saccos veteres a
sinis imponentes. et utres vi
narios scissos atqz cōsutos.
calciamentaqz peruetusta q̄
ad indiciū vetustatis pitta
cijs consuta erāt: induti ve
teribz vestimentis. Panes qz
quos portabāt ob viaticū
duri erāt: et in frusta cōmi
nuti. Perrexeruntqz ad iosue.
qui tunc morabatur in cas
tris galgale: et dixerunt ei.
atqz omni simul israeli. De
terra lōginqua venimus: pa
cem vobiscū facere cupien
tes. Responderuntqz viri israelis

te ad eos: atque dixerunt. Ne
forsitan in terra que nobis
sorte debetur habitetis: et
non possimus fedus inire vo
biscum. At illi ad iosue. Ser
vi inquiunt tui sumus. Ad quos
iosue. Quinam ait estis vos.
et unde venistis? Responde
runt. De terra longinqua
valde venerunt servi tui: in
nomine domini dei tui. Audivi
mus enim famam potentie
eius: cuncta que fecit in egip
to. et duobus amorreorum regi
bus trans iordanem seon re
gi esebon. et og regi basan:
qui erat in astaroth. Dixe
runt que nobis seniores: et
omnes habitatores terre nos
tre. Tollite in manibus
cibaria ob longissimam viam:
et occurrite eis ac dicite. S
ervi vestri sumus: fedus inite
nobiscum. En panes quando
egressi sumus de domibus
nostris ut veniremus ad vos.
calidos sumpsimus: nunc sicci
facti sunt et vetustate nimi
a comminuti. Utres vini no

vos implevimus: nunc rup
ti sunt et soluti. Vestes et
calciamenta quibus induimur
et que habemus in pedibus
ob longitudinem largioris vi
e trita sunt et pene consumpta.
Susceperunt igitur de cibariis
eorum: et os domini non interroga
verunt. Fecitque iosue cum eis
pacem: et inito federe pollici
tus est quod non occiderentur. Prin
cipes quoque multitudinis
iuraverunt eis. Post dies
autem tres initi federis audie
runt quod in vicino habitarent:
et inter eos futuri essent. Mo
veruntque castra filii israel. et
venerunt in civitates eorum
die tercio: quarum hec voca
bula sunt. Gabaon et ca
phira. et beroth. et ca
riathiarim. Et non percusse
runt eos: eo quod iurassent eis
principes multitudinis in
nomine domini dei israel. Mur
muravit itaque omne vul
gus contra principes. Qui re
sponderunt eis. Iuravimus
illis in nomine domini dei israel.

quidam non possumus eos
contingere. Sed hoc faciemus
eis. Reseruentur quidem et vi
uant. ne contra nos ira domini
concitetur. si peierauerimus: sed
sic viuant ut in usus vniuerse
multitudinis ligna cedant
aquasque comportent. Quibus
perloquentibus: vocauit ga
baonitas iosue. et dixit eis.
Cur nos decipere fraude volu
istis. ut diceretis procul val
de habitamus a vobis: cum in
medio nostri sitis? Itaque sub
maledictione eritis: et non
deficiet de stirpe vestra ligna
cedens aquasque comportans
in domum dei mei. Qui respon
derunt. Nunciatum est nobis ser
uis tuis quod promisisset dominus
deus tuus moysi seruo suo:
ut traderet vobis omnem terram.
et disperderet cunctos habitato
res eius. Timuimus igitur valde:
et prouidimus animabus nostris
vestro terrore compulsi: et hoc
consilium iniuimus. Nunc autem
in manu tua sumus: quod
tibi bonum et rectum videtur fac

nobis. Fecit ergo iosue ut dix
erat: et liberauit eos de ma
nibus filiorum israel ut non occide
rentur. Decreuitque iosue in illo
die esse eos in ministerio cuncti
populi. et altaris domini: cedentes
ligna. et aquas comportantes
usque in presens tempus in loco
quem dominus elegisset. Capitulum x.

Que cum audisset
adonisedech rex ihe
rusalem quod scilicet ce
pisset iosue hay et subuertis
set eam. sicut enim fecerat iheri
cho et regi eius. sic fecit hay
et regi illius: et quod transfu
gissent gabaonite ad israel:
essent federati eorum: timuit
valde. Urbs enim magna erat
gabaon. et vna ciuitatum re
galium. et maior oppido hay:
omnes que bellatores eius for
tissimi. Misit ergo adonise
dech rex iherusalem ad oham
regem hebron et ad pharam
regem ierimoth. ad iaphie
quoque regem lachis. et ad da
bir regem eglon dicens. Ascen
dite ad me et ferte presidium

ut expugnemus gabaon: q̄
re transfugerit ad iosue et ad
filios israel. Cōgregati igitur
ascenderūt quinq; reges amor
reorū. rex ierusalē. rex hebrō.
rex hierimoth. rex lachis. rex
eglon. simul cū exercitibz suis:
et castrametati sūt circa ga
baon. oppugnātes eā. Habi
tatores autē gabaon urbis
obsesse. miserūt ad iosue q̄
tunc morabatur in castris a
pud galgalā: et dixerūt ei.
Ne retrahas manus tuas
ab auxilio seruor tuor. Ascē
de cito et libera nos: ferq; p̄
sidiū. Conuenerūt enī adu
sus nos omnes reges amor
reorū: qui habitant in mō
tanis. Ascenditq; iosue de
galgalis: et omnis exercitus
bellator eius cū eo uiri for
tissimi. Dixitq; dn̄s ad iosu
e. Ne timeas eos. In manus
enī tuas tradidi illos: nul
lus tibi ex eis resistere poterit.
Irruit itaq; iosue sup eos
repente: tota ascendens noc
te de galgalis. Et cōturba

uit eos dn̄s a facie israel. cō
triuitq; plaga magna in
gabaon. ac psecutus est p
uiam ascensus bethoron: et
percussit usq; ad azecha et
maceda. Cūq; fugerēt filios
israel. et essent in descensu
bethoron: dn̄s misit super
eos lapides magnos de celo
usq; azechā. Et mortui sūt
multo plures lapidibus
grandinis: q̄ quos gladi
o percusserāt filii isrl. Tunc
locutus est iosue dn̄o i die
qua tradidit amorreū in
conspectu filior israel: dix
q; corā eis. Sol cōtra gaba
on ne mouearis: et luna
cōtra vallē haylon. Ste
tituq; sol et luna: donec ul
cisceretur se gens de inimicis su
is. Nonne scriptū est hoc i
libro iustorū? Stetit itaq
sol in medio celi: et nō fes
tinauit occūbere spacio v
nius diei. Non fuit antea
et postea tam lōga dies:
obediente dn̄o voci hōis
et pugnāte pro isrl. Re

sus q3 est iosue cū omī isrl'
in castra galgale. Fugerāt
enī quinq3 reges: et se abscō
derūt in speluncā urbis ma
cedā. Nūciatūq3 est iosue:
q inuenti essēt quinq3 reges
latentes in speluncā urbis
macedā. Qui pcepit sociis
et ait. Voluite saxa ingen
tia ad os spelunce: et poni
te viros industrios q̄ clau
sos custodiāt. Vos autem
nolite stare: sed psequimini
hostes. et extremos quosq3
fugientiū cedite: nec dimit
tatis eos urbiū suarū intrare
psidia quos tradidit
dns deus vester in manus
vestras. Cesis igit aduersa
riis plaga magna et usq3
interneciōnē pene consūp
tis: hii qui israel effugere
potuerūt ingressi sūt ciui
tates munitas. Reuersus
q3 est omīs exercitus ad iosu
e in macedā: ubi tūc erant
castra sani et integro nu
mero. Nullus q3 contra fi
lios israel mutire ausus ē.

Pcepitq3 iosue dicēs. Aperi
te os spelunce: et pducite ad
me quinq3 reges qui in ea la
titāt. Feceruntq3 ministri ut si
bi fuerat imperatū: et edux
erūt ad eū quinq3 reges de spelū
ca: regē iherusalē. regem he
bron. regē ierimoth. regē
lachis. regē eglon. Cumq3
educti essent ad eū uocauit
omēs viros israel: et ait ad
principes exercitus qui secū e
rant. Ite et ponite pedes
vestros sup colla regū isto
rū. Qui cum pcessissent. et
subiectorū pedibz colla cal
carent: rursum ait ad eos.
Nolite timere: nec paueā
tis. Confortamini: et estote
robusti. Sic enī faciet dns
cunctis hostibz vestris: aduersū
quos dimicatis. Pcussitq3
iosue et interfecit eos atq3
suspendit sup quinq3 stipi
tes: fueruntq3 suspensi usq3
ad vesperū. Cumq3 occū
beret sol: pcepit sociis ut
deponerēt eos de patibulis.
Quibz depositis, pioecerūt

in speluncā in qua latue-
rāt: et posuerūt sup os eius
saxa īgentia: que pmanēt
usq; in presens. Eodem die
macedā quoq; cepit iosue
et pcussit in ore gladij: re-
gemq; illius īterfecit. et oēs
habitatores eius. Nō dimi-
sit in ea saltē paruas reliq-
as. Fecitq; regi macedā: sicut
fecerat regi iericho. Trāsi-
uitq; cū omni israel de mā-
ceda in lebnā. et pugnabat
cōtra eam: quā tradidit
dn̄s cū rege suo in manu
israel. Pcusseruntq; urbē in
ore gladij: et omēs habita-
tores eius. Nō dimiserunt
in ea ullas reliquias. Fece-
runtq; regi lebnā: sicut fece-
rāt regi iericho. De lebna
transiuit cū omī israel in
lachis: et exercitu per girum
disposito oppugnabat eā.
Tradiditq; dn̄s lachis in
manu israel: et cepit eam
die altero atq; pcussit ī ore
gladij. omnemq; aīmā q̄
fuerat in ea. sicut fecerat
lebnā. Eo tēpore ascendit
hyram rex gazer ut auxili-
aret lachis: quē pcussit io-
sue cū omī pplo eius usq;
ad īternetionē. Transiuitq;
de lachis in eglon: et cir-
cumdedit atq; expugnauit
eam eadem die. Pcussitq; ī
ore gladij omnes animas
que erant in ea: iuxta om-
nia que fecerat lachis. Ascen-
dit quoq; cū omī israel de
eglon in hebron et pugna-
uit cōtra eam. cepitq; et p-
cussit in ore gladij: regem
quoq; eius et omīa oppida
regionis illius. uniuersasq;
animas que in ea fuerāt
cōmorate. Nō reliqt in ea
ullas reliqas. Sicut fecerāt
eglon sic fecit et hebron: cūc-
ta que in ea repperit consu-
mens gladio. Inde reuisus
in dabirā: cepit eam atq;
uastauit. Regē quoq; eius
et omīa per circuitū oppida
pcussit in ore gladij. Nō
dimisit in eo ullas reliqas.
Sicut fecerat hebron et

lebna et regibꝫ earū: sic fec
dabir et regi illius. Pcussit
itaqꝫ iosue omnē terrā mō
tanā et meridianā atqꝫ cā
pestrē: et asedoth cū regibꝰ
suis. Non dimisit in ea ul
las reliqas: sed omne quod
spirare poterat īterfecit. sic
ut pceperat ei dn̄s deus isrl.
A cades barne usqꝫ ad gazā
omnē qꝫ terrā gessen usqꝫ
gabaon. universos reges
et regiones eorū uno cepit ī
petu atqꝫ vastavit. Dn̄s e
nim deus isrl' pugnabat p
eo. Reūsusqꝫ est cū omni
israel ad locū castrorū ī gal
Que Cap̄ xi. gala.
cum audisset ia
bin rex asor: mi
sit ad iobab regē madon.
et ad regem semeron. atqꝫ
ad regē achsaph. ad reges
quoqꝫ aquilonis qui ha
bitabāt in montanis. et
in planicie contra meridi
em chenereth. in cāpestri
bꝫ quoqꝫ et in regionibus
dor. iuxta mare: chananeu

um quoqꝫ ab oriente et oc
cidente et amorreū atqꝫ het
theū ac pherezeū et iebuseū
in mōtanis: eueum quoqꝫ
qui habitabat ad radices
hermon in terra masphe.
Egressiqꝫ sūt omēs cū tur
mis suis: poplus multus
nimis. sicut arena que est
in litore maris: equi quoqꝫ
et currus īmense multitudi
nis. Cōvenerūtqꝫ omnes
reges isti in unū ad aquas
meron: ut pugnarēt cont
israel. Dixitqꝫ dn̄s ad iosu
e. Ne timeas eos. Cras aūt
hac eadem hora: ego tra
dam omēs istos vulnerā
dos in cōspectu israel. E
quos eorū subnervabis:
et currus igne combures.
Venitqꝫ iosue et omīs exer
citus eius cū eo adversum
illos ad aquas meron sbi
to. et irruerūt super eos:
tradiditqꝫ illos dn̄s in
manu israel. Qui pcusse
rūt eos: et psecuti sūt usqꝫ
ad sydonē magnā. et a

quas masserephot. campumque
masphe. qui est ad orientalem
illius partem. Ita percussit omnes:
ut nullas dimitteret ex eis
reliquias. Fecitque sicut preceperat
ei dominus. Equos eorum subnerua
uit: currusque combussit. Reuer
susque statim cepit azor: et re
gem eius percussit gladio. A
zor enim antiquitus inter omnia
regna hec principatum tenebat.
Percussitque omnes animas: que
ibidem morabantur. Non dimi
sit in ea ullas reliquias: sed
usque ad internitionem uniuersa
uastauit: ipsamque urbem peremit
incendio. et omnes per circui
tum ciuitates. regesque earum ce
pit percussit atque deleuit. sicut
preceperat ei moyses famulus
domini: absque urbibus que erant
in collibus et in tumulis site.
Ceteras succendit israel. Unam
tantum azor munitissimam
flamma consumpsit. Omnemque
predam istarum urbium ac iumen
ta diuiserunt sibi filii israel:
cunctis hominibus interfectis. Si
cut preceperat dominus moysi seruo

suo. ita precepit moyses iosu
e: et ille uniuersa compleuit. Non
preterijt de uniuersis mandatis
ne unum quidem uerbum: quod
iusserat dominus moysi. Cepit
itaque iosue omnem terram mon
tanam et meridianam. terramque
gozen et planiciem et omnem
occidentalem plagam. montemque
israel et campestria eius: et par
tem montis que ascendit seyr.
usque baalgad. per planitiem
libani subter montem hermon.
Omnes reges eorum cepit: per
cussit et occidit. Multo tempo
re pugnauit iosue contra re
ges istos. Non fuit ciuitas
que se non traderet filiis israel
preter eueum qui habitabat in
gabaon omnes bellando ce
pit. Domini enim sententia fuerat.
ut indurarentur corda eorum
et pugnarent contra israel. et
caderent: et non mererentur
ullam clementiam: ac perirent
sicut preceperat dominus moysi. In
tempore illo uenit iosue et in
terfecit enachim de montanis
hebron et dabir et anab.

et de omni monte iuda et isrl':
urbesq; eorum delevit. Non re-
liquit ullũ de stirpe enachĩ
in terra filiorũ israel: absq;
civitatibz gaza et geth et a-
zoto. in quibz solis relicti st.
Cepit ergo iosue omnẽ trã
sicut locutus est dñs ad mo-
ysen. et tradidit eã in posses-
sionẽ filijs israel. secũdũ par-
tes et tribus suas: q̃ievitq; t̃-
ra a prelijs. Capl'm duodeci".
Hii sũt reges quos
pcusserũt filij isrl'.
et possederũt trã
eorũ trans iordanen ad sol'
ortũ. a torrente arnon usq;
ad montẽ hermon: et omn
orientalẽ plagã que respi-
cit solitudinẽ. Seon rex a-
morreorum qui habitavit in
esebon. dominatus est ab aro-
er que sita est sup ripã tor-
rentis arnon et medie par-
tis in valle. dimidijq; gala-
ad usq; ad torrentẽ iaboch.
qui terminus filiorum ãmon:
et a solitudĩe usq; ad mare
ceneroth contra orientem. et

usq; ad mare deserti quod ẽ
mare salsissimũ. ad orien-
talẽ plagã p viã que ducit
bethesimoth. et ab australi
parte que subiacet asedoth
usq; phasga. Terminus og
regis basan de reliquijs ra-
phaim. qui habitavit in
astaroth et in edrayn: et do-
minatus est in mõte hermõ
et in salecha. atq; in uniṽ-
sa basan. usq; ad t̃minos
gessuri. et machati. et dimi-
die partis galaad. terminũ
seon regis esebon. Moyses
famulus dñi et filij israel p-
cusserũt eos. Tradiditq; trã
eorũ moyses in possessionẽ
rubenitis et gadditis: et di-
midie tribui manasse. Hij
sũt reges terre quos pcussit
iosue et filij israel trãs iorda-
nen. ad occidẽtalẽ plagã a
baalgad in cãpo libani usq;
ad mõtẽ cuius pars ascen-
dit in seyr: tradiditq; eam
iosue in possessionẽ tribubz
israel. singulis partes suas.
tam in montanis q̃m in

planis atque campestribus. In a-
seroth et in solitudine ac me-
ridie hettheus fuit et amor-
reus: chananeus et phereze-
us. eveus et iebuseus. Rex
iherico unus. Rex hay que
est ex latere bethel unus. Rex
iherusalem unus. Rex hebron
unus. Rex hierimoth unus.
Rex lachis unus. Rex eglon
unus. Rex gazer unus. Rex
dabir unus. Rex gader unus.
Rex herma unus. Rex he-
reth unus. Rex lebna unus.
Rex odollam unus. Rex ma-
ceda unus. Rex bethel unus.
Rex taphua unus. Rex a-
pher unus. Rex affech unus.
Rex saron unus. Rex ma-
don unus. Rex azor unus.
Rex semeron unus. Rex ach-
saph unus. Rex thenach unus.
Rex magedo unus. Rex ce-
des unus. Rex iachanen
carmeli unus. Rex dor et p-
rovincie dor unus. Rex gentium
galgal unus. Rex thersa
unus. Omnes reges triginta
et unus. Capitulum xiii.

Josue senex provecte-
que etatis erat: et dixit
dominus ad eum. Senuisti
et longevus es: terra que lati-
ssima derelicta est. que necdum
est sorte divisa: omnis videli-
cet galilea. philistiim. et u-
niversa gessuri. a fluvio tur-
bido qui irrigat egyptum us-
que ad terminos accharon. contra
aquilonem: terra chanaan
que in quinque regulos philis-
tiim dividitur. gazeos et
azotios. ascalonitas gethe-
os. et accharonitas. Ad me-
ridiem vero sunt evei. omnis
terra chanaan. et maara
sydoniorum usque afecha. et ter-
minos amorrei. eius que con-
finia: libani quoque regio
contra orientem a baalgad
sub monte hermon donec in-
grediaris emath: omnium
qui habitabant in monte
a libano usque ad aquas in
masrephoth. universi que sydo-
nii. Ego sum qui delebo eos
a facie filiorum israel. Veniat
ergo in partem hereditatis

israel: sicut p̄cepi tibi. Et nūc
diuide terrā in possessionē
nouem tribubꝫ et dimidie
tribui manassē. cum qua
ruben et gad possederūt trā.
quā tradidit eis moyses fa
mulus dnī trans fluenta
iordanis. ad oriētalē plagā
ab aroer que sita est in ripa
torrētis arnon. et in uallis
medio: uniūsaqꝫ cāpestria
medaba usqꝫ dybon. et cūc
tas ciuitates seon regis a
morrei. qui regnauit in ese
bon. usqꝫ ad terminos filio
rū āmon. et galaad ac ter
minos gessuri et machati:
omnēqꝫ montē hermon. et
uniūsa basan usqꝫ salecha.
omē regnū og in basan q̄
regnauit in astaroth et e
drai. Ipse fuit de reliquijs
raphaim. Percussitqꝫ eos
moyses atqꝫ deleuit. Nolu
eruntqꝫ dispdere filij israel
gessuri et machati: et habi
tauerunt in medio israel usqꝫ
in p̄sentē diē. Tribui autē
leui non dedit possessionē:

sed sacrificia et uictime do
mini dei isrl'. ipa est eius
hereditas sicut locutus est
illi. Dedit ergo moyses pos
sessionē tribui filiorꝫ ruben
iuxta cognationes suas. Fu
itqꝫ terminus eorū ab aroer q̄
sita est in ripa torrētis ar
non. et in ualle eiusdē tor
rentis media. uniūsā plani
ciem que ducit medaba et
esebon. cūctosqꝫ uiculos ea
rū qui sūt in cāpestribꝫ: dy
bon quoqꝫ et bamothba
al et oppidū baalmaon
atqꝫ iessa et cethimoth. et
mephaath. et cariathaym et
sabama. et sarathasar. in
monte cōuallis bethphegor
et asedoth phasga. et betha
ysimoth omēs urbes cāpes
tres. uniūsaqꝫ regna seon
regis amorrei qui regnauit
in esebon quē pcussit moy
ses cum principibꝫ madian.
euium et recem. et sur et hur.
et rebee duces seon habitato
res terre: et balaam filiū be
or ariolū occiderūt filij isrl'.

gladio cum ceteris interfectis.
Factusque est terminus filio-
rum ruben iordanis fluuius.
Hec est possessio rubenita-
rum per cognationes suas ur-
bium et uiculorum. Deditque
moyses tribui gad et filiis
eius per cognationes suas
possessionem cuius hec est
diuisio. Terminus iaser. et
omnes ciuitates galaad di-
midiamque partem terre filiorum
amon usque ad aroer que est
contra rabba. et ab esebon us-
que ad ramoth masphe et
bethanim. et amanaym
usque ad terminos dabir: in
valle quoque betharam.
et bethnemra. et socoth. et
saphon. reliquam partem regni
seon regis esebon. Huius
quoque iordanis finis est: usque
ad extremam partem maris ce-
nereth trans iordanem ad o-
rientalem plagam. Hec est pos-
sessio filiorum gad per famili-
as suas: ciuitates et ville ea-
rum. Dedit et dimidie tribui
manasse filiisque eius iuxta
cognationes suas possessi-
onem: cuius hoc principium est.
A manaym. et vniuersam
basan. et cuncta regna og
regis basan: omnesque vi-
cos iayr qui sunt in basan.
sexaginta oppida. et dimi-
diam partem galaad et asta-
roth et edrayn. urbes regni
og regis in basan. Filiis
machir filii manasse. di-
midie partis filiorum ma-
chir iuxta cognationes su-
as hanc possessionem diuisit
moyses in campestribus mo-
ab trans iordanem contra
iericho. ad orientalem pla-
gam. Tribui autem leui non
dedit possessionem: quoniam dominus
deus israel ipse est possessi-
o eius ut locutus est illi.

Hoc est Capitulum xiiii.
quod possederunt
filii israel in terra
chanaan quam dederunt ele-
azar sacerdos et iosue filius
nun. et principes familiarum
per tribus israel. sorte omnia di-
uidentes: sicut preceperat dominus

in manu moysi. nouē tri
bubz et dimidie tribui. Du
abus enī tribubz et dimidi
e tribui dederāt moyses trās
iordanem possessionē. absqz
leuitis. qui nichil terre acce
perūt inter fratres suos: sed
in eorum successerāt locū filij
ioseph in duas diuisi tribz
manasse et ephraym. Nec ac
ceperūt leuite aliā in terra
partē: nisi urbes ad habi
tandū. et suburbana earū
ad alenda iumēta et pecora
sua. Sicut preceperat dñs mo
ysi. ita fecerūt filij israel: et
diuiserūt terrā. Accesserūt
itaqz filij iuda ad iosue in
galgalis. Locutusqz est ad
eū caleb filius iephone ce
neus. Nosti quid locutus
sit dñs ad moysen hoīem
dei de me et de te in cades
barne. Quadraginta ānorum
eram quādo me misit
moyses famulus dñi de ca
des barne. ut cōsiderarē terrā:
nūciauiqz ei quod michi
uerū uidebatur. Fratres autē

mei qui ascenderūt mecū
dissoluerūt cor populi: et
nichilominus ego secutus
sum dñm deū meū. Jura
uitqz moyses in die illo
dicens. Terra quā calcauit
pes tuus erit possessio tua
et filiorum tuorum ī eternū: quia
secutus es dñm deū meū. Con
cessit ergo dñs uitā michi
sicut pollicitus est: usqz ī
presentē diē. Quadraginta
et quinqz anni sūt ex quo lo
cutus est dñs verbū istud
ad moysen: quādo ambu
labat israel per solitudinē.
Hodie octoginta quinqz ānorum
sum: sic valens ut eo vale
bā tēpore quādo ad explorā
dū missus sū. Illius ī me
tēporis fortitudo usqz hodie
perseuerat: tam ad bellādū
quā ad gradiendū. Da ergo
m. montē istū quē pollici
tus est michi dñs te quoqz
audiēte in quo enachim
sūt. et urbes magne atqz
munite: si forte sit dñs me
cū. et potuero delere eos.

sicut promisit michi. Bene
dixitque ei iosue: et tradidit
ei hebron in possessionem.
Atque ex eo fuit hebron caleb
filio iephone cenezeo. usque
in presentem diem: quia secu
tus est dominum deum israel. No
men hebron ante vocaba
tur cariatharbe. Adam
maximus ibi inter enachi
tis erat: et terra cessavit a
preliis. Capitulum xv.

Igitur sors filiorum
iude per cognationes
suas ista fuit. A ter
mino edom usque desertum syn
contra meridiem: et usque ad
extremam partem australis pla
ge. Initium eius a summitate
maris salsissimi. et a lingua
eius que respicit meridiem:
egrediturque contra ascensum scor
pionis et pertransit in syna.
ascenditque in cades barne et
pervenit in esrom: ascendens
ad addaram et circuiens car
caa atque inde pertransiens in
asemona. et perveniens ad
torrentem egipti. Eruntque ter
mini eius mare magnum.
Hic erit finis meridiane
plage. Ab oriente vero erit
initium mare salsissimum:
usque ad extrema iordanis.
et ea que respiciunt aquilonem
a lingua maris usque ad e
undem iordanem fluvium.
Ascenditque terminus in
bethagla. et transit ab aqui
lone in betharaba ascendens
ad lapidem boen filii ruben.
et tendens usque ad terminos
debera: de valle achor contra
aquilonem respiciens galga
la que est ex adverso ascensio
nis adommim ab australi
parte torrentis: transitque
ad aquas que vocantur
fons solis: et erunt exitus eius
ad fontem rogel. Ascenditque
per vallem filii ennon ex
latere iebusei ad meridiem.
hec est iherusalem: et inde se
erigens ad verticem montis. qui
est contra geennon ad oc
cidentem. in summitate vallis
raphaim contra aquilonem.
Pertransitque a vertice montis

usque ad fontem aque nepthoa.
et pervenit usque ad vicos montis
ephron: inclinaturque in baala
que est cariathiarim. id est
urbs silvarum: et circuit de
baala contra occidentem usque
ad montem seyr: transitque
iuxta latus montis iarim
ad aquilonem in cheslon. et
descendit in bethsames trans
itque in thamna. et pervenit
contra aquilonem partis acc
haron ex latere: inclinaturque
sechrona: et transit montem
baala. pervenitque in gebnehel:
et maris magni contra occi
dentis fine concluditur. Hii sunt
termini filiorum iuda per circui
tum in cognationibus suis.
Caleb vero filio iephone
dedit partem in medio filio
rum iuda sicut preceperat ei do
minus: cariatharbe patris
enach ipsa est hebron. De
levitque ex ea caleb tres filios
enach. sesay. et achiman et
tholmai de stirpe enach. At
que inde conscendens venit
ad habitatores dabir: que
prius vocabatur cariathse
pher. id est civitas litterarum.
Dixitque caleb. Qui percusserit
cariathsepher. et ceperit eam:
dabo illi axam filiam meam
uxorem. Cepitque eam othoniel
filius cenez frater caleb iu
nior: dedit que ei axam filiam
suam uxorem. Que cum pergeret
simul: suasit ei vir eius ut
peteret a patre suo agrum.
Suspiravitque ut sedebat in
asino. Cui caleb. Quid ha
bes inquit? At illa respondit.
Da michi benedictionem.
Terram australem et arentem de
disti: iunge et irriguam. De
dit itaque ei caleb irriguum su
perius et inferius. Hec est
possessio tribus filiorum iuda per
cognationes suas. Eruntque civita
tes ab extremis partibus filio
rum iuda iuxta terminos edom:
a meridie cabsahel. et eder et
iagur et cyna et dymona.
edada. et cedes et azor. iethan
ziphech thelan baloth. et
asor nova. et carioth. iesron.
hec est azor amam same.

et molada et aser gaddā. et
asemon bethfeleth et aser su
al. et bersabee et bazoth. et
bala et hū. esem et heltholad
et cecil. et harma. syceleg et
medemena. et sesenna. le
baoth et selim et aen rem
mon. Omēs ciuitates vigī
ti nouē et ville earū. In cā
pestribȝ vero esthaol et sarea
et asena. et zanoe et aen
gannim thaffua. et enaym
et ierimoth. adulam. socho
et azecha. et sarim. et adithaī
et gedera et giderothaym: ur
bes quatuordecī et ville earū.
Sanan et adesa et magdal
gad. delean. et mespha et iec
thel. lachis. bascath et aglon.
thebbon. et lehemas et ceth
lis. et gyderoth. bethdagon.
et nehama et maceda: ciuita
tes sedecim et ville earū. La
bana et ether et asan. iepta
et esna. et nesibi. cyla et
achzib. et maresa: ciuitates
nouē et ville earū. Accharō
cū vicis et villulis suis. Ab
accharon usqȝ ad mare: ō

nia que vergūt ad azotū
et viculos eius. Azotus cū
vicis et viculis suis. Gaza
cū viculis et villulis suis
usqȝ ad torrentē egypti: et
mare magnū terminꝰ eius.
Et in mōte samir et iether
et socho et edenna. cariath
senna. hec est dabir. anab
et ystemo. et anim. gosen
et holon. et gylo: ciuitates
undecī et ville earū. Arab
et roma. et esaan. ianum
et bethaphua et afeca. ath
matha et cariatharbe hec
est hebron et sior: ciuitates
nouē et ville earū. Maon
et charmel. et ziph et iota
iezrahel et iucadam et za
noe accaim gabaa et thā
na: ciuitates decē et ville
earū. Alul et bethsur et ge
mareth. et bethanoth et
heltheem: ciuitates sex et
ville earū. Cariathbaal
hec est chariathiarim. urbs
siluarū et arebba: ciui
tates due et ville earū. In
deserto betharaba meddin.

et sochacha anepsan. et ciuita
tes salis et engaddi: ciuita
tes sex et ville earū. Fuerūt
qz simul: ciuitatū uiginti q̄n
qz. Iebuseū autē habitatorē
ierusalē non potuerunt
filii iuda delere. Habitauit
qz iebuseus cū filiis iuda ī
ierusalē: usqz in p̄sentē
CEci Capl' xvi. ¶ diē
dit quoqz sors fi
liorum ioseph ab ior
dane cōtra iericho. et ad a
quas eius ab oriente solitu
do que ascendit de iericho
ad mōtana bethel. et egre
ditur de bethel luzam. trāsit
qz terminū archi atharoth.
et descendit ad occidentē iux
ta terminos iefleti usqz ad termi
nos bethoron inferioris. et
gazer: finiunturqz regiones
eius mari magno. Posse
deruntqz filii ioseph manas
ses et ephraym. Et factus est
terminus filiorum ephraym per
cognationes suas. et pos
sessio eorum cōtra orientē atha
roth. addar usqz bethoron
superiorē: egrediunturqz cōfi
nia in mare. Machmethath
vero aquilonē respicit et cir
cuit terminos cōtra orientē
in thanathselo: et pertransiit
ab oriente ianoe. Descendit
qz de ianoe in atharoth. et
noaratha: et peruenit in ie
richo. Et egreditur ad iordanē
de taffua: pertransitqz cōtra ma
re in valle arundineti: sūt
qz egressus eius in mare sal
sissimū. Hec est possessio tri
bus filiorū ephraym per fami
lias suas: urbes que separate
sūt filiis ephraym in medio
possessionis filiorum manas
se et ville earū. Et nō interfe
cerūt filii ephraym chananē
um qui habitabat in gazer.
Habitauitqz chananeus ī
medio ephraym usqz in diē
hanc tributarius. Capl'm
Cecidit autē xvii.
sors tribui ma
nasse. ipse est enī
primogenitus ioseph. ma
chir primogenito manasse
patri galaad qui fuit vir

pugnator: habuitq; pos
sessionē galaad et basan:
reliq̄s filior manasse iuxta fa
lias suas. filiis abiezer et
filiis helech et filiis hesrihel
et filiis sechem. et filiis epher
et filiis semida. Isti sūt filii
manasse filii ioseph mares
per cognationes suas. Sal
phaath vero filio epher filii
galaad filii machir filii ma
nasse non erant filii sed so
le filie: quarū ista sūt nōia.
Mahala et noa. et egla et
melcha et thersa. Veneruntq;
in cōspectu eleazari sacerdo
tis. et iosue filii nun. et prin
cipū dicentes. Dns̄ precepit p
manus moysi: ut daretur
nobis possessio in medio
fratrū nostrorum. Deditq; eis
iuxta imperiū dnī possessi
onē in medio fratrū patris e
arū. Et ceciderūt funiculi
manasse decē: absq; terra ga
laad et basan trans iorda
nē. Filie enī manasse pos
sederūt hereditatē in medi
o filiorum eius. Terra autē ga

laad cecidit in sortē filiorū
manasse. qui reliqui erant.
Fuitq; terminus manasse ab
azer machmathath que respi
cit sichem: et egreditur ad dex
terā iuxta habitatores fon
tis taffue. Etenī in sortē ma
nasse ceciderat terra taffue
que est iuxta terminos ma
nasse filiorum ephraym. Descē
ditq; terminus vallis harū
dineti in meridiem torren
tis civitatū ephraym: que in
medio sunt urbiū manas
se. Terminus manasse ab
aquilone torrentis. et exitus
eius pergit ad mare: ita ut
ab austro sit possessio ephra
ym. et ab aquilone manas
se. et utrāq; claudat mare: et
coniungātur sibi in tribu aser
ab aquilone: et in tribu ysa
char ab oriente. Fuitq; he
reditas manasse in ysachar
et in azer. bethsan et viculi
eius. et ieblaam cū villulis
suis: et habitatores dor cū
oppidis suis habitatores
quoq; endor cū villulis su

is: similiter et habitatores
thenach cū villulis suis: et
habitatores mageddo cum
viculis suis. et tercia pars
urbis nopheth. Nec potue
rūt filij manasse has ciui
tates subūtere: sed cepit cha
nanēus habitare in terra
sua. Postq̄ aūt cōualuerāt
filij israel. subiecerūt chana
neos. et fecerūt sibi tributa
rios: nec interfecerūt eos. Lo
cutiq; sunt filij ioseph ad io
sue: atq; dixerūt. Quare de
disti michi terrā in possessi
onē sortis et funiculi unius:
cū sim tāte multitudinis +
benedixerit michi dn̄s? Ad
quos iosue ait. Si popl̄s
multus es ascende in siluā
et succide tibi spacia in t̄ra
pherezēi et raphaim: quia
angusta est tibi possessio
montis ephraym. Cui respō
derūt filij ioseph. Nō poteri
mus ad mōtana cōscendere:
cū ferreis curribȝ utant̄ cha
nanei qui habitāt i terra
campestri: in qua site sunt
bethsan cū viculis suis: et
iesrahel mediā possidens
vallē. Dixit q; iosue ad do
mū ioseph ephraȳ et ma
nasse. Popl̄s multus es: +
magne fortitudīs. Nō habe
bis sortē unā: sed trāsibis
ad mōtem. et succides tibi
atq; purgabis ad habitan
dū spacia: et poteris ultra
procedere cū subūteris cha
naneū. quē dicis ferreos ha
bere currus et esse fortissimū.

C on Capl̄m xviij.
gregati q; sunt ō
nes filij israel i sy
lo: ibiq; fixerūt tabnaculū
testimonij. et fuit eis t̄ra sub
iecta. Remāserant aūt filior
israel septē tribȝ: que nādū
acceperāt possessiones suas.
Ad quos iosue ait. Usquequo
marcetis ignauia: et nō in
tratis ad possidendā terram.
quā dn̄s deus patrū vr̄orū
dedit vobis? Eligite de sin
gulis tribubȝ ternos viros:
ut mittā eos et pergant
atq; circuieant terrā. et desc̄

bant eã iuxta numerũ vni
uscuiusqz mltitudis: referãt
qz ad me quod descripserint.
Diuidite vob terrã in septẽ
partes. Judas sit in terminis
suis ab australi plaga: et
domus ioseph ab aquilone
Mediã inter hos terrã in
septẽ partes describite: et huc
venietis ad me. ut corã dño
deo vro hic sortẽ mittã vob:
quia nõ est int vos pars
leuitarũ: sed sacerdotiũ dñi
est eorz hereditas. Gad autẽ
et ruben et dimidia tribz
manasse. iam acceperant
possessiones suas trans
iordanem ad orientalẽ pla
gã: quas dedit eis moyses
famulus dñi. Cũqz surrex
issent viri ut pgerẽt ad de
scribendã terram: precepit
eis iosue dicens. Circuite
terrã et describite eã: ac reu
timĩ ad me: ut hic coram
dño deo vro in sylo mittã
vobis sortem. Itaqz perrexerũt:
et lustrãtes eã. in septẽ par
tes diuiserũt. scribentes in

volumine. Reuersi qz sũt ad
iosue in castra sylo. Qui misit
sortes corã dño in sylo: diui
sitqz terrã filijs israel ĩ septẽ
partes. Et ascendit sors pri
ma filiorz beniamin per fa
milias suas: ut possiderẽt
terrã inter filios iuda. et fili
os ioseph. Fuitqz terminus
eorũ cõtra aquilonẽ ad ior
danem pgens iuxta latus
iericho septentrionalis
plage: et inde cõtra occidẽ
tem ad mõtana cõscendens.
et pueniens in solitudinẽ be
thauen. atqz ptransiens iux
luzã ad meridiẽ ipsa est be
thel: descenditqz ataroth adar
in montẽ qui est ad meridi
em betheron inferioris. et i
clinatur circuiens cõtra mare
a meridie mõtis qui respicit
bethoron cõtra affricũ. Sũt
qz exitus eius ĩ cariathbaal
que vocatur et cariathiarim
urbem filiorz iuda. Hec est
plaga cõtra mare ad occi
dentẽ. A meridie autẽ ex par
te cariathiarim egreditur

terminus contra mare: et per
venit usque ad fontem aquarum
nepthoa. Descenditque in par
tem montis que respicit val
lem filiorum hennon: et est con
tra septentrionalem plagam
in extrema parte vallis ra
phaim. Descenditque gehen
non. id est vallis hennon.
iuxta latus iebuzei ad austrum:
et pervenit ad fontem rogel. transi
ens ad aquilonem. et egrediens
ad ensemes. id est fontem
solis: et pertransit usque ad tumu
los qui sunt e regione ascen
sus adomim. Descenditque
ad abenboen. id est lapidem
boen. filii rubem: et pertransit
de latere aquilonis ad cam
pestria. Descenditque in pla
niciem: et pretergreditur contra
aquilonem bethagla. Suntque
exitus eius contra linguam
maris salsissimi ab aquilone
in fine iordanis ad australem
plagam: qui est terminus illius
ab oriente. Hec est possessio
filiorum beniamin: per terminos
suos in circuitu et famili

as singulas. Fueruntque civi
tates eius iericho et betha
gla. et vallis casis. betha
raba. et samaraym. et bethel.
et avim. et affara. et ofra.
et villa. emona. et ofni. et
gabee: civitates duodecim
et ville earum. Gabaon et
rama et beroth et mesphe.
caphara et ammosa. et
recen. iaraphel. et tharala.
et sela. et ieleph et iebus que
est iherusalem. gabaath et
cariath: civitates quatuordecim
et ville earum. Hec est possessi
o filiorum beniamin: iuxta
familias suas. Capitulum xix.

Et egressa est sors
secunda filiorum sy
meon per cognati
ones suas. Fuitque hereditas
eorum in medio possessionis
filiorum iuda. bersabee et sa
bee et molada et asersua.
bala et asem et thelthoład.
bethul arma. et sicelegh. et
bethmarchaboth. asersua.
et bethlebaoth. et sarohen:
civitates tredecim et ville earum.

Ahin et remmon et athar
et asan: ciuitates quattuor et
ville earū. Omnes viculi per
circuitū urbiū istarū usque
ad balath. beerrameth. cōtra
australē plagā. Hec est he
reditas filiorum symeon iuxta
cognationes suas. in funi
culo et possessione filiorū
iuda. quia maior erat: et
idcirco possederūt filii syme
on in medio hereditatis eo
rū. Cecidit quoque sors tercia
filiorum zabulon per cogna
tiones suas. Et factus est
terminus possessionis eorum
usque sarith. ascenditque a
mari et medala ac peruenit
in debbaseth. usque ad torrē
tem qui est cōtra iechonnan:
et reuertitur de sarit cōtra ori
entē in fines ceseleththabor
et egreditur ad dabereth. Ascē
ditque cōtra iaphie. et inde
pertransit ad orientalē pla
gam geth tefer et thachasin.
et egreditur in remmon.
amthar. et noa: et circuit
ad aquilonē et nathon.

Suntque egressus eius vallis
nepthael et cathet. et nalal
et sameron et iedala et beth
leem: ciuitates duodecim et
ville earū. Hec est hereditas
tribus filiorum zabulon per
cognationes suas: urbes et
viculi earū. Ysachar egres
sa est sors quarta per cog
nationes suas. Fuitque eius
hereditas iezrahel. et casaloth
et sunem. et afaraim. seon
et anaarath. et rabbiuth. et
cesion. amceseth. rameth et
engannim. et enadda. et beth
phases: et peruenit terminus
eius usque thabor: et sesima
et bethsemes. Eruntque exitus
eius iordanis: ciuitates sedecim
et ville earū. Hec est posses
sio filiorum ysachar per cogna
tiones suas: urbes et viculi
earū. Cecidit sors quinta tri
bui filiorum aser per cognatio
nes suas. Fuitque terminus
eorū alchath et oali. et be
than et axab elmelech. et
amaad et messal. et peruenit
usque ad carmelū maris. et

spor et labanath. ac reuertit(ur)
contra orientē bethdagon. et
ptransit usq(ue) zabulon. et
vallē iepthahel cōtra aqlo
nem in bethemeth. et nei
hel egrediturq(ue) ad leuā cha
bul et achran et roob. et a
mon: et chanane usq(ue) ad sy
donem magnā. reuertiturq(ue)
in horma usq(ue) ad ciuitatē
munitissimā tyrū. et usq(ue) osā.
Eruntq(ue) exitus eius in mare de
funiculo aczıba et amma et
affech et roob: ciuitates vigi
tidue et ville earū. Hec est
possessio filior(um) azer per cog
nationes suas: urbes q(ue) et
viculi earū. Filior(um) neptalim
sexta pars cecidit per famili
as suas. Et cepit terminus
de heleb et helon. et saananim
in adami que est neceb. et
iepnahel usq(ue) lechū: et egres
sus eor(um) usq(ue) ad iordanem.
Reuertiturq(ue) terminus cōtra
occidentē in azanoththabor.
atq(ue) inde egredit(ur) in hucuca
et ptransit in zabulō cōtra
meridiem. et in azer cōtra
occidentē et in iuda ad iorda
nem contra ortū solis. ciuita
tes munitissime: aseddim
ser. et emmath et reccath. ce
nereth et edema. et arama.
asor et cedes. et edray. enasor
et ieron. et magdalel. horam
et bethanath. et bethsemes:
ciuitates decē et nouē et ville
earū. Hec est possessio tribz
filiorū neptali per cognati
ones suas: urbes et viculi ea
rū. Tribui filior(um) dan per fa
milias suas egressa est sors
septia. Et fuit terminus possessi
sionis eius sarea et esthaol
et ahirsemes. id est ciuitas so
lis: selebin. et aialon. et
iethala. helon. et temna. et
acron. heltheren et iebthon.
et baalath iud. et benebarc.
et geth remmon atq(ue) ieron.
et arecon cū termino qui respi
cit ioppen: et in ipso fine cō
cluditur. Ascenderūt q(ue) filii
dan. et pugnauerūt contra
lesem: ceperūt q(ue) eam. et per
cusserūt in ore gladii: ac
possederūt et habitauerūt

in ea: vocātes nomē eius
lesen dan. ex nomīe dan pa
tris sui. Hec est possessio tri
bus filiorū dan p cognatio
nes suas: urbes et viculi e
arū. Cūqȝ cōplesset terram
sorte diuidere singulis per
tribȝ suas: dederunt filij is
rael possessionē iosue filio
nun in medio sui. iuxta p
ceptū dn̄i urbē quā postu
lauit thamnathsaraa. in
monte ephraym. Et edifica
uit ciuitatē: habitauitqȝ ī
ea. Hec sūt possessiones q̄s
sorte diuiserūt eleazar sac
dos et iosue filius nun et
principes familiar ac tribu
um filior isrł in sylo corā
dn̄o ad ostiū tabernaculi
testimonij: partitiqȝ sūt trā.
E T locu Capłm xx.
tus est dn̄s ad io
sue dicēs. Loquē
filijs israel: et dic eis. Sepa
rate urbes fugitiuor de qui
bus locutus sum ad vos
per manū moysi: ut cōfu
giat ad eas. quicūqȝ aīmā
percusserit nesciens: et possit
euadere iram proximi qui
ultor est sanguinis: cū ad v
nam harū confugerit ciui
tatū. Stabitqȝ ante portā
ciuitatis et loquetr senior
bȝ urbis illius ea q̄ se com
probent innocentē. Sicqȝ
suscipiēt eum: et dabūt ei
locū ad habitandū. Cūqȝ
ultor sanguinis eū fuerit pse
cutus: non tradēt in manū
eius. qa ignorās percussit
proximū eius: nec ante bi
duū triduū ve eius pbatr
inimicus. Et habitabit in
ciuitate illa donec stet ante
iudiciū causā reddens facti
sui: et moriatr sacerdos mag
nus qui fuerit in illo tēpore.
Tunc reuertetur homicida et
igredietr ciuitatē. et ī domū
suā de qua fugerat. Decre
ueruntqȝ cedes in galilea
mōtis neptalim. et sychē
in mōte ephraȳ. et caria
tharbe. ipsa est hebron ī
mōte iudā: et trans iorda
nen cōtra orientalē plagā

iericho. statuerunt bosor
que sita est in campestri soli
tudine. de tribu ruben. et ra
moth in galaad de tribu
gad. et zabulon in basan
de tribu manasse. Hee ciui
tates constitute sunt cunctis fi
liis israel. et aduenis qui
habitabant inter eos. ut fu
geret ad eas qui animam
nesciens percussisset: et non
moreretur in manu proxi
mi effusum sanguinem vindi
care cupientis: donec staret
ante populum expositurus
causam suam. Capitulum xxi.

Accesseruntque princi
pes familiarum
leui ad eleazar sa
cerdotem et iosue filium nun.
et ad duces cognationum per
singulas tribus filiorum israel.
locutique sunt ad eos in sylo
terre chanaan atque dixerunt.
Dominus precepit per manum moysi
ut darentur nobis urbes ad
habitandum: et suburbana
earum ad alenda iumenta.
Dederuntque filii israel leuitis
de possessionibus suis iuxta
imperium domini ciuitates et sub
urbana earum. Egressaque est
sors in familia caath filiorum
aaron sacerdotis. de tribubus
iuda et symeon et beniamin
ciuitates tredecim: et reliquis fi
liorum caath id est leuitis qui
superfuerant. de tribubus ephra
ym et dan. et dimidia tribu
manasse. ciuitates decem. Por
ro filiis gerson egressa est sors
ut acciperent de tribubus ysa
char et de aser. et neptalim
dimidiaque tribu manasse in
basan. ciuitates numero tre
decim. Et filiis merari per cog
nationes suas. de tribubus
ruben et gad et zabulon ur
bes duodecim. Dederuntque fi
lii israel leuitis ciuitates et
suburbana earum sicut precepit
dominus per manum moysi sin
gulis sorte tribuentes. De tri
bubus filiorum iuda et symeon
dedit iosue ciuitates: quarum
ista sunt nomina. Filiis aa
ron per familias caath le
uitici generis. prima enim

sors illi egressa est cariatharbe
be patris enach que voca
tur hebron. in mõte iuda:
et suburbana eius p circui
tũ. Agros vero et villas
eius dederat caleb filio ie
phone ad possidendũ. De
dit ergo filiis aaron sacer
dotis hebron cõfugii civita
tẽ ac suburbana eius. et
lebnam cũ suburbanis
suis: et iether et ysthimon
et helon. et dabir et hayn
et iethan et bethsemes cũ
suburbanis suis civitates
novẽ de tribubz ut dictũ ẽ
duabz. De tribu aũt filio
rũ beniamin. gabaon et
gabae et anathoth et al
mon cũ suburbanis suis
civitates q̃tuor. Omnes
simul civitates filiorum
aaron sacerdotis tredecim
cum suburbanis suis. Re
liquis vero per familias
filiorũ caath levitici generis:
hec est data possessio. De tri
bu ephraỹ urbs cõfugii sy
chem cũ suburbanis suis ĩ
mõte ephraỹ et gazer et cep
saim. et bethoron cũ subur
banis suis civitates q̃tuor.
De tribu quoqz dan elthece
et gebethon. et haialon et
gethremon cũ suburbanis
suis: civitates q̃tuor. Por
ro de dimidia tribu manas
se thanac et gethremon.
cũ suburbanis suis civita
tes due. Omnes civitates
decẽ et suburbana earũ da
te sũt filiis caath inferio
ris gradus. Filiis quoqz ger
son levitici generis dedit de
dimidia tribu manasse cõ
fugii civitatẽ gaulon in ba
san. et bosram cũ suburba
nis suis: civitates duas. Por
ro de tribu ysachar cesion
et dabereth et iaramoth et
engannim cũ suburbanis
suis: civitates q̃tuor. De tri
bu aũt azer. masal. et achon.
et abdon. et lacoth. et roob
cũ suburbanis suis: civitates
q̃tuor. De tribu quoqz nep
tali civitates cõfugii. cedes
in galilea. et amothdor.

et carthan cũ suburbanis su
is: ciuitates tres. Omnes ur
bes familiarũ gerson trede
cim cũ suburbanis suis. Fi
lijs aũt merari leuitis inferio
ris gradus. per familias suas
data est de tribu zabulon ie
thenam et cartha et damna
et naalon: ciuitates quatuor
cum suburbanis suis. Et de
tribu gad ciuitates cõfugij.
ramoth in galaad et mana
im et esebon et gazer: ciuita
tates quatuor cũ suburbanis.
De tribu ruben ultra
iordanem cõtra iericho ciuita
tatẽ refugij. bosor in solitu
dine. misor et iazer et iech
son et masfa: ciuitates q̃
tuor cũ suburbanis suis.
Omnes urbes filior merari
per familias et cognati
ones suas duodecim. Itaq3 u
niuerse ciuitates leuitarũ in
medio possessionis filiorũ
israel. fuerũt q̃draginta octo
cũ suburbanis suis: singu
le per familias distribute.
Deditq3 dñs israeli omnẽ

terrã quã traditurũ se patri
bus eorum iurauerat: et posse
derũt illã atq3 habitauerũt
in ea. Dataq3 est ab eo pax i
omnes per circuitũ nationes.
Nullus eis hostiũ resistere
ausus est: sed cũcti in eorũ
ditione redacti sũt. Ne unũ
quidem uerbũ quod illis
prestaturũ se esse pollicitus
irritũ fuit: sed reb3 oĩa ex
pleta sũt. Capitulum xxij.

Eodem tempore uo
cauit iosue rube
nitas et gadditas
et dimidiã tribũ manasse:
dixitq3 ad eos. Fecistis oĩa
que uobis p̃cepit moyses fa
mulus dñi. Michi quoq3 i
omnib3 obedistis: nec reliq̃s
tis fratres ũros lõgo tẽpore
usq3 in p̃sentẽ diẽ. custodie
tes imperiũ dñi dei ũri. Quia
igit' dedit dñs deus ũr fratrib3
ũris quietẽ ac pacẽ sicut
pollicitus est. reuertimini et ite
in tabernacula ũra. et in
terrã possessionis quã tra
didit uob' moyses famul'

dn̄i trans iordanem: ita dū
taxat ut custodiatis attēte
et opere cōpleatis mādatū
et legem quā precepit vob
moyses seruus dn̄i. ut dili
gatis dn̄m deū vr̄m. et ābu
letis in omībȝ viis eius. et
obseruetis mandata illius:
adhereatisqȝ ei ac seruia
tis in omī corde et in omī
aīma vr̄a. Benedixitqȝ eis
iosue: et dimisit eos. Qui
reuersi sūt in tabnacula su
a. Tribui aūt manasse me
die possessionē moyses de
derat in basan: et idcirco
medie que supfuit dedit io
sue sortē inter ceteros fratres
suos trās iordanem ad occi
dentalē plagā. Cūqȝ dimit
teret eos in tabnacula sua.
et benedixisset illis: dixit ad
eos. In multa substantia
atqȝ diuiciis reuertimī ad
sedes vr̄as: cū argēto et au
ro ere ac ferro et veste mul
tiplici. Diuidite predam
hostiū cū fratribȝ vr̄is. Re
uersiqȝ sunt et abierunt

filii ruben et filii gad et di
midia tribȝ manasse a fili
is israel de sylo. que sita ē
in chanaan: ut intrarēt ga
laad terrā possessionis sue.
quā obtinuerāt iuxta im
periū dn̄i in manu moy
si. Cumqȝ venissēt ad tumu
lū iordanis in terra chana
an: edificauerūt iuxta ior
danem altare infinite mag
nitudinis. Quod cū audis
sent filii israel. et ad eos cer
ti nūcii detulissent. edificas
se filios ruben et gad et di
midie tribus manasse al
tare in terra chanaan sup
iordanis tumulos contra
filios israel: cōuenerūt oēs
in sylo. ut ascenderēt et di
micarēt cont̄ eos. Et interī
miserūt ad illos in terra
galaad phinees filiū elea
zari sacerdotē et decē prin
cipes cū eo: singulos de
tribubȝ singulis. Qui vene
rūt ad filios ruben et gad
et dimidie tribȝ manasse
in terra galaad: dixeruntqȝ

ad eos. Hec mandat omnis
populus dñi. Que est ista
trangressio? Cur reliquistis
dñm deũ israel. edificantes
altare sacrilegũ: et a cultu
illius recedentes? An parũ
vobis est quod peccastis in beel
phegor. et usque in p̃sentẽ diẽ
macula huius sceleris ĩ vo
bis p̃manet: multique de po
pulo corruerũt? Et vos ho
die reliquistis dñm: et cras in
universũ israel eius ira dese
viet. Quod si putatis immũdã
esse terrã possessionis vr̃e:
transite ad terrã in qua tab
naculũ dñi est. et habitate
int̃ nos: tantũ ut a dño et
a nr̃o cõsortio nõ recedatis.
edificato altari p̃ter altare
dñi dei vr̃i. Nõne achar fili
us zare p̃teriit mandatum
dñi: et sup omnẽ p̃plm isrl
ira eius irruit? Et ille erat
unus homo: atque utinam
solus perisset in scelere suo.
Responderũtque filii ruben et
gad et dimidia tribus ma
nasse principibus legationis
israel. Fortissimus deus dñs
ipse novit: et isrl simul intel
liget. Si p̃varicationis ani
mo hoc altare cõstruximus:
non custodiat nos sed pu
niat in p̃senti. Et si ea mẽ
te fecimus ut holocausta et
sacrificiũ et pacificas victi
mas super eo imponeremus: ipse
querat et iudicet: et nõ ea ma
gis cogitatione atque tracta
tu ut diceremus. Cras dicẽt fi
lii vr̃i filiis nr̃is. Quid vobis
et dño deo israel? Terminũ
posuit dñs int̃ nos et vos
o filii ruben et filii gad. ior
danem fluviũ: et idcirco par
tẽ nõ habetis in dño: et per
hanc occasionẽ avertent
filii vr̃i filios nr̃os a timore
dñi. Putavimus itaque meli
us et diximus. Extruamus
nobis altare nõ in holocau
sta. neque ad victimas offe
rendas: sed in testimoniũ int̃
nos et vos et sobolẽ nostrã
vestrãque p̃geniẽ. ut servia
mus dño: et iuris nr̃i sit
offerre holocausta et victi

mas et pacificas et hostias:
et nequaquam dicant cras filii
vestri filiis nostris. non est vobis
pars in domino. Quod si volue-
rint dicere: respondebunt
eis. Ecce altare domini quod fe-
cerunt patres nostri. non in
holocausta. neque in sacrifi-
cium: sed in testimonium vestrum
ac nostrum. Absit a nobis
hoc scelus: ut recedamus
a domino. et eius vestigia relin-
quamus extructo altari ad
holocausta et sacrificia et
victimas offerendas: preter
altare domini dei nostri. quod ex-
tructum est ante tabernacu-
lum eius. Quibus auditis
phinees sacerdos et principes
legationis israel qui erant
cum eo placati sunt: et verba
filiorum ruben et gad et dimi-
die tribus manasse libentissime
susceperunt. Dixitque phine-
es filius eleazari sacerdos
ad eos. Nunc scimus quod no-
biscum sit dominus: quia alieni
estis a prevaricatione hac:
et liberastis filios israel
de manu domini. Reversusque
est cum principibus a filiis ru-
ben et gad. de terra galaad
finium chanaan ad filios is-
rael: et retulit eis. Placuit-
que sermo cunctis audientibus:
et laudaverunt deum filii israel:
et nequaquam ultra dixerunt ut
ascenderent contra eos atque
pugnarent. et delerent terram
possessionis eorum. Vocave-
runtque filii ruben et filii gad
altare quod extruxerant:
testimonium nostrum. quod dominus ip-
se sit deus. Capitulum xxiii.

Evoluto autem mul-
to tempore post-
quam pacem dominus dede-
rat israeli. subiectis in gyro
nationibus universis. et iosue
iam longevo et plurimis
etatis diebus: vocavit iosue om-
nem israelem. maioresque
natu et principes ac duces
et magistratus: dixitque
ad eos. Ego senui et pro-
gressioris etatis sum: vos
cernitis omnia que fecerit
dominus deus vester cunctis per

cunctis nationibus. quoniam pro vobis ipse pugnaverit. Et nunc quia vobis sorte divisit omnem terram ab orientali parte iordanis usque ad mare magnum. multeque adhuc supersunt nationes: dominus deus vester disperdet et auferet eas a facie vestra: et possidebitis terram sicut vobis pollicitus est. Tantum confortamini et estote solliciti. ut custodiatis cuncta que scripta sunt in volumine legis moysi. et non declinetis ab eis. neque ad dexteram neque ad sinistram: ne postquam intraveritis ad gentes que inter vos future sunt. iuretis in nomine deorum earum. et serviatis eis et adoretis illos: sed adhereatis domino deo vestro. quod fecistis usque in diem hanc. Et tunc auferet dominus in conspectu vestro gentes magnas et robustissimas: et nullus vobis resistere poterit. Unus e vobis persequetur hostium mille viros: quia dominus deus vester pro vobis ipse pugnabit. sicut pollicitus est. Hoc tantum diligentissime precavete: ut diligatis dominum deum vestrum. Quod si volueritis gentium harum que inter vos habitant erroribus adherere. et cum eis miscere connubia. atque amicicias copulare: iam nunc scitote quod dominus deus vester non eas deleat ante faciem vestram: sed sint vobis in foveam ac laqueum et offendiculum ex latere vestro. et sudes in oculis vestris: donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis. En ego hodie ingredior viam universe terre: et toto animo cognoscatis quod de omnibus verbis que se dominus prestaturum vobis esse pollicitus est unum non preterierit in cassum. Sicut ergo implevit opere quod promisit. et prospera cuncta venerunt: sic adducet super vos quicquid malorum comminatus est donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis.

eo qđ p̄varicati fueritis pactū dn̄i dei
vestri. quod pepigit vobiscū:
et servieritis dijs alienis. et
adoraveritis eos. Cito atq;
velociter cōsurget in vos
furor dn̄i: et auferemini de ter
ra hac optima quā tradidit
vobis. Capl̄ xxiiij.

Congregavitq; io
sue omnes tribus
israel in sychem: et vocavit
maiores natu ac p̄ncipes
et iudices et magistros: stete
runtq; in cōspectu dn̄i: et ad
p̄plm sic locutus est. Hec di
cit dn̄s deus israel. Trans
fluviū habitaverūt p̄res
vestri ab initio. thare pater
abrahā et nachor: servierūt
q; dijs alienis. Tuli ergo
patrē vr̄m abrahā de me
sopotamie finibz: et addux
i eum in terra chanaan.
Multiplicaviq; semen ei᷒
et dedi ei ysaac: illiq; rursū
dedi iacob et esau. E quibz
esau dedi montē seyr ad pos
sidendū: iacob vero et filij
eius descenderūt in egiptū.

Misiq; moysen et aaron
et p̄cussi egiptū multis sig
nis atq; portentis: eduxi
q; vos et patres vr̄os de egip
to: et venistis ad mare. P̄se
cutiq; sūt egiptij patres ve
tros. cū curribz et equitatu
usq; ad mare rubrū. Clama
verūt aūt ad dn̄m filij isrl̄.
Qui posuit tenebras inter
vos et egiptios: et adduxit
sup eos mare et operuit il
los. Viderūt oculi vr̄i cūcta
que in egipto fecerim: et
habitastis in solitudine
multo tēpore: et introduxi
vos in terrā amorrei qui
habitabat trans iordanē.
Cumq; pugnarēt contra
vos tradidi eos in man᷒
vr̄as: et possedistis terrā
eor: atq; īterfecistis illos.
Surrexit aūt balach fili᷒
sephor rex moab: et pug
navit cōtra israelē. Misit
q; et vocavit balaā filiū
beor: ut malediceret vob̄.
Et ego nolui audire eum:
sed ecōtrario per illū bndix

i vobis: et liberaui vos de
manu eius. Transistis qz ior
danen: et venistis ad iheri
cho. Pugnaueruntqz cōtra
vos viri ciuitatis eius amor
rēus. et pherezeus et chana
nēus et hettheus. et gergeze
us et eueus et iebuzeus: et
tradidi illos in manus ves
tras. Misiqz ante vos cra
brones: et eieci eos de locis
suis. duos reges amorreor
ad possidendū. nō in gladi
o et in arcu tuo. Dediqz vo
bis terrā in qua nō laboras
tis. et urbes quas nō edifi
castis ut habitaretis ī eis:
vineas et olivēta que nō
plantastis. Nūc ergo time
te dnm̄. et seruite ei pfecto
corde atqz verissimo: et au
ferte deos quibz seruierūt pa
tres vestri in mesopotami
a et in egipto: ac seruite
domino. Sin autē malū
vobis videtur ut domino
seruiatis: optio vobis da
tur. Eligite hodie qd' pla
cet. cui seruire potissimum
debeatis: utrū dijs quibus
seruierūt patres vrī in me
sopotamia: an dijs amor
reor in quorū terra habi
tatis. Ego autē et domus
mea seruiemus domino.
Respondit qz populus et
ait. Absit a nobis ut reli
quamus dnm̄: et seruiam⁹
dijs alienis. Dominus de
us noster ipse eduxit nos et
patres nostros de terra egip
ti. de domo seruitutis: fecit
qz videntibz nobis signa
ingentia: et custodiuit nos
in omni via per quam ā
bulauimus. et in cunctis
populis per quos trāsiuim⁹:
et eiecit uniu'sas gentes. a
morreum habitatorē t're
quam nos itrauimus.
Seruiemus igitur dn̄o: qz
ipse est deus noster. Dixit
qz iosue ad populū. Nō
poteritis seruire domino.
Deus enim sanctus et for
tis emulator est: nec ig
noscet sceleribz vestris atqz
peccatis. Si dimiseritis do

minum. et servieritis dijs alie-
nis: convertet se et affliget vos
atque subvertet. postquam vobis
prestiterit bona. Dixitque po-
pulus ad iosue. Nequaquam
ita ut loqueris erit: sed domino ser-
viemus. Et iosue ad populum.
Testes inquit vos estis: quia
ipsi elegeritis vobis dominum ut
serviatis ei. Responderuntque.
Testes. Nunc ergo ait aufer-
te deos alienos de medio vestri:
et inclinate corda vestra ad dominum
deum israel. Dixitque populus ad
iosue. Domino deo nostro serviemus:
et obedientes erimus preceptis
eius. Percussit igitur iosue in
die illo fedus et proposuit populo
precepta atque iudicia in sychem.
Scripsit quoque omnia verba
hec in volumine legis domini. Et
tulit lapidem pergrandem. po-
suitque eum subter quercum que
erat in sanctuario domini: et dix-
it ad omnem populum. En lapis
iste erit vobis in testimonium quod
audierit omnia verba domini
que locutus est vobis: ne
forte postea negare velitis.

et mentiri domino deo vestro. Di-
misitque populum singulos in
possessionem suam. Et post hec
mortuus est iosue filius nun
servus domini centum decem annorum:
sepelieruntque eum in finibus pos-
sessionis sue in tamnathsa-
re: que sita est in monte e-
phraym a septentrionali
parte montis gaas. Servi-
vitque israel domino cunctis diebus
iosue. et seniorum qui longo vix-
erunt tempore post iosue: et
qui noverant omnia opera domini
que fecerat in israel. Ossa
quoque ioseph que tulerant
filii israel de egipto sepelie-
runt in sychem in parte agri
quem emerat iacob a filiis
emmor patris sychem centum
novellis ovibus: et fuit in pos-
sessione filiorum ioseph. Elea-
zar quoque filius aaron mor-
tuus est: et sepelierunt eum in
gaab phinees filii eius. que
data est ei in monte ephra-
ym. Explicit iosue ben nun.
Incipit sopthim id est liber
iudicum. Capitulum primum.

Post
mortē
iosue.
consu-
luerūt
filii is-
rael dominū dicentes. Q's
ascendet ante nos cōtra cha-
nanēū: et erit dux belli?
Dixitq; dūs. Iudas ascēdet.
Ecce tradidi terrā in manu
eius. Et ait iudas symeoni
fratri suo. Ascende mecū in
sorte mea et pugna cōtra
chananeū: ut et ego pgam
tecū in sorte tua. Et abiit
cū eo symeon. Ascenditq;
iudas: et tradidit dūs cha-
naneū ac pherezeū in ma-
nus eorū: et pcusserūt in
bezech decē milia viror. In-
veneruntq; adonibezech in
bezech. et pugnaverūt cōtra
eū: ac pcusserūt chananeū
et pherezeū. Fugit autem
adonibezech. quem secuti
cōprehenderūt. cesis sūmita-
tibz manuū eius ac pedū.
Dixitq; adonibezech. Sep-
tuaginta reges āputatis
manuū ac pedū sūmitati-
bz colligebāt sub mēsa mea
ciborum rliqas. Sicut
feci: ita reddidit michi dūs.
Adduxeruntq; eum in ihe-
rusalē: et ibi mortuus est.
Oppugnātes ergo filii iuda
iherusalē. ceperunt eā et per-
cusserūt in ore gladii: tradē-
tes cūctā incendio ciuitatē.
Et postea descendētes pugna-
uerūt cōtra chananeū: qui
habitabat in mōtanis. et
ad meridiem. et in cāpestri-
bz. Pgensq; iudas contra
chananeū. qui habitabat
in hebron. cuius nomē fuit
antiquitus cariatharbē: p-
cussit sysai et achyman. et
tholmai. Atq; inde pfectus
abiit ad habitatores dabir:
cuius nomē vetus erat ca-
riathsepher. id est ciuitas
litterarū. Dixitq; caleb. Q'
pcusserit cariathsepher et
vastaverit eam: dabo ei
axam filiā meā uxorem.
Cumq; cepisset eam otho-

niel. filius cenez frater caleb
minor: dedit ei axam filiā
suā coniugē. Quā pgentē
in itinere monuit vir suus:
ut peteret a patre suo agrū.
Que cū suspirasset sedens
asino: dixit ei caleb. Quid
habes? At illa respondit.
Da michi būdictionē. Quā
terrā arentē dedisti michi:
da et irriguā aquis. Dedit
ergo ei caleb irriguū superius:
et irriguū inferius. Filij aūt
cynei cognati moysi ascen
derūt de civitate palmarū.
cū filijs iudā in desertū. sortis
eius quod est ad meridiē a
rath: et habitauerūt cū eo.
Abijt aūt iudas cū symeōe
fratre suo: et pcusserūt simul
chananeū qui habitabat
in sephat: et interfecerūt eum.
Vocatūqz est nomē urbis
horma: id est anathema.
Cepitqz iudas gazam cū fi
nibz suis: et aschalonē atqz
accharon cū terminis suis. Fu
itqz dn̄s cum iudā et mōta
na possedit: nec potuit de
lere habitatores vallis: quia
falcatis curribz habūdabant.
Dederūtqz caleb hebron. si
cut dixerat moyses: qui de
leuit ex ea tres filios enach.
Jebuzeū aūt habitorē ihe
rusalē non deleuerūt filij
beniamin. Habitauitqz
iebuseus cum filijs benia
min in iherusalē usqz in p̄
sentē diem. Domus quoqz
ioseph ascendit in bethel:
fuitqz dn̄s cum eis. Nam
cum obsiderēt urbem que
prius luza vocabatur: vi
derūt hōinē egredientē de
civitate: dixeruntqz ad eum.
Ostende nobis īroitū civi
tatis: et faciemus tecū mi
sericordiā. Qui cū ostendis
set eis: pcusserūt urbem ī
ore gladij. Hominē autē
illū et omnē cognationē
eius dimiserūt. Qui dimis
sus abijt in terrā etthim.
et edificauit ibi civitatē:
vocauitqz eā luzā: q̄ ita
appellatur usqz in p̄sentē
diem. Manasses quoqz n̄

delevit bethsan. et thanach
cũ viculis suis: et habitato
res dor. et ieblaan. et maged
do cũ viculis suis. Cepitq
chananeus habitare cum
eis. Postq͞ aũt cõfortatus
est israel: fecit eos tributari
os. et delere noluit. Ephraym
quoq͞ nõ iñfecit chananeũ q͞ habita
bat ĩ gazer: s; habitavit cum eo.
Zabulon non delevit habi
tatores cethron et naalon:
sed habitavit chananeus
in medio eius. factusq est
ei tributarius. Aser quoq
non delevit habitatores ac
chon et sydonis. alab. et a
chazib. et alba. et afec et
roob: habitavitq in me
dio chananei habitatoris
illius terre. nec ĩterfecit eũ.
Neptalim quoq non dele
vit habitatores bethsames
et bethanath: sed habita
vit inter chananeũ habi
tatorẽ terre. Fueruntq ei beth
samite et bethanite tribu
tarii. Artavitq amorre
us filios dan in monte:
nec dedit eis locũ ut ad pla
niora descenderet. Habita
vitq in monte hares: q͞d
interp͞tat͞ testatio in ahy
lon et salabym. Et aggra
vata est manus domus io
seph: factusq ei tributari
us. Fuit aũt terminus a
morrei ab ascensu scorpio
nis et petra et supiora loca.
Ascendit Caplin ij.
q angelus dñi de
galgala ad locũ
flentiũ: et ait. Eduxi vos
de egipto. et ĩtroduxi in ter
ram pro qua iuravi p̃rib;
vr̃is. et pollicitus sum ut
non facerẽ irritũ pactum
meũ vobiscũ in sempiternũ:
ita dũtaxat ut non ferire
tis fedus cũ habitatoribus
terre huius. et aras eorũ sub
verteretis: et noluistis audi
re vocẽ meã. Cur hoc fecistis?
Quãobrem nolui delere e
os a facie vr̃a. ut habeatis
hostes: et dii eorũ sint vob
in ruinã. Cumq loqueretur
angelus dñi verba hec ad

omnes filios israel: eleua-
uerūt vocē suā et fleuerūt.
Et vocatū est nomē loci illi-
us flentiū siue lacrimarū.
Immolaueruntq; ibi hostias
dn̄o. Dimisit ergo iosue po-
pulū: et abierūt filij israel
vnusquisq; in possessionem
suā. ut obtinerēt eam. Ser-
uieruntq; dn̄o cunctis diebz iosu-
e et seniorum qui lōgo post eū
vixerūt tempore: et nouerāt
omīa opa dn̄i magna q̄ fece-
rat cū israel. Mortuus est
autē iosue filius nun famls
dn̄i. centū et decē annorum: et
sepelierūt eum in finibz pos-
sessionis sue. in thamnath-
sare: in mōte ephraȳ. a sep-
tentrionali plaga montis
gaas. Omnisq; illa generati-
o cōgregata est ad patres su-
os. Et surrexerūt filij qui nō
nouerāt dn̄m: et opa que fe-
cerat cū israel. Feceruntq; filij
israel malū in cōspectu dn̄i
et seruierūt baalim et asta-
roth: ac dimiserūt dn̄m deū
patrū suorum. qui eduxerat e-
os de terra egypti: et secuti sūt
deos alienos. deosq; populo-
rū qui habitabāt in circuitu
eorū. et adorauerūt eos: et
ad iracundiā cōcitauerunt
dn̄m dimittētes eum et ser-
uientes baal et astaroth. I-
ratusq; dn̄s cōtra israel: tra-
didit eos in manibz diripiē-
tiū. Qui ceperūt eos et vendi-
derūt hostibz qui habitabāt
per gyrū: nec potuerūt resistere
aduersarijs suis: sed quocū-
q; pgere voluissēt. manus do-
mini erat sup eos sicut locu-
tus est et iurauit eis: et vehe-
menter afflicti sunt. Suscita-
uitq; dn̄s iudices qui libera-
rent eos de vastantiū mani-
bus: sed nec illos audire vo-
luerūt. fornicantes cū dijs
alienis. et adorātes eos. Cito
deseruerūt viā per quā ingres-
si fuerāt patres eorum: et audiē-
tes mandata dn̄i omīa fecere
cōtraria. Cumq; dn̄s iudices
suscitaret in diebz eorū: flecte-
batur misericordia. et audi-
ebat afflictorum gemitus: et

liberabat eos de cede vastan
tium. Postquam autem mortuus es
set iudex revertebantur et mul
to maiora faciebant quam fece
rant patres eorum: sequentes
deos alienos. et servientes eis.
et adorantes illos. Non di
miserunt adinventiones suas:
et viam durissimam per quam
ambulare consueverant. Ira
tusque est furor domini in israel:
et ait. Quia irritum fecit gens
ista pactum meum quod pepigeram
cum patribus eorum. et vocem meam
audire contempsit: et ego non
delebo gentes quas dimisit
iosue et mortuus est: ut in
ipsis experiatur israel. utrum
custodiant viam domini. ut am
bulent in ea. sicut custodierunt
patres eorum. an non. Dimi
sit ergo dominus omnes has nati
ones. et cito subvertere nolu
it: nec tradidit in manibus
iosue. Capitulum iij.

Hee sunt gentes quas
dominus dereliquit. ut e
rudiret in eis israelem. et om
nes qui non noverant bella
chananeorum: et postea disce
rent filij eorum certare cum hos
tibus. et habere consuetudinem
preliandi: quinque satrapas
philistinorum omnemque chana
neum et sydoneum atque eveum
qui habitabant in monte liba
no: de monte baal hermon
usque ad introitum emath. Di
misitque eos ut in ipsis expe
riretur israel: utrum audiret
mandata domini que preceperat
patribus eorum per manum moy
si an non. Itaque filij israel
habitaverunt in medio cha
nanei et hethei et amorrei.
et pherezei. et evei et iebuzei:
et duxerunt uxores filias eorum.
ipsique filias suas eorum filijs tra
diderunt: et servierunt dijs eorum.
Feceruntque malum in conspectu
domini: et obliti sunt dei sui
servientes baalim et astaroth.
Iratusque dominus contra israel tra
diditque eos in manus chusan
rasathaym regis mesopota
mie: servieruntque ei octo annis
Et clamaverunt ad dominum: qui
suscitavit eis salvatorem et

liberauit eos: othoniel vide-
licet filiũ cenez fratrẽ caleb
minorẽ. Fuitq; in eo spũs
dñi: et iudicauit israel. E-
gressusq; est ad pugnã: et
tradidit dñs in manus eius
chusan rasathaym regem
syrie et oppressit eũ. Quie-
uitq; terra quadraginta an-
nis: et mortuus est othoni-
el filius cenez. Addiderunt
aũt filij israel facere malũ
in cõspectu dñi. Qui con-
fortauit aduersus eos eglon
regem moab. quia fecerũt
malũ in cõspectu eius: et
copulauit ei filios ãmon
et amalech. Abijtq; et per-
cussit isrl': atq; possedit ur-
bem palmarũ. Seruierũt
q; filij isrl' eglon regi moab:
decẽ et octo annis. Et postea
clamauerũt ad dñm. Qui
suscitauit eis saluatorẽ vo-
cabulo ahoth. filiũ iera. fi-
lij iemini: qui utraq; ma-
nu utebatur pro dextera.
Miseruntq; filij israel p illũ
munera. eglon regi moab.
Qui fecit sibi gladiũ anci-
pitẽ habentem in medio ca-
pulũ lõgitudĩs palme
manus: et accinctus est eo
subter sagũ in dextero femo-
re. Obtulitq; munera eglõ
regi moab. Erat aũt eglon
crassus nimis. Cũq; obtu-
lisset ei munera: prosecutus
est socios qui cũ eo venerãt.
Et reuersus de galgalis ubi
erãt ydola: dixit ad regem.
Verbũ secretũ habeo ad te
o rex. Et ille imperauit silẽ-
tiũ. Egressis q; omnib; qui
circũ eum erãt: ingressus est
ahoth ad eũ. Sedebat aũt
in estiuo cenaculo solus. Di-
xitq;. Verbũ dñi habeo ad te.
Qui statim surrexit de throno.
Extenditq; ahoth manum
sinistrã. et tulit sicam de dex-
tero femore suo: infixitq; e-
am in ventrẽ eius tam va-
lide. ut capulus ferrũ sequere-
tur in vulnere: ac pinguissimo
adipe stringeretur. Nec eduxit
gladiũ: sed ita ut percusserat
reliqit in corpore. Statim q;

per secreta nature alui ster-
cora proruperunt. Ahoth autem
clausis diligentissime ostiis
cenaculi et obfirmatis sera:
per posticam egressus est. Ser-
ui regis ingressi uiderunt
clausas fores cenaculi: atque
dixerunt. Forsitan purgat
aluum in estiuo cubiculo. Ex-
pectantes que diu donec erubes-
cerent et uidentes quod nullus ape-
riret: tulerunt clauem. Et ape-
rientes: inuenerunt dominum suum ia-
centem in terra mortuum. Ahoth
autem dum illi turbarentur ef-
fugit: et pertransiit locum ydolo-
rum. unde reuersus fuerat. Venit
que in seirath: et statim inso-
nuit bucina in monte ephra-
ym. Descenderuntque cum eo fi-
lii israel: ipso in fronte gra-
diente. Qui dixit ad eos. Se-
quimini me. Tradidit enim dominus
inimicos nostros moabitas
in manus nostras. Descen-
deruntque post eum: et occupa-
uerunt uada iordanis que trans-
mittunt in moab. Et non dimi-
serunt transire quemquam: sed per-
cusserunt moabitas in tempore
illo. circiter decem milia. omnes
robustos et fortes uiros. Nul-
lus eorum euadere potuit. Humili-
atusque est moab die illo sub
manu israel: et quieuit terra oc-
toginta annis. Post hunc
fuit samgar filius anath. qui
percussit de philisthijm sescentos
uiros uomere: et ipse quoque
defendit israel. Capitulum iiii.

Addideruntque filii is-
rael facere malum
in conspectu domini.
post mortem ahoth: et tra-
didit illos dominus in manu ia-
byn regis chanaan. qui reg-
nauit in asor. Habuitque du-
cem exercitus sui nomine sy-
saram. Ipse autem habitabat in
aroseth gentium. Clamauerunt
que filii israel ad dominum. Nongen-
tos enim habebat falcatos cur-
rus: et per uiginti annos
uehementer oppresserat eos. E-
rat autem debbora prophetes ux-
or laphidoth. que iudicabat po-
pulum in illo tempore: et sede-
bat sub palma. que nomine

illius vocabatur inter rama
et bethel in mōte ephraym.
Ascendebantque ad eā filij isrl
in omē iudiciū. Que misit
et vocauit barach filiū a
byuoem de cedes neptalim:
dixitque ad eū. Precepit tibi do
minus deus israel. vade et
deduc exercitū in montē tha
bor: tollesque tecū decē milia
pugnator de filijs neptalī
et de filijs zabulon. Ego aūt
adducā ad te in loco torren
tis cyson syzarā principem
exercitus iabyn et currus
eius atque omnē multitudi
nē: et tradā eos in manu
tua. Dixitque ad eam barach.
Si venis mecū. vadā. Si
nolueris venire: non pgā.
Que dixit ad eū. Ibo qui
dem tecū: sed in hac vice ti
bi victoria nō reputabitur:
quia in manu mulieris
tradetur syzara. Surrexit
itaque debbora: et perrexit cū
barach in cedes. Qui acci
tis zabulon et neptalim:
ascendit cū decē milibus pug
natorū habens debboram
in comitatu suo. Aber aūt
cyneus recesserat quondam
a ceteris cyneis fratribus suis
filijs obab cognati moysi:
et tetenderat tabernacula
usque ad vallē que vocaba
tur sennim. et erat iuxta
cedes. Nūciatūque est syzare
quod ascendisset barach filius
abynoem in mōtem tha
bor: et cōgregauit nōgentos
currus falcatos. omnemque
exercitū de aroseth gentiū
ad torrentē cyson. Dixitque
debbora ad barach. Sur
ge. Hec est eī dies in qua
tradidit dns syzarā in ma
nus tuas. En ipse ductor
est tuus. Descendit itaque
barach de mōte thabor: et
decē milia pugnatorū cū
eo. Perterruitque dns syzarā
et omnes currus eius. vniuer
samque multitudinē in ore
gladij. ad conspectum ba
rach: in tantū ut syzara
de curru desiliens pedibus
fugeret: et barach persequere

dur fugientes currus et exercitū
usqz ad aroseth gentiū: et
omnis hostiū multitudo usqz
ad internetionē caderet. Sy-
zara aūt fugiens pervenit
ad tentoriū iahel uxoris a-
ber cynei. Erat enī pax inter
iabyn regem asor: et domū
aber cynei. Egressa igitur
iahel in occursū syzare: dix-
it ad eū. Intra ad me dn̄e
mi: intra ne timeas. Qui
ingressus tabernaculū eius
et opertus ab ea pallio: dixit
ad eam. Da michi obsecro
paululū aque: quia valde
sitio. Que aperuit utrem
lactis et dedit ei bibere: et ope-
ruit illū. Dixitqz syzara ad
eam. Sta ante ostiū taber-
naculi: et cum venerit aliquis
interrogans te et dicens. numquid
hic est aliquis: respondebis.
Nullus est. Tulit itaqz ia-
hel uxor aber clavū taber-
naculi. assumens pariter et
malleū: et ingressa abscondito
et cum silentio. posuit sup
tympus capitis eius clavū:

paulsū qz malleo defixit in
cerebrū usqz ad terrā. Qui
soporē morti sociāns: defe-
cit et mortuus est. Et ecce
barach sequēs syzarā veni-
ebat. Egressaqz iahel in oc-
cursū eius: dixit ei. Veni et os-
tendā tibi virū quē queris.
Qui cū intrasset ad eā: vi-
dit syzarā iacentē mortuū.
et clavū infixū in tympore
eius. Humiliavit ergo deus
in die illo iabyn regē cha-
naan. corā filiys israel. Qui
crescebāt cotidie: et forti ma-
nu opprimebāt iabyn regē
chanaan. donec delerēt eū.

Cecinerūt Capitul v.
qz debbora et ba-
rach filius abyno-
em in die illo dicētes. Qui
sponte obtulistis de israel
animas vr̄as ad periculū: bn̄-
dicite dn̄o. Audite reges:
percipite auribz principes. Ego
sum ego sum que dn̄o ca-
nam: psallā dn̄o deo israel.
Dn̄e cum exires de seyr. et
trāsires per regiones edom.

terra mota est: celiq; ac nu-
bes distillauerūt aquis. Mō-
tes fluxerūt a facie dn̄i et sy-
nai: a facie dn̄i dei isrl̄. In
diebz samgar filij anath. i
diebz iahel quieuerūt semi-
te: et qui ingrediebant̄ per e-
as ambulauerūt per calles
deuios. Cessauerūt fortes in
isrl̄. et quieuerūt: donec surgerē
debbora. surgeret mr̄ i isrl̄. No-
ua bella elegit dn̄s: et por-
tas hostiū ipse subuertit. Cli-
peus et hasta apparuerūt
in quadraginta milibz is-
rael: cor meū diligit princi-
pes israel. Qui propria vo-
lūtate obtulistis vos discri-
mini: bn̄dicite dn̄o. Qui
ascenditis sup nitentes a-
sinos et sedetis in iudicio.
et ambulatis in via: loq̄-
mi. Ubi collisi sunt currus.
et hostiū est suffocatus exer-
citus: ibi narrentur iusticie
e dn̄i et clemētia in portis
israel. Tunc descendit ppl̄s
dn̄i ad portas: et obtinuit
principatū. Surge surge deb-
bora: surge surge et loquē
canticū. Surge barach: et
app̄hende captiuos tuos fi-
li abynoem. Saluate sunt
reliq̄e populi: dn̄s in forti-
bus dimicauit. Ex ephraȳ
deleuit eos in amalech: et p̄t
eum in beniamin in ppl̄os
tuos o amalech. De machir
principes descenderūt: et de za-
bulon qui exercitū ducerēt ad
bellandū. Duces ysachar fu-
ere cum debbora: et barach
vestigia sunt secuti. Qui q̄-
si in p̄ceps ac baratrū se dis-
crimini dedit. Diuiso contra se
ruben: magnanimorū repta
cōtentio est. Quare habitas
inter duos terminos: ut au-
dias sibulos gregū? Diuiso
contra se ruben: magnani-
morū repta contentio est. Ga-
laad trans iordanen q̄esce-
bat: et dan vacabat naui-
bz. Aser habitabat in litore
maris: et in portubz mora-
batur. Zabulon vero et nep-
talim obtulerūt aīmas suas
morti in regione remē. Ve-

nerunt reges et pugnauerunt:
pugnauerunt reges chanaan
in thanach iuxta aquas
mageddon: et tamen nichil
tulere predantes. De celo di
micatum est contra eos. Stel
le manentes in ordine et cur
su suo: aduersum sysaram pug
nauerunt. Torrens cyson trax
it cadauera eorum: torrens ca
dumim torrens cyson. Con
culca anima mea robustos.
Ungule equorum ceciderunt fugi
entibus impetu: et per preceps
ruentibus fortissimis hostium.
Maledicite terre meroz: dix
it angelus domini. Maledicite
habitatoribus eius: quia non
venerunt ad auxilium domini. in
adiutorium fortissimorum eius.
Benedicta inter mulieres iahel.
uxor aber cynei: et benedicatur
in tabernaculo suo. Aquam pe
tenti lac dedit: et in fiala prin
cipum obtulit butyrum. Sinis
tram manum misit ad clauum: et
dexteram ad fabrorum malleos.
Percussitque sysaram querens in
capite uulneri locum: et tympus

ualide perforans. Inter pedes eius
ruit: defecit et mortuus est. Ante
pedes illius uoluebatur: et iace
bat exanimis et miserabilis.
Per fenestram prospiciens ulula
bat mater eius: et de cenacu
lo loquebatur. Cur moratur
regredi currus eius? Quare
tardauerunt pedes quadrigarum
illius? Una sapientior cete
ris uxoribus eius: hec socrui uer
ba respondit. Forsitan nunc
diuidit spolia: et pulcher
rima feminarum eligitur ei.
Uestes diuersorum colorum sysa
re traduntur in predam: et sup
pellex uaria ad ornanda
colla congeritur. Sic pereant
omnes inimici tui domine. Qui
autem diligunt te: sicut sol in
ortu suo splendet. ita rutilent.
Quieuitque terra per quadra
ginta annos. Capitulum vi.

Fecerunt autem filii is
rael malum in con
spectu domini. Qui tra
didit eos in manu madi
an septem annis: et oppressi
sunt ualde ab eis. Fecitque

sibi antra et speluncas i mō
tib; et munitissima ad re
pugnandū loca. Cūq; seuis
set israel. ascendebat madi
an et amalech et ceteri oriē
taliū nationū: et apud eos
figentes tentoria. sicut erāt
in herbis cūcta vastabāt. us;
ad introitū gaze. Nichil q; ō
nino ad vitam ptinens relin
quebāt in israel: nō oues nō
boues non asinos. Ipsi enī
et uniūsi greges eorū. venie
bāt cum tabernaculis suis:
et instar locustarū uniūsa
cōplebāt: innumera multitu
do hominū et camelor; q̄ q̄d
tetigerāt deuastātes. Humili
atus q; est israel valde in con
spectu madian: et clamauit
ad dn̄m postulās auxiliū
contra madianitas. Qui mi
sit ad eū virū ,phetā: et locu
tus est. Hec dicit dn̄s deus is
rael. Ego vos feci cōscendere
de egipto. et eduxi de domo ser
uitutis: et liberaui de manu
egiptior; et omniū inimico
rū qui affligebāt vos: eieci
q; eos ad introitū vrm̄. et tra
didi vobis terrā eor;. Et dixi.
Ego dn̄s deus vester. Ne time
atis deos amorreor; in quor;
terra habitatis: et noluistis
audire vocem meā. Venit
aūt āgelus dn̄i et sedit sub
quercu que erat in ephra: et
ptinebat ad ioas patrē fami
lie ezri. Cūq; gedeon filius ei⁹
excuteret atq; purgaret frumē
ta in torculari ut fugeret ma
dian: apparuit ei angelus
dn̄i et ait. Dn̄s tecū virorum
fortissime. Dixitq; ei gedeon.
Obsecro dn̄e: si dn̄s nobiscū
est. cur ergo apprehenderunt
nos hec omnia? Ubi sūt mi
rabilia eius que narrauerūt
patres nr̄i atq; dixerūt: de e
gipto eduxit nos dn̄s? Nūc
aūt dereliquit nos: et tradi
dit in manus madian. Re
spexit q; ad eum dn̄s: et ait.
Vade in hac fortitudīe tua:
et liberabis isrl̄ de manu ma
dian. Scito q̄ miserim te.
Qui respondens ait. Obse
cro dn̄e mi. in quo liberabo

israel? Ecce familia mea in
fima est in manasse: et ego
minimus in domo patris mei.
Dixitque ei dominus. Ego ero tecum:
et percuties madian quasi u
num virum. Et ille. Si inveni igitur
graciam coram te: da michi sig
num quod tu sis qui loquaris ad
me. Ne recedas hinc donec re
uertar ad te: portans sacrifi
cium. et offerens tibi. Qui re
spondit. Ego prestolabor ad
uentum tuum. Ingressus est ita
que gedeon et coxit hedum et de
farine modio azimos pa
nes: carnes que ponens in ca
nistro et ius carnium mittens
in ollam: tulit omnia sub quer
cu et obtulit ei. Cui dixit an
gelus domini. Tolle carnes et
panes azimos: et pone super
petram illam: et ius desuper fun
de. Cumque fecisset ita: extendit
angelus domini summitatem vir
ge quam tenebat in manu:
et tetigit carnes et azimos
panes. Ascenditque ignis de
petra: et carnes azimos que
panes consumpsit. Angelus
autem domini evanuit ex oculis eius.
Videns que gedeon quod esset angelus
domini ait. Heu michi domine deus:
quia vidi angelum domini facie
ad faciem. Dixitque ei dominus.
Pax tecum. Ne timeas. Non
morieris. Edificavit ergo ibi
gedeon altare domino: vocavit
que illud domini pax usque in pre
sentem diem. Cumque adhuc esset
in ephra que est familie ez
ri: nocte illa dixit dominus ad eum.
Tolle taurum patris tui: et
alterum taurum annorum septem:
destrues que aram baal que est
patris tui. et nemus quod
circa aram est succide: et edi
ficabis altare domino deo tuo in
summitate petre huius. super
quam sacrificium ante posuisti.
Tolles que taurum secundum: et
offeres holocaustum super li
gnorum struem. que de nemore
succideris. Assumptis igitur gede
on decem viris de servis suis:
fecit sicut preceperat ei dominus. Ti
mens autem domum patris sui
et homines illius civitatis per
diem facere noluit: sed omnia

nocte cōpleuit. Cūq; surrexis-
sent viri oppidi eius mane:
viderūt destructā aram ba-
al. lucūq; succisū: et taurū
alterū sup īpositū sup alta-
re. qđ tūc edificatū erat. Dix-
eruntq; ad inuicem. Quis fecit
hoc? Cūq; pquirerēt aucto-
rē facti: dictū est. Gedeon fi-
lius ioas fecit hec omnia. Et
dixerūt ad ioas. Produc fi-
liū tuū ut moriat: quia
destruxit aram baal: et suc-
cidit nemus. Quibz ille re-
spondit. Nūquid ultores
estis baal. ut pugnetis pro
eo? Qui aduersarius eius ē:
moriat antequā lux crastina
veniat. Si deus est: vindicet
se de eo. qui suffodit arā ei?.
Ex illo die vocatus est gede-
on ierobaal: eo qđ dixisset
ioas. ulciscat se de eo baal q
suffodit altare eius. Igitur
omnis madian et amalech
et orientales populi cōgre-
gati sūt simul: et trāseūtes
iordanem. castrametati sunt
in valle iesrahel. Spiritus
autē dñi induit gedeon. Qui
clangens buccina: cōuoca-
uit domū abiezer. ut se seq-
retur. Misitq; nūcios in vni-
uersum manassen: qui et
ipse secutus est eū. Et alios
nūcios in aser et zabulon
et neptalim: qui occurrerūt
ei. Dixitq; gedeon ad dñm.
Si saluū facis per manum
meā ppl'm israel sicut locu-
tus es: ponā vellus hoc la-
ne in area. Si ros in solo
vellere fuerit. et in omī terra
siccitas: sciam qđ per manū
meā sicut locutus es liberabis
israel. Factūq; est ita. Et de
nocte cōsurgēs: expresso vel-
lere conchā rore cōpleuit.
Dixitq; rursū ad dñm. Ne
irascatur furor tuus contra
me: si adhuc semel tēpta-
uero signū querēs in vellere.
Oro ut solū vellus siccū sit:
et omnis terra rore madens.
Fecitq; dñs nocte illa ut po-
stulauerat: et fuit siccitas i
solo vellere. et ros in omī
terra. Capitulum septimū.

Igitur ierobaal qui et
gedeon de nocte cõsur-
gens et omis popul⁹
cum eo: venit ad fontē qui
vocatur arad. Erant autē
castra madian in valle ad
septentrionalē plagā collis
excelsi. Dixitq; dñs ad gede-
on. Multus tecū est popul⁹:
nec tradetur madian in man⁹
eius: ne glorietur contra me isrł.
et dicat. Meis viribz libera-
tus sum. Loquere igitur ad po-
pulū: et cūctis audientibus
predica. Qui formidolosus
et timidus est: reuertatur. Rece-
seruntq; de monte galaad et
reuersa sunt ex pplo viginti et
duo milia viror: et tantū
decem milia remanserunt. Dix-
itq; dñs ad gedeon. Adhuc
populus multus est. Duc
eos ad aquas: et ibi pba-
bo illos. Et de quo dixero
tibi ut tecū vadat ipse pgat:
quē me phibuero reuertatur.
Cūq; descendisset populus
ad aquas: dixit dñs ad ge-
deon. Qui manu et lingua
lambuerit aquas. sicut solēt
canes lambere: separabis eos
seorsū. Qui autē curuatis ge-
nibz biberit: in altera parte
erit. Fuit itaq; numerus eor
qui manu ad os proiciente
aquas lambuerāt: trecenti
viri. Omis autē reliqua mul-
titudo. flexo poplite biberat.
Et ait dñs ad gedeon. In trecē-
tis viris qui lambuerāt aqs
liberabo vos: et tradā madi-
an in manu tua. Omis autē
reliq multitudo reuertatur in
locū suū. Sumptis itaq; pro
numero cibariis et tubis: o-
mnem reliquā multitudinē
abire pcepit ad tabnacula
sua: et ipse cū trecentis viris
se certamini dedit. Castra autē
madian erāt ~~erāt~~ subter in
valle. Eadem nocte dixit dñs
ad eum. Surge et descende in
castra: quia tradidi eos in manu
tua. Sin autē solus ire formi-
das: descendat tecū phara pu-
er tuus. Et cum audieris qd
loquantur: tunc confortabūtur
manus tue: et securior ad

hostium castra descendes. Descen
dit ergo ipse et phara puer
eius in partem castrorum: ubi e
rant armatorum vigilie. Ma
dian autem et amalech et omnis
orientales populi fusi iacebant in
valle: ut locustarum multitudo.
Cameli quoque innumerabiles
erant: sicut arena que iacet
in litore maris. Cumque venis
set gedeon narrabat aliquis
sompnium proximo suo: et in
hunc modum referebat quod
viderat. Vidi sompnium: et
videbatur michi quasi subci
nericius panis ex ordeo vol
vi. et in madian castra descen
dere. Cumque pervenisset ad taber
naculum percussit illud atque sub
vertit: et terre funditus coe
quavit. Respondit is cui lo
quebatur. Non est hoc aliud:
nisi gladius gedeonis filii
ioas viri israelite. Tradidit
dominus in manus eius madi
an: et omnia castra eius. Cum
que audisset gedeon sompnium
et interpretationem eius: adora
vit. et reversus est ad castra is

rael et ait. Surgite. Tradidit
enim dominus in manus nostras
castra madian. Divisitque
trecentos viros in tres partes:
et dedit tubas in manibus
eorum. lagenasque vacuas. ac
lampades in medio lagenarum:
et dixit ad eos. Quod me fa
cere videritis: hoc facite. In
grediar partem castrorum: et quod
fecero sectamini. Quando personu
erit tuba in manu mea: vos
quoque per castrorum circuitum
clangite et conclamate domino et
gedeoni. Ingressusque est gede
on et trecenti viri qui erant cum
eo in partem castrorum. incipien
tibus vigiliis noctis medie: et
custodibus suscitatis. ceperunt
buccinis clangere. et complode
re inter se lagenas. Cumque per gi
rum castrorum in tribus personarent
locis. et ydrias confregissent:
tenuerunt sinistris manibus
lampades. et dextris sonantes
tubas. Clamaveruntque gla
dius domini et gedeonis: stantes
singuli in loco suo per circu
itum castrorum hostilium. Omnia

itaque castra turbata sunt. et
vociferantes ululantesque fuge
runt: et nichilominus insiste
bant trecenti viri bucinis per
sonantes. Inmisitque dominus gla
dium in omnibus castris: et mu
tua se cede truncabant: fugien
tes usque bethsecha. et crepidi
nem abelmeula in thebbath.
Condamantes autem viri israel
de neptali et aser. et omnis ma
nasse persequebantur madian.
Et dedit dominus victoriam populo
israel in die illa. Misitque ge
deon nuncios in omnem montem
ephraym dicens. Descendite in
occursum madian: et occupa
te aquas usque bethbera atque
iordanem. Clamavitque omnis
ephraym: et preoccupavit aquas
atque iordanem usque bethbera.
Apprehensosque duos viros
madian oreb et zeb: interfecit
oreb in petra oreb. zeb vero in
torculari zeb. Et persecuti i
sunt madian: capita oreb
et zeb portantes ad gedeon
trans fluenta iordanis.
Capitulum octavum

Dixeruntque ad eum viri
ephraym. Quid est
hoc quod facere vo
luisti: ut non nos vocares
cum ad pugnam pergeres contra
madian? Iurgantes fortiter: et
prope vim inferentes. Quibus
ille respondit. Quid enim tale
facere potui: quale vos feci
stis? Nonne melior est racemus
ephraym. vindemiis abiezer? In
manus vestras tradidit dominus prin
cipes madian oreb et zeb. Quid
tale facere potui: quale vos
fecistis? Quod cum locutus esset:
requievit spiritus eorum quo tume
bant contra eum. Cumque venisset
gedeon ad iordanem transivit
cum cum trecentis viris qui secum
erant: et pre lassitudine fugien
tes persequi non poterant. Dix
it itaque ad viros socchot. Da
te obsecro panes populo qui me
cum est. quia valde defecerunt:
ut possimus persequi zebee et
salmana reges madian. Re
sponderunt principes socchot.
Forsitan palme manuum zebee
et salmana in manu tua sunt.

et idcirco postulas ut demus
exercitui tuo panes. Quibus
ille ait. Cum ergo tradiderit
dominus zebee et salmana in ma
nus meas: et cum reversus fuero
victor in pace conteram carnes
vestras cum spinis tribulisque deser
ti. Et inde conscendens venit in
phanuel: locutusque est ad
viros eius loci similia. Cui
et illi responderunt: sicut respon
derunt viri socoth. Dixit ita
que et eis. Cum reversus fuero
victor in pace: destruam turrem
hanc. Zebee autem et salmana
requiescebant cum omni exercitu suo.
Quindecim enim milia viri rema
serant ex omnibus turmis orienta
lium populorum: cesis centum viginti
milibus bellatorum et educentium
gladium. Ascendensque gedeon
per viam eorum qui in taberna
culis morabantur ad orienta
lem partem nobe et iethbaa:
percussit castra hostium qui se
curi erant. et nichil adversi sus
picabantur. Fugeruntque zebee
et salmana: quos persequens
gedeon comprehendit turbato
omni exercitu eorum. Rever
tensque de bello ante solis or
tum: apprehendit puerum de vi
ris socoth. Interrogavitque eum
nomina principum et seniorum
socoth: et descripsit septuagin
ta septem viros. Venitque ad
socoth: et dixit eis. En zebee
et salmana: super quibus ex
probrastis michi dicentes.
Forsitan manus zebee et
salmana in manibus tuis
sunt: et idcirco postulas ut
demus viris qui lassi sunt et
defecerunt panes. Tulit ergo
seniores civitatis. et spinas
deserti ac tribulos: et contrivit
cum eis. atque comminuit viros
socoth. Turrem quoque pha
nuel subvertit: occisis habi
tatoribus civitatis. Dixitque
ad zebee et salmana. Quales
fuerunt viri quos occidistis
in thabor? Qui responderunt.
Similes tui: et unus ex eis
quasi filius regis. Quibus
ille ait. Fratres mei fuerunt:
filii matris mee. Vivit dominus.
quia si servassetis eos. non vos

occiderẽ. Dixitq; iether primoge
nito suo. Surge et interfice eos.
Qui non eduxit gladiũ. Time
bat enĩ quia adhuc puer erat.
Dixeruntq; zebee et salmana.
Tu surge et irrue in nos: q̃a
iuxta etatẽ robur est hominis.
Surrexit gedeon et interfecit
zebee et salmana: et tulit or
namẽta ac bullas quibz col
la regaliũ camelorũ decorari
solent. Dixeruntq; omnes viri
israel ad gedeon. Dominare
nrĩ tu et filius tuus. et filius
filij tui: quia liberasti nos de
manu madian. Quibus il
le ait. Non dominabor vestri.
nec dominabitur in vos filius
meus: sed dñabitur dñs. Dix
itq; ad eos. Vnã peticionem
postulo a vobis. Date michi
inaures ex preda vrã. Inaures
enĩ aureas ysmahelite habe
re cõsueuerãt. Qui responderũt.
Libentissime dabimus. Expã
dentes q; sup terrã palliũ: p
iecerũt in eo inaures de preda.
Et fuit pondus postulata
rũ inauriũ. mille septingẽti

auri sycli: absq; ornamentis
et monilibz et veste purpurea
a. quibz madian reges uti so
liti erãt: et prter torques aure
as camelorũ. Fecitq; ex eo gedeõ
ephod: et posuit illud in ciuita
te sua ephra. Fornicatusq; est
omnis israel in eo: et factũ ẽ ge
deoni et omni domui eius in ru
inã. Humiliatus est autẽ ma
dian corã filijs israel. nec po
tuerũt ultra eleuare ceruices:
sed quieuit terra per quadra
ginta ãnos quibz prefuit gedeõ.
Abijt itaq; ierobaal filius io
as: et habitauit in domo su
a. Habuitq; septuaginta filios
qui egressi sũt de femore eius:
eo q plures habuerit uxores.
Concubina autẽ illius quã
habebat in sychem: genuit ei
filiũ nomine abymelech. Mor
tuus q; est gedeon filius ioas
in senectute bona: et sepultus
est in sepulchro ioas patris
sui in ephra. de familia ezri.
Postq̃ autẽ mortuus est gede
on: auersi sũt filij israel. et
fornicati sũt cũ baalim. P

cusserũt qz cũ baal fedus ut es
set eis in deũ: nec recordati sũt
dñi dei sui qui eruit eos de ma
nibz omniũ inimicoꝝ suorũ
p circuitũ: nec fecerũt miseri
cordiã cum domo ierobaal.
gedeon. iuxta oĩa bona que
fecerat israeli. Capitulum ix.
Abiit aũt abymelech
filius ierobaal. in
sychem ad fratres
matris sue: et locutus est ad
eos. et ad omnẽ cognationẽ
domus matris sue dicens.
Loqĩmi ad omẽs viros sychẽ
Quid vobis est melius: ut
dominẽtur vestri septuagĩ
ta viri omẽs filii ierobaal.
an ut dominet vobis unus
vir? Simulqz cõsiderate qa
os vestrũ et caro vestra sum.
Locutiqz sunt fratres matris
eius de eo ad omnes viros
sychem universos sermones
istos: et inclinaverũt cor eo
rũ post abymelech dicẽtes.
Frater noster est. Dederũtqz
illi septuaginta pondo argẽ
ti de phano baal berith. Q

conduxit sibi et eo viros ĩno
pes et vagos: secutiqz sũt eũ.
Et venit in domũ patris sui
in ephra: et occidit fratres su
os filios ierobaal. septuagĩ
ta viros sup lapidẽ unũ. Re
mãsitqz ioathan filius iero
baal minimus: et abscõditus
est. Congregati sũt aũt omẽs
viri sychem. et universe familie
urbis mello: abierũtqz et cõ
stituerũt regẽ abymelech iux
quercũ que stabat ĩ sychem.
Quod cũ nũciatũ esset ioa
than. iuit et stetit in vertice
montis garizim: elevataqz
voce clamavit et dixit. Audi
te me viri sychem: ita ut au
diat vos deus. Ierũt ligna.
ut ungerẽt sup se regẽ: dixe
rũtqz olive. Impera nobis.
Que respõdit. Nũqd possũ
deserere pinguedinẽ meã. qua
et dii utunt et hoĩes: et
venire ut inter ligna pmo
vear? Dixerũtqz ligna ad
arborem ficũ. Veni et super
nos regnũ accipe. Que re
spondit eis. Nũquid possũ

deserere dulcedinē meā. fruc
tus qz suauissimos: et ire ut
inter cetera ligna cōmouear?
Locuta sunt quoqz ligna ad
uitem. Ueni et impera nob.
Que respondit. Nūq̄d pos
sum deserere uinū meū quod
letificat deū et homīes: et ī
ter cetera ligna cōmoueri?
Dixeruntqz omīa ligna ad
ramnū. Ueni et impera
sup nos. Qui respondit eis.
Si uere me regē vobis cōsti
tuitis: uenite et sub meam
umbrā requiescite. Si autē
non uultis: egrediat̄ ignis
de ramno et deuoret cedros
libani. Nunc igitur si recte
et absqz peccato cōstituistis
sup vos regē abymelech. et
bene egistis cū ierobaal et
cum domo eius. et reddidis
tis vicem beneficijs eius qui
pugnauit pro vobis. et a
nimā suā dedit periculis. ut
erueret vos de manu madian.
qui nūc surrexistis cōtra domū
patris mei. et interfecistis filios
eius septuagita uiros super
unū lapidē. et cōstituistis regē
abymelech. filiū ancille eius
sup habitatores sychem. eo qđ
frater uř sit: si ergo recte et abs
qz uicio egistis cū ierobaal et
domo eius: hodie letamini ī
abymelech: et ille letet̄ in vo
bis. Si autē puerse: egrediat̄
ignis ex eo. ut cōsumat habi
tatores sychem et opidum
mello. Egrediaturqz ignis
de viris sychem et de opido
mello: et deuoret abymelech.
Que cum dixisset fugit et a
biit in bera: habitauitqz
ibi metu abymelech fratris
sui. Regnauitqz abymelech
sup israel trib; ānis. Misitqz
deus spiritū pessimū inter
abymelech et habitatores sy
chem. Qui ceperūt eū detesta
ri: et scelus interfectionis septu
agita filior ierobaal. et effu
sionē sanguīs eor cōferre in
abymelech fratrē suū: et ī ter
ceteros sychimorū principes
qui eum adiuuerāt. Posue
runtqz insidias aduersū eum
in montiū sūmitate. Et dū

illius prestolaretur aduentū:
exercebant latrocinia. agētes
predas de p̄tereūtibꝫ. Nūcia
tūq; est abymelech. Venit
autē gaal filius obeth cū fra
tribꝫ suis: et transiuit in sy
chimā. Ad cuius aduentū
erecti habitatores sychem: e
gressi sūt in agros. vastan
tes vineas. uuasq; calcātes.
Et factis cantantiū choris.
ingressi sūt fanū dei sui: et inter
epulas et pocula maledice
bant abymelech: clamāte
gaal filio obeth. Quis est
abymelech. et que est sychē
ut seruiamus ei? Nūquid
nō est filius ierobaal. et con
stituit p̄ncipem zebul seruū
suū. sup viros emor patris
sychem? Cur igitur seruiemus
ei? Utinā daret aliquis p̄plm
istū sub manu mea: ut au
ferrē de medio abymelech.
Dictūq; est abymelech. ~~Dic
tūq; est abymelech.~~ Cōgrega
exercitus multitudinē: et veni.
Zebul enī p̄nceps ciuitatis
auditis sermonibꝫ gaal filii

obeth. iratus est valde: et
misit clam ad abymelech
nūcios dicens. Ecce gaal fi
lius obeth. venit ī sychimā
cū fratribꝫ suis: et oppugnat
adūsū te ciuitatē. Surge ita
q; nocte cū p̄plo qui tecū est.
et latita in agro: et primo
mane oriente sole. irrue sup
ciuitatē. Illo autē egrediente
cū p̄plo suo aduersū te: fac
ei qđ potueris. Surrexit ita
q; abymelech cum omni exer
citu suo nocte: et tetendit ī
sidias iuxta sychimā in qua
tuor locis. Egressusq; est
gaal filius obeth: et stetit
in īntroitu porte ciuitatis.
Surrexit autē abymelech:
et omnis exercitus cū eo de insi
diarū loco. Cūq; vidisset
populū gaal: dixit ad ze
bul. Ecce de mōtibꝫ multitu
do descendit. Cui ille r̄ndit.
Umbras montiū vides quasi
si hominū capita: et hoc
errore deciperis. Rursūq;
gaal ait. Ecce p̄plus de um
bilico terre descendit: et unꝰ

cuneus venit per viam que respi
cit quercum. Cui dixit zebul.
Ubi est nunc os tuum qui loque
baris? quis est abymelech
ut serviamus ei? Nonne iste
est populus quem despiciebas?
Egredere et pugna contra
eum. Abiit ergo gaal spec
tante sychimorum populo: et
pugnavit contra abyme
lech. Qui persecutus est eum
fugientem: et in urbem compulit.
Cecideruntque ex parte eius
plurimi usque ad portam civi
tatis: et abymelech sedit in
ruma. Zebul autem gaal et
socios eius expulit de urbe:
nec in ea passus est commora
ri. Sequenti ergo die egressus
est populus in campum. Quod
cum nunciatum esset abyme
lech: tulit exercitum suum et di
visit in tres turmas. tendens
insidias in agris. Videns
que quod egrederetur populus de ci
vitate: surrexit et irruit in
eos cum cuneo suo: oppug
nans et obsidens civitatem.
Due autem turme palantes
per campum: adversarios perse
quebantur. Porro abymelech
omni illo die oppugnabat
urbem. Quam cepit interfectis
habitatoribus eius. ipsaque
destructa: ita ut sal in ea dis
pergeret. Quod cum audissent
qui habitabant in turre sy
chimorum. ingressi sunt phanum
dei sui berith. ubi fedus cum
eo pepigerant: et ex eo locus
nomen acceperat qui erat val
de munitus. Abymelech quoque
audiens viros turris sychi
morum pariter conglobatos:
ascendit in montem selmon
cum omni populo suo. Et arrepta
securi precidit arboris ramum:
impositumque ferens humero.
dixit ad socios. Quod me
videtis facere: cito faci
te. Igitur certatim ramos de
arboribus precidentes: sequebantur
ducem. Quos circumdantes: pre
sidium succenderunt. Atque ita
factum est: ut fumo et igne
mille homines necarentur.
viri pariter ac mulieres ha
bitatorum turris sychem. Ab

ymelech aut inde phiasens.
venit ad opidu thebes: qd
circudans obsidebat exatu.
Erat aut turris excelsa in
media civitate: ad quam
cofugerat simul viri ac mu
lieres. et omes pricipes civi
tatis. clausa firmissie ianu
a: et sup turris tectu stantes
per ppugnacula. Accedes qz
abymelech iuxta turri pug
nabat fortiter: et appropi
quas ostio igne supponere
nitebatur. Et ecce mulier v
na fragmentu mole desup
iaciens illisit capiti abyme
lech: et cofregit cerebru eius.
Qui vocavit cito armigeru
suu: et ait ad eum. Evagi
na gladiu tuu et percute me:
ne forte dicatur qd a femina
iterfectus sim. Qui iussa
pficiens: iterfecit eu. Illoqz
mortuo: omes qui cum eo
erat de israel. reversi sunt
in sedes suas. Et reddidit
deus malu quod fecerat
abymelech cotra patre suu:
iterfectis septuaginta fratri
bus suis. Sychimitis quoqz
quod opati erat retributu
est: et venit sup eos maledic
tio ioathan filij ierobaal.

Post Capitulu x.
abymelech surrex
it dux in israel
thola filius phua patrui
abymelech. vir de ysachar
qui habitavit in samyr mo
tis ephray: et iudicavit isrl
viginti et trib annis. Mortu
usqz ac sepultus est i samyr.
Huic successit iayr galaadi
tes qui iudicavit israel per
viginti et duos anos: ha
bens triginta filios sedentes
supra triginta pullos asina
ru et pricipes triginta civita
tu: que ex nomie eius appel
late sunt avothiayr: id e opi
da iayr. usqz in psente diem
in terra galaad. Mortuus
qz est iayr: ac sepultus i lo
co cui est vocabulu camon.
Filij aut israel peccatis vete
rib iugentes nova fecerut
malu in cospectu dni: et
servierut ydolis baalim et

astaroth. et diis syrie et sydo
nis et moab et filiorum amon.
et philistiim. Dimiseruntque
dominum: et non colebant eum. Co
ntra quos iratus est dominus: et
tradidit eos in manu phi
listiim et filiorum amon. Af
flictique sunt et vehementer op
pressi. per annos decem et
octo omnes qui habitabant
trans iordanem in terra a
morrei que est in galaad:
in tantum ut filii amon ior
dane transmisso vastarent
iudam et beniamin et ephra
ym. Afflictusque est israel
nimis: et clamantes ad dominum
dixerunt. Peccavimus tibi:
quia dereliquimus dominum deum
nostrum. et servivimus baa
lim. Quibus locutus est dominus.
Numquid non egiptii et a
morrei filiique amon et phi
listiim. sydonii quoque et a
malech et chanaan oppres
serunt vos et clamastis ad
me. et erui vos de manu e
orum? Et tamen reliquistis
me: et coluistis deos alie
nos. Iccirco non addam. ut ultra
vos liberem. Ite et invocate deos
quos elegistis: ipsi vos libe
rent in tempore angustie.
Dixeruntque filii israel ad do
minum. Peccavimus. Redde tu
nobis quicquid tibi placet: tan
tum nunc libera nos. Que di
centes: omnia de finibus suis a
lienorum deorum ydola proiecerunt
et servierunt domino deo. Qui do
luit super miseriis eorum. Itaque
filii amon conclamantes: in
galaad fixere tentoria. Con
tra quos congregati filii israel:
in maspha castrametati sunt.
Dixeruntque principes galaad.
singuli ad proximos suos. Qui
primus e nobis contra filios
amon ceperit dimicare: e
rit dux populi galaad. Ca
pitulum undecimum.

Fuit itaque in illo tempo
re iepthe galaadites vir fortissimus atque pug
nator. filius meretricis mu
lieris: qui natus est de ga
laad. Habuit autem galaad
uxorem: de qua suscepit

filios. Qui postquam creuerant:
eiecerunt iepthe dicentes. Heres
in domo patris nostri esse non
poteris: quia de adultera ma-
tre generatus es. Quos ille
fugiens atque deuitans: habi-
tauit in terra tob. Congregati
que sunt ad eum viri inopes et
latrocinantes: et quasi princi-
pem sequebantur. In diebus
illis pugnabant filij amon
contra israel. Quibus acriter
instantibus: perrexerunt maiores
natu de galaad. ut tollerent
in auxilium sui iepthe de terra
tob. Dixeruntque ad eum. Veni
et esto princeps noster: et
pugna contra filios amon.
Quibus ille respondit. Nonne
vos estis qui odistis me. et
eiecistis me de domo patris
mei: et nunc venitis ad me
necessitate compulsi? Dixerunt
que principes galaad ad iepthe.
Ob hanc igitur causam nunc
ad te venimus ut proficiscaris
nobiscum. et pugnes contra
filios amon: sisque dux omnium
qui habitant in galaad. Iep-
the quoque dixit eis. Si vere
venistis ad me ut pugnem pro
vobis contra filios amon. tra-
dideritque eos dominus in manus
meas: ego ero princeps vester.
Qui responderunt ei. Dominus
qui hec audit ipse mediator ac
testis est: quod nostra promissa fa-
ciemus. Abiit itaque iepthe cum
principibus galaad: fecitque eum
omnis populus principem sui. Locu-
tusque est iepthe omnes sermo-
nes suos coram domino in masphat.
Et misit nuncios ad regem filio-
rum amon: qui ex persona sua
dicerent. Quid michi et tibi
est. quia venisti contra me. ut vas-
tares terram meam? Quibus ille
respondit. Quia tulit israel terram
meam quando ascendit de egypto:
a finibus arnon usque in iaboc
atque iordanem. Nunc igitur cum
pace redde michi eam. Per
quos rursum mandauit iep-
the: et imperauit eis ut dicerent
regi amon. Hec dicit iepthe.
Non tulit israel terram moab
nec terram filiorum amon: sed quan-
do de egypto conscenderunt ambu-

lauit p solitudinē usq; ad ma
re rubrū. et venit in cades. Mi
sitq; nūcios ad regē edom di
cens. Dimitte me: ut trāseā
p terrā tuā. Qui noluit acq
escere p̄cib; eius. Misit quoq;
et ad regē moab: qui et ipse
trāsitū p̄bere cōtēpsit. Māsit
itaq; in cades: et circuiuit ex
latere terrā edom et terram
moab. Venitq; cōtra orientalē
plagā terre moab. et castra
metatus est trans arnon:
nec voluit ītrare terminos
moab. Arnon quippe cōfini
um est t're moab. Misit ita
q; israel nūcios ad seon regē
amorreorum. qui habitabat
in esebon: et dixerūt ei. Di
mitte ut transeā per t'ram
tuā: usq; ad fluuiū. Qui
et ipse israelis verba despici
ens. non dimisit eū trāsire
per t'minos suos: sed infi
nita multitudīe cōgregata.
egressus est cōtra eū in iesa:
et fortiter resistebat. Tradi
ditq; eū dn̄s in manꝰ israel
cū omī exercitu suo. Qui per

cussit eū: et possedit omnē
terrā amorrei habitatoris
regionis illius. et vniu'sos
fines eius de arnon usq; iaboc.
et de solitudīe usq; ad iorda
nem. Dn̄s ergo deus israel sub
uertit amorreū pugnante
cōtra illū p̄plo suo israel. et
tu nūc vis possidere terram
eius? Nōne ea que possedit
chamos deus tuus tibi iure
debētur? Que aūt dn̄s deus
nr̄ victor obtinuit ī nostrā
cedēt possessionē: nisi forte
melior es balach filio sephor
rege moab: aut docere potes
qd iurgatus sit cōtra israel.
et pugnauerit cōtra eū? quādo
habitauit in esebon et vicu
lis eius et in aroer. et villis
illius. vel ī cūctis ciuitatib;
iuxta iordanem. per trecētos
ānos. Quare tāto tēpore
nichil sup hac repetitiōne
tēptastis? Igit' nō ego pecco
in te: sed tu cōtra me male
agis. indicens michi bella
non iusta. Iudicet dn̄s ar
biter huius diei: inter isrl

et inter filios āmon. Nolu
itq acquiescere rex filior am
mon verbis iepthe. que per
nūcios mandauerat. Factus
est ergo sup iepthe spiritus
dnī: et circuiens galaad et
manasse. maspha quoq
et galaad. et inde transiēs
ad filios āmon: votū vouit
dnō dicens. Si tradideris
filios āmon in manus
meas: quicūq primus fu
erit egressus de foribz dom⁹
mee. michiq occurrerit re
uertenti cum pace a filiis
āmon. eum holocaustū
offeram dnō. Transiuitq
iepthe ad filios āmon:
ut pugnaret contra eos.
Quos tradidit dns in ma
nus eius: percussitq ab aro
er. usq dum venias ī men
nith viginti ciuitates. et
usq ad abel que est vineis
cōsita. plaga magna ni
mis. Humiliatiq sunt fi
lii āmon a filiis israel. Re
uertēte aūt iepthe ī mas
pha domū suā: occurrit
ei vnigenita filia cū tympa
nis et choris. Non enī ha
bebat alios liberos. Qua
visa: scidit vestimēta sua et
ait. Heu me filia mi. decepisti
me: et ipsa decepta es. Ape
rui enī os meū ad dnm: et
aliud facere non potero.
Cui illa respondit. Pater
mi. si aperuisti os tuū ad
dnm: fac michi qd̄cumq
pollicitus es: cōcessa tibi
ultione atq victoria de ho
stibz tuis. Dixitq ad patrē.
Hoc solū michi presta qd
depcor. Dimitte me ut du
obz mensibz circueam mō
tes: et plangā virginitatē
meā cum sodalibz meis.
Cui ille respondit. Vade.
Et dimisit eam duobz m̄
sibz. Cumq abisset cū sodal
ac sodalibz suis: flebat v
ginitatē suā in mōtibus.
Expletisq duobz mensibz.
reuersa est ad patrē suū: et
fecit ei sicut vouerat. Que
ignorabat virū. Exinde
mos increuit in israel et cō

suetudo servata est: ut post
anni circulū conveniant ī
unū filie israel. et plangāt
filiā iepthe galaadite die-
bus quatuor. Capitulū xii.
Ecce aūt ī ephraȳ
orta est seditio.
Nā transeuntes
cōtra aquilonē: dixerunt
ad iepthē. Quare vadens
ad pugnā contᵃ filios āmō.
vocare nos noluisti ut p-
geremus tecū? Igitᵘʳ incēde-
mus domū tuā. Quibꝫ ille
respōdit. Disceptatio erat
michi et p̄plō meo cōtra fi-
lios āmon vehemēs: vo-
cavīq; vos ut michi p̄bere-
tis auxiliū: et facere nolu-
istis. Quod cernens posui
ī manibus me[illegible]is āimā
meā et trāsivi [illegible]q; ad filios
āmon: et tradidit eos dn̄s
in manus meas. Qd̄ com-
merui: ut adversum me
cōsurgatis in preliū? Vo-
catis itaq; ad se cunctis vi-
ris galaad: pugnabat cō-
tra ephraȳ. Percusseruntq; vi-
ri galaad ephraȳ: quia dix-
erat fugitivus est galaad
de ephraȳ. et habitat ī me-
dio ephraȳ et manasse. Oc-
cupaveruntq; galaadite va-
da iordanis: per que ephra-
ym reversurus erat. Cumq;
venisset ad ea de ephraym
numero fugiens. atq; dixis-
set. obsecro ut me transire
permittas: dicebāt ei galaa-
dite. Nūquid ephrateus es?
Quo dicente non sum: inter-
rogabāt eum. Dic ergo seb-
boleth: quod īterp̄tatur spi-
ca. Qui respōdebat sebbo-
leth: eadē littera spicā expri-
mere nō valens. Statimq;
apprehensū iugulabāt in
ipso iordanis trāsitu. Et ceci-
derūt in illo tēpore de ephra-
ym quadraginta duo milia.
Iudicavit itaq; iepthe gala-
adites isrl̄ sex ānis: et mor-
tuus est. ac sepultus in civi-
tate sua galaad. Post hūc
iudicavit israel abesan de
bethleem: qui habuit trigī-
ta filios. et totidē filias. Qs

emittens foras maritis dedit:
et eiusdem numeri filijs suis
accepit uxores. introducens in
domum suam. Qui septem annis
iudicauit israel. Mortuusque
est ac sepultus in bethleem.
Cui successit ahyalon zabu
lonites: et iudicauit israelem
decem annis. Mortuusque est
ac sepultus in zabulon. Post
hunc iudicauit israel abdon
filius hellel pharatonites:
qui habuit quadraginta
filios et triginta ex eis nepotes.
ascendentes super septuaginta
pullos asinarum. Et iudicauit
in israel octo annis. Mortu
usque est ac sepultus in pha
raton terre ephraym: in monte
amalechi Capitulum xiij.

RUrsumque filij israel
fecerunt malum in con
spectu domini: qui tra
didit eos in manus philisth
norum quadraginta annis. E
rat autem vir quidam de saraa.
et de stirpe dan nomine ma
nue: habens uxorem sterilem.
Cui apparuit angelus domini: et
dixit ad eam. Sterilis es et abs
que liberis: sed concipies et pari
es filium. Caue ergo ne vinum
bibas ac siceram. ne immundum
quicquam comedas: quia concipi
es et paries filium: cuius non
tanget caput nouacula. E
rit enim nazareus dei ab infan
tia sua et ex matris utero:
et ipse incipiet liberare israel
de manu philistinorum. Que
cum venisset ad maritum suum:
dixit ei. Vir dei venit ad me
habens vultum angelicum: ter
ribilis nimis. Quem cum inter
rogassem quis esset et vnde
venisset. et quo nomine vo
caretur: noluit michi dicere
sed hoc respondit. Ecce conci
pies et paries filium. Caue
ne vinum [illegible] bibas nec sice
ram: et ne [illegible] aliquo vesca
ris immundo. Erit enim puer na
zareus dei. ab infantia sua
et ex utero matris sue usque
ad diem mortis sue. Ora
uit itaque manue dominum: et
ait. Obsecro domine ut vir dei
quem misisti veniat iterum: et

doceat nos quid debeamus
facere de puero qui nascitu
rus est. Exaudivitque dn̄s p̄
cantē manue: et apparuit
rursū angelus dei uxori eius
sedenti in agro. Manue aūt
maritus eius nō erat cū ea.
Que cum vidisset āgelum.
festinavit et cucurrit ad vi
rū suū: nūciavitque ei dicēs.
Ecce apparuit michi vir dei
quem ante videram. Qui sur
rexit et secutus est uxorē suā:
veniensque ad virū dixit ei.
Tu es qui locutus es mulie
ri? Et ille r̄ndit. Ego sū. Cui
manuē. Quādo inquit sermo
tuus fuerit expletus quid vis
ut faciat puer: aut a quo se
observare debebit? Dixitque
angelus dn̄i ad manuē. Ab
omnibus que locutus sum uxo
ri tue abstineat se: et q̄cquid
ex vinea nascitur nō come
dat. vinū et siceram nō bibat:
nullo vescat̄ immūdo: et q̄d
ei p̄cepi impleat atque custo
diat. Dixit itaque manue ad
angelū dn̄i. Obsecro te ut

acquiescas p̄cibus meis: et fa
ciamus tibi hedū de capris.
Cui r̄ndit angelus. Si me
cogis: non comedā panes tu
os. Si aūt vis holocaustū
facere: offer illud dn̄o. Et ne
sciebat manue q̄ āgelus dei
esset. Dixitque ad eū. Quod ē
tibi nomen: ut si sermo tu
us fuerit expletus honore
mus te? Cui ille r̄ndit. Cur q̄
ris nomē meū: quod est mi
rabile? Tulit itaque manue
hedū de capris et libamenta:
et posuit sup̄ petrā offerens
dn̄o qui facit mirabilia. Ip
se aūt et uxor eius intuebant̄.
Cumque ascenderet flāma alta
ris in celū: āgelus dn̄i in flā
ma pariter ascendit. Quod
cū vidissent manue et uxor ei?
proni ceciderunt in t̄rā: et ult̄
non eis apparuit āgelus dn̄i.
Statimque intellexit manue an
gelū esse dn̄i: et dixit ad uxo
rem suā. Morte moriemur:
q̄a vidimus deū. Cui r̄ndit
mulier. Si dn̄s nos vellet oc
cidere. de manibus nostris holo

caustū et libamenta nō sus-
cepisset: sed nec ostendisset
nobis hec omnia: neqz ea q̄
sunt ventura dixisset. Pe-
perit itaqz filiū: et vocavit
nomen eius samson. Crevit
itaqz puer: et benedixit ei do-
minus. Cepitqz spiritus dn̄i
esse cū eo in castris dan: int
saraa et eschahol. Cap̄ xiiij.

D Escendit igitur sā-
son ī thamnatha:
videns qz ibi muli-
erem de filiabz philistijm
ascendit et nūciavit patri
suo et matri dicens. Vidi
mulierē in thamnatha de
filiabz philistinorū: quā
queso ut michi accipiatis
uxorem. Cui dixerūt pater
et mater sua. Nūquid nō est
mulier in filiabz fratrū tu-
orū et in omni pplo tuo: quia
vis accipe uxorē de philisti-
im qui incircūcisi sunt? Dixit
qz samson ad patrē suū.
Hanc michi accipe: quia
placuit oculis meis. Pa-
rentes aūt eius nesciebāt

qd res a dn̄o fieret: et quereret
occasionē contra philistijm.
Eo enī tempore: philistijm
dn̄abantur israel. Descen-
dit itaqz samson cū patre
suo et matre in thamna-
thā. Cumqz venisset ad vi-
neas opidi: apparuit ca-
tulus leonis sevus rugiens.
et occurrit eis. Irruit aūt
spiritus dn̄i in samson:
et dilaceravit leonē quasi
hedū in frusta discerperet:
nichil omnino habens in
manu: et hoc patri et ma-
tri noluit indicare. Descē-
ditqz et locutus est mulie-
ri: que placuerat oculis
eius. Et post aliquot di-
es revertens ut acciperet eam:
declinavit ut videret cada-
ver leonis. Et ecce examē
apū in ore leonis erat:
ac favus mellis. Quem
cū sumpsisset in manibz:
comedebat in via. Veniens
qz ad patrē suū et matrē:
dedit eis partē. Qui et ipsi
comederunt. Nec tamē eis

voluit indicare: q mel de
ore leonis assūpserat. De
scendit itaq; pater eius ad
mulierē: et fecit filio suo
samson conuiuiū. Sic eni
iuuenes facere cōsueuerāt.
Cū igit' ciues loci illius vi
dissent eū: dederūt ei sodales
triginta qui essent cum eo.
Quib; locutus est samson.
Proponā vobis problēma.
Quod si solueritis michi
~~michi~~ intra septē dies cōui
uij: dabo vobis triginta syn
dones et totidem tunicas.
Si autē non potueritis
~~potueritis~~ soluere: vos da
bitis michi triginta syndo
nes et eiusdē numeri tuni
cas. Qui responderunt ei.
Propone pblēma: ut au
diamus. Dixitq; eis. De
comedente exiuit cib; : et de
forti egressa est dulcedo.
Nec potuerūt per tres dies
propositionē soluere. Cūq;
adesset dies septim': dixerūt
ad uxorē sāpsonis. Blan
dire viro tuo: et suade ei
ut indicet tibi quid signi
ficet pblēma. Quod si face
re nolueris: īcendemus te et
domū pris tui. An idcirco
nos vocastis ad nuptias:
ut spoliaretis? Que funde
bat apud samson lacrimas:
et qrebat' dicens. Odisti me
et non diligis: idcirco pble
ma quod pposuisti filijs po
puli mei. non vis michi ex
ponere. At ille r̄ndit. Pat'
meo et matri nolui dicere:
et tibi indicare potero? Sep
tem igitur dieb; cōuiuij fle
bat apud eum. Tandemq;
die septīo cū ei molesta esset.
exposuit. Que stati indica
uit ciuib; suis. Et illi dixerūt
ei die septimo ante solis oc
cubitū. Quid dulcius mel
le: et quid leone fortius?
Qui ait ad eos. Si non
arassetis in vitula mea: n̄
inuenissetis ppositionē meā.
Irruit itaq; in eū spiritus
dn̄i. Descendit q; ascalonē.
et pcussit ibi triginta viros:
quor ablatas vestes dedit

hys qui problema solverant.
Iratusque nimis: ascendit in
domum patris sui. Uxor autem
eius accepit maritum: unum
de amicis eius et pronubis.

Post Capitulum xv.
aliquantum autem
temporis cum dies
tritice messis instaret: venit
samson invisere volens uxorem
suam: et attulit ei hedum de
capris. Cumque cubiculum eius
solito vellet intrare: prohibu
it eum pater illius dicens.
Putabam quod odisses eam: et
ideo tradidi illam amico tuo.
Sed habet sororem que iuni
or et pulchrior illa est: sit
tibi pro ea uxor. Cui respondit
samson. Ab hac die non erit
culpa in me: contra philisti
eos. Faciam enim vobis mala.
Perrexitque et cepit trecentas
vulpes: caudasque earum iunx
it ad caudas: et faces liga
vit in medio. Quas igne
succendens: dimisit ut huc
illucque discurrerent. Que
statim perrexerunt in segetes
philistinorum. Quibus succen
sis. et comportate iam fruges
et adhuc stantes in stipula
concremate sunt: in tantum ut
vineas quoque et oliveta flam
ma consumeret. Dixeruntque
philistiym. Quis fecit hanc
rem? Quibus dictum est. Sam
son gener thamnathei: quia
tulit uxorem eius. et alteri tra
didit. hec operatus est. Ascen
deruntque philistiym: et combus
serunt tam mulierem quam pa
trem eius. Quibus ait samson.
Licet hec feceritis: tamen
adhuc ex vobis expetam ulti
onem: et tunc quiescam. Percus
sitque eos ingenti plaga: ita
ut stupentes suram femori in
ponerent. Et descendens habi
tavit in spelunca petre e
tham. Igitur ascendentes phi
listiym in terram iuda castra
metati sunt. In loco qui
postea vocatus est lehi id
est maxilla: ubi eorum est ef
fusus exercitus. Dixeruntque
ad eos de tribu iuda. Cur
ascendistis adversum nos?

Qui responderūt. Ut liga-
mus samson venimus:
et reddamus ei que ī nos
operatus est. Descenderūt
ergo tria milia viroꝝ de
iuda ad specū silicis ethā.
Dixerūtqꝫ ad samson. Ne-
scis qꝫ philistiim imperēt
nobis? Quare ergo hoc
facere voluisti? Quibꝫ il-
le ait. Sicut fecerūt mi-
chi: feci eis. Ligare inquiūt
te venimus: et tradere in
manus philistinoꝝ. Quibꝫ
respondit samson. Iura-
te ait et spondete michi:
qꝫ non me occidatis. Dix-
erūtqꝫ. Non te occidim9:
sed vinctū tradimus. Li-
gaverūtqꝫ eū duobꝫ no-
vis funibꝫ: et tulerūt eū
de petra etham. Qui cū
venisset ad locū maxille.
et philistiim vociferātes
occurrissent ei. irruit spūs
dn̄i in eū: et sicut solēt
ad odorē ignis ligna con-
sumi: ita et vincula quibꝫ
ligatus erat dissipata

sunt et soluta. Inventāqꝫ
maxillā. id est mandibu-
lam asini que iacebat ar-
ripiens: īterfecit in ea mil-
le viros. et ait. In maxilla
asini. in mandibula pul-
li asinarū delevi eos: et ꝑ-
cussi mille viros. Cumqꝫ
hec canens verba cōple-
set: ꝓiecit mandibulā
de manu. Et vocavit no-
men loci illius ramathle-
chi: quod īterp̄tatur elevati-
o maxille. Sitiensqꝫ val-
de clamavit ad dn̄m: et
ait. Tu dedisti in manu
servi tui salutē hāc max-
imā atqꝫ victoriā: et en
siti morior: incidamqꝫ ī
manus īcircūcisoꝝ. Ape-
ruit itaqꝫ dn̄s molarem
dentem in maxilla asini:
et egresse sunt ex eo aq̄.
Quibꝫ haustis refocilla-
vit spm̄: et vires recepit.
Idcirco appellatū est nomē
loci illius. fons īvocātis
de maxilla: usqꝫ in p̄sen-
tem diē. Iudicavitqꝫ isrl̄

in diebz philistijm viginti
annis. Capl'm xvi.
Abijt quoqz in ga/
zam. et vidit ibi
meretricem mulierē: ingres/
sus qz est ad eam. Quod cū
audissent philistijm. et p/
crebuisset apud eos intras/
se urbē samson: circūdederūt
eū positis in porta ciuita/
tis custodibz: et ibi tota
nocte cum silentio presto/
lātes: ut facto mane exeū/
tem occiderēt. Dormiuit aūt
samson usqz ad noctis me/
diū. Et inde cōsurgēs. appre/
hendit ambas porte fores
cum postibz suis et sera: im/
positasqz humeris portauit
ad verticē montis q̄ respicit
hebron. Post hoc amauit
mulierē que habitabat in
valle soreth: et vocabatur
dalila. Veneruntqz ad eā prin/
cipes philistinorū: atqz dixe/
rūt. Decipe eū: et disce ab
illo in quo tantā fortitudi/
nem habeat: et quomodo
eū superare valeamus. et

vinctū affligere. Quod si
feceris: dabimus tibi singu/
li mille centū argenteos.
Locuta est ergo dalila ad sā/
son. Dic michi obsecro. in
quo sit tua maxima fortitu/
do: et quid sit quod ligatus
erūpere nequeas. Cui respōdit
samson. Si septē neruiceis
funibz necdū siccis. et adhuc
humentibz ligatus fuero:
infirmus ero ut ceteri hōies.
Attuleruntqz ad eā satrape
philistinorū septē funes ut
dixerat. Quibz vinxit eum
latentibz apud se insidijs:
et in cubiculo finē rei exper/
tantibz. Clamauitqz ad eū.
Philistijm sup te samson.
Qui rupit vincula: quomodo
si rūpat quis filū stuppe
tortū. vel stamīis putamīe
cū odorē ignis acceperit. Et nō
est cognitū in quo esset for/
titudo eius. Dixitqz ad eum
dalila. Ecce illusisti michi:
et falsum locutus es. Sal/
tem nūc indica michi: quo
ligari debeas. Cui ille rūdit.

Si ligatus fuero nouis fu-
nibz qui nūqm̄ fuerīt in o-
pere: infirmus ero. et alio-
rū hominū similis. Quibꝰ
rursum dalila vinxit eum:
et clamauit. Philisthim su-
per te samson: in cubiculo
in insidijs ꝑparatis. Qui
ita rupit vincula quasi fi-
la telarū. Dixitqz dalila
rursus ad eū. Vsquequo de-
cipies me et falsū loqueris?
Ostende quo vinciri debeas.
Cui rn̄dit samson. Si inqt
septē crines capitis mei cū
licio plexueris. et clauū hijs
circūligatū terre fixeris: īfir-
mus ero. Quod cū fecisset da-
lila: dixit ad eū. Philisthim
sup te samson. Qui cōsurgēs
de sompno: extraxit clauū
cū crinibz et licio. Dixitqz ad
eū dalila. Quomō dicis q
ames me. cū animus tuus
non sit mecū? Per tres vices
mentitus es michi: et nolu-
isti dicere. in quo sit tua ma-
xima fortitudo. Cūqz moles-
ta ei esset et per multos dies

iugiter adhereret spaciū ad
quietē nō tribuēs: defecit a-
nima eius. et ad mortem
usqz lassata est. Tūc aperiēs
veritatē rei: dixit ad eā. Ferrū
nūqȝ ascendit sup caput me-
um: quia nazareus id ē con-
secratus deo sum de utero ma-
tris mee. Si rasū fuerit ca-
put meū. recedet a me forti-
tudo mea et deficiā: eroqz ut
ceteri homines. Videns illa
q cōfessus ei esset omnē ani-
mū suū: misit ad principes
philisthinoꝝ atqz mandauit.
Ascendite adhuc semel qa
nūc michi aperuit cor suū.
Qui ascenderūt assūpta pe-
cunia quā pmiserāt. At il-
la dormire eū fecit sup ge-
nua sua: et in sinu suo recli-
nare caput. Vocauitqz ton-
sorē. et rasit septē crines eī.
et cepit abicē eum et a se re-
pellere. Statim eū ab eo
fortitudo recessit. Dixitqz.
Philisthim sup te samson.
Qui de sompno cōsurgēs:
dixit in animo suo. Egrediar

sicut ante feci. et me excuti
am: nesciens qđ dn̄s recessis
set ab eo. Quem cū appre
hendissent philisthijm. stati
eruerūt oculos eius: et dux
erūt gazā vinctū cathenis:
et clausū in carcere molere
fecerūt. Iam qꝫ capilli eius
renasci ceperāt: et prīcipes
philisthinorū cōuenerūt in
vnū. ut īmolarēt hostias
magnificas dagon deo su
o. et epularētur dicētes.
Tradidit deus noster ini
micū nostrū samson ī ma
nus nostras. Quod etiā
populus videns. lauda
bat deū suū: eademqꝫ dice
bāt. Tradidit deus noster
in manus nostras adu
sariū nostrū: qui deleuit
terrā nostrā. et occidit plu
rimos. Letātesqꝫ per cōui
uia sumptis iam epulis: p̄
ceperūt ut vocaretur sam
son. et ante eos luderet.
Qui adductus de carcere:
ludebat ante eos. Fecerūt
qꝫ eum stare inter duas

columpnas. Qui dixit pue
ro regenti gressus suos.
Dimitte me ut tangam
columpnas quibꝫ omnis
īminet domus: ut recliner
sup eas. et paululū requie
scam. Domus autē plena
erat virorū ac mulierū. Et
erāt ibi omnes principes
philisthinorū: ac de tecto et
solario circiter tria milia
utriusqꝫ sexus spectabant
ludentē samson. At ille in
uocato dn̄o ait. Dn̄e deus
meus memēto mei: et red
de nūc michi pristinā for
titudinē deus meus. ut ul
ciscar me de hostibꝫ meis:
et pro amissione duorū
luminū. vnā ultionē re
cipiā. Et apprehendens ā
bas columpnas quibꝫ īni
tebatur domus: alterā ex
earū dextera. et alterā leua
tenens. ait. Moriatur aīa
mea cum philisthijm. Con
cussis qꝫ fortiter columpnis:
cecidit domus sup omnes
principes. et ceteram mul

titudinē que ibi erat. Mul
to qȝ plures īterfecit moriēs
q̄m ante viuus occiderat.
Descendētes aūt fratres eius
et vniuersa cognatio tulerūt
corpus eius: et sepelierūt īter
saraa et eschahol. in sepulchro
patris sui manue. Iudicauit
qȝ israel viginti ānis. Capl'
Fuit eo tēpore xvii.
vir quidā de mōte
ephraȳ nomine
michas: qui dixit matri su
e. Mille centū argenteos q̄s
separaueras tibi. et sup qui
bȝ me audiente iuraueras:
ecce ego habeo. et apud me
sunt. Cui illa r̄ndit. Bndic
tus filius meus dn̄o. Reddi
dit ergo eos m̄ri sue: q̄ dixerāt
ei. Consecraui et voui argen
tū hoc dn̄o: ut de manu me
a suscipiat filius meus. et
faciat sculptile atqȝ cōflātile:
et nūc trado illud tibi. Red
didit igitur eos matri sue. Que
tulit ducentos argenteos:
et dedit eos argentario. ut
faceret ex eis sculptile atqȝ

conflātile: quod fuit in do
mo miche. Qui edicula qȝ
in ea deo separauit: et fecit e
phod ac teraphim id ē ves
tem sacerdotalē et ydola. Im
pleuit qȝ vnius filiorū suor
manū: et factus est ei sacerdos.
In diebȝ illis nō erat rex in
israel: sed vnusquisqȝ quod
sibi rectū videbatur hoc facie
bat. Fuit quoqȝ alter adoles
cens de bethleem iuda. et cog
natione eius: erat ipse leui
tes: et habitabat ibi. Egres
sus qȝ de ciuitate bethleem: pe
grinari voluit ubicūqȝ sibi
cōmodū repperisset. Cūqȝ pue
nisset in montē ephraȳ iter
faciens. et declinasset parūp
in domo miche: īterrogatus
est ab eo. Unde venis: Qui
r̄ndit. Leuita sum de bethleē
iudā: et vado ut habitē ubi
potuero. et utile michi esse
pspexero. Mane inquit a
pud me: et esto michi pa
rens ac sacerdos. Dabo qȝ
tibi per ānos singulos de
cem argēteos ac vestē du

plicē: et que ad victū neces
saria sunt. Acquieuitqꝫ et
mansit apud hominē: fuit
qꝫ illi quasi vnus de filijs.
Impleuitqꝫ micha manū
eius: et habuit apud se pu
erū sacerdotē: nūc scio dicens
qꝫ bn̄ michi faciet deus ha
bentī leuitici generis sacer
dotem. Capitulum xviij.
In diebus illis non erat rex
in israel: et tribus dan q̄re
bat possessionē sibi. ut ha
bitaret in ea. Vsqꝫ ad illū
enī diem: inter ceteras tribꝫ
sortem nō acceperat. Miserūt
igitur filij dan stirpis et fa
milie sue quinqꝫ viros fortis
simos de saraa et eschahol:
ut explorarēt terrā et dili
genter inspicerēt. Dixerunt
qꝫ eis. Ite et cōsiderate terrā.
Qui cū pgentes venissēt in
montē ephraim. et intras
sent domū miche: requieuerūt
ibi. Et agnoscētes vocē ado
lescētis leuite. utentes qꝫ il
lius diuersorio: dixerūt ad
eū. Quis te huc adduxit?
Quid hic agis? Quā ob
causam huc venire volu
isti? Qui respōdit eis. Hec
et hec prestitit michi mi
chas: et me mercede cōdux
it. ut sim ei sacerdos. Roga
ueruntqꝫ eum ut cōsuleret do
minū: et scire possent an pspe
ro itinere pgerent. et res
haberet effectum. Qui respon
dit eis. Ite cū pace. Dn̄s re
spicit viā vr̄am: et iter quo
pergitis. Euntes itaqꝫ quinqꝫ
viri venerūt lais: videruntqꝫ
ppl'm habitātē in ea absqꝫ
ullo timore. iuxta sydoniorum
cōsuetudinē. securū et q̄etū
nullo eis penitus resistente:
magnarū qꝫ opū: et procul
a sydone. atqꝫ a cunctis hoī
bus separatū. Reuersiqꝫ
ad fratres suos in saraa et
eschahol: et quid egissent
sciscitātibus responderūt. Surgi
te: et ascendamus ad eos.
Vidimus enī terrā valde o
pulentā et uberem. Nolite
negligere: nolite cessare. E
amus et possideamus eam.

Nullus erit labor: intrabim⁹
ad securos in regionē latis
simā. Tradetq; nobis dn̄s
locū: in quo nullius rei est
penuria. eorū que gignūtur
in terra. Profecti igitur sūt
de cognatione dan. id est de
saraa et eschaol sescenti
viri: accincti armis bellicis.
Ascendentes q; manserūt in
cariathiarim iude: qui loc⁹
ex eo tēpore castrorū dan no
men accepit. et est post tergū
cariathiarim. Inde trāsierūt
in montē ephraÿ. Cumq; ve
nissent ad domū miche: dix
erūt quinq; viri qui prius mis
si fuerāt ad cōsiderandā terrā
lais ceteris fratribz suis. Nos
tis q' in domibz istis sit eph
od. et teraphim. et sculptile
atq; cōflatile: Videte quid
vobis placeat. Et cum pau
lulū declinassent: ingressi sūt
domū adolescentis leuite. q'
erat in domo miche: saluta
ueruntq; eum verbis pacifi
cis. Sescenti aūt viri ita ut
erant armati: stabāt ante
ostiū. At illi qui ingressi fue
rant domū iuuenis sculp
tile et ephod et theraphim
atq; cōflatile tollere nitebā
tur: et sacerdos stabat ante
ostiū: sescentis viris fortissi
mis haut procul expec
tantibz. Tulerūt igit' qui
intrauerāt sculptile + ephod
et ydola atq; conflatile. Qui
bus dixit sacerdos. Quid
facitis: Cui r̄nderūt. Tace. +
pone digitū sup os tuū: ve
nitq; nobiscū ut habeamus
te patrē et sacerdotē. Quid
tibi melius est ut sis sacer
dos in domo unius viri: an
in una tribu et familia in
israel: Quod cū audisset:
acquieuit sermōibz eorū. Et
tulit ephod et ydola atq;
sculptile: et cum eis pfectus
est. Qui cum pergerent. et
ante se ire fecissent paruulos
et iumenta. et omne quod
erat preciosum. iamq; a do
mo miche essent procul: vi
ri qui habitabāt in edibus
miche cōclamātes secuti sūt:

et post tergum clamare cepe-
runt. Qui cum respexissent:
dixerunt ad micham. Quid
tibi vis? Cur clamas? Qui
respondit. Deos meos quos
michi feci tulistis. et sacer-
dotem et omnia que ha-
beo: et dicitis quid tibi est?
Dixeruntque ei filii dan. Caue
ne ultra loquaris ad nos:
et veniant ad te viri animo
concitati. et ipse cum omni domo
tua pereas. Et sic cepto itinere
perrexerunt. Videns autem micha
quod fortiores se essent: reuersus
est in domum suam. Sexcenti
autem viri tulerunt sacerdotem
et que supra diximus: ve-
neruntque in lais ad populum quies-
centem atque securum: et percusserunt
eos in ore gladii. Urbemque
incendio tradiderunt: nullo pe-
nitus ferente presidium. eo quod pro-
cul habitarent a sydone: et cum
nullo hominum haberent quicquam
societatis ac negocii. Erat
autem ciuitas sita in regione
roob. Quam rursum extruen-
tes habitauerunt in ea: voca-
to nomine ciuitatis dan. iuxta
vocabulum patris sui quem genu-
erat israel: que prius lais di-
cebatur. Posueruntque sibi sculp-
tile et ionathan filium gersam
filii moysi ac filios eius sacer-
dotes in tribu dan: usque ad
diem captiuitatis sue. Man-
sitque apud eos ydolum miche:
omni tempore quo fuit domus
dei in sylo. In diebus illis non
erat rex in israel Capitulum xix.

[F]Uit quidam vir leui-
tes habitans in la-
tere montis ephraym:
qui accepit uxorem de bethleem
iuda. Que reliquit eum. et re-
uersa est in domum patris sui
bethleem: mansitque apud eum
quatuor mensibus. Secutus-
que est eam vir suus volens
ei reconciliari atque blandiri.
et secum reducere: habens in
comitatu puerum et duos a-
sinos. Que suscepit eum: et
introduxit in domum patris
sui. Quod cum audisset socer
eius eumque vidisset: occurrit
ei letus et amplexatus est ho-

minē. Mansitq; gener in do-
mo soceri tribz diebus: cōedēs
cum eo et bibens familiari-
ter. Die aūt quarto de nocte
cōsurgēs: proficisci voluit.
Quē tenuit socer: et ait ad
eum. Gusta prius paxil-
lū panis: et cōfortato sto-
macho sic pficiscēris. Sede-
runtq; simul: et comederunt
ac biberūt. Dixitq; pater
puelle ad generū suū. Q̄so
te ut hodie hic maneas.
pariterq; letemur. At ille
consurgens cepit velle pro-
ficisci. Nichilominus obnix-
e eum socer tenuit. et apud
se fecit manere. Mane aūt
facto: parabat leuites iter.
Cui rursū socer. Obsecro te
inquit ut paululū cibi ac-
cipias: et assūptis viribus
donec increscat dies postea
proficiscaris. Comederunt
ergo simul. Surrexitq; ado-
lescens: ut pgeret cū uxore
sua et puero. Cui rursū lo-
cutus est socer. Considera q̄
dies ad occasū declinior sit:

et ppinquet ad vesperā. Ma-
ne apud me etiā hodie. et
duc letū diem: et cras pficis-
cēris. ut vadas in domū tuā.
Noluit gener acq̄escere ser-
monibz eius: sed statim p-
rexit et venit contra iebus.
que altero nomīe vocabat-
ur ierusalē: ducēs secū duos
asinos onustos et cō cubi-
nā. Iamq; aderāt iuxta ie-
bus: et dies mutabatur in
noctē. Dixitq; puer ad dūm
suū. Veni obsecro. declinem9
ad urbem iebuseorū: et ma-
neam9 in ea. Cui r̄ndit dn̄s.
Non īgrediar opidū gētis
aliene. que nō est de filiis is-
rael: sed trāsibo usq; gabaa.
Et cū illuc puenero mane-
bimus in ea: aut certe in
urbe rama. Transierunt
igitur iebus: et ceptū carpe-
bant iter. Occubuitq; eis
sol iuxta gabaa. que est ī
tribu beniamin: diuerteru-
tq; ad eam ut manerēt ibi.
Quo cū intrassent sedebāt
in platea ciuitatis: et nul-

lus eos recipere volebat
hospicio. Et ecce apparuit
homo senex reuertens de a
gro. et de opere suo vesperi.
qui et ipse erat de mōte e
phraym: et peregrinus ha
bitabat in gabaa. Hoīes
aūt regionis illius: erant
filij iemini. Eleuatisqz ocu
lis. vidit senex sedentē ho
minē cū sarcinulis suis ī
platea ciuitatis: et dixit
ad eum. Unde venis? et q°
vadis? Qui rn̄dit ei. Pro
fecti sumus de bethleem
iudā: et pgim᷒ ad locum
nostrū. qui est in latere mō
tis ephraym vnde ieramus ī
bethleem. et nūc vadimus
ad domū dei: nullusqz nos
sub tectū suū vult recipere.
habētes paleas et fenū in
asinoꝝ pabulū: et panē
ac vinū in meos et ancille
tue usus. et pueri q° mecū
est. Nulla re īdigemus:
nisi hospicio. Cui respon
dit senex. Pax tecū sit. Ego
prebebo omīa que necessa

ria sūt: tantū queso ne in
platea maneas. Introduxit
itqz eum in domū suā: et
pabulū asinis prebuit.
Ac postqm̄ lauerūt pedes
suos: recepit eos in conuiui
um. Illisqz epulātibꝫ et post
laborē itineris cibo ac potu
reficientibꝫ corpora: venerūt
viri ciuitatis illius. filij be
lial. id est absqz iugo: et cir
cumdātes domū senis. fores
pulsare ceperūt: clamātes
ad dn̄m domus atqz dicen
tes. Educ virū qui īgressus
est domū tuā: ut abutamur
eo. Egressusqz est ad eos se
nex: et ait. Nolite fratres.
nolite facere malū. hoc: qr
īgressus est homo hospiciū
meū: et cessate ab hac stul
ticia. Habeo filiā virginē.
et hic homo habet cōcubi
nā: educā eas ad vos. ut
humilietis eas. et vestram
libidinē compleatis: tantū
obsecro ne scelus hoc cōtra
naturā operemini in virū. No
lebāt acquiescere sermōibꝫ

eius. Quod cernens homo
eduxit ad eos concubinam su-
am: et eis tradidit illudendam.
Qua cum tota nocte abusi es-
sent: dimiserunt eam mane.
At mulier recedentibus tene-
bris. venit ad ostium domus
ubi manebat dominus suus: et
ibi corruit. Mane autem fac-
to surrexit homo: et aperu-
it ostium. ut ceptam expleret
viam. Et ecce concubina eius
iacebat ante ostium sparsis
in limine manibus. Cui ille
putans eam quiescere loque-
batur. Surge ut ambulemus.
Qua nichil respondente: in-
telligens quod erat mortua tu-
lit eam et imposuit asino:
reversusque est in domum suam.
Quam cum esset ingressus: ar-
ripuit gladium et cadaver
uxoris cum ossibus suis in
duodecim partes ac frusta
concidens. misit in omnes
terminos israel. Quod cum
vidissent singuli: conclama-
bant. Nunquam res talis facta
est in israel: ex eo die quo
ascenderunt patres nostri de
egipto. usque in presens tempus.
Ferte sententiam: et in commune
decernite quid facto opus
sit. Capitulum xx.

Egressi sunt itaque
omnes filii israel.
et pariter congregati quasi
vir unus de dan usque bersa-
bee. et terra galaad ad dominum
in maspha: omnesque anguli
populorum. et cuncte tribus israel
in ecclesiam populi dei convenerunt.
quadringenta milia peditum
pugnatorum. Nec latuit fili-
os beniamin: quod ascendis-
sent filii israel in maspha.
Interrogatusque levita ma-
ritus mulieris interfecte. quo-
modo tantum scelus perpetra-
tum esset: respondit. Veni in ga-
baa beniamin cum uxore
mea: illucque diverti. Et ecce
homines civitatis illius cir-
cumdederunt nocte domum in qua
manebam. volentes me oc-
cidere: et uxorem meam incre-
dibili libidinis furore vex-
antes: denique mortua est.

Quam arreptam in frusta
concidit: misitque partes in
omnes terminos possessionis
vestre: quia numquam tantum ne-
phas et tam grande piacu-
lum factum est in israel. Adest-
tis omnes filii israel: decerni-
te quid facere debeatis. Stans-
que omnis populus: quasi unius
hominis sermone respondit.
Non recedemus in tabernacula
nostra. nec suam quisque intra-
bit domum: sed hoc contra
gabaa in commune faciemus.
Decem viri eligantur e centum
ex omnibus tribubus israel. et cen-
tum de mille. et mille de decem
milibus: ut comportent exercitui
cibaria: et possimus pugnan-
tes contra gabaa beniamin
reddere ei pro scelere quod
meretur. Convenitque univer-
sus israel ad civitatem qua-
si unus homo. eadem mente.
unoque consilio: et miserunt
nuncios ad omnem tribum
beniamin. qui dicerent.
Cur tantum nephas in vo-
bis repertum est? Tradite ho-
mines de gabaa qui hoc
flagitium perpetrarunt: ut mo-
riantur: et auferatur malum
de israel. Qui noluerunt fra-
trum suorum filiorum israel audire
mandatum: sed ex cunctis urbi-
bus que sue sortis erant conve-
nerunt in gabaa ut illis fer-
rent auxilium: et contra uni-
versum israel populum dimica-
rent. Inventique sunt vigin-
ti quinque milia de beniamin
educentium gladium: preter
habitatores gabaa qui sep-
tingenti erant viri fortissimi.
ita sinistra ut dextra proeli-
antes: et sic fundis ad certum
iacientes lapides. ut capil-
lum quoque possent percutere:
et nequaquam in alteram partem
ictus lapidis deferretur. Vi-
rorum quoque israel absque filiis
beniamin inventa sunt quadrin-
genta milia educentium
gladios: et paratorum ad pug-
nam. Qui consurgentes venerunt
in domum dei hoc est in sylo:
consulueruntque eum atque
dixerunt. Quis erit in exer-

citu nostro pri̅ceps certami̅s
contra filios beniamin? Qui-
bus r̄ndit dn̄s. Iudas sit
dux vester. Statimqȝ filij isrl̄
surge̅tes mane castrameta-
ti su̅t iuxta gabaa. Et i̅de
procedentes ad pugna̅ co̅tr̄
beniamin: urbe̅ oppugn̄re
ceperu̅t. Egressiqȝ filij ben-
iamin de gabaa: occideru̅t
de filijs israel die illo vigi-
tiduo milia viroru̅. Rur-
sumqȝ filij israel et forti-
tudine et numero co̅fiden-
tes in eode̅ loco in quo pri-
us certauera̅t aciem direx-
eru̅t: ita tamen ut prius
ascendere̅t et flere̅t coram
dn̄o usqȝ ad nocte̅: co̅su-
lere̅tqȝ eum et dicere̅t. De-
beo ultra procedere ad di-
micandu̅ contra filios ben-
iamin fratres meos. an
non? Quibȝ ille respon-
dit. Ascendite ad eos: et
inite certamen. Cumqȝ fi-
lij israel altero die contra
beniamin ad preliu̅ p̄-
cessisset: erupe̅ru̅t filij ben-
iamin de portis gabaa. et
occurre̅tes eis. tanta in eos
cede debachati su̅t. ut decem
et octo milia viroȝ educe̅-
tiu̅ gladiu̅ p̄sternere̅t. Qua̅-
obrem om̄es filij isrl̄ vene-
ru̅t in domu̅ dei: et sedentes
flebat cora̅ dn̄o. Ieiunaue-
ru̅tqȝ illo die usqȝ ad vespe-
ra̅: et obtuleru̅t ei holocau-
sta et pacificas victimas:
et sup̄ statu suo i̅terroga-
uerunt. Eo te̅pore ibi erat
archa federis dei: et phinees
filius eleazari filij aaron
p̄positus domus. Consu-
luerunt igit̄ dn̄m: atqȝ dix-
eru̅t. Exire ultra debemus
ad pugna̅ contra filios
beniamin fratres nostros
an quiescere? Quibus ait
dn̄s. Ascendite. Cras enim
tradam eos in manus ves-
tras. Posueru̅tqȝ filij isrl̄
insidias per circuitu̅ urbis
gabaa: et tercia vice sicut
semel et bis co̅tra beniamin
min exercitu̅ produxere̅t.
Sed et filij beniamin

audacter eruperunt de civita-
te: et fugientes adversarios lon-
gius persecuti sunt: ita ut vul-
nerarent ex eis sicut primo
et secundo die. et cederent per du-
as semitas terga vertentes.
quarum una ferebatur in bethel.
et altera in gabaa. atque pro-
sternerent triginta circiter vi-
ros. Putaverunt enim eos soli-
to more cedere. Qui fugam
arte simulantes inierunt consili-
um. ut abstraherent eos de civi-
tate: et quasi fugientes ad
supradictas semitas perduce-
rent. Omnes itaque filii israel
surgentes de sedibus suis:
tetenderunt aciem in loco qui
vocatur baalthamar. Insidie
quoque que circa urbem erant.
paulatim se aperire ceperunt:
et ab occidentali urbis parte
procedere. Sed et alia decem
milia virorum de universo israel:
habitatores urbis ad certa-
mina provocabant. Ingravatum-
que est bellum contra filios ben-
iamin: et non intellexerunt quod
ex omni parte illis instaret interitus.

Percussitque eos dominus in conspectu
filiorum israel: et interfecerunt ex
eis in illo die viginti quinque
milia et centum viros omnes
bellatores et educentes gladi-
um. Filii autem beniamin cum
se inferiores esse vidissent:
ceperunt fugere. Quod cernen-
tes filii israel. dederunt eis ad
fugiendum locum: ut ad preparatas
tas insidias devenirent. quas
iuxta urbem posuerant. Qui
cum repente de latibulis sur-
rexissent. et beniamin terga
cedentibus daret: ingressi sunt
civitatem: et percusserunt eam in
ore gladii. Signum autem dede-
runt filii israel his quos in
insidiis collocaverant ut
postquam urbem cepissent ignem
accenderent: ut ascendente in
altum fumo captam urbem
demonstrarent. Quod cum
cernerent filii israel in ipso
certamine positi. putave-
rant enim filii beniamin e-
os fugere. et instantius perse-
quebantur cesis de exercitu eorum
triginta viris: et viderunt

quasi colūpnā fumi de ciui
tate conscendere: beniamin
quoq; retro aspiciens. captā
cerneret ciuitatē et flāmas
in sublime ferri: qui prius
simulauerāt fugā. versa fa
cie fortius resistebāt. Quod
cū vidissent filij beniamin
in fugā versi sūt. et ad viā
deserti ire ceperūt: illuc quoq;
eos aduersarijs psequētibus.
Sed et hij qui urbē succen
derāt: occurrerūt eis. Atq; ita
factū est ut ex utraq; parte
ab hostibz cederētur: nec erāt
ulla morientiū requies. Ceci
derūt atq; pstrati sūt ad o
rientalē plagā urbis gabaa.
Fuerūt aūt qui in eodē loco
interfecti sūt decem et octo
milia viroꝝ: omēs robus
tissimi pugnatores. Quod
cū vidissent qui remāserāt
de beniamin fugerūt in so
litudinē: et pgebāt ad pe
trā cuius vocabulū ē rem
mon. In illa quoq; fuga
latentes et in diuersa tendē
tes: occiderūt quinq; milia
viros. Et cū ultra tenderēt pse
cuti sunt eos: et interfecerunt
etiā alia duo milia. Et sic fac
tū est: ut omēs qui ceciderant
de beniamin in diuersis locis.
essent viginti quinq; milia pug
natores ad bellandū promp
tissimi. Remanserūt itaq; de
omni numero beniamin qui
euadere potuerūt et fugere in
solitudinē sescenti viri: sederūt
q; in petra remmon mensibz
quattuor. Regressi aūt filij
israel: omēs reliquias ciuitatis
a viris usq; ad iumēta gla
dio percusserūt. Cūctasq; ur
bes et viculos beniamin
vorax flāma consumpsit.

Iurauerūt Capitul' xxi.
quoq; filij israel ~~in~~
in masphā: et dixerūt.
Nullus nostrū dabit filijs
beniamin de filiabz suis
uxorem. Veneruntq; omnes
ad domū dei in sylo: et i cō
spectu eius sedentes usq; ad
vesperā leuauerūt vocem.
et magno ululatu ceperūt
flere dicentes. Quare dn̄e

deus israel factū est hoc ma
lū in pplō tuo: ut hodie au
ferretur una tribꝫ ex nobis?
Altera autē die diluculo cō
surgētes extruxerūt altare:
et obtulerūt ibi holocausta.
et pacificas victimas. et dix
erūt. Quis nō ascendit in
exercitu dnī de uniūsis tribu
bus israel? Grandi enī se iu
ramēto cōstrinxerāt cū essent
in masphath: īterfici eos qui
defuissent. Ductiqꝫ pēitenti
a filii israel sup fratre suo
beniamin: ceperūt dicere.
Ablata est una tribꝫ de isrl.
Unde uxores accipiēt? Om
nes enī in cōmune iurau
imus: nō daturos nos hiis
filias nostras. Idcirco dix
erūt. Quis est de uniūsis
tribubꝫ israel. qui nō ascē
dit ad dnm in masphath?
Et ecce īventi sūt habita
tores iabis galaad ī illo
exercitu nō fuisse. Eo quoqꝫ
tēpore cū essent in sylo:
nullus ex eis ibi repertus ē.
Miserūt itaqꝫ decē milia
viros robustissimos: et pcepe
rūt eis. Ite et pcutite habita
tores iabis galaad in ore
gladii: tam uxores quā par
vulos eoꝝ. Et hoc erit qd
observare debeatis. Omne
generis masculini. et muli
eres que cognouerūt viros
interficite. virgines autem
reservate. Inventeqꝫ sunt
de iabis galaad quadrin
gente virgines que nescie
runt viri thorū: et adduxe
rūt eas ad castra in sylo.
in terra chanaan. Miserūt
qꝫ nūcios ad filios benia
min. qui erant in petra rē
mon: et pceperūt eis ut eo
os in pace susciperēt. Ve
neruntqꝫ filii beniamin in
illo tēpore: et date sūt eis
uxores de filiabꝫ iabis ga
laad. Alias autē non repe
rerūt: quas simili modo
traderēt. Universus qꝫ israel
valde doluit: et egit penitu
dinē super interfectionem
unius tribꝫ ex israel. Dixe
runtqꝫ maiores natu. Quid

faciemus reliquis qui non acceperunt uxores? Omnes in beniamin femine conciderunt: et magna nobis cura ingentique studio prouidendum est: ne una tribus deleatur ex israel. Filias nostras eis dare non possumus. constricti iuramento et maledictione qua diximus: maledictus qui dederit de filiabus suis uxorem beniamin. Ceperuntque consilium atque dixerunt. Ecce solempnitas domini est in sylo anniuersaria que sita est ad septentrionem urbis bethel. et ad orientalem plagam vie que de bethel tendit ad sychimam. et ad meridiem opidi lebona. Preceperuntque filiis beniamin: atque dixerunt. Ite et latitate in vineis. Cumque videritis filias sylo ad ducendos choros ex more procedere: exite repente de vineis et rapite eas. singuli uxores singulas: et pergite in terram beniamin. Cumque venerint patres earum ac fratres. et aduersum vos queri ceperint atque iurgari: dicemus eis. Miseremini eorum. Non enim rapuerunt eas iure bellantium atque victorum: sed rogantibus ut acciperent et non dedistis: et a vestra parte peccatum est. Feceruntque filii beniamin ut sibi fuerat imperatum: et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de hiis que ducebant choros. uxores singulas. Abieruntque in possessionem suam: edificantes urbes et habitantes in eis. Filii quoque israel reuersi sunt per tribus et familias. in tabernacula sua. In diebus illis non erat rex in israel: sed vnusquisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat....

Explicit liber sopthim id est iudicum. Incipit liber ruth. Capitulum primum.

In diebus unius iudicis quando iudices preerant: facta est fames in terra. Abiitque homo de bethleem iuda. ut peregrinaretur in regione moabitide cum uxore sua ac duobus liberis. Ipse vocabatur elymelech. et uxor eius noemi: et duo filii alter maalon et alter chelyon ephrathei de bethleem iuda. Ingressique regionem moabitidem: morabantur ibi. Et mortuus est elymelech maritus noemi: remansitque ipsa cum filiis. Qui acceperunt uxores moabitidas: quarum una vocabatur orpha. alteraque ruth. Manseruntque ibi decem annis: et ambo mortui sunt. maalon videlicet et chelyon. Remansitque mulier orbata duobus liberis: ac marito. Et surrexit ut in patriam pergeret cum utraque nuru sua: de regione moabitide. Audierat enim quod respexisset dominus populum suum: et dedisset eis escas. Egressa est itaque de loco peregrinationis sue cum utraque nuru. Et iam in via posita revertendi in terram iuda: dixit ad eas. Ite in domum matris vestre. Faciat dominus vobiscum misericordiam: sicut fecistis cum mortuis et mecum. Det vobis invenire requiem in domibus virorum quos sortiture estis. Et osculata est eas. Que elevata voce flere ceperunt et dicere. Tecum pergimus ad populum tuum. Quibus illa respondit: Revertimini filie mi. Cur venitis mecum? Num ultra habeo filios in utero meo: ut viros ex me sperare possitis? Revertimini filie moabite: et abite. Iam enim senectute confecta sum: nec apta vinculo coniugali. Etiam si possem hac nocte concipere et parere filios: si eos expectare velitis donec crescant et annos impleant pubertatis: ante eritis vetule quam nubatis. Nolite queso filie mi: quia vestra

angustia me magis premit.
et egressa est manus dñi cõtra
me. Elevata igitur voce: rur
sum flere ceperunt. Orpha os
culata est socrũ ac reversa ẽ:
ruth autẽ adhesit socrui sue.
Cui dixit noemi. En reversa
est cognata tua ad populũ
suũ. et ad deos suos: vade cũ
ea. Que respondit. Ne adu
ceris michi: ut relinquã te et
abeam. Quocũqȝ perrexeris p
gam: et ubi morata fueris et
ego pariter morabor. Popl's
tuus ppl's meus: et deus tu's
deus meus. Que te morientẽ
terra susceperit. in ea moriar:
ibiqȝ locũ accipiã sepulture.
Hec michi faciat deus et hec
addat: si nõ sola mors me
et te separaverit. Videns er
go noemi qđ obstinato ruth
animo decrevisset secũ pgere:
adversari noluit. nec ultra
ad suos reditũ psuadere. P
rexerũtqȝ simul: et venerũt
in bethleem. Quibȝ urbem
ingressis: velox apud cũctos
fama percrebuit. Dicebãtqȝ
mulieres. Hec est illa noemi.
Quibȝ ait. Ne vocetis me
noemi id est pulchrã: sed vo
cate me mara hoc est ama
rã: quia valde me amaritu
dine replevit omnipotens.
Egressa sum plena: et vacu
am reduxit me dñs. Cur igi
tur vocatis me noemi. quã
humiliavit dñs: et afflixit om
potens. Venit ergo noemi cũ
ruth moabitide nuru sua de
terra peregrinationis sue ac
reversa ẽ in bethleem quando
primũ ordea metebantur.

Erat Capitulũ ij.
autẽ viro elymelech
cõsanguineus ho
mo potens. et magnarũ opũ:
nomine booz. Dixitqȝ ruth
moabitis ad socrũ suã. Si
iubes vadã in agrũ. et colli
gam spicas que metentium
fugerint manus: ubicumqȝ
clementis in me patrisfami
lias repperero gratiã. Cui il
la respondit. Vade filia mi.
Abijt itaqȝ: et colligebat spi
cas post terga metentiũ. Ac

adit aũt ut ager ille habe
ret dñm nõie booz. q̃ erat de
cognatione elymelech: et ec
ce ipse veniebat de bethleem.
Dixitq; messorib;. Dñs vo
biscũ. Qui rñderũt ei. Bndi
cat tibi dñs. Dixitq; booz
iuueni qui messorib; p̄erat.
Cuius est hec puella? Qui
rñdit. Hec est moabitis q̃
venit cũ noemi de regione
moabitide: et rogauit ut
spicas colligeret remanẽtes.
sequẽs messor vestigia: et
de mane usq; nũc stat ĩ agro:
et ne ad momentũ quidẽ do
mũ reũsa est. Et ait booz ad
ruth. Audi filia. Ne vadas
ad colligendũ in alterum
agrũ. nec recedas ab hoc lo
co: sed iũgere puellis meis:
et ubi messuerĩt sequere. Mã
daui enĩ pueris meis: ut ne
mo tibi molestus sit. Sed
etiã si sitieris. vade ad sarci
nulas: et bibe aquas. de qui
b; et pueri mei bibũt. Que ca
dens in faciẽ suã. et adorans
sup terrã: dixit ad eũ. Vnde

michi hoc ut inuenirẽ gratiã
ante oculos tuos: et nosse
me dignareris pegrinã mu
lierem? Cui ille rñdit. Nũcia
ta michi sũt omĩa que feceris
socrui tue post mortẽ viri tui:
et q reliqueris parẽtes tuos.
et terrã in qua nata es: et ve
neris ad pplm quẽ antea nesci
ebas. Reddat tibi dñs pro o
pere tuo: et plenã mercedem
recipies a dño deo isrl ad quẽ
venisti: et sub cuius cõfugisti a
las. Que ait. Inueni gratiã
apud oculos tuos dñe mi. q
cõsolatus es me. et locutus es
ad cor ancille tue: que nõ sũ
similis vnius puellarũ tua
rũ. Dixitq; ad eã booz. Quan
do hora vescendi fuerit veni
huc et cõede panẽ: et intingue
buccellã tuã in aceto. Sedit
itaq; ad messor latus: et cõ
gessit polentã sibi. Comedit
q; et saturata est: et tulit reli
quias. Atq; inde surrexit: ut
spicas ex more colligeret. Pre
cepit aũt booz pueris suis
dicens. Etiã si vobiscũ metẽ

voluerit. ne prohibeatis eam:
et de vestris quoque manipulis
proicite de industria et rema-
nere permittite. ut absque rubore
colligat: et colligentem nemo
corripiat. Collegit ergo in agro
usque ad vesperam: et que collegerat
virga cedens et excutiens.
invenit ordei quasi ephi men-
suram. id est tres modios. Quos
portans reversa est in civitatem: et
ostendit socrui sue. Insuper
protulit et dedit ei de reliquiis
cibi sui: quo saturata fuerat.
Dixitque ei socrus. Ubi hodie
collegisti: et ubi fecisti opus?
Sit benedictus qui misertus est
tui. Indicavitque ei apud quem
esset operata: et nomen dixit
viri quod booz vocaretur. Cui respondit
noemi. Benedictus sit a domino:
quoniam eandem gratiam quam prebu-
erat vivis servavit et mor-
tuis. Rursumque. Propinquus
ait noster est homo. Et ruth.
Hoc quoque inquit precepit mi-
chi: ut tamdiu messoribus
eius iungerer. donec omnes sege-
tes meterentur. Cui dixit socrus

Melius est filia mi ut cum
puellis eius exeas ad meten-
dum: ne in alieno agro quispiam
resistat tibi. Iuncta est itaque
puellis booz: et tamdiu cum
eis messuit. donec ordea et
triticum in horreis conderentur.

Postquam Capitulum iii.
autem reversa est ad
socrum suam: audivit
ab ea. Filia mi queram tibi re-
quiem: et providebo ut bene sit
tibi. Booz iste cuius puellis
in agro iuncta es. propinquus est
noster: et in hac nocte aream
ordei ventilat. Lava igitur
et ungere. et induere cultiori-
bus vestimentis: ac descende in
aream. Non te videat homo:
donec esum potumque finierit.
Quando autem ierit ad dor-
miendum: nota locum in quo
dormiat. Veniesque et disco-
operies pallium quo operitur
a parte pedum: et proicies te et
ibi iacebis. Ipse autem dicet ti-
bi: quid agere debeas. Que
respondit. Quicquid preceperis
faciam. Descenditque in aream:

et fecit omnia que sibi ĩpera
uerat socrus. Cũq3 cõedisset
booz et bibisset. et factus es
set hylarior. issetq3 ad dormi
endũ iuxta aceruũ manipu
lor: uenit absc̃odite. et disco
operto a pedib3 eius pallio. se
proiecit. Et ecce nocte iã me
dia expauit homo et cõtur
batus est: viditq3 mulierẽ
iacentẽ ad pedes suos. et ait
illi. Que es? Illaq3 respõdit.
Ego sum ruth ancilla tua.
Expande palliũ tuũ sup fa
mulã tuã: quia ꝓpĩquus es.
Et ille. Bñdicta inq̃t es a do
mino filia: et priorẽ misericor
diã posteriori supasti: q̃a non
es secuta iuuenes. siue pauper
siue diuites. Noli ergo metu
ere: sed quicq̃d dixeris michi
faciã tibi. Scit enĩ om̃is po
pulus qui habitat intra por
tas urbis mee. mulierẽ te esse
uirtutis. Nec abnuo me ꝓpĩ
quũ esse: sed est alius me ꝓpin
quior. Quiesce hac nocte: et
facto mane si te uoluerit ꝓpin
q̃tatis iure retinere: bene res
acta est. Si autẽ ille noluerit:
ego te absq3 ulla dubitatione
suscipiã. viuit dñs. Dormi
usq3 mane. Dormiuit itaq3
ad pedes eius usq3 ad noctis
abscessũ. Surrexit itaq3 ãteq̃
hom̃ies se cognoscerẽt mutu
o. Et dixit booz. Caue ne q̃s
nouerit. q huc ueneris. Et
rursũ. Expande inq̃t pallio
lũ tuũ quo operiris: et tene
utraq3 manu. Qua extendẽ
te et tenente: mensus est sex
modios ordei. et posuit sup
eã. Q̃ portãs ingressa ẽ ciuitatẽ:
et uẽit ad socrũ suã. Q̃ dixit ei.
Quid egisti filia? Narra
uitq3 ei om̃ia que sibi fecis
set homo: et ait. Ecce sex mo
dios ordei dedit michi: et ait.
Nolo uacuã te reuerti ad so
crũ tuã. Dixitq3 noemi. Ex
pecta filia: donec uideamus
quẽ res exitũ habeat. Neq3 e
nĩ cessabit homo: nisi cõple
uerit quod locutus est. Cap iiij.
Ascendit ergo
booz ad portã: et
sedit ibi. Cũq3 ui

dissetˀ ꝓpinquũ preterire. de
quo prius sermo habitus ē:
dixit ad eũ. Declina paulisꝑ
et sede hic: vocãs eũ nomĩe
suo. Qui diuṫit et sedit. Tol
lens autẽ booz decẽ viros de se
nioribꝫ ciuitatis: dixit ad e
os. Sedete hic. Q̃bus residẽtibꝫ:
locutus est ad ꝓpinquũ. Par
tem agri fratris nr̃i elymelech
vendidit noemi: que reu̾sa
est de regione moabitide. Q̊d
audire te volui: et tibi dicẽ
corã cũctis sedentibꝫ. et maio
ribꝫ natu de ꝑplo meo. Si vis
possidere agrũ iure ꝓpinq̊ta
tis: eme et posside. Sin autẽ
tibi displicet hoc ipm̃ indica
michi: ut sciam quid facere
debeam. Nullus est enĩ ꝓpi
quus excepto te qui prior es:
et me qui secũdus sum. At
ille respondit. Ego agrum
emam. Cui dixit booz. Q̃n
do emeris agrũ de manu mu
lieris. ruth quoqꝫ moabitidẽ
que uxor defuncti fuit debes
accipe: ut suscites nomẽ pro
pinqui tui ĩ hereditate sua.

Qui rndit. Cedo iure ꝓpĩq̊ta
tis. Neqꝫ enĩ posteritatẽ fami
lie mee delere debeo. Tu meo
utere priuilegio: quo me li
benter carere ꝓfiteor. Hic autẽ
erat mos antiquitus in isrl̃
ĩter ꝓpĩquos: et si q̃ndo alter
alteri suo iure cedebat. ut es
set firma cõcessio: soluebat
homo calciamentũ suũ. et
dabat ꝓxĩo suo. Hoc erat tes
timoniũ cessionis in israel.
Dixit ergo ꝓpinquo suo booz.
Tolle calciamentũ tuũ. Q̊d
statim soluit de pede suo. At
ille maioribꝫ natu et vniu̾so
ꝑplo. Testes ĩquit vos estis ho
die q̃ possederim omĩa que
fuerũt elymelech et chelyon
et maalon. tradente noemi.
et ruth moabitidem uxorem
maalon in cõiugiũ sũpserĩ:
ut suscitem nomen defuncti
in hereditate sua: ne vocabu
lũ eius de familia sua ac fra
tribꝫ et ꝑplo deleat̃. Vos igĩ
huius rei testes estis. Respõ
dit omĩs ꝑplus qui erat in
porta: et maiores natu.

Nos testes sumus. Faciat dominus hanc mulierē que ī-
greditur domū tuā. sicut rachel et lyam. que edificauerūt domū israel: ut sit exemplū virtutis in ephrata. et habeat celebre nomē ī bethleem. Fiatque domus tua sicut domus phares quē thamar pepit iude: de semine quod dederit dominus tibi ex hac puella. Tulit itaque booz ruth: et accepit uxorē. Ingressusque est ad eam: et dedit illi dn̄s ut conciperet et pareret filiū. Dixeruntque mulieres ad noemi. Bndictus dn̄s q̄ non est passus ut deficeret successor familie tue: et vocaretur nomē eius in israel: et habeas qui cōsoletur animā tuā. et enutriat senectutem. De nuru enī tua natus est qui te diliget: et multo tibi est melior q̄m si septē haberes filios. Susceptū que noemi puerū posuit in sinu suo: et nutricis ac gerule officio fungebatur. Vicine aūt mulieres cōgratulātes ei et dicētes. natus est filius noemi: vocauerūt nomē eius obed. Hic est pater ysai. patris dauid. Hee sunt generationes phares. Phares genuit esrom. Esrom genuit arā. Aram genuit aminadab. Aminadab genuit naason. Naason genuit salmon. Salmon genuit booz. Booz genuit obed. Obed genuit ysai. Ysai genuit dauid.

Explicit liber ruth.

